Stenungsunds kommun

Kallelse
Kommunstyrelsen
2026-05-25

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2026-05-25
Tid: 13:00
Plats: Skeppet, kommunhuset i Stenungsund

Ledamöter

Olof Lundberg (S), ordförande
Maria Renfors (M), förste vice ordförande
Annika Åberg-Darell (V), andre vice ordförande
Ida Melin (S)
Jan Rudén (S)
Johnny Alexandersson (S)
Wouter Fortgens (M)
Egil Midtbö (M)
Alexandra Ward-Hefte (M)
Linda-Maria Hermansson (C)
Henrik Hansson (KD)
Lisbeth Svensson (L)
Christina Svensson (SD)
Kia Häggqvist (SD)
Tomas Palm (SD)

Ersättare

Sandra Bengts (S)
Ann Christensen (S)
Sanida Okanovic (S)
Göran Andtbacka (S)
Henrik Wenell (M)
Christian Ottosson (M)
Jimmy Lövgren (MP)
Johan Thunberg (-)
Kristina Stahre Odengard (ST)
Helene Landgren (ST)

Övriga närvarande

Maria Jonsson, kommundirektör
Elisabeth Andreasson, sektorchef utbildning

Stenungsunds kommun

Kallelse
Kommunstyrelsen
2026-05-25

Rickard Persson, sektorchef socialtjänst
Fredric Arpfjord, sektorchef samhällsbyggnad
Elin Hjalmarsson, sektorchef stödfunktioner
Erica Bjärsved, ekonomichef
Christer Larsson, HR-chef

Olof Lundberg (S)
ordförande

Maja Liisa Odelius
sekreterare

Stenungsunds kommun

Kallelse
Kommunstyrelsen
2026-05-25

Föredragningslista

Ärende		
1	**Val av justerare** Justering 28 maj.	
2	**Fastställande av föredragningslistan**	
3	**Information om flytt av verksamhet från Åbacka till Mariagården** Föredragning och svara på frågor: Fastighetschef Benny Ankargren, verksamhetschef Kompetens och utveckling Sandra Tedenby **10 + 15 min**	13:05-13:30
4	**Föredragning och svar på frågor ärende 14-15, sektor utbildning** Ärende 14: Handlingsplan för sfi (svenska för invandrare) *Svara på frågor: Verksamhetschef Kompetens och utveckling Sandra Tedenby* Ärende 15: Utveckling av Nösnäsvallen – inriktning och utökning av investeringsbudget *Föredragning och svara på frågor: Verksamhetschef projektkontor Henrietta Johansson, verksamhetschef Kultur och fritid Pia Solefors* **5+10 min**	13:30-13:50
5	**Svar på frågor ärende 16-18, sektor socialtjänst** Ärende 16: Reviderad riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen, vård och omsorg *Svara på frågor: Social ansvarig samordnare Anneli Dyberg* Ärende 17: Undantag avseende dygnsvila för viss jourtjänstgörande personal, personlig assistans *Svara på frågor: sektorchef socialtjänst Rickard Persson*	13:50-14:05

Ärende 18: Rapport till kommunfullmäktige om ej verkställda beslut kvartal 1, 2026
Svara på frågor: sektorchef socialtjänst Rickard Persson

6	**Föredragning och svar på frågor ärende 19, sektor samhällsbyggnad**	14:05-14:15

Ärende 19: Avtal om anläggningsarrende för Spekeröds Bygdegårdsförening inom del av fastigheten Kleva 1:13
Svara på frågor: Verksamhetschef Exploatering Veronica Götzinger

PAUS 14:15-14:30

7	**Föredragning och svar på frågor ärende 20-33, sektor stödfunktioner**	14:30-15:30

Ärende 20: Kamerabevakning av kommunhusets fasader
Svara på frågor: Sektorchef stödfunktioner Elin Hjalmarsson, fastighetschef Benny Ankargren

Ärende 21: Uppföljning av kamerabevakning i Stenungsunds kommun
Svara på frågor: Sektorchef stödfunktioner Elin Hjalmarsson, fastighetschef Benny Ankargren

Ärende 22: Delrapportering nr. 2 av brottsförebyggande åtgärder 2024–2026
Svara på frågor: Brottsförebyggande samordnare Ida Ingerholt

Ärende 23: Översyn av beslut om maximalt antal parkeringstillstånd för personalparkering vid kommunhuset
Svara på frågor: Funktionschef Administration och digitalisering Erik Bergman

Ärende 24: Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd
Svara på frågor: Funktionschef Administration och digitalisering Erik Bergman

Ärende 25: Policy för informationssäkerhet och dataskydd
Svara på frågor: Funktionschef Administration och digitalisering Erik Bergman

Ärende 26: Ägarstyrning av SOLTAK AB - revidering av styrande dokument bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal
Svara på frågor: Funktionschef Administration och digitalisering Erik Bergman

Ärende 27: Årsredovisning 2025 för Tolkförmedling Väst och prövning av ansvarsfrihet för direktionen
Svara på frågor: Funktionschef Administration och digitalisering Erik Bergman

Ärende 28: Prövning av ansvarsfrihet för Samordningsförbundet Älv och Kusts styrelse, verksamhetsåret 2025
Svara på frågor: Funktionschef Administration och digitalisering Erik Bergman

Ärende 29: Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige och fullmäktigeberedningarna
Svara på frågor: Funktionschef Administration och digitalisering Erik Bergman

Ärende 30: Revidering av revisionens reglemente
Svara på frågor: Funktionschef Administration och digitalisering Erik Bergman

Ärende 31: Gallringsutredning rörande handlingar förekommande i Erasmusprojekt
Svara på frågor: Funktionschef Administration och digitalisering Erik Bergman

Ärende 32: Uppföljning och prognos tertial 1 2026, Stenungsunds kommun
Föredragning och svara på frågor: Ekonomichef Erica Bjärsved
5 + 5 min

Ärende 33: Strategisk plan 2027-2029, Budget 2027
Presentation majoritetens budgetförslag 5 min, Maria Renfors (M)
Presentation 10 min sammanlagt för samtliga oppositionsbudgetar

8	**Överläggning inkomna motioner** • Ärende 34: Motion om avgiftsfri återvinning för ideell secondhand, Agneta Pettersson Bell (ST)	15:30-15:35	
9	**Inkomna skrivelser och protokoll**	15:35-15:40	**KS 2026/25**
10	**Information från kommunstyrelsen** GR • Förbundsstyrelsen • Arbetsmarknad • Miljö- och samhällsbyggnad • Sociala • Utbildning SOLTAK AB RSG förbundsstyrelse Direktionen tolkförmedling väst Samordningsförbundet Renova AB SIMBA	15:40-15:55	**KS 2026/46**
11	**Information från kommundirektören**	15:55-16:05	**KS 2026/47**
12	**Redovisning av delegationsbeslut**	16:05-	**KS 2026/29**
13	**Redovisning av ordförandebeslut**	16:10	**KS 2026/30**

PAUS inklusive gruppmöten 16:10-16:30

14	**Handlingsplan för sfi (svenska för invandrare)**	**KS 2026/421**
15	**Utveckling av Nösnäsvallen – inriktning och utökning av investeringsbudget**	**KS 2026/506**
16	**Reviderad riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen, vård och omsorg**	**KS 2025/965**
17	**Undantag avseende dygnsvila för viss jourtjänstgörande personal, personlig assistans**	**KS 2026/456**
18	**Rapport till kommunfullmäktige om ej verkställda beslut kvartal 1, 2026**	**KS 2026/18**
19	**Avtal om anläggningsarrende för Spekeröds Bygdegårdsförening inom del av fastigheten Kleva 1:13**	**KS 2025/1075**
20	**Kamerabevakning av kommunhusets fasader**	**KS 2026/430**
21	**Uppföljning av kamerabevakning i Stenungsunds kommun**	**KS 2026/462**
22	**Delrapportering nr. 2 av brottsförebyggande åtgärder 2024–2026**	**KS 2024/197**
23	**Översyn av beslut om maximalt antal parkeringstillstånd för personalparkering vid kommunhuset**	**KS 2026/451**
24	**Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd**	**KS 2026/247**
25	**Policy för informationssäkerhet och dataskydd**	**KS 2026/214**
26	**Ägarstyrning av SOLTAK AB - revidering av styrande dokument bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal**	**KS 2026/445**

27	**Årsredovisning 2025 för Tolkförmedling Väst och prövning av ansvarsfrihet för direktionen**	**KS 2026/399**
28	**Prövning av ansvarsfrihet för Samordningsförbundet Älv och Kusts styrelse, verksamhetsåret 2025**	**KS 2026/367**
29	**Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige och fullmäktigeberedningarna**	**KS 2025/961**
30	**Revidering av revisionens reglemente**	**KS 2025/951**
31	**Gallringsutredning rörande handlingar förekommande i Erasmusprojekt**	**KS 2025/816**
32	**Uppföljning och prognos tertial 1 2026, Stenungsunds kommun**	**KS 2026/369**
33	**Strategisk plan 2027-2029, Budget 2027**	**KS 2025/804**
34	**Motion om avgiftsfri återvinning för ideell secondhand, Agneta Pettersson Bell (ST)**	**KS 2026/468**
35	**Val av två representanter till 8+fjordars samverkansgrupp**	**KS 2026/175**

§ 55 Dnr: KS 2026/514

Flytt av verksamhet från Åbacka till Mariagården

Beslut
Välfärdsutskottet föreslår kommunstyrelsens presidium att kommunstyrelsen vid sammanträdet 25 maj får information (föredragning) gällande varför processen om byggnation av växthus på Mariagården har förlängts. Vidare önskas information om hur förvaltningen lägger om och anpassar verksamheten på Åbacka under tiden.

Sammanfattning av ärendet
Kommunstyrelsen besluta den 26 januari 2026 (§ 29) att omprioritera 7 mnkr för att bygga växthus med kompletteringsbyggnader på Mariagården. Detta eftersom lokalerna på Åbacka är i dåligt skick och saknar tillgänglighetsanpassning. På Åbacka bedrivs idag rehabiliteringsverksamhet genom trädgårdsarbete och hantverk av individ- och familjeomsorgen (IFO) samt utbildningsprojektet ”odla svenska” av arbetsmarknadsenheten, vuxenutbildningen och IFO. Verksamheten på Åbacka ska sedermera flytta till Mariagården, när växthus samt kompletteringsbyggnader är uppförda där.

Information lämnades på allmänna utskottet 12 maj 2026 om att byggnation av växthus och kompletteringsbyggnader på Mariagården kommer ta längre tid än beräknat, med anledning av att det krävs naturvärdesinventering innan bygglov kan sökas. Byggnationen beräknas vara klar under år 2028.

Ärendet initieras av välfärdsutskottets ordförande Jan Rudén (S) under aktuellt sammanträde.

Förslag till beslut på sammanträdet
Ordförande Jan Rudén (S), med instämmande av Linda-Maria Hermansson (C), föreslår att välfärdsutskottet beslutar att föreslå kommunstyrelsens presidium att kommunstyrelsen vid sammanträdet 25 maj får information (föredragning) gällande varför processen om byggnation av växthus på Mariagården har förlängts. Vidare önskas information om hur förvaltningen lägger om och anpassar verksamheten på Åbacka under tiden.

Beslutsgång
Ordförande frågar om välfärdsutskottet kan besluta i enlighet med ordförandes förslag och konstaterar att så sker.

Stenungsunds kommun

Protokoll
Välfärdsutskottet
2026-05-13

Beslut skickas till

Kommunstyrelsens presidium
Berörda tjänstepersoner

Protokoll från beredningen för hållbar utveckling, 2026-04-16

§ 8

Samverkansavtal om naturbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

Diarienummer RS 2026-00395

Beslut

Beredningen för hållbar utveckling föreslår att regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar följande:

1. Regionfullmäktige godkänner samverkansavtal om naturbruksbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland, med start den 1 januari 2029.

Sammanfattning av ärendet

Västra Götalandsregionen (VGR) förvaltar och bedriver utbildningsverksamhet på fem platser i Västra Götaland – Naturbruksskolorna Svenljunga, Sötåsen och Uddetorp samt Axevalla Hästcentrum. För närvarande pågår även verksamhet på Angereds gård men denna är under avveckling. Cirka 675 ungdomar i gymnasieåldern studerar vid naturbruksskolorna.

VGR och länets 49 kommuner har ett samverkansavtal som reglerar utbildningar inom gymnasieskolan inklusive introduktionsprogrammen Programinriktat val och Yrkesintroduktion samt anpassad gymnasieskola. VGR:s naturbruksförvaltning bedriver även komvux samt yrkeshögskoleutbildning men dessa regleras inte av avtalet.

Finansieringen av gymnasieutbildningen sker genom tre bidrag; interkommunal ersättning (IKE) från kommunerna till VGR, skattefinansiering från kommunerna genom skatteväxling samt ägarbidrag från VGR till förvaltningen. Det senare var inte en del av den ursprungliga modellen men har vuxit fram i takt med att kostnaderna för utbildningen har ökat i snabbare takt än intäkten via skatteväxlingen. Mellanskillnaden har täckts av VGR. När många elever sökt sig

till skolorna eller när kostnaden för utbildningen har ökat snabbare än skatteunderlaget, har mellanskillnaden ökat.

De tre intäktskällorna har för närvarande följande andelar av den totala inkomsten till utbildningen:

- 50 procent IKE
- 13 procent ägarbidrag[1]
- 37 procent genom skatteväxlingen

Föreliggande avtal som ska gälla från 2029-01-01 har renodlat finansieringen. Finansieringen från kommunerna kommer enbart att ske genom IKE. När det nya avtalet träder i kraft ska skatteväxlingen vara avvecklad. I och med att skatteväxlingen för naturbruksutbildningen mellan VGR och kommunerna i Västra Götaland avvecklas erbjuds kommunerna att ingå ett sekundärt samverkansavtal som regleras enligt skollagen. Det sekundära samverkansavtalet är frivilligt till skillnad från tidigare samverkansavtal mellan VGR och kommunerna som samtliga kommuner var tvungna att ingå i eftersom det byggde på skatteväxling.

Orsaken till att ett nytt avtal tagits fram som ersätter den modell som använts sedan regionen grundades, är den kritik som vissa kommuner riktat mot det befintliga avtalet. Dessa kommuner har varit kritiska mot skatteväxlingen – att samtliga 49 kommuner i Västra Götaland avstår skatt till regionen för att finansiera regional naturbruksutbildning. Kritiken blev stark på grund av att VGR-skolor lades ner i några kommuner (Munkedal, Vänersborg och Mark). Dessa kom att ersättas av naturbruksskolor med enskilda huvudmän. För kommunerna med de nedlagda VGR-skolorna uppstod situationen att de deltog i finansieringen av VGR:s skolor men hade mycket få elever på dessa skolor. Flertalet elever i dessa kommuner studerade i stället på friskolorna som vuxit fram sedan VGR:s skolor lagt ner. För dessa elever fick kommunerna betala fullt pris och kunde inte tillgodogöra sig finansieringen som kom genom skatteväxlingen. Det upplevs som orättvist att kommunerna är med och

[1] 13 % är en ungefärlig uppskattning, som varierar år från år. VGR har även bidragit med ersättning till kommuner i Västra Götaland som har elever som studerar på naturbruksskolor utanför Västra Götaland. Denna ”utomlänsersättning”, som finansierats av VGR och reglerats i tidigare avtal, har de senaste åren uppgått till närmare 25 mkr.

finansierar VGR-skolorna samtidigt som de betalar fullt pris för de elever som går på friskolorna.

Det är grunden för kritiken och för kravet att ett nytt avtal ska tas fram som fullt ut bygger på interkommunal ersättning, vilket är den gängse metoden för kommuner att finansiera elever som studerar på skola med annan kommunal huvudman eller med regional huvudman.

Under 2024 tillsattes en utredning under ledning av en extern utredare, som primärt syftade till att utreda en alternativ modell till dagens samverkansavtal. Utredningen slutrapporterades till beredningen för hållbar utveckling och regionstyrelsen i april 2025, och låg till grund för det fortsatta arbetet med att ta fram ett nytt avtal.

Besluten i VGR och kommunerna att skatteväxlingen upphör att gälla från 2029-01-01 ska meddelas finansdepartementet före den 1 september året innan avvecklingen, alltså senast den 31 augusti 2028.

Beredningen för hållbar utveckling planerade att behandla samverkansavtalet vid ett extrainsatt sammanträde den 19 mars 2026. Efter att handlingarna inför sammanträdet skickats ut inkom ett antal kommuner med ändringsförslag. Sammanträdet ställdes in för att ärendet skulle hinna beredas ytterligare av den politiska arbetsgruppen, vilket skedde den 23 mars. Samverkansavtalet behandlas därför vid ett nytt extrainsatt sammanträde den 16 april 2026.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande daterat 2026-04-08

Skickas till

Beredningen för hållbar utvecklings beslut skickas till:

- Samtliga 49 kommuner, för genomförande

Regionfullmäktiges beslut skickas för kännedom till:

- Skaraborgs kommunalförbund, info@skaraborg.se
- Fyrbodals kommunalförbund, kansli@fyrbodal.se
- Sjuhärads kommunalförbund Boråsregionen, info@borasregionen.se
- Göteborgsregionens kommunalförbund, gr@goteborgsregionen.se

Protokoll från beredningen för hållbar utveckling, 2026-04-16

- Styrelsen för naturbruksförvaltningen
- Miljö- och regionutvecklingsnämnden
- Emil Gisslow, ekonomidirektör

Tjänsteutlåtande
Datum 2026-04-08
Diarienummer RS 2026-00395

Västra Götalandsregionen
Koncernkontoret
Handläggare: Anders Carlberg
Telefon: 0708-821541
E-post: anders.carlberg@vgregion.se

Till beredningen för hållbar utveckling

Samverkansavtal om naturbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

Förslag till beslut

Beredningen för hållbar utveckling föreslår att regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar följande:

1. Regionfullmäktige godkänner samverkansavtal om naturbruksbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland, med start den 1 januari 2029.

Sammanfattning av ärendet

Västra Götalandsregionen (VGR) förvaltar och bedriver utbildningsverksamhet på fem platser i Västra Götaland – Naturbruksskolorna Svenljunga, Sötåsen och Uddetorp samt Axevalla Hästcentrum. För närvarande pågår även verksamhet på Angereds gård men denna är under avveckling. Cirka 675 ungdomar i gymnasieåldern studerar vid naturbruksskolorna.

VGR och länets 49 kommuner har ett samverkansavtal som reglerar utbildningar inom gymnasieskolan inklusive introduktionsprogrammen Programinriktat val och Yrkesintroduktion samt anpassad gymnasieskola. VGR:s naturbruksförvaltning bedriver även komvux samt yrkeshögskoleutbildning men dessa regleras inte av avtalet.

Finansieringen av gymnasieutbildningen sker genom tre bidrag; interkommunal ersättning (IKE) från kommunerna till VGR, skattefinansiering från kommunerna genom skatteväxling samt ägarbidrag från VGR till förvaltningen. Det senare var inte en del av den ursprungliga modellen men har vuxit fram i takt med att kostnaderna för utbildningen har ökat i snabbare takt än intäkten via skatteväxlingen. Mellanskillnaden har täckts av VGR. När många elever sökt sig till skolorna eller när kostnaden för utbildningen har ökat snabbare än skatteunderlaget, har mellanskillnaden ökat.

De tre intäktskällorna har för närvarande följande andelar av den totala inkomsten till utbildningen:

- 50 procent IKE
- 13 procent ägarbidrag[1]
- 37 procent genom skatteväxlingen

Föreliggande avtal som ska gälla från 2029-01-01 har renodlat finansieringen. Finansieringen från kommunerna kommer enbart att ske genom IKE. När det nya avtalet träder i kraft ska skatteväxlingen vara avvecklad. I och med att skatteväxlingen för naturbruksutbildningen mellan VGR och kommunerna i Västra Götaland avvecklas erbjuds kommunerna att ingå ett sekundärt samverkansavtal som regleras enligt skollagen. Det sekundära samverkansavtalet är frivilligt till skillnad från tidigare samverkansavtal mellan VGR och kommunerna som samtliga kommuner var tvungna att ingå i eftersom det byggde på skatteväxling.

Orsaken till att ett nytt avtal tagits fram som ersätter den modell som använts sedan regionen grundades, är den kritik som vissa kommuner riktat mot det befintliga avtalet. Dessa kommuner har varit kritiska mot skatteväxlingen – att samtliga 49 kommuner i Västra Götaland avstår skatt till regionen för att finansiera regional naturbruksutbildning. Kritiken blev stark på grund av att VGR-skolor lades ner i några kommuner (Munkedal, Vänersborg och Mark). Dessa kom att ersättas av naturbruksskolor med enskilda huvudmän. För kommunerna med de nedlagda VGR-skolorna uppstod situationen att de deltog i finansieringen av VGR:s skolor men hade mycket få elever på dessa skolor. Flertalet elever i dessa kommuner studerade i stället på friskolorna som vuxit

[1] 13 % är en ungefärlig uppskattning, som varierar år från år. VGR har även bidragit med ersättning till kommuner i Västra Götaland som har elever som studerar på naturbruksskolor utanför Västra Götaland. Denna ”utomlänsersättning”, som finansierats av VGR och reglerats i tidigare avtal, har de senaste åren uppgått till närmare 25 mkr.

fram sedan VGR:s skolor lagt ner. För dessa elever fick kommunerna betala fullt pris och kunde inte tillgodogöra sig finansieringen som kom genom skatteväxlingen. Det upplevs som orättvist att kommunerna är med och finansierar VGR-skolorna samtidigt som de betalar fullt pris för de elever som går på friskolorna.

Det är grunden för kritiken och för kravet att ett nytt avtal ska tas fram som fullt ut bygger på interkommunal ersättning, vilket är den gängse metoden för kommuner att finansiera elever som studerar på skola med annan kommunal huvudman eller med regional huvudman.

Under 2024 tillsattes en utredning under ledning av en extern utredare, som primärt syftade till att utreda en alternativ modell till dagens samverkansavtal. Utredningen slutrapporterades till beredningen för hållbar utveckling och regionstyrelsen i april 2025, och låg till grund för det fortsatta arbetet med att ta fram ett nytt avtal.

Besluten i VGR och kommunerna att skatteväxlingen upphör att gälla från 2029-01-01 ska meddelas finansdepartementet före den 1 september året innan avvecklingen, alltså senast den 31 augusti 2028.

Beredningen för hållbar utveckling planerade att behandla samverkansavtalet vid ett extrainsatt sammanträde den 19 mars 2026. Efter att handlingarna inför sammanträdet skickats ut inkom ett antal kommuner med ändringsförslag. Sammanträdet ställdes in för att ärendet skulle hinna beredas ytterligare av den politiska arbetsgruppen, vilket skedde den 23 mars. Samverkansavtalet behandlas därför vid ett nytt extrainsatt sammanträde den 16 april 2026.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Det sekundära samverkansavtal som ska gälla från 2029-01-01 innehåller väsentliga förändringar jämfört med tidigare avtalsmodell. Dessa kan sammanfattas med:

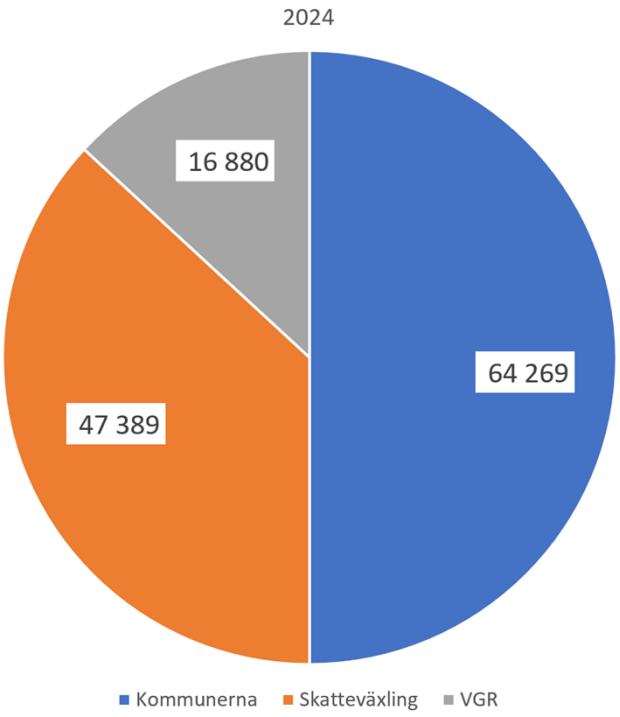
- Avtalet är frivilligt för kommunerna
- Skatteväxlingen mellan kommunerna och VGR är borttagen
- Respektive gymnasieelev finansieras helt genom IKE
- VGR:s direkta ägarbidrag (ca 13 procent) för att fylla ut mellanskillnaden mellan IKE och intäkterna genom skatteväxlingen är borta
- Utomlänsersättningen är borttagen

Dessa förändringar är resultatet av en anpassning av avtalet till gällande nationellt regelverk för gymnasiet.

Jämförelse mellan VGR:s ekonomiska åtagande i den gamla avtalsmodellen och det nya avtalet

I det gamla avtalet förband sig VGR att finansiera naturbrukselever på gymnasieskolor utanför länet. Kostnaden uppgick till nästan 25 miljoner kronor under 2025. Den kostnaden för VGR försvinner i det nya avtalet.

Historiskt har VGR finansierat mellanskillnaden mellan intäkterna till naturbruksutbildningen via skatteväxlingen från kommunerna och intäkterna genom den interkommunala ersättningen. Mellanskillnaden har ökat i takt med att kostnaderna för utbildningen har vuxit över tid. De senaste åren har inflationen varit kostnadsdrivande. Se finansieringen av utbildningens kostnader år 2024 fördelat mellan kommunerna, skatteväxlingen och VGR i diagrammet nedan:

I det nya avtalet försvinner även det åtagandet. Sammantaget minskar VGR:s bidrag till naturbruksutbildningen med omkring 41 miljoner kronor med de kostnadsnivåer som gäller 2024 och 2025. Beloppet kan öka eller minska fram till införandet av det nya avtalet 2029-01-01.

Införandet av interkommunal ersättning som enda finansieringsmetod innebär att beroendet mellan VGR och kommunerna ökar. Flera kommuner har uttryckt

önskemål om insyn i skolornas verksamhetsplanering inklusive ekonomiska förhållanden som ett led i att skapa trygghet kring skolornas kostnadseffektiva drift. Det är viktigt att hitta former som uppfattas som legitima och stärker förtroendet mellan parterna. Funktioner i avtalet som den politiska styrgruppen, ledningsrådet samt det årliga mötet för VGR och avtalskommunerna, har rollen att stärka samverkan.

Kommunerna efterlyser i remissyttranden även VGR:s fortsatta ekonomiska engagemang i kompetensförsörjningen inom gröna näringar i allmänhet och naturbruksutbildningen i synnerhet. En bakomliggande orsak till att kommunerna önskar att VGR:s åtagande ska tydliggöras i avtalet är att VGR historiskt bidragit med resurser till utbildningen, men att en finansieringsmodell som är helt baserad på interkommunal ersättning, där även ”utomlänsersättningen” tagits bort, inte med automatik leder till att VGR bidrar ekonomiskt till utbildningen.

För att förtydliga VGR:s fortsatta engagemang genom det regionala utvecklingsansvaret framgår i det slutliga avtalet – under punkt 7. Parternas samverkan och ansvar – att ”de gröna näringarna är högt prioriterade i den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland, liksom insatser för kompetensförsörjningen av lant- och skogsbruksnäringen.”

Detta innebär att VGR prioriterar de gröna näringarnas kompetensförsörjning resursmässigt inom ramen för VGR:s regionala utvecklingsansvar. I den regionala utvecklingsstrategin är "gröna och skogliga näringar" samt livsmedel utpekade som områden av "särskilt stor betydelse". Omfattningen av insatser för att nå dessa mål beslutas i miljö- och regionutvecklingsnämndens budgetprocess.

Förändringar i avtalet jämfört med remissversionen

Ett antal förändringar har genomförts i det slutliga avtalet jämfört med remissversionen som skickades ut till kommunerna under perioden 2025-11-10 och 2026-02-10. Det finns både förändringar i sak, vissa redaktionella ändringar samt omdisponeringar av text utan att innehållet är ändrat. Synpunkter från kommunerna har bland annat kunnat hanteras genom att SKR:s skoljurister anlitats för att göra bedömningar. SKR har både kommuner och regioner som uppdragsgivare och deras neutralitet och expertis gör dem lämpade för adekvata avvägningar. Deras synpunkter och konkreta förslag på formuleringar har varit vägledande för den politiska beredningsgruppens slutliga ställningstagande i frågor där kommunen föreslagit ändringar i förhållande till remissversionen.

För att ändringarna i det slutliga avtalet i förhållande till remissavtalet ska bli tydliga bifogas två dokument – bilaga 2 och 3 – förutom själva avtalet (bilaga 1):

- Bilaga 1. Samverkansavtal om naturbruksbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland 2029 – 2032 (för beslut)
- Bilaga 2. Genomgång av samtliga ändringar i slutliga avtalet jämfört med remissversionen (ett samlat dokument där remissförslaget i vänsterspalten kan jämföras avsnittsvis med det slutliga avtalet i högerspalten; för kännedom)
- Bilaga 3. Överblick och omhändertagande av samtliga inkomna inspel från remissomgången (beskriver synpunkterna som inkommit på avtalet i remissyttrandena, förklarande kommentarer kring dessa och hur de omhändertagits; för kännedom).

Finansiering och resurskonsekvenser av beslutet

Genom skatteväxlingen har skolorna haft en intäkt som varit oberoende av fluktuationer i antalet elever, och den mekanismen försvinner i och med det nya avtalet. Detta introducerar ett mått av osäkerhet i planering och styrning av verksamheten. Det nya avtalet innebär med andra ord osäkerheter och variationer i intäkterna till naturbruksförvaltningen eftersom intäkterna enbart baseras på antalet elever som går på skolorna. I tider av ökande elevantal ökar såväl kostnader som intäkter men genom skalfördelar kan intäkterna öka mer. När elevantalet minskar uppstår överkapacitet i vissa resurser och det finns risk att kostnaderna minskar mindre än intäkterna, trots anpassningar av verksamheten.

För VGR:s del innebär den nya finansieringsmodellen att VGR inte längre står för ett kompensatoriskt ägarbidrag på drygt 40 miljoner kronor årligen (enligt kostnadsnivåerna 2024). Driftbidrag och ägarambitioner för att bedriva naturbruksutbildning- och verksamhet på ett ändamålsenligt sätt behöver hanteras inom ramen för ordinarie budgetprocesser inom VGR.

Genomförande och uppföljning av beslut

VGR kommer att fatta beslut om avtalet genom regionfullmäktige under våren 2026. Samtliga kommuner har möjlighet att följa likartad tidplan med beslut under första halvåret eller kvartal tre 2026. För VGR:s del undertecknas avtalet av regionstyrelsens ordförande.

Det bedöms som önskvärt att kommunerna tar beslut under innevarande mandatperiod då befintliga politiska församlingar har en god kännedom om det regionala samverkansavtalet för naturbruksutbildning och framtagandet av det nya avtalet som pågått sedan våren 2023.

Formellt finns dock möjlighet att ansluta sig till avtalet även under 2027. Dock uppmanas parterna att besluta om avtalet så snart som möjligt med hänsyn till att VGR och kommunerna ska besluta om att avveckla skatteväxlingen i god tid före den 30 september 2028.

Beredning

Arbetet med att ta fram ett nytt samverkansavtal har pågått under perioden 2023 – 2026. Beredningsarbetet har primärt skett inom beredningen för hållbar utveckling där en särskild politisk beredningsgrupp har utsetts med representanter för VGR och kommunalförbunden i Västra Götaland. Den politiska beredningsgruppen har fungerat som en styrgrupp för arbetet och som referensgrupp för utredningen för framtagande av ett nytt avtal som genomfördes hösten 2024 till våren 2025. Information har även skett löpande i miljö- och regionutvecklingsnämnden, styrelsen för naturbruk samt regionstyrelsen.

Koncernkontoret

Helena L Nilsson
Regionutvecklingsdirektör

Gustaf Zettergren
Avdelningschef forskning, omställning och kompetens

Bilagor som ingår i beslutsunderlaget

- Bilaga 1. Samverkansavtal om naturbruksbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland 2029 – 2032
- Bilaga 2. Genomgång av samtliga ändringar i slutliga avtalet jämfört med remissversionen
- Bilaga 3. Överblick och omhändertagande av samtliga inkomna inspel från remissomgången

Tidigare beslut

- Beredningen för hållbar utveckling, 2026-02-19, § 3 Sammanställning av remissvar om samverkansmodell för naturbruksutbildning
- Beredningen för hållbar utveckling, 2025-11-06, § 34 Information om nytt samverkansavtal för naturbruksutbildning inför remissomgång
- Beredningen för hållbar utveckling, 2025-04-03, § 11 Information om utredning om en ny modell för samverkan mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen om naturbruksutbildning

Ytterligare information

Utredning om ny modell för samverkan mellan VGR och kommunerna om gymnasial naturbruksutbildning, version 2025-03-25

Besluten skickas till

Beredningen för hållbar utvecklings beslut skickas till:

- Samtliga 49 kommuner, för genomförande

Regionfullmäktiges beslut skickas för kännedom till:

- Skaraborgs kommunalförbund, info@skaraborg.se
- Fyrbodals kommunalförbund, kansli@fyrbodal.se
- Sjuhärads kommunalförbund Boråsregionen, info@borasregionen.se
- Göteborgsregionens kommunalförbund, gr@goteborgsregionen.se
- Styrelsen för naturbruksförvaltningen
- Miljö- och regionutvecklingsnämnden
- Emil Gisslow, ekonomidirektör

Samverkansavtal om naturbruksbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

Från och med 2029-01-01

Innehållsförteckning

1. Avtalsparter

2. Syfte med samverkansavtal

3. Omfattning

4. Avtalstid

5. Lagstiftning

6. Ekonomi
   6.1 Interkommunal ersättning– gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan

   6.1.1 Hur ersättningen beräknas

   6.1.2 Hur den interkommunala ersättningen betalas

   6.1.3 Elevresor, inackordering och skolskjuts

7. Parternas samverkan och ansvar
   7.1 Politiskt samråd Naturbruk
   7.2 Ledningsråd Naturbruk
   7.3 Möte mellan kommunala avtalsparterna och Västra Götalandsregionen
   7.4 Västra Götalandsregionens ansvar för utbildningen
   7.5 Kommunens ansvar

8. Force majeure

9. Tvister

10. Underskrifter

Samverkansavtal om naturbruksbruksutbildning mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland 2029 - 2032

1. Avtalsparter

Avtalsparter i avtalet är Västra Götalandsregionen (’regionen’, ’VGR’) och var och en av de 49 kommunerna i Västra Götaland (’kommunerna’) som anslutit sig till avtalet. För att avtalet ska gälla måste parterna teckna avtalet. I avtalet benämns kommunerna och regionen gemensamt som ’parterna’.

2. Syfte med samverkansavtal

En region får anordna utbildningar på sådana nationella program som avser naturbruk och introduktionsprogrammet programinriktat val som är inriktat mot det nationella programmet. Därutöver får en region, efter överenskommelse med en kommun anordna introduktionsprogrammet yrkesintroduktion. Detta regleras i 15 kap. 31 § och 17 kap. 17 och 18 §§ skollagen. Efter överenskommelse med en kommun får en region även anordna utbildning i anpassade gymnasieskolan på nationella program, det regleras i 18 kap. 29 § skollagen.

Avtalet syftar till att elever i kommuner i Västra Götaland som ansluter sig till avtalet ska ha tillgång till moderna naturbruksutbildningar med hög kvalité till självkostnadspris inom gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola. Avtalet ska vidare stärka och främja samverkan mellan parterna med målet att vidareutveckla kompetensförsörjningen och stimulera en hållbar utveckling inom naturbruksområdet.

Avtalet är ett sekundärt samverkansavtal. Avtalet utgår från regleringen i 15 kap. 30 a § skollagen (2010:800). Syftet med samverkansavtalet är att förstärka ett allsidigt utbildningsutbud och sörja för kompetensförsörjningen i regionen.

De elever som bor i kommuner som ingår i avtalet kommer tas emot i första hand till de nationella program och de introduktionsprogram som anordnas för en grupp elever av regionen. De elever som söker till utbildning som anordnas för en enskild elev kommer tas emot till regionens utbildning utifrån individuell bedömning. Därmed kommer elever konkurrera om plats på lika villkor med övriga sökande i de kommuner som ingått avtalet.

3. Omfattning

Avtalet omfattar naturbruksprogrammet inom gymnasieskolan, programmet för skog, mark och djur inom den anpassade gymnasieskolan, introduktionsprogrammen programinriktat val för grupp av elever eller för enskild elev och yrkesintroduktion för grupp av elever eller för enskild elev.

Utbildningarna erbjuds vid skolenheterna:

- Naturbruksskolan Sötåsen,

med inriktningarna lantbruk, djurvård och trädgård inom gymnasieskolan samt skog, mark och djur inom anpassad gymnasieskola.

- Naturbruksskolan Svenljunga,

med inriktningarna skogsbruk samt naturturism.

- Naturbruksskolan Uddetorp,

med inriktningen lantbruk.

- Axevalla hästcentrum,

med inriktning hästhållning.

Programinriktat val och Yrkesintroduktion för grupp av elever och/eller för enskild elev kan anordnas på samtliga enheter i mån av plats.

De termer som används för att dela in och beskriva ovan nämnda program och utbildningar kan komma att ändras enligt nationella beslut, utan att avtalet behöver tecknas om. I de fall väsentliga förändringar blir aktuella ska parterna uppta förhandlingar.

För de fall att regionen kommer att anordna och erbjuda naturbruksutbildning vid ytterligare någon skolenhet ska samtliga villkor i detta avtal även gälla för denna utbildning.

Beslutade ändringar läggs som bilagor till avtalet och publiceras på VGRs naturbruksförvaltnings webb där samverkansavtalet finns.

4. Avtalstid

Avtalet gäller från och med 2029-01-01. Avtalstiden är fyra (4) år med en uppsägningstid på tolv (12) månader. Avtalet löper tills vidare i fyraårscykler med en uppsägningstid på 12 månader före respektive cykels avslut. En översyn av avtalsvillkor gällande utbildningsutbud och därmed sammanhängande frågor görs dock årligen inom ramen för parternas samverkan. Uppsägning ska ske genom skriftlig begäran till de parter som undertecknat avtalet. Vid uppsägning av samverkansavtalet har elever som påbörjat utbildning utifrån samverkansavtalet rätt att fullfölja den.

Om det under avtalstiden fattas beslut på nationell nivå som väsentligt ändrar förutsättningarna i detta avtal kan omförhandling eller uppsägning av avtalet i dess helhet ske.

5. Lagstiftning

Avtalet avser utbildningar som regleras genom skollagen (2010:800), gymnasieförordningen (2010:2039) samt därtill anslutande reglering.

Regionen följer även andra relevanta regelverk för de jordbruk, skogsbruk, djurhållning mm som bedrivs i naturbruksskolornas regi.

6. Ekonomi

6.1 Interkommunal ersättning– gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan

6.1.1 Hur ersättningen beräknas

Utgångspunkten för ersättning från kommunerna till regionen i samverkansavtalet är bestämmelserna om interkommunal ersättning i skollagen.

Regionen erbjuder gymnasieutbildning till självkostnadspris.

Kostnaderna för gymnasieskolans naturbruksprogram skiljer sig mellan inriktningarna, varför varje inriktning har sitt eget pris.

Interkommunal ersättning för

- gymnasieskolans naturbruksprogram sker enligt 16 kap. 50-51 §§ skollagen,
- introduktionsprogrammet programinriktat val beräknas enligt 17 kap. 23-24 §§ skollagen,
- introduktionsprogrammet yrkesintroduktion beräknas utifrån anordnarens självkostnad, och för
- anpassade gymnasieskolans program för skog, mark och djur sker enligt 19 kap. 43-44 §§ skollagen.

Den interkommunala ersättningen beräknas och fastställs varje år av regionen efter samråd med kommunernas representanter i Ledningsråd Naturbruk. Som ledning för hur ersättningen beräknas används reglerna om ersättning till fristående skolor i tillämpliga delar. Priserna ska vara fastställda senast den 10 december året innan de börjar gälla och framgår av protokollet från Ledningsrådet.

Regionen ansvarar för extra anpassning och särskilt stöd till elever enligt skollagens krav. I de fall en elev har omfattande behov av särskilt stöd, kan regionen och kommunen träffa en överenskommelse om utökad interkommunal ersättning, efter ansökan från naturbruksförvaltningen

Gymnasieutbildningarna bedrivs med egen resultatenhet där ekonomin och det egna kapitalet redovisas till Ledningsråd Naturbruk, senast den 10 mars varje år. Informationen ska på nästkommande sammanträde därefter lämnas till Politiskt Samråd Naturbruk.

Flera av naturbruksförvaltningens kostnader delas av gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildningen samt verksamheterna vid kompetenscentra. Allokeringen av kostnaderna görs med hänsyn till den faktiska användningen av resurser.

Kostnaderna för skolornas elevinternat ingår inte i beräkningen av priset, utan faktureras berörda vårdnadshavare separat.

6.1.2 Hur den interkommunala ersättningen betalas

Avstämning av antalet elever sker en gång per månad och interkommunal ersättning (IKE) betalas månadsvis av kommunerna efter faktura från regionen.

Om eleven inte hinner slutföra sina studier enligt plan kommer utbildningstiden förlängas först efter överenskommelse med hemkommunen.

6.1.3 Elevresor, inackordering och skolskjuts

Hemkommunen lämnar ekonomiskt stöd till elever som behöver inackordering på grund av skolgången, enligt 15 kap. 32 § och 18 kap. 32 § skollagen.

Hemkommunen ansvarar för elevresor mellan bostad och skola för elever i gymnasieskolan som inte har inackorderingstillägg. Omfattningen av hemkommunens ansvar och reseersättningarnas storlek regleras i lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor och anslutande förordning.

Hemkommunen ansvarar även för kostnader för skolskjuts för de elever i anpassade gymnasieskolan som har behov av det, enligt 18 kap. 30–31 §§ skollagen. Inför hemkommunens beslut ska samråd ske mellan VGR och kommunen i de fall som det bedöms att skolskjutsen behöver ombesörjas med till exempel taxiresor.

Omfattningen av hemkommunens ansvar och reseersättningarnas storlek regleras i lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor och anslutande förordning. Det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) är en obligatorisk del av gymnasieutbildningen. För en elev utan

inackorderingstillägg står kommunen för resekostnader inom Västra Götaland, mellan elevens bostad och platsen för APL. Regionen svarar däremot för eventuella resekostnader när platsen för APL ligger utanför Västra Götaland.

I de fall gymnasieeleverna har inackorderingstillägg svarar regionen för resekostnader mellan elevernas bostad och platsen för APL.

7. Parternas samverkan och ansvar

Samrådet och ledningsrådet syftar till att underlätta det gemensamma ansvarstagandet och samverkan mellan parterna. Regionen ansvarar för att kalla till möten, att leda dem samt ge administrativt stöd till samrådet och ledningsrådet.

7.1 Politiskt Samråd Naturbruk

Politiskt Samråd Naturbruk ska på en övergripande och strategisk nivå främja den regionala naturbruksutbildningens verksamhet och utveckling.

Samrådet ska bidra till att avtalet övervakas, följs upp och vårdas, samt att verksamhetens resurssättning diskuteras. Samrådet ska årligen lämna synpunkter avseende utbildningarnas prissättning, strategiska inriktning, dimensionering och ekonomi, till miljö- och regionutvecklingsnämnden inför att dess uppdrag till styrelsen för naturbruk fastställs.

Samrådet träffas en gång per termin och består av fyra representanter från kommunerna samt fyra representanter från regionen. Parterna utser själva de förtroendevalda som ska ingå i samrådet, och regionen är sammankallande och leder mötena. Arbetsformerna i övrigt beslutas gemensamt i samrådet.

7.2 Ledningsråd Naturbruk

Ledningsråd Naturbruk bereder alla ärenden till samrådet och ska därutöver bevaka frågor på nationell, regional och kommunal nivå som påverkar avtalets förutsättningar. Förvaltningsledningen och Ledningsrådet för dialog inom ramen för planering av verksamhet och ekonomi.

Ledningsrådet träffas två gånger per termin och utgörs av tjänstepersoner med fem representanter från kommunerna samt fem representanter från regionen. Kommunernas ledamöter utses av kommunalförbunden. En representant för kommunalförbunden i Västra Götaland har en plats i ledningsrådet och regionen är sammankallande samt leder mötena. Arbetsformerna i övrigt beslutas gemensamt i ledningsrådet.

7.3 Möte mellan kommunala avtalsparterna och Västra Götalandsregionen

För att öka kunskapen om naturbruksförvaltningens verksamhet och programinriktningar samt förbättra dialogen mellan utbildningshuvudman och kommunala avtalsparter kommer parterna att få möjlighet att träffas vid ett årligt möte. Mötena förbereds i Ledningsrådet.

7.4 Västra Götalandsregionens ansvar för utbildningen

Som huvudman ansvarar Västra Götalandsregionen för att aktuella utbildningar följer relevant lagstiftning i skollagen och anslutande reglering.

Miljö- och regionutvecklingsnämnden är ansvarig nämnd och utbildningen hanteras av naturbruksförvaltningen, Västra Götalandsregionen. De gröna näringarna är högt prioriterade i den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland, liksom insatser för kompetensförsörjningen av lant- och skogsbruksnäringen.

Regionen ansvarar för antagning av elever till utbildningarna och lämnar regelbundna uppdateringar till kommunerna.

Vidare ansvarar regionen för att snarast anmäla till hemkommunen när en elev börjar eller slutar vid någon av regionens skolor.

Regionen informerar också berörd kommun om en elev som inte fyllt 20 år utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning.

7.5 Kommunens ansvar

Kommunen har ansvaret för att dess ungdomar erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet.

8. Force majeure

Om Västra Götalandsregionen inte kan fullgöra ett åtagande på grund av omständigheter utanför regionens kontroll till exempel arbetskonflikt, eldsvåda, krigshändelse med mera, är inte regionen ansvarig för den skada eller förlust som kan uppkomma för motparten.

9. Tvister

Eventuella tvister som uppkommer med bäring på detta avtal löses i första hand genom lokala förhandlingar. Om parterna inte når samsyn eller en överenskommelse ska medling ske mellan regionen och kommunalförbunden i presidiet för Beredningen för hållbar utveckling (BHU).

10. Underskrifter

För regionen	För kommun _____
Datum	Datum
_____	_____
Underskrift	Underskrift
_____	_____
Namn, befattning	Namn, befattning

Bilaga 2. Genomgång av samtliga ändringar i slutliga avtalet jämfört med remissversionen

REMISSFÖRSLAG	SLUTLIGT AVTAL
Innehållsförteckning	Innehållsförteckning
1. Avtalsparter 2. Syfte med samverkansavtal 3. Omfattning 4. Avtalstid 5. Lagstiftning 6. Ekonomi 6.1 Ekonomi – gymnasieskola och anpassad gymnasieskola 6.2 Ekonomi – vuxenutbildning 7. Parternas ansvar och samverkan 7.1 Politiskt samråd Naturbruk 7.2 Ledningsråd Naturbruk 7.3 Möte mellan kommunala avtalsparterna och Västra Götalandsregionen 7.4 Västra Götalandsregionens ansvar 7.5 Kommunens ansvar 8. Force majeure 9. Tvister 10. Underskrifter	1. Avtalsparter 2. Syfte med samverkansavtal 3. Omfattning 4. Avtalstid 5. Lagstiftning 6. Ekonomi 6.1 Interkommunal ersättning– gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan 6.1.1 Hur ersättningen beräknas 6.1.2 Hur den interkommunala ersättningen betalas 6.1.3 Elevresor, inackordering och skolskjuts 7. Parternas samverkan och ansvar 7.1 Politiskt samråd Naturbruk 7.2 Ledningsråd Naturbruk 7.3 Möte mellan kommunala avtalsparterna och Västra Götalandsregionen 7.4 Västra Götalandsregionens ansvar för utbildningen 7.5 Kommunens ansvar 8. Force majeure 9. Tvister 10. Underskrifter
1. Avtalsparter Avtalsparter i avtalet är Västra Götalandsregionen (’regionen’) och var och en av de 49 kommunerna i Västra Götaland (’kommunerna’) som anslutit sig till avtalet. För att avtalet ska gälla måste parterna teckna avtalet. I avtalet benämns kommunerna och regionen gemensamt som ’parterna’.	**1. Avtalsparter** Avtalsparter i avtalet är Västra Götalandsregionen (’regionen’, ’VGR’) och var och en av de 49 kommunerna i Västra Götaland (’kommunerna’) som anslutit sig till avtalet. För att avtalet ska gälla måste parterna teckna avtalet. I avtalet benämns kommunerna och regionen gemensamt som ’parterna’.
2. Syfte med samverkansavtal Avtalet syftar till att elever i kommuner i Västra Götaland som ansluter sig till avtalet ska ha tillgång till moderna naturbruksutbildningar med	**2. Syfte med samverkansavtal** En region får anordna utbildningar på sådana nationella program som avser naturbruk och introduktionsprogrammet programinriktat val

hög kvalité till självkostnadspris inom gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildningen på gymnasial nivå. Avtalet ska vidare stärka och främja samverkan mellan parterna med målet att vidareutveckla kompetensförsörjningen och stimulera en hållbar utveckling inom naturbruksområdet. Avtalet är ett sekundärt samverkansavtal. Avtalet är baserat på föreskrifter i Skollagen (2010:800, 15 kap. 30 a §). Syftet med ett sekundärt samverkansavtal är att förstärka ett allsidigt utbildningsutbud genom sekundära avtal med kommuner eller regioner utanför det primära samverkansområdet. Elever boende i kommuner som omfattas av samverkansavtalet blir förstahandsmottagna vid antagning till de i avtalet ingående utbildningarna och konkurrerar om plats på lika villkor med sökande i övriga kommuner som ingått avtalet.	som är inriktat mot det nationella programmet. Därutöver får en region, efter överenskommelse med en kommun anordna introduktionsprogrammet yrkesintroduktion. Detta regleras i 15 kap. 31 § och 17 kap. 17 och 18 §§ skollagen. Efter överenskommelse med en kommun får en region även anordna utbildning i anpassade gymnasieskolan på nationella program, det regleras i 18 kap. 29 § skollagen. Avtalet syftar till att elever i kommuner i Västra Götaland som ansluter sig till avtalet ska ha tillgång till moderna naturbruksutbildningar med hög kvalité till självkostnadspris inom gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola. Avtalet ska vidare stärka och främja samverkan mellan parterna med målet att vidareutveckla kompetensförsörjningen och stimulera en hållbar utveckling inom naturbruksområdet. Avtalet är ett sekundärt samverkansavtal. Avtalet utgår från regleringen i 15 kap. 30 a § skollagen (2010:800). Syftet med samverkansavtalet är att förstärka ett allsidigt utbildningsutbud och sörja för kompetensförsörjningen i regionen. De elever som bor i kommuner som ingår i avtalet kommer tas emot i första hand till de nationella program och de introduktionsprogram som anordnas för en grupp elever av regionen. De elever som söker till utbildning som anordnas för en enskild elev kommer tas emot till regionens utbildning utifrån individuell bedömning. Därmed kommer elever konkurrera om plats på lika villkor med övriga sökande i de kommuner som ingått avtalet.
3. Omfattning Avtalet omfattar naturbruksprogrammet inom gymnasieskolan, motsvarande utbildningar inom anpassad gymnasieskola, introduktionsprogrammen Programinriktat val för grupp av elever eller enskild elev och Yrkesintroduktion för grupp av elever eller enskild elev, samt vuxenutbildningar på gymnasial nivå inom naturbruksområdet. Utbildningarna erbjuds vid skolenheterna: • Naturbruksskolan Sötåsen, med inriktningarna Lantbruk, Djurvård, Trädgård samt anpassad gymnasieskola. • Naturbruksskolan Svenljunga, med inriktningarna Skogsbruk samt Naturturism.	**3. Omfattning** Avtalet omfattar naturbruksprogrammet inom gymnasieskolan, programmet för skog, mark och djur inom den anpassade gymnasieskolan, introduktionsprogrammen programinriktat val för grupp av elever eller för enskild elev och yrkesintroduktion för grupp av elever eller för enskild elev. Utbildningarna erbjuds vid skolenheterna: • Naturbruksskolan Sötåsen, med inriktningarna lantbruk, djurvård och trädgård inom gymnasieskolan samt skog, mark och djur inom anpassad gymnasieskola. • Naturbruksskolan Svenljunga, med inriktningarna skogsbruk samt naturturism. • Naturbruksskolan Uddetorp,

• Naturbruksskolan Uddetorp, med inriktningen Lantbruk. • Hästutbildningarna är samlade på Axevalla hästcentrum utanför Skara. Vuxenutbildningarna erbjuds vid alla ovan nämnda skolenheter samt vid Angereds gård. De termer som används för att dela in och beskriva ovan nämnda program och utbildningar kan komma att ändras enligt nationella beslut, utan att avtalet behöver tecknas om. I de fall väsentliga förändringar blir aktuella ska parterna uppta förhandlingar. För de fall att regionen bedriver naturbruksutbildning vid ytterligare skolenhet ska samtliga villkor i detta avtal gälla för sådan utbildning. Beslutade ändringar läggs som bilagor till avtalet och publiceras på VGRs naturbruksförvaltnings webb där samverkansavtalet finns.	med inriktningen lantbruk. • Axevalla hästcentrum, med inriktning hästhållning. Programinriktat val och Yrkesintroduktion för grupp av elever och/eller för enskild elev kan anordnas på samtliga enheter i mån av plats. De termer som används för att dela in och beskriva ovan nämnda program och utbildningar kan komma att ändras enligt nationella beslut, utan att avtalet behöver tecknas om. I de fall väsentliga förändringar blir aktuella ska parterna uppta förhandlingar. För de fall att regionen kommer att anordna och erbjuda naturbruksutbildning vid ytterligare någon skolenhet ska samtliga villkor i detta avtal även gälla för denna utbildning. Beslutade ändringar läggs som bilagor till avtalet och publiceras på VGRs naturbruksförvaltnings webb där samverkansavtalet finns.
4. Avtalstid Avtalet gäller från och med XXXX. Avtalstiden är fyra (4) år med en uppsägningstid på tolv (12) månader. Avtalet löper tills vidare i fyraårscykler med en uppsägningstid på 12 månader före respektive cykels avslut. En översyn av avtalsvillkor gällande utbildningsutbud och därmed sammanhängande frågor görs dock årligen inom ramen för parternas samverkan. Uppsägning ska ske genom skriftlig begäran till de parter som undertecknat avtalet. Vid uppsägning av samverkansavtalet har elever som påbörjat utbildning utifrån samverkansavtalet rätt att fullfölja den. Om det under avtalstiden fattas beslut på nationell nivå som väsentligt ändrar förutsättningarna i detta avtal kan omförhandling eller uppsägning av avtalet i dess helhet ske.	**4. Avtalstid** Avtalet gäller från och med 2029-01-01. Avtalstiden är fyra (4) år med en uppsägningstid på tolv (12) månader. Avtalet löper tills vidare i fyraårscykler med en uppsägningstid på 12 månader före respektive cykels avslut. En översyn av avtalsvillkor gällande utbildningsutbud och därmed sammanhängande frågor görs dock årligen inom ramen för parternas samverkan. Uppsägning ska ske genom skriftlig begäran till de parter som undertecknat avtalet. Vid uppsägning av samverkansavtalet har elever som påbörjat utbildning utifrån samverkansavtalet rätt att fullfölja den. Om det under avtalstiden fattas beslut på nationell nivå som väsentligt ändrar förutsättningarna i detta avtal kan omförhandling eller uppsägning av avtalet i dess helhet ske.
5. Lagstiftning Avtalet avser utbildningar som regleras genom skollagen, gymnasieförordningen (2010:2039) och förordningen om vuxenutbildningen (2011:1108).	**5. Lagstiftning** Avtalet avser utbildningar som regleras genom skollagen (2010:800), gymnasieförordningen (2010:2039) samt därtill anslutande reglering. Regionen följer även andra relevanta regelverk för de jordbruk, skogsbruk, djurhållning mm som bedrivs i naturbruksskolornas regi.

Även andra regelverk gäller för de jordbruk, skogsbruk och liknande som bedrivs i naturbruksskolornas regi.	
6. Ekonomi **6.1 Ekonomi – gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola** Regionen erbjuder kommunerna gymnasieutbildningar, inklusive anpassad gymnasieskola, till självkostnadspris. Interkommunal ersättning (IKE) betalas av kommunerna vid avstämningsdatum efter faktura från regionen. Fakturan ska vara betald senast 30 dagar efter att kommunen mottagit den. Regionen förbehåller sig rätten att kräva dröjsmålsränta efter 30 dagar. Kostnaderna för gymnasieskolans naturbruksprogram skiljer sig mellan inriktningarna, varför varje inriktning har sitt eget pris. Priserna för gymnasieskolans naturbruksprogram, introduktionsprogram samt anpassad gymnasieskola, beräknas enligt gymnasieförordningens 13 kap. 3 § gymnasieförordningen och fastställs varje år av regionen efter samråd med kommunernas representanter i Ledningsråd Naturbruk. Priserna ska vara fastställda senast den 10 december året innan de börjar gälla. Kostnaderna för skolornas elevinternat ingår inte i beräkningen av priset, utan faktureras berörda vårdnadshavare separat. Avstämningsdatum för fakturering är 15 september respektive 15 februari. Ingen debitering görs om en elev skulle avbryta sin utbildning före dessa avstämningsdatum. I de fall en elev avbryter en utbildning mellan den 15 september och den 15 oktober eller mellan den 15 februari och 15 mars krediteras kommunen endast halva terminskostnaden. Ingen kreditering sker i de fall en elev avbryter en utbildning efter 15 oktober respektive 15 mars. I övriga fall betalas hela terminskostnaden. Om eleven inte hinner slutföra sina studier enligt plan kommer utbildningstiden förlängas först efter dialog med hemkommunen. Kommunen svarar för resekostnader, inom Västra Götaland, mellan bostad och skola för de elever på gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola som är under 20 år och inte har inackorderingstillägg. Det arbetsplatsförlagda	**6. Ekonomi** **6.1 Interkommunal ersättning– gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan** **6.1.1 Hur ersättningen beräknas** Utgångspunkten för ersättning från kommunerna till regionen i samverkansavtalet är bestämmelserna om interkommunal ersättning i skollagen. Regionen erbjuder gymnasieutbildning till självkostnadspris. Kostnaderna för gymnasieskolans naturbruksprogram skiljer sig mellan inriktningarna, varför varje inriktning har sitt eget pris. Interkommunal ersättning för • gymnasieskolans naturbruksprogram sker enligt 16 kap. 50-51 §§ skollagen, • introduktionsprogrammet programinriktat val beräknas enligt 17 kap. 23-24 §§ skollagen, • introduktionsprogrammet yrkesintroduktion beräknas utifrån anordnarens självkostnad, och för • anpassade gymnasieskolans program för skog, mark och djur sker enligt 19 kap. 43-44 §§ skollagen. Den interkommunala ersättningen beräknas och fastställs varje år av regionen efter samråd med kommunernas representanter i Ledningsråd Naturbruk. Som ledning för hur ersättningen beräknas används reglerna om ersättning till fristående skolor i tillämpliga delar. Priserna ska vara fastställda senast den 10 december året innan de börjar gälla och framgår av protokollet från Ledningsrådet. Regionen ansvarar för extra anpassning och särskilt stöd till elever enligt skollagens krav. I de fall en elev har omfattande behov av särskilt stöd, kan regionen och hemkommunen träffa en överenskommelse om utökad interkommunal ersättning, efter ansökan från naturbruksförvaltningen.

lärandet (APL) är en obligatorisk del av gymnasieutbildningen, och för en elev utan inackorderingstillägg står kommunen för resekostnader, inom Västra Götaland, mellan elevens bostad och platsen för APL. Regionen svarar för eventuella resekostnader där platsen för APL ligger utanför Västra Götaland. I de fall gymnasieeleverna har inackorderingstillägg svarar regionen för resekostnader mellan elevernas bostad och platsen för APL. Gymnasieutbildningarna bedrivs med egen resultatenhet där ekonomin och det egna kapitalet redovisas till Ledningsråd Naturbruk, senast den 10 mars varje år. Informationen ska på nästkommande sammanträde därefter lämnas till Politiskt Samråd Naturbruk. Flera av naturbruksförvaltningens kostnader delas av gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildningen, samt verksamheterna vid kompetenscentra. Allokeringen av kostnaderna görs med hänsyn till den faktiska användningen av resurser.	Gymnasieutbildningarna bedrivs med egen resultatenhet där ekonomin och det egna kapitalet redovisas till Ledningsråd Naturbruk, senast den 10 mars varje år. Informationen ska på nästkommande sammanträde därefter lämnas till Politiskt Samråd Naturbruk. Flera av naturbruksförvaltningens kostnader delas av gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildningen, samt verksamheterna vid kompetenscentra. Allokeringen av kostnaderna görs med hänsyn till den faktiska användningen av resurser. Kostnaderna för skolornas elevinternat ingår inte i beräkningen av priset, utan faktureras berörda vårdnadshavare separat. **6.1.2 Hur den interkommunala ersättningen betalas** Avstämning av antalet elever sker en gång per månad och interkommunal ersättning (IKE) betalas månadsvis av kommunerna efter faktura från regionen. Om eleven inte hinner slutföra sina studier enligt plan kommer utbildningstiden förlängas först efter överenskommelse med hemkommunen. **6.1.3 Elevresor, inackordering och skolskjuts** Hemkommunen lämnar ekonomiskt stöd till elever som behöver inackordering på grund av skolgången, enligt 15 kap. 32 § och 18 kap. 32 § skollagen. Hemkommunen ansvarar för elevresor mellan bostad och skola för elever i gymnasieskolan som inte har inackorderingstillägg. Omfattningen av hemkommunens ansvar och reseersättningarnas storlek regleras i lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor och anslutande förordning. Hemkommunen ansvarar även för kostnader för skolskjuts för de elever i anpassade gymnasieskolan som har behov av det, enligt 18 kap. 30–31 §§ skollagen. Inför hemkommunens beslut ska samråd ske mellan VGR och kommunen i det fall som det bedöms att skolskjutsen behöver ombesörjas med till exempel taxiresor. Omfattningen av hemkommunens ansvar och reseersättningarnas storlek regleras i lag

	(1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor och anslutande förordning. Det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) är en obligatorisk del av gymnasieutbildningen. För en elev utan inackorderingstillägg står kommunen för resekostnader inom Västra Götaland, mellan elevens bostad och platsen för APL. Regionen svarar däremot för eventuella resekostnader när platsen för APL ligger utanför Västra Götaland. I de fall gymnasieeleverna har inackorderingstillägg svarar regionen för resekostnader mellan elevernas bostad och platsen för APL.
6.2 Ekonomi – Vuxenutbildning Regionen erbjuder kommunerna vuxenutbildningar inom naturbruksområdet på gymnasial nivå till självkostnadspris, beräknat enligt samma principer som för gymnasieskolan. När en ansökan till vuxenutbildning i regionens regi har gjorts ska kommunen enligt 20 kap. 21 § skollagen skyndsamt skicka ansökan till regionen och bifoga ett yttrande. Eleven betalar själv sina kostnader för resor, litteratur och annan utrustning som behövs för utbildningen. Avstämningsdatum för fakturering är 15 september respektive 15 februari. För elever som påbörjar utbildningen efter dessa datum sker terminsdebiteringen vid efterföljande månadsskifte. I de fall en elev avbryter utbildningen debiteras kommunen en administrativ avgift som motsvarar kostnaden för tre veckors studier i elevens takt, oavsett hur lång tid efter att eleven avbryter utbildningen, och därefter krediteras kommunen för de poäng som eleven inte genomfört. Vid behov kan en kommun själv, eller i samverkan med andra kommuner, avtala med regionen om vuxenutbildningar som uppdrag eller utanför ordinarie utbud.	
7. Parternas ansvar och samverkan Samrådet och ledningsrådet syftar till att underlätta det gemensamma ansvarstagandet och samverkan mellan parterna. Regionen ansvarar för att kalla till möten, att leda dem samt ge	**7. Parternas samverkan och ansvar** Samrådet och ledningsrådet syftar till att underlätta det gemensamma ansvarstagandet och samverkan mellan parterna. Regionen ansvarar för att kalla till möten, att leda dem samt ge

administrativt stöd till samrådet och ledningsrådet.	administrativt stöd till samrådet och ledningsrådet.
7.1 Politiskt Samråd Naturbruk Politiskt Samråd Naturbruk ska på en övergripande och strategisk nivå främja den regionala naturbruksutbildningens verksamhet och utveckling. Samrådet ska bidra till att avtalet övervakas, följs upp och vårdas, samt att verksamhetens resurssättning diskuteras. Samrådet ska årligen lämna synpunkter avseende utbildningarnas prissättning, strategiska inriktning, dimensionering och ekonomi, till miljö- och regionutvecklingsnämnden inför att dess uppdrag till styrelsen för naturbruk fastställs. Samrådet träffas en gång per termin och består av fyra representanter från kommunerna samt fyra representanter från regionen. Parterna utser själva de förtroendevalda som ska ingå i samrådet, och regionen är sammankallande och leder mötena. Arbetsformerna i övrigt beslutas gemensamt i samrådet.	**7.1 Politiskt Samråd Naturbruk** Politiskt Samråd Naturbruk ska på en övergripande och strategisk nivå främja den regionala naturbruksutbildningens verksamhet och utveckling. Samrådet ska bidra till att avtalet övervakas, följs upp och vårdas, samt att verksamhetens resurssättning diskuteras. Samrådet ska årligen lämna synpunkter avseende utbildningarnas prissättning, strategiska inriktning, dimensionering och ekonomi, till miljö- och regionutvecklingsnämnden inför att dess uppdrag till styrelsen för naturbruk fastställs. Samrådet träffas en gång per termin och består av fyra representanter från kommunerna samt fyra representanter från regionen. Parterna utser själva de förtroendevalda som ska ingå i samrådet, och regionen är sammankallande och leder mötena. Arbetsformerna i övrigt beslutas gemensamt i samrådet.
7.2 Ledningsråd Naturbruk Ledningsråd Naturbruk bereder alla ärenden till samrådet och ska därutöver bevaka frågor på nationell, regional och kommunal nivå som påverkar avtalets förutsättningar. Ledningsrådet träffas två gånger per termin och utgörs av tjänstepersoner med fem representanter från kommunerna samt fem representanter från regionen. Kommunernas ledamöter utses av kommunalförbunden. En representant för kommunalförbunden i Västra Götaland har en plats i ledningsrådet och regionen är sammankallande samt leder mötena. Arbetsformerna i övrigt beslutas gemensamt i ledningsrådet.	**7.2 Ledningsråd Naturbruk** Ledningsråd Naturbruk bereder alla ärenden till samrådet och ska därutöver bevaka frågor på nationell, regional och kommunal nivå som påverkar avtalets förutsättningar. Förvaltningsledningen och Ledningsrådet för dialog inom ramen för planering av verksamhet och ekonomi. Ledningsrådet träffas två gånger per termin och utgörs av tjänstepersoner med fem representanter från kommunerna samt fem representanter från regionen. Kommunernas ledamöter utses av kommunalförbunden. En representant för kommunalförbunden i Västra Götaland har en plats i ledningsrådet och regionen är sammankallande samt leder mötena. Arbetsformerna i övrigt beslutas gemensamt i ledningsrådet.
7.3 Möte mellan kommunala avtalsparterna och Västra Götalandsregionen För att öka kunskapen om naturbruksförvaltningens verksamhet och programinriktningar samt förbättra dialogen mellan utbildningshuvudman och kommunala avtalsparter kommer parterna att få möjlighet att	**7.3 Möte mellan kommunala avtalsparterna och Västra Götalandsregionen** För att öka kunskapen om naturbruksförvaltningens verksamhet och programinriktningar samt förbättra dialogen mellan utbildningshuvudman och kommunala avtalsparter kommer parterna att få möjlighet att

träffas vid ett årligt möte. Mötena förbereds i ledningsrådet.	träffas vid ett årligt möte. Mötena förbereds i Ledningsrådet.
7.4 Västra Götalandsregionens ansvar Genom avtalet tar VGR ansvar för de frågor som följer av huvudmannaskapet för gymnasieutbildningar, inklusive den anpassade gymnasieskolans utbildningar, inom naturbruksområdet. Miljö- och regionutvecklingsnämnden är ansvarig nämnd i regionen. Enligt skollagen får en region anordna utbildningar inom naturbruk, och Västra Götalandsregionen har därmed stöd i samma lagrum för sin verksamhet som en kommun. Regionen ansvarar för antagning av elever till utbildningarna. Regionen ansvarar för att stämma av vilka elever som påbörjat gymnasieutbildning den 15 september på höstterminen och den 15 februari på vårterminen. Regionen ansvarar för extra anpassning och särskilt stöd till elever enligt vad som anges i 3 kap. 5 § skollagen. I de fall en elev har behov av ytterligare stöd utöver detta, kan regionen och kommunen träffa en överenskommelse om tilläggsbelopp, efter ansökan från naturbruksförvaltningen. Regionen ska informera berörd kommun om en elev som inte fyllt 20 år utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning. Regionen ska inom 14 dagar informera berörd kommun om en elev avbryter utbildningen.	**7.4 Västra Götalandsregionens ansvar för utbildningen** Som huvudman ansvarar Västra Götalandsregionen för att aktuella utbildningar följer relevant lagstiftning i skollagen och anslutande reglering. Miljö- och regionutvecklingsnämnden är ansvarig nämnd och utbildningen hanteras av naturbruksförvaltningen, Västra Götalandsregionen. De gröna näringarna är högt prioriterade i den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland, liksom insatser för kompetensförsörjningen av lant- och skogsbruksnäringen. Regionen ansvarar för antagning av elever till utbildningarna och lämnar regelbundna uppdateringar till kommunerna. Vidare ansvarar regionen för att snarast anmäla till hemkommunen när en elev börjar eller slutar vid någon av regionens skolor. Regionen informerar också berörd kommun om en elev som inte fyllt 20 år utan giltigt skäl är frånvarande i betydande utsträckning.
7.5 Kommunens ansvar Kommunen har ansvaret för att dess ungdomar erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet. Kommunen ansvarar för att möjliggöra och underlätta för regionen att delta i informations- och marknadsföringsaktiviteter på samma villkor som övriga anordnare av gymnasieutbildningar. Kommunen ansvarar för att inför gymnasievalet lämna uppdaterad information till sina elever inom grundskola och anpassad grundskola om naturbruksutbildningarna som avses i avtalet.	**7.5 Kommunens ansvar** Kommunen har ansvaret för att dess ungdomar erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet.

Kommunen ansvarar för att vid terminsstart informera regionen om elevers behov av stöd, enligt vad som anges i 3 kap. 12 j § skollagen. Informationen syftar till att ge eleverna det stöd de behöver och en god start på utbildningen. Kommunen ansvarar för att informera regionen om naturbruksutbildningar anordnas i egen regi, eller om samverkansavtal för utbildningar på naturbruksområdet tecknas med annan kommun eller region. Informationen ska lämnas till regionen eller kommunernas representanter i Ledningsråd Naturbruk senast terminen före det att utbildningarna planeras starta, för att tas upp på nästkommande möte i ledningsrådet. Kommunens betalningsansvar kvarstår för de elever som antagits eller påbörjat en utbildning till dess att eleven fullföljt sin utbildning, även om utbildningen blir förlängd eller om avtalet upphör att gälla.	
8. Force majeure Om Västra Götalandsregionen inte kan fullgöra ett åtagande på grund av omständigheter utanför regionens kontroll till exempel arbetskonflikt, eldsvåda, krigshändelse med mera, är inte regionen ansvarig för den skada eller förlust som kan uppkomma för motparten.	**8. Force majeure** Om Västra Götalandsregionen inte kan fullgöra ett åtagande på grund av omständigheter utanför regionens kontroll till exempel arbetskonflikt, eldsvåda, krigshändelse med mera, är inte regionen ansvarig för den skada eller förlust som kan uppkomma för motparten.
9. Tvister Eventuella tvister som uppkommer med bäring på detta avtal löses i första hand genom lokala förhandlingar. Om parterna inte når samsyn eller en överenskommelse ska medling ske mellan regionen och kommunalförbunden i presidiet för Beredningen för hållbar utveckling (BHU).	**9. Tvister** Eventuella tvister som uppkommer med bäring på detta avtal löses i första hand genom lokala förhandlingar. Om parterna inte når samsyn eller en överenskommelse ska medling ske mellan regionen och kommunalförbunden i presidiet för Beredningen för hållbar utveckling (BHU).
10. Underskrifter För regionen Datum Regionstyrelsens ordf. Regiondirektör För kommun Datum Firmatecknare kommun	**11. Underskrifter** För regionen Datum Underskrift Namn, befattning För kommun Datum Underskrift Namn, befattning

Synpunkter & förändrin	Synpunkter i detalj	Kommentar	Åtgärder
Många kommuner ställer sig positiva till avtalsförslaget under förutsättning att VGR fortsatt finansierar i samma utsträckning som i nuläget.	Ambitioner som ligger utöver vad som är gängse standard inom branschen och/eller med syfte att utveckla branschens praxis skulle kunna finansieras genom VGR:s finansiering av utbildningsrelaterade kostnader.	Många kommuner motiverar ett ekonomiskt engagagemang från VGR med att kompetensförsörjningen inom de gröna näringarna är av strategiskt intresse för livsmedelsproduktionen, för livsmedelsförsörjning och beredskap. VGR delar denna bedömning vilken också kommer till uttryck i den regionala utvecklingsstrategin för 2021-2030. Kommunerna anser att VGR därför borde lämna ett årligt bidrag motsvarande det bidrag man lämnar inom ramen för det tidigare avtalet. Det sammanlagda bidraget till gymnasieutbildningen och ersättning till kommunerna för elever som studerar utanför länet uppgick år 2025 till över 40 mkr.	avtalet - under punkt 7. Parternas samverkan och ansvar - att VGR har ett strategiskt intresse av att främja utbildning inom lant- och skogsbruk. Det innebär att VGR prioriterar de gröna näringarnas kompetensförsörjning resursmässigt inom ramen för VGR:s regionala utvecklingsansvar. I den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är "gröna och skogliga näringar" samt livsmedel utpekade som områden av "särskilt stor betydelse". Omfattningen av insatser för att nå dessa mål beslutas i miljö- och
Många kommuner vill ha en avtalsstart 2029-01-01.	De kommuner som önskar avtalsstart 29-01-01 har gemensamt att de får högre kostnader för VGR:s naturbruksutbildning med det nya avtalet.	Genom att lägga avtalsstarten så sent som möjligt kan kostnadsökningen för kommuner som drabbas av höjda kostnader inträffa ett år senare.	Avtalsstart för avtalet fastställs till 2029-01-01.
Flera kommuner vill att punkt 6.1.1 om ekonomi i avtalet rörande kostnad för IM-programmet ska ses över.	VGR uppfattar att synpunkterna i grunden handlar om att man anser att grunderna för prissättningen av IM-programmen är	SKRs skoljurister har konsulterats på denna punkt	Det slutliga avtalet är ändrat och därmed förtydligat.
Flera kommuner vill att punkt 6.1.2 om ekonomi i avtalet rörande faktureringsdatum ska ses över	Kommuner anser att VGRs val av modell för debitering innebär att kommunerna kan ha dubbla kostnader för elever om eleven avbyter VGR -utbildningen och väljer att börja en annan utbildning. Det är inte likvärdigt mot hur kommuner hanterar andra kommunala eller fristående skolor.	SKRs skoljurister har konsulterats på denna punkt	Med hänsyn till likvärdigheten och att månadsfakturering numera är det vanligaste sker fakturering månadsvis i det slutliga avtalet, enligt SKR:s rekommendation.
Flera kommuner vill att punkt 6.1.3 om ekonomi i avtalet rörande kostnad för elevernas resor ska ses över	Synpunkten gäller rådighet över beslut om skolskjuts på anpassad gymnasieskola samt kostnad för transport till arbetsplatsförlagt lärande (APL) i gymnasiet.	Formuleringen i remissförslaget behöver förtydligas i det slutliga avtalet. SKR har konsulterats och en slutlig skrivning har därefter tagits fram efter beredning mellan VGR och kommunerna i den politiska beredningsgruppen .	I det slutliga avtalet framgår att hemkommun och VGR ska samråda angående elevernas skolskjutsbehov inför kommunernas beslut
Flera kommuner vill att punkt 7.4 (VGRs ansvar) respektive 7.5 (Kommunens ansvar) i avtalet rörande nationella regelverket ska ses över	Detaljerna har framkommit i yttranden och i samtal med berörda kommuners skoljurister.	VGR tittar på inkomna ändringsförslag tillsammans med SKR:s jurister. Omdisponering av avtalstext rörande kostnadsfrågor föreslås flyttas till punkt 6 (ekonomi).	Ändringar i texten är införda i slutliga avtalet, baserat på SKR:s förslag.
Det finns behov av att inrätta forum för dialog mellan VGR och avtalskommunerna.	Det finns behov av att finna former för att säkra en skälig och transparent hantering av kostnadsutveckling över tid. Avtalet innebär att VGR beslutar om ambitionsnivå vad avser kvalitet och kostnad för utbildningen. Avtalskommunerna får betala självkostnadspris för utbildningsplatser. Dialogen behöver hantera ambitionsnivå rörande utbildningarnas spets, dess påverkan på utbildningskostnaden samt kring den ekonomiska risken relaterad till att	Punkt 7. Parternas samverkan och ansvar i avtalet beskriver funktion och roll för Politiskt samråd och Ledningsråd samt det nyinrättade årliga mötet mellan VGR och kommuner som ingår i samverkansavtalet. Inom dessa forum finns utrymme för information och dialog om verksamhetens ekonomi samt möjligheter för kommunerna att utöva inflytande över verksamhetens utveckling.	Det framgår tydligare i det slutliga avtalet att dialog mellan VGR och avtalskommunerna kring verksamhet och ekonomi primärt äger rum i Ledningsrådet inför beslut om priser kommande läsår.
Förslag om övergångslösningar, en "övergångsmodell" eller kompensatoriska mekanismer	Bakgrunden till förslaget är att det nya avtalet innebär höjda kostnader för vissa kommuner och effekten av dessa kan dämpas med en övergångslösning.	VGR:s möjligheter att kompensera enskilda kommuner som får högre kostnader med det nya avtalet är mycket begränsad, vilket framgår av utredningen som gjordes inför nya avtalet. En övergångslösning har inte ansetts motiverad i de samlade politiska dialogerna. Genom att avtalet träder ikraft först 2029-01-01 kan kommunerna förhoppningsvis förbereda sig på det nya avtalet.	Ingen åtgärd
Krav på kostnadseffektivitet i det nya samverkansavtalet	Den gamla finansieringsmodellen skapade incitament för VGR att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet genom att försöka hålla kostnaden inom den "ram" som skatteväxlingen gav. Förslaget bör ses utifrån att det nya förslaget till finansieringsmodell inte ger samma incitament. Ett avtalat krav skulle ge kommunerna en tydligare garanti för att utbildningarnas priser inte höjs i en takt som	I miljö- och regionutvecklingsnämndens uppdrag till styrelsen för naturbruk ingår att erbjuda naturbruksutbildning till självkostnadspris för kommunerna. I avtalet framgår att VGR följer självkostnadsprincipen. Historiskt har VGR legat under riksprislistan på alla inriktningar vilket inneburit att kostnaden varit mellan 5 och 15 procent lägre än priserna hos enskilda huvudmän. En viktig förklaring till den relativt låga prisnivån har varit att VGR har kunnat utnyttja sina skalfördelar. SKR har anlitats för att granska remisstexten och ge förslag på	Texten om grunderna för att fastställa självkostnadspris för de utbildningar som erbjuds har förtydligats i det slutliga avtalet, enligt förslag från SKR.
Några kommuner efterlyser förtydliganden i avtalet kring hur självkostnadspriset tas fram.		I det nationella regelverket specifieras vilka kostnader som ska ingå i interkommunal ersättning baserat på självkostnadspris.	Se raden ovan - förtydliganden har skett.
Vuxenutbildningen bör inte ingå i avtalet.	Avtalet regelrät inte vuxenutbildningen. Det är fortsatt lagstiftning och nationellt regelverk som gäller och avtalet är därför inte relevant för vuxenutbildningen.	Vuxenutbildningen bör inte ingå i avtalet. VGR:s naturbruksförvaltning har fortsatt goda möjligheter att samverka med kommunerna om vuxenutbildning genom andra forum än avtalet om gymnasieskolan.	Skrivningar om vuxenutbildning ingår inte i det slutliga avtalet.
Det efterlyses tydligare uppföljning och redovisning av kostnader, exempelvis på skol- eller inriktningsnivå	Bakgrunden till förslaget är att ökade kostnader skapar ett behov av mer insyn och kontroll av kostnader.	Se ovan angående uppdraget att bedriva utbildning till självskostnadspris samt möjligheter till insyn via samverkansorgan som Ledningsrådet.	Se ovan angående förtydliganden i den slutliga avtalstexten.
Det föreslås att kravet på dialog med hemkommunen vid förlängd studietid tas bort då huvudmannen vid särskilda skäl själv har rätt att fatta beslut om förlängning		VGRs huvudlinje är att en god dialog med hemkommunerna är av godo för både elev, vårdnadshavare och övriga inblandade parter.	Ingen åtgärd
Ett nytt avtal bör inte bara reglera ekonomi, utan även innehålla en tydlig strategi för hur VGR ska nå ut till och vara ett relevant alternativ för elever i hela regionen, inklusive de regiondelar där man har låg närvaro genom att det saknas skolor (Dalsland har	Synpunkten relaterar till att avståndet från många av kommunerna till orterna där naturbruksskolor är lokaliserade är långt och därför kräver internatboende. Synpunkten har inkommit från västra länsdelen där det idag saknas skolor.	Genom sitt breda uppdrag - med olika former av ungdomsutbildning såväl som vuxenutbildning inklusive yrkeshögskoleutbildning - har VGR möjlighet att bedriva utbildning på orter där det saknas naturbruksskola. Det kan till exempel ske genom VGR:s folkhögskolor eller med annan samarbetspartner. Miljö- och regionutvecklingsnämnden har möjlighet att bidra till sådana initiativ.	I det slutliga avtalet framgår att VGR har ett brett engagemang i kompetensförsörjningen av de gröna näringarna. Det finns en uttalad ambition att bidra till kompetensförsörjningen oberoende av var i Västra Götaland som behoven finns. Det kräver dock närmare samarbete med kommunerna.

Frågor och svar om samverkansavtalet om naturbruksutbildning 2029 - 2032

Vad är bakgrunden till att vi har ett nytt avtal från 2029?

Orsaken till att ett nytt avtal tagits fram som ersätter den modell som använts sedan regionen grundades 1999, är att det har riktats skarp kritik mot den gamla avtalsmodellen. Ett mindre antal kommuner har varit missnöjda med hur utbildningen finansierats i det gamla avtalet. De har särskilt vänt sig mot skatteväxlingen som ursprungligen var tänkt att stå för halva finansieringen av den regionala naturbruksutbildningen. Skatteväxlingen innebär att samtliga 49 kommuner finansierar utbildningen gemensamt genom att växla kommunalskatt till regionskatt (1 öre per skattebetalare och skattekrona) för att finansiera en del av VGR:s naturbruksutbildning (från början var det ca 50 procent men skattefinansieringens andel ligger idag på 35-40 procent).

Kritiken mot skatteväxlingen blev stark på grund av att VGR:s naturbruksskolor lades ner i några kommuner (Munkedal, Vänersborg och Mark) under perioden 2015-2018. Dessa kom att ersättas av naturbruksskolor med enskilda huvudmän.

För kommunerna i närområdet av de nedlagda VGR-skolorna uppstod situationen att deras naturbrukselever nu gick på friskolorna som ersatt regionskolorna, och det var färre av deras ungdomar som gick på VGR:s skolor.

Samtidigt som kommunerna fortsatt bidrog till finansieringen av VGR-skolorna genom skatteväxlingen, betalade de fullt pris för eleverna på friskolorna. Detta upplevde kommunerna som orättvist.

Kritiken hade funnits flera år men 2022 meddelade några av de kritiska kommunerna att de inte hade för avsikt att skriva på avtalet för en ny period om inte finansieringsformen ändrades. I och med att inte alla 49 kommuner i Västra Götaland längre stod bakom samverkansavtalet i dess ursprungliga form så föll också grunden för en skatteväxling mellan kommunerna i Västra Götaland och VGR.

Det är orsaken till att ett nytt avtal har tagits fram.

Hur har det nya avtalet tagits fram?

Under 2024 tillsattes en utredning under ledning av en extern utredare, som syftade till att utreda ett alternativ till den historiska samverkansmodellen. Utredaren rapporterade till en politisk beredningsgrupp bestående av politiker från VGR och politiker som representerar de fyra delregionerna i Västra Götaland. Utredningen slutrapporterades till den politiska beredningsgruppen och regionstyrelsen i april 2025. Gemensamt beslutade politikerna i VGR och kommunerna att utredningen skulle ligga till grund för ett nytt avtal.

Utredningen hade omfattande dialoger med kommunerna, näringen samt även friskolorna. Utredningen anlitade också SKR som kunde bistå som oberoende experter inom skoljuridik. Man utredde bland annat möjligheten att sänka kommunernas kostnader för naturbrukselever som gick på friskolorna genom subventioner för dessa elever från VGR till kommunerna. Det visade sig att det inte är förenligt med lagstiftningen.

Slutsatsen av utredningen blev att det nya avtalet bör bygga fullt ut på interkommunal ersättning, vilket är den gängse metoden för kommunen att finansiera elever som studerar på skola med annan kommunal huvudman eller med regional huvudman.

Kommer VGR att fortsätta att vara en finansiär av naturbruksutbildning?

VGR har stöttat utbildningen och naturbruksförvaltningen i stort med betydande belopp under åren. Det är miljö- och regionutvecklingsnämnden (MRU) som beslutar om stödet i sina årliga budgetar. Under 2025 uppgick det totala stödet för dels ”utomlänsersättning”[1] och dels mellanskillnaden mellan skatteväxlingen och interkommunala ersättningen från kommunerna till cirka 25 mkr respektive 17 mkr. Det finns också ett ekonomiskt stöd från VGR genom investeringar i byggnader och lokaler. Det sammanlagda värdet på VGR:s lantbruksfastigheter, mark och maskinpark uppgår till cirka en halv miljard kronor.

Det framgår i avtalet att VGR prioriterar kompetensförsörjningen i lant- och skogsbruk högt. Sektorn har en framträdande roll i den regionala utvecklingsstrategin såväl som den regionala livsmedelsstrategin. Västra Götaland är landets mest betydande livsmedelslän både genom primärproduktion och en omfattande förädlingsindustri. Prognoser från SCB visar att det finns en befogad oro för att kompetensförsörjningen till dessa branscher inte ska vara tillräckligt hög för att möta en växande efterfrågan på arbetskraft. Sektorns nyckelroll i beredskaps- och kristider gör att frågan om insatser för att stärka kompetensförsörjningen är än mer aktuella.

Mot den bakgrunden finns det skäl att vänta sig att budgetsatsningar på naturbruksutbildning på VGR-skolorna kommer att ligga högt upp på agendan för miljö- och regionutvecklingsnämnden under den överblickbara framtiden. Nämnden har också möjlighet att satsa på stärkt kompetensförsörjning till lant- och skogsbruk genom andra insatser och med fler samverkansparter.

Vilka möjligheter finns för kommunerna att påverka utbildningarna och även kostnadsutvecklingen i utbildningen?

Många kommuner har uttryckt önskemål om att få bättre insyn och möjlighet att påverka skolorna i sina remissyttranden. Bakgrunden är en oro för utbildningens kostnadsutveckling. Flera kommuner får betydande kostnadsökningar genom den nya avtalsmodellen genom att skatteväxlingen försvinner och helt ersätts av interkommunal ersättning (IKE). Andra kommuner får främst högre kostnader på grund av att ”utomlänsersättningen” försvinner.

Det finns tre forum för regelbunden samverkan mellan kommunerna och VGR kring naturbruksutbildningen. Dessa beskrivs i avtalet:

- Politiskt samråd
- Ledningsråd
- Årligt möte mellan VGR och kommunerna i Västra Götaland som ingår i avtalet

Dessutom finns möjlighet för naturbruksförvaltningens ledning att regelbundet medverka på skolchefernas nätverk i kommunalförbunden samt att ha dialog i enskilda kommuner. Kommunsamverkan är högt prioriterat för naturbruksförvaltningen.

Utöver denna samverkan finns möjligheter att samarbeta kring yrkesvuxutbildningar på gymnasienivå. Med utgångspunkt från arbetsmarknadens behov kan kommuner och VGR

[1] Utomlänsersättning innebär att avtalet ger kommuner samma ersättning för kostnader för elever som läser på naturbruksutbildning utanför Västra Götaland som de får för elever som läser naturbruksutbildning i VGR:s regi. Utomlänsersättning har utgått till kommuner med elever på friskolor utanför länet samtidigt som kommunerna inte fått ersättning för elever på friskolor i länet.

samverka genom att dessa utbildningar erbjuds lokalt, även i delar av Västra Götaland där VGR inte har naturbruksskolor.

Det finns också andra exempel på samverkan mellan VGR:s naturbruksförvaltning och kommunerna. För närvarande driver VGR:s naturbruksskolor ett IMY[2]-projekt på Uddetorpskolan i Skara. Projektet har varit framgångsrikt; eleverna upplever att utbildningen är meningsfull, APL-placeringarna har fungerat väl och har förutsättningar att leda vidare till fortsatt arbete efter utbildningens slut. Miljö- och regionutvecklingsnämnden, VGR, har satsat särskilda medel för att bygga ut elevvården i projektet och även tillsatt andra extraresurser. Intresset för satsningen är stort bland många kommuner.

Varför bör kommunerna välja att ansluta sig till avtalet istället för att välja avtalslöshet?

Den mest konkreta orsaken till att skriva på avtalet är att det är ekonomiskt gynnsamt för kommunerna.

Genom att skriva ett samverkansavtal med Västra Götalandsregionen betalar kommunen ”VGR-priset” för elever som även studerar på friskolor eller skolor utanför Västra Götaland. Genom att ingå i samverkansavtalet får kommunen ett normerande pris för utbildningen som även gäller för elever som inte går på VGR-skolorna. Historiskt har det varit ett lägre pris än friskolornas priser som utgår ifrån riksprislistan. VGR kan hålla ett lägre pris på grund av storleken på sina skolor och skalfördelarna som uppstår när man har många elever.

Om elever från avtalslös kommun väljer kommunal och regional skola utanför Västra Götaland gäller priset i dessa län, vilket sannolikt innebär högre kostnader. Till exempel har både Region Halland och Region Jönköping högre priser än Västra Götaland på sina skolor. Om kommunen däremot har samverkansavtal med VGR är det VGR-priset som gäller vid studier på skola utanför länet.

Genom att ingå i avtalet förenklas den administrativa hanteringen för kommunerna. En elev från kommun som inte ingår i avtalet leder till mer handpåläggning och administration, vilket ökar resursåtgången både i VGR och kommunerna.

Sammanfattningsvis blir det dyrare för kommunen att välja avtalslöshet i stället för ett sekundärt samverkansavtal med VGR. Dessutom förlorar man möjlighet att påverka avtalets innehåll.

Finns det risker?

Det blir en osäkrare framtid för skolorna om det är många kommuner som väljer att stå utanför avtalet. Det kan leda till att färre elever kommer till skolorna och att de i förlängningen väljer andra program i stället för naturbruk.

Avtalslöshet är ett kortsiktigt val ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En kommun med många lantbruksföretag som väljer avtalslöshet ”sågar av den gren” som ger kommunen möjlighet till framtida skatteintäkter och välfärd. Även en kommun som har få lantbruksföretag och väljer avtalslöshet agerar mot sitt långsiktiga intresse eftersom kommuner med liten andel gröna näringar är lika beroende av god livsmedelsförsörjning

[2] IMY, Yrkesintroduktion på introduktionsprogrammet

som en lantbrukskommun. Kompetensförsörjning till lantbruket ligger i hela Sveriges intresse, det gäller för både storstadskommuner och landsbygdskommun.

Kontaktperson angående avtalet:
Anders Carlberg, strateg, koncernstab regional utveckling, Västra Götalandsregionen
anders.carlberg@vgregion.se

stenungsundsHEM

Protokoll

Ordinarie styrelsemöte

2026-04-16 kl. 08.30-12.00. Stenungesalen på Fregatten.

Styrelsen Stenungsundshem:

- Lars-Ebbe Pettersson (S), ordförande
- Lennart Svensson (L), vice ordförande

- Melisa Nilsson (S), ledamot
- Thomas Granlund (SD), ledamot

- Alexander Svensson (S), suppliant
- Daniel Ekeklint (M), suppleant (går in som ordinarie ledamot i Kjetils ställe)
- Michael Rudvall (MP), suppleant
- Johan Landgren (ST), suppleant

Ledningsgrupp Stenungsundshem:

- Svante Lahti, VD
- Andreas Bergstrand, förvaltningschef
- Maria Härström, ekonomichef
- Thomas Dahl, projektchef
- Andreas Sundqvist, marknads- och kommunikationschef

Delges:

- Kjetil Gardshol (M), ledamot
- Helena Nävergårdh (M), suppleant
- Mikael Nocera, suppleant, arbetstagarrepresentant Stenungsundshem
- Anders Rollings, HR-ansvarig

Addo Sign ID-nummer: c1b5ecd8-7065-4ca2-b764-c7ba0b170120

§1. Mötets öppnande Beslut
Punkten föredras av ordförande Lars-Ebbe Pettersson.

§2. Val av justerare Beslut
Punkten föredras av ordförande Lars-Ebbe Pettersson.
Styrelsen beslutar att:

- Daniel Ekeklint, valdes att, jämte ordförande, justera dagens protokoll.
- Justering sker digitalt senast 17 april 2026.

§3. Föregående mötesprotokoll Beslut
Punkten föredras av ordförande Lars-Ebbe Pettersson.
Styrelsen beslutar att:

- Fastställa protokollet och lägga det till handlingarna.

§4. Godkännande av dagordning Beslut
Punkten föredras av ordförande Lars-Ebbe Pettersson.
Styrelsen beslutade att:

- Att fastställa dagordningen.

§5. Riskanalys 2026 Beslut
Punkten föredras av Svante Lahti.

- Underlag bifogas kallelse.

Styrelsen beslutar att:

- Att fastställa Riskanalys för 2026.

§6. Styrdokument; Arbetsordning, Vd instruktion, Rapportinstruktion Beslut
Punkten föredras av Svante Lahti.

- Underlag bifogas kallelse.
- Underlag redovisas på mötet.

Styrelsen beslutar att:

- Att fastställa Arbetsordning, Vd instruktion och Rapportinstruktion.
- Vd instruktion och Rapportinstruktion ska uppdateras när den nya styrelsen är på plats, efter årsstämman 2027.

Addo Sign ID-nummer: c1b5ecd8-7065-4ca2-b764-c7ba0b170120

§7. Samarbete med kontaktcenter Beslut

Punkten föredras av Svante Lahti.

- Underlag bifogas kallelse
- Underlag redovisas på mötet

Styrelsen beslutar att:

- Att fastställa samarbete med kontaktcenter.

§8. Hällebäcks Äldreboende Beslut

Lennart Svensson går in som ordinarie ordförande i Lars-Ebbes ställe

Punkten föredras av Thomas Dahl.

- Underlag redovisas på mötet.

Styrelsen beslutar att:

- Att godkänna kalkyl för Hällebäcks Äldreboende.

§9. Ekonomi, Resultat mars samt prognos. Nordea Information

Punkten föredras av Maria Härström.

- Underlag bifogas kallelse.
- Underlag redovisas på mötet.

Styrelsen beslutar att:

- Att notera informationen.

§10. Marknad, Verksamhetsplan 2026, Ny hemsida, Information

Punkten föredras av Andreas Sundqvist.

- Underlag redovisas på möte.

Styrelsen beslutar att:

- Att notera informationen.
- Till nästa styrelsemöte:
- Styrelsen önskar en genomgång av hantering av säkerheten kring Kundtjänst Hasselbacken.
- Ta fram utkast till förslag på erbjudande kopplat till verksamhetsplanens aktivitet ”Utförsäljning Fridhem”.

Addo Sign ID-nummer: c1b5ecd8-7065-4ca2-b764-c7ba0b170120

§11. Projekt, Information

Punkten föredras av Thomas Dahl.

- Underlag redovisas på mötet.

Styrelsen beslutar att:

- Att notera informationen.
- Till nästa styrelsemöte:
- Styrelsen önskar genomgång kring hur underhållsskulden minskar i samband med badrumrenoveringen på Alfredsberg, Hasselbacken.

§12. Förvaltning Information

Punkten föredras av Andreas Bergstrand.

- Underhållsskuld.
- Underlag redovisas på mötet.
- Andreas redovisade jämförande statistik från Sveriges Allmännytta
- Andreas förklarade också hur gången kring rutinerna kring Addici samt information/kommunikation kring driftstörningar, exempelvis online.

Styrelsen beslutar att:

- Att notera informationen.

§13. VD – rapport Information

Punkten föredras av Svante Lahti.

- Underlag bifogas kallelse.

Styrelsen beslutar att:

- Att notera informationen.

§14. Risker Information

Punkten föredras av Svante Lahti.

- Underlag redovisas på möte.

Styrelsen beslutar att:

- Att notera informationen.
- Till nästa styrelsemöte:
- Styrelsen önskar genomgång av rapporterade tillbud samt sjukfrånvaro (inkl. långtid/korttid, könsfördelningen), samt en separat mer detaljerad rapport kring detaljer kring allmän HR-information.

Addo Sign ID-nummer: c1b5ecd8-7065-4ca2-b764-c7ba0b170120

§15. Övriga frågor Information
Punkten föredras av alla.
Styrelsen beslutar att:
Att notera informationen.

§16. Mötet avslutas, Information
Punkten föredras av ordförande Lars-Ebbe Pettersson.
Styrelsen beslutar att:
Att notera informationen.

Addo Sign ID-nummer: c1b5ecd8-7065-4ca2-b764-c7ba0b170120

Underskrifter, med digital signering

- Sekreterare: Andreas Sundqvist
- Ordförande: Lars-Ebbe Pettersson
- Justerare: Daniel Ekeklint

Addo Sign ID-nummer: c1b5ecd8-7065-4ca2-b764-c7ba0b170120

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat med Addo Sign säkra digitala signatur.
Undertecknarens identitet registreras fysiskt i det elektroniska PDF-dokumentet och visas nedan.
Alla tider anges i koordinerad universell tid (Coordinated Universal Time, UTC).

Undertecknare

Björn Andreas Sundqvist
C4SdwcKga21JMY7k3yZMkQ *2026-04-16 11:39:36Z*

DANIEL CARL-JOHAN EKEKLINT
C+zGI2sTD7VSx8I0qN5Xsg *2026-04-16 12:26:01Z*

Lars-Ebbe Sixten Pettersson
gSTtmA3aPLdMnErYlXIdyQ *2026-04-16 14:44:48Z*

Dokument i försändelsen

Protokoll ordinarie styrelsemöte 2026-04-16.pdf *SHA256: 03e6f634f37043369d01786002f2815069b3ad091aa6480fcfba4397dda4fd3c*

Addo Sign ID-nummer: c1b5ecd8-7065-4ca2-b764-c7ba0b170120

Addo Sign

Dokumentet signeras digitalt med den säkra signeringstjänsten Addo Sign. Signaturbeviset i dokumentet säkras och valideras med det matematiska hashvärdet för originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. Alla kryptografiska signeringsbevis är inbäddade i PDF-dokumentet ifall de ska användas för validering i framtiden.

Hur man verifierar dokumentets äkthet
Dokumentet är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När dokumentet öppnas i Adobe Reader ser det ut att vara signerat genom Addo Sign signeringstjänst.

stenungsundsHEM

Protokoll

Årsstämma Stenungsundshem AB 556338-1325

2026.04.27 kl. 08.30-09.00. Skeppet, Stenungsunds Kommunhus

Närvarande:

- Olof Lundberg, Kommunstyrelsens ordförande
- Erica Bjärsved, Ekonomichef Stenungsunds Kommun
- Lars-Ebbe Pettersson (S), ordförande
- Lennart Svensson (L), vice ordförande

- Svante Lahti, VD
- Maria Härström, ekonomichef

Delges:

- Kristoffer Bodin, Azets auktoriserad revisor
- Pia Andell, lekmannarevisor
- Jacob Hallman, lekmannarevisor

§1. Årsstämmans öppnande
Årsstämman öppnades av Lars-Ebbe Pettersson som hälsade aktieägaren och övriga välkomna.

§2. Val av ordförande för stämman
Till ordförande för årsstämman valdes Lars-Ebbe Pettersson.

§3. Val av justerare
Olof Lundberg valdes att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§4. Godkännande av dagordning
Dagordningen godkändes.

§5. Upprättande och godkännande av röstlängd
Röstlängden upptagande aktieägaren Stenungsunds kommun företrädd av Olof Lundberg godkändes.

Addo Sign ID-nummer: b87fb335-9992-4507-821f-57523199fb13

§6. Prövning om stämman blivit behörigen sammankallad
Konstaterades att stämman blivit behörigen sammankallad i enlighet med bolagsordningen.

§7. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse 2025 samt lekmannarevisionens granskningsrapport
Stenungsundshems årsredovisningen inklusive revisionsrapporter för 2025 framlades, där bolaget redovisar en vinst på 30 834 077 kr.

§8. Årsstämman beslutar
- att fastställa redovisad resultat- och balansräkning för år 2025
- om en aktieutdelning på 33,60 kr per aktie,
  totalt 1 200 360 kr, som utbetalas senast 30 april 2026.
- vidare beslutades att ansamlade vinstmedel om 528 723 465 kr balanseras i ny räkning.
- att styrelse och VD beviljas full ansvarsfrihet

§9. Fastställande av arvoden för styrelse, revisorerna och lekmannarevisorer med suppleanter
- Stämman beslutade fastställa arvoden i enlighet med gällande arvodesreglementet från Stenungsunds kommun. Vidare ersätts styrkt förlorad arbetsinkomst enligt arvodesreglementet. Kostnader för resor till och från sammanträden eller motsvarande ersätts enligt de grunderna som fastställts för kommunens arbetstagare i det kommunala reseavtalet. Reseersättning i samband med sammanträde eller förrättning utgår om avståndet mellan bostaden och sammanträdesplatsen överstiger 5 km.

§10. Notering av val av styrelsens ledamöter
Årsstämman noterar att för tiden från denna årsstämmas slut fram till slutet av årsstämman efter verksamhetsåret 2026 har kommunfullmäktige utsett till ordinarie ledamöter:
Ledamöter
- Lars-Ebbe Pettersson (S), ordförande
- Lennart Svensson (L), vice ordförande
- Melisa Nilsson (S)
- Kjetil Gardshol (M)
- Thomas Granlund (SD)

Ersättare (Suppleanter)
- Alexander Svensson (S)
- Helena Nävergårdh (M)
- Daniel Ekeklint (M)

Addo Sign ID-nummer: b87fb335-9992-4507-821f-57523199fb13

- Michael Rudvall (MP)
- Johan Landgren (ST)

Personalrepresentanter tjänstemannafacket:

- Mikael Nocera (Suppleant)

§11. Fastställa val av revisor

- Årsstämman noterar att registrerade revisionsbolaget Azets Revison & Rådgivning AB, org.nr. 559480-5169 med auktoriserad revisor Kristoffer Bodin är upphandlat för räkenskapsåret 2026.

§12. Notering om val av lekmannarevisorer och revisorssuppleanter

Årsstämman noterar att kommunfullmäktige till lekmannarevisorer valt:

- Jakob Hallman (KD)
- Pia Andell (S)
- Ersättare:
- Hans Wallsten (S)
- Jan Rohlén (ST)

§13. Annat ärende som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen

Information om investering på 61 mnkr inklusive moms avseende ombyggnation till 43 lägenheter på fastigheten Kopper 2:23.

§14. Stämmans avslutande

Stämmans ordförande Lars-Ebbe Pettersson avslutade årsstämman och tackade aktieägare och övriga deltagare för visat intresse.

Stenungsund den 27 april 2026

Underskrifter, med digital signering

- Ordförande: Lars-Ebbe Pettersson
- Justerare: Olof Lundberg
- Sekreterare: Maria Härström

Addo Sign ID-nummer: b87fb335-9992-4507-821f-57523199fb13

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat med Addo Sign säkra digitala signatur.
Undertecknarens identitet registreras fysiskt i det elektroniska PDF-dokumentet och visas nedan.
Alla tider anges i koordinerad universell tid (Coordinated Universal Time, UTC).

Undertecknare

MARIA HÄRSTRÖM
Ekonmichef
xG9wCmXgSvcfJuC7WINeWQ *2026-04-27 11:54:33Z*

OLOF LUNDBERG
lcS2D9la1SPgiy1Sw5HMbw *2026-04-27 14:45:54Z*

Lars-Ebbe Sixten Pettersson
gSTtmA3aPLdMnErYlXIdyQ *2026-04-27 15:41:30Z*

Dokument i försändelsen

Årsstämma Protokoll 260427.pdf	*SHA256: 2e0034fb8ae0c26b39e587256e7b6aa9250a11f88d345dd5a48afef916d436b0*

Addo Sign ID-nummer: b87fb335-9992-4507-821f-57523199fb13

Addo Sign

Dokumentet signeras digitalt med den säkra signeringstjänsten Addo Sign. Signaturbeviset i dokumentet säkras och valideras med det matematiska hashvärdet för originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. Alla kryptografiska signeringsbevis är inbäddade i PDF-dokumentet ifall de ska användas för validering i framtiden.

Hur man verifierar dokumentets äkthet
Dokumentet är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När dokumentet öppnas i Adobe Reader ser det ut att vara signerat genom Addo Sign signeringstjänst.

§ 110 Dnr KS/2026:197

Avtalssamverkan om gemensamt miljöåtgärdsarbete i fjordarna innanför och mellan Tjörn och Orust 8+fjordar

Sammanfattning

Stenungsunds kommun har inkommit för förslag till samverkansavtal avseende verksamheten 8+fjordar.

8+fjordar är ett samarbete som bedrivits i projektform sedan 2004 och som syftar till att förbättra vattenmiljön i fjordarna innanför samt mellan Tjörn och Orust. I samarbetet ingår kommunerna Stenungsund, Kungälv, Orust, Tjörn och Uddevalla. Stenungsunds kommun har administrerat samarbetet. Varje kommun har de senaste åren bidragit med 120 tkr årligen till projektet men arbetet finansieras huvudsakligen via statliga bidrag och EU-bidrag.

Exempel på verksamhet som bedrivs och bedrivit av 8+fjordar är återställande av naturliga flöden i vattendrag, stöd gällande ansökningar om medel till vattenvårdande åtgärder, samarbete med Havs- och vattenmyndigheten om ekosystemsbaserad havsförvaltning, insamling av förlorade eller dumpade fiskeredskap i havet, inventering av ålgräsängar samt åtgärder för att återfå starka bestånd av torsk och andra större rovfiskar. Arbetet har letts av en styrgrupp med representation från respektive samarbetskommun. Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för Uddevallas deltagande och har utsett representanter i styrgruppen.

Föreliggande förslag innebär en formalisering av det befintliga samarbetet genom ingående av avtalssamverkan enligt 9 kap. 37 § kommunallagen. Stenungsunds kommun föreslås vara värdkommun och samverkanskommunerna ska enligt avtalet fortsatt avsätta 120 tkr per år. Summan ska sedan ska indexuppräknas årligen. Det ska även fortsättningsvis finnas en grupp med representanter för varje kommun (samverkansgrupp) som styr arbetet.

Avtalet förutsätter också beslut om delegation till en anställd i värdkommunen att, efter samråd med samverkansgruppen, besluta om att starta projekt och ansöka om finansiering. Delegationsfrågan behandlas i separat ärende genom tillägg i kommunstyrelsens delegationsordning.

Förslaget till samverkansavtal har beretts av förvaltningar och kommunalråd i respektive kommun. Avtalet föreslås börja gälla 2026-07-01.

Forts. § 110

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2026-03-11.
Förslag till samverkansavtal om gemensamt miljöåtgärdsarbete i fjordarna innanför och mellan Tjörn och Orust, 8+fjordar.
Tjänsteskrivelse Stenungsunds kommun 2026-03-03.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att ingå avtalssamverkan med kommunerna Kungälv, Orust, Tjörn och Uddevalla om gemensamt miljöåtgärdsarbete i fjordarna innanför och mellan Tjörn och Orust, 8+fjordar,

att godkänna samverkansavtalet med förbehåll för att övriga samverkanskommuner gör detsamma,

att avtalet ersätter tidigare beslut om deltagande och medfinansiering av projektet 8+fjorder, samt

att välja Lars-Olof Axelsson (UP) och Anna-Lena Heydar (S) till samverkansgrupp 8+fjordar för mandattiden från och med 2026-07-01 till och med 2026-12-31.

Vid protokollet
Fredrick Göthberg

Justerat 2026-05-04
Martin Pettersson (SD), Robert Wendel (S)

Justeringen tillkännagiven på anslagstavlan 2026-05-04
Fredrick Göthberg

Skickat till
Kommunarkivarien
Förvaltningsekonomen
Stenungsunds kommun

Handläggare
Utredare Markus Hurtig
Telefon +46701657158
markus.hurtig@uddevalla.se

Avtalssamverkan om gemensamt miljöåtgärdsarbete i fjordarna innanför och mellan Tjörn och Orust 8+fjordar

Sammanfattning

Stenungsunds kommun har inkommit för förslag till samverkansavtal avseende verksamheten 8+fjordar.

8+fjordar är ett samarbete som bedrivits i projektform sedan 2004 och som syftar till att förbättra vattenmiljön i fjordarna innanför samt mellan Tjörn och Orust. I samarbetet ingår kommunerna Stenungsund, Kungälv, Orust, Tjörn och Uddevalla. Stenungsunds kommun har administrerat samarbetet. Varje kommun har de senaste åren bidragit med 120 tkr årligen till projektet men arbetet finansieras huvudsakligen via statliga bidrag och EU-bidrag.

Exempel på verksamhet som bedrivs och bedrivit av 8+fjordar är återställande av naturliga flöden i vattendrag, stöd gällande ansökningar om medel till vattenvårdande åtgärder, samarbete med Havs- och vattenmyndigheten om ekosystemsbaserad havsförvaltning, insamling av förlorade eller dumpade fiskeredskap i havet, inventering av ålgräsängar samt åtgärder för att återfå starka bestånd av torsk och andra större rovfiskar. Arbetet har letts av en styrgrupp med representation från respektive samarbetskommun. Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för Uddevallas deltagande och har utsett representanter i styrgruppen.

Föreliggande förslag innebär en formalisering av det befintliga samarbetet genom ingående av avtalssamverkan enligt 9 kap. 37 § kommunallagen. Stenungsunds kommun föreslås vara värdkommun och samverkanskommunerna ska enligt avtalet fortsatt avsätta 120 tkr per år. Summan ska sedan ska indexuppräknas årligen. Det ska även fortsättningsvis finnas en grupp med representanter för varje kommun (samverkansgrupp) som styr arbetet.

I samband med avtalet föreslås också ett tillägg i kommunstyrelsens delegationsordning som rör extern delegering av projektverksamhet. Delegationsfrågan behandlas i separat ärende. Kommunstyrelsen har också att, i enlighet med avtalet, välja två representanter till en samverkansgrupp.

Förslaget till samverkansavtal har beretts av förvaltningar och kommunalråd i respektive kommun. Avtalet föreslås börja gälla 2026-07-01.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2026-04-13.
Förslag till samverkansavtal om gemensamt miljöåtgärdsarbete i fjordarna innanför och mellan Tjörn och Orust, 8+fjordar.
Tjänsteskrivelse Stenungsunds kommun 2026-03-03.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att ingå avtalssamverkan med kommunerna Kungälv, Orust, Tjörn och Uddevalla om gemensamt miljöåtgärdsarbete i fjordarna innanför och mellan Tjörn och Orust, 8+fjordar,

att godkänna samverkansavtalet med förbehåll för att övriga samverkanskommuner gör detsamma,

att avtalet ersätter tidigare beslut om deltagande och medfinansiering av projektet 8+fjorder, samt

att välja Lars-Olof Axelsson (UP) och Anna-Lena Heydar (S) till samverkansgrupp 8+fjordar för mandattiden från och med 2026-07-01 till och med 2026-12-31.

Helena Lennernäs
Enhetschef

Markus Hurtig
Utredare

Beslutet och underlaget ska skickas till
Kommunarkivarien
Förvaltningsekonomen

§ 102 Dnr KS/2026:212

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning, avsnitt allmänna ärenden och ekonomi, upphandling samt personal

Sammanfattning

Kommunledningskontoret har upprättat förslag till revidering av kommunstyrelsens delegationsordning, avsnitten del 1, allmänna ärenden och ekonomi, del 2, upphandling och inköpsärenden och del 3, kommunövergripande personalärenden.

Förslagen innebär bland annat tillkommande delegation om att teckna mellankommunala samverkansavtal av mindre omfattning samt extern delegation till anställd i Stenungsunds kommun på grund av samverkansavtal 8+fjordar. I upphandlingsavsnittet utökas rätt att teckna vissa avtal även till nivån enhetschef, detta på grund av ändrad organisation inom förvaltningen.

I personalavsnittet ändras fördelningen av beslutanderätt mellan personalchef och förhandlingschef för några punkter och delegatnivån rektor läggs till vad gäller förhandlingsrätt enligt MBL i syfte att minska förhandlingsgruppernas storlek.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2026-03-30.
Förslag del 1, allmänna ärenden och ekonomi.
Förslag del 2, upphandling och inköpsärenden.
Förslag del 3, kommunövergripande personalärenden.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta reviderad delegationsordning för kommunstyrelsen enligt upprättat förslag gällande avsnitten:

- Del 1, Allmänna ärenden och ekonomi,
- Del 2, Upphandling och inköpsärenden,
- Del 3, Kommunövergripande personalärenden,

att beslutet ska gälla med verkan från och med 2025-05-05.

Vid protokollet: Fredrick Göthberg
Justerat 2026-05-04: Martin Pettersson (SD), Robert Wendel (S)
Justeringen tillkännagiven på anslagstavlan 2026-05-04: Fredrick Göthberg
Skickat till: Samtliga förvaltningar, personalavdelningen, ekonomiavdelningen. inblicken och Stenungsunds kommun

Handläggare
Utredare Markus Hurtig
Telefon +46701657158
markus.hurtig@uddevalla.se

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning, avsnitt allmänna ärenden och ekonomi, upphandling samt personal

Sammanfattning

Kommunledningskontoret har upprättat förslag till revidering av kommunstyrelsens delegationsordning, avsnitten del 1, allmänna ärenden och ekonomi, del 2, upphandling och inköpsärenden och del 3, kommunövergripande personalärenden.

Förslagen innebär bland annat tillkommande delegation om att teckna mellankommunala samverkansavtal av mindre omfattning samt extern delegation till anställd i Stenungsunds kommun på grund av samverkansavtal 8+fjordar. I upphandlingsavsnittet utökas rätt att teckna vissa avtal även till nivån enhetschef, detta på grund av ändrad organisation inom förvaltningen.

I personalavsnittet ändras fördelningen av beslutanderätt mellan personalchef och förhandlingschef för några punkter och delegatnivån rektor läggs till vad gäller förhandlingsrätt enligt MBL i syfte att minska förhandlingsgruppernas storlek.

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse 2026-04-13.
Förslag del 1, allmänna ärenden och ekonomi
Förslag del 2, upphandling och inköpsärenden.
Förslag del 3, kommunövergripande personalärenden.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att anta reviderad delegationsordning för kommunstyrelsen enligt upprättat förslag gällande avsnitten:

- Del 1, Allmänna ärenden och ekonomi,
- Del 2, Upphandling och inköpsärenden
- Del 3, Kommunövergripande personalärenden.

att beslutet ska gälla med verkan från och med 2025-05-05.

Ärendebeskrivning

Kommunledningskontoret har upprättat förslag till revidering av kommunstyrelsens delegationsordning, avsnitten del 1, allmänna ärenden och ekonomi, del 2, upphandling och inköpsärenden och del 3, kommunövergripande personalärenden. Förslagen beskrivs översiktligt nedan och är också tydliggjorda i beslutsunderlagen.

Förslag till ändringar i del 1, allmänna ärenden och ekonomi,
Föreslagna ändringar är:

Punkt 10, avge yttranden till länsstyrelsen i ärenden rörande ansökan om kamerabevakning, utgår på grund av ändrad lagstiftning.

En ny delegation, punkt 42, tillkommer som innebär rätt för kommundirektör och biträdande kommundirektör att ingå avtalssamverkan upp till ett värde av 2 mkr per år. Delegationen motiveras av att förenkla samverkan med andra kommuner och inte belasta nämnden med ärenden som rör t.ex. samarbeten om enstaka specialisttjänster.

En ny punkt tillkommer avseende extern delegation till anställd i Stenungsunds kommun med anledning av samverkansavtal 8+fjordar.

I ekonomikapitlet utgår delegationerna E14 och E15. Beslutanderätten om avtalstecknande regleras i Del 2, upphandling och inköpsärenden.

Förslag till ändringar i del 2, upphandling och inköpsärenden
Ändringsförslagen innebär att enhetchefsnivå ges utökade befogenheter som vad gäller upphandling och inköp. Förslaget motiveras främst av sedan tidigare ändrad organisation inom förvaltningen innebärande att avdelningsnivån avskaffats inom några verksamhetsområden.

Förslag till ändringar i del 3, kommunövergripande personalärenden
I detta avsnitt ändras delegater för några delegationer som rör förhandlingschef, respektive personalchef. Detta för bättre passa nuvarande arbetssätt.

Rektor tillförs som delegat vad gäller förhandling enligt MBL. Detta motiveras av att de förvaltningar som har nivån rektor fortsättningsvis kommer att samverka på enhetsnivå vilket innebär ett behov av att ge chefen förhandlingsmandat för sin verksamhet. Förslaget är avstämt med berörda fackförbund.

Vidare separeras delegationen att teckna kollektivavtal från P17, förhandla på kommunens vägnar.

Helena Lennernäs
Enhetschef

Markus Hurtig
Utredare

Beslutet och underlaget ska skickas till
Samtliga förvaltningar
Personalavdelningen
Ekonomiavdelningen
Inblicken

Information om behandling av personuppgifter För att Stenungsunds kommun ska kunna utföra sitt uppdrag och besvara ditt meddelande kommer kommunen att behandla dina personuppgifter. Läs gärna mer om hur kommunen behandlar personuppgifter och vilka rättigheter du har som registrerad: www.stenungsund.se/personuppgifter

---

Från: Inspektionen för vård och omsorg, IVO <utskick@ivo.se>
Skickat: den 24 april 2026 10:03
Till: Stenungsunds kommun <kommun@stenungsund.se>
Ämne: Information från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) inför avisering av tillsyn och begäran om upplysningar från socialnämnden/motsvarande i Stenungsunds kommun

> **Varsam:** Detta är ett meddelande från en extern avsändare. Öppna inte länkar eller bilagor om du är osäker på avsändaren eller innehållet.

Denna information skickas till er från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) inför avisering av tillsyn och begäran av upplysningar. Informationen ska skickas vidare till socialnämnden/motsvarande i kommunen*.

*Med kommun avses för Stockholm och Göteborg stadsdelsområden/stadsområden.

IVO genomför en särskild tillsynsinsats riktad mot samtliga kommuner i landet. Tillsynen genomförs med stöd av 28 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen (2025:400), SoL. Tillsynen är avgränsad till kommunernas arbete med att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden enligt lex Sarah inom socialtjänstens verksamhet.

Tillsynen genomförs utifrån ett regeringsuppdrag och syftar till att öka tryggheten för äldre inom äldreomsorgen (regeringsbeslut 2026-01-20, S2026/00115 [delvis]). Tillsynen rör hela socialtjänstens verksamhet, men har ett särskilt fokus på äldreomsorgen.

IVO kommer den 27 april 2026 att skicka meddelande om tillsyn och begäran om upplysningar via e-post till er kommun på samma e-postadress som ni mottagit denna information. Avsändaradressen är utskick@ivo.se

IVO uppmanar er att säkerställa att ni skickar meddelandet om tillsyn och begäran om upplysningar vidare till socialnämnden/motsvarande i er kommun.

Vid frågor om tillsynen kontakta någon av tillsynsledarna:

Inspektör Yvonne Berneke, **yvonne.berneke@ivo.se**

Inspektör Malin Lindqvist, **malin.lindqvist@ivo.se**

Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Outlook

VB: Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030, med utblick mot 2045

Från Stenungsunds kommun <kommun@stenungsund.se>
Datum Tis 2026-05-05 11:00
Till registrator <registrator@stenungsund.se>

1 bifogad fil (2 MB)
Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - med utblick mot 2045.pdf;

Hej!

Vidarebefordrar från Kommunmejlen.

Vänliga hälsningar

Evelina Tengemark
Kontaktcenter

Stenungsunds Kommun
Besöksadress: Strandvägen 15, Stenungsund
Telefon: 0303-73 00 00
E-post: evelina.tengemark@stenungsund.se
Hemsida: www.stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Information om behandling av personuppgifter
För att Stenungsunds kommun ska kunna utföra sitt uppdrag och besvara ditt meddelande kommer kommunen att behandla dina personuppgifter. Läs gärna mer om hur kommunen behandlar personuppgifter och vilka rättigheter du har som registrerad:
www.stenungsund.se/personuppgifter

Från: Mari Nilsson <mari.e.nilsson@vgregion.se> för Regionstyrelsen <regionstyrelsen@vgregion.se>
Skickat: den 5 maj 2026 10:45
Till: Ale kommun <kommun@ale.se>; Alingsås kommun <kommunstyrelsen@alingsas.se>; Bengtsfors kommun <kommun@bengtsfors.se>; Bollebygd kommun <kommunen@bollebygd.se>; Borås stad <boras.stad@boras.se>; Dals-Eds kommun <kommun@dalsed.se>; Essunga kommun <kommun@essunga.se>; Falköpnig kommun <kommunen@falkoping.se>; Färgelanda kommun <kommun@fargelanda.se>; Grästorp kommun <kommun@grastorp.se>; Gullspång kommun <info@gullspang.se>; Göteborgs stad <stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se>; Götene kommun <gotene.kommun@gotene.se>; Herrljunga kommun <herrljunga.kommun@herrljunga.se>; Hjo kommun <kommunen@hjo.se>; Härryda kommun <kommun@harryda.se>; Karlsborgs kommun <kommun@karlsborg.se>; Kungälv kommun <kommun@kungalv.se>; Lerums kommun <kommun@lerum.se>; Lidköpings kommun

<kommun@lidkoping.se>; Lilla Edets kommun <kommunen@lillaedet.se>; Lysekils kommun <kommun@lysekil.se>; Mariestads kommun <servicecenter@mariestad.se>; Marks kommun <kontaktcenter@mark.se>; Melleruds kommun <kommunen@mellerud.se>; Munkedals kommun <kommun@munkedal.se>; Mölndals kommun <kontakt@molndal.se>; Orust kommun <kommun@orust.se>; Partille kommun <kundcenter@partille.se>; Skara kommun <skara.kommun@skara.se>; Skövde kommun <skovdekommun@skovde.se>; Sotenäs kommun <info@sotenas.se>; Stenungsunds kommun <kommun@stenungsund.se>; goteborg@ungforetagsamhet.se <goteborg@ungforetagsamhet.se>; fyrbodal@ungforetagsamhet.se <fyrbodal@ungforetagsamhet.se>; alvsborg@ungforetagsamhet.se <alvsborg@ungforetagsamhet.se>; skaraborg@ungforetagsamhet.se <skaraborg@ungforetagsamhet.se>; Strömstads kommun <kommun@stromstad.se>; Svenljunga kommun <kommun@svenljunga.se>; Tanums kommun <kommun@tanum.se>; Tibro kommun <kommun@tibro.se>; Tidaholms kommun <kommun@tidaholm.se>; Tjörns kommun <kommun@tjorn.se>; Tranemo kommun <kommun@tranemo.se>; Trollhättans stad <kontaktcenter@trollhattan.se>; Töreboda kommun <kommunen@toreboda.se>; Uddevalla kommun <kommunen@uddevalla.se>; Ulricehamns kommun <kommun@ulricehamn.se>; Vara kommun <kommun@vara.se>; Vårgårda kommun <kommunen@vargarda.se>; Vänersborgs kommun <kommun@vanersborg.se>; Åmåls kommun <kommun@amal.se>; Öckerö kommun <kommun@ockero.se>; kansli@fyrbodal.se <kansli@fyrbodal.se>; Skaraborgs Kommunalförbund <info@skaraborg.se>; info@borasregionen.se <info@borasregionen.se>; diarium@goteborgsregionen.se <diarium@goteborgsregionen.se>; info@businessregion.se <info@businessregion.se>; christina.gehrke@almi.se <christina.gehrke@almi.se>; vgl@foretagarna.se <vgl@foretagarna.se>; info@vastsvenskahandelskammaren.se <info@vastsvenskahandelskammaren.se>; goteborg@coompanion.se <goteborg@coompanion.se>; fyrbodal@coompanion.se <fyrbodal@coompanion.se>; skaraborg@coompanion.se <skaraborg@coompanion.se>; sjuharad@coompanion.se <sjuharad@coompanion.se>; ingi.jonasson@scienceparkskovde.se <ingi.jonasson@scienceparkskovde.se>; linda.bohlin@innovatum.se <linda.bohlin@innovatum.se>; johan.lofvenholm@lindholmen.se <johan.lofvenholm@lindholmen.se>; Cecilia Edebo <cecilia.edebo@sahlgrenskasciencepark.se>; erik.bresky@scienceparkboras.se <erik.bresky@scienceparkboras.se>; goteborg@drivhuset.se <goteborg@drivhuset.se>; goteborg@drivhuset.se <goteborg@drivhuset.se>; hv@drivhuset.se <hv@drivhuset.se>; boras@drivhuset.se <boras@drivhuset.se>; kajsa@csrvastsverige.se <kajsa@csrvastsverige.se>; maria.wiren <maria.wiren@universeum.se>; Lisa Belfrage <lisa.belfrage@navet.com>; Linda Markus <linda.markus@molekylverkstan.se>; balthazar@skovde.se <balthazar@skovde.se>; Magnus Elmshorn <magnus.elmshorn@skovde.se>; Annica Hansson Wallden <annica.hansson.wallden@dalenium.com>; Daniel Svedmyr <daniel.svedmyr@innovatum.se>; jan.andersson <jan.andersson@iuc-sjuharad.se>; asa.hasslin@iucvast.se <asa.hasslin@iucvast.se>; info@iucvast.se <info@iucvast.se>; leif.pehrsson <leif.pehrsson@idcab.se>; info@idcab.se <info@idcab.se>; ewa.ekman@gtc.com <ewa.ekman@gtc.com>; info@iuc-sjuharad.se <info@iuc-sjuharad.se>; Fredrik.gunnarsson@industriarbetsgivarna.se <Fredrik.gunnarsson@industriarbetsgivarna.se>; registrator@chalmers.se <registrator@chalmers.se>; registrator <registrator@gu.se>; registrator@his.se <registrator@his.se>; registrator@hb.se <registrator@hb.se>; registrator@hv.se <registrator@hv.se>; margareta.stigson@slu.se <margareta.stigson@slu.se>; info@ri.se <info@ri.se>; pernilla.walkenstrom@ri.se <pernilla.walkenstrom@ri.se>; info@sofvast.se <info@sofvast.se>; lo-vastsverige@lo.se <lo-vastsverige@lo.se>; catarina.ortengren@sofvast.se <catarina.ortengren@sofvast.se>; Henrik Svedberg <henrik.svedberg@alvokust.se>; Elisabeth Rahmberg Johansson <elisabeth.rahmberg@vgregion.se>; Maria "Therese" Jakobsson <maria.th.jakobsson@vgregion.se>; skaraborg.vast@unionen.se <skaraborg.vast@unionen.se>; goteborg@unionen.se <goteborg@unionen.se>; sjuhall@unionen.se <sjuhall@unionen.se>; Branka Djukanovic Svensson <branka.djukanovic.svensson@vgregion.se>; rudolf.antoni@svensktnaringsliv.se <rudolf.antoni@svensktnaringsliv.se>; vastragotaland@lrf.se <vastragotaland@lrf.se>; Registrator SKR <registrator@skr.se>; region@regionvarmland.se <region@regionvarmland.se>; regionen@regionhalland.se <regionen@regionhalland.se>; regionen@rjl.se <regionen@rjl.se>; regionen@regionorebrolan.se <regionen@regionorebrolan.se>; registrator.rlk@regionstockholm.se <registrator.rlk@regionstockholm.se>; Region Skåne <region@skane.se>; post@ofk.no <post@ofk.no>; postmottak@byr.oslo.kommune.no <postmottak@byr.oslo.kommune.no>; Länsstyrelsen i Västra Götalands Län <vastragotaland@lansstyrelsen.se>; vastra@hushallningssallskapet.se <vastra@hushallningssallskapet.se>; info@radgivarna.nu <info@radgivarna.nu>; tomas.rydsmo@helasverige.se <tomas.rydsmo@helasverige.se>; skaraborg@helasverige.se <skaraborg@helasverige.se>; tinaredcap@gmail.com <tinaredcap@gmail.com>; goteborgsregionen@helasverige.se <goteborgsregionen@helasverige.se>; vastragotaland@rfsisu.se <vastragotaland@rfsisu.se>; magnus.pettersson@rfsisu.se <magnus.pettersson@rfsisu.se>; info@vgb.nu

<info@vgb.nu>; janolanolin <janolanolin@gmail.com>; helena.dahlstrom <helena.dahlstrom@coompanion.se>; vpiasvanqvist@gmail.com <vpiasvanqvist@gmail.com>; marie.pettersson <marie.pettersson@coompanion.se>; Kerstin Söderberg <kerstineq@gmail.com>; Katrin Sepp <Katrin.Sepp@redcross.se>; janolanolin <janolanolin@gmail.com>; Jan Linde <janne.linde@hotmail.com>; espigadario@gmail.com <espigadario@gmail.com>; erica <erica@civilsamhalletvg.se>; info@skoopigr.se <info@skoopigr.se>; cecilia.nilsson@svinesundskommitten.com <cecilia.nilsson@svinesundskommitten.com>; info@steneby.se <info@steneby.se>; post@vastkuststiftelsen.se <post@vastkuststiftelsen.se>; info@dalslandskanal.se <info@dalslandskanal.se>; info@astmaochallergi.se <info@astmaochallergi.se>; kerstin.petersen10@gmail.com <kerstin.petersen10@gmail.com>; bsr@skargardarna.se <bsr@skargardarna.se>; emma.vento@raddningsmissionen.se <emma.vento@raddningsmissionen.se>; vg@fub.se <vg@fub.se>; ombudsman@funktionsrattvg.se <ombudsman@funktionsrattvg.se>; foreningen@flaton.se <foreningen@flaton.se>; robert.hell@gknaerospace.com <robert.hell@gknaerospace.com>; Annika.Leander@ale.se <Annika.Leander@ale.se>; mmm@skogsbruksplan.com <mmm@skogsbruksplan.com>; frida@leaderbohuslan.se <frida@leaderbohuslan.se>; linda.arontzon@leader-sjuharad.se <linda.arontzon@leader-sjuharad.se>; marie.adolfsson@leader-sjuharad.se <marie.adolfsson@leader-sjuharad.se>; jesper.uvesten@leaderostraskaraborg.se <jesper.uvesten@leaderostraskaraborg.se>; lovisa@leadernvskaraborg.se <lovisa@leadernvskaraborg.se>; johannes@framtidsbygder.se <johannes@framtidsbygder.se>; tomas@bohusassuransen.se <tomas@bohusassuransen.se>; info@leaderbohuslan.se <info@leaderbohuslan.se>; matilda.soderqvist@maana.se <matilda.soderqvist@maana.se>; agneta.berlin@ntf.se <agneta.berlin@ntf.se>; Stina Wikström (Västra Götalands Parasportförbund) <stina.wikstrom@parasport.se>; Henry Ascher <henry.ascher@gu.se>; cecilia.norberg1949@gmail.com <cecilia.norberg1949@gmail.com>; ulrica.wallin@fryshuset.se <ulrica.wallin@fryshuset.se>; marcus.lilliecrona@folketshusochparker.se <marcus.lilliecrona@folketshusochparker.se>
Ämne: Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030, med utblick mot 2045

Hej!
Den 17 februari antog Västra Götalandsregionens regionfullmäktige aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030, med utblick mot 2045. Strategin bifogas i detta mail.

Vi vill tacka alla som bidrog i översynen genom samtal och synpunkter i remissvar. Och ser fram emot fortsatt dialog och samverkan för stärkt genomförandekraft framåt.

För mer information besök [www.vgregion.se/vg2030]www.vgregion.se/vg2030. Där finns även kommunikationsmaterial (PPT) om strategin som är fritt att använda. För frågor kontakta Hanna Jönsson, processledare Regionala utvecklingsstrategin (kontaktuppgifter på webbsidan).

Med vänlig hälsning
Helena Lundberg Nilsson
Regionutvecklingsdirektör
Västra Götalandsregionen

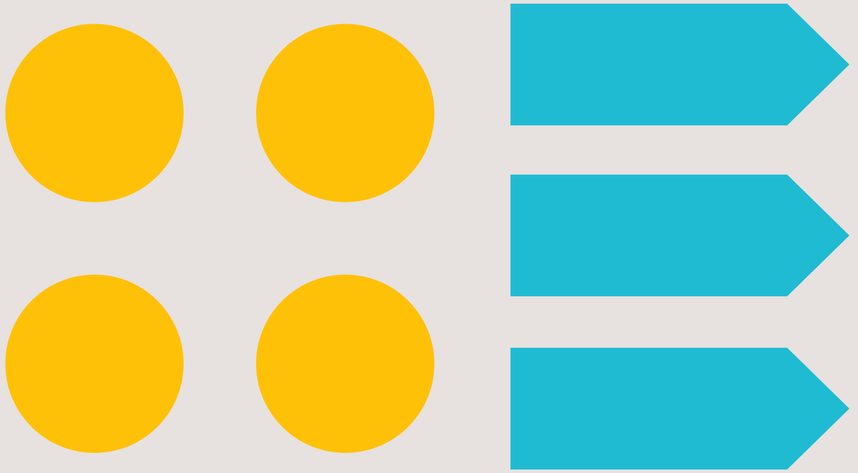
Enligt uppdrag

Mari Nilsson
Nämndsamordnare regionstyrelsen och regionfullmäktige
Koncernkontoret
Västra Götalandsregionen
Telefon: 072-252 32 61
E-post: mari.e.nilsson@vgregion.se

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Med utblick mot 2045

Antagen i regionfullmäktige 17 februari 2026

Förord

Västra Götaland är en av Sveriges mest dynamiska och framåtblickande regioner. Här finns internationellt konkurrenskraftiga industrier, ledande forsknings- och innovationsmiljöer samt ett rikt och levande kulturliv. Samtidigt befinner vi oss i en tid präglad av klimatutmaningar, demografiska skiften, geopolitisk osäkerhet och växande krav på förnyelse och kompetensförsörjning. Den regionala utvecklingsstrategin anger den långsiktiga inriktningen för hur vi tillsammans möter dessa förändringar och stärker Västra Götalands fortsatta utveckling och attraktionskraft. Strategin beslutades 2021 och aktualiserades 2026, i enlighet med lag (2010:630) och förordning (2017:583) om regionalt utvecklingsansvar.

Aktualiseringen har genomförts i nära dialog med aktörer i hela länet, som generöst bidragit med kunskap, erfarenheter och engagemang. Arbetet har fokuserat på att stärka genomförandet och se över vad vi tillsammans behöver kraftsamla kring kommande år. Dialogerna visar på ett stort engagemang. Utmaningarna är gemensamma, och därför behöver de lösas i nära samverkan. Samtidigt betonar dialogerna behovet av att stärka vår gemensamma robusthet och omställningsförmåga. Det krävs mod och samhandling, tvärsektoriella arbetssätt och flexibilitet för att kunna agera vid oväntade händelser och kriser. Men även respekt för mångfalden av intressen och förutsättningar samt att utvecklingsarbetet bygger på etablerad forskning och kunskap.

Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland vägleder vårt gemensamma utvecklingsarbete för perioden 2021–2030, med en utblick mot 2045. Den pekar ut riktningen för hur vi tillsammans vill utveckla länet, höja livskvaliteten för invånarna och skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för näringsliv, kompetensförsörjning och samhällsservice. Du är varmt välkommen att vara en del i arbetet för att göra Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Vänersborg februari 2026

Helen Eliasson
Ordförande regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Madeleine Jonsson
Ordförande miljö- och regionutvecklingsnämnden
Västra Götalandsregionen

Ann-Charlotte Järnström
Regiondirektör
Västra Götalandsregionen

Helena Lundberg Nilsson
Regionutvecklingsdirektör
Västra Götalandsregionen

Innehåll

Förord 2

Tillsammans ställer vi om 4

Strategins mål 6

Goda förutsättningar i Västra Götaland 8

Samhällsutmaningar som drivkraft 9

Fyra långsiktiga prioriteringar 10

- **Stärka innovationskraften** – för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant 12
- **Bygga kompetens** – för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande 14
- **Öka inkluderingen** – för stärkt tillit och sammanhållning 16
- **Knyta samman Västra Götaland** – för hållbar och förbättrad tillgänglighet 18

Tillsammans kraftsamlar vi 20

- **Framtidsrusta barn och unga** 22
- **Industrins gröna omställning** 23
- **Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering** 24

Genomförande 25

- **Fyra vägledande principer** 28
- **Kunskap och lärande** 29
- **Verktyg och resurser** 30

Så bidrar strategin till Agenda 2030 32

Så hänger det ihop 33

Tillsammans ställer vi om

Alla som bor och verkar i Västra Götaland ska ha möjlighet att leva ett gott liv. Nyckeln till Västra Götalands långsiktiga attraktivitet och konkurrenskraft är vår gemensamma förmåga att vara innovativa för att ställa om till ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart samhälle.

Den regionala utvecklingsstrategin anger en långsiktig riktning för omställningen mot ett gott liv i Västra Götaland. Den beskriver mål och prioriteringar där takten i omställningen behöver öka för att skapa ett hållbart, konkurrenskraftigt och attraktivt län där människor vill leva, arbeta och utvecklas samt där företag vill etablera sig och växa. Strategin syftar till att stärka en hållbar utveckling och tillväxt för invånare, företag och välfärden, så att länet kan behålla och skapa arbetstillfällen, upprätthålla sin konkurrenskraft och genomföra de investeringar som krävs för både omställningen och en långsiktigt hållbar välfärd.

För att ställa om till ett hållbart Västra Götaland behöver vi möta flera samhällsutmaningar parallellt. Ingen kan lösa dessa utmaningar på egen hand, utan vi behöver göra det tillsammans. Strategin fokuserar därför på områden som utvecklas dels genom samarbete mellan organisationer och sektorer, dels genom samverkan mellan lokal, regional, nationell och internationell nivå. Den sträcker sig till 2030, med utblick mot 2045.

Vi som genomför strategin

Vi som varit med och tagit fram strategin och bidrar till att den genomförs är näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, civilsamhällets organisationer, Västra Götalandsregionen samt Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Vi har alla olika ansvar, resurser och kunskaper och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande.

Så hänger det ihop

Strategin tar sin utgångspunkt i Vision Västra Götaland – Det goda livet.

Det goda livet förutsätter en hållbar utveckling i tre dimensioner – ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Dessa tre dimensioner är beroende av varandra och förstärker varandra.

Den regionala utvecklingsstrategin bidrar till det regionala genomförandet av internationella, europeiska och nationella utvecklingsstrategier. På global nivå finns Agenda 2030 med 17 hållbarhetsmål. På europeisk nivå finns strategier och regleringar som ska säkerställa en rättvis omställning till en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi med mål och åtgärder för klimatneutralitet fram till 2050. På nationell nivå finns Strategin för hållbar regional utveckling.

Regionala utvecklingsstrategin samspelar med tre andra regionala måldokument som är antagna av regionfullmäktige. Dessa måldokument är Strategi för hälso- och sjukvårdens omställning i Västra Götalandsregionen, Trafikförsörjningsprogam 2026-2029 – Västra Götalands kollektivtrafikstrategi och Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan.

Strategin vägleder och samlar kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi och forskningsinstitut, civilsamhällets organisationer samt Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter i det gemensamma arbetet med regional utveckling. Strategin och regionfullmäktiges budget styr tillsammans Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling.

Så läser du den regionala utvecklingsstrategin

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut riktningen för vårt gemensamma arbete för Västra Götalands utveckling. Strategin består av ett mål, fyra långsiktiga prioriteringar och tre områden för tvärsektoriell kraftsamling.

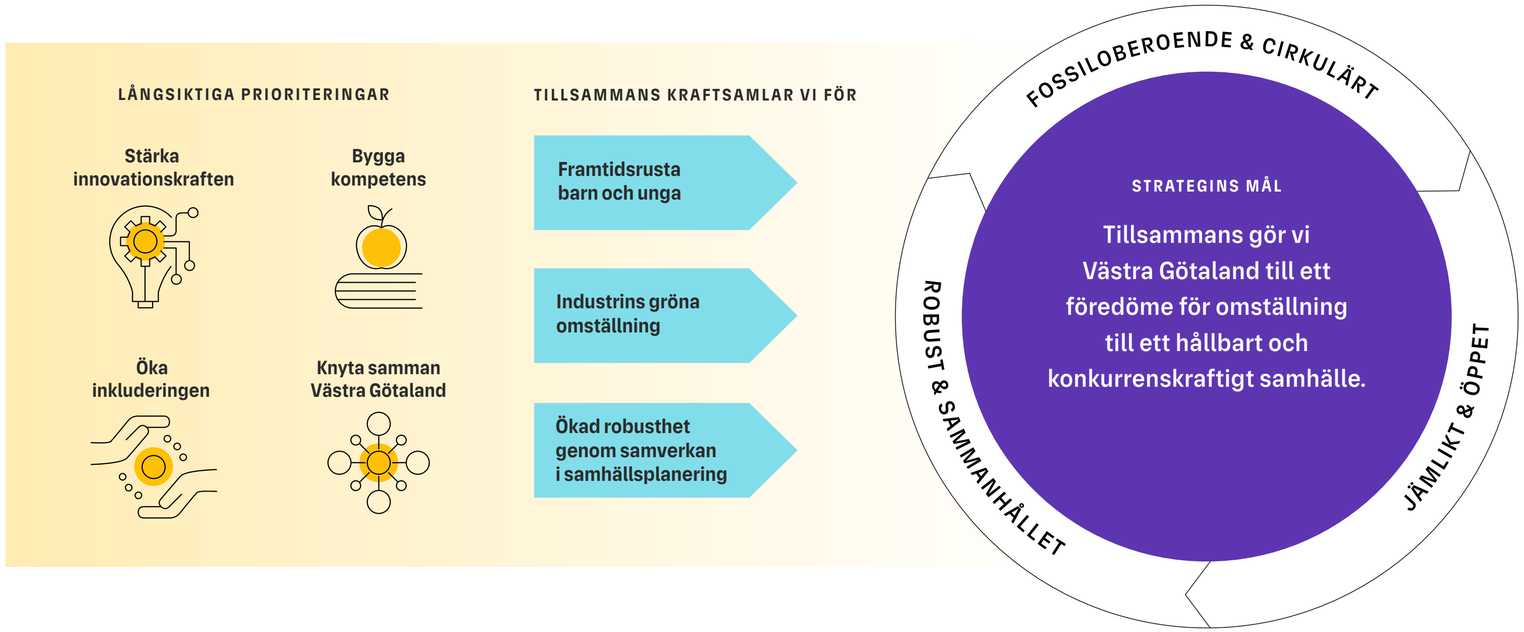
Strategins mål pekar ut riktningen fram till 2030, med utblick mot 2045, och handlar om behovet av att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Målet konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv.

De fyra långsiktiga prioriteringarna beskriver de områden som utgör basen för Västra Götalands samlade och strategiska utvecklingsarbete på regional nivå. Områdena griper in i varandra och kräver strategisk samverkan och gemensamma insatser för att klara omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Tillsammans kraftsamlar vi inom tre områden som behöver extra fokus för att accelerera omställningstakten. Det innebär att vi stärker vår tvärsektoriella samverkan och samordnar utvecklingsarbetet för att åstadkomma viktiga förflyttningar. Områdena för kraftsamling ses över en gång per mandatperiod.

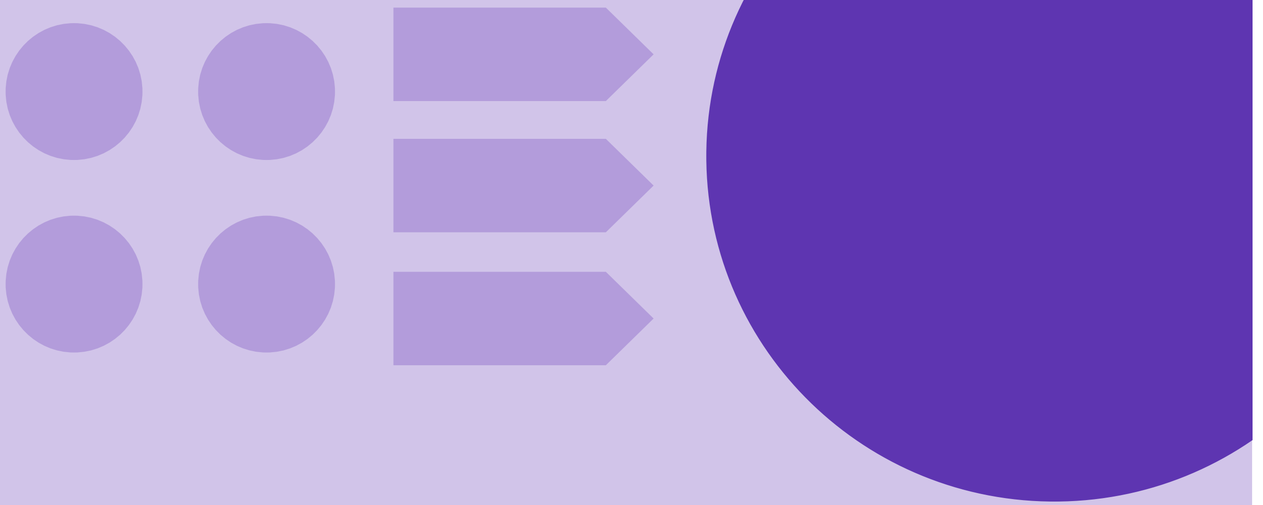
Genomförandet sker i dialog och samverkan, med utgångspunkt i kunskap och lärande. Fyra vägledande principer utmanar och guidar oss (se sidan 28), för att stärka den samlade omställningskapaciteten.

Figuren beskriver den regionala utvecklingsstrategins olika delar och hur de förhåller sig till varandra. Strategin har ett mål, fyra långsiktiga prioriteringar som utgör den breda basen i det regionala utvecklingsarbetet och tre områden som vi tillsammans kraftsamlar kring för att accelerera omställningstakten i riktning mot målet.

Strategins mål

– pekar ut riktningen framåt och handlar om behovet av att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Målet konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv.

Strategins mål

Nyckeln till ett långsiktigt konkurrenskraftigt och attraktivt Västra Götaland är vår gemensamma förmåga till innovativ omställning inom en rad områden. Genom länets samlade styrkor, etablerade samverkansstrukturer och vår gemensamma omställningskapacitet har vi möjlighet att ta ledningen och vara ett föredöme. Det bidrar till att alla som bor och verkar i Västra Götaland ska ha möjlighet att leva ett gott liv. Strategins mål formuleras enligt följande:

”Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.”

Målet pekar ut riktningen för Västra Götaland till 2030 med utblick mot 2045, eftersom det krävs långsiktighet när vi samverkar kring komplexa utmaningar och ställer om samhället. Målet konkretiserar och balanserar vad en sådan omställning innebär ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv: Ett Västra Götaland som ställer om är robust och sammanhållet, jämlikt och öppet samt fossiloberoende och cirkulärt.

Robust och sammanhållet

I det robusta Västra Götaland är samhället motståndskraftigt och kan möta både kända och oförutsedda utmaningar och omvärldshändelser. Näringslivet har hög konkurrenskraft och en internationellt erkänd förmåga *att hantera tekniska utvecklingssprång, behovet av nya kompetenser, geopolitisk instabilitet och ekonomiska förändringar. Akademin bidrar genom forskning i framkant samt relevant kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Västra Götaland är också beroende av stark kompetens inom de blå och gröna näringarna; sjöfarten för att säkra transporter och lantbruk för att trygga livsmedelsförsörjningen och stärka beredskapen. För ett robust samhälle krävs satsningar på jordbrukets utveckling, samt på forskning, innovation och utbildning som bidrar till hållbar produktion och resurseffektivitet. Genom utvecklade strukturer för livslångt lärande och nya, innovativa arbetssätt tillgodoses näringslivets och offentlig sektors behov av arbetskraft och kompetens. Civilsamhällets organisationer bidrar till samhällets förmåga att hantera yttre påfrestningar och till att invånarnas tillit till samhället och varandra är hög. Västra Götaland har därmed en uthållighet och god beredskap att möta effekterna av ett förändrat klimat, geopolitisk instabilitet, omvälvande händelser och kriser.

Det sammanhållna Västra Götaland kännetecknas av en hållbar och förbättrad tillgänglighet och ett välfärdssystem med god demokratisk förankring som gör att invånarna känner sig trygga och får jämlika förutsättningar för att förverkliga och tillgodose sina behov. Utvecklingsarbetet utgår från funktionella samband och samarbeten över gränser, vilket stärker konkurrenskraften för Västra Götaland, Sverige och Europa.

Jämlikt och öppet

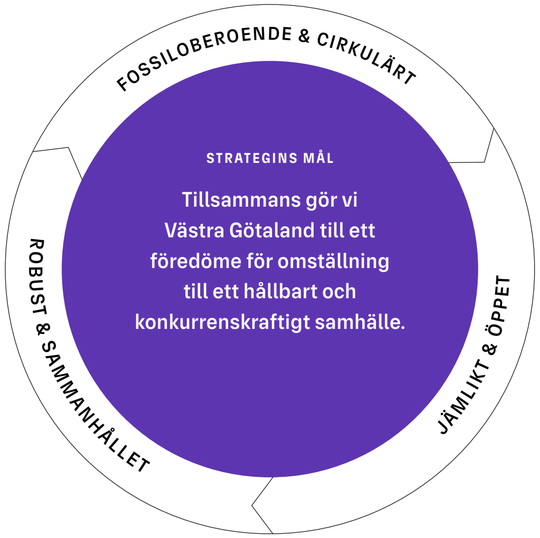
I det jämlika Västra Götaland deltar varje människa i samhället på jämställda och jämlika villkor och ingen människa lämnas utanför i samhällsutvecklingen. Där har alla samma möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Samhället är inkluderande och transparent, och invånarna är delaktiga och har tillit till varandra och till samhället i stort. Olika platsers förutsättningar tas tillvara och det finns ett samspel och utbyte mellan platser både fysiskt och digitalt. Tillgången till, och möjligheten att delta i, förenings- och kulturliv stärker tillhörigheten och välbefinnandet hos invånarna.

Det öppna Västra Götaland är integrerat med omvärlden och har ett rikt utbyte nationellt och internationellt. Genom goda relationer och samarbete med våra grannregioner bidrar vi till en hållbar utveckling både lokalt och globalt.

Fossiloberoende och cirkulärt

I det fossiloberoende och cirkulära Västra Götaland är den privata och offentliga sektorn föregångare som inspirerar och påverkar det nationella, det europeiska och det internationella miljö- och klimatarbetet. Klimatomställningen accelererar, vilket leder till minskade utsläpp från både produktion och konsumtion. Användningen av nyutvunna råvaror minskar. Fossila bränslen och material ersätts med elektrifiering och resurseffektiva och biobaserade produkter och tjänster. Genom att eliminera avfall, hålla produkter och material i användning och återskapa naturliga system minskar Västra Götaland sitt ekologiska fotavtryck och främjar en cirkulär ekonomi. Den biologiska mångfalden stärks och det ger positiva effekter både på människors hälsa och välmående samt på näringslivets konkurrenskraft.

I ett fossiloberoende och cirkulärt Västra Götaland kan och vill invånarna göra hållbara val och bidrar med kreativa lösningar som begränsar miljö- och klimatpåverkan.

Strategin ska bidra till klimatmålen för Västra Götalands län

Sedan 2009 finns ett gemensamt klimatmål i Västra Götaland – att vara en fossiloberoende region år 2030. Förutom Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen står samtliga kommuner och lärosäten samt många företag och organisationer bakom detta mål. Klimatmålet innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990 års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion minska med 30 procent jämfört med 2010, oavsett var i världen de sker.

Goda förutsättningar i Västra Götaland

Västra Götaland har 1,8 miljoner invånare och består av 49 kommuner. Länet är stort till ytan och består av landsbygder, små och stora kommuner, tätorter och städer. I Västra Götaland finns stora naturresurser med vatten, skogar och den största jordbruksarealen i Sverige. Detta utgör bas för konkurrenskraftiga näringar där det rika naturlivet, den långa kuststräckan, öarna och de många sjöarna även gör länets olika delar attraktiva att besöka, leva och verka i.

Det finns en mångfald av branscher och företag som har stor betydelse för utvecklingen såväl i Västra Götaland som nationellt och internationellt. Västra Götaland har ett rikt kulturliv, ett unikt kulturarv och starkt civilsamhälle och föreningsliv. Det finns en styrka i Västra Götalands långa tradition av samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhällets organisationer som ger oss goda förutsättningar att vara ett föredöme för omställning.

Västra Götalands geografiska struktur består av fyra regionala kärnor – Göteborg, Borås, Skövde och Trollhättan –Vänersborg–Uddevalla. Samtliga är betydelsefulla utifrån läge, storlek och funktion, där storstadsområdet Göteborg är en tillväxtmotor både för Västsverige och Sverige. Göteborgsregionen har också en särskild roll som centrum för länets arbetsmarknad, forskning och innovation, logistik och transport samt internationella utbyten. Här ligger Skandinaviens största hamn och Västsveriges internationella flygplats. Möjligheten till internationella förbindelser och snabba kommunikationer är viktigt för att stärka tillväxten och är en avgörande faktor för tillgänglighet och internationella företag i Västra Götaland. Västra Götaland är Sveriges transport- och logistikcentrum med flera geografiskt utspridda noder där flera transportslag möts.

Alla orter och platser i Västra Götaland har olika funktioner som binds samman i ett nätverk via digital och fysisk infrastruktur, både inom och utanför länets och landets gränser. Det skapar en regional helhet av platser som utvecklas utifrån sina respektive förutsättningar och möjligheter.

Västsverige är en av de starkaste regionerna i Europa när det kommer till innovation och en av de regioner i världen där det satsas mest på investeringar i forskning och utveckling i förhållande till ekonomins storlek. Industrin står för en stor del, däribland fordonsindustrin och life science. Globalt verksamma företag, lärosäten, starka forskningsmiljöer samt välutvecklade strukturer för entreprenörskap och innovation gör Västra Götaland till en ledande region inom både forskning och utveckling. Länets framstående forsknings- och utbildningsmiljöer samt det dynamiska kulturlivet bidrar tillsammans till utveckling, attraktivitet samt nationell och internationell lyskraft.

I Västra Götaland finns många starka och unika branscher och företag som har stor betydelse i ett internationellt perspektiv. Flera branscher, till exempel transportmedelsindustrin och kemiindustrin, befinner sig mitt i stora omvandlingar som kräver både innovation och förändrade kompetenser. I en öppen och internationellt konkurrensutsatt region som Västra Götaland påverkas näringslivet tidigt av både konjunktursvängningar och det geopolitiska läget, men där många års samlat regionalt utvecklingsarbete ger en robust grund att stå på.

Ett samlat och strategiskt regionalt utvecklingsarbete

Det regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland är långsiktigt strategiskt och omfattar utveckling inom kultur och upplevelser, föreningsliv, kompetensförsörjning, näringsliv, forskning och innovation, miljö och klimat. Det omfattar även samhällsplanering, infrastruktur, bredband, kollektivtrafik och platsers utveckling samt arbete med folkhälsa, jämställdhet, antidiskriminering och mänskliga rättigheter.

Det finns en lång tradition av att offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhällets organisationer agerar tillsammans i Västra Götaland, både inom länet, med grannregioner och i olika internationella samarbeten. Etablerade samarbetsmiljöer, stabila strukturer och en mångfald av människor ger resurser och förutsättningar att omsätta kunskap och engagemang i hållbara lösningar. Detta bidrar även till länets gemensamma robusthet och förmåga att möta utmaningar och kriser. Det regionala utvecklingsarbete som kännetecknar Västra Götaland är en styrka för att åstadkomma en innovativ omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle, som i sin tur bidrar till välfärdens finansiering.

Samhällsutmaningar som drivkraft

Västra Götaland har ett bra utgångsläge men vi behöver samtidigt möta ett antal regionala och globala utmaningar. Detta innebär att stora samhällssystem behöver ställas om och förändras i grunden, inte minst för att begränsa den globala uppvärmningen och den akuta förlusten av biologisk mångfald.

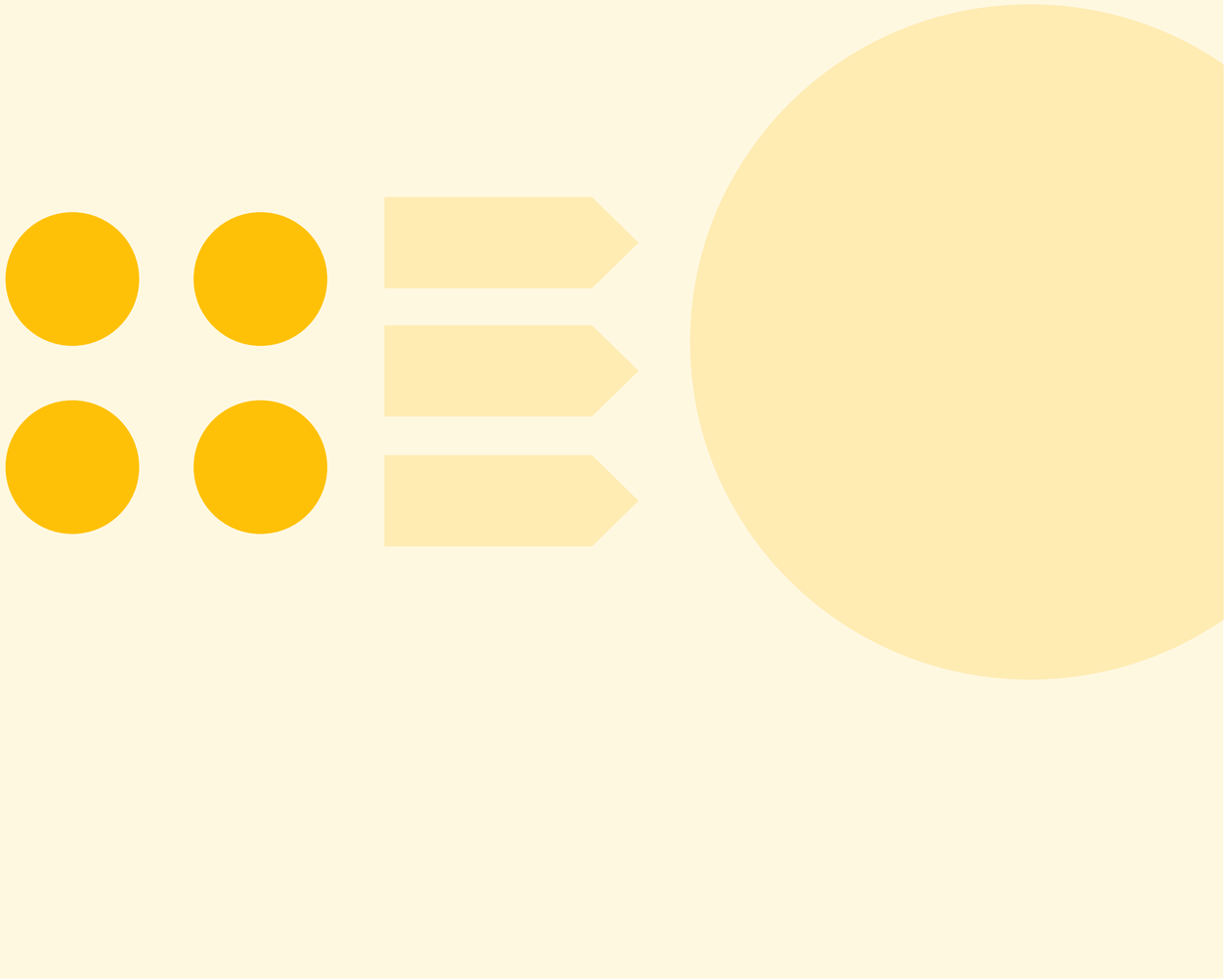
Komplexiteten i de flesta samhällsutmaningarna gör att innovativa lösningar behöver arbetas fram gemensamt och tvärsektoriellt, med hög samlad omställningskapacitet, utifrån Västra Götalands förutsättningar och styrkor. Ett utvecklingsarbete som tar sin grund i samhällsutmaningarna ger kraft i omställningen och är avgörande för länets fortsatta tillväxt och konkurrenskraft.

Strategin tar sin utgångspunkt i följande samhällsutmaningar:

- **Effekterna av klimatpåverkande** utsläpp ökar och den biologiska mångfalden är akut hotad med alltmer allvarliga konsekvenser på samhällsnivå.
- **Det osäkra världsläget** med fler allvarliga kriser och geopolitiska konflikter ställer nya krav på samhälle och näringsliv, bland annat kring stärkt beredskap.
- **Den demografiska utvecklingen** med minskande födelsetal, ökad medellivslängd och lägre andel befolkning i yrkesverksam ålder leder till utmaningar att klara välfärdens uppdrag och näringslivets kompetensförsörjning. Bristen på vissa kompetenser är stor, samtidigt som många saknar arbete.
- **Västsveriges ekonomi och näringsliv** står inför hårdare global konkurrens, snabb förändring i värdekedjor och ökade krav på nyckelkompetenser. För att behålla jobben och länets ledande position inom forskning, innovation och utveckling krävs effektivitet och stärkta satsningar.
- **Den digitala transformationen**, utvecklingen inom AI och andra banbrytande teknologier går snabbt och påverkar alla delar i samhället. Det öppnar nya möjligheter men innebär också etiska dilemman samt risker inom exempelvis cybersäkerhet.
- **Utvecklingsbehoven för transportinfrastruktur**, särskilt för järnväg och kollektivtrafik, är fortsatt stora. Långa ledtider samt en generell brist på finansiering ställer krav på alternativa arbetssätt och lösningar.
- **Invånarnas tillgång till arbete och samhällsservice** skiljer sig åt inom länet. Socioekonomiska klyftor behöver minska och invånare känna sig delaktiga i samhället.
- **Tilliten till samhället och demokratin** riskerar att minska i takt med dels ökad spridning av falsk eller vilseledande information, dels utbredd organiserad brottslighet.
- **En ökande andel unga känner oro** för framtiden och är inte nöjda med livet. Alltför många barn och unga upplever psykisk ohälsa. Många fullföljer inte skolan. Allt yngre personer rekryteras till kriminella gäng.

Fyra långsiktiga prioriteringar

– beskriver de fyra viktigaste områdena för gemensamma insatser för att klara omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Områdena utgör basen i det samlade strategiska utvecklingsarbetet i Västra Götaland.

Strategin pekar ut fyra långsiktiga prioriteringar

De fyra långsiktiga prioriteringarna beskriver de områden som utgör basen för Västra Götalands samlade regionala utvecklingsarbete. Det krävs strategisk samverkan och gemensamma insatser inom dessa områden för att möta de samhällsutmaningar vi står inför och för att klara av att ställa om till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Samtidigt är det områden där förändringstakten måste accelerera eller där den gemensamma beredskapen bör stärkas för att vi ska klara ett antal banbrytande förändringar.

Stärka innovationskraften

– för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

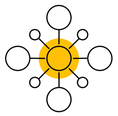
Bygga kompetens

– för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

Öka inkluderingen

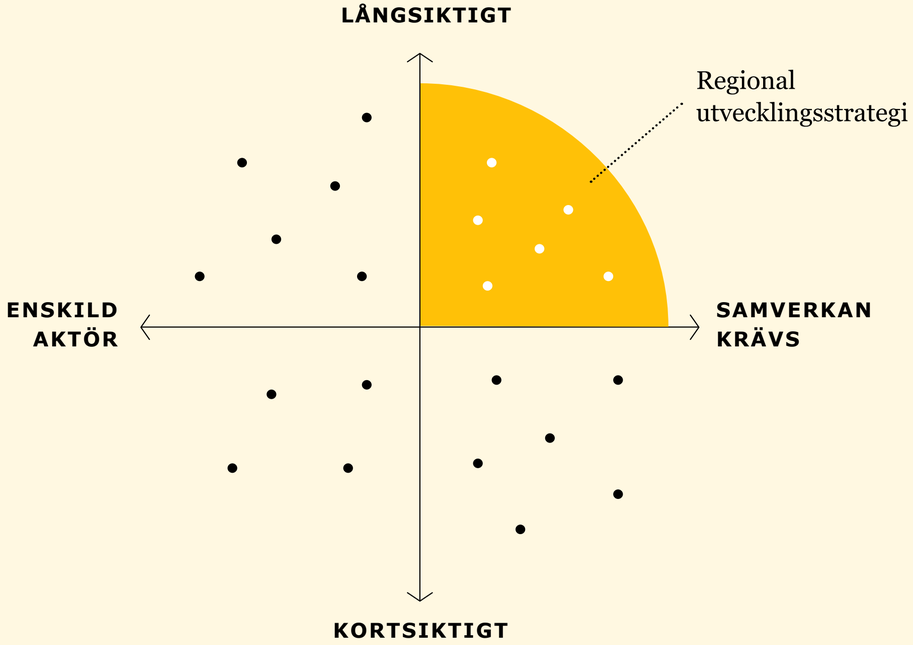
– för tillit och sammanhållning

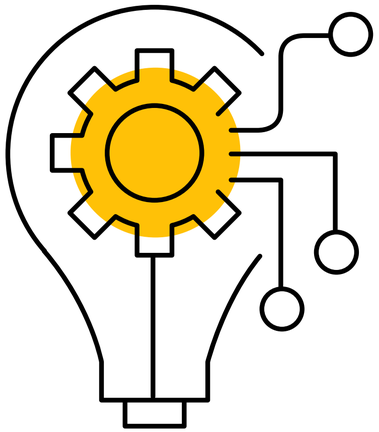

Knyta samman Västra Götaland

– för hållbar och förbättrad tillgänglighet

Strategin prioriterar områden som är långsiktigt strategiskt viktiga för Västra Götalands utveckling och där det behövs samverkan mellan olika aktörer och gemensamma insatser för att klara av att ställa om till ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Stärka innovationskraften

– för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

Att stärka innovationskraften handlar om att nyttiggöra kunskap och utveckla idéer med potential att både skynda på omställningen och skapa värde i privat och offentlig sektor. Det omfattar dels insatser för att öka entreprenörskap och nyföretagande och stimulera de mindre företagens innovationskraft, dels satsningar på internationellt starka kluster och forsknings- och innovationsmiljöer.

I ett robust, konkurrenskraftigt och fossiloberoende Västra Götaland bygger vi vidare på vår långa erfarenhet av nära samarbete mellan kunskapsintensiv industri, akademi, forskningsinstitut och offentlig sektor. Det gör oss attraktiva som internationell samarbetspart och som plats för strategiska etableringar och investeringar. Samverkan gör oss även mer motståndskraftiga i tider av ett osäkert världsläge med snabbt förändrade förutsättningar för näringsliv och samhälle.

I Västra Götaland pågår en grön och digital omställning där fossila energikällor fasas ut och linjära värdekedjor ersätts av cirkulära. Elektrifiering, ökad fossilfri elförsörjning och en effektiv produktion och tillgång till hållbara bränslen är avgörande för att stärka konkurrenskraften, behålla jobben och säkerställa framtida utveckling. Stärkt innovationskraft ger nya affärsmöjligheter även inom områden som säkerhet, resiliens och biologisk mångfald. Genom riktade investeringar kan Västra Götaland stärka sin position globalt, öka den långsiktiga konkurrenskraften och bidra till omställningen till ett fossiloberoende samhälle.

Hela det dynamiska systemet behövs, från stora kunskaps- och exportintensiva företag, underleverantörer och tjänsteföretag till bredden av innovativa små och medelstora företag. Därtill sociala företag som främjar nya affärsmodeller och den lokala utvecklingen. Företagsklimatet behöver vara gynnsamt i alla delar av länet. Entreprenöriella inslag i skola, högre utbildning och forskning stärker företagsamheten och bidrar till förnyelse och utveckling av både samhälle och näringsliv. När invånarnas delaktighet och kreativitet, särskilt barns och ungas skaparförmåga, tas tillvara utvecklas morgondagens innovationer, tjänster och företag. Användardriven affärsutveckling kan dessutom bidra till en mer hållbar konsumtion och livsstil.

I Västra Götaland finns områden av särskilt stor betydelse för länets konkurrenskraft, tillväxt och export. Det är viktigt att både behålla nuvarande verksamheter och främja utveckling i riktning mot framtida tekniker och produktionssätt. Strategin ska stärka förutsättningarna för innovativ omställning och hållbar utveckling inom:

- **Hållbar produktion och resursanvändning** innefattar industriutveckling, tillverkningsteknik, dual use, resurseffektiv process- och produktutveckling, nya och biobaserade material samt industrinära tjänster som digitalisering, cirkulära affärsmodeller och energiförsörjning.
- **Banbrytande tekniker** innefattar nya framväxande teknikområden med hög potential för systemförändring, tillväxt och minskat omvärldsberoende, såsom AI, avancerad digital teknik, kvantteknik, energiteknik, material- och produktionsteknik samt bioteknik.
- **Hälsa och life science** omfattar utveckling av läkemedel, medicinteknik, välfärdsteknik och innovationer inom hälso- och sjukvård med fokus på precisionshälsa och nyttiggörande av digitaliseringens möjligheter.
- **Livsmedelssystem, gröna, blå och skogliga näringar** utgår från länets stora naturresurser med hav, sjöar, kust, skogs- och jordbruksarealer och har fokus på innovation, produktion, vidareförädling och robusthet.
- **Framtidens mobilitet** samlar styrkan i fordons-, sjöfart-, flyg- och rymdindustrin, med innovation inom logistik, självkörande tekniker, drönare, elektrifiering och nya typer av tjänster för både person- och godstransporter.

- **Besöksnäring samt kulturella och kreativa branscher** tillvaratar kompetens och utvecklingspotential inom evenemangsutveckling, film, spel och audiovisuell sektor samt textil, mode och design för ökad attraktivitet och konkurrenskraft.

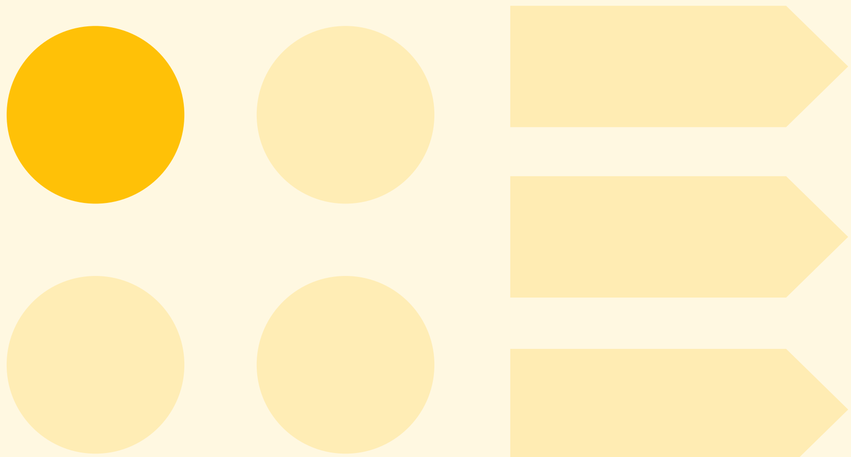
Samverkan och kunskapsöverföring blir allt viktigare när traditionella branscher vävs samman på nya sätt och med nya branscher. Små och medelstora företag driver på förändringen med innovation och snabb produktutveckling, vilket stärker sysselsättning och företagens lönsamhet. För att nå framgång och effektivisera både privat och offentlig sektor, behövs satsningar på digital transformation, banbrytande tekniker samt kompetensutveckling i samarbete med institut och akademi. Innovations- och utvecklingskraften ökar när mångfald och jämställdhet betraktas som konkurrensfördelar.

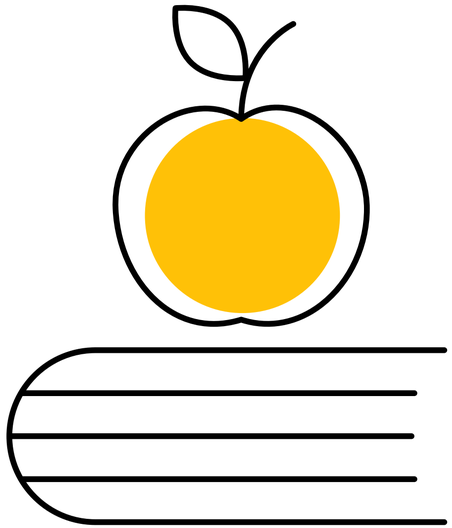
Fortsatt starka forsknings- och innovationsmiljöer möjliggör värdeskapande samarbeten mellan små och stora företag, akademi och offentlig sektor. Nätverk är nyckeln både till företagens tillväxt och till att de ska stanna i Västra Götaland. Samverkan över länsgränserna och deltagande i europeiska samarbeten tillför ny kunskap, sprider goda exempel och stärker effekterna av regionala satsningar.

Innovationer behöver kommersialiseras eller på annat sätt tillämpas i praktiken och därefter spridas för att göra skillnad. Offentlig sektor behöver, tillsammans med privat sektor, efterfråga, upphandla och driva på satsningar för förnyelse och attrahera kompetenser och kapital för utveckling. Innovationer måste kombinera teknik och affärsmodeller med etik, sociala behov, lagar och regler för att möta olika samhällsutmaningar. Test och demonstration i pilotform, verklig och digital miljö hjälper till att hantera komplexitet och risker, påskynda uppskalning och skapa en tidig hemmamarknad för globala lösningar.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att stärka innovationskraften:

- Stimulera entreprenörskap samt utveckla och ta tillvara barns och ungas kreativitet och färdigheter.
- Främja nyföretagande och bidra till ökad konkurrenskraft och förändringsförmåga i små och medelstora företag genom att skapa ett attraktivt företagsklimat i hela länet, i samverkan med kommunerna, och genom att främja digitalisering, cirkulära affärsmodeller samt utvecklat klimat- och hållbarhetsarbete.
- Öka den internationella konkurrenskraften genom satsningar på exempelvis hållbar produktion och resursanvändning, banbrytande tekniker, hälsa och life science, hållbar mobilitet, livsmedelssystem, gröna, blå och skogliga näringar, besöksnäring samt kulturella och kreativa branscher.
- Stärka den västsvenska attraktiviteten för internationell spetskompetens, strategiska etableringar och investeringar.
- Satsa på innovationsmiljöer för att utveckla, skala upp och nyttiggöra lösningar i samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor.
- Stärka samverkan över länsgränserna, nationellt och i europeiska partnerskap för uppväxling av regionala satsningar.

Bygga kompetens

– för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

Att bygga kompetens handlar om att stärka tillgången till den kunskap som krävs för samhällets och näringslivets utveckling. Utbildning och arbete är grunden för att människor och företag ska växa. Den gröna och digitala omställningen kräver att vi lär och agerar utifrån ny kunskap och ändrade förutsättningar. När behovet av kompetens snabbt förändras blir möjligheterna till livslångt lärande allt viktigare.

Det finns flera utmaningar i att möta framtidens arbetsmarknad. Utvecklingen inom både privat och offentlig sektor förutsätter tillräckligt med arbetskraft med efterfrågad kompetens och det finns ett ömsesidigt beroende mellan sektorerna. Utan tillgång till rätt kompetens kan effekten bli att företag flyttar sin verksamhet ut ur landet och att den offentliga sektorn inte kan upprätthålla välfärden och viktiga samhällsfunktioner. Enskilda företag och organisationer har behov av att både nyanställa kvalificerad arbetskraft och utbilda befintlig personal.

Behovet av kompetens förändras till följd av digitalisering, automatisering, AI och andra banbrytande tekniker samt högre krav på hållbarhet. För att Västra Götaland ska bli fossiloberoende och cirkulärt krävs nya kompetenser och att vi nyttiggör ny forskning. Det geopolitiska läget och ökade säkerhetshot påverkar arbetsmarknaden och kompetensbehoven i stor utsträckning och kan leda till att hela branscher omformas snabbt. Efterfrågan på kompetens förväntas öka inom flera sektorer samtidigt som många går i pension, födelsetalen går ner och andelen människor i arbetsförålder minskar. Det behövs både personer med yrkesutbildning på olika nivåer, spetskompetenser och forskare. Förmågan att förutsäga vilken kompetens som behövs i framtiden och att ställa om till nya och innovativa arbetssätt blir allt viktigare. Här kan digitaliseringen och AI vara möjliggörare.

Matchningen mellan utbud och efterfrågan på kompetens förutsätter ett nära samarbete mellan utbildningsanordnare, arbetsgivare och branschföreträdare samt att utbildningssystemen organiseras så att de snabbare kan anpassas och ge individer möjlighet att utveckla sina kunskaper i takt med förändrade krav på arbetsmarknaden. Det handlar om att förbättra förutsättningarna för ett livslångt lärande i hela Västra Götaland och att ge personer vars utbildningsbakgrund och kompetens inte möter kraven på arbetsmarknaden en andra chans.

Vi behöver samverka och arbeta systematiskt med kompetensförsörjning utifrån människan, samhället och arbetsmarknadens behov. När vissa yrken förändras eller försvinner och andra inträder behövs nya sätt att utbilda. Det behövs både bredd och spets inom universitet, högskolor och yrkesutbildningar samt möjlighet till bildning vid folkhögskolor, studieförbund och i föreningslivet. Folkhögskolestudier kan bidra med nya chanser till kunskap som senare kan leda till jobb, men också till bildning och mänsklig mognad.

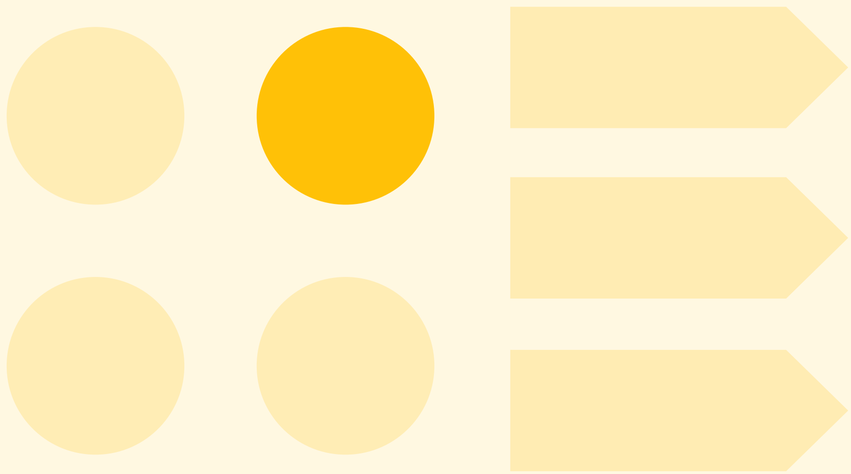
Tidiga insatser som får fler barn och unga att fullfölja grundskola och gymnasieskola är avgörande och förbättrar möjligheterna att inkluderas på arbetsmarknaden och få ett gott liv. Det är viktigt med välgrundade studie- och yrkesval, förebilder och tidig kontakt med arbetslivet. Det krävs också insatser som gör fler barn och unga intresserade av naturvetenskap, teknik och matematik.

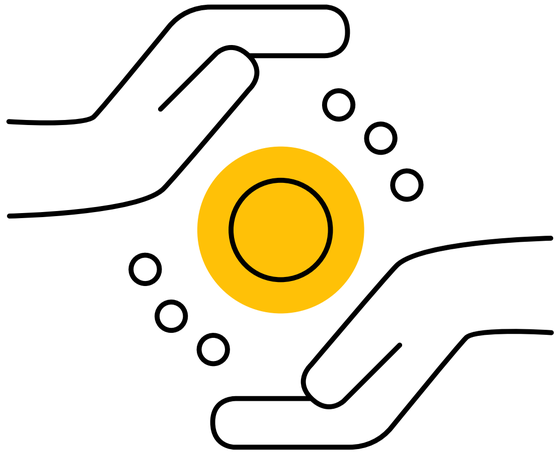
Behovet av kompetens inom områden som hållbarhet, digitala tjänster och säkerhet, AI, naturvetenskap och teknik ökar inom de flesta sektorer. Samtidigt behövs stärkt samverkan och nya arbetssätt för att möta välfärdens kompetensbehov inom skola, vård och omsorg. För att klara konkurrensen om kompetens och arbetskraft behöver alla delar av Västra Götaland vara attraktiva platser att bo och verka på, med goda förutsättningar för att attrahera, ta emot och behålla internationell kompetens. Genom att vidga arbetsmarknaden över lokala, regionala och nationella gränser kan vi tillsammans stärka Västsveriges internationella lyskraft och förbättra möjligheterna att klara omställningen.

Samtidigt är det viktigt att utveckla validering av kunskap och kompetens, särskilt bland nyanlända, som ett stöd för att människor lättare ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Både det offentliga och det privata arbetslivet behöver bredda sin rekrytering och bli bättre på att ta tillvara mångfalden av arbetskraft samt hitta vägar för att anställa personer som inte fullt ut möter kompetenskraven. Särskilda insatser krävs för etablering av grupper som har en svagare förankring på arbetsmarknaden, såsom utrikes födda kvinnor. Genom aktivt arbete för att minska stereotypa utbildnings- och yrkesval skapas en mer jämlik och jämställd arbetsmarknad vilket i sin tur ökar kreativiteten och innovationskraften.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att bygga kompetens:

- Främja kompetensomställning och livslångt lärande för att möta arbetsmarknadens förändrade behov, teknikskiften och ökade krav på hållbarhet.
- Förbättra matchningen på arbetsmarknaden för en bättre balans mellan utbud och efterfrågan.
- Stärka barn och ungas förutsättningar att fullfölja sina studier, göra välgrundade studie- och yrkesval och verka för att fler går utbildningar som motsvarar arbetsmarknadens behov.
- Utveckla samverkan, innovativa lösningar och arbetssätt som möter de demografiska utmaningarna och stärker både välfärdens och näringslivets kompetensförsörjning.
- Ta tillvara och utveckla hela arbetskraftens kompetens och underlätta för fler att etablera sig på arbetsmarknaden och för att få människor att växa.

Öka inkluderingen

– för stärkt tillit och sammanhållning

Att öka inkluderingen handlar om att skapa förutsättningar för samhörighet, stärkt demokrati och att alla individer ska kunna vara aktiva i samhälls- och arbetsliv. Det handlar också om att öka människors tillit till varandra, till samhället och till demokratin. Att stärka barns och ungas förutsättningar och möjligheter är grunden.

Varje människa ska kunna använda sin fulla potential i ett jämlikt, öppet och sammanhållet Västra Götaland. Tilliten mellan människor och till samhället i stort är grunden för en fungerande demokrati. Att vara delaktig i samhällsutvecklingen och kunna påverka beslut som rör levnadsförhållandena är en mänsklig rättighet som samtidigt är central för hälsa, välbefinnande och individers egenmakt. Detta påverkar Västra Götalands samlade utvecklingskraft och robusthet samt möjlighet att agera samlat i tider av omställning.

De socioekonomiska klyftorna måste minska. Möjligheten att delta i samhällslivet påverkas av var man bor, ursprung, utbildning, ålder, kön, fysiska och psykiska funktionsnedsättningar och en rad andra faktorer. Många upplever en allt större oro kring ekonomisk otrygghet, organiserad brottslighet, klimatförändringar och geopolitisk instabilitet. Här krävs att offentlig sektor, näringsliv, myndigheter och civilsamhällets organisationer tillsammans värnar om ett jämlikt, öppet och tryggt samhälle där invånarna har framtidstro.

Jämlika möjligheter till hälsa och utbildning för barn och unga är viktiga grundläggande beståndsdelar i ett robust och öppet Västra Götaland. Många barn och unga, särskilt flickor och unga HBTQI-personer[1], upplever psykisk ohälsa. Alltför många barn fullföljer inte sina studier och där spelar faktorer som socioekonomisk bakgrund, migrationsbakgrund och kön in. Genom tidiga och förebyggande insatser kan vi tillsammans ge barn och unga goda förutsättningar att klara grundskolan och gymnasiet, öka motivationen och möjliggöra en meningsfull och aktiv fritid. Det har stor betydelse för möjligheten till framtida försörjning och en god hälsa. Barn och ungas egenmakt och framtidstro stärks när de ges förutsättningar och möjlighet till delaktighet i frågor som berör dem. Kunskapen om barns rättigheter behöver öka hos såväl vuxna som barn.

Utbildning och bildning är inte bara en förutsättning för att få arbete och inkomst, det ökar även individers möjlighet att påverka sin livssituation och bidra till samhällsutvecklingen. Här spelar olika skolformer inklusive folkbildningen med exempelvis folkhögskolor och studieförbund en viktig roll. Tillsammans behöver vi erbjuda fler chanser till utbildning, att komma in i arbetslivet och ett vidgat deltagande i kultur- och samhällsliv.

Arbete och sysselsättning har en avgörande betydelse för människors välmående och delaktighet i samhället och arbetsplatsen i sig är en viktig arena för inkludering, lärande och social sammanhållning. Samverkan mellan aktörer med ansvar för dem som står långt från arbetsmarknaden är en förutsättning för att tillsammans kunna sänka trösklarna och bryta de mönster som gör att vissa grupper utestängs. Här har både offentliga och privata arbetsgivare en viktig roll, genom att exempelvis erbjuda praktik och utbildning samt bli bättre på att ta tillvara mångfalden av arbetskraft.

1 HBTQI är ett samlingsnamn för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter samt intersexpersoner.

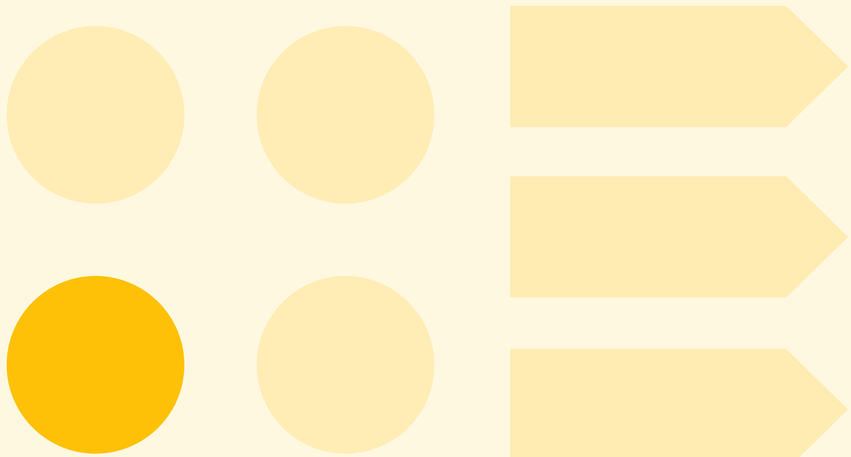
Invånarnas livskvalitet och möjlighet till arbete stärks med tillgången till sociala nätverk och mötesplatser. Kultur, föreningsliv och idrott är med och skapar grunden för gemenskap, trygghet och egenmakt. Civilsamhällets organisationer och den sociala ekonomin tar tillvara invånarnas entreprenöriella förmågor och engagemang för att lösa olika samhällsutmaningar. Det kan bidra till mer levande och attraktiva lokalsamhällen, ökat engagemang i miljö- och klimatarbetet eller till att lösa sociala utmaningar. Arbetsintegrerande sociala företag har en särskild roll att kombinera företagande med socialt ansvar och vägar till sysselsättning.

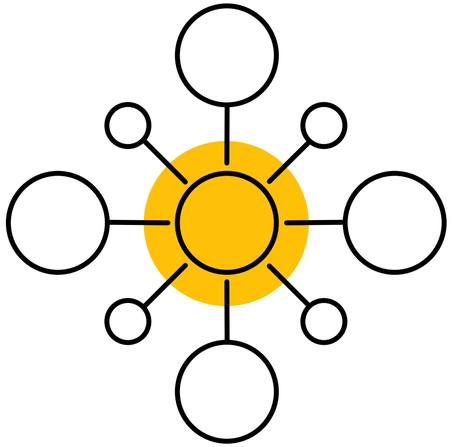
Mötesplatser och den offentliga miljöns utformning har stor betydelse för invånares sammanhållning, trygghet och att motverka utanförskap. Tillgång till bostäder är en välfärdsfråga och boendesegregationen behöver minska medan tillgången till offentlig och kommersiell service behöver förbättras i delar av länet. Om en ort kan behålla och utveckla det lokala serviceutbudet gynnar det såväl utvecklingen som tilliten till det offentliga. Det är viktigt att invånare involveras i utvecklingen av sin egen plats, i samverkan mellan kommun, näringsliv, social ekonomi och civilsamhällets organisationer.

Digitaliseringen stärker invånarnas tillgång till information, delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen. Kontakterna mellan invånare och myndigheter sker i allt högre grad digitalt. Här krävs gemensamma insatser som minskar digitalt utanförskap och ger alla mer jämlika förutsättningar att delta i samhället. Det krävs också att vi säkerställer tillgång till centrala samhällstjänster även för dem som inte kan använda internet. Att förstå flödet av information, nyttja sociala medier och ha en källkritisk förmåga är kärnan i yttrande- och informationsfriheten. Det handlar även om att stärka invånarnas medie- och informationskunnighet för att öka motståndskraften mot falsk och vilseledande information.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att öka inkluderingen:

- Ge fler möjlighet till utbildning och egen försörjning genom utvecklad samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv, myndigheter och civilsamhällets organisationer.
- Utveckla arbetssätt som ökar invånarnas delaktighet, engagemang och inflytande i samhällsutvecklingen.
- Stärka barns och ungas möjligheter till en bra, jämställd och jämlik start i livet.
- Stärka samverkan med civilsamhällets organisationer.
- Tillvarata digitaliseringens möjligheter för att öka invånarnas aktiva deltagande i samhället samt motverka det digitala utanförskapet.
- Främja och värna yttrandefriheten, stärka invånarnas medie- och informationskunnighet och öka motståndskraften mot falsk och vilseledande information.

Knyta samman Västra Götaland

– för hållbar och förbättrad tillgänglighet

Att knyta samman Västra Götaland handlar om att öka närheten mellan olika delar av länet men även med grannregioner, övriga Sverige och andra länder. Vi vill göra det möjligt för människor och företag att nå varandra och ha ett resurseffektivt utbyte med omvärlden. Ett sammanhållet Västra Götaland utgår från både lokala och regionala perspektiv med invånarna i fokus. En samordnad planering för fysisk och digital infrastruktur, transport, hållbar markanvändning och bebyggelse behövs för att göra Västra Götaland robust och konkurrenskraftigt.

Förutsättningarna för ett starkt Västra Götaland ökar när hänsyn tas till funktionella samband som till exempel var människor bor, jobbar och studerar. Det är avgörande att infrastrukturen utvecklas regionalt, nationellt och internationellt. Samverkan med grannregionerna och länder som Norge, Danmark och Tyskland är särskilt viktigt att värna och utveckla. Västra Götalands ortstruktur med omgivande landsbygder, kust och skärgård utgör de geografiska förutsättningarna. Länets flerkärniga struktur med Borås, Skövde och Trollhättan–Vänersborg–Uddevalla samt med Göteborgsområdet som nav, ger goda förutsättningar för en robust och sammanhållen utveckling. Västra Götaland är Sveriges transport- och logistikcentrum med Skandinaviens största hamn och sjöfarten som avgörande för svensk export och import. Attraktiva livsmiljöer och ett transporteffektivt och uppkopplat Västra Götaland bidrar till samhällsutveckling, främjar hållbara resor och minskar klimat- och miljöpåverkan.

Järnvägen är grunden i ett hållbart transportsystem. Det krävs stora investeringar för att öka kapaciteten och för att gods- och persontransporter ska kunna flyttas från väg till järnväg. Det förutsätter gemensam förmåga att hitta nya finansieringslösningar och att staten, länets kommuner och Västra Götalandsregionen fortsätter investera i infrastruktur. Insatser för hållbart resande behöver samtidigt anpassas till geografiska skillnader och behoven hos invånare och företag.

Genom att ta tillvara digitaliseringens möjligheter, nya tekniker, kombinationer av färdsätt, samt utveckling och spridning av smarta lösningar, kan andelen hållbara transporter och resor öka. Kollektivtrafiken bör prioriteras i samhällsplaneringen och vara konkurrenskraftig gentemot bilen samtidigt som det krävs samlade insatser för att öka andelen gång- och cykelresor.

Investeringar i fast och mobilt bredband öppnar möjligheter för fler invånare och företag i alla delar av Västra Götaland att bo, leva och verka på plats och på distans. Digitaliseringen av offentliga tjänster kan förbättra tillgången till vård, utbildning och andra samhällstjänster och stärka näringslivets möjligheter för utveckling. Sammantaget minskar det vårt behov av att resa vilket är en viktig del i arbetet med att skapa en hållbar tillgänglighet.

Långsiktiga regionala utmaningar inom exempelvis gods- och persontransport, bebyggelseplanering, energiförsörjning och klimatanpassning sträcker sig över fysiska och administrativa gränser. Vi behöver därför hjälpas åt att synliggöra, ta vara på och stärka funktionella samband och strukturer mellan kommunerna, inom länet, med grannregioner, nationellt och internationellt. Ökad samplanering av fysisk och digital infrastruktur, etableringar, energi- och livsmedelsförsörjning, bostadsförsörjning, kollektivtrafik, service, besöksmål och kulturutbud kan bidra till bättre resursutnyttjande och ökad attraktivitet. Det bidrar även till mer jämlika villkor, minskad klimatpåverkan och stärkt biologisk mångfald.

Samverkan inom fysisk planering mellan lokal, regional och nationell nivå är avgörande för en hållbar markanvändning. I den detaljerade planeringen måste vi hitta balansen mellan samhällsutveckling och stärkt biologisk mångfald. Sammanhängande livsmiljöer och utvecklade ekologiska korridorer ger olika arter möjlighet att förflytta sig i landskapet. Genom att designa samhällen som ger tillbaka mer än de tar, kan vi skapa välmående för både människor och natur.

Det digitaliserade samhället öppnar nya möjligheter. Med hjälp av AI, tillgång till stora mängder data, digitala tvillingar och teknologier som ”sakernas internet” kan vi simulera och visualisera olika scenarier som effektiviserar samhällsplaneringen och rustar samhället för framtiden.

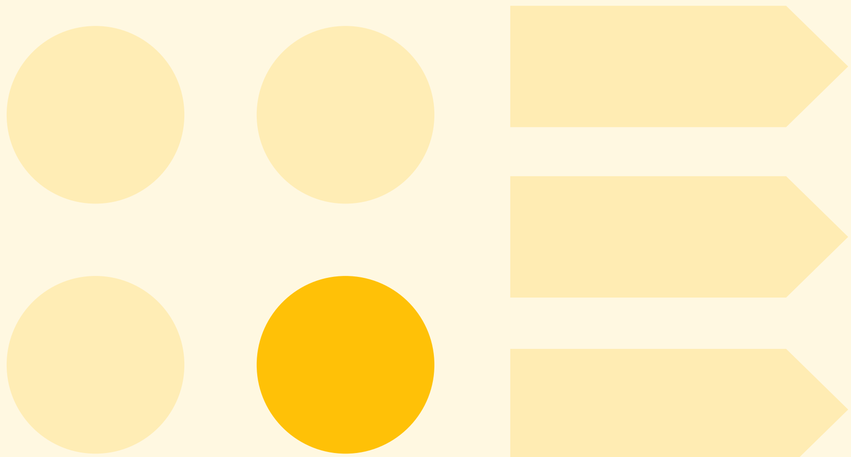
Omgivningen och närmiljön påverkar människors liv. Därför behöver det offentliga stimulera utvecklingen av inkluderande livsmiljöer, där invånare trivs och känner sig delaktiga. Det är grunden i ett utvecklingsarbete för gestaltad livsmiljö. Men vi behöver också ta till vara specifika geografiska förutsättningar, platsidentitet och kulturarv, genom samarbete mellan invånare, föreningsliv, företag och kommun på platsen. Då uppnås synergier som också kan bevara och förbättra tillgången till kommersiell och offentlig service.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att knyta samman Västra Götaland:

- Utveckla mål och åtgärder för ett transporteffektivt samhälle så att andelen hållbara resor och transporter kan öka.
- Fortsätta utbyggnaden av fast och mobilt bredband i hela länet.
- Utveckla och tillämpa digitala tjänster som ökar tillgängligheten till samhällsservice för alla.
- Öka samverkan inom samhällsplanering för hållbar markanvändning, utifrån olika aktörers olika roller och ansvar.
- Stärka människors möjlighet att utveckla sin egen livsmiljö genom samverkan mellan lokalt föreningsliv, näringsliv och offentlig sektor.
- Samverka för att knyta samman olika platser inom länet och för ökat utbyte med grannregioner, nationellt och internationellt.

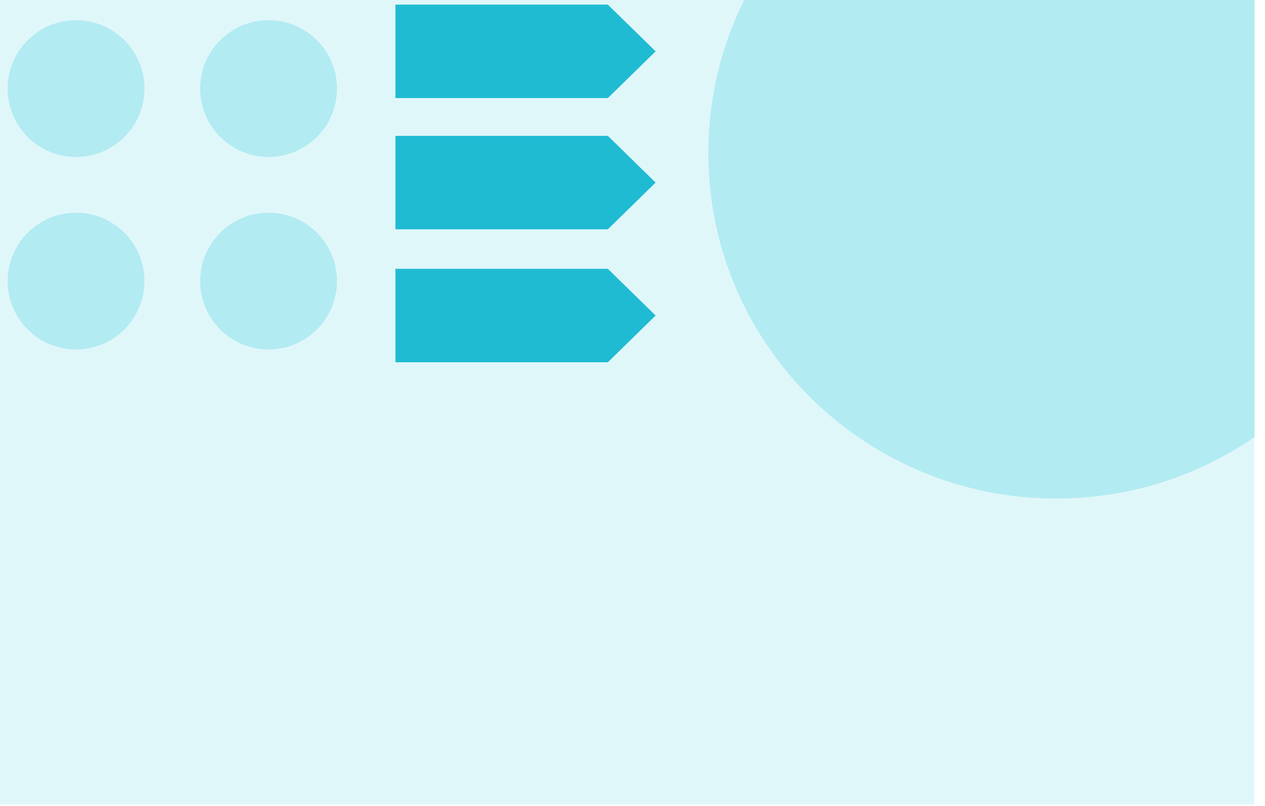
Prioriterade infrastrukturstråk

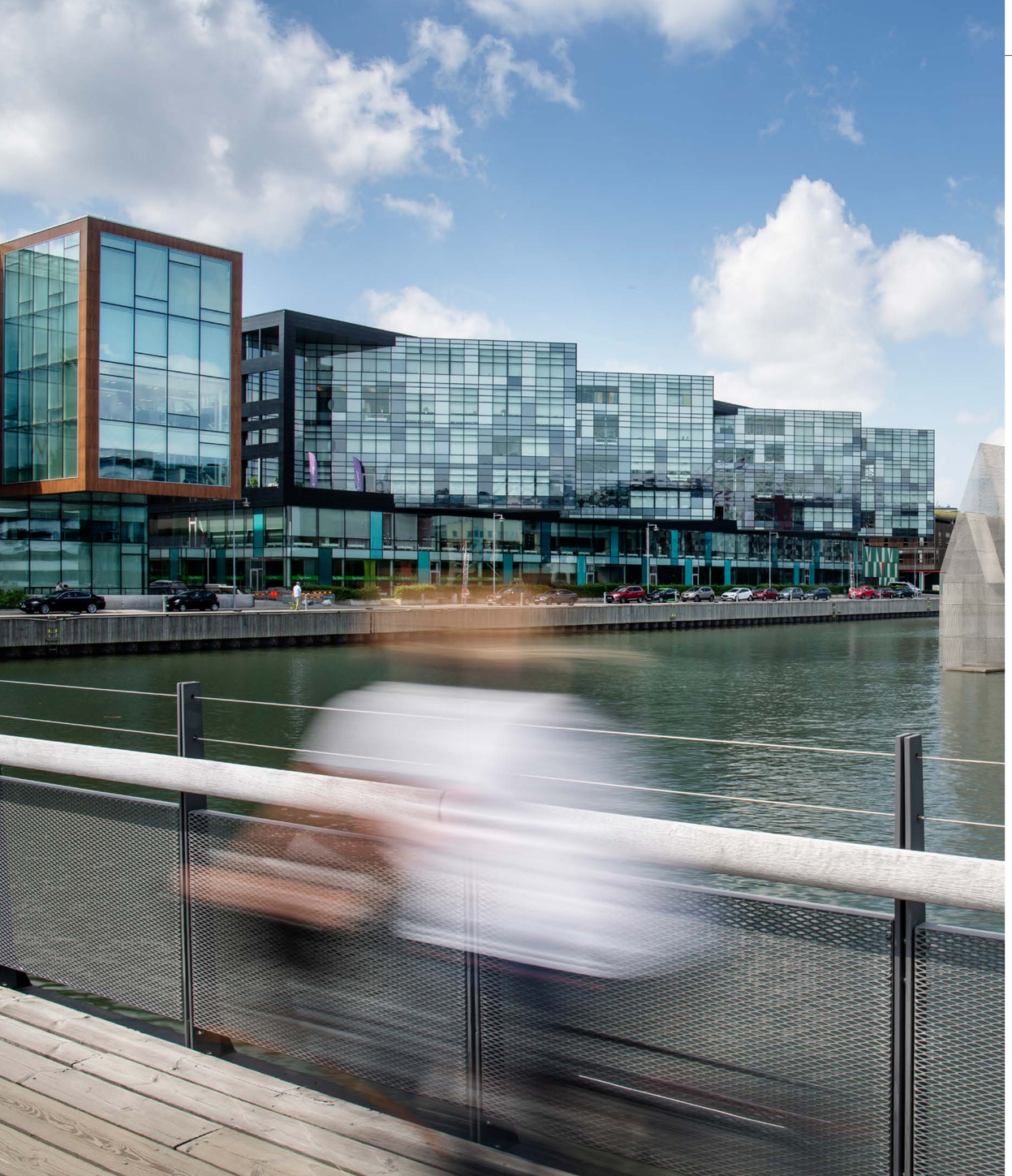
Prioriteringar av transportsystemets infrastruktur för Västra Götaland sker vart fjärde år i en nationell plan för transportsystemet och i en regional plan för transportinfrastrukturen. Revidering av planerna pågår för kommande period 2026–2037 och som grund för arbetet har Västra Götalandsregionen i samverkan med kommunalförbunden tagit fram en strategisk inriktning för transportinfrastrukturen. Där tydliggörs den långsiktiga viljeinriktningen för transportsystemets utveckling.

Tillsammans kraftsamlar vi

– strategin pekar ut tre områden där vi särskilt behöver fokusera de närmaste åren på att stärka samverkan och samordna utvecklingsarbetet för att nå större effekt.

Strategin innehåller tre områden för kraftsamling 2026–2030

Strategin innehåller tre områden där vi särskilt behöver kraftsamla tillsammans de närmaste åren för att kunna accelerera omställningstakten i riktning mot strategins mål. Kraftsamlingarna ses över och revideras vid behov en gång per mandatperiod och ska stärka och komplettera det utvecklingsarbete som sker inom strategins långsiktiga prioriteringar.

Att kraftsamla innebär att vi har extra fokus på att bygga regional kapacitet och koordinerad samhandling genom stärkt tvärsektoriell samverkan och samordnat utvecklingsarbete. Tillsammans riktar vi resurser dit med målet att nå en ökad genomförandekraft som består efter avslutad kraftsamling. Målsättningen är att skapa samsyn kring behov och önskad förflyttning och få på plats ett mer systematiskt sätt att arbeta tillsammans. De tre områdena för kraftsamling speglar viktiga utvecklingsområden för Västra Götalands samlade konkurrenskraft och omställningskapacitet.

Tillsammans kraftsamlar vi 2026–2030 för:

- Framtidsrusta barn och unga
- Industrins gröna omställning
- Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

Dessa ersätter och bygger delvis vidare på de väst-svenska kraftsamlingar som var i fokus i strategin 2021–2025; Fullföljda studier, Digitalisering, Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller.

Tillsammans kraftsamlar vi

Framtidsrusta barn och unga

Barn och unga i Västra Götaland ska ha de bästa förutsättningarna för en bra start i livet i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. Framtidens samhälle byggs och består av dagens barn och unga. De ska känna att de är delaktiga i samhället, blir lyssnade på och kan påverka både sitt liv och samhället.

Livsvillkoren för barn och unga är idag ojämlika, välbefinnandet minskar och många upplever psykisk ohälsa. En fortsatt stor andel fullföljer inte sina studier. Många känner oro för klimatförändringar och världsläget samt tvivlar på sin möjlighet att påverka samhällsutvecklingen och sitt eget liv. Den höga användningen av digitala medier kan ge både nya perspektiv och sammanhang men också påverka hälsan negativt.

För att kunna framtidsrusta barn och unga behöver vi kraftsamla för att utjämna skillnader, att fler fullföljer sina studier, skapa ökad framtidstro samt stärka friskfaktorer och minska riskfaktorer. Det gör vi genom att, utifrån våra olika roller och ansvar, stärka strukturer, samverkan och samla resurser kring barns och ungas rättigheter, behov och drivkrafter, inklusive samverkan med familjen. Vi måste bli bättre på att tidigt hitta och ge stöd till barn som riskerar att fara illa och har skolfrånvaro, eftersom de löper ökad risk för psykisk ohälsa, sociala problem och att lockas till kriminalitet.

Samverkan mellan kommuner, region, myndigheter, näringsliv och civilsamhällets organisationer behöver stärkas med barnet i centrum. Det krävs också en ökad förståelse för varandras strukturer och förutsättningar. Tillsammans ska vi kraftsamla för främjande, förebyggande och tidiga insatser samt att framgångsrika metoder delas och sprids inom exempelvis:

- God och jämlik hälsa
- Språkutveckling och läsfrämjande
- Vårdnadshavare och andra vuxna som resurs och förebilder
- Delaktighet och egenmakt
- Meningsfull fritid och tidig kontakt med arbetslivet

Språkutveckling, läsfrämjande och bildning lägger grunden för fullföljda studier och delaktighet i samhället. Därför är det viktigt att samverka kring tidiga och förebyggande insatser från förskola upp till gymnasiet. De som behöver ska ges andra chanser till utbildning, exempelvis via folkhögskola eller vuxenutbildning.

Delaktighet och egenmakt skapar möjlighet att påverka sin egen och samhällets utveckling. Att tidigt utveckla kreativa och entreprenöriella förmågor bidrar. Dagens unga skall ges möjlighet att utveckla kompetenser och egenskaper som de behöver för att leva meningsfulla liv och vara med och skapa ett hållbart och demokratiskt samhälle.

Meningsfull fritid, tillgång till vuxna förebilder, trygga och givande sociala sammanhang samt tidig kontakt med arbetslivet är viktigt för att stärka barns och ungas motivation och framtidstro. Att fler unga fullföljer sina studier underlättar övergången till vuxenlivet, en sysselsättning och skapar viktiga kompetenser som bidrar till näringsliv och samhälle.

Med gemensamma krafter och långsiktiga insatser ska vi framtidsrusta barn och unga i Västra Götaland och ge dem bättre förutsättningar för ett gott liv.

Tillsammans kraftsamlar vi

Industrins gröna omställning

Västra Götaland är Sveriges största industriregion med en hög andel av landets industrijobb. En internationellt konkurrenskraftig industri med omfattande export är avgörande för både Västsveriges och Sveriges ekonomi. Industrins gröna omställning är nödvändig för att minska klimatpåverkan och behålla och utveckla produktion, kompetens och jobb i länet. Genom att kraftsamla och ta en ledande roll i omställningen kan Västra Götaland visa vägen. Det i sin tur stärker både länets robusthet och attraktionskraft.

För att lyckas med industrins omställning och med att nå en effektiv användning av resurser och material behöver vi tillsammans systematiskt identifiera och undanröja hinder och göra allt vi kan för att underlätta:

- Kraftigt ökad elförsörjning som är fossilfri
- Cirkulära värdekedjor för ett hållbart resursuttag
- Rätt kompetens i alla led och branscher
- Verka för långsiktiga spelregler och effektivare tillståndsprocesser

Industrin och transportsektorn är mitt i en historisk övergång från fossila bränslen till fossilfri energi. Elektrifiering och utveckling av nya energieffektiva framdrivningslösningar, tillsammans med ökad produktion av hållbara bränslen som biobränslen, är centrala delar i denna omställning – inte minst för transport, sjöfart och flygsektorn. Samtidigt växer nya industrigrenar fram som en konsekvens av ekonomins omställning och elektrifiering.

Endast en tredjedel av länets elförbrukning produceras idag lokalt, vilket kräver planering för ny fossilfri elproduktion samt lagring, exempelvis genom vätgas och batterier. Industrin och näringslivet behöver ställa om nu för bibehållen konkurrenskraft, vilket innebär ett mer än fördubblat elbehov mot dagens nivå. I Västra Götaland råder en bred enighet om att självförsörjningsgraden behöver öka. Även elnätens distributionskapacitet behöver förstärkas. Genom fortsatt och koordinerat samarbete för industrins omställning värnar vi Västsveriges långsiktiga konkurrenskraft.

För att omställningen ska bli både miljömässigt och ekonomiskt hållbar måste vi bryta det ohållbara uttaget av jordens resurser och ställa om från linjära till cirkulära värdekedjor, samt till produkter som behåller sitt värde över tid. Här har Västra Götaland goda förutsättningar att ta en ledande roll och visa hur det kan leda till ökad lönsamhet. Tillsammans behöver vi främja innovationer inom cirkulär produkt- och affärsutveckling, effektivare materialflöden och produktionsmetoder. Även avancerad dataanalys, automatisering och andra digitala lösningar kan hjälpa industrin att både minska resursanvändningen och utveckla nya affärsmodeller.

Vi behöver samtidigt kraftsamla för tillgång till rätt kompetens i alla led och branscher, både inom nya och befintliga områden. Den nya tekniken och innovationerna behöver både internationellt konkurrenskraftiga utbildningsmiljöer och labb för forskning, test och demonstration. Västsveriges tradition av utbildning som matchar efterfrågan på arbetsmarknaden, är en förmåga som ska stärkas för att möta industrins snabbt förändrade behov. Det gör Västsverige både mer robust och attraktivt för kompetens och strategiska etableringar och investeringar.

För att öka takten i omställningen krävs gynnsamma samhälleliga förutsättningar och långsiktiga spelregler både nationellt och inom EU. Invånarnas involvering i omställningen kan med rätt stöd skapa förändringskraft tillsammans med näringslivet och offentlig sektor. Genom uthållig samverkan kan vi göra länet attraktivt för de som vill leva, bo och arbeta här.

Tillsammans kraftsamlar vi

Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

Västra Götaland behöver vara robust, långsiktigt konkurrenskraftigt och förberett för framtiden. Många av de samhällsutmaningar vi står inför påverkar eller påverkas av samhällsplanering, däribland geopolitisk osäkerhet, cybersäkerhet, demografiska förändringar, förlust av biologisk mångfald och negativa effekter av klimatets förändringar. Därför behövs en väl fungerande gemensam beredskap, där samverkan och planering är centrala.

För att stärka länets utvecklingskraft, robusthet och underlätta för den samlade fysiska planeringen hos kommuner och andra aktörer, behöver vi kraftsamla för att:

- Stärka samverkan över sektorer och mellan olika aktörer, utifrån våra olika roller och ansvar i samhällsplaneringen, inom exempelvis
  - Energi- och livsmedelsförsörjning
  - Klimatanpassning och stärkt biologisk mångfald
  - Fysisk och digital infrastruktur
  - Tillgänglighet till studier, arbete och samhällsservice genom kollektivtrafik och bostadsförsörjning
  - Lokalisering av strategiska etableringar
  - Attraktiva livsmiljöer och kulturens infrastruktur
- Öka handlingskraften, utifrån behoven inom respektive område och i olika geografier, genom att:
  - Genomföra samordnade insatser för ökad effektivitet
  - Ta fram och tillgängliggöra gemensamma analyser, scenarier och underlag, och/eller
  - Tydliggöra roller och ansvar och vid behov utveckla samordningen

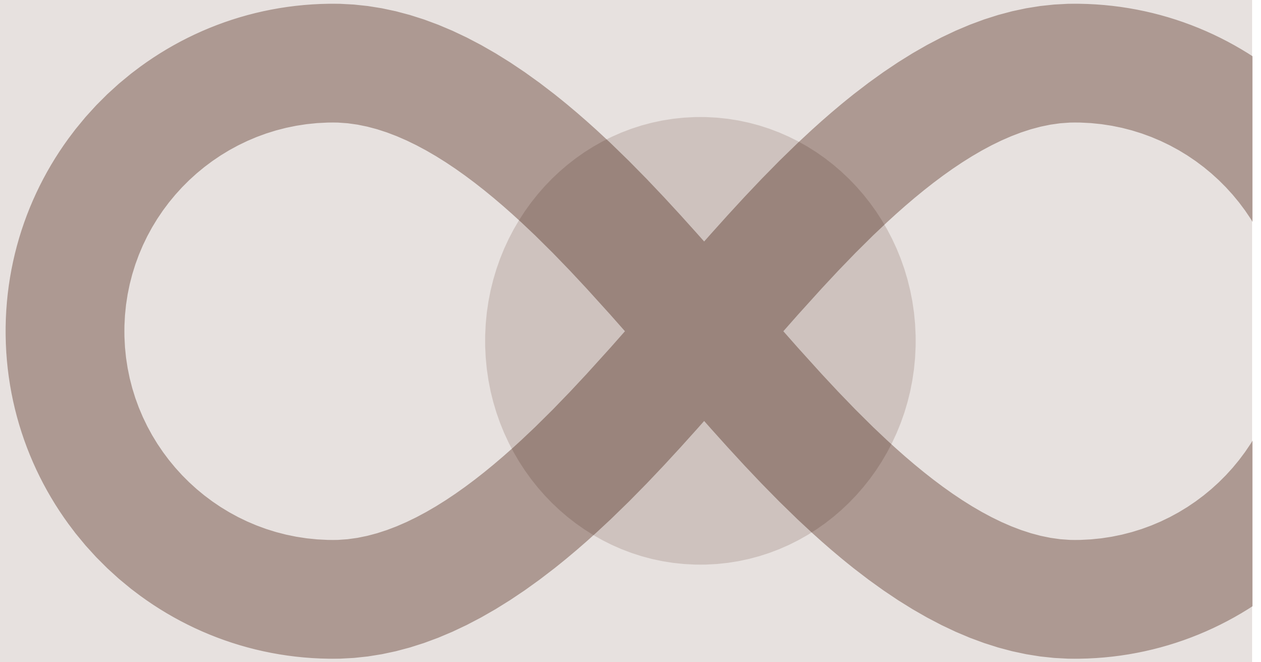
Vi behöver utgå från Västra Götalands geografiska förutsättningar och bygga robusta strukturer och samverkansformer mellan kommuner, region, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle utifrån våra roller och ansvar i samhällsplaneringen.Vissa utmaningar kan inte heller lösas inom länet utan kräver samplanering över länsgränserna.

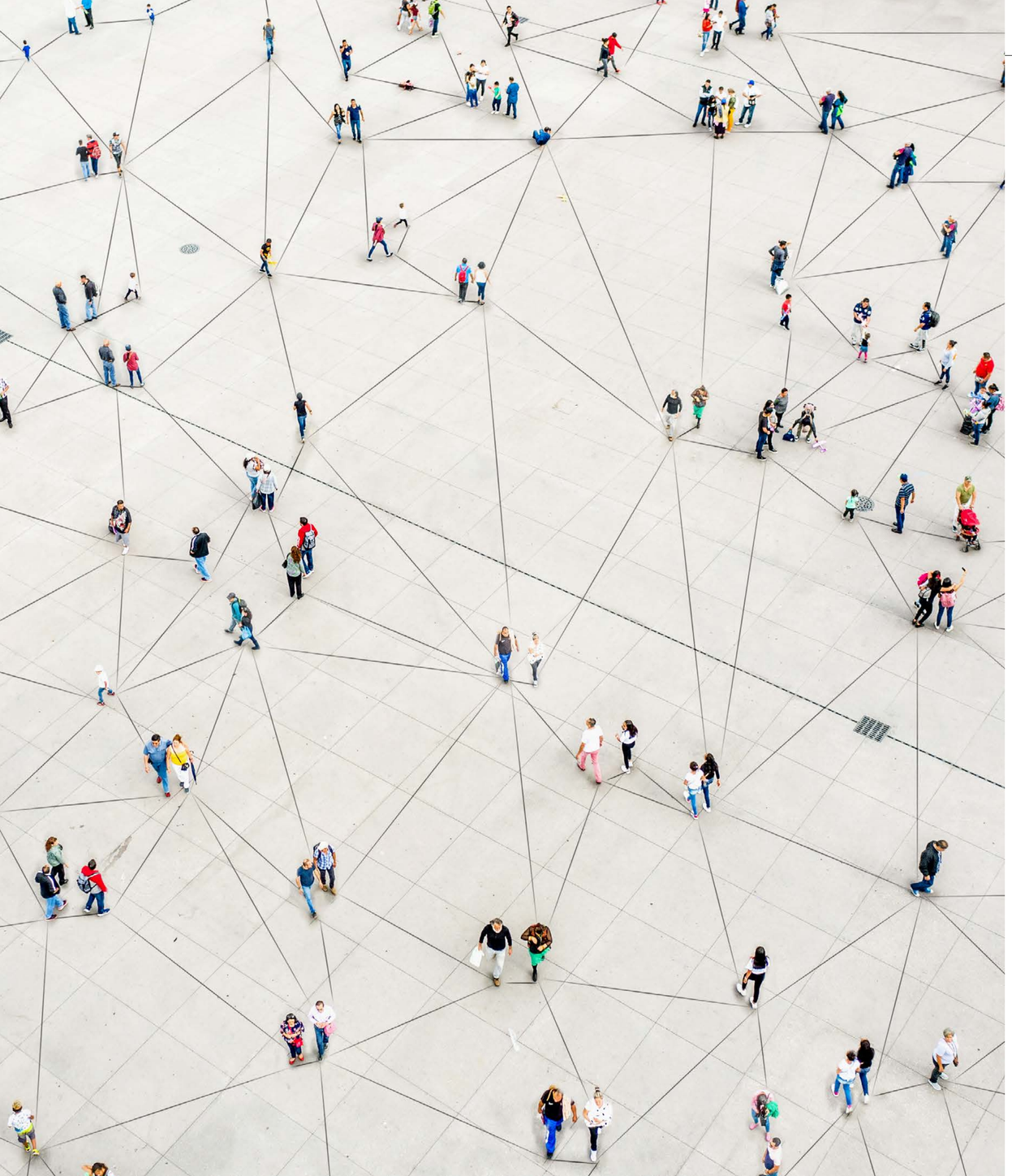
Tillsammans kan vi bygga kunskap, identifiera risker, lyfta möjligheter och tydliggöra övergripande utvecklingsbehov på både kort och lång sikt för invånare och näringsliv. En viktig del i kraftsamlingen är att, utifrån behov, ta fram gemensamma analyser, scenarier och planeringsunderlag i form av kart- och framtidsbilder. Underlagen kan visa på synergier och gemensamma nyttor i den samlade samhällsplaneringen. Digitala verktyg kan underlätta planering, samverkan, och förutseende analyser.

Att kraftsamla för ökad samplanering ska leda till att vi använder våra resurser mer effektivt när det kommer till åtgärder som dels ökar attraktionskraften, dels stärker motståndskraften och anpassningsförmågan även i tider av kris och förändring. Samtidigt måste arbetet präglas av flexibilitet för att hantera både kända och oförutsedda utmaningar och vända dessa till möjligheter. Tillsammans kan vi snabba på omställningen till ett framtidssäkrat, robust och konkurrenskraftigt Västra Götaland.

Genomförande

– sker i dialog och samverkan, med utgångspunkt i kunskap och lärande. Fyra vägledande principer utmanar och guidar oss.

Genomförande – i dialog och samverkan

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut vår gemensamma riktning för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. För att få genomslag behöver vi vara många som driver på utvecklingen åt samma håll. Vi har alla olika mandat och resurser till vårt förfogande men ansvaret är delat.

Tillsammans kan vi öka takten i omställningen genom stärkt dialog och samverkan, uthålligt engagemang och gemensamma satsningar. Vi behöver utmana oss själva att arbeta och samarbeta på nya sätt, vidga våra perspektiv, vara modiga, gå före och prova det outforskade.

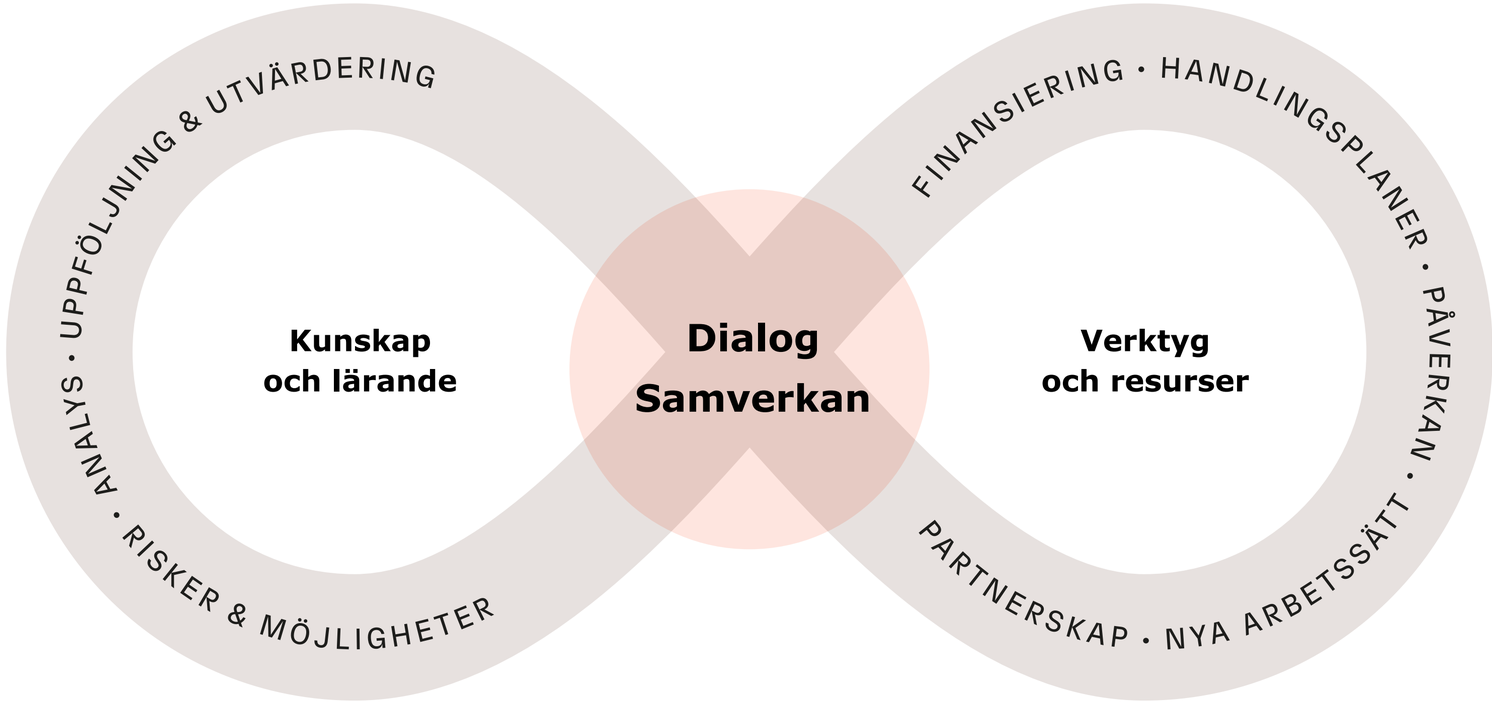
Strategin är övergripande och långsiktig. Vi driver utvecklingen framåt med utgångspunkt i de utmaningar vi tillsammans står inför och konkretiserar och prioriterar strategins innehåll i delstrategier, handlingsplaner och överenskommelser. Det möjliggör aktiv samverkan och partnerskap mellan och över sektorer.

Vi behöver avsätta personella och ekonomiska resurser i våra budgetar och planer. Det krävs också samverkan som kopplar ihop styrningen på lokal, regional, nationell och europeisk nivå.

Vi som bidrar till genomförandet av strategin är näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, civilsamhällets organisationer, Västra Götalandsregionen samt Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Vi har olika ansvar, resurser och kunskaper och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande.

Västra Götalandsregionens roll är att tillsammans med parterna i länet leda och driva på utvecklingen och skapa goda förutsättningar för genomförandet av strategin. Dessutom att följa upp insatser och möjliggöra kunskap och lärande som bas för fortsatt utveckling.

Möjligheterna för en gemensam rörelse framåt ökar med stöd av fyra vägledande principer och med utgångspunkt i kunskap och lärande om de utmaningar vi står inför. Det är genom dialog och samverkan som vi kan hantera de eventuella målkonflikter som uppstår längs vägen, till exempel när en positiv utveckling på ett område innebär en negativ utveckling på ett annat. Den digitala transformationen med ökad användning av data och AI möjliggör nya arbetssätt, snabbare analyser och effektivare styrning och beslutsfattande.

Bilden illustrerar genomförandet av strategin med kontinuerlig dialog och samverkan i centrum. Kunskap och lärande samspelar och växelverkar med de insatser vi gör med hjälp av våra olika resurser och verktyg. De vägledande principerna i figurens bas vägleder oss i genomförandet.

VÄGLEDANDE PRINCIPER

Vi tar tillvara olika platsers förutsättningar och möjligheter.

Vi ökar invånarnas delaktighet och inflytande.

Vi experimenterar för att lära, skala upp och implementera.

Vi är alla modiga och förändringsorienterade ledare.

Fyra vägledande principer

Strategin pekar ut fyra principer som ska vägleda oss i vår dialog och samverkan för att genomföra strategin. Principerna ska hjälpa oss att ta tillvara möjligheterna i hela Västra Götaland genom att de inspirerar och utmanar oss att arbeta och samverka på nya sätt. De ska bidra till att vidga perspektiven, öka delaktigheten, uppmuntra oss att gå före och våga prova det outforskade. De vägledande principerna är även ett sätt att integrera Agenda 2030 i genomförandet.

Vi tar tillvara olika platsers förutsättningar och möjligheter

Västra Götaland är ett stort län med en variation av möjligheter och utmaningar kopplade till olika platsers förutsättningar. Denna variation ska tas tillvara, vilket förutsätter att vi synliggör olika behov av utveckling. Vi behöver en funktionell samverkan över territoriella gränser och politikområden som utgår från de frågor vi tillsammans ska hantera. Det kan innebära att vi behöver utmana invanda och administrativa gränser. Genom samverkan mellan orter som har olika styrkor och funktioner kan utveckling ske både lokalt och i Västra Götaland som helhet. Kulturlivet som förenande kraft bidrar till att brygga över gränser.

Vi ökar invånarnas delaktighet och inflytande

För att förändringsarbetet ska bli långsiktigt hållbart behöver invånarna ha möjlighet att vara delaktiga, ha inflytande och kunna bidra till samhällsutvecklingen. Rätten till delaktighet gäller även barn och unga, som ska få möjlighet att delta efter sina egna förutsättningar i frågor som berör dem. Inkludering främjar människors hälsa och stärker demokratin. Vi verkar tillsammans för att så många som möjligt ska få möjlighet att delta i genomförandet av strategin och göra sina röster hörda. Först då kan vårt arbete bidra till Agenda 2030:s övergripande mål att ingen ska lämnas utanför.

Vi experimenterar för att lära, skala upp och implementera

Genom att experimentera och skapa fysiska och digitala test- och demonstrationsplattformar möjliggör vi lärande och innovationskraft för hållbar utveckling. Genom nya arbetssätt, metoder och samverkansformer skyndar vi på utvecklingen inom områden där förändringstakten behöver öka. För att kunna fatta goda och snabba beslut under allt större osäkerhet, behövs olika sätt att hantera beslutsprocesser under kontrollerade former. Att ta risken att misslyckas är en del av lärandet. Samtidigt ska vi ta tillvara det som redan fungerar bra. Då mobiliserar vi för att förverkliga och sprida hållbara lösningar och skala upp insatser som bidrar till att öka omställningstakten.

Vi är alla modiga och förändringsorienterade ledare

Stora förändringar kräver mod. För att öka takten i omställningen krävs gemensamt ledarskap, delat ansvar och strategisk samverkan. Vi behöver alla vara modiga, kreativa och förändringsorienterade och utveckla arbetssätt som vägleder oss i svåra prioriteringar. Vi behöver hjälpas åt att synliggöra, diskutera och hantera synergier och målkonflikter. Vi behöver klara av att vara handlingskraftiga och snabba trots ökad komplexitet. Samsyn, fokus och uthållighet är nycklar för långsiktiga resultat, men vi behöver också ha tillit till andra och varandra, ha mod att ifrågasätta det invanda och beredskap att hantera det oväntade.

Uppföljning och kunskapsunderlag

Västra Götalandsregionen ansvarar för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetet med den regionala utvecklingsstrategin. Kunskap, uppföljning och utvärdering skapar underlag för ett gemensamt lärande och behovsmotiverade prioriteringar i arbetet framåt i det samlade regionala utvecklingsarbetet. Ta del av uppföljning, utvärdering och kunskapsunderlag på www.vgregion.se/vg2030

Kunskap och lärande

Strategin ska genomföras utifrån aktuell och uppdaterad kunskap om och analys av Västra Götalands utveckling samt länets utmaningar och styrkor i en föränderlig omvärld. Kunskap, uppföljning och utvärdering skapar underlag för gemensamt lärande och behovsmotiverade prioriteringar i arbetet framåt. I en tid med alltmer vilseledande och falsk information blir det särskilt viktigt att värna att utvecklingsarbetet bygger på etablerad kunskap och forskning.

Erfarenheterna från tidigare kriser visar hur snabbt förutsättningarna kan förändras. Därför måste det finnas en bred beredskap. Tillsammans är vi bättre rustade att hantera de regionala följderna av stora internationella kriser, exempelvis pandemier, geopolitiska konflikter, klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och energi- och livsmedelsförsörjning. Genom att integrera en kontinuerlig risk- och omvärldsanalys i genomförandet av strategin ökar vi den gemensamma beredskapen och handlingsförmågan inför både kända och okända risker och möjligheter. Det hjälper oss att vara modiga och förändringsorienterade ledare.

För att följa utvecklingen i länet presenterar Västra Götalandsregionen kontinuerligt statistik och fakta på både regional och kommunal nivå i interaktiva publikationer med koppling till strategins mål och prioriterade områden. Västra Götalandsregionen har även det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av regionala utvecklingsstrategin och för att möjliggöra ett gemensamt lärande och dialog om behov av prioriteringar framåt. Respektive aktör ansvarar för att följa upp sina insatser.

Ett aktivt och systematiskt arbete krävs för att skapa ett strategiskt lärande av de uppföljningar och utvärderingar som görs.

Västra Götalandsregionen gör en årlig uppföljning av de gemensamma insatser som genomförs för att bidra till strategins mål, de långsiktiga prioriteringarna och inom kraftsamlingarna. Det sker genom att följa och beskriva utvecklingen av ett antal övergripande indikatorer som relaterar till Västra Götalands utveckling i de tre dimensionerna av ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Huvuddelen av indikatorerna som används kommer från de nyckeltal som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) sammanställt som en del av uppföljningen av Agenda 2030 på kommunal och regional nivå.

Strategin ska ses över minst en gång varje mandatperiod. I översynen som genomfördes 2024–2025 har strategins tvärsektoriella kraftsamlingar för perioden 2021–2025 utvärderats. Utvärderingarna slår fast att strategins kraftsamlingar bidrar till att:

- bygga regional kapacitet och samordning genom att mobilisera aktörer och fungera agendasättande
- öka samordning och samverkan
- rikta resurser, öka kunskap och möjliggöra konkreta insatser.

För att få ett gemensamt lärande behövs fortsatt dialog och att vi tillsammans diskuterar resultat och genomförande. Det bidrar i sin tur till att de samlade resurserna kan nyttjas på ett effektivt sätt i den riktning strategin pekar.

Verktyg och resurser

Vi behöver alla känna ansvar och bistå med kompetens och resurser för att driva på omställningen i strategins riktning. Det är önskvärt att strategins genomförande integreras i våra ordinarie mål- och styrdokument samt att strategins prioriteringar avspeglas i fördelningen av personella och ekonomiska resurser. Tillsammans verkar vi för att växla upp regionala satsningar genom att attrahera finansiering från nationell och EU-nivå till Västra Götaland.

Vi behöver konkretisera strategins innehåll i exempelvis understrategier, handlingsplaner och överenskommelser som hjälper oss samlas kring prioriterade insatser. Ett gemensamt sätt att kommunicera stöttar oss i genomförandet och underlättar dialog, samhandling och kunskapsspridning.

Exempel på verktyg för att genomföra strategin är befintliga och nya samarbeten, olika överenskommelser och ett gemensamt påverkansarbete på nationell och europeisk nivå. Genom en innovations- och hållbarhetsinriktad offentlig upphandling går det att rikta betydande resurser som stödjer omställningen genom nya innovationer, digitala verktyg, produkter och tjänster.

Samverkansplattformar för omställning

Befintliga dialog- och samverkansplattformar är viktiga för att driva på utvecklingsarbetet mellan organisationer och sektorer och för samverkan mellan lokal, regional, nationell, europeisk och internationell nivå. Västra Götalandsregionen ansvarar för att arrangera arenor där vi kan mötas i samtal över aktörsgränserna, dela kunskap och erfarenheter samt vidareutveckla och konkretisera de områden där vi behöver arbeta närmare varandra. Den årliga konferensen Framtid Västra Götaland är ett exempel på en sådan arena.

Vi behöver även skapa samsyn kring behov och önskad förflyttning inom de områden för kraftsamling som strategin adresserar och få på plats ett mer systematiskt sätt att arbeta tillsammans. Nya digitala och fysiska mötesplatser bör utvecklas och samverkan med andra svenska och europeiska regioner är viktigt inom flera områden. Även samverkan över administrativa gränser behöver utvecklas i olika delar av länet, mellan exempelvis olika kommuner som delar utmaningar och förutsättningar. Samtidigt är det viktigt att fortsätta stötta och värna uppbyggda samverkansstrukturer från de tidigare kraftsamlingarna, så att exempelvis digitalisering och AI kan fortsatt bidra till stärkt genomförande inom strategins olika delar.

En utvecklad samverkan mellan kommuner, kommunalförbund och region är avgörande. Det omfattar ett gemensamt årshjul för politiska samtal mellan regional och kommunal nivå, dialog om insatser, uppföljning och lärande samt prioriteringar framåt i strategins riktning. Kommunala och regionala medel ska avsättas till insatser i delregionerna genom överenskommelser mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden samt Business Region Göteborg.

Västra Götalandsregionens samråd med civilsamhällets organisationer och idéburna offentliga partnerskap bidrar till samlad kunskap från olika perspektiv. Genom kontinuerlig dialog med näringslivet och förmågan till gemensamma beslut kan satsningar och utvecklingsarbete riktas dit de gör mest nytta.

Den breda samverkansplattformen Klimat 2030 som Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen ansvarar för, bidrar till den regionala utvecklingsstrategins prioriterade områden genom konkreta klimatåtgärder i samverkan mellan länets aktörer. Det stärker genomförandekraften i omställningen. Västra Götalandsregionens beslutade koldioxidbudget för Västra Götaland är ett annat verktyg som ska vägleda insatser. Koldioxidbudgeten visar länets utsläppsutrymme, det vill säga hur mycket utsläppen kan behöva minska varje år för att länet ska uppfylla sin del av Parisavtalet.

Gemensamt påverkansarbete nationellt och internationellt

Västra Götaland är en del av ett större nationellt, europeiskt och globalt sammanhang där vår utveckling är beroende av beslut och processer som vi själva inte äger och styr. Vi behöver gå fram gemensamt på nationell och europeisk nivå för att undanröja hinder för Västra Götalands utveckling och skapa förutsättningar för gemensamt prioriterade frågor inom till exempel infrastruktur och elförsörjning.

När vi pekar på samma behov och agerar tillsammans har vi störst chans att göra skillnad. Men det kräver dialog, tillit och förtroende och att vi skapar och medverkar i samverkansstrukturer för att enkelt mobilisera och enas om ett gemensamt västsvenskt budskap. Påverkansarbetet syftar till att skapa en förflyttning i prioriterade frågor och kräver ett aktivt engagemang på nationell och europeisk nivå. Det kan handla om att skapa förändringar i policyer, regeltolkning och lagstiftning samt om att kanalisera finansiella resurser till Västra Götaland.

Finansiering från nationell och europeisk nivå

Det är nödvändigt att tillsammans verka för ökade ekonomiska resurser till Västra Götaland från nationell och internationell nivå.

Bland EU:s finansiella instrument finns viktiga verktyg för den regionala och lokala utvecklingen, till exempel är programmen inom sammanhållningspolitiken direktanpassade efter västsvenska behov och förutsättningar. Det finns även andra europeiska fonder och finansieringsinstrument som bidrar till att stärka västsvenska aktörer inom områden som infrastruktur, forskning och innovation, hälsa, kultur, kompetensförsörjning, miljö och digitalisering. Dessa resurser är viktiga att ta del av för att öka genomförandekraften i strategins långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar.

Strategi för smart specialisering

Att identifiera och prioritera områden med potential för internationell konkurrenskraft och hållbar utveckling, så kallad smart specialisering, är en del av EU:s regionalpolitik som lägger grunden för satsningar inom EU:s regionalfondsprogram. Smart specialisering är ett verktyg för tillgången till europeiska partnerskap och konkurrensutsatt finansiering på nationell och europeisk nivå. Västra Götalands strategi för smart specialisering anger särskilt kunskapsintensiva områden i Västra Götaland med omställningspotential, där akademin och näringslivet har hög internationell konkurrenskraft och tillväxtpotential.

Så hänger det ihop

Samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden

Strategin styr, tillsammans med regionfullmäktiges budget, Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling. Västra Götalandsregionen är ansvarig för att i samverkan utarbeta och besluta om strategin. Västra Götalandsregionens roll är att leda genomförandet genom att samordna insatser och skapa förutsättningar för samverkan. Västra Götalandsregionen ansvarar också för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetet med strategin och möjliggöra ett gemensamt lärande. Utöver det bidrar Västra Götalandsregionen med egna verktyg och resurser till insatser inom strategins långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar, till exempel genom projektfinansiering. Analyser och sammanställningar av utvecklingen i Västra Götaland uppdateras kontinuerligt av Västra Götalandsregionen.

Beredningen för hållbar utveckling (BHU) är ett politiskt samverkansorgan mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden. Beredningen hanterar frågor som är strategiskt viktiga för Västra Götalands utveckling inom områdena hållbar regional utveckling, kollektivtrafik- och infrastrukturutveckling samt kultur. Styrning och prioriteringar inom den regionala utvecklingsstrategin bereds genom BHU, inför beslut i regionstyrelsen och regionfullmäktige.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, Göteborgsregionen samt Skaraborgs kommunalförbund ansvarar för samverkan och gemensamt utvecklingsarbete mellan kommunerna på delregional nivå. De fyra kommunalförbunden arbetar med strategin i samverkan med kommunerna och integrerar den i ordinarie styrning och uppföljning.

Så bidrar strategin till Agenda 2030

Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030 bidrar till en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Strategin är ambitiös när det gäller att möta Agenda 2030 och FN:s 17 globala hållbarhetsmål utifrån lokal och regional nivå.

Strategin bygger på anpassad integrering av Agenda 2030. Det innebär att de regionala utmaningarna och förutsättningarna har avgjort strategins inriktning och prioriteringar, vilket i sin tur avgör vilka av Agenda 2030:s mål och delmål som strategin direkt och indirekt bidrar till på olika lång sikt.

Genom satsningar på de långsiktiga prioriteringarna och kraftsamlingarna bidrar den regionala utvecklingsstrategin till bättre hälsa och välbefinnande, möjligheter till utbildning och kompetensutveckling samt ökad sysselsättning och förbättrade förutsättningar för företagande och entreprenörskap. Strategin ska samtidigt stärka allas lika rättigheter och öka inkluderingen samt bidra till en hållbar samhällsplanering med bland annat utveckling av fysisk och digital infrastruktur. Den bidrar också till minskad klimatpåverkan och omställning till en hållbar konsumtion och produktion med satsningar på hållbar industri, forskning, innovation och tillförlitlig och förnybar energi.

När strategin genomförs är det viktigt att vi fortsätter dialogen om och bedömningen av dess bidrag till Agenda 2030. Indikatorer ska användas som relaterar till såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt hållbar utveckling. På så sätt kan vi få en effektiv styrning och uppföljning.

Agenda 2030 betonar samverkan, delaktighet och transparens som förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande och för det övergripande målet att ingen ska lämnas utanför. På samma sätt kräver den regionala utvecklingsstrategin kontinuerlig dialog, delaktighet och ett gemensamt ansvar, där samverkan och partnerskap över sektorer och mellan aktörer är en förutsättning.

Vi behöver utveckla former som synliggör eventuella målkonflikter. Då minskar risken att ett mål nås på bekostnad av andra mål. De vägledande principerna fungerar som verktyg för att integrera Agenda 2030 i genomförandet av strategin. Det sker bland annat utifrån principerna att vi ska öka invånarnas delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen samt ta tillvara olika platsers förutsättningar och möjligheter att klara omställningen till ett hållbart samhälle.

Så hänger det ihop

Den regionala utvecklingsstrategin är vår gemensamma strategi för den regionala utvecklingen i Västra Götalands län. Strategin har sin grund i det uppdrag som Västra Götalandsregionen har från regeringen att dels utarbeta och fastställa en regional utvecklingsstrategi för länet, dels samordna genomförandet och uppföljningen av strategin. Uppdraget finns i lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630) och förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583).

Den regionala utvecklingsstrategin vägleder och samlar kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi och forskningsinstitut, civilsamhällets organisationer samt Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter i det gemensamma arbetet med regional utveckling. Strategin styr, tillsammans med regionfullmäktiges budget, Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling.

Strategin tar sin utgångspunkt i Vision Västra Götaland – Det goda livet. Det goda livet omfattar en god hälsa hos invånarna, arbete och utbildning, en uthållig tillväxt, trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet, en god miljö där vi värnar de förnybara systemen, ett rikt kulturliv och ett samhälle som möter behoven hos barn och ungdomar. Det goda livet förutsätter en hållbar utveckling, där den ekonomiska, sociala och miljömässiga hållbarheten är sinsemellan beroende och förstärker varandra.

Den regionala utvecklingsstrategin bidrar till det regionala genomförandet av internationella, europeiska och nationella utvecklingsstrategier. På global nivå finns Agenda 2030 med 17 globala hållbarhetsmål. FN:s barnkonvention ska omsättas från teori till praktik där barn och unga är delaktiga i frågor som berör och engagerar dem och där de utvecklas utifrån sina unika förutsättningar och förmågor. På europeisk nivå finns sammanhållningspolitiken och EU:s tillväxtstrategier som anger riktningen för en rättvis omställning till en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi samt mål och åtgärder för klimatneutralitet fram till 2050. Ett annat ramverk i genomförandet utgörs av den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR- deklarationen) liksom strategin Jämställt Västra Götaland 2024–2027 som pekar ut en riktning för jämställdhetsarbetet i länet. På nationell nivå bidrar regionala utvecklingsstrategin till Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030.

Regionala måldokument

Den regionala utvecklingsstrategin samspelar med tre andra regionala måldokument som är antagna av regionfullmäktige. De ska tillsammans bidra till att uppfylla den gemensamma Vision Västra Götaland – Det goda livet. För att öka takten i genomförandet behöver ett mer aktivt samarbete utvecklas inom områden där måldokumenten överlappar och förstärker varandra. Dessa måldokument är:

Kulturstrategi Västra Götaland och kulturplan är det övergripande måldokumentet för kultur, demokratiutveckling och civilsamhällesfrågor. Kulturstrategins mål är ”Ett fritt, rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland” och innehåller ett antal områden där kulturområdet interagerar med övrigt regionalt utvecklingsarbete. Dessa områden är gestaltad livsmiljö, medie- och informationskunnighet (MIK), folkbildning, kultur och hälsa, idrott, kulturella och kreativa näringar och platsutveckling samt bibliotek och läsfrämjande. Kulturstrategin har en särskild del där kulturens bidrag till regional utveckling beskrivs.

Trafikförsörjningsprogam 2026–2029 – Västra Götalands kollektivtrafikstrategi är det övergripande styrdokumentet för kollektivtrafikens utveckling. Trafikförsörjningsprogrammet syftar till att skapa en hållbar och förbättrad tillgänglighet för människor som bor, verkar och besöker Västra Götaland. Den övergripande inriktningen är att utveckla en attraktiv, hållbar och resurseffektiv kollektivtrafik i hela Västra Götaland som bidrar till ett transporteffektivt samhälle. Kollektivtrafiken ska utvecklas med de tre hållbarhetsdimensionerna i fokus och behöver koordineras med övrig samhällsplanering exempelvis infrastruktur samt lokalisering av bostäder, verksamheter och service.

Strategi för hälso- och sjukvårdens omställning i Västra Götalandsregionen är det övergripande måldokumentet för utvecklingen av hälso- och sjukvården mot en god och nära vård och beskriver arbetet för att möta samhällets ökade behov av hälso- och sjukvård utifrån begränsade resurser. Genomförandet bygger bland annat på tvärsektoriell samverkan. Områden där ett nära samarbete mellan regional utveckling och hälso- och sjukvård behövs är bland annat digitalisering, innovation, hälsa och life science, kompetensförsörjning, förebyggande folkhälsoarbete och tidiga insatser för barn och unga. Arbete pågår för en ny strategi som planeras ta vid 2028, men då den övergripande riktningen kvarstår kommer ett behov av nära samarbete fortsatt vara aktuellt.

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Protokoll

Från årsstämma för Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Tid: torsdag den 23 april 2026, kl 13.00-14.30
Plats: GR, Anders Personsgatan 8, Göteborg
Närvarande: Sammanlagt 23 personer, se bilagd närvarolista

Inledande presentation hålls om luftkvaliteten i samverkansområdet under 2025 samt om mätningar i Öckerö kommun av Marius Hildén, Ensucon.

§1 Årsstämman öppnas

Ordförande Klara Holmin öppnar mötet.

§2 Val av mötesordförande och mötessekreterare

Klara Holmin väljs till mötesordförande och Alva Larsson till mötessekreterare.

§3 Val av justeringspersoner, tillika rösträknare

Till att jämte ordförande justeras dagens protokoll väljs Malin Hallin, VAROPreem och Jörgen Andersson, Lilla Edet.

§4 Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs.

Signature reference: ad23333b-cc4e-4a12-a010-5c7090093e9c

§5 Fastställande av röstlängd

Ärendet bordläggs i avvaktan på eventuell votering. Röstlängden fastställs.

13 ombud med rösträtt, 9 övriga vid årsmötets början. En tionde person anslöt senare. Närvarolistan biläggs protokollet.

§6 Årsstämman behöriga utlysande

Årsstämma behörigen utlyst.

§7 Verksamhetsberättelse med ekonomisk redovisning

Verksamhetsberättelse med årsredovisning för verksamhetsåret 2025 har upprättats. Innehållet föredras av kanslist Cecilia Kvist och ordförande Klara Holmin.

Några punkter från året som lyfts är:

- Inbrott i mätskåp
- Medlemmar
- Nytt luftkvalitetsdirektiv
- Årsredovisning

Beslut

Årsstämman godkänner verksamhetsberättelsen med årsredovisning för 2025.

§8 Revisionsberättelse och fastställande av balansräkning

En revisionsberättelse har tagits fram för Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen för år 2025.

Beslut

Årsstämman fastställer den årsredovisningen intagna balansen per 2025-12-31 med en omslutning på 2 472 402 kronor.

§9 Fråga om ansvarsfrihet för den avgående styrelsen

En revisionsberättelse har tagits fram för Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen för år 2025. Luftvårdsförbundets revisorer har granskat bokslutet utan anmärkning i

Signature reference: ad23333b-cc4e-4a12-a010-5c7090093e9c

revisionsberättelsen. I revisionsberättelsen tillstyrks att bevilja ansvarsfrihet för den tid årsredovisningen omfattar.

Beslut

Årsstämman beviljar styrelseledamöterna ansvarsfrihet för den tid årsredovisningen omfattar.

§10 Fastställande av verksamhetsinriktning för kommande verksamhetsår

Ett förslag till verksamhetsplan och budget för 2026 har tagits fram. Luftvårdsförbundets kontinuerliga mätningar fortgår i Gårda och i Mölndal. Kampanjvis mätning sker i Mölndals kommun. Kanslist Cecilia Kvist föredrar ärendet.

I och med att en ny mätkonsult är upphandlad för året har mätinstrumenten bytts ut.

Beslut

Årsstämman godkänner verksamhetsplanen för 2026.

§11 Fastställande av rambudget för kommande verksamhetsår

Ett förslag till verksamhetsplan och budget för 2026 har tagits fram. Omsättningen 2026 budgeteras till 1 495 807 kronor. Resultatet för 2026 är budgeterat till 0 kronor.

Beslut

Årsstämman fastställer rambudgeten för 2026.

§12 Fastställande av årsavgift för kommande verksamhetsår

Den fasta avgiften är 10 000 kr.

Den rörliga avgiften för medlemsföretagen, recipientkontrollen, skrivs upp för obligatoriska företag enligt SKR:s prisindex. Detta ger en ökning av den rörliga delen av avgiften 2026 med 2,8 %.

Den rörliga delen för medlemskommuner beräknas utifrån invånarantal i kommunerna 2024, med en avgift på 70 öre/inv. Av dessa 70 öre avser 30 öre medlemsavgift och 40 öre recipientkontroll.

Beslut

Årsstämman fastställer årsavgiften för 2026.

Signature reference: ad23333b-cc4e-4a12-a010-5c7090093e9c

§13 Ändring i stadgarna

Stadgarna för Luftvårdsförbundet har setts över. Förslag till förändringar och tillägg har gjorts i dokumentet för gällande stadgar.

Ärendet har behandlats i styrelsen.

Kanslist Cecilia Kvist går igenom handlingen med de föreslagna ändringarna i stadgarna.

Fråga uppkommer om man som ersättare endast är med om ordinarie ledamot har förhinder. Ersättare får delta på sammanträdena men har endast rösträtt om en ordinarie ledamot har förhinder.

Om medlem som inte är invald i styrelsen skulle vilja delta går det att fatta beslut om deltagande på aktuellt möte.

Beslut om de nya stadgarna träder i kraft vid denna stämma. Om ändring önskas framöver krävs två stämmor.

Beslut

Årsstämman godkänner föreslagna ändringar i stadgarna, beslutet är enhälligt.

§14 Ändring i styrelsens arbetsordning och delegation

Styrelsen arbetsordning och delegation i Luftvårdsförbundet har setts över. Förslag till förändringar och tillägg har gjorts i befintlig arbetsordning och delegation för styrelsen.

Ärendet har behandlats i styrelsen och styrelsen.

Kanslist Cecilia Kvist går igenom handlingen med de föreslagna ändringarna i styrelsens arbetsordning och delegation.

Fråga uppkommer om vad som händer om faktura har en totalsumma om exakt 200 000 kr. I styrelsen arbetsordning och delegation läggs ett = till för den högre attestnivån.

Beslut

Arbetsordningen och delegationen fastställs efter ovan justering.

§15 Instruktion för valberedningen

Ett förslag till instruktion för valberedningen har tagits fram.

Förslaget har behandlats i styrelsen.

Kanslist Cecilia Kvist går igenom handlingen med förslag till instruktion för valberedningen.

Ordförande Klara Holmin förtydligar att kommunerna fortsatt kan byta nominerad ledamot under en mandatperiod men kansliet kommer inte efterfråga det mer än en gång per

Signature reference: ad23333b-cc4e-4a12-a010-5c7090093e9c

mandatperiod. Byts nominerad ledamot ut under en mandatperiod förutsätts att kansliet meddelas detta.

Fråga uppkommer om nomineringen som kontaktperson från företag samt myndighet är på livstid. Formuleringen ”om inget annat anges” i meningen ”Dessa personer är också nominerade till styrelsen om inget annat anges.” upplevs förvirrande.

Förslag är att stryka ”om inget annat anges” och formulera om meningen till: ”Dessa personer är också nominerade till styrelsen till dess att medlemsföretaget meddelar ny representant.” För myndighet blir den nya lydelsen: ”Dessa personer är också nominerade till styrelsen till dess att myndigheten meddelar ny representant.”

Beslut

Årsstämman godkänner förslag till instruktion efter ovan justering.

§16 Ren regionluft – Program för samordnad kontroll

Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen har ett program för samordnad kontroll som tagits fram för att optimera luftövervakningen ur ett regionalt perspektiv. Programmet beskriver dess organisation och hur samverkan organiseras. Vidare innehåller programmet en kontrollstrategi som beskriver luftkvalitetssituationen i samverkansområdet och en mät- och modelleringsverksamhet.

Till programmet hör tre bilagor, kommunernas objektiva skattningar, kvalitetssäkringsprogram för luftkvalitetsmätningar samt sammanställning över tidigare genomförda mätkampanjer.

Det reviderade programmet är för åren 2027-2031.

Kanslist Cecilia Kvist går igenom handlingen och gör nedslag i vissa viktiga avsnitt.

Beslut

Årsstämman godkänner förslag till Ren regionluft – Program för samordnad kontroll 2027-2031.

§17 Behandling av inkomna motioner och styrelsens förslag

Inga motioner har inkommit till årsstämman. Beslut uteblir således.

§18 Val av ordförande

Valberedningen har tagit fram ett förslag till styrelsesammansättning. Till ordförande för Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen föreslås Klara Holmin (MP) Göteborgs Stad.

Signature reference: ad23333b-cc4e-4a12-a010-5c7090093e9c

Beslut

Årsstämman väljer Klara Holmin (MP) till ordförande för styrelsen i Luftvårdsförbundet.

§19 Val av övriga ledamöter

Valberedningen har tagit fram ett förslag till styrelsesammansättning. Till ledamöter i styrelsen föreslås följande

Malin Hallin, VAROPreem Sverige AB	omval
Åsa Hartzell (M), Göteborgs Stad	omval
Jan Murray (M), Ale kommun	nyval
Wouter Fortgrens (M), Stenungsunds kommun	omval
Linus Hedberg (M), Mölndals stad	omval
Jörgen Andersson (C), Lilla Edets kommun	omval
Olga Lindberg, Göteborgs Hamn AB	omval
Ulrika Roupé, Volvo Cars	omval
Caroline Carlsson, Trafikverket	omval

Beslut

Årsstämman väljer övriga ledamöter att ingå i styrelsen: Malin Hallin, VAROPreem Sverige AB; Åsa Hartzell (M), Göteborgs Stad; Jan Murray (M), Ale kommun; Wouter Fortgrens (M), Stenungsunds kommun; Linus Hedberg (M), Mölndals stad; Jörgen Andersson (C), Lilla Edets kommun; Olga Lindberg, Göteborgs Hamn AB; Ulrika Roupé, Volvo Cars och Caroline Carlsson, Trafikverket.

§20 Val av suppleanter

Valberedningen har tagit fram ett förslag till styrelsesammansättning. Till suppleanter i styrelsens föreslås följande att ingå i styrelsen:

Bengt-Arne Andersson (M), Tjörns kommun	omval
Hadar Kronberg (M), Partille kommun	omval
Elin Andersson (L) Mölndals stad	nyval
Johan Nordin (S) Ale kommun	nyval
Anna Engström, miljöenheten Lerums kommun	omval
Tomas Sjökvist, miljöenheten Kungälvs kommun	omval

Signature reference: ad23333b-cc4e-4a12-a010-5c7090093e9c

Frida Andreasson, VAROPreem Sverige AB	nyval
Jenny Gwes, Göteborgs Hamn AB	omval
Annika Fredgren, Volvo Cars	omval
Per Schillander, Trafikverket	nyval

Beslut

Årsstämman väljer följande suppleanter att ingå i styrelsen: Bengt-Arne Andersson (M), Tjörns kommun; Hadar Kronberg (M), Partille kommun; Elin Andersson (L), Mölndals stad; Johan Nordin (S), Ale kommun; Anna Engström, miljöenheten, Lerums kommun; Tomas Sjökvist, miljöenheten, Kungälvs kommun; Frida Andreasson, VAROPreem Sverige AB; Jenny Gwes, Göteborgs Hamn AB; Annika Fredgren, Volvo Cars och Per Schillander, Trafikverket.

§21 Val av revisorer

Valberedningen har tagit fram förslag till revisorer:

Eva Kristensen (S), Partille	omval
Sven R Andersson (S), Göteborgs Stad (suppleant)	omval
Företagsrepresentant	vakant
Företagsrepresentant	vakant

Då det inte finns förslag på revisor eller revisorssuppleant för företagsmedlemmarna föreslår ordförande Klara Holmin att styrelsen kan göra ett fyllnadsval om förslag på representanter föreslås under året.

Beslut

Årsstämman väljer Eva Kristensen (S), Partille kommun till ordinarie revisor och Sven R Andersson (S), Göteborgs Stad till revisorssuppleant.

Årsstämman ger styrelsen i uppdrag att göra ett fyllnadsval om företagsmedlemmarna inkommer med förslag till revisor respektive revisorssuppleant.

§22 Val av valberedning

I Luftvårdsförbundets valberedning ingår två representanter från medlemskommunerna, ordförande och vice ordförande från valberedningen i Göteborgsregionens kommunalförbund (GR), samt representanter från två av medlemsföretagen.

Förslag till valberedning:

Camilla Widman (S), Göteborgs Stad, sammankallande	omval

Signature reference: ad23333b-cc4e-4a12-a010-5c7090093e9c

Anders Sundberg (M), Göteborg Stad	omval
Företagsrepresentant	vakant
Företagsrepresentant	vakant

Då det inte finns förslag på representanter från företagsmedlemmarna i valberedningen föreslår ordförande Klara Holmin att styrelsen kan göra ett fyllnadsval om förslag på representanter föreslås under året.

Beslut

Årsstämman väljer Camilla Widman (S), Göteborgs Stad och Anders Sundberg (M), Göteborg Stad att ingå valberedningen.

Årsstämman ger styrelsen i uppdrag att göra ett fyllnadsval om företagsmedlemmarna inkommer med förslag till representanter i valberedningen.

§23 Stämman avslutas

Ordförande avslutar mötet.

Göteborg 2026-04-23

Vid protokollet

Alva Larsson

Justeras:

Klara Holmin Malin Hallin Jörgen Andersson

Signature reference: ad23333b-cc4e-4a12-a010-5c7090093e9c

Bilaga till protokollet.

Röstlängd Luftvårdsförbundets årsstämma 2026-04-23

Kallade	Namn/Ombud	Rösträtt	Närvaro
Ale	Jan Murray	ja	
Göteborg	Felix Oderth	ja	X
Härryda	Patrik Linde	ja	
Kungsbacka			
Kungälv	Tomas Sjökvist	ja	X
Lerum	Dennis Ramberg	ja	
Lilla Edet	Jörgen Andersson	ja	X
Lilla Edet	Frej Dristig	nej	X
Mölndal	Margareta Krakowski	ja	X
Partille	Hadar Kronberg	ja	X
Stenungsund	Olof Lundberg/Maria Renfors/Annika Åberg Darell	ja	
Tjörn	Robert Mattsson/~~Gun Alexandersson/Rosalie Sanyang~~	ja	X
Öckerö	Anders Kjellgren	ja	X
Göteborg Energi AB	Helena Winsell	ja	
Göteborgs Hamn AB	Olga Lindberg	ja	X
Mölndal Energi AB	Katrin Amann	ja	
Nynas AB	Jenny Bjärmark	ja	
VAROPreem AB	Malin Hallin	ja	X
Renova AB	Anna Stöllman	ja	X
St1 Refinery AB	Sonja Blom	ja	X
Volvo Cars	Ulrika Roupe	ja	X
Västtrafik	Hanna Björk	ja	
Trafikverket Region Väst	Caroline Carlsson/Per Schillander	ja	
Inbjudna (styrelse, revisorer, valberedning m fl) och övriga			
Johan Nordin	Ale kommun	nej	X
Klara Holmin (MP)	Göteborgs Stad	nej	
Åsa Hartzell (M)	Göteborgs Stad	nej	X
Anna Engström	Lerums kommun	nej	
Linus Hedberg (M)	Mölndals stad	nej	
Elin Andersson (L)	Mölndals stad	nej	X
Wouter Fortgens	Stenungsunds kommun	nej	X
Bengt-Arne Andersson (M)	Tjörns kommun	nej	X
Frida Andreasson	VAROPReem	nej	X
Annika Fredgren	Volvo Cars	nej	
Uyen Tran		nej	X
Salar Valinia		nej	
Marius Hildén		nej	
Minja Bengtsson		nej	
Alva Larsson	Luft i Väst	nej	X
Cecilia Kvist		nej	X
Lerum	Anna Engström		X

Signature reference: ad23333b-cc4e-4a12-a010-5c7090093e9c

GÖTEBORGS REGIONEN

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: MALIN VALLGREN HALLIN
Date: 2026-05-05 15:43:56
BankID refno: 019df861-4c98-74bc-9972-6357acaa7086

Signed by: Klara Sofia Holmin
Date: 2026-05-05 15:46:09
BankID refno: 019df863-6a9b-7a69-a018-1b0120bb93cd

Signed by: KJELL JÖRGEN ANDERSSON
Date: 2026-05-11 12:52:54
BankID refno: 019e16aa-f7ba-7957-84e8-cc1141dc610d

Signature reference: ad23333b-cc4e-4a12-a010-5c7090093e9c

Kopia/bekräftelse på e-signerat dokument.

Luftvårdsförbundet
i Göteborgsregionen

Ren regionluft – Program för samordnad kontroll 2027–2031

Innehåll

Program för samordnad kontroll 4
Syfte 4
Program för samordnad kontroll 4
Naturvårdsverkets mätföreskrifter om luftkvalitet 4
Nytt direktiv för luftvård 5
Samverkansområdets geografiska område 5
Samverkansområdets organisation 5
Administration 6
Finansiering 6
Mätstationer 6
Kontrollstrategi 6
Luftkvalitetssituationen i Göteborgsregionen 6
Kvävedioxid 6
Partiklar 9
Övriga luftföroreningar 11
Svaveldioxid (SO_2) 11
Ozon (O_3) 12
Polyaromatiska kolväten (PAH) samt metaller 12
Lättflyktiga organiska föreningar (VOC) 12
Kolmonoxid (CO) 12
Sammanfattande bedömning av överskridanden av miljökvalitetsnormer samt deras utvärderingströsklar 13
Dominerade utsläpp i samverkansområdet 13
Kvävedioxid 14
Partiklar 14
Svaveldioxid 15
Ozon 15
Polyaromatiska kolväten (PAH) 15
Flyktiga organiska kolväten (VOC) 15
Kontrollkrav för samverkansområdet 16
Mätmetodik 16
Kontinuerliga mätningar 16
Kampanjvisa mätningar 18

Spridningsmodellering 18
Spridningsmodellering av kvävedioxid 19
Spridningsmodellering av partiklar (PM_{10}) 19
Rapportering 19
Långsiktig mät- och modelleringsverksamhet 2027–2031 20
Kontinuerliga mätningar 20
Kampanjvisa mätningar 20
Spridningsberäkningar 20
Utsläppsdatabas (EDB) 20
Övriga mät- och beräkningskampanjer 20
Bilagor 20
Bilaga 1 Kommunernas objektiva skattningar 20
Bilaga 2 Kvalitetssäkringsprogram 20
Bilaga 3 Historiska kampanjvisa mätningar 20

Godkänd på årsstämman den 23 april 2026.

Program för samordnad kontroll

Syfte

Luften ska vara så ren att människors hälsa, djur, växter och kulturvärden inte skadas. Inom Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen samverkar kommuner och medlemsföretag. Samverkan ger möjligheter att möta lagkraven i gemensamma kontrollprogram som säkrar kompetens och håller kostnaderna nere. Målsättningen med programmet för samordnad kontroll är att optimera luftövervakningen ur ett regionalt perspektiv. Det innebär att använda befintliga resurser på ett effektivt sätt för att få så bra luftövervakning som möjligt. Strategin beaktar såväl företagsmedlemmarnas som kommunernas behov av luftövervakning.

Genom Luftvårdsförbundet genomförs kontinuerlig luftövervakning vid fasta mätplatser, både egna och i samarbete med andra organisationer. Dessutom genomförs tillfälliga mätkampanjer för enstaka kommuner. Mätningar av det faktiska läget kompletteras också med beräkningar som både ger en överblick över luften i kommunerna och hur medlemsföretagen påverkar luftkvaliteten.

Genom den samordnade kontrollen ansvarar Luftvårdsförbundet för att miljökvalitetsnormerna (MKN) följs upp i samverkansområdet. Luftövervakningen ger även underlag för bedömning av miljö- och hälsoeffekter, för samhällsplanering samt för bedömning av vilka kontrollkrav för luftkvaliteten som ställs på samverkansområdet. För kommunerna ryms dagens kontrollkrav inom programmets verksamhet och för företagen bidrar programmet till kravet om omgivningskontroll och kunskap enligt miljöbalken. Resultaten görs tillgängliga för medlemmar och allmänhet genom webbplatsen lvfgoteborgsregionen.se.

Program för samordnad kontroll

I de fall kontrollen sker genom samverkan ska enligt 8 § Föreskrifterna om kontroll av luftkvalitet (NFS 2019:9) ett program för samordnad kontroll finnas. Programmet ska tas fram i samråd mellan kommunerna och andra aktörer som samverkar. Huvudsyftet med programmet är att följa upp miljökvalitetsnormerna.

Naturvårdsverkets mätföreskrifter om luftkvalitet

Föreskrifterna (NFS 2019:9) är en del av införlivandet av EU-direktiven och EU-kommissionens rapporteringsbestämmelser. Föreskrifterna anger utförligt kraven för mätning och beräkning vid kontroll av normerna. Här finns regler om kontinuerliga mätningar, indikativa mätningar, mätmetoder och modellberäkningar. Vidare finns regler om referensmetoder, val av mätplats, placering av mätutrustning, antal mätplatser och kvalitetsmål för kontrollen, regler för samverkan, underrättelse om risk för överskridande av miljökvalitetsnormer samt rapportering av mät- och modelleringsdata samt objektiva skattningar.

Följande lagar, föreskrifter och direktiv styr kontrollen av luftkvalitet inom samverkansområdet:

- Miljöbalken SFS 1998:808
- Förordning om tillsyn enligt Miljöbalken SFS 1998:900
- Luftkvalitetsförordningen SFS 2010:447
- Föreskrifter om kontroll av luftkvalitet NFS 2019:9

Nytt EU-direktiv om luftkvalitet

Den 14 oktober 2024 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2024/2881 om luftkvalitet och renare luft i Europa (luftkvalitetsdirektivet). Arbetet pågår med implementeringen av direktivet i svensk lagstiftning och börjar gälla senast 12 december 2026.

Samverkansområdets geografiska område

Det geografiska samverkansområdet består av 11 kommuner i Göteborgsregionen: Ale, Göteborg, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö.

Samverkansområdets organisation

I Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen samarbetar 11 av Göteborgsregionens 13 kommuner, Trafikverket Region Väst, Länsstyrelsen i Västra Götalands län och företag för att gemensamt kartlägga luftmiljön och verka för en förbättrad luftkvalitet. Samverkan sker med miljöförvaltningen i Göteborgs stad.

Medlemsföretagen är Västtrafik AB, Mölndal Energi AB, Renova AB, Göteborg Energi AB, Nynas AB, Volvo Cars AB, Göteborgs Hamn AB, VAROPreem AB och St 1 Refinery AB.

Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen leds av en styrelse bestående av 10

ledamöter varav 6 utgörs av representanter för medlemskommunerna och 4 av företags- och myndighetsrepresentanter. Länsstyrelsen är adjungerad till styrelsen.

Administration

Luftvårdsförbundet köper kanslitjänst av Göteborgsregionens kommunalförbund.

Finansiering

Luftvårdsförbundet finansieras genom medlemsavgifter från medlemskommunerna och medlemsföretagen i regionen.

Mätstationer

Luftvårdsförbundet äger två fasta mätstationer för kontinuerliga mätningar som är placerade i Gårda (gatunivå) och i Mölndals Bro (ovan tak). Mätstationen i Mölndal kommer att flyttas till gaturummet längs Mölndalsvägen. Skötsel, insamling och rapportering av mätdata upphandlas. Från och med 2026 är IVL Svenska Miljöinstitutet upphandlade för att sköta driften av mätstationerna.

Kontrollstrategi

Luftkvalitetssituationen i Göteborgsregionen

Liksom i Sverige generellt har halterna av luftföroreningarna minskat betydande i Göteborg från 1980-talet och fram till början av 2000-talet. Under senare år har den minskande trenden dock varit avtagande.

För Göteborgsregionen har det främst varit miljökvalitetsnormen för kvävedioxid som man har svårt att klara. Stadens topografi, med höjder och dalar, gör att det ofta blir inversion vintertid. Då lägger sig luften som ett lock över staden och den bristande luftomblandningen leder till att luftföroreningarna byggs upp i marknivå. Under 2022 riskerade Göteborg att överskrida miljökvalitetsnormen med avseende på dygn för partiklar som PM_{10}, men inte avseende kvävedioxid.

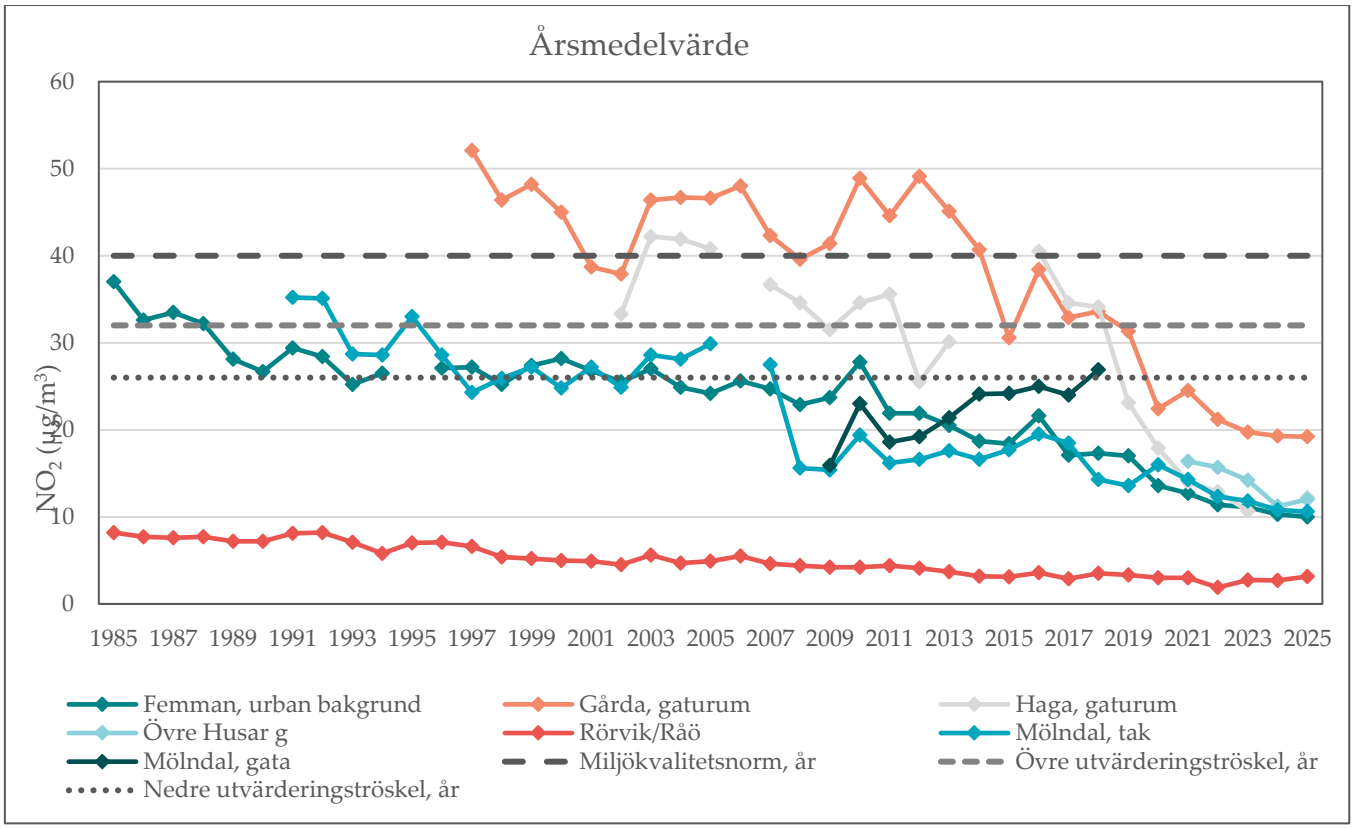
Det bör tilläggas att i storstadsregioner bidrar kringliggande kommuner till försämrad luftkvalitet genom inpendling till Göteborgsområdet. På så vis är det värdefullt att medverka i den luftövervakning som sker i storstadsområdet trots att luften i hemkommunen är bra.

Kvävedioxid

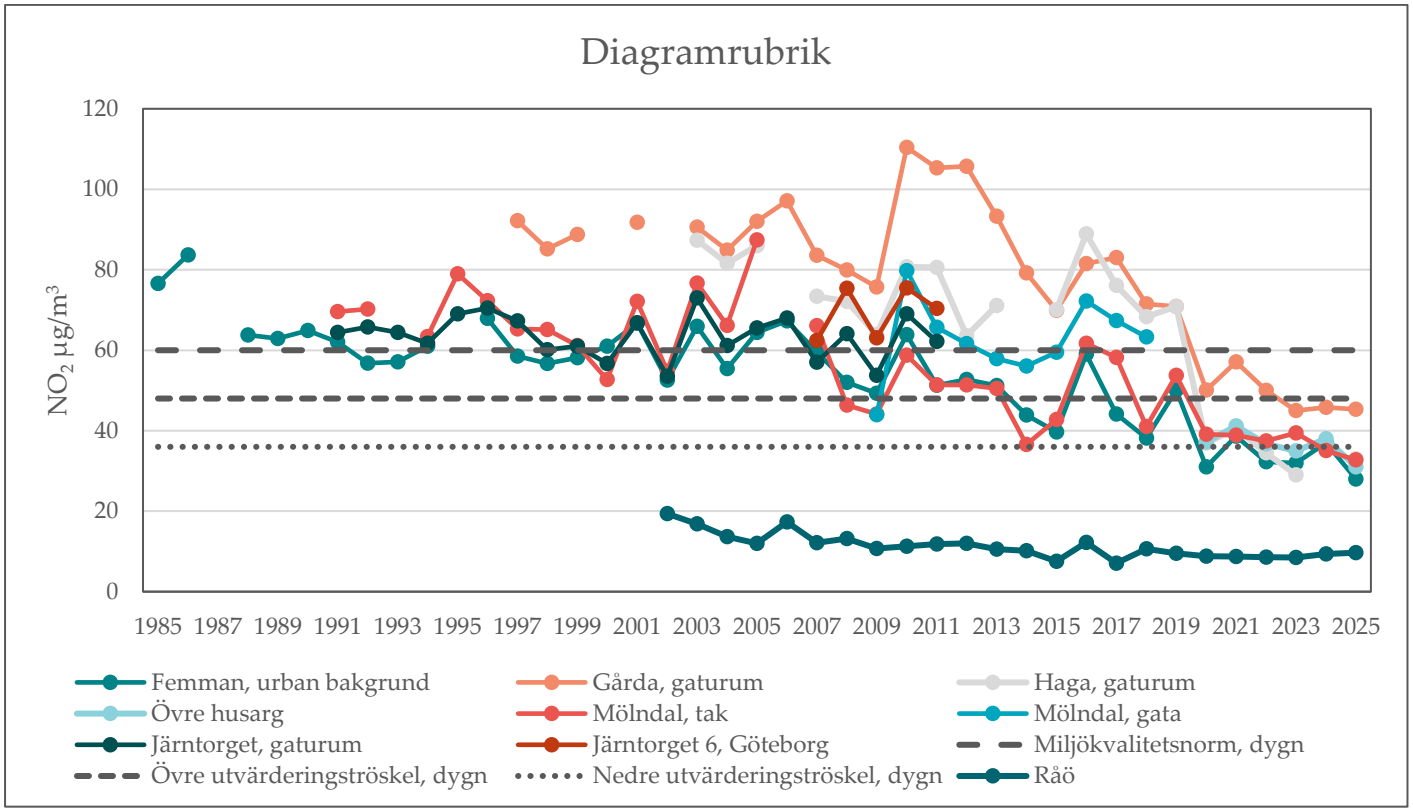
I Figur 1 presenteras årsmedelvärden från 1985 för samtliga stationära mätstationer i Göteborg och Mölndal samt vid den nationella bakgrundsstationen, Råö, i Kungsbacka kommun. Förutom Luftvårdsförbundets mätstationer i gaturum respektive urban bakgrund, Gårda och Mölndal, visas för jämförelse Göteborgs Stads mätstationer Femman, mätning i urban bakgrund, samt Haga och Övre Husargatan, i gaturum. De senaste fem åren, 2021 - 2025, har årsmedelvärdena vid samtliga stationer legat under miljökvalitetsnormen för NO_2 som årsmedelvärde. Under perioden 2021 – 2025 avseende 98-percentil för dygns- och timmedelvärden så har MKN inte heller överskridits, utan överskreds senast under 2019 i gaturummet i Gårda och Haga, se Figur 2 och 3.

Mätningar av NO_2 har även utförts i Kungälvs, Strandgatan, under åren 2020 – 2022 samt i Partille, Artles torg, under 2022, finansierat av respektive kommun. Mätningarna visade att såväl årsmedelvärden som dygns- och timmedelvärden låg under nedre utvärderingströskeln, undantaget för Kungälv 2020 då nedre utvärderingströskeln precis överskreds för 98 percentilen för dygnmedelvärde.

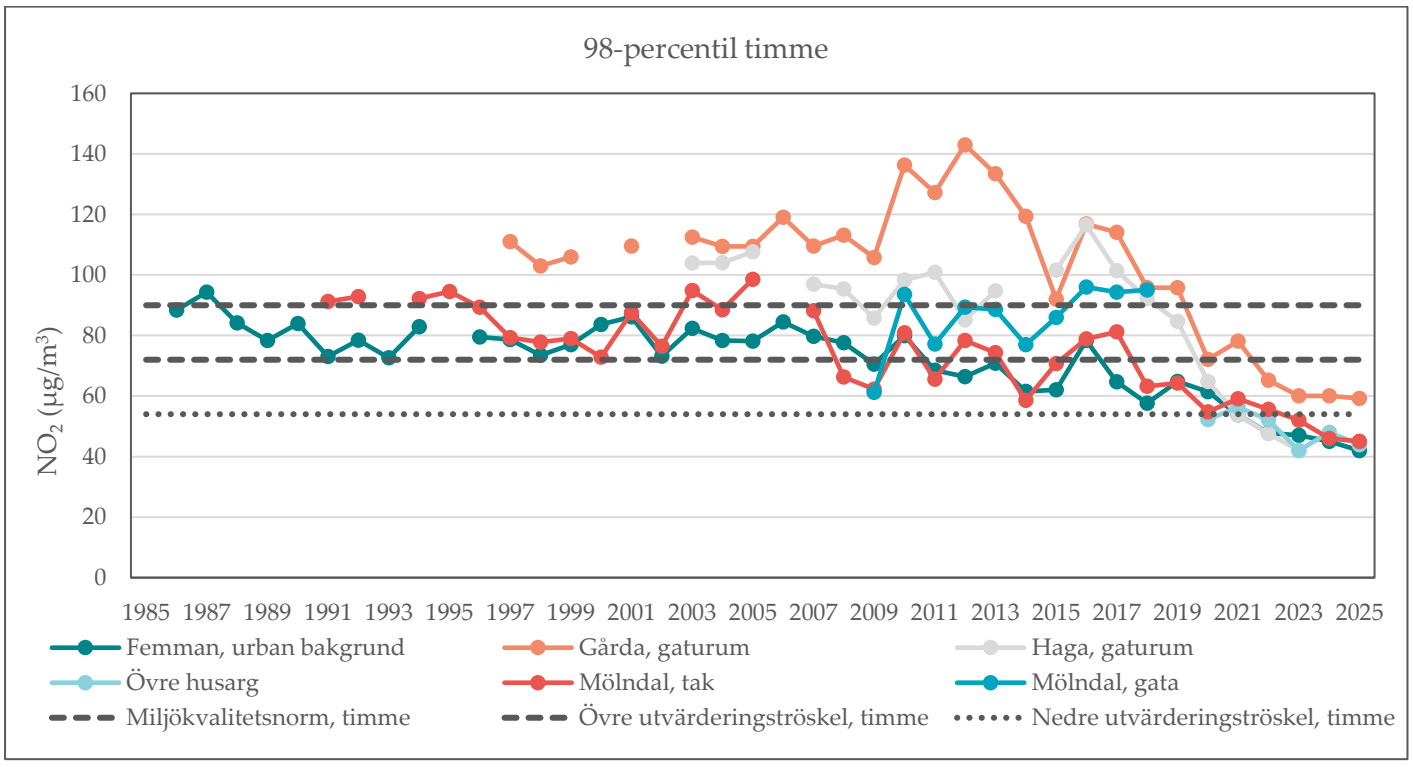
Länsstyrelsen i Västra Götalands län har, tillsammans med Göteborgs stad, Mölndals stad, Västra Götalandsregionen, Göteborgsregionens kommunalförbund, Trafikverket och Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen reviderat åtgärdsprogrammet för kvävedioxid Göteborgsregionen, vilket fastställdes i juni 2018.

Figur 1. Årsmedelvärden (1985 - 2025) av kvävedioxidhalter vid de fasta stationerna i Göteborgsområdet samt vid den nationella bakgrundsstationen Råö (Rörvik t.om 2001) utanför Kungsbacka.

Figur 2 Dygnsmedelvärden av kvävedioxidhalter som 98-percentiler under ett år vid de fasta stationerna i Göteborgsområdet samt vid den nationella bakgrundsstationen Råö (Rörvik t.om 2001) utanför Kungsbacka.

Figur 3 Timmedelvärden av kvävedioxidhalter som 98-percentiler under ett år vid de fasta stationerna i Göteborgsområdet.

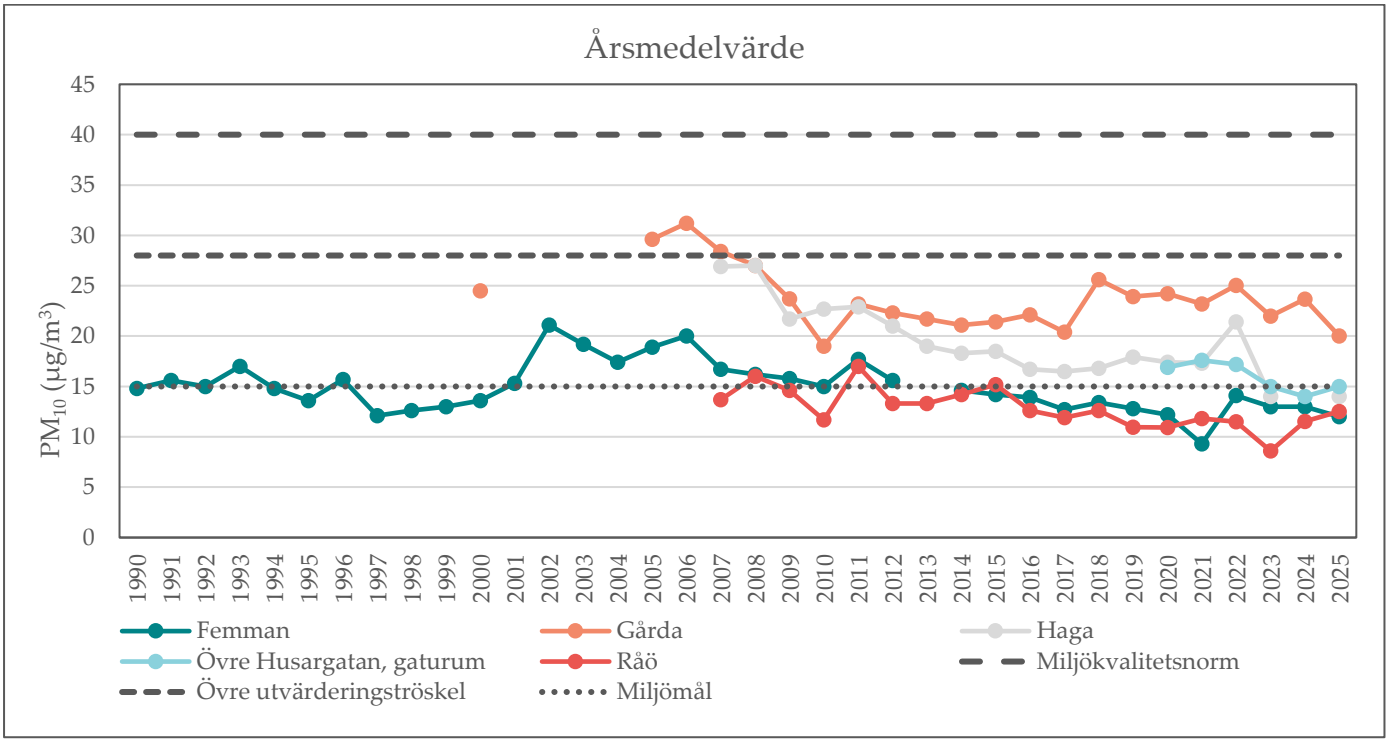
Partiklar

Den övre utvärderingströskeln för partiklar som PM_{10} för årsmedelvärde har klarats sedan 2008, vilket har visats genom kontinuerliga helårsmätningar vid Gårda, Haga och Femman, se Figur 4. En bidragande orsak till detta har troligen varit förbättrad städning av gatorna under de senaste åren, men även dubbdäcksförbud på vissa gator samt trängselskatten.

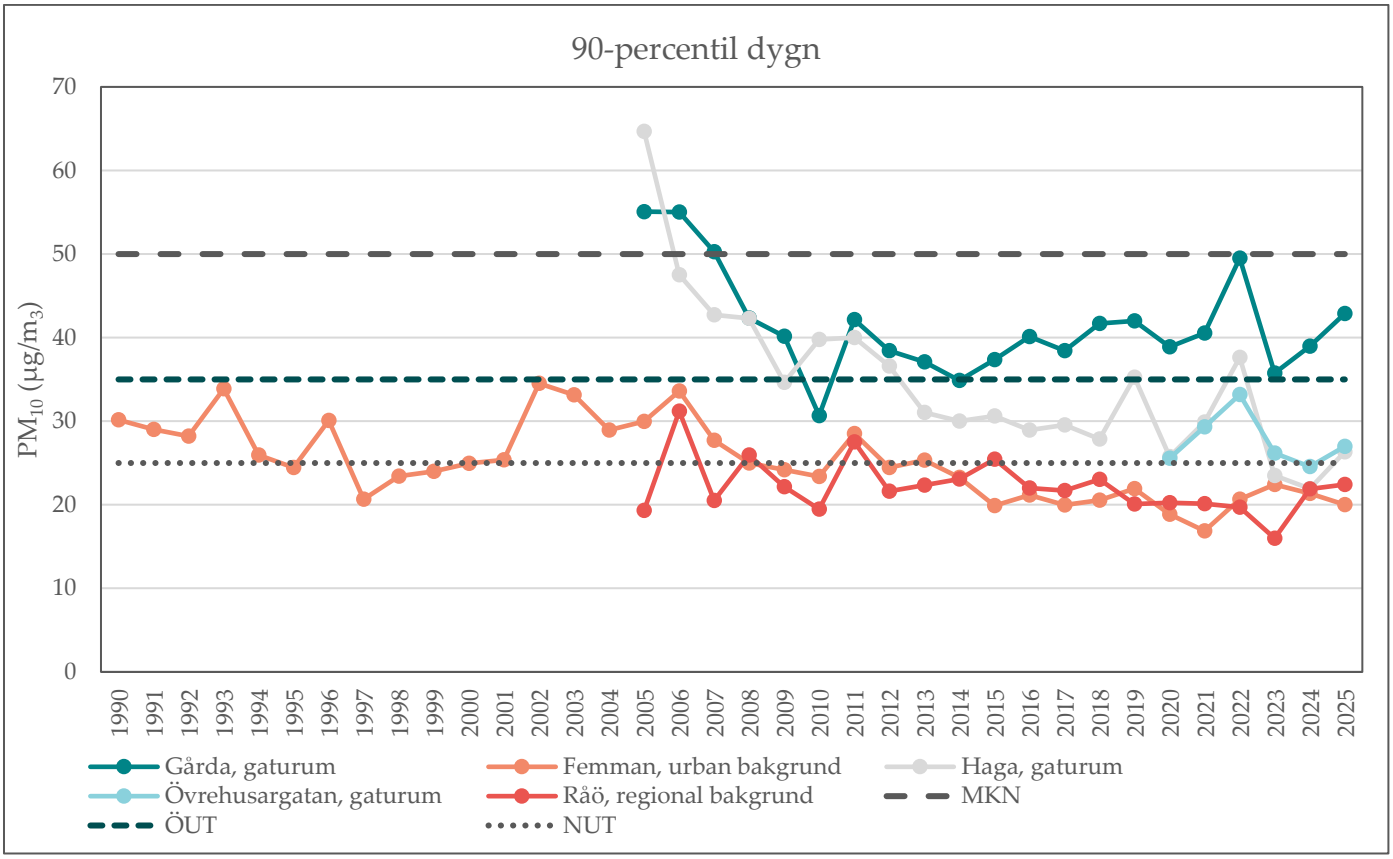
Avseende miljökvalitetsnormen för PM_{10} som dygnsmedelvärde (50 µg/m³) så har halterna de senaste åren överskridit den övre utvärderingströskeln. Dock överskreds 50 µg/m³ under 34 dygn år 2022 i Gårda, jämfört med tillåtna 35 dygn under ett kalenderår, dvs miljökvalitetsnormen var nära att överträdas för första gången sedan 2007, se Figur 5 och 6. 68% av dygnen, med halter över 50 µg/m³, inföll under mars månad 2022. Många andra kommuner i södra Sverige uppvisade även klart förhöjda halter av PM_{10} under våren 2022, till följd av en tidig vår med mycket torr väderlek.

En underrättelse om *risk för överskridande av miljökvalitetsnorm* skickades till Naturvårdsverket av Göteborgs Stads miljöförvaltning under november 2022. Naturvårdsverkets bedömning var att ett åtgärdsprogram behöver upprättas för att minska halterna av PM_{10} i Göteborg samt att mätningarna av PM_{10} behöver fortgå i Gårda så länge ett år av de senaste tre åren har överskridits (NV, Yttrande 2023-02-06). Naturvårdsverket bedömer vidare att spridningsberäkningar behöver göras för ett större område för att klargöra överskridandets utbredning.

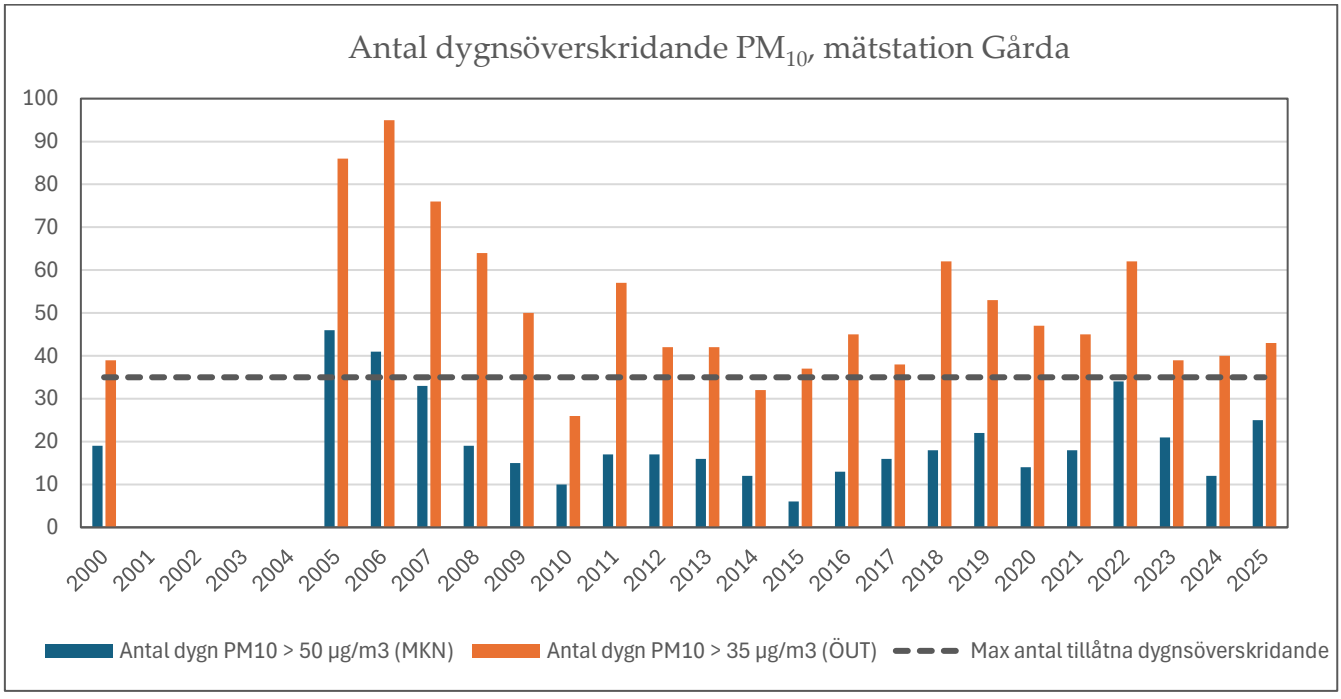
Den senaste spridningsberäkningen för PM_{10} i gaturum utfördes 2012 av SMHI i samtliga medlemskommuner, samt att Göteborg Stad gjorde en spridningsberäkning för Göteborgs kommun för år 2022. Resultatet visade då att miljökvalitetsnormen för både år och dygn klarades vid samtliga gaturum.

Figur 4 Årsmedelvärden (1990 – 2025) av partiklar (PM_{10}) vid kontinuerliga mätstationer i Göteborg samt vid den nationella bakgrundsstationen Råö utanför Kungsbacka.

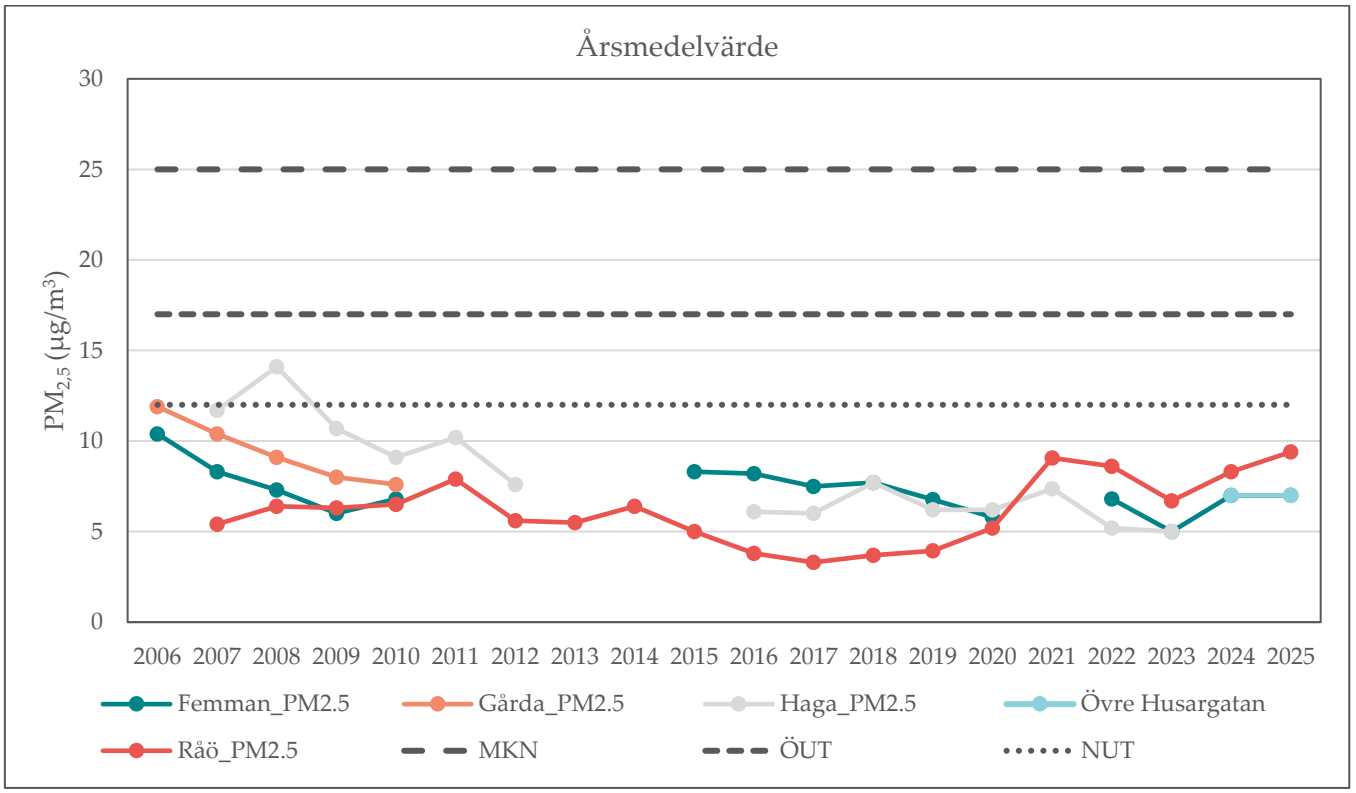

Figur 5 Dygnsmedelvärden av partiklar (PM_{10}) som 90-percentiler under kalenderåren 1990 - 2025 vid de fasta stationerna i Göteborgsområdet samt vid den nationella bakgrundsstationen Råö (Rörvik t.om 2001) utanför Kungsbacka

Figur 6 Antal dygns överskridanden av miljökvalitetsnormen och övre utvärderingströskeln för dygnsmedelvärden av PM_{10}. Resultat från mätningar under åren 2000 – 2025 vid mätstationen i Gårda.

Årsmedelvärdet för $PM_{2,5}$ har, under de år som kontinuerliga mätningar har utförts i Göteborg, aldrig överskridit miljökvalitetsnormen, och har sedan 2009 har halterna även legat under den nedre utvärderingströskeln för $PM_{2,5}$ samt i nivå med årsmedelvärdet vid bakgrundsstationen vid Råö, se Figur 7

Figur 7 Årsmedelvärden av partiklar ($PM_{2.5}$) (2006 – 2025) vid kontinuerliga mätstationer i Göteborg samt vid den nationella bakgrundsstationen Råö (Rörvik t.om 2001) utanför Kungsbacka.

Övriga luftföroreningar

Luftvårdsförbundet bedömer att övriga miljökvalitetsnormer klaras inom regionen. Det går dock inte att utesluta att det kan finnas specifika områden med luftkvalitetsproblem från till exempel vedeldning eller industrin som ännu inte upptäckts.

Svaveldioxid (SO_2)

Källor av svaveldioxid härrör oftast från Central- och Östeuropa. Lokalt kan höga halter förekomma i närheten av fartyg och hamnar i, framför allt, Göteborg. De tuffare svavelkraven som trädde i kraft 2015 har haft stora effekter på halterna i Göteborg. Halterna i Göteborg och Mölndal ligger långt under miljökvalitetsnormerna. De senaste kontinuerliga mätningarna av SO_2 i Gårda utfördes 2014 och årsmedelvärdet var då 2,4 µg/m³ och vinterhalvårsmedelvärdet 1,7 µg/m³. I urban bakgrund, vid Femman, var årsmedelvärdet av SO_2 2 µg/m³ under 2017. Därmed underskreds miljökvalitetsnormen för skydd av växtlighet (20 µg/m³) för års- och vinterhalvårsmedelvärde tillika de övre och nedre utvärderingströsklarna (12 respektive 8 µg/m³) vid såväl Femman som Gårda. Det maximala dygns- och timmedelvärdet var 12 respektive 32 µg/m³ vid Gårda och 3,9

respektive 9,5 vid Femman, dvs långt under de nedre utvärderingströsklarna för dygns- och timmedelvärden (50 respektive 100 µg/m^3).

Ozon (O_3)

Ozon har mätts i taknivå i Mölndal sedan 1991. Vid Femman i Göteborg mättes ozon mellan 1985 – 2020, mätningen återupptogs 2024. Trenden visar att halterna är ökande. Miljökvalitetsnormen för ozon, till skydd av människors hälsa, i Sverige är ett målvärde på 120 µg/m^3, som ett högsta åttatimmarsmedelvärde under ett dygn. Miljökvalitetsnormen överskreds inte i Mölndal under 2021, under 2022 överskreds den under 2 dygn, under 2023 överskreds den under 1 dygn. 2024 och 2025 överskreds ej miljökvalitetsnormen. Miljökvalitetsnormen överskreds ej vid femman under 2020, men under 2024 överskreds den 25 gånger.

Polyaromatiska kolväten (PAH) samt metaller

Den senaste mätningen av PAH i länet utfördes i Alingsås 2018 i ett villaområde med förekomst av vedeldning. Årsmedelvärdet uppgick till 0.07 ng/m^3, dvs långt under miljökvalitetsnormen (1 ng/m^3) samt under miljömålet (0.1 ng/m^3). Motsvarande mätningar av metallerna arsenik, nickel, kadmium och bly har ej utförts i samverkansområdet. Under 2019 fick dock IVL i uppdrag av Luft i Väst att analysera PAH och metaller vid Kungsgatan i Borås. Resultaten visade att samtliga parameter låg långt under den nedre utvärderingströskeln. Därmed är det troligt att även kommunerna som ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen har låga halter av metaller. Kommunernas objektiva skattningar styrker även denna slutsats då ingen större industri med metallutsläpp verkar förekomma, se bilaga 1.

Lättflyktiga organiska föreningar (VOC)

De senaste kontinuerliga mätningarna av bensen utfördes i 2014 vid mätstationerna i Gårda och Haga. Mätningarna utfördes med DOAS. Årsmedelvärdet av bensen var då 2,4 respektive 2,8 µg/m^3, vilket var strax över den nedre utvärderingströskeln för bensen som årsmedelvärde (2 µg/m^3). Samma år fick IVL i uppdrag att utföra indikativa mätningar av VOC med diffusionsprovtagare på Sprängkullsgatan (gaturum, 20 veckor jämnt fördelat under 2014) och i urban bakgrund i Haga i Göteborg samt i Partille centrum (10 veckor jämnt fördelat under 2014). Årsmedelvärdena av bensen låg mellan 0,6 – 0,8 µg/m^3, dvs långt under den nedre utvärderingströskeln för bensen.

Under 2023 pågick ett projekt, på uppdrag av Luftvårdsförbundet, där utsläpp och halter, samt exponering för kolväten studeras i Göteborg genom såväl mätningar som spridningsberäkningar.

Kolmonoxid (CO)

Kontinuerliga mätningar av CO utfördes i Göteborg senast 2011 i gaturum vid Haga samt 2013 i urban bakgrund (Femman). Det maximala glidande 8-timmarsmedelvärde under ett dygn (1 respektive 0.5 mg/m^3) låg långt under den nedre utvärderingströskeln (5 mg/m^3 som max 8-timmarsmedelvärde under ett dygn).

Sammanfattande bedömning av överskridanden av miljökvalitetsnormer samt deras utvärderingströsklar

Vid bedömningen har, enligt 11 § NFS, de senaste fem årens halter beaktas. Överskridande har skett om det inträffat under minst tre separata år av dessa fem föregående år, undantaget i de fall där risk för överskridande av miljökvalitetsnormer föreligger. I de fall som mätningsunderlag från de senaste fem åren saknas anges resultat från tidigare mätningar som stöd till bedömningen.

Tabell 1 Sammanfattande bedömning av överskridanden av miljökvalitetsnormer samt deras utvärderingströsklar

Förorening	**Haltområde**	**Motiv/kommentar**
Kvävedioxid	>ÖUT	2 respektive 1 års överskridande av ÖUT för dygnsnormen och timnormen i Gårda under den senaste 5-årsperioden (2021 – 2025). År 2021 var 98-percentil för dygn strax under MKN vid Gårda (58 µg/m³, MKN = 60 µg/m³). En nedåtgående trend för NO2-halter har iakttagits i alla stationer de senaste 5 åren, vilket gör att haltområdet ändras från >MKN till >ÖUT.
Svaveldioxid	<NUT	Utifrån mätningar 2014 i Gårda (2,4 µg/m³), 2017 vid Femman (2,0 µg/m³), samt jämfört med andra kommuner i Sverige.
Kolmonoxid	<NUT	Mätningar 2011 i gaturum vid Haga och 2013 i urban bakgrund (Femman) (1 respektive 0,5 mg/m³ som maximalt 8-timmars mv) samt jämfört med andra kommuner i Sverige.
Bensen	<NUT	Från mätningar 2014 vid Gårda med DOAS (2,4 µg/m³) och Sprängkullsgatan i Göteborg och i centrala Partille (0,6 resp. 0,8 µg/m³) samt emissionsutvecklingen.
Partiklar (PM10)	>ÖUT	5 år med överskridanden av ÖUT 2021 – 2025. 2022 överträddes vidare MKN under 34 dygn , jmf med 35 tillåtna vid Gårda ().
Partiklar (PM2,5)	<NUT	Utifrån mätningar 2009–2022 (11 – 6 µg/m³) i gaturum vid Haga i Göteborg.
Bens(a)pyren	<NUT	Utifrån mätningar 2018 i vedeldningsområde i Alingsås (0,07 ng/m³).
Arsenik	<NUT	Utifrån mätningar 2019 i gaturum i Borås samt kommunernas objektiva skattningar.
Kadmium	<NUT	Utifrån mätningar 2019 i gaturum i Borås samt kommunernas objektiva skattningar.
Nickel	<NUT	Utifrån mätningar 2019 i gaturum i Borås samt kommunernas objektiva skattningar.
Bly	<NUT	Utifrån mätningar 2019 i gaturum i Borås samt kommunernas objektiva skattningar.
Ozon	>MKN	Utifrån mätningar 2020 & 2024 – 2025 vid Femman och 2020 – 2024 i Mölndal. Naturvårdsverket ansvarar för kontroll

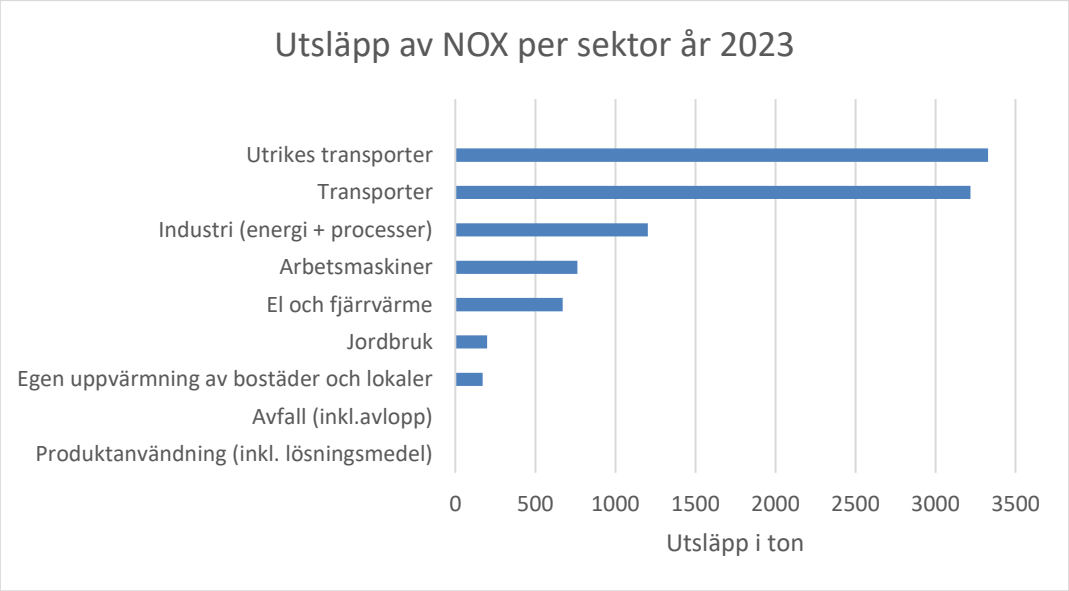
Dominerade utsläpp i samverkansområdet

Samtliga figurer i detta kapitel bygger på utsläppssiffror från den nationella utsläppsdatabasen, RUS, 2023. (https://nationellaemissionsdatabasen.smhi.se)

I det reviderade åtgärdsprogrammet för kvävedioxid i Göteborgsregionen visar Göteborgs Stads miljöförvaltnings beräkningar att de viktigaste källorna att åtgärda för att klara miljökvalitetsnormen är vägtrafiken, speciellt tung trafik, sjöfart, hamnverksamhet och arbetsmaskiner. Stora utsläpp av luftföroreningar sker också från energiproduktion och industri. Även om vägtrafik och arbetsmaskiner är de källor som främst bidrar till försämrad luftkvalitet i tätort där människor vistas så har sjöfarten en tydlig påverkan på halterna i staden, framförallt närmast älven där bostäder finns och planeras.

Kvävedioxid

I luftvårdsförbundets medlemskommuner står transporter, inklusive utrikestransporter, för drygt 70 procent av utsläppen av kväveoxider (NOx). Av transporter utgör inrikes vägtrafik och utrikes sjöfart de enskilt största utsläppskällorna. Utsläppen av kväveoxider från transporter i länet har dock minskat med cirka 50 procent sedan 1990-talet. Industrin står för ca 13 % av utsläppen av NO_x i medlemskommunerna.

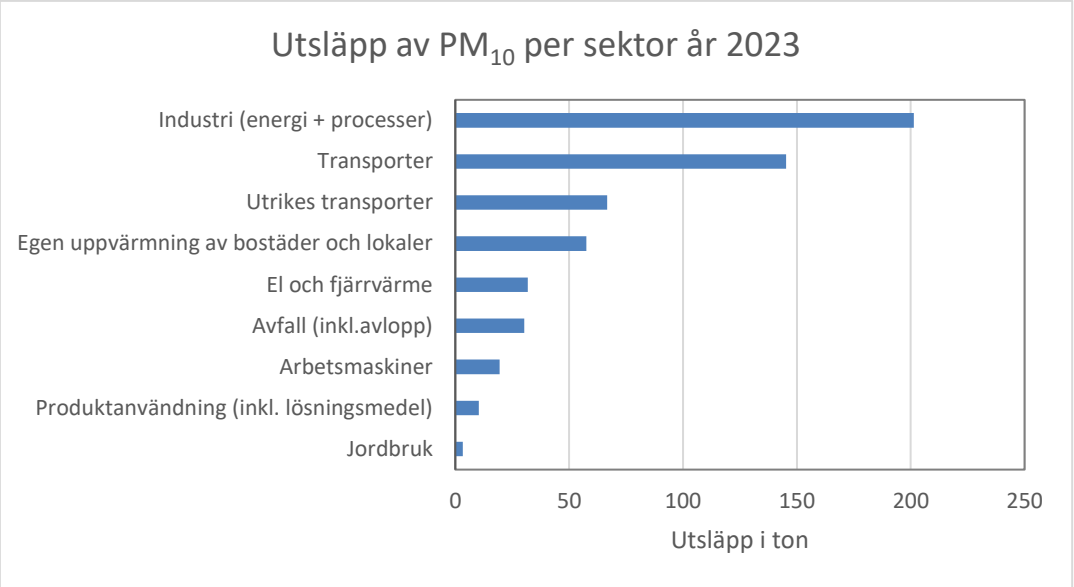

Figur 8 *Utsläpp av kväveoxider i ton i medlemskommunerna år 2023.*

Partiklar

I luftvårdsförbundets medlemskommuner uppskattas ca 40 procent av PM_{10} utsläppen härstamma från transporter, inklusive utrikestransporter. Dubbdäck ökar slitaget av asfalten avsevärt mer än dubbfria alternativ och är en betydande källa av grova partiklar under torra barmarksförhållanden. Industrin står för ca 32 procent av utsläppen i medlemskommunerna, till industrin hör även diffus damning från bygg- och anläggningsverksamhet tex vägarbeten. Cirka 14 procent av utsläppen kommer från egen uppvärmning, dvs. bland annat småskalig vedeldning.

Även för Göteborgs kommun motsvarar andelen transporter cirka 40 procent medan egen uppvärmning endast står för cirka 10 procent av utsläppen av PM_{10} i Göteborgs kommun. Industrin står här för 36 procent av utsläppen, jämfört med 32 procent för samtliga kommuner i samverkansområdet.

Figur 9 *Utsläpp av partiklar (PM_{10}) i ton i medlemskommunerna år 2023.*

Svaveldioxid

Utifrån statistik i den nationella emissionsdatabasen, RUS, beräknas industrin stå för 46 procent av svaveldioxidutsläppen i Göteborg. För samtliga medlemskommuner står industrin för 37 procent av utsläppen och utrikes transporter (framför allt sjöfart) för 30 procent. El- och fjärrvärme står för 19 procent. Utsläpp från vägtrafiken står numer endast för några procent.

Ozon

Föroreningen bildas som en biprodukt under dagar med höga kvävedioxidhalter i luften. Tillsammans med närvaron av lättflyktiga organiska föreningar och solljus bidrar kvävedioxiden till en nettoproduktion av ozon i stadsluften.

Polyaromatiska kolväten (PAH)

Enligt Nationella emissionsdatabasen kommer huvuddelen av PAH-utsläppen i samverkansområdets städer från egen uppvärmning av bostäder och lokaler, där den enskilda vedeldningen är den största källan. PAH är en sotrelaterad luftförorening och normalt förekommer därför något högre halter under vinterhalvåret eftersom det eldas mer i både kraftverk och för egen uppvärmning. El och fjärrvärme står också för en liten del av utsläppen.

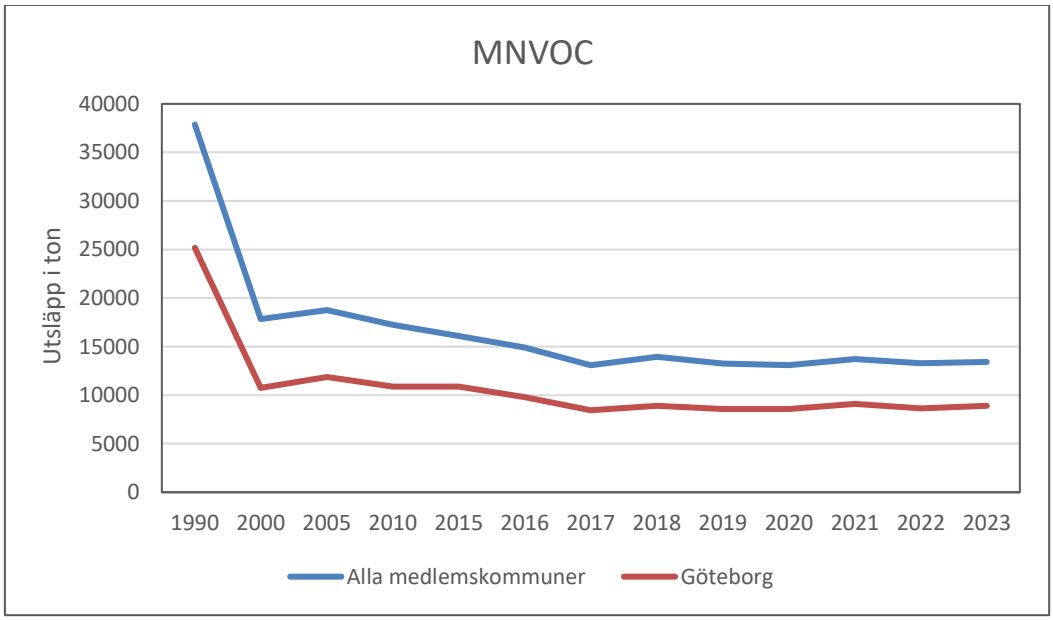
Enligt databasen står transporter endast för några procent av utsläppen. Inom gruppen transporter är det utsläpp från personbilars förbränning som utgör den störta källan.

Flyktiga organiska kolväten (VOC)

Utsläpp av lättflyktiga kolväten (VOC) är svåra att uppskatta eftersom det ofta gäller diffusa utsläpp som läckage från oljeledningar och liknande.

Enligt Nationella emissionsdatabasen har utsläppen i luftvårdsförbundets medlemskommuner minskat under 1990-talet, men legat på en ganska jämn nivå sedan år 2000.

Industrin, främst raffinaderierna och oljehamnen, står för 45 procent av utsläppen av lättflyktiga kolväten i luftvårdsförbundets medlemskommuner och 38 procent kommer från lösningsmedelsanvändningen (användningen av färg och lösningsmedel från produkter).

Figur 10 *Utsläpp av flyktiga organiska kolväten (VOC) i ton i medlemskommunerna från 1990 - 2023*

Kontrollkrav för samverkansområdet

Tidigare mätningar och modelleringar har visat att miljökvalitetsnormen för kvävedioxid är svår att klara i Göteborg.
För samverkansområdet, med drygt 1 000 000 invånare samt halter över övre utvärderingströskeln, är kraven enligt föreskrifterna fyra mätstationer för kontinuerliga mätningar med avseende på kvävedioxid, och sex mätstationer avseende partiklar, varav en måste vara i Göteborg där ÖUT överskrids. Om halterna i ett samverkansområde överskrider den övre utvärderingströskeln och modellberäkningar eller indikativa mätningar kompletterar de kontinuerliga mätningarna kan antalet mätplatser enligt 17 § NFS minskas med upp till 50 % för ett samverkansområde. Förutsättningarna som gäller för denna mätrabatt anses vara uppfyllda för samverkansområdet och därmed gäller att kravet på antal kontinuerliga mätstationer är två för kvävedioxid samt tre för partiklar.

Totalt inom samverkansområdet finns fem mätplatser för kvävedioxid, varav Luftvårdsförbundet ansvarar för två; Mölndal och Gårda. Avseende partiklar (PM_{10} och $PM_{2.5}$) finns sex mätplatser (4 för PM_{10} och 2 för $PM_{2.5}$) inom samverkansområdet, varav Luftvårdsförbundet ansvarar för den i Gårda. För övriga kommuner i samverkansområdet utförs kampanjvisa mätningar av kvävedioxid och PM_{10}, enligt ett rullande schema, under fyra månader per år.

Mätmetodik

För detaljerad information om mätmetodik se Kvalitetssäkringsprogram i bilaga 2.

Kontinuerliga mätningar

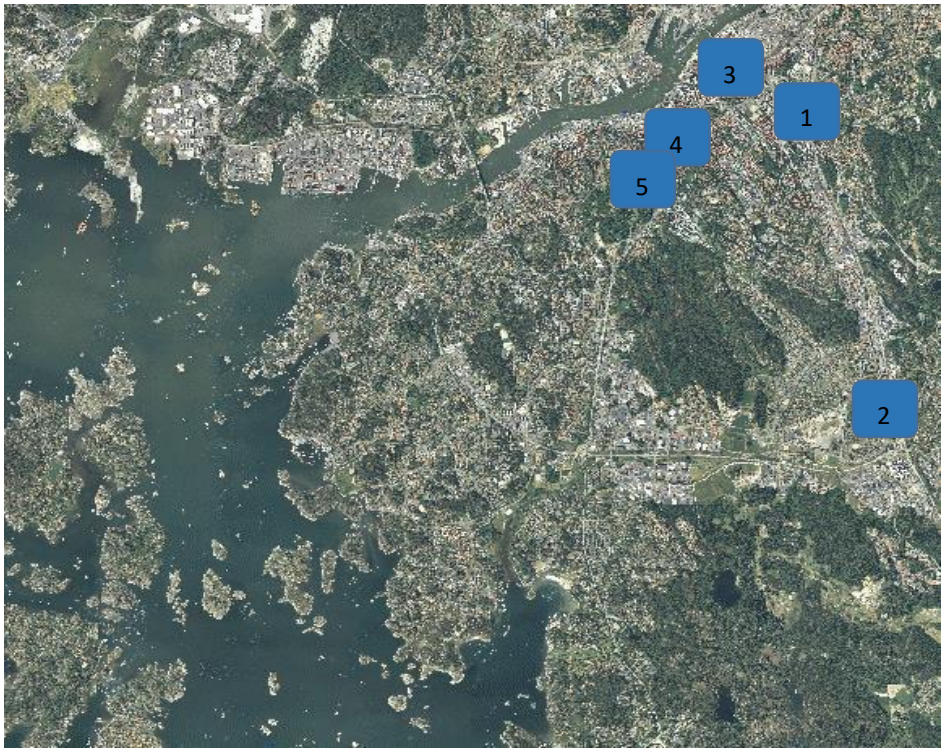
Luftvårdsförbundet har två fasta mätstationer för kontinuerliga mätningar som är placerade i Gårda (gatunivå) och i Mölndals Bro (ovan tak och gatunivå). Stationen i gaturum i Mölndal har dock varit ur funktion sedan 2019. Ovan tak mäts i

dagsläget kvävedioxid och ozon. Mätstationen i Mölndal planeras flyttas under 2026 till ett gaturum längs Mölndalsvägen vid Krokslätt.

I gatunivå vid Gårdastationen mäts PM_{10} samt kväveoxider (NOx=NO, NO_2). Luftvårdsförbundet äger dessutom en väderstation vid Gårda som mäter vind och temperatur.

Tabell 2 Fasta mätstationer för kontinuerliga mätningar i samverkansområdet.

Mätstation	**Mätinstrument**	**Mätningar**
Luftvårdsförbundets regi		
1. Gårda Tritongatan Gatustation (höjd 2 - 3 m, 8 meter för väderstationen)	TEOM, kemiluminiscens och väderparametrar (8 m) (fram till mars 2026) Från 2026: Sernius (kemiluminiscens) och Palas Fidas.	PM_{10}, NO, NO_2, temp, vindriktning och vindhastighet
2. Mölndals Bro Takstation (15 - 20 m) (sträcka 1)	DOAS	NO_2, O_3
Göteborgs Stad miljöförvaltnings regi		
3. Femman, Nordstan, Takstation, (höjd 27 m, 35 meter för väderstationen)	Kemiluminiscens, Ozon-instrument, Optisk ljusspridning, väderparametrar	O_3, NO, NO_2, $PM_{2,5}$, PM_{10} temp, vindriktning, vindhastighet, luft-fuktighet, solstrålning, lufttryck
4. Haga, Sprängkullsgatan, gatustation, (höjd 2 - 3 m)	Kemiluminiscens och väderparametrar, Optisk ljusspridning	NO, NO_2, temp, luftfuktighet $PM_{2,5}$ PM_{10}
5. Övre Husargatan	Kemiluminiscens, Optisk ljusspridning	NO, NO_2, $PM_{2,5}$ PM_{10}

Figur 11 Karta över mätplatser där kontinuerliga mätningar i samverkansområdet.

Kampanjvisa mätningar

Luftvårdsförbundet finansierar kortare kampanjvisa mätningar runt om i kommunerna i ett rullande schema enligt mätstrategin för att kontrollera miljökvalitetsnormerna via jämförelser med de kontinuerliga mätningarna. Kvävedioxid och partiklar mäts under fyra månader i samverkan med aktuell kommun. De kampanjvisa mätningarna kan kompletteras med diffusionsprovtagare. Resultaten presenteras i en rapport på Luftvårdsförbundets hemsida. Val av mätplats ska motiveras noga.

Under 2024 utfördes mätningarna i Tjörns kommun och under 2025 i Öckerö kommun.

Spridningsmodellering

Som komplement till den fasta mätverksamheten görs även modelleringskampanjer. Kampanjerna inriktas på centralt belastade gaturum i regionens tätorter med fokus på partiklar (PM10) och kvävedioxid. Spridningsmodellering utförs för respektive parameter.

Luftvårdsprogrammet finansierade även andra typer av mät- och modelleringskampanjer.

Luftvårdsförbundet har en emissionsdatabas tillsammans med miljöförvaltningen, Göteborgs Stad. Denna emissionsdatabas har uppdaterats för Göteborgs Stad, men är sedan 2017 inte uppdaterad för övriga kommuner i samverkansområdet. Diskussion pågår om hur uppdatering av databasen kan fortskrida.

Spridningsmodellering av kvävedioxid

Ren regionluft syftar till att var tredje år ta fram en beräknad nulägesbeskrivning av kvävedioxid (NO_2) för elva av centralorterna i Göteborgsregionen. Utifrån denna beskrivning görs en bedömning av hur kvävedioxidhalterna i kommunerna förhåller sig till MKN och miljömål.

Ren regionluft ska vara ett användbart kunskapsunderlag att tillgå i arbetet för en bättre luftkvalitet inom Göteborgsregionen.

Spridningsberäkningar av kvävedioxid har genomförts av Göteborgs miljöförvaltning, med programvaran Enviman, för år 2015 på uppdrag av Luftvårdsprogrammet. Resultaten finns presenterade i rapporter på Luftvårdsförbundets hemsida.

Spridningsmodellering av partiklar (PM_{10})

Tidigare utförde Luftvårdsprogrammet (föregångare till Luftvårdsförbundet) beräkningar av partikelhalter (PM_{10}) vid ett femtiotal gatu-och vägavsnitt i 13 kommuner i Göteborgsregionen vart tredje år. Luftvårdsförbundet planerar att göra det samma, dvs att utföra beräkningar av partikelhalter (PM_{10}) i gatu- och vägavsnitt i samverkansområdet vart tredje år.

De senaste beräkningarna utfördes av SMHI 2012 för beräkningsår 2010, med modellberäkningssystemet SIMAIR-väg, på uppdrag av Luftvårdsprogrammet.

Rapportering

Luftvårdsförbundets upphandlade konsult skickar årligen in program för samordnad kontroll till Naturvårdsverket tillsammans med kvalitetssäkringsprogram.

Resultaten från mätningarna rapporteras kontinuerligt under året samt slutligen sammanställs resultaten från ett års mätningar i en årsrapport. Samtliga mät- och beräkningsdata rapporteras årligen till Naturvårdsverkets datavärd.

För de kommuner samt för de luftföroreningar i samverkansområdet där mätningar eller beräkningar inte utförs för ett kalenderår sker rapporteringen genom objektiv skattning. Årligen hålls ett möte under våren för kommunernas kontaktpersoner i samband med att de uppdaterade sina objektiva skattningar. De utförda objektiva skattningarna ingår som en bilaga i Kontrollstrategin, se bilaga 1.

De kontinuerliga mätningarna presenteras även i nära realtid på Naturvårdsverkets hemsida.

Luftvårdsförbundets hemsida *www.lvfgoteborgsregionen.se* är medlemmarnas huvudsakliga informationskanal.

Långsiktig mät- och modelleringsverksamhet 2027–2031

Strategin gäller tills vidare för fem år och revideras årligen för att behålla ett femårsperspektiv. Det är viktigt att notera att strategin kan behöva justeras om förutsättningarna ändras. Luftvårdsförbundet följer utvecklingen och implementeringen av det nya direktivet och tar löpande ställning till om det krävs eventuella förändringar i verksamheten.

Kontinuerliga mätningar

Mätningarna i gaturum vid Gårda (NO_2, PM_{10}) och i urban bakgrund i Mölndal (NO_2) fortlöper som tidigare år, med den förändring att stationen i Mölndal ska flyttas till ett gaturum samt att mätmetoden ska bytas under 2026.

Kampanjvisa mätningar

Mätning av kvävedioxid och partiklar som timmedelvärden.

Under 2026 kommer mätningarna att genomföras i Mölndals kommun.

Mätplats: Bestäms i samråd med kommunen.
Mätperiod: Fyra månader under året.

- År 2027: Ale
- År 2028: Lerum
- År 2029: Lilla Edet
- År 2030: Beslutas efter implementering av nytt luftdirektiv i svensk lag.
- År 2031: Beslutas efter implementering av nytt luftdirektiv i svensk lag

En sammanställning över tidigare kampanjvisa mätningar kan ses i Bilaga 3.

Spridningsberäkningar

Beräkning av kvävedioxid (NO_2) för regionen och regionens större tätorter.

Utsläppsdatabas (EDB)

Löpande översyn avgör vilka områden som behöver prioriteras. Databasen är vilande.

Övriga mät- och beräkningskampanjer

Inga planerade.

Bilagor

Bilaga 1 Kommunernas objektiva skattningar

Bilaga 2 Kvalitetssäkringsprogram

Bilaga 3 Historiska kampanjvisa mätningar

Bilaga 1

Luftvårdsförbundet
i Göteborgsregionen

Kommunernas objektiva skattningar 2026

Innehåll

Inledning 3
Objektiv skattning i Ale 4
Objektiv skattning i Göteborg 7
Objektiv skattning i Kungsbacka 13
Objektiv skattning i Kungälv 17
Objektiv skattning i Lerum 21
Objektiv skattning i Lilla Edet 26
Objektiv skattning i Mölndal 30
Objektiv skattning i Partille 34
Objektiv skattning i Stenungssund 43
Objektiv skattning i Tjörn 47
Objektiv skattning - Öckerö kommun 48

Inledning

Enligt 27§ Luftkvalitetsförordningen får miljökvalitetsnormerna kontrolleras genom objektiv skattning när halterna av en förorening ligger under nedre utvärderingströskeln. För ett samverkansområde innebär det att om man till exempel enbart har krav på kontinuerliga mätningar för NO_2 och PM_{10} i samverkansområdet, ska de andra reglerade luftföroreningarna åtminstone kontrolleras genom objektiv skattning. Även för de kommuner i samverkansområdet där mätningar ej sker ska kontroll ske via objektiv skattning.

Objektiv skattning är en undersökning som ska bekräfta slutsatserna i den inledande kartläggningen respektive föregående års objektiva skattning. Samma process gäller för objektiv skattning som för inledande kartläggning, men den objektiva skattningen kan fokuseras på eventuella förändringar sedan föregående år (Naturvårdsverket, 2019). Även om man inte identifierar några direkt förändringar som kan ha påverkat luftkvaliteten negativt kan det vara lämpligt att med jämna mellanrum (exempelvis vart tredje eller femte år) kartlägga luftkvaliteten med enkla och/eller kortvariga mätningar och/eller modellberäkningar, för att följa trenderna och säkerställa att haltnivåerna är fortsatt låga.
Såväl mätningar som beräkningar och objektiv skattning ska årligen rapporteras till Naturvårdsverket.

Utifrån en mall upprättade kommunerna sina objektiva skattningar. De objektiva skattningarna är uppdaterade eller genomlästa av kommunerna för 2026 för kommunerna.

Objektiv skattning i Ale

Ale kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen. Kommunen består av flera tätorter från söder till norr; Surte, Bohus, Nödinge, Nol, Alafors och Älvängen som alla ligger längs med eller nära E45:an och Norge/Vänerbanan.

Utförda mätningar

Den senaste mätningen som gjordes i Ale skedde under 2014 då utfördes mätningar av partiklar (PM_{10}) och kvävedioxid (NO_2).

Inom Ren regionluft utfördes beräkningar av kvävedioxid 2015.

Under 2020 gjordes även en luftutredning, i form av spridningsberäkningar för Ale torg och Nödinge, 2026 gjordes återigen en spridningsberäkning för Ale Torg.

Tabell B1:1-1 Stationsinformation *ÅDT=årsmedeldyngstrafik*

Parametrar	**Mätplats**	**Koordinater SWEREF99 TM**	**Gaturum eller urban bakgrund**	**Dubbel eller enkelsidig bebyggelse vid mätplats**	**Antalfordon (ÅDT) som passerar mätplatsen dagligen**	**Övrigt, t.ex andra källor än trafik i närheten**
NO_2 (2014) PM_{10} (2014)	Ale, Bohus centrum.	N: 6414714 E: 151028	Gaturum	Dubbel	24 000 – 32 000 på E45 (ca 160 meter från mätplatsen). Alkalivägen i Bohus (2016) ÅDT=3675	Nouryon

Val av mätplats

Mätplatsen valdes eftersom det är den plats i kommunen där mest trafik passerar. Mätplatsen vid Bohus centrumbyggnad ligger nära E45 och Jordfallsmotet och är även en plats där många människor rör sig. Intill finns bostadshus. I närheten finns även Jordfallsbron som leder till Kungälv och E6:an. I Bohus finns även Nouryon som är den största industrin i kommunen. Sedan mätningarna utfördes har det inte skett några omfattande förändringar. Den valda mätplatsen är den plats som anses vara den värst utsatta platsen, men de flesta tätorter i kommunen ligger nära E45 som är den dominerande källan till luftföroreningar i kommunen det kan därför platser med sämre luftkvalitet än den valda platsen.

Dominerande utsläppskällor i kommunen

En av de större utsläppskällorna till luftföroreningar i Ale kommun bedöms vara trafiken. Övriga föroreningskällor som bedöms påverka resultaten är de industrier som finns i närheten.

Industrier i kommunen

De största industrierna i kommunen är Nouryon och Axel Christiernsson. Särskilt Nouryon kan vara en större utsläppskälla.

Övriga utsläppskällor

Fjärrvärmenät finns i alla tätorter i Ale kommun. Det finns ingen kartläggning över förekomsten av vedeldning. Uppfattningen är att förekomsten är spridd och inte mer än vad som kan anses som normalt. Inga kända problemområden. Det har inte förekommit veteranbilsträffar i kommunen.

Haltnivåer och övervakningskrav

De senaste mätningarna som gjorts i Ale kommun utfördes i Bohus mellan den 27 januari till den 15 maj 2014, partiklar (PM_{10}) och kvävedioxid (NO_2) mättes med timvisa instrumcent. Eftersom miljökvalitetsnormer gäller för ett helt år kan man bara göra en bedömning om hur halterna förhåller sig till gränsvärdena.

Periodmedelvärdet av NO_2 låg vid den senaste mätningen under den nedre utvärderingströskeln (NUT) med avseende på årsmedelvärde. NUT med avseende på timme överskreds under några timmar under mätperioden jämfört med tillåtna 175 timmar under ett kalenderår och med avseende på dygn överskreds NUT under ett dygn jämfört med de tillåtna 7 dygnen under ett kalenderår. Eftersom mätningarna delvis utfördes under de kallare månaderna då halterna är som högst, och att det endast skett få överskridanden är bedömningen är att normerna för NO_2 klarades under 2014.

Periodmedelvärdet av partiklar (PM_{10}) tangerade NUT med avseende på årsmedelvärde. Mätningarna av partiklar skedde dock under den period då halterna normalt är som högst, det är därför troligt att ett årsmedelvärde ligger något lägre. Dock så överskred partikelhalterna NUT med avseende på dygn under 30 dygn jämfört med de tillåtna 35, det går därför inte att utesluta överskridande av NUT med avseende på dygn.

Spridningsberäkningarna som gjordes 2015 visade på att halterna av NO2 låg under miljökvalitetsnormerna och NUT överskreds endast i få vägavsnitt.

Luftutredningar som gjordes för Ale Torg 2026 visar på att MKN klaras för både NO_2 och PM_{10}.

Det har inte utförts några mätningar av bensen under de senaste tio åren. Inga stora utsläppskällor har angetts finnas i kommunen, men en tidigare mätning i Göteborg visar att halterna låg långt under NUT och sannolikt gäller det även för Ale kommun.

Det har inte heller skett några mätningar av SO_2 och benso(a)pyren (B(a)P) i Ale. Om vedeldningen i Ale kommun inte är omfattande bedöms risken för överskridande av B(a)P vara låg. Det finns inga större punktkällor med stora utsläpp av SO_2 i Ale, och det bedöms därmed som osannolikt att NUT för SO_2 som tim- (100 $\mu g/m^3$) - eller dygnsmedelvärde (50 $\mu g/m^3$) skulle överskridas enligt (Naturvårdsverket och SMHI, 2020).

Det har inte skett några mätningar av CO i Göteborgsregionen men mätningar i svenska städer visar att halterna är generellt låga och långt under NUT. I princip har överskridanden av utvärderingströsklar skett i landet endast i samband med

veteranbilsparader eller motsvarande motorträffar (Naturvårdsverket och SMHI, 2020). Inga sådana event har identifierats i Ale.

Rapporterade resultat från kontroll av luftkvalitet visar att halterna av metaller (As, Cd, Ni och Pb) i svenska städer är mycket låga och långt under NUT. Mätningarna nationellt har huvudsakligen utförts i trafikmiljö och i urban bakgrund. En analys genomförd av Naturvårdsverket och SMHI har dock identifierat att det mest intressanta att undersöka när det gäller dessa föroreningar är utsläpp från punktkällor (Naturvårdsverket och SMHI, 2020). Det kan dock föreligga en viss risk för utsläpp av metaller från industrierna i kommunen.

Tabell B1:1-1 Stationsinformation *ÅDT=årsmedeldyngstrafik*

Förorening	Halt (år/vh)	Haltområde	Krav på kontroll
Kvävedioxid	16 μg/m^3 (2014)	> NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Svaveldioxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kolmonoxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bensen		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar (PM10)	20 μg/m^3 (2014)*	> NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar (PM2,5)		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bens(a)pyren		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Arsenik		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kadmium		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Nickel		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bly		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning

*Viss risk finns för överskridande av NUT med avseende på partiklar (PM_{10}).

Objektiv skattning i Göteborg

Göteborgs kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Utförda

Göteborgs kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Utförda mätningar

Göteborgs Stad mäter kontinuerligt partiklar (PM_{10}), fina partiklar ($PM_{2,5}$) och kväveoxider (NO, NO_2, NOx) vid tre fasta stationer: Femman, Haga och Övre Husargatan. Luftvårdsförbundet mäter partiklar (PM_{10}) och kväveoxider (NO, NO_2, NO_X) vid den fasta stationen Gårda. Göteborgs Stad äger dessutom två mobila mätvagnar som flyttas runt för att kartlägga luftsituationen på platser där kontinuerliga mätningar saknas. I tabell B1:3–1 sammanställs var mätningar gjorts mellan 2015 och 2025

Tabell B1:2-1 Stationsinformation

Station/adress	**Tidsperiod**	**Ämnen**	**Koordinater (x, y) SWEREF 99 12 00)**	**Dubbel eller enkelsidig bebyggelse vid mätplats**	**Antal fordon (ÅDT) som passerar mätplatsen dagligen**	**Övrigt, t.ex andra källor än trafik i närheten**
Femman (Urban bakgrund)	1976-ff	PM_{10}, $PM_{2,5}$, NO, NO_2, NO_X O_3	x:148235, y:6398836	Takmätning	Drottning-torget väst 4 700 (2024) Drottning-torget öst 2 900 (2024) Hisingsbron 17 800 (2024)	Byggmaskiner, Västlänken, Nya bron mm.
Haga (Gaturum)	2002-ff	PM_{10},$PM_{2,5}$, NO, NO_2, NO_X	x:147378, y:6397592	Enkelsidig	3 900 (2024) Sprängkulls-gatan norr	Byggmaskiner, Västlänken
Övre Husargatan (Gaturum)	2021-ff	PM_{10},$PM_{2,5}$, NO, NO_2, NO_X	x:147422, y:6397169	Dubbel	13 050 (2017) Övre Husar-gatan	-
Gårda (Gaturum)	1997-ff	PM_{10}, NO, NO_2, NO_X	x:149679, y:6397966	Enkelsidig	105 000 (2019) E6	-
Gamlestadstorget (Gaturum)	mar 2025-dec 2025	PM_{10},$PM_{2,5}$, NO, NO_2, NO_X	x: 150461, y:6401173	Trafikplats	Artillerigatan (2024) 14 200, Slakthusgatan (2021) 10 800	Tunnel-mynning, E45
Frihamnen (Urban bakgrund)	nov 2024-dec 2025	PM_{10},$PM_{2,5}$, NO, NO_2, NO_X	x: 147685, y:6399714	Öppen yta	-	
Vasaparken (Urban bakgrund)	jan 2024-dec 2024	PM_{10},$PM_{2,5}$, NO, NO_2, NO_X	x:148324, y:6397633	Park	-	-
Gustaf Dalénsgatan (Gaturum)	sep 2023-nov 2024	PM_{10},$PM_{2,5}$, NO, NO_2, NO_X	x: 146742, y:6400690	Öppen yta	12 690 (2019) Gustaf Daléns-gatan	-

Åkareplatsen (Gaturum)	jan2023 – dec 2023	PM_{10} NO, NO_2, NO_x	x:148545, y:6398810	Trafikplats	-	-
Rosengatan (Gaturum)	maj 2022 – maj 2023	PM_{10}, NO, NO_2, NO_x	x:146929, y:6396831	Öppen yta	5 220 (2017) Rosengatan	-
Fiskhamnen (Gaturum)	okt 2021 – okt 2022	PM_{10}, NO, NO_2, NO_x	x:145504, y:6397587		41 500 (2020) Oscarsleden	-
Lindholmsallén (Gaturum)	jun 2020 – okt 2021	PM10, NO, NO2, NOx	x:146188, y:6398706		3 960 (2020) Lindholmsallén	-

Val av mätplats

Fasta mätstationer

Vid de fasta stationerna mäts luftkvaliteten kontinuerligt. Resultaten används för kontroll av miljökvalitetsnormer, för att validera beräkningar och som underlag för stadsplanering.

- **-Femman:** mätningar av den urban bakgrundshalten i staden. Under de senaste åren har det pågått många arbeten i området kring mätstationen, såsom byggnationen av Västlänken, brobygge, överdäckning med tillhörande bebyggelse. Trafiken i området kan ha förflyttats till andra områden, och då förflyttas också föroreningarna.
- **Haga:** mätningar som speglar den luftkvalitet som människor exponeras för i marknivå vid en relativt vältrafikerad gata. Mätningarna i Haga har med största sannolikhet påverkats av de senaste årens bygg- och infrastrukturarbeten.
- -**Övre Husargatan:** mätningar som speglar den luftkvalitet som människor exponeras för i marknivå vid en relativt vältrafikerad gata. Mätningarna på Övre Husargatan kompletterar de mätningar som görs i Haga, där förutsättningarna har förändrats i och med att trafiken i området minskat kraftigt.
- **-Gårda:** mätningar av luftkvaliteten vid en hårt belastad motorväg där människor vistas.

Mobila stationer

De mobila stationerna flyttas runt i staden för att kartlägga luftsituationen på platser där kontinuerliga mätningar saknas. Oftast mäts luften på en plats i minst ett år. Resultaten används för att validera beräkningar, samt som underlag för stadsplanering.

Utförda beräkningar

Miljöförvaltningen i Göteborgs Stad utför beräkningar av kvävedioxid (NO2) och partiklar (PM10) för hela kommunen. De senaste beräkningarna gäller för år 2023. Resultaten publiceras som haltkartor bland annat på GotMap (goteborg.se).

Dominerande utsläppskällor

De största källorna till utsläpp av luftföroreningar i Göteborg är vägtrafik, sjöfart och arbetsmaskiner, samt förbränning i exempelvis kraftvärmeverk och industrier. En

sammanställning av utsläppen av svaveloxider (SOx), kväveoxider (NOx), flyktiga organiska ämnen (NMVOC) och partiklar (PM) i Göteborg visas i tabell B1:3–2.

Tabell B1:2-2 Sammanställning av utsläpp till luft i Göteborg 2023. Källa: Nationella emissionsdatabasen.

Utsläppskälla	**SOx (ton)**	**NOx (ton)**	**NMVOC (ton)**	**PM (ton)**
Transporter	15	1598	407	145
Industri (energi + processer)	131	480	4926	201
Egen uppvärmning av bostäder och lokaler	7	51	62	58
El och fjärrvärme	57	540	98	32
Produktanvändning	0	0	3132	10
Jordbruk	0	17	48	3
Arbetsmaskiner	8	451	124	19
Avfall och avlopp	0	1	5	30
Utrikes transporter	65	1668	106	67
Totalt 2023	**283**	**4807**	**8908**	**566**

Vägtrafik

Vägtrafiken är den dominerande källan till utsläpp av NOx och PM10 i Göteborg. Det största bidraget till halterna i luft från vägtrafik beräknas i områden nära vägar, gator och leder. Vägtrafiken påverkar halterna i hela Göteborg, och står för det enskilt största bidraget till höga halter av luftföroreningar på platser där människor bor och vistas. Bidraget minskar med avståndet från stadskärnan.

Trafikräkningar görs kontinuerligt och publiceras på Trafikmängder på olika gator - Göteborgs Stad. De trafikräkningar som är relevanta för de fasta mätningarna ses i Tabell 1.

Industrier, värmeverk/kraftvärmeverk och raffinaderier i kommunen

Industrier, värmeverk/kraftvärmeverk och raffinaderier bidrar till utsläppen av luftföroreningarna NOx, PM10, PM2,5, SOx, VOC och CO. Från raffinaderierna görs också utsläpp av As, Cs och Ni. Industrier, värmeverk och raffinaderier har viss påverkan på de totala luftföroreningshalterna i staden, med störst påverkan nära utsläppskällorna.

Sjöfart och hamnverksamhet i kommunen

Vid Göta älvs mynning ligger Göteborgs Hamn som bidrar till utsläpp av framför allt NOx, PM10, SOx, VOC och CO. Bidraget till halter i luft är stort i anslutning till hamnen, medan bidraget i de områden där människor bor och vistas är litet jämfört med bidraget från vägtrafiken.

Arbetsmaskiner i kommunen

Arbetsmaskiner i kommunen bidrar främst till utsläpp av NOx, PM10, PM2,5, VOC och CO. Utsläppen från arbetsmaskiner påverkar luftföroreningshalterna främst i de centrala delarna av staden. Jämfört med bidraget från vägtrafiken är bidraget från arbetsmaskiner dock litet.

Vedeldning i kommunen

Vedeldning i kommunen bidrar till utsläpp av bland annat PM10, PM2,5 och bens(a)pyren (B(a)P). Vedeldning ger ett icke-försumbart bidrag till luftföroreningshalter i områden med mycket förbränning för egen uppvärmning.

SMHI har publicerat en nationell kartläggning av vedeldningens emissioner och halter av B(a)P från vedeldning i småhusområden, i vilken Göteborg ingår2. Utifrån slutsatserna i rapporten görs bedömningen att halterna B(a)P är låga.

Haltnivåer och övervakningskrav

Tabell B1:3-3 Sammanställning av haltnivåer och övervakningskrav i Göteborgs kommun 2021-2025. För föroreningar där mätningar saknas görs en bedömning utifrån från utsläppsdata från Nationella emissionsdatabasen.

Förorening	**Halt (år/vh)**	**Haltområde**	**Krav på kontroll**
Kvävedioxid	**Urban bakgrund: Femman** 2025 år: 10 µg/m³; 98%-il dygn: 28 µg/m³; 98%-il timme: 42 µg/m³ 2024 år: 10 µg/m³; 98%-il dygn: 37 µg/m³; 98%-il timme: 45 µg/m³ 2023 år: 11 µg/m³; 98%-il dygn: 32 µg/m³; 98%-il timme: 47 µg/m³ 2022 år: 11 µg/m³; 98%-il dygn: 32 µg/m³; 98%-il timme: 48 µg/m³ 2021 år: 13 µg/m³; 98%-il dygn: 39 µg/m³; 98%-il timme: 54 µg/m³ Gata: Haga 2025 år: 12 µg/m³; 98%-il dygn: 33 µg/m³; 98%-il timme: 44 µg/m³ 2024 år: För låg datatäckning 2023 år: 11 µg/m³; 98%-il dygn: 29 µg/m³; 98%-il timme: 42 µg/m³ 2022 år: 13 µg/m³; 98%-il dygn: 35 µg/m³; 98%-il timme: 48 µg/m³ 2021 år: 14 µg/m³; 98%-il dygn: 41 µg/m³; 98%-il timme: 54 µg/m³ Gata: Övre Husargatan 2025 år: 12 µg/m³; 98%-il dygn: 31 µg/m³; 98%-il timme: 44 µg/m³ 2024 år: 11 µg/m³; 98%-il dygn: 38 µg/m³; 98%-il timme: 48 µg/m³ 2023 år: 14 µg/m³; 98%-il dygn: 35 µg/m³; 98%-il timme: 42 µg/m³ 2022 år: 16 µg/m³; 98%-il dygn: 37 µg/m³; 98%-il timme: 52 µg/m³ 2021 år: 16 µg/m³; 98%-il dygn: 41 µg/m³; 98%-il timme: 56 µg/m³	> ÖUT (2022 Gårda)	Kontinuerliga mätningar.

	Gata: Gårda 2025: 19 µg/m^3; 98%-il dygn: 45 µg/m^3; 98%-il timme: 59 µg/m^3 2024: 19 µg/m^3; 98%-il dygn: 46 µg/m^3; 98%-il timme: 60 µg/m^3 2023: 20 µg/m^3; 98%-il dygn: 50 µg/m^3; 98%-il timme: 60 µg/m^3 2022 år: 22 µg/m^3; 98%-il dygn: 50 µg/m^3; 98%-il timme: 65 µg/m^3 2021 år: 24 µg/m^3; 98%-il dygn: 57 µg/m^3; 98%-il timme: 78 µg/m^3		
Svaveldioxid	Mätningar avslutade 2017 efter att halterna legat < NUT sedan 2005. Utsläppen ligger på en konstant låg nivå.	< NUT	Objektiv skattning och/eller beräkning.
Kolmonoxid	Mätningarna avslutade 2016 efter att halterna legat < NUT sedan 2007. Utsläppen ligger på en konstant låg nivå.	< NUT	Objektiv skattning och/eller beräkning.
Bensen	Urban bakgrund: Femman. Årsmedelvärdet anges som medelvärdet av fyra tvåveckorsperioder under kalenderåret. 2024 år: 0,4 µg/m^3 2023 år: 0,7 µg/m^3 2022 år: 0,3 µg/m^3 2021 år: 0,4 µg/m	< NUT	Objektiv skattning och/eller beräkning.
Partiklar (PM_{10})	Urban bakgrund: Femman 2025 år: 12 µg/m^3; 90%-il dygn: 20 µg/m^3 2024 år: 13 µg/m^3; 90%-il dygn: 21 µg/m^3 2023 år: 13 µg/m^3; 90%-il dygn: 22 µg/m^3 2022 år: 14 µg/m^3; 90%-il dygn: 21 µg/m^3 2021 år: För låg datatäckning Gata: Haga 2025 år: 14 µg/m^3; 90%-il dygn: 26 µg/m^3 2024 år: För låg datatäckning 2023 år: 14 µg/m^3; 90%-il dygn: 22 µg/m^3 2022 år: 21 µg/m^3; 90%-il dygn: 38 µg/m^3 2021 år: 17 µg/m^3; 90%-il dygn: 30 µg/m^3 Gata: Övre Husargatan 2025 år: 15 µg/m^3; 90%-il dygn: 27 µg/m^3 2024 år: 14 µg/m^3; 90%-il dygn: 24 µg/m^3 2023 år: 15 µg/m^3; 90%-il dygn: 26 µg/m^3 2022 år: 17 µg/m^3; 90%-il dygn: 33 µg/m^3 2021 år: 18 µg/m^3; 90%-il dygn: 29 µg/m^3 Gata: Gårda 2025: 20 µg/m^3; 90%-il dygn: 44 µg/m^3 2024: 24 µg/m^3; 90%-il dygn: 39 µg/m^3 2023: 22 µg/m^3; 90%-il dygn: 36 µg/m^3 2022 år: 25 µg/m^3; 90%-il dygn: 50 µg/m^3 2021 år: 23 µg/m^3; 90%-il dygn: 41 µg/m^3	> ÖUT (Haga 2022, Gårda 2021–2022)	Kontinuerliga mätningar.

Benso(a)pyren	Utsläppen minskar. Den långsiktiga trenden visar på minskade utsläpp totalt, men de senaste åren har utsläppen från el och fjärrvärme ökat något	< NUT	Objektiv skattning och/eller beräkning.
Arsenik	Utsläppen minskar.	< NUT	Objektiv skattning och/eller beräkning.
Kadmium	Utsläppen ökar.	< NUT	Objektiv skattning och/eller beräkning.
Nickel	Utsläppen minskar.	< NUT	Objektiv skattning och/eller beräkning.

Objektiv skattning i Kungsbacka

Kungsbacka kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Utförda mätningar

I kommunen har mätningar av partiklar (PM10 och PM2,5) och kvävedioxid (NO2) utförts under 2012.

Utöver de beräkningar som görs i samverkansområdet släppte Region Halland 2019 en rapport Regional kartläggning av befolkningens exponering för luftföroreningar i Halland som innehåller modellberäkningar för Halland.

Tabell B1:3-1 Stationsinformation *ÅDT=årsmedeldyngstrafik*

Parametrar/år	Adress	Koordinater SWEREF99 TM	Gaturum eller urban bakgrund	Dubbel eller enkelsidig bebyggelse vid mätplats	Antal fordon (ÅDT) som passerar mätplatsen dagligen
NO2, PM10	Varlavägen	N: 6375692 E: 324507	Gaturum	Enkel (vid mättillfället)	11820

Val av mätplats

Mätplatsen Varlavägen valdes eftersom det anses vara är en genomfartsled och knyter ihop centrala Kungsbacka med E6:ans norra avfart och där med en plats med mycket trafik. Förutom att det ligger en skola nära mätplatsen planeras det även för bostäder i området mellan Varlavägen och Kungsbackaån, vilket gör det extra intressant att undersöka luftkvaliteten i området.

Sedan mätningen ägde rum så har gaturummet förändrats. Det har nyligen byggts en ny cirkulationsplats i den tidigare korsningen mellan Varlavägen och Kungsgatan. Det har även byggts ett nytt parkeringshus i anslutning till Varlavägen. Gaturummet kommer att slutas ytterligare de kommande åren pga. att nya detaljplaner har tagits fram och kommer att tas fram som ett led i att förtäta de centrala delarna av Kungsbacka stad. I dagsläget är bedömningen att det inte finns andra platser med förhöjda halter av luftföroreningar. Men det pågår en förtätning av Kungsbacka stad och i vissa områden så omvandlas vissa stadsdelar från verksamhetsområden till en blandstad vilket kommer medföra högre och tätare bebyggelse i anslutning till större lokalgator.

Dominerande utsläppskällor i kommunen

En av de större utsläppskällorna till luftföroreningar i Kungsbacka bedöms vara trafiken.

Trafikkartläggningar/trafikräkning för kommunen

Tabell B1:5-2 Trafikräkning i Kungsbacka

	Trafikmängd 2014*	Trafikmängd 2021	Andel tung (%)	Gatubredd
Vallgatan (Västergatan - Storgatan)	7 900	8 900	8	8
Varlavägen (Kungsgatan-Borgmästaregatan)	11 820	13 000	5	12
Kungsgatan (Onsalavägen-Varlavägen)	16 000	16 000	5	9
E6/E20 Varla (Gröningevägen-Arendalsleden)	39 970	47 700	13	22
Varbergsvägen (Söderåleden-Hantverksgatan)	14 740	17 000	6	9

Industrier i kommunen

Störst utsläpp i Kungsbacka stad sker sannolikt från Statkraft vid Hammargård, fjärrvärmeanläggning för biobränsle. Ytterligare ett antal mindre fjärrvärmeanläggningar finns i kommunen.

Övriga utsläppskällor

Det finns ingen samlad kartläggning över hur vanligt förekommande vedeldning är men det är sannolikt ganska vanligt med småskalig vedeldning utanför tätorterna.

Veteranbilsträffar sker en gång per år, Tjolöholm Classic Motor, vid Tjolöholms slott ca 10 km söder om Kungsbacka stad.

Haltnivåer och övervakningskrav

De senaste mätningarna som gjorts i Kungsbacka kommun utfördes 2023 mellan den 8 juni och 10 oktober. Innan dess utfördes mätningar under 2012. Partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO2) mättes vid båda tillfällena med timvisa instrument. Eftersom miljökvalitetsnormer gäller för ett helt år kan man bara göra en bedömning om hur halterna förhåller sig till gränsvärdena.

Halterna av NO2 låg vid den senaste mätningen långt under den nedre utvärderingströskeln (NUT) med avseende på årsmedelvärde, halten låg under NUT även under 2012 men var då betydligt högre. NUT med avseende på timme och dygn överskreds inte under 2023. Under 2012skedde däremot överskridande under flera timmar, 80 timmar jämfört med de tillåtna 175 timmar, under mätperioden och med avseende på dygn överskreds NUT under fyra dygn jämfört med de tillåtna 7 dygnen. Bedömningen är därför att det föreligger risk för överskridande av NUT med avseende på timme och dygn för kvävedioxid utifrån mätningarna 2012.

Halterna av partiklar (PM10) låg vid den senaste mätningen långt under NUT med avseende på årsmedelvärde. NUT med avseende på dygn överskreds under 3 dygn jämfört med de tillåtna 3 dygn. Under 2012 överskreds NUT med avseende på årsmedelvärde, mätningarna av partiklar skedde dock under den period då halterna normalt är som högst, det är därför troligt att ett årsmedelvärde ligger något lägre. Partikelhalterna överskred NUT med avseende på dygn under 34 dygn jämfört med de tillåtna 35, Därmed är det troligt att NUT med avseende på dygn överskreds under 2012.

Det har inte skett några mätningar av SO2 och benso(a)pyren i Kungsbacka. Om vedeldningen i Kungsbacka kommun inte är omfattande bedöms risken för överskridande av B(a)P därmed vara låg. Det finns inga större punktkällor med stora utsläpp av SO2 i Kungsbacka, och det bedöms därmed som högst osannolikt att NUT för SO2 som tim- (100 μg/m3) - eller dygnsmedelvärde (50 μg/m3) skulle överskridas. (Naturvårdsverket och SMHI, 2020).

Det har inte skett några mätningar av CO i Göteborgsregionen men mätningar i svenska städer visar att halterna är generellt låga och långt under NUT. I princip har överskridanden av utvärderingströsklar skett i landet endast i samband med veteranbilsparader eller motsvarande motorträffar (Naturvårdsverket och SMHI, 2020). Vid Tjolöholms slott ca 10 km söder om Kungsbacka stad sker Tjolöholm Classic Motor en gång per år och då kan halterna av CO ligga högre.

Rapporterade resultat från kontroll av luftkvalitet visar att halterna av metaller (As, Cd, Ni och Pb) i svenska städer är mycket låga och långt under NUT. Mätningarna nationellt har huvudsakligen utförts i trafikmiljö och i urban bakgrund. En analys genomförd av Naturvårdsverket och SMHI har dock identifierat att det mest intressanta att undersöka när det gäller dessa föroreningar är utsläpp från punktkällor (Naturvårdsverket och SMHI, 2020). Det kan dock föreligga en viss risk för utsläpp av metaller från industrierna i kommunen.

Förorening	**Halt (år/vh)**	**Haltområde**	**Krav på kontroll (exempel på beskrivning)**
Kvävedioxid	6,83 (2023) 21 μg/m^3(2012)	> NUT*	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Svaveldioxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kolmonoxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bensen		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar (PM10)	12,26 (2023) 21 μg/m^3 (2012)	> NUT*	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar (PM2,5)		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bens(a)pyren		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Arsenik		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kadmium		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Nickel		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning

Objektiv skattning i Kungälv

Kungälv kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Kommunen genomför under 2024 en mer beräkning av luftkvaliten för NO2 och PM10 i stadskärnan. Beräkningen innehöl flera senarion, ett för nuläget, ett för framtidscenario.

Resultat från spridningsberäkningar av NO_2 för hela Kungälvs stadskärna visar sammantaget att de vägar som genererar högst halter är E6:an och Marstrandsvägen (väg 168). Halter från E6 är som högst kungahälla rececentrum samt kungahälla rececentrum.

Resultatet av beräkningarna visade att för årsmedelvärdet av NO2, överskrids MKM längs Stadsvägen medan NUT tangeras. MKM tangeras även längs Marstrandsvägen och delar av Uddevallavägen.

Gällande 98-percentilen av dygnsmedelvärdet överskrids NUT och ÖUT tangeras längs hela Strandgatan, Marstrandsvägen samt vid delar av Kongahällagatan, medan NUT tangeras för 98-percentilen av timmedelvärdet längs Strandgatan och Marstrandsvägen. Strandgatan är fortfarande den gata i stadskärnan som har högst halter i gaturummet avseende NO_2. Både NUT, ÖUT och MKM överskrids i gaturummet och mätningarna bör därför fortsätta på Strandgatan. Avseende PM10 underskrids NUT och ÖUT längs hela Strandgatan.

I centrala Kungälv har kontinuerliga mätningar av NO_2 utförts under 2020–2022 på Strandgatan, och PM10 mättes 2020 på samma plats under ca 6 månader, 21 april – 11 oktober. Detta främst för att bedöma risken för ett överskridande av miljökvalitetsnormen för kvävedioxid inom Kungälvs kommun. Mätperioden fastställdes på grund av osäkerheter i förändrade trafikvanor under pandemin och byggprojekt i centrala Kungälv.

Utförda mätningar

Tabell B1:4-1 Stationsinformation *ÅDT=årsmedeldyngstrafik*

Station	**Koordinater (x, Y. RT-90)**	**Gaturum eller urban bakgrund**	**Dubbel eller enkelsidig bebyggelse vid mätplats**	**Antal fordon (ÅDT) som passerar mätplatsen dagligen***	**Övrigt, t.ex andra källor än trafik i närheten**
E6/Kongahällagatan (Vinter 2015/16)	57871330 148114	Gaturum	Dubbel	58 000 (NVDB)	Nej
Strandgatan, 2020–2022	57870483 148845	Gaturum	Dubbel	11250	Nej
Entré Ytterby, 2020 (inom detaljplansarbete)	57864258	Gaturum	Dubbel	20 300	Nej
Suburban background (Naturvårdsverket) data fram till 2020-01 (O_3), 2019-05 (NO_2)	6416051 145340 Nationell stationskod 34655	Urban bakgrund (Suburban)			

Val av mätplats

Strandgatan

Utifrån beräknade resultat både från Ren regionluft – Beräkningar av kvävedioxid: 2015 och Luftmiljöutredning Kungälvs kommun: 2018, så fanns det risk för att ÖUT överskreds för NO_2 för tim-och dygnsmedelvärden även i centrala delar av Kungälv. Strandgatan var en av dessa platser. Beräkningen 2024 av NO_2 och partiklar bekräftar att detta är en av gatrymen där det finns risk för högre värden

Där rör sig mycket folk dagligen och platsen bedömdes representativ för de mätningar som precis avslutats vid årsskiftet 2022. Det är en plats som är under explatering. I södra ändad av strandgatan håller man på att ta fram ett planprogram för nya bostäder så det bedöms som en bra plats även för framtida mätningar.

I södra ändad av strandgatan håller man på att ta fram ett planprogram för nya bostäder som kommer innebära ytterligare förtätning samt att fler kommer röra sig i området så det bedöms som en bra plats även för framtida och fortsatta mätningar mätningar.

E6/Kongahälla

Mätplatsen 2015/16 bredvid E6 nära korsningen till Kongahällagatan var i ett område där ett resecentrum, bostäder och handel- och serviceverksamheter skulle uppföras. Utbyggnaden av bostäder längs med Kongahällagatan har fortsatt under 2025 och 2026.

Luftkvalitetsberäkningar i detaljplanearbete har visat på höga partikelhalter. Mätningar visade dock på relativt låga partikelhalter. Resultatet visade i stället på höga NO2-halter som riskerade att överskrida MKN för timme och överskred avseende dygn. Luftvårdsförbundet

mäter kontinuerligt i Gårda (Göteborg) för samma utsläppskälla (E6) men resultatet bör följas upp i området. Ett åtgärdsprogram för NO2 finns för hela Göteborgsregionen med tillhörande åtgärder

Detaljplan Entré Ytterby

Inom detaljplanearbete för bostäder och kontor i Ytterby utförs under 2020 en mätning av NO_2 och PM_{10} längs den vältrafikerade Marstrandsvägen, väg 168. Mätning utfördes kontinuerligt för en sammanhållen tremånadersperiod. Tillhörande beräkning utfördes för 2020 och prognosåret 2045. Passiva diffusionsprovtagare användes för mätning av NO_2 och PM_{10} mättes instrumentellt.

Urbana bakgrundsmätningar

Naturvårdsverket står för urbana bakgrundsmätningar av O_3 och NO_2 i Ytterby.

Dominerande utsläppskällor i kommunen

En av de större utsläppskällorna till luftföroreningar i Kungälv bedöms vara trafiken.

Trafikkartläggningar/trafikräkning för kommunen

Tabell B1:4-2 Trafikräkning

År	Gaturum	Punktläge	Från datum	Till datum	Riktning	Skyltad hastighet	ÅDT	Hastighet (85 %)	Tung trafik (%)
2023	Kongahällagatan	Väster om Bäckgatan	2023-05-09	2023-05-16	totalt	50	7868	35	12,5
Kommentarer: Det finns ingen senare mätning än 2023. Ny trafikmätning									
2023	Kongahällagatan	Väster om Uddevalla-vägen	2023-05-09	2023-05-16	totalt	50	7716	42	12,3
Kommentarer:									
2025	Kongahällagatan	Väster om Uddevalla-vägen	20205-11-12	2025-11-19	Totalt	50	7083	42,7	11,2
Kommentarer: . Byggnation av bostäder vid Kongahälla.									
2025	Kongahällagatan	Öster Gråbrödra-gatan	2025-11-12	2025-11-19	Totalt	50	3329	49,9	7,9
Kommentarer:. Byggnation av bostäder utmed Kongahällagatan bidrar till ytterrligare förtätning av stadsdelen samt ökning av tung trafik.									

Tabell B1:4-2 Trafikräkning

År	Gaturum	Punktläge	Från datum	Till datum	Riktning	Skyltad hastighet	ÅDT	Hastighet (85 %)	Tung trafik (%)
2023	Strandgatan	Norr Glasbruksgränd	2023-05-09	2023-05-16	totalt	30	10979	30	10,7
Kommentarer: mätslangen kördes av i samband med mätningar hösten 2025. Ny määtning planerad hösten 2026									
2021	Strandgatan	Norr Glasbruksgränd	2021-04-13	2021-04-20	Syd	30	5392	31	4,7
2021	Strandgatan	Norr Glasbruksgränd	2021-04-13	2021-04-20	Norr	30	5854	27	6,3

Industrier i kommunen

Sirab

SRIAB i Rollsbo industriområde norr om Kungälv, mäter regelbundet utgående luft, stofthalt och halten totala kolväten. Stoftemissioner uppgick totalt till 0,05 kg/h vid mätningar 2024 vilket klarar utsläppskraven.

Nouryon

Nouryon söder om Nordre Älv i Göteborgs kommun, ca 650 m från kommungränsen, släppte ut 23 ton NOx 2024 (jmf 12 ton NOx 2021) enligt miljörapporteringsportalen och ligger i storleksordning på ca 5 % jämfört med Kungälvs totala utsläpp. Förhärskande vindriktning i kommunen är sydvästlig riktning vilket innebär att inte Kungälv tätort och centrum i ligger i direkt vindriktning för ovan anläggningar. Vi har inte kunnat ta fram siffror för anläggningen från smp för 2025

Övriga utsläppskällor

Under 2017 fanns det 649 miljögodkända vedpannor samt pellets- och flispannor samt 402 icke miljögodkända pannor enligt Kungälvssotarna. I utdrag från sotarregistret finns cirka 7700 adresser/fastigheter i kommunen där någon form av trivseleldning förekommer och sotning utförs, tex braskamin, öppen spis, kakelugn, vedspis etc. Under 2025 beviljades 80st nya eldstäder i kommen.

Haltnivåer och övervakningskrav

I centrala Kungälv utfördes kontinuerliga mätningar 2020 - 2022 på Strandgatan avseende NO_2, partiklar (PM10) mättes på samma plats under delar av 2020. Trots relativt låga halter av NO_2 under 2020, inga överträffande av NUT för dygns- eller timmedelvärde (27 mars – 31 december), bedömde Naturvårdsverket att risken för ett överskridande av miljökvalitetsnormen för kvävedioxid kunde kvarstå inom Kungälvs kommun och betonade vikten av att kontinuerliga mätningar fortsatte även under kommande år.

Resultatet för 2022, liksom för 2021, visade att varken MKN eller utvärderingströsklar överskreds, årsmedelvärdet låg på 13 μg/m3 och MKN för dygnsmedelvärde överskreds endast under två dygn jämfört med tillåtna 7 dygn under ett kalenderår.

Partiklar mättes under ca 6 månader, 21 april – 11 oktober 2020. Under den perioden förekom endast ett fåtal överskridanden av NUT för dygnsmedelvärde jämfört med tillåtna 35 dygn under ett kalenderår. Därmed föreligger troligen ingen risk för överträdelse av NUT för PM10.

Det har inte skett några mätningar av SO2 och benso(a)pyren i Kungälv. Bostäder som använder vedeldning som uppvärmning blir allt färre. Och om vedeldningen i Kungälv kommun inte är mer omfattande bedöms risken för överskridande av B(a)P vara låg. Enligt RUS har utsläppssiffrorna för bens(a)pyren minskat med nästan 60 % mellan 1990 och 2020. Det finns inga större punktkällor.

Objektiv skattning i Lerum

Lerum kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Utförda mätningar

Den senaste mätningen som gjorts i Lerum var mätningar av NO_2 och PM_{10} under 2018. Beräkningar av kvävedioxid gjordes inom regionluft för 2015.

Tabell B1:5-1 Stationsinformation ÅDT=årsmedeldyngstrafik

Station/adress	Mätningar	Koordinater (nord, öst, SWEREF99)	Gaturum eller urban bakgrund	Dubbel eller enkelsidig bebyggelse vid mätplats	Antal fordon (ÅDT) som passerar mätplatsen dagligen*	Övrigt, t.ex andra källor än trafik i närheten
Tingshuset, Göteborgsvägen 24	NO2, PM10	6406397, 337504	Gaturum	Dubbel	6400	

Val av mätplats

Vid en luftkvalitetsmätning som utfördes 2011, januari till mars, användes passiva provtagare under tre veckor för NO_2 på flera platser runt om i Lerum. Då kom man fram till att den mest belastade platsen var vid mätplatsen Centrum, längst med Göteborgsvägen väster om rondellen. Den valda mätplatsen 2018 var också på Göteborgsvägen väster om rondellen men placeringen blev, av praktiska skäl, inte exakt samma som 2011. Mätvagnen placerades intill trevägskorsningen Adelstorpsvägen och Göteborgsvägen där det passerar många bussar. Korsningen har även mycket start och stopp. Relativt mycket trafik passerar för att vara en lokalväg samtidigt som den ligger nära E20. Den valda mätplatsen är också en plats mitt i Lerums centrum där många rör sig nära trafikmiljön och bebyggelsen är något tätare och högre än i andra delar av Lerums tätort.

Beräkning av kvävedioxid från 2017 (2015 års halter) visade även en tendens att halterna är högre längs med Göteborgsvägen och Alingsåsvägen, några av de mest trafikerade lokalvägarna i Lerums centrum jämfört med andra lokalvägar i Lerum. Högst är halterna runt E20 som går igenom kommunen.
Vid beräkning av partiklar 2012 så tittade man också på ett stråk i centrala Lerum längs med Göteborgsvägen som indikerade att halter av partiklar överskred miljömålet för årsmedelvärde och överskred nedre utvärderingströskel för dygnsmedelvärde. I anslutning till E20 var då halterna lägre.

En alternativ mätplats hade varit närmare Aspedalen på grund av närheten till fjärrvärmeverket som är beläget nära Aspedalens station. Beräkning av kvävedioxid från 2017 indikerade att halterna av kvävedioxid kunde vara högre och nära miljökvalitetsnormen för dygn i närheten av Aspedalen och fjärrvärmeverket framförallt i

direkt anslutning till E20. På den platsen rör sig inte lika många människor och bebyggelsen är också glesare än i Centrum. Vid mätningen som utfördes 2011 var också halterna lägre vid Aspedalen och vid Lerum Anders väg, en mätpunkt i ett bostadsområde längs med Göteborgsvägen men närmare Aspedalen jämfört med i Lerums centrum.

Sammantaget bedömdes mätplatsen i Lerums centrum vid Tingshuset vara den mest intressanta för att undersöka halterna av både partiklar och kvävedioxid och för att följa upp mätningen från 2011.

Inga stora förändringar har skett sedan mätningarna utfördes. Längs Göteborgsvägen närmare Aspedalen närmare både E20 och fjärrvärmeverket finns risk för förhöjda halter. Precis norr om Göteborgsvägen finns ett större bostadsområde vid Lerum Andersvägen med låg bebyggelse.

Det finns andra vältrafikerade lokalvägar i kommunen utanför Lerums centrum men där är det betydligt glesare bebyggt på sidorna om vägarna och bebyggelsen är också mycket lägre. Vi har använt verktygen VOSS för att genomföra några beräkningar på andra platser men det indikerar att nedre utvärderingströsklarna för både NO2 och PM10 underskrids.

E20 går genom kommunen men det är glest bebyggt längs med E20. I Lerum sammanfaller dock den tätare centrumbebyggelsen med närhet till E20.

Dominerande utsläppskällor i kommunen

Trafiken är den stora utsläppskällan och i trafiken är E20 den största källan. Mellan södra Lerum och Floda är ÅDT 24 000 - 32 000 fordon på E 20 genom Lerum.

Trafikkartläggningar/trafikräkning för kommunen
De största lokalvägarna i Lerums centrum:

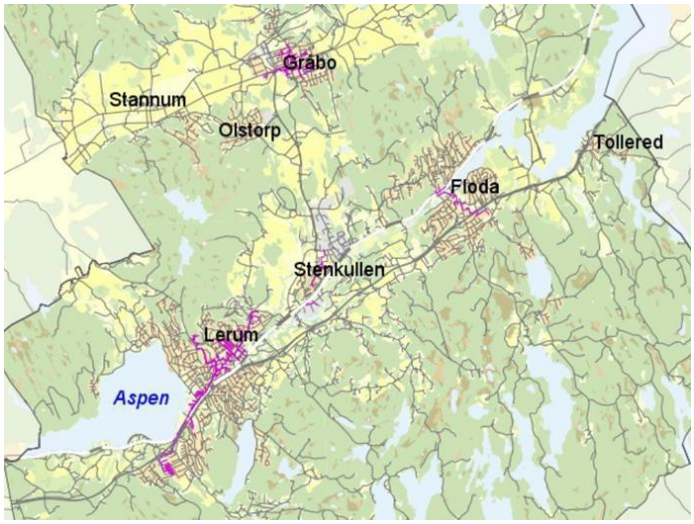
2015:
Alingsåsvägen 20 m n. Pomonavägen: 10000 (6% tung trafik)
2016:
Göteborgsvägen 35 m norr Haegerströms väg: 6400 (5% tung trafik) Södra Långvägen väster om Almekärrsvägen (går längs med E20): 8400 2019:
Alingsåsvägen öster om Skogshöjden: 10400 (6% tung trafik)

Industrier i kommunen

Fjärrvärmeanläggningar ger framförallt lokala bidrag enligt nedanstående utsläpp.

Fjärrvärmeanläggningar	NOx	Stoft	Svavel
Aspedalens Fjärrvärmecentral	8197 kg	3384 kg	982 kg
Fjärrvärmecentral i Gråbo	2030 kg	4851 kg	284 kg
Stenkullens fjärrvärmecentral	851 kg	883 kg	88 kg
Floda värmeverk	2731 kg	1923 kg	319,7 kg

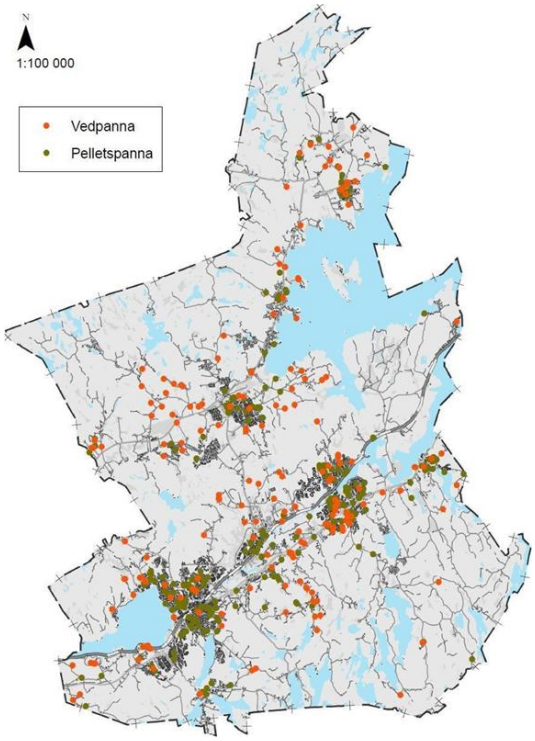
Det finns utbyggt fjärrvärmenät i kommunen enligt de rosa markeringarna i kartan nedan.

2017 tog Gösab, som utför sotning i kommunen, fram uppgifter på beställning av Lerums kommun om det totala antalet bostäder där de utför sotning på grund av vedeldning i braskamin eller panna. Det var 6200 bostäder. Det mesta utgörs av braskaminer för trivseleldning/ stödeldning under den kallare årstiden. Ingen närmare kartläggning har utförts över var eldning sker eller hur frekvent.

Miljöenheten har under hösten 2020 begärt ytterligare uppgifter från Gösab om antalet vedpannor och vart de finns placerade. Totalt finns 195 vedpannor och 274 pelletspannor. De är fördelade ganska jämnt över bebyggelsen i kommunen med större koncentration av pelletspannor i tätorterna. Miljöenheten kommer under våren 2021 göra en inventering av vedpannorna genom utskick till fastighetsägare.

Kart över vedpannor och pelletspannor i Lerums kommun

Haltnivåer och övervakningskrav

De senaste mätningarna som gjorts i Lerums kommun utfördes 2018 (från mitten av mars - mitten av maj, oktober-november, partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO2) mättes med timvisa instrument. Eftersom miljökvalitetsnormer gäller för ett helt år kan man bara göra en bedömning om hur halterna förhåller sig till gränsvärdena. NO2 i gaturum i Lerum (14 µg/m3) låg långt under MKN, utvärderingströsklarna och miljömålet för NO2 som årsmedelvärde. Inte heller för dygns- eller timmedelvärdena förekom överskridanden av MKN eller utvärderingströsklarna i Lerum under mätperioderna.

Även periodmedelvärdet av PM10 (14 µg/m3) i Lerum låg klart under MKN och dess utvärderingströsklar, men endast strax under miljömålet för årsmedelvärde. Inte heller MKN för dygnsmedelvärde samt tillhörande utvärderingströsklar överskreds under mätperioderna 2018 i Lerums gaturum.

Det har inte skett några mätningar av SO2 i Lerum. Det finns inga större punktkällor med stora utsläpp av SO2 i Lerum, och det bedöms därmed som högst osannolikt att NUT för SO2 som tim-(100 µg/m3) - eller dygnsmedelvärde (50 µg/m3) skulle överskridas. (Naturvårdsverket och SMHI, 2020).

Det har inte skett några mätningar av CO i Göteborgsregionen men svenska städer visar att halterna är generellt låga och långt under NUT. I princip har överskridanden av utvärderingströsklar skett i landet endast i samband med veteranbilsparader eller motsvarande motorträffar (Naturvårdsverket och SMHI, 2020). Det förekommer inga veterenbilsparader i kommunen. Sommartid hålls dock veterenbilsträffar veckovis på en plats i kommunen. Dessa träffar hålls dock i öppen, glest bebyggd miljö.

Rapporterade resultat från kontroll av luftkvalitet visar att halterna av metaller (As, Cd, Ni och Pb) i svenska städer är mycket låga och långt under NUT. Mätningarna nationellt har huvudsakligen utförts i trafikmiljö och i urban bakgrund. En analys genomförd av Naturvårdsverket och SMHI har dock identifierat att det mest intressanta att undersöka när det gäller dessa föroreningar är utsläpp från punktkällor (Naturvårdsverket och SMHI, 2020).

Tabell B1:5-2 Sammanställning av haltnivåer och övervakningskrav i Lerum kommun.

Förorening	Halt (år/vh)	Haltområde	Krav på kontroll (exempel på beskrivning1)
Kvävedioxid	14 μg/m^3	>NUT*	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Svaveldioxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kolmonoxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bensen		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar (PM_{10})	14 μg/m^3	> NUT*	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar ($PM_{2,5}$)		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bens(a)pyren		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Arsenik		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kadmium		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Nickel		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bly		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning

Objektiv skattning i Lilla Edet

Lilla Edets kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Utförda mätningar

I kommunen har mätningar av partiklar (PM10 och kvävedioxid (NO2) utförts under 2017. Sedan den senaste mätningen 2017 har det inte skett några större förändringar på mätplatsen.

Inom Ren regionluft utfördes beräkningar av kvävedioxid för året 2015.

Tabell B1:6-1 Stationsinformation ÅDT=årsmedeldygnstrafik

Parametrar/ år	Adress	Koordinater SWEREF99 TM	Gaturum eller urban bakgrund	Dubbel eller enkelsidig bebyggelse vid mätplats	Antalfordon (ÅDT) som passerar mätplatsen dagligen	Övrigt, t.ex andra källor än trafik i närheten
NO2, PM10	Central del av Göteborgsvägen	157533 6446599	Gaturum	Dubbel bebyggelse	~~2805~~ 40115	Vedeldning

Val av mätplats

Mätplatsen valdes eftersom det anses vara den mest frekvent besökta platsen av kommuninnevånare i Lilla Edet. I området finns handel- och serviceverksamhet samt bostäder. Platsen är en genomfartsled med bebyggelse på båda sidorna. Bebyggelsen löper inte kontinuerligt längs med gatan utan bryts upp av parkeringar och tvärgator. Fastigheterna härstammar från olika tidsperioder vilket ger fastigheter med olika karaktärer och höjdskillnader. Den genomsnittliga nivån på fastigheterna är trevåningshus.

Området ringas in av E45:an i öster, väg 167 och älven i väster. De är tre trafikleder med relativ hög belastning. Omkring dessa leder finns inga naturliga lokaler där människor frekvent vistas i samma utsträckning som vid Göteborgsvägen. Längs med E45:an finns bostäder men inte i den omfattningen som efterfrågas i miljökvalitetsnormen. Väg 167 har fått en ökad belastning av tung trafik på grund av verksamheter i kommunen, dock finns inte några naturliga mötesplatser i nära anslutning i samma utsträckning som vald plats. Väg 167 är ett biflöde till E45:an.

Dominerande utsläppskällor i kommunen

En av de större utsläppskällorna till luftföroreningar i Lilla Edet bedöms vara trafiken. Övriga föroreningskällor som bedöms påverka resultaten är de industrier som finns i närheten.

Trafikkartläggningar/trafikräkning för kommunen

Den senaste trafikräkningen genomfördes i Lilla Edets kommun 2023 och för det valda gaturummet var ÅDT 40115 fordon per dygn

Industrier i kommunen

I kommunen finns industri med utsläpp till luft, Essity Hygiene and Health AB, som producerar pappersartiklar. Verksamheten har tillstånd från Länsstyrelsen i Västra Götalands Län utfärdat 2013, vilket betraktas i sammanhanget som ett relativt nytt miljötillstånd. Det medför att verksamheten bör ha väl dimensionerade skorstenar.

Verksamheten har utsläpp till luft av DX-ITEQ, NMVOC, och kvicksilver. I verksamhetens emissionsdeklaration för 2023 framgår att NMVOC är beräknad med skogsindustrins schablon.

Mätning av DX-ITEQ och kvicksilver visade utsläpp under nedre detektionsgräns.

I miljörapporten redovisas halter av utsläpp genom momentana provtagningar med sammanfattningen att de inte har högre utsläpp än lagkravet, förordning SFS 2013:253.

Övriga utsläppskällor

Det finns ett fjärrvärmenät i kommunen, där ett 40-tal fastigheten är anslutna.

Det finns ingen kartläggning om hur omfattande vedeldningen är i kommunen. Men det är känt att det finns många som fortfarande har vedeldning som huvudsaklig uppvärmningskälla.

Enligt SMHI:s nationella kartläggning av utsläpp av B(a)P är inte Lilla Edet upptagen på listan med kommuner med högst påverkan av B(a)P. Dock vet vi att det finns många som fortfarande har vedeldning som huvudsaklig uppvärmningskälla. Enligt uppgifter av det verksamma sotningsföretaget LFTF Search AB finns det:

- Oljepannor över 60 kW 31
- Oljepannor under 60 kW 117
- Fastbränsle konventionella 282
- Fastbränsle keramiska 316
- Pelletspannor 417
- Lokaleldstäder 2847 2881
- Lokal pellets 22

Haltnivåer och övervakningskrav

De senaste mätningarna som gjorts i Lilla Edets kommun utfördes under 2017 mellan den 1 mars till den 30 juni, för kvävedioxid (NO_2) och 1 mars till 1 maj för partiklar (PM_{10}) och mättes med timvisa instrument. Eftersom miljökvalitetsnormer gäller för ett helt år kan man bara göra en bedömning om hur halterna förhåller sig till gränsvärdena.

Halterna av NO_2 låg vid den mätningen under den nedre utvärderingströskeln (NUT) med avseende på årsmedelvärde. NUT med avseende på timme överskreds under några timmar under mätperioden och med avseende på dygn överskreds NUT under ett dygn jämfört med de tillåtna 7 dygnen. Även om mätningarna utfördes under en period då halterna av NO2 generellt ej är som högst är bedömningen att normerna för kvävedioxid sannolikt klarades under 2017.

Halterna av partiklar (PM_{10}) låg långt under NUT med avseende på årsmedelvärde. Mätningarna av partiklar skedde under den period då halterna normalt är som högst, det är därför troligt att ett årsmedelvärde ligger något lägre. Partikelhalterna överskred heller inte NUT med avseende på dygn, det är därför inte troligt att överskridande av NUT med avseende på dygn skett under 2017.

Spridningsberäkningarna som gjordes 2015 visade på att halterna av NO2 och PM10 stämde relativt bra överens med mätningarna 2017 och att de låg långt under miljökvalitetsnormerna.

Enligt SMHI:s Nationell modellering av luftkvalitet visar det beräknade årsmedelvärde för NO_2 i vald punkt för objektivskattning 2,6 $\mu g/m^3$, Vidare i samma punkt att årsmedelvärdet för PM_{10} 7,8 $\mu g/m^3$ och för små partiklar $PM_{2,5}$ 5,7 $\mu g/m^3$.

Kommunen har i lokala ordningsföreskrifterna regler för att förhindra tomgångskörning. Där tydliggörs att ett motordrivet fordon högst får hållas igång stillastående utomhus i en minut . Dock finns en kultur i kommunen att lämna motordrivna fordon på tomgångskörning, vilket kan vara en av fler orsaker varför det uppmätta värdet av NO_2 är så pass mycket högre än de beräknade.

Det har inte skett några mätningar av SO_2 och benso(a)pyren i Lilla Edet. Det finns utsläpp av SO_4 i kommunen, därmed bör det eventuellt utföras mätningar för att undersöka om det kan bidra till höga SO_2 halter. Det bedöms dock vara osannolikt att NUT för SO_2 som tim- (100 $\mu g/m^3$) - eller dygnsmedelvärde (50 $\mu g/m3$) skulle överskridas (Naturvårdsverket och SMHI, 2020).

Det finns många hushåll i Lilla Edet kommun som fortfarande har vedeldning som huvudsaklig uppvärmningskälla. Halterna av B(a)P skulle därför kunna vara förhöjda. Dock så är inte Lilla Edet upptagen på listan med kommuner med högst påverkan av B(a)P enligt SMHI:s nationella kartläggning.

Det har inte skett några mätningar av CO i Göteborgsregionen men svenska städer visar att halterna är generellt låga och långt under NUT. I princip har överskridanden av utvärderingströsklar skett i landet endast i samband med veteranbilsparader eller motsvarande motorträffar (Naturvårdsverket och SMHI, 2020). Inga sådana event har identifierats i Lilla Edet.

Rapporterade resultat från kontroll av luftkvalitet visar att halterna av metaller (As, Cd, Ni och Pb) i svenska städer är mycket låga och långt under NUT. Mätningarna nationellt har

huvudsakligen utförts i trafikmiljö och i urban bakgrund. En analys genomförd av Naturvårdsverket och SMHI har identifierat att det mest intressanta att undersöka när det gäller dessa föroreningar är utsläpp från punktkällor (Naturvårdsverket och SMHI, 2020). Det kan därmed föreligga en risk för punktutsläpp av metaller från industrin i kommunen möjligen borde en mätning av detta genomföras för att kartlägga hur halterna förhåller sig till normerna.

Tabell B1:6-2 Sammanställning av haltnivåer och övervakningskrav i Lilla Edets kommun.

Förorening	Halt (år/vh)	Haltområde	Krav på kontroll (exempel på beskrivning1)
Kvävedioxid	10 µg/m^3	< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Svaveldioxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kolmonoxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bensen		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar (PM_{10})	14 µg/m^3	< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar ($PM_{2,5}$)		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bens(a)pyren		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Arsenik		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bly		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kadmium		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Nickel		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning

Objektiv skattning i Mölndal

Mölndal kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Utförda mätningar

I Mölndal har det årligen utförts kontinuerliga mätningar av kvävedioxid (NO_2) vid två fasta stationer. Sedan 2019 är dock mätningen vid Göteborgsvägen ur funktion.

Beräkningar av kvävedioxid gjordes inom regionluft för 2015. SMHI har tagit fram en nationell modellering av luftkvalitet för 2023 års halter som omfattar både Kvävedioxid och PM_{10}.

Tabell B1:7-1 Stationsinformation *ÅDT=årsmedeldyngstrafik*

Station	**Adress**	**Koordinater (x, Y. RT-90)**	**Gaturum eller urban bakgrund**	**Dubbel eller enkelsidig bebyggelse vid mätplats**	**Antal fordon (ÅDT) som passerar mätplatsen dagligen***	**Övrigt, t.ex andra källor än trafik i närheten**
Mölndals Bro, 9346	NO2, ozon		Urban bakgrund		E6= 84500 (2024) Järnvägsgatan= 6327 (2025) Mölndals bro =13800 (2025)	

Val av mätplats

Mölndals Bro

Mätplatsen har valts eftersom det finns en lång tidsserie över tak (nr 9346), som 2009 kompletterades med mätningar i gaturum (nr 32426) för att det bättre skulle spegla halter där människor vistas. Gaturumsstationen har inte varit igång sedan 2019.
Under oktober/november 2021 har mätningar gjorts på flera platser i Mölndal för att hitta en lämplig plats för en ny mätstation i gaturum. Mätningarna gjordes med diffusionsprovtagare under två veckor vid sex platser, bland annat vid Mölndals bro, Storgatan och flera platser längs med Göteborgsvägen i Mölndal. Mätningarna indikerade att de högsta halterna finns i Mölndal vid Göteborgsvägen. De två platser med högsta halterna var vid Krokslätts Parkgata och vid Lackarebäcksmotet. En ny permanent mätstation ska placeras längs med Göteborgsvägen. Då det varit problem med den först utvalda platsen vid Krokslätts parkgata så undersöks nu platser närmare Lackarebäcksmotet. Den nya mätplatsen bedöms ge en bättre bild av de högsta halterna i Mölndal.

Dominerande utsläppskällor i kommunen

En av de större utsläppskällorna till luftföroreningar i Mölndal bedöms vara trafiken. Övriga föroreningskällor som bedöms påverka resultaten är de industrier som finns i närheten.

Trafikkartläggningar/trafikräkning för kommunen

Tabell B1:7-2 Trafikräkning Mölndals bro

År	Gaturum	Punktläge	Från datum	Till datum	Skyltad hastighet	ÅDT	Tung trafik (%)
2022	Mölndals bro	Mölndals bro Nkb	12/9	19/9	40 km/h	7236	5
2025	Mölndals bro	Mölndals bro Nkb	7/4	13/4	40 km/h	6853	5

Tabell B1:7-3 Trafikräkning Mölndals bro

År	Gaturum	Punktläge	Från datum	Till datum	Skyltad hastighet	ÅDT	Tung trafik (%)
2023	Mölndals bro	Mölndals bro Skb	9/10	15/10	40 km/h	7950	5
2025	Mölndals bro	Mölndals bro Skb	7/4	13/4	40 km/h	6953	5

Tabell B1:7-4 Trafikräkning Göteborgsvägen, norrgående, höjd med Mölndals sjukhus

År	Gaturum	Punktläge	Från datum	Till datum	Skyltad hastighet	ÅDT
2024	Göteborgsvägen	Göteborgsvägen Ök	23/9	29/9	50 km/h	3948
2025	Göteborgsvägen	Göteborgsvägen Ök	1/9	7/9	50 km/h	4061

Tabell B1:7-5 Trafikräkning Göteborgsvägen, södergående, söder om Värmlandsgatan

År	Gaturum	Punktläge	Från datum	Till datum	Skyltad hastighet	ÅDT
2024	Göteborgsvägen	Göteborgsvägen Sk	23/9	29/9	50 km/h	3663
2025	Göteborgsvägen	Göteborgsvägen Sk	1/9	7/9	50 km/h	3045

Industrier i kommunen

Mölndals energi (KVV Riskullaverket). Swerock, bergtäkt.

Övriga utsläppskällor

Mölndal kommun har närhet till Göteborg, hamnen och sjöfart i Göteborg.

Det finns utbygg fjärrvärmenät i kommunen framförallt i de delar där luftkvalitén är sämst det vill säga i centrala Mölndal.

Kartläggning över hur vanligt förekommande vedeldning är saknas men bygg- och miljöförvaltningen får nästan inte in några klagomål på vedeldning.

Det förekommer inga veteranbilsträffar i kommunen.

Under andra halvåret 2021 gjordes en partikelmätning av PM2,5 och PM10 vid Södra Kyrkvägen i Kållered. Mätningen gjordes av IVL på uppdrag av Swerock för att bestämma Swerocks bidrag till partikelhalter i luft vid närliggande bostäder. Mätningen gjordes i en närliggande trädgård på baksidan av bostadshuset mot Östra Lindomevägen och Swerock och cirka 140 m från E20. Mätningen visade att det fanns viss risk för överskridanden av MKN för PM_{10} för dygnsmedelvärde. Bedömningen som har gjorts är att det inte går att visa att Swerock är orsaken till de uppmätta halterna. Mätningen är inte gjord i enlighet med standardiserad metod för luftövervakning och bedöms därför inte vara representativ för att utvärdera partikelhalterna i Mölndal.

Haltnivåer och övervakningskrav

Mätningar av NO_2 i Mölndals kommun utförs med timvisa instrument varje år i taknivå. Årsmedelvärdet av NO_2 i Mölndal var under 2025 10,5 μg/m3 och 2024 10,8 μg/m3. För dygnsmedelvärdet så överskreds nedre utvärderingströskeln (NUT) senast 2023 och för timmedelvärdet så överskreds NUT senast för 2022 vid befintlig takstation i Mölndal.

Då mätningarna i Mölndal sker i taknivå görs även en jämförelse mot stationen i Gårda. Gårda mäter trafiken vid E6 som är den största utsläppskällan i Mölndal. Baserat på utsläppen i Gårda så bedöms att kvävedioxid klarar NUT för år och timme i Mölndal men riskerar att överskridas för dygnsmedelvärde.

För PM_{10} bedöms finnas risk för att den övre utvärderingströskeln (ÖUT) för dygn överskrids i Mölndal då mätningar i Gårda indikerar att den överskridits under 2025 vid 49 tillfällen jämfört med 35 tillåtna. Mätningen har inte kunnat VCM-korrigeras varför resultatet endast ska ses som indikativt. Att den övre utvärderingströskeln för dygn överskrids i Mölndal indikeras även av den nationella modelleringen för luftkvalitet som finns på SMHIs hemsida. Årsmedelvärde klarar troligtvis NUT.

Mätning av kvävedioxid och partiklar PM_{10} görs i Mölndal med en kortare kampanjvis mätning under 2026 vilket kommer ge ytterligare stöd i att bedöma om utvärderingströsklar överskrids.

Det har inte skett några mätningar av SO_2 och benso(a)pyren i Mölndal. Vedeldningen i Mölndal kommun bedöms inte vara omfattande och risken för överskridande av B(a)P är därmed låg. Det finns inga större punktkällor med stora utsläpp av SO2 i Mölndal, och det bedöms därmed som högst osannolikt att NUT för SO_2 som tim- (100 μg/m3) - eller dygnsmedelvärde (50 μg/m3) skulle överskridas. (Naturvårdsverket och SMHI, 2020).

Det har inte skett några mätningar av CO i Göteborgsregionen men svenska städer visar att halterna är generellt låga och långt under NUT. I princip har överskridanden av utvärderingströsklar skett i landet endast i samband med veteranbilsparader eller motsvarande motorträffar (Naturvårdsverket och SMHI, 2020). Inga sådana event har identifierats i Mölndal

Rapporterade resultat från kontroll av luftkvalitet visar att halterna av metaller (As, Cd, Ni och Pb) i svenska städer är mycket låga och långt under NUT. Mätningarna nationellt har huvudsakligen utförts i trafikmiljö och i urban bakgrund. En analys genomförd av Naturvårdsverket och SMHI har dock identifierat att det mest intressanta att undersöka när det gäller dessa föroreningar är utsläpp från punktkällor (Naturvårdsverket och SMHI, 2020).

Tabell B1:7-6 Sammanställning av haltnivåer och övervakningskrav i Mölndals stad.

Förorening	Halt (år/vh)	Haltområde	Krav på kontroll
Kvävedioxid	10,5 µg/m³ (2025 tak)	< NUT år > NUT dygn < NUT timme	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Svaveldioxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kolmonoxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bensen		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar (PM10)		< NUT år > ÖUT dygn	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning (Kontinuerliga mätningar krav inom samverkansområdet)
Partiklar (PM2,5)		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bens(a)pyren		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Arsenik		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kadmium		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Nickel		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bly		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning

Objektiv skattning i Partille

Partille kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Utförda mätningar

Mätning av kvävedioxid (NO_2) har utförts från februari 2022 till april 2023.

Under de senaste fem åren har också mätningar av partiklar (PM_{10}) och kvävedioxid (NO_2) utförts under 2019 i Partille kommun. Beräkningar av kvävedioxid gjordes inom regionluft för år 2015.

Tabell B1. 8:1 Stationsinformation ÅDT=årsmedeldyngstrafik

Station/adress	**Mätningar**	**Koordinater (x, Y. RT-90) X:**	**Gaturum eller urban bakgrund**	**Dubbel eller enkelsidig bebyggelse vid mätplats**	**Antal fordon (ÅDT) som passerar mätplatsen dagligen***
Artles Torg 1	NOX	N-Koordinat: 6403630,8 E-koordinat: 326922,8	Gaturum	Dubbel	20 000 fordon/dygn, mätt på Utbyvägen (år 2019).
Postgången 4	NOX, PM_{10}	X:6401861,63 Y: 155825,55	Gaturum	Enkelsidig	12637, mätt på Göteborgsvägen 250 meter från mätplatsen 2019-11-18 (7-dagar).

Val av mätplats

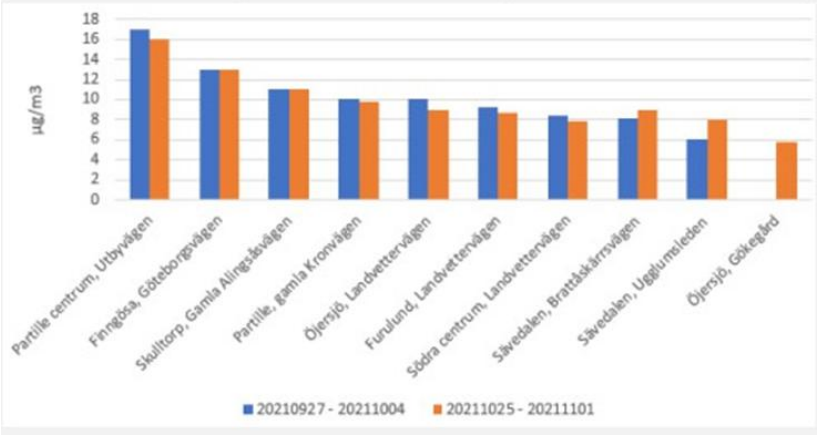
Mätning 2022–2023:

Resultatet från beräkningen av kvävedioxid som utfördes 2019 visade att halterna riskerade att överskrida miljökvalitetsnormen för kvävedioxid i Partille vid Göteborgsvägen och E20.

Naturvårdsverket gjorde därför bedömningen att Partille behövde göra en kontinuerlig mätning av kvävedioxid under ett års tid för att kontrollera att MKN inte överskreds.

För att identifiera den mest exponerade platsen i kommunen, där många människor vistas, utfördes mätningar av kvävedioxid på 10 olika platser i Partille kommun under år 2021. Det utfördes då korttidsmätningar för att jämföra de olika platserna med varandra.

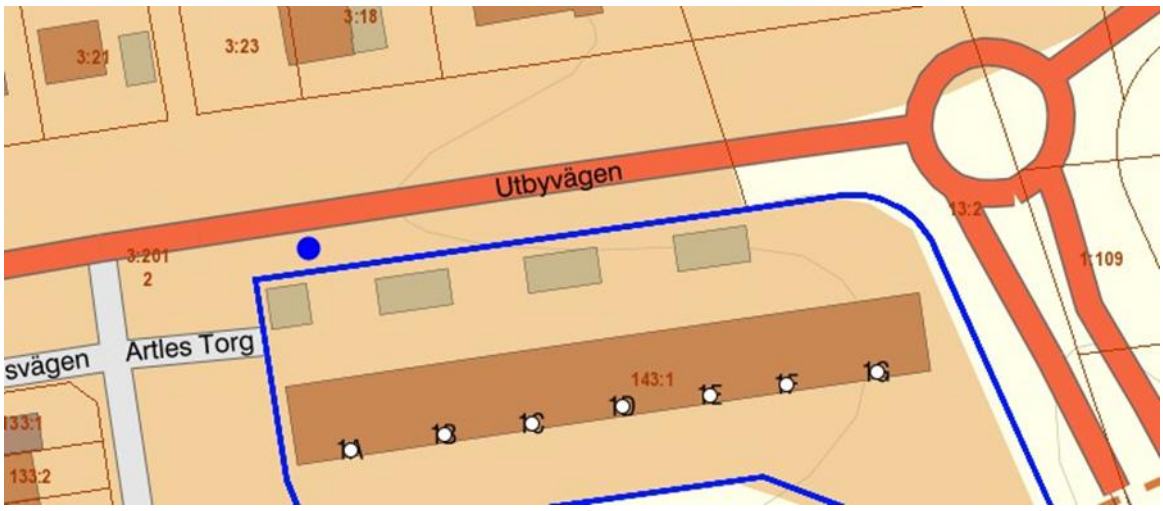
	20210927 - 20211004	20211025 - 20211101	
Partille centrum, Utbyvägen	17	16	NO2 (µg/m3 STP)
Finngösa, Göteborgsvägen	13	13	NO2 (µg/m3 STP)
Skulltorp, Gamla Alingsåsvägen	11	11	NO2 (µg/m3 STP)
Partille, gamla Kronvägen	10	9,8	NO2 (µg/m3 STP)
Öjersjö, Landvettervägen	10	9	NO2 (µg/m3 STP)
Furulund, Landvettervägen	9,2	8,7	NO2 (µg/m3 STP)
Södra centrum, Landvettervägen	8,4	7,8	NO2 (µg/m3 STP)
Sävedalen, Brattåskärrsvägen	8,1	9	NO2 (µg/m3 STP)
Sävedalen, Ugglumsleden	6,1	8	NO2 (µg/m3 STP)
Öjersjö, Gökegård		5,8	NO2 (µg/m3 STP)

Platserna som valdes låg på högtrafikerade vägsträckor i anslutning till bostadsbebyggelse. Vid flera av punkterna finns det också planer för ny bostadsbebyggelse inom en 10-årsperiod. Trafiksituationen vid punkterna är sådan att köbildning förekommer under rusningstrafik, och/eller att trafiken förväntas öka till följd av bebyggelseplanering.

Den platsen som hade högst kvävedioxidvärde var Utbyvägen. Utbyvägen valdes därför ut för att placera en långtidsmätare från februari 2022 till april 2023.

Utbyvägen är ett trafikintensivt område med ca: 20 000 fordon/dygn (år 2019). Köbildning uppstår under högtrafiktid. Det finns bebyggelse på båda sidor om vägen i form av villor och flerbostadshus.

Mätning 2019:

I Partille kommun har vägtrafiken identifierats som den huvudsakliga källan till kvävedioxid och partiklar och högsta haltnivåer har uppmätts i närhet av de stora trafiklederna. Punkten på Postgången ligger nära en högt trafikerad gata, Göteborgsvägen, och intill ett flerbostadshus. E20 ligger i närheten. Även under 2004 och 2008 utfördes en kampanjvis mätning i Partille vid samma plats, så det är en bra jämförelsepunkt.

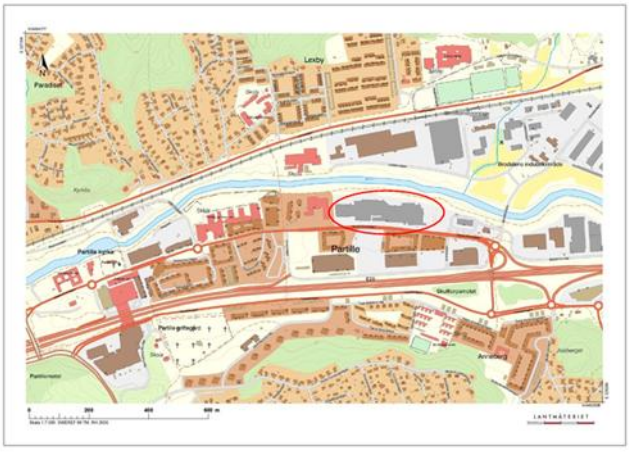
Tio meter norr om mätplatsen löper Göteborgsvägen och cirka 70 meter norr om mätplatsen ligger E20. Cirka 350 meter från mätplatsen ligger köpcentret Allum. Köpcentret har cirka 15 000 besökare dagligen (data från 2008) och de flesta bilburna besökare som kommer västerifrån kör av motorvägen vid Partillemotet och därefter in på Göteborgsvägen, förbi mätplatsen.

Tio meter sydost om mätplatsen finns en av två hyreshuslängder på tre våningar. Sydväst om mätplatsen finns det en bred glugg mellan de två närmaste huslängderna, vilket gör att mätplatsen inte är helt avskärmad i söder och att platsen runt mätpunkten kan anses vara ganska väl ventilerad.

Luftkvalitetsutredning i samband med detaljplan, Stadskvarter norr om arenatorget.

AFRY har genomfört en luftkvalitetsutredning i samband med detaljplanearbetet för Stadskvarter norr om arenatorget i Partille (2025-03-27).

Utredningsområdet ligger väster om Partille centrum, mellan Gamla Kronhusvägen och motorvägen E20, där vägtrafikens utsläpp i form av kvävedioxid (NO_2) och partiklar (PM_{10}) påverkar luftkvaliteten. I närheten av området finns tre skolor. Det finns också en kyrka samt flera bostäder.

Figur 1. Karta som visar utredningsområdet (markerad i rött). I närheten finns skolor, en kyrka samt flera bostäder och Natura 2000-område (Säveån). Källa: (Lantmateriet, 2025).

Beräkningar och modellering utförs för tre scenarier: nuläge (år 2025), nollscenario för år 2040 utan exploatering enligt planförslag, samt ett framtidsscenario för år 2040 med exploatering och byggnader enligt planförslaget.

Utredningsområdet avgränsas till luftmiljön inom fastighet Partille 11:24, med fokus på vägavsnitt Gamla Kronvägen. Utredningen avser föroreningar i luft och tar inte hänsyn till eventuell deposition inom eller utanför utredningsområdet.

I beräkningarna har följande totala medelvärden för årsdygnstrafik (ÅDT) använts i nuläges scenario:

ÅDT: 6721. Andel tung trafik (%): 7,5. I beräkningarna förutsätts saltning av vägbanan vintertid.

För beräkning av scenarion har modellen väg i SIMAIR 3 använts.

Nuläge: Modellering rådande luftkvalitetssituation med befintlig bebyggelse. I Nuläget används trafikdata från mätningar och nuvarande statistik avseende fordonssammansättning, emissionsfaktorer och bakgrundshalter.

Referenspunkterna har därmed placerats i direkt anslutning till befintlig och planerad bebyggelse.

Figur 5. Exempelbild som visar beräknade referenspunkter (prickar) längs med Gamla Kronvägen inom utredningsområdet.

Tabell 4 sammanfattar högsta beräknade halt i omgivningsluft av de olika föroreningstyperna för nuläget.

Tabell 4. Sammanfattning av beräknad halt av partiklar och NO_2.

Förorening	**Medelvärdes-period**	**Högsta beräknade haltbidrag (µg/m³)**	**MKN 2030 (µg/m³)**
PM_{10}	År	13,7	20
	Dygn	23,0	45
NO_2	År	15,5	20
	Dygn	29,6	50
	Timme	41,0	200

Resultatet av spridningsmodellering visar att de beräknade halterna underskrider samtliga miljökvalitetsnormer i scenariot nuläge.

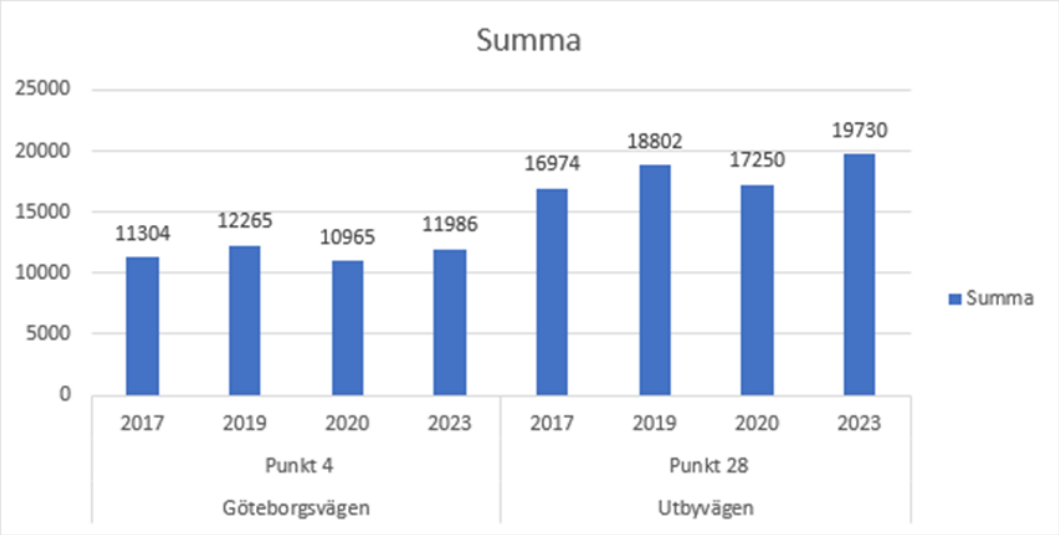
Resultatet av beräkningarna utgör en sammanvägd halt och därmed kan den kumulativa effekten av de luftföroreningar som förekommer inom utredningsområdet bedömas. Resultatet av beräkningarna visar att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft avseende PM_{10} och NO_2 underskrids i nuläget både med gällande direktiv och det föreslagna nya direktivet.

Dominerande utsläppskällor i kommunen

En av de större utsläppskällorna till luftföroreningar i Partille bedöms vara trafiken.

Trafikkartläggningar/trafikräkning för kommunen

Nedan är ett diagram med ÅDT-data för de två platserna där luftmätningarna utförts:

Uppdateringar kring trafikläget:

Ingen onormal förändring av trafiken under 2024.

Sedan mätningarna år 2019 har vissa förändringar av trafiken skett i kommunen. Den största förändringen som gjorts är på Landvettervägen med cirkulationsplatser vid Furulund och Osbäcksvägen.

Östra centrum beräknas få mer trafik under några år framåt på grund av ökat antal verksamheter och att vissa tomter kommer att byggas om.

De mest exponerade områdena, avseende trafik, uppskattas fortsatt att vara:

- Partille Centrum, med E20 och Landvettervägen på ena sidan och Gamla Kronvägen på andra sidan. Det rör sig mycket folk i området och det finns många bostäder mellan Galoppvägen och Arenavägen. Även Skulltorpsmotet ligger placerat där med på- och avfarter
- Utbyvägen mot Jennyhillsvägen. Det är en högt trafikerad gata och det finns flertalet bostäder i närheten.

- Området kring Björndammen. Här finns det en skola, förskola, bostäder och det är nära till Landvettervägen som är tungt trafikerad
- Även Kung Göstas väg är högt trafikerad med en beräknad dygnstrafik på 19 857, beräknat 2019-11-18 (7 dagar).

Industrier i kommunen

Inga mätningar har gjorts kring några anläggningar. Information från miljörapporter:

Björndammens Panncentral, Landvettervägen, Partille 1:173.

Utsläpp till luft:

En sammanfattande tabell över utsläpp till luft från Björndammens panncentral under år 2024 visas nedan.

Tabell 9. Sammanställning över utsläpp till luft.

Pannor		Villkor	Utsläpp
	Svaveldioxid		
HP1-HP2	mg/Nm³ (vid 3% O_2)	mg/Nm³ (vid 3% O_2)	kg SO_2
	84	170	1
	Kväveoxider		
	mg/Nm³ (vid 3% O_2)	mg/Nm³ (vid 3% O_2)	kg NO_x
	246	350	3
	Koldioxid		
	g CO_2/MJ bränsle		ton CO_2
	74	-	3,6
	Stoft		
	vikt% aska		kg stoft
	0,01	-	0,1

Öjersjö återvinningscentral, Landvettervägen 90. Öjersjö 6:296.

Den största miljöpåverkan från verksamheten är de transporter som sker till och från anläggningen, både av personbilar samt av tyngre transportfordon (2024 års miljörapport).

Förhärskande vindriktning:

Väst till sydvästlig vindriktning.

Detta innebär att verksamheter från Göteborg kan påverka till exempel Sävenäs Kraftvärmeverk på Kvibergs Broväg 5.

Övriga utsläppskällor

Fjärrvärmenät är utbyggt i större delen av kommunen (förutom Öjersjö eller Lexbydal).

Kartläggning över hur vanligt förekommande vedeldning är saknas men uppfattningen är att det inte är så vanligt förekommande. Det förekommer inga veteranbilsträffar i kommunen.

Nationell modellering av luftkvalitet 2023 (SMHI) för Partille kommun

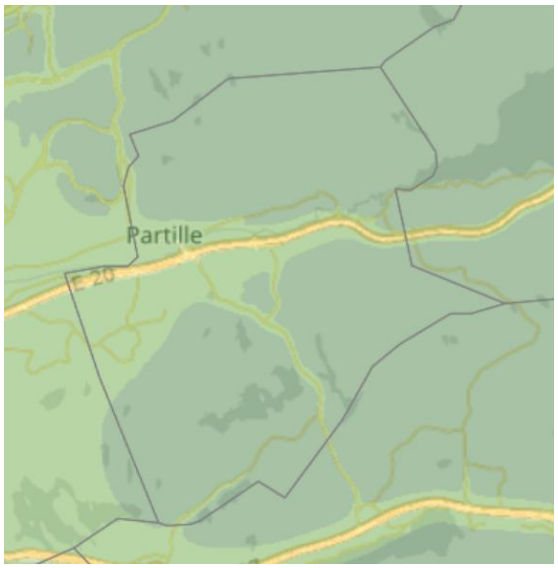

NO_2

Nuvarande direktiv

Årsmedelvärde µg/m³

- < 2.5
- 2.5 - 5
- 5 - 7.5
- 7.5 - 10
- 10 - 15
- 15 - 20
- 20 - 26
- 26 - 32
- 32 - 40
- 40 - 50
- > 50

PM10

Nuvarande direktiv

Årsmedelvärde µg/m³

- < 5
- 5 - 7.5
- 7.5 - 10
- 10 - 12.5
- 12.5 - 15
- 15 - 20
- 20 - 28
- 28 - 35
- 35 - 40
- 40 - 45
- > 45

Modellresultaten visar att årsmedelhalterna av kvävedioxid (NO_2) i kommunen generellt ligger i intervallet cirka 5–15 µg/m³, med något högre halter i anslutning till större trafikleder såsom E20. För partiklar (PM10) uppskattas årsmedelhalterna i huvudsak ligga i intervallet cirka 10–20 µg/m³ och även här är halterna som högst i anslutning till större trafikleder. Detta bekräftar att trafiken är den största utsläppskällan till luftföroreningar i Partille.

De beräknade halterna ligger under gällande miljökvalitetsnormer (MKN) för årsmedelvärden för både NO_2 och PM10. Baserat på resultaten från den nationella modelleringen bedöms därför att miljökvalitetsnormerna inte överskrids inom Partille kommun.

Den nationella modelleringen utgör ett översiktligt underlag med relativt grov geografisk upplösning och används främst för övergripande bedömningar av luftkvaliteten. Resultaten bör därför tolkas som indikativa.

Haltnivåer och övervakningskrav

De senaste mätningarna som gjorts i Partille kommun utfördes under februari 2022 – april 2023, timvisa mätningar av kväveoxider i gaturum vid Artles torg samt 2019, partiklar (PM_{10}) och kvävedioxid (NO_2) mättes med timvisa instrument (NO_2 utfördes mellan 12 april – 10 december och mätningarna av PM_{10} utfördes mellan 14 augusti – 10 december, eftersom miljökvalitetsnormer gäller för ett helt år kan man bara göra en bedömning om hur halterna förhåller sig till gränsvärdena).

Periodmedelvärdet av NO_2 vid Artles torg under 2022 (februari – december) var 13 μg/m3, att jämföra med periodmedelvärdet från 2019 (april-december) vid Postgången, 25 μg/m3, vilket innebär att den nedre utvärderingströskeln och miljömålet för NO_2 som årsmedelvärde troligen överskreds för 2019, men inte för 2022. För dygnsmedelvärdet så överskreds ÖUT och för timmedelvärdet så överskreds NUT under 2019 med fler än tillåtna antal under ett kalenderår. Jämförelsen mellan uppmätta halter av NO2 i Gårda tyder dock på att det finns en sannolikhet att MKN för dygn och ÖUT för timme överskridits i Partille under hela 2019. Under mätningen under 2022 och början av 2023, vid Artles torg, överskreds inte NUT för vare sig dygns- eller timmedelvärde mer än vad som är tillåtet.

Periodmedelvärdet av PM10 (9.3 μg/m3) i Partille låg klart under MKN och dess utvärderingströsklar samt miljömålet för årsmedelvärde. Inte heller MKN för dygnsmedelvärde samt tillhörande utvärderingströsklar överskreds under mätperioden 2019 i Partilles gaturum. Troligtvis är halten dock något underskattad då det inte skedde några mätningar under våren men sannolikheten för överskridanden bedöms trots det vara relativt liten.

Det har inte skett några mätningar av SO_2 och benso(a)pyren i Partille. Vedeldningen i Partille kommun bedöms inte vara omfattande och risken för överskridande av B(a)P är därmed låg. Det finns inga större punktkällor med stora utsläpp av SO2 i Partille och det bedöms därmed som högst osannolikt att NUT för SO2 som tim- (100 μg/m3) - eller dygnsmedelvärde (50 μg/m3) skulle överskridas. (Naturvårdsverket och SMHI, 2020).

Det har inte skett några mätningar av CO i Göteborgsregionen men svenska städer visar att halterna är generellt låga och långt under NUT. I princip har överskridanden av utvärderingströsklar skett i landet endast i samband med veteranbilsparader eller motsvarande motorträffar (Naturvårdsverket och SMHI, 2020). Inga sådana event har identifierats i Partille.

Rapporterade resultat från kontroll av luftkvalitet visar att halterna av metaller (As, Cd, Ni och Pb) i svenska städer är mycket låga och långt under NUT. Mätningarna nationellt har huvudsakligen utförts i trafikmiljö och i urban bakgrund. En analys genomförd av Naturvårdsverket och SMHI har dock identifierat att det mest intressanta att undersöka när det gäller dessa föroreningar är utsläpp från punktkällor (Naturvårdsverket och SMHI, 2020).

Tabell B1. 8:2 Sammanställning av haltnivåer och övervakningskrav i Partille kommun.

Förorening	Halt (år/vh)	Haltområde	Krav på kontroll (exempel på beskrivning)
Kvävedioxid	25 µg/m³(2019)	> NUT (år, timme, 2019) > ÖUT (dygn, 2019) < NUT (år, dygn, timme, 2022)	Kontinuerliga mätningar *
Svaveldioxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kolmonoxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bensen		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar (PM_{10})	9,3 µg/m³	< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar ($PM_{2,5}$)		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bens(a)pyren		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Arsenik		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kadmium		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Nickel		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bly		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning

Objektiv skattning i Stenungssund

Stenungsunds kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Utförda mätningar

Den senaste mätningen av PM_{10} och NOx (NO^2+NO) gjordes under 2021. Innan dess utfördes mätningen av VOC, kolmonoxid (CO), och kvävedioxid (NO_2) utfördes under 2007. Beräkningar av kvävedioxid gjordes inom Ren regionluft för 2015.

Tabell B1:11-1 Stationsinformation ÅDT=årsmedeldyngstrafik

Station/adress	Mätningar	Koordinater (x, Y. RT-90)	Gaturum eller urban bakgrund	Dubbel eller enkelsidig bebyggelse vid mätplats	Antal fordon (ÅDT) som passerar mätplatsen dagligen*	Övrigt, t.ex andra källor än trafik i närheten
Göteborgsvägen i höjd med järnvägsstationen (2021)	NO2, PM10	(SWEREF99 6441234, 312679)	Stängt gaturum med hög trafikmängd och många passager	Enkelsidig bebyggelse	Cirka 12 000 (ÅDT mätt 2020, 2022 vid Göteborgsvägen 18 och 2024 vid Göteborgsvägen 12)	Godstransporter till industrin på järnväg, dieseldrivet. Lokalkörbana med busstrafik och personbilstrafik.
Stenungsunds torg	NO2, PM10		Gaturum med infart till Torget och lokalkörbana	Enkelsidig bebyggelse	16 000 (Varav 5 200 passager vid Stenunge allé som inte kör in till torget)	Godstransporter till industrin på järnväg, dieseldrivet. Lokalkörbana med busstrafik och personbilstrafik.

Val av mätplats

Mätningar utfördes 2021 med avseende på PM10 och NOx (NO2+NO), i gaturum i centrala Stenungssund vid Göteborgsvägen, mer specifikt i höjd med järnvägsstationen.

Platsen har motiverats utifrån att det är ett stängt gaturum där också mycket människor rör sig och att det i princip är samma trafikflöde där som också passerar centrum (2021). Mätningarna utföres inte under ett helt år utan för NO_2 pågick mätningar under perioderna 13 april – 3 juni samt 25 oktober – 31 december 2021 medan PM_{10}-mätningarna pågick mellan 13 april – 30 maj samt 23 november – 31 december 2021.

Halterna av NO_2 låg över NUT med avseende på dygns- och timmedelvärde.

Den tidigare mätningen 2007 vid Stenungsunds Torg är ett köpcentrum där många människor vistas och passerar dagligen. Här finns en parkeringsplats med många fordonspassager samt en lokalgata med busstrafik. Utanför Torget går Göteborgsvägen som är in- och utfartsled för personbilstrafik till och från kemiindustrin. Intill Göteborgsvägen finns järnväg som utöver personbilstrafik transporterar gods till industrin med diesellok. Mätplatsen valdes utifrån att det är hög trafikbelastning och många personer som kan exponeras. Vid ny mätning vore det bra att diskutera och se över mätvagnens placering i förhållande till kvarteret Jullen. Inga stora förändringar har skett sedan mätningarna mer än att antalet fordonspassager troligen har ökat sedan senaste mätningen utfördes.

Ytterligare möjlig plats med förhöjda halter kan eventuellt finnas i gaturummet vid Göteborgsvägen mellan Kyrkvägen och Strandvägen. Där finns byggnader på västra sidan om Göteborgsvägen och platsen ligger nära skola och förskola. Industrin kan vid vissa väderförhållanden eventuellt ha en viss påverkan.

Väg 160 har en hög belastning med köer till och från Stenungsön/Tjörn vilket även belastar Göteborgsvägen i centrum. Köerna är eftermiddagstrafik och morgontrafik. Sommartid är också hög belastning då antalet sommarboende som arbetspendlar ökar. Sommartid kan det eventuellt påverka boende närmast bron och badande vid Nösnäsbadet som också ligger nära bron.

Vi har börjat införa vår hastighetsplan i Stenungsunds tätort, vilken har målet att sänka hastigheten på våra villagator samt Högenorumsvägen, Doterödsvägen, Inre Ringleden, Uppegårdvägen och Nytorpshöjdsvägen. Villagatorna får 30 km/h (tidigare 50 km/h) och de namngivna vägarna ovan 40 km/h (tidigare 50 km/h). En hastighetssänkning som denna, utan egentliga fysiska åtgärder på gatans utformning mer än skyltning, brukar innebära en verklig hastighetsförändring om 2 km/h per varje 10 km/h skyltad ändring. Lite lugnare körning brukar vara bra för utsläppen också.

Dominerande utsläppskällor i kommunen

En av de större utsläppskällorna till luftföroreningar i Stenungsund bedöms vara trafiken, se tabell B1: 11-1. Trafikkartläggningar/trafikräkning för kommunen är utförd, bland annat på Göteborgsvägen, 2022 och 2024.

Industrier i kommunen

Kemiindustrin är en stor utsläppskälla, liksom hamnverksamheten knuten till industrin. Det finns en farled med fartygstrafik med anlöp till hamnarna vid kemiindustrin som ligger norr om Stenungsund. Godstransporter med tung lastbilstrafik går på Industrivägen mellan E6 och kemiindustrin.

Godstransporterna på järnvägen passerar centrala Stenungsund och är omnämnd även i tabellen B1: 11-1. Intill Stenungs Torg, mellan bron över till Stenungsön och utmed centrala Stenungsund upp till hamnkontoret finns småbåtshamn och kaj för Lotsbåtarna.

Övriga utsläppskällor

Fjärrvärmenät är utbyggt i kommunen. Det finns ingen kartläggning om hur vanligt förekommande vedeldning är men det finns få klagomål. Inga veteranbilsträffar förekommer i kommunen.

Haltnivåer och övervakningskrav

Vid den senaste mätningen som utfördes i Stenungssund uppvisades inga överträdelser av MKN eller utvärderingströsklarna för NO2 eller PM10 för perioderna för mätningarna (april-maj, oktober-december 2021). Jämförelse med helårsmätningar vid andra liknande mätstationen visade dock att NUT för dygns-och timmedelvärde avseende NO2 troligen överträtts under 2021, däremot låg halterna sannolikt under NUT för PM10.

De spridningsberäkningarna som gjordes 2015 visade dock på att halterna av NO2 låg under NUT med avseende på år, dygn och timme.

Mätningarna som utfördes under 2007 gjordes då av VOC under hela året, under 2 månader gjordes även mätningar av kväveoxider (NO, NO_2), och kolmonoxid.

Mätningarna visade att bensen inte överskred vare sig MKN eller miljömålet. Men i Stenungsund är Kemiindustrin en stor utsläppskälla och det går inte att utesluta att överskridande av att bensen skulle kunna ske.

Mätningen av kolmonoxid (CO) i Stenungsund 2007 visade på halterna låg långt under normerna. I svenska städer är halterna generellt låga och långt under NUT. I princip har överskridanden av utvärderingströsklar skett i landet endast i samband med veteranbilsparader eller motsvarande motorträffar. Inga sådana event har identifierats i Stenungsund.

Det har inte skett några mätningar av benso(a)pyren i Stenungsund. Om vedeldningen i Stenungsunds kommun inte är omfattande bedöms risken för överskridande av B(a)P därmed vara låg.

Det har heller inte utförts några mätningar av svaveldioxid (SO_2). Eftersom en farled med fartygstrafik med anlöp till hamnarna vid kemiindustrin som ligger norr om Stenungsund kan det finnas vissa punktkällor med utsläpp av SO_2, Men sannolikheten för överskridande av NUT för SO2 som tim- (100 μg/m3) - eller dygnsmedelvärde (50 μg/m3) bedöms ändå vara liten.

Tabell B1:9-2 Sammanställning av haltnivåer och övervakningskrav i Stenungsunds kommun.

Förorening	**Halt (år/vh)**	**Haltområde**	**Krav på kontroll (exempel på beskrivning)**
Kvävedioxid	15 µg/m^3 (2021) 15 dygn>36 µg/m^3 197 timmar> 69 µg/m^3	> NUT utifrån jämförelse med helårsmätning vid andra stationer	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Svaveldioxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kolmonoxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bensen		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar (PM_{10})	9,1µg/m^3 (2021) 2 dygn>25 µg/m^3	< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar ($PM_{2,5}$)		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bens(a)pyren		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Arsenik		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kadmium		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Nickel		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bly		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning

Objektiv skattning i Tjörn

Tjörn kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Utförda mätningar

Det har inte utförts några mätningar av NO_2 och PM_{10} i kommunen. Under 2007 utfördes mätningar av VOC. Beräkningar av kvävedioxid gjordes inom Ren regionluft för 2012. Beräkningar av partiklar 2010.

Tabell B1:12-1 Stationsinformation ÅDT=årsmedeldyngstrafik

Station/adress	Mätningar	Koordinater (x, Y. RT-90)	Gaturum eller urban bakgrund	Dubbel eller enkelsidig bebyggelse vid mätplats	Antal fordon (ÅDT) som passerar mätplatsen dagligen*	Övrigt, t.ex andra källor än trafik i närheten
Skärhamn, Rönnäng						

Val av mätplats

Skärhamn kan fortsatt vara aktuellt som centralort på Tjörn men annars är det vid hållplatsen Myggenäs korsväg det känns mest aktuellt för framtida mätningar. Det är just nedanför Tjörnbron och där är allra mest trafik.

Dominerande utsläppskällor i kommunen

Trafikkartläggningar/trafikräkning för kommunen

ÅDT i Myggenäs korsväg är ca 21000 f/d (uppräknat till år 2019).

Haltnivåer och övervakningskrav

Beräkningarna av NO_2 visade på att NUT inte överskrids i några beräkningspunkter. Beräkningarna av partikelhalterna visade på att de låg under NUT.

Det har inte utförts några mätningar av kolmonoxid (CO) i på Tjörn. I svenska städer är halterna generellt låga och långt under NUT. I princip har överskridanden av utvärderingströsklar skett i landet endast i samband med veteranbilsparader eller motsvarande motorträffar. Inga sådana event har identifierats på Tjörn.

Det har inte skett några mätningar av benso(a)pyren på Tjörn. Om vedeldningen på Tjörns kommun inte är omfattande bedöms risken för överskridande av B(a)P därmed vara låg.

Det har heller inte utförts några mätningar av svaveldioxid (SO2). Det finns inga större punktkällor med stora utsläpp av SO_2 i Tjörn, och det bedöms därmed som högst osannolikt att NUT för SO_2 som tim- (100 µg/m3) - eller dygnsmedelvärde (50 µg/m3) skulle överskridas. (Naturvårdsverket och SMHI, 2020).

Objektiv skattning - Öckerö kommun

Öckerö kommun ingår i Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Senast utförda mätningar

Det pågår just nu en mätning som beräknas vara klar i slutet av juli 2025. Ren regionluft - Beräkningar av kvävedioxid: 2015

Mätplats

För mätning 2025 har vi valt att placera mätboden vid rondellen Hässlavägen – Bustadvägen i närheten av Hönö Klåva eftersom det är ett område med mycket aktivitet (butiker, restauranger, hamn, olika evenemang etc). Förhoppningen är att mäta halter från biltrafik men också från båttrafik.

Dominerande utsläppskällor i kommunen

Utförda trafikkartläggningar/trafikräkning för kommunen:

- Öckerövägen i höjd med Hasselvägen 4, ÅDT: 6294, 13,9 0% tunga fordon
  - vid nr 15 (Hemköp – Golfen) ÅDT: 3833, 3,7% tunga fordon
  - mellan Hemköp och Västra vägen, ÅDT: 2569, 3,25% tunga fordon
  - vid Rönnvägen, ÅDT: 7844, 4,83% tunga fordon
- Skarviksvägen 60, ÅDT: 1117, 5,53% tunga fordon
- Hälsövägen 17, ÅDT: 3159, 7,06% tunga fordon
- Hälsövägen i höjd med Udden, ÅDT: 3467, 7,13% tunga fordon
- Tjolmenvägen vid badplatsen, ÅDT 1624, 9,10% tunga fordon samt annan sträcka ÅDT: 1092, 22,71 tunga fordon
- Bustadsvägen, vid nr 28, ÅDT 2 126, 6,08 tunga fordon
- Hasselvägen, vid nr 5, ÅDT: 153, 3,93% tunga fordon
- Kaptensvägen, vid nr 16, ÅDT: 260, 1,49% tunga fordon

Förorening	Halt (år/vh)	Haltområde	Krav på kontroll (exempel på beskrivning)
Kvävedioxid	11 (µg/m^3)	< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Svaveldioxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kolmonoxid		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bensen		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar (PM_{10})	10 (µg/m^3)	< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Partiklar ($PM_{2,5}$)		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bens(a)pyren		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Arsenik		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Kadmium		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Nickel		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning
Bly		< NUT	Objektiv skattning, indikativa mätningar eller modellberäkning

Kvalitetssäkringsprogram

Avseende IVL:s mätningar i omgivningsluft för kommuner och samverkansområden

Rapportnummer: C11127
Författare: Henrik Fallgren

ISBN: 978-91-7883-804-2
Fotograf: Henrik Fallgren

[kvalitetssäkring, luftkvalitetsmätning, omgivningsluft, kväveoxider, ozon, PM10, PM2.5]

1 Inledning 4

2 Ansvarsfördelning 4

3 Beskrivning av mätmetoder 5

3.1 Kvalitetsmanual 5

3.2 Metoder, likvärdighet och ackreditering 6

3.3 Kontinuerlig mätmetod för kväveoxider 6

3.4 Optiska mätningar av partiklar 7

3.4.1 Palas Fidas 8

3.4.2 Grimm EDM 180 8

3.5 Kontinuerlig mätmetod för ozon 8

3.6 Mätning av partiklar med referensprovtagare 9

3.7 Mätning av partiklar med IVL:s provtagare 9

3.8 Analys av PAH och metaller på partikelfilter 10

3.9 Diffusiv provtagning och analys av NO_2, SO_2 och O_3 11

3.10 Mätningar av bensen med diffusionsprovtagare för VOC 11

4 Rutiner för kalibrering, kontroll och underhåll 12

4.1 Kontroll av direktvisande instrument 12

4.2 Rutiner för NOx-instrument 12

4.3 Rutiner för partikelinstrument 14

4.3.1 Grimm EDM 180 14

4.3.2 Palas Fidas 200 14

4.4 Rutiner för ozoninstrument 15

4.5 Kontroll av aktiv provtagningsutrustning 15

4.5.1 Rutiner för PM-referensprovtagare 16

4.5.2 Rutiner för IVL:s PM-provtagare 16

4.6 Diffusiv (passiv) provtagning 16

4.7 Laboratorieanalyser 17

4.8 Utbildning 17

5 Hantering av mätdata 18

5.1 Kvalitetsmål 18

5.2 Kvalitetskontroll och validering av mätdata 18

6 Referensförteckning 20

1 Inledning

IVL Svenska Miljöinstitutet erbjuder luftkvalitetsmätningar till kommuner och samverkansområden t ex luftvårdsförbund (benämnda ”Uppdragsgivare”) vilkas rapportering till datavärden sker i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter. Detta dokument beskriver den övergripande kvalitetssäkringen av IVL:s mät- och analysmetoder, mätningar och resultat. Tillägg till detta program kan behövas i enskilda fall om modifierade metoder eller annan ansvarsfördelning tillämpas.

Detta kvalitetssäkringsprogram omfattar:

- timvis kontinuerlig mätning av kväveoxider (NO_x ; NO, NO_2);
- timvis kontinuerlig mätning av partiklar (PM_{10}, $PM_{2.5}$)
- timvis kontinuerlig mätning av ozon (O_3);
- dygnsvis provtagning av partiklar (PM_{10}, $PM_{2.5}$);
- analys av polyaromatiska kolväten (PAH) och metaller som arsenik (As), bly (Pb), kadmium (Cd) och nickel (Ni) på PM_{10}-fraktion;
- diffusiv provtagning av NO_x, NO_2, SO_2, O_3 och flyktiga organiska ämnen (VOC) inklusive bensen.
- hantering av mätdata – datakontroll, validering och rapportering

2 Ansvarsfördelning

Helhetsansvaret för kvalitetssäkringen i de uppdrag som utförs bärs av IVL. Installation av mätstationer sker av IVL-personal med utbildning i aktuella provtagningsmetoder, undantaget diffusiv (passiv) provtagning som får sättas upp av Uppdragsgivaren enligt IVL:s instruktioner.

Om inte annat överenskommits ansvarar Uppdragsgivaren för periodisk (vanligen veckovis) skötsel, kontroll och provbyten efter utbildning av IVL-personal och enligt tillhandahållna instruktioner.

Ansvaret för val av mätstation ligger på Uppdragsgivaren, vilket innebär att tillhandahålla en mätplats som är representativ för sitt syfte och har nödvändig infrastruktur för driften. IVL bistår med rådgivning för lämpliga mätplatser.

Vänster: ett klimatiserat skåp för mätningar av kväveoxider och partiklar. Överst på bilden en rund hållare för diffusiva provtagare. Höger: instrumentering under installation i skåpet.

3 Beskrivning av mätmetoder

IVL:s luftkvalitetsmätningar består till övervägande del av mät- och analysverksamhet som är ackrediterad av Swedac. Tillämpliga rutiner för kvalitetskontroll (QC) och kvalitetssäkring (QA) som gäller för ackrediterade analyser används även för de metoder som ännu inte ackrediterats. Uppgifter om datakvaliteten för IVL:s mätmetoder är sammanställda i IVL:s kvalitetssystem. För mätmetoderna i kommande avsnitt anges typiska metadata (mätosäkerhet, detektionsgränser) som en vägledning, men aktuella metadata uppdateras löpande varför endast aktuella metadata tillhörande rapporterade mätdata skall användas.

3.1 Kvalitetsmanual

IVL:s kvalitetsmanual för mätningar och analyser finns i organisationens kvalitetssystem för metoder ackrediterade enligt SS-EN ISO/IEC 17025:2018. Originaldokumenten i kvalitetsmanualen är dokumentstyrda filer som lagras

elektroniskt. Kvalitetsmanualen behandlar såväl provtagning som laboratorierutiner för att bestämma de mätvärden som används för kontroll av miljökvalitetsnormer. Granskning sker enligt löpande schema i form av internrevisioner och vid Swedac:s återkommande inspektion av IVL som ackrediterat laboratorium inklusive provtagning och mätningar på fält.

3.2 Metoder, likvärdighet och ackreditering

Generellt skall utrustning som används vid kontinuerliga mätningar enligt EU:s luftkvalitetsdirektiv 2024/2881överensstämma eller vara likvärdig med referensmetoden. Utöver kontinuerliga mätningar beskrivs mätmetoder som lämpar sig väl för indikativa mätningar enligt Luftkvalitetsförordningen SFS 2010:477. Metoderna i detta dokument ingår i IVL:s ackrediterade verksamhet (undantaget optiska mätningar av partiklar). Alla ackrediterade metoder är beprövade under lång tid inom svensk luftövervakning och utgör antingen referensmetod eller visar god överensstämmelse med en referensmetod. Icke ackrediterade metoder genomförs med typgodkända mätinstrument på Referenslaboratoriets lista över likvärdiga instrument.

3.3 Kontinuerlig mätmetod för kväveoxider

För timvisa mätningar av NO_x (NO_2, NO) används typgodkända kemiluminiscensinstrument, främst av typ Acoem Serinus 40 som överensstämmer med referensmetoden SS-EN 14211:2024 enligt EU-direktivet för luftkvalitet 2024/2881. Instrumenten är uppkopplade för att möjliggöra övervakning och publicering av preliminära mätresultat i realtid.

Mätmetoden ingår i IVL:s ackreditering (Swedac, SS-EN 17025) med följande typiska metadata för NO_2:

- Undre detektionsgräns (LOD): 1 ppb motsvarande 1.9 µg/m^3
- Kvalitetsmål för utvidgad mätosäkerhet 15% - se kvalitetsmanual för senast beräknad mätosäkerhet (10% år 2024)
- Mätområde kalibrerat upp till 500 ppb motsvarande 950 µg/m^3
- Spårbarhet enligt IVL:s ackreditering (kalibrering med referensgas NO)
- Spårbarhet gäller även NO_2 efter kontroll av instrumentets NO_2-converter

Anmärkning: I typgodkännandet för IVL:s NO_x-instrument anges certifierat mätområde för NO till 0-1000 ppb och för NO_2 0-260 ppb. Med hänsyn till

observerade och förväntade timmedelhalter i tätortsluft (NO 0-500 ppb) kalibrerar och testas IVL:s instrument utgående från mätområdet NO 0-500 ppb, vilket rekommenderas av Referenslaboratoriet.

Vänster: klimatiserat skåp för mätningar av kväveoxider (3.3) och partiklar (3.4). Överst på bilden en rund hållare för diffusiva provtagare (3.8). Höger: instrumentering under installation i skåpet.

3.4 Optiska mätningar av partiklar

För timvisa mätningar av partiklar används en likvärdig metod enligt Naturvårdsverkets godkännande för mätning av partikelhalter (PM_{10} och $PM_{2.5}$). IVL använder sig av två olika typgodkända instrument, Grimm EDM-180 och Palas Fidas 200S. Båda följer mätprincipen optisk partikelräkning, som dominerar i nytillverkade instrument för EU-marknaden och i nuläget utgör den vanligaste kontinuerliga mätmetoden för partiklar inom svensk miljöövervakning. Det finns därmed underlag för jämförbarhet mellan olika mätstationer som bedrivs av IVL och andra aktörer. Som stöd för kvalitetssäkringen utför Referenslaboratoriet tidvis jämförande mätningar mot den gravimetriska referensmetoden på olika mätstationer.

3.4.1 Palas Fidas

Partikelräknaren Palas Fidas 200S analyserar kontinuerligt antalet partiklar och deras storleksfördelning omräknad till masskoncentration av PM_{10} och/eller $PM_{2.5}$.

Instrumenten är uppkopplade för att möjliggöra övervakning och publicering av preliminära mätresultat i realtid.

Följande typiska metadata gäller för mätningen:

- Undre detektionsgräns (LOD): 0.1 µg/m³
- Kvalitetsmål för utvidgad mätosäkerhet 25 %
- Mätområde testat upp till 10 000 µg/m³
- Kalibrering kvartalsvis, utförs på plats av IVL
- Spårbarhet enligt tillverkarens certifikat

3.4.2 Grimm EDM 180

Med partikelräknaren Grimm EDM-180 analyseras kontinuerligt antalet partiklar och deras storleksfördelning. Instrumentet räknar om dessa mätdata till masskoncentrationer för partikelfraktionerna PM_{10} och/eller $PM_{2.5}$.

Följande typiska metadata gäller för mätningen:

- Undre detektionsgräns (LOD): 0.1 µg/m³
- Utvidgad mätosäkerhet 25 %
- Mätområde testat upp till 10 000 µg/m³
- Kalibrering årligen, utförs av tillverkaren
- Spårbarhet enligt tillverkarens certifikat

3.5 Kontinuerlig mätmetod för ozon

För timvisa mätningar av marknära ozon används ultraviolett fotometriska instrument av typ Thermo Fisher Scientific 49i eller Envea O342e. Metoden används i första hand för bakgrundsmätningar och följer med smärre anpassningar (efter uppdragsgivares behov) referensmetoden SS-EN 14625:2024 enligt EU-direktivet för luftkvalitet. Instrumenten är uppkopplade för att möjliggöra övervakning och publicering av preliminära mätresultat i realtid.

Mätmetoden ingår i IVL:s ackreditering (Swedac, SS-EN 17025) med följande typiska metadata:

- Undre detektionsgräns (LOD): 1 ppb motsvarande 2 µg/m^3
- Utvidgad mätosäkerhet 10%
- Mätområde kalibrerat upp till 200 ppb motsvarande 400 µg/m^3
- Spårbarhet genom kalibrering med IVL:s ozonkalibrator, som sin tur kalibreras en gång per år (april) gentemot National Bureau Standard (NBS) hos Institutionen för Miljövetenskap vid Stockholms Universitet.

3.6 Mätning av partiklar med referensprovtagare

För kontinuerliga mätningar av partikelfraktioner tillämpas provtagning på mätplatsen med typgodkänd referensprovtagare följt av analys av filter i IVL:s laboratorium. Både provtagning och analys ingår i IVL:s ackreditering (Swedac, SS-EN 17025) baserad på standardmetoden SS-EN 12341:2023. För närvarande används metoden vid kontinuerliga mätningar av $PM_{2.5}$ i urban bakgrund.

Mätmetoden ingår i IVL:s ackreditering med följande typiska metadata för dygnsvis mätning av $PM_{2.5}$:

- Undre detektionsgräns (LOD): 1 µg/m^3
- Utvidgad mätosäkerhet: 2 µg/m^3 vid <25 µg/m^3; 4 µg/m^3 vid 100 µg/m^3
- Mätområde upp till 100 µg/m^3
- Spårbarhet enligt IVL:s ackreditering

3.7 Mätning av partiklar med IVL:s provtagare

För mätningar av partikelfraktionerna PM_{10} och $PM_{2.5}$ tillämpas provtagning på mätplatsen följt av analys av filter i IVL:s laboratorium. Både provtagning och analys ingår i IVL:s ackreditering (Swedac, SS-EN 17025) baserad på standardmetoden SS-EN 12341:2023. Metoden har tidigare, sedan 1980-talet, använts för kontinuerliga mätningar med god överensstämmelse mot referensmetoden vid Referenslaboratoriets jämförande mätningar.

Metoden används i syfte att kemiskt analysera partikelformiga luftföroreningar eller som en förenklad metod att bestämma partikelhalter där en kontinuerlig mätning inte krävs. Det kan göras dygnsvisa provtagningar med en automat som laddas en gång i veckan eller väljas längre provtagningsperioder än dygnsvis, t.ex. en vecka eller en månad. Dessa längre intervall möjliggörs med intermittent provtagning i syfte att reducera kostnader för mätningar i undersökande syfte.

Provtagning av partiklar sker genom att dra luft med konstant flöde igenom en provtagare utomhus där ett filter är monterat. Provtagarens impaktor skiljer ut en partikelfraktion (PM_{10} eller $PM_{2.5}$) som tar sig vidare till filtret. Analys av de insända proverna sker genom vägning av filter i IVL:s laboratorium före och efter provtagning. Partikelhalter bestäms genom att relatera uppvägd massa till luftvolymen som avläses på mätstationen.

Detektionsgränser och mätosäkerhet kan variera något för olika analysuppdrag, men mätmetodens typiska metadata lyder:

- Undre detektionsgräns (LOD) för PM_{10} 1 µg/m³, $PM_{2.5}$ 0,5 µg/m³
- Utvidgad mätosäkerhet för PM_{10} 13%, $PM_{2.5}$ 20%
- Mätområde för PM_{10} upp till 150 µg/m³, $PM_{2.5}$ 100 µg/m³
- Spårbarhet enligt IVL:s ackreditering

Hållare med partikelfilter för dygnsvis provtagning vid en fasad i ett trångt gaturum

3.8 Analys av PAH och metaller på partikelfilter

I IVL:s ackreditering ingår vätskekromatografisk bestämning av benso(a)pyren och andra poly-aromatiska kolväten (PAH) för övervakning av miljökvalitetsnormer. Analys sker på partikel-fraktionen PM_{10}, på filter som provtagits enligt beskrivning ovan med hänvisning till referens-metoden SS-EN 14902:2005 för provtagning av metaller. Dessa partikelfilter används även för bestämning av metallerhalter i luft

(såsom As, Cd, Cu, Ni, Pb och Zn) med ackrediterad analys i IVL:s laboratorium. Metodens detektionsgränser och mätosäkerheter varierar för olika ämnen och analysuppdrag, och hämtas ur respektive analysrapport.

3.9 Diffusiv provtagning och analys av NO_2, SO_2 och O_3

Mätningar av bland annat NO_2, SO_2 och O_3 med lägre tidsupplösning utförs med IVL:s diffusionsprovtagare. Provtagning sker vanligen månadsvis, men är även lämplig för provtagning under såväl kortare som längre perioder. Metoden kräver inte någon pumpning av provluft och är därför enkel att sätta upp och använda, t.ex. för att jämföra halter på olika platser i en tätort. Analys av de insända proverna sker i IVL:s laboratorium enligt rutiner i kvalitetsmanualen. IVL:s ackreditering omfattar provtagning och analys av NO_2 och SO_2.

Detektionsgränser och mätosäkerhet kan variera något för olika analysuppdrag, men mätmetodens typiska metadata för en månads mätperiod lyder:

- Undre detektionsgräns (LOD) för NO_2 & SO_2 0,1 µg/m^3, O_3 0,8 µg/m^3
- Utvidgad mätosäkerhet 10%
- Mätområde för NO_2 & SO_2 upp till 200 µg/m^3, O_3 140 µg/m^3
- Spårbarhet enligt IVL:s ackreditering

3.10 Mätningar av bensen med diffusionsprovtagare för VOC

Veckovisa mätningar av bensen utförs med diffusionsprovtagare för VOC enligt en metod som utvecklats hos IVL. Denna metod utgör en modifiering av standardmetoden SS-EN 14662-4:2005 "Utomhusluft - Standardmetod för mätning av bensenkoncentrationer", Del 4: Diffusions-provtagning med efterföljande termisk desorption och gaskromatografi. Mätning med diffusions-provtagare enligt denna metod är främst användbar för veckoprovtagningar. Ackrediterad analys med gaskromatografi sker i IVL:s laboratorium enligt rutiner i kvalitetsmanualen. Metodens detektionsgränser och mätosäkerheter varierar för olika analysuppdrag, och hämtas ur respektive analysrapport.

4 Rutiner för kalibrering, kontroll och underhåll

4.1 Kontroll av direktvisande instrument

Direktvisande instrument används för närvarande till timvisa mätningar av NO_x, PM_{10}, $PM_{2.5}$ och O_3. Dessa kalibreras och kontrolleras enligt IVL:s rutiner. Rutinerna för NO_x och O_3 följer IVL:s ackrediterade metoder i kvalitetsmanualen, som är utformad enligt SS-EN 14211:2024 för NO_x och SS-EN 14625:2024 för O_3. I detta avsnitt sammanfattas de rutiner som är relevanta för mätningarna i Urbanmätnätet och liknande uppdrag.

Minst två gånger per vecka kontrolleras rimligheten i överförda mätdata av IVL:s personal, vilket ger möjlighet att snabbt reagera på eventuella avvikelser. Vid avvikelser undersöks först diagnostik via digital dataöverföring där detta är installerat (ej instrument som kopplats via analog logger). Vid behov kontaktas Uppdragsgivarens personal på plats för avläsning av diagnostik eller för att hämta uppgift om faktorer i omgivningen som kan orsaka avvikelser.

Slutsatser om avvikande värden skrivs ner i en dagbok till varje mätstation som används vid validering samt för uppföljning av instrumenteringens funktion. Dagböckerna ligger i kvalitetssystemet (under *Kontroll av mätstationer*). Vid behov görs felsökning i huvudsak med uppkoppling mot instrumentet och tekniska åtgärder på plats.

Med 3-4 månaders intervall utför IVL kalibrering och kontroll enligt metodens rutiner. Generellt görs kalibreringar och test av instrument mestadels ute på fältstationerna vilket medför kortast möjliga avbrott i mätningarna. Vissa instrument kräver årligen eller mer sällan kontrollåtgärder på IVL:s eller tillverkarens laboratorium.

4.2 Rutiner för NOx-instrument

För NOx-instrument utför IVL kalibrering och test av repeterbarhet enligt standardmetodens avsnitt 9.6.1 varvid nollgas (Nitrogen N50) och referensgas (NO ca 500 ppb) används. Efter kalibrering och test av repeterbarhet byts även

partikelfiltret för inkommande provluft ut och en ny kalibrering utförs. Instrumenten kalibreras på plats med referensgaser fyra gånger årligen, d v s med tre månaders intervall. Kalibrering före och efter byte av partikelfilter ligger till grund för beräkning av korrigeringsfaktorer för NO och NOx som linjärt justeras över tiden fram till nästa kalibrering. Vid behov är det möjligt att kalibrera ett instrument i IVL:s laboratorium strax innan transport till mätstationen för installation, t.ex. vid utbyte av ett instrument på plats.

Kalibreringsfaktorer för NO och NOx samt repeterbarhet för NO beräknas i kalibreringsprotokollets kalkylblad. Vid förhöjd *long term drift* (>5% förändrat resultat mot föregående kalibrering med samma referensgas) eller otillräcklig repeterbarhet enligt standardmetoden görs felsökning enligt instrumentets manual, och åtgärder planeras om felet inte kunde avhjälpas på plats.

Mellanliggande kontroller (span and zero check) utförs något olika beroende på mätlokalens läge och beställarens förutsättningar. Där mellanliggande kontroller är möjligt finns för närvarande alternativen att utbildad personal hos beställaren eller IVL:s personal i närområdet utför kontrollerna. Underlag från dessa kontroller används vid beräkning av detektionsgränser, som används även för mätstationer utan mellanliggande kontroller men instrument av samma märke och modell.

Årlig översyn görs på IVL:s laboratorium och omfattar:

- Kontroll och utbyte/service av extern pump för Acoem Serinus 40.
- Filterbyte. Övriga tekniska åtgärder efter behov, såsom rengöring och byte av O-ringar.
- Test av täthet.
- Tryckkalibrering (för Serinus 40)innan kalibreringsfaktorn "Gain" justeras.
- Nollnivån kontrolleras efter en tids mätning på nollgas, och nya offsetnivåer ställs in för NO och NOx.
- Kalibreringsfaktorn "Gain" justeras efter att instrumentet gått 15-30 minuter på referensgas, rekommenderad nivå 475 ppb.
- Test av repeterbarhet mha metodens kalibreringsprotokoll.

- Linjäritetskontroll = bestämning av "Lack of Fit" enligt EN 14211.

- Test av NO2-konverter enligt standardmetoden med iakttagande av gränsvärdet 95% effektivitet.

När ett NOx-instrument byts in för kontroll och service installerar IVL som regel ett likadant instrument för kommande mätperiod. Därmed kan databortfallet minimeras.

4.3 Rutiner för partikelinstrument

För samtliga typer av kontinuerliga partikelinstrument fäller att service och underhåll utförs enligt tillverkarens föreskrifter. Vid varje stationsbesök kontrolleras okulärt att luftintaget inte störs av vegetation, insekter eller annat. Vid årliga stationsbesök, samt i de fall då uppmätta parametrar avviker markant från officiella meteorologiska data, kontrolleras även mätsystemets sensorer för lufttemperatur, fuktighet och tryck mot spårbara referensmätare. Eventuella överskridanden av de toleranser som tillverkaren specificerar leder till åtgärd (t.ex. omräkning av resultat) fram till att sensorn kan bytas ut (vanligen vid nästa besök).

4.3.1 Grimm EDM 180

Årligen sänds instrumentet (utan luftintag) till Grimm i Tyskland för kalibrering och underhåll. När ett partikelinstrument för kontinuerlig övervakning byts in för kontroll och service installerar IVL som regel ett likadant instrument för kommande mätperiod. Därmed kan databortfallet minimeras.

Insugsröret med torkfunktion (luftintag) rengörs av IVL vart annat år med hjälp av särskilda verktyg från tillverkaren.

4.3.2 Palas Fidas 200

Instrument från tillverkaren Palas GmbH behöver inte sändas till tillverkaren för kalibrering, då fältkalibreringar rekommenderas i stället. Kontroll av täthet, luftflöde och fältkalibrering utförs vid mätstationen fyra gånger årligen. Härtill används certifierat referensmaterial (Monodust), mätinstrument och tillbehör enligt rutiner i instrumentets manual.

4.4 Rutiner för ozoninstrument

För ozoninstrument utför IVL kalibrering och test av repeterbarhet enligt standardmetoden. Efter en sexpunkts-kalibrering med test av instrumentets linjäritet byts partikelfiltret för inkommande provluft ut, varpå en ny kalibrering med test av repeterbarheten följer. Instrumenten kalibreras på plats med IVL:s ozonkalibrator tre gånger årligen. Ozonkalibratorn, som utgör transportreferens, är i sin tur årligen kalibrerad mot referenslaboratoriets NIST-referens. Kalibrering före och efter byte av partikelfilter ligger till grund för beräkning av en korrigeringsfaktor som linjärt justeras över tiden fram till nästa kalibrering. Vid behov är det möjligt att kalibrera ett instrument i IVL:s laboratorium strax innan transport till mätstationen för installation, t.ex. vid utbyte av ett instrument på plats.

Årlig översyn på instrumentet utförs på mätstationen eller på IVL:s laboratorium. Åtgärderna baseras på tillverkarens rekommendationer och omfattar för alla typer av instrument:

- Kontroll och vid behov utbyte/service av provluftspump.
- Test av täthet.
- Övriga tekniska åtgärder efter behov, såsom rengöring och byte av O-ringar.
- Instrumentets kalibreringsfaktor justeras i de fall som mätvärdet mot referensen med 5% eller mer.

4.5 Kontroll av aktiv provtagningsutrustning

För alla aktivt pumpade luftprovtagningsmetoder (för partiklar såväl som för gasformiga föroreningar) på fältstationer gäller generellt följande: Löpande kontroll sker vid provbyte vilket innebär vecko- eller månadsvis. Kontrollpunkterna utförs på mätstationen av den personal som byter prover enligt en provtagningsinstruktion till varje metod. IVL:s laboratorium bidrar genom att granska inlämnade protokoll och lyfta anmärkningar. Årlig kontroll och kalibrering på mätstationerna utförs av IVL:s metodbehöriga experter.

Kommuner och samverkansområden använder aktiv provtagningsutrustning för mätningar av partiklar och partikelbundna föroreningar, varför följande två avsnitt förtydligar omfånget av kontrollåtgärder vid partikelmätningar. Detaljerade instruktioner för kalibrering och kontroll av annan pumpad provtagning finns i kvalitetsmanualen.

4.5.1 Rutiner för PM-referensprovtagare

Alla filter för referensprovtagare monteras i ramar som placeras i kassetter på IVL:s laboratorium. På mätstationen byts i regel var 14:e dag filterkassetterna ut av personal på plats. Därvid underhålls impaktorn (för avskiljning av aktuell partikelfraktion) och kontrolleras att normal drift råder inklusive att luftintaget är fritt.

IVL kontrollerar årligen systemets täthet, utför underhåll och kalibrerar luftflödet mot laboratoriets transportreferens.

4.5.2 Rutiner för IVL:s PM-provtagare

Jämfört med referensprovtagaren har personal på plats även ansvar att montera enskilda filter i IVL:s provtagare. Provtagningsinstruktionen beskriver hur detta görs med hjälp av utrustning som IVL tillhandahåller för att undvika kontamination och monteringsfel.

IVL kontrollerar årligen systemets täthet och flöde, utför underhåll och kalibrerar flödesmätaren mot laboratoriets transportreferens.

4.6 Diffusiv (passiv) provtagning

Uppdragsgivarens personal kontrollerar i samband med provbyten att prover och upphängnings-anordningar inte skadats och att provtagningen inte påverkas av t ex byggarbete som kan påverka resultatet eller vegetation som kan skärma av luftströmningen. Instruktioner för provbyte hämtas ur respektive provtagningsbeskrivning (se kvalitetsmanualen). Avvikelser och eventuella åtgärder skrivs i protagningsprotokollet.

IVL kontrollerar löpande inkomna prover och protokoll, samt dokumenterar eventuella avvikelser i en loggfil. Avvikelser följs upp med ytterligare kontroll och felsökning varvid uppdragsgivarens personal kan behöva lämna ytterligare

uppgifter. Detaljerade instruktioner finns i kvalitets-manualens beskrivningar för de olika diffusiva metoderna.

4.7 Laboratorieanalyser

Detaljerade instruktioner för kvalitetskontroll av IVL:s laboratorieanalyser ingår i kvalitets-manualen. Sammanfattningsvis består dessa av:

- dubbelanalys, dvs. analysen upprepas;
- analys av referensprover med känd halt;
- kontroll av blanker;
- deltagande i interlabjämförelser.

IVL deltar även i interkaliberingar av mätmetoder. Dessutom genomför IVL jämförelser av olika egna metoder (t.ex. parallell diffusiv /aktiv provtagning), och resultaten från dessa dokumenteras.

4.8 Utbildning

Utbildningsrutiner för IVL:s personal gällande metoder för provtagning och analys beskrivs i kvalitetsmanualen. För Urbanmätnätet och liknande uppdrag gäller följande sammanfattning.

Vid introduktion av nya metoder och/eller ny instrumentering erhåller berörd personal erforderlig utbildning antingen internt eller externt. Det skall finnas minst två personer som behärskar varje analysmetod. Internutbildning i redan ackrediterade metoder sker genom att en person med behörighet att utföra den aktuella metoden handleder och arbetar tillsammans med den som ska lära sig metoden.

För att självständigt få utföra en ackrediterad metod krävs metodbehörighet. Den som har varit handledare under utbildningen bedömer när tillräckliga kunskaper erhållits för att kunna utföra den aktuella metoden enligt gällande kvalitetskrav. Därefter utfärdar kvalitetsansvarig behörighet att utföra metoden. För att behålla behörighet att utföra en viss metod måste den behöriga personen utföra del av metoden minst en gång per år.

Uppdragsgivarens personal instrueras på plats i arbetet med provtagningsautomater och kontroll av utrustningen enligt kvalitetsmanualen. Detta sker i samband med installation och upprepas vid årlig tillsyn. Mottagna instruktioner signeras på plats av kunden och IVL i protokoll för kontroll av mätningar, vilka förvaras hos IVL:s projektledare. För diffusiva (passiva) metoder ges skriftliga provtagningsinstruktioner.

5 Hantering av mätdata

All mätdata förs per automatik över till IVL:s datasystem. Som del av IVL:s SWEDAC-ackreditering (SS-EN 17025, ackrediterat laboratorium nr. 1213) granskas periodiskt att rutinerna för att säkerställa insamling av data samt säkerhetskopiera data hålls uppdaterade och följs.

5.1 Kvalitetsmål

Kvalitetsmålen för tidstäckning, datafångst och mätosäkerhet rättar sig efter NFS 2019:9 Bilaga 1 – Kvalitetsmål för data. För kontinuerliga mätningar gäller att lägsta godtagbara tidstäckning för NO_2 och PM_{10} är 100%. Detta innebär att instrumenten är inställda att mäta utan uppehåll, varvid pauser för service och kalibrering inte räknas. Lägsta godtagbara datafångst enligt kvalitetsmålen är 90%, dvs maximalt 10% av ett kalenderårs data kan falla bort, undantaget normal kalibrering och service, av t.ex. tekniska orsaker.

Kvalitetsmålet för mätosäkerhet anges i förekommande fall i de beskrivna mätmetoderna, se kapitel 3.

5.2 Kvalitetskontroll och validering av mätdata

IVL har en detaljerad instruktion för daglig och veckovis kontroll av all insamlad online-mätdata från mätningar över hela Sverige. Timvisa mätdata kontrolleras varje vecka utifrån följande punkter:

- Hur varierar mätvärden under senaste veckan/månaden?
- Driver värdena över tid?
- Ser vi förväntade dygns- vecko- och årstidsvariationer?

- Ser vi några orealistiskt höga toppar?

Vid misstänkt avvikelse jämförs tidsserier mellan olika närliggande mätstationer. Hänsyn tas till väderförutsättningar och kända större händelser som påverkar trafiken.

Preliminär validering av ovanstående mätdata sker efter varje kalibrering, dvs 3-4 gånger årligen beroende på mätmetod. Data kontrolleras avseende fullständighet varvid avbrott, fel och orsaker noteras. Enstaka data som kan ha saknats efter dataöverföringen kompletteras från minnesenheter där det är möjligt. Data från mätningar av ozon och kväveoxider justeras sedan med faktorer som mättes upp vid senaste kalibrering.

Mätvärden från provtagning och laboratorieanalys kontrolleras och valideras enligt anpassade rutiner. Godkända mätvärden förs över månadsvis från IVL:s labbdatasystem till projektledaren för utvärdering. Efter projektledarens månatliga genomgång går projektledare och mätansvarig igenom eventuella frågetecken i mätdata.

Efter mätperiodens slut, vanligen kalenderår, görs den slutliga valideringen. Datatillgänglighet, medelvärden, percentiler, max- och min-värden tas fram. Samtliga statistiska mått jämförs med tidigare års mätningar på samma plats. Halterna plottas även med tidigare år som jämförelse för att studera säsongsvariationer och trender.

Uppdaterade mätosäkerhetsberäkningar och kontroll mot kvalitetsmål görs även efter avslutat kalenderår med hjälp av insamlad statistik såsom x-kort och resultat från kalibreringskontroller. Metodiken är anpassad efter respektive mätmetod (standardmetod om möjligt).

Kommuner har skyldighet att rapportera luftkvalitetsdata till Naturvårdsverkets datavärd för luft. På uppdrag av Beställaren kan IVL rapportera mätdata med erhållna metadata samt objektiva skattningar till Naturvårdsverkets datavärd.

6 Referensförteckning

EU:s luftkvalitetsdirektiv 2024/2881

SFS 2010:477, Luftkvalitetsförordning

NFS 2019:9, Naturvårdsverkets föreskrifter om kontroll av luftkvalitet

SS-EN ISO IEC 17025:2018 ”Allmänna kompetenskrav för provnings- och kalibreringslaboratorier”

SS-EN 14211:2024 ”Utomhusluft – Standardmetod för mätning av koncentrationen av kvävedioxid och kvävemonoxid med kemiluminescens”

SS-EN 14625:2024 ”Utomhusluft – Standardmetod för mätning av koncentrationen av ozon med ultraviolett fotometri”

SS-EN 12341:2023 ” Utomhusluft - Standardmetod för gravimetrisk bestämning av masskoncentrationen av PM10- eller PM2,5-fraktionen av svävande stoft i luft”

SS-EN 14662-4:2005 "Utomhusluft - Standardmetod för mätning av bensenkoncentrationer"

SS-EN 14902:2005 "Utomhusluft – Standardmetod för mätning av Pb, Cd, As och Ni i PM_{10}-fraktionen av svävande partiklar".

STOCKHOLM
Box 21060, 100 31 Stockholm

GÖTEBORG
Box 53021, 400 14 Göteborg

MALMÖ
Nordenskiöldsgatan 24
211 19 Malmö

KRISTINEBERG
(Center för marin forskning och innovation)
Kristineberg 566
451 78 Fiskebäckskil

SKELLEFTEÅ
Kanalgatan 59
931 32 Skellefteå

BEJING, CHINA
Room 612A
InterChina Commercial Building No.33
Dengshikou Dajie
Dongcheng District
Beijing 100006
China

© IVL SVENSKA MILJÖINSTITUTET AB | Tel: 010-788 65 00 | www.ivl.se

Rapporten har granskats och godkänts i enlighet med IVL:s ledningssystem

Mätningar

Bilaga 3

Luftvårdsförbundet/ Luftvårdsprogrammets mätkampanjer i regionen från 1995 och framåt.

År	Namn på rapport (Projekt)	Kommun	Mätplats	Luftföroreningar	Period
2025	Mätresultat kampanjvis mätning 2025 - Öckrö kommun	Öckerö kommun	Hässlavägen 1, Hönö	PM10, NO2	PM10 11 mars - 26 nov, NO2 11 mars - 28 april och 8 sept - 26 nov
2024	Mätresultat av kampanjvis mätning 2024 - Tjörn	Tjörns kommun	Hamngatan 54, Skärhamn	NO, NO2, PM10	april - augusti 2024
2023	Luftkvalitetsmätning i Mölnlycke	Härryda kommun	Biblioteksgatan, Mölnycke	NO2, PM10	slutet mars - början juni 2023
2023	Luftkvalitetsmätning i Kungsbacka	Kungsbacka kommun			
2021	Luftkvalitetsmätning i Stenungsund	Stenungsund kommun	Göteborgsvägen	NO, NO2, PM10	vår-höst 2021
2020	Luftkvalitetsmätning i Kungälv 2020	Kungälvs kommun	Strandgatan 77 C	NO, NO2, PM10	27 mars- 31 december
2019	Luftkvalitetsmätning i Partille 2019	Partille Kommun	Gaturum i centrala Partille	NO, NO2, PM10	14 augusti -10 december
2018	Luftkvalitetsmätning i Lerum 2018	Lerums Komun	Centrala Lerum vid Tingshuset, Göteborgsvägen 24	NO2, PM10	mars-maj, okt-nov 2018
2017	Luftkvalitetsmätning i Lilla Edets kommun	Lilla Edets Kommun	Central del av Göteborgsvägen, Lilla Edet	NO2, PM10	mars 2017 - juni 2017
2017	Ren regionluft - Beräkningar av kvävedioxid	Ale, Alingsås, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn, Öckerö	Beräkning 2015 alla kommuner utom Göteborg	NO2, PM10	
2016	Luftkvalitetsmätning Kungälvs kommun	Kungälvs Kommun	korsningen mellan Kungälvsleden (E6) och Kongahällagatan	NO2, PM10	november 2015 - april 2016
2015	Luftkvalitetsmätning Alingsås kommun	Alingsås Kommun	Västra Ringgatan	NO2, PM10	februari 2015- juni 2015
2015	Mätningar av lättflyktiga kolväten i Göteborg och Partille 2014	Göteborg, Partille Kommun	Sprängkullsgatan och i Partille centrum	VOC	2014 10 veckor
2014	Luftkvalitetsmätning Ale kommun	Ale Kommun	Bohus centrum	NO2, PM10	27 januari- 15 maj
2013	Industrins påverkan på luftkvaliteten med avseende på kolväten på	Göteborgs Kommun	bostadsområdet vid Blidvädersgatan	VOC	22 oktober- 2 december 2013
2013	Ren regionluft - Beräkningar av kvävedioxid	Ale, Alingsås, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn, Öckerö	Beräkning 2012 alla kommuner utom Göteborg	NO2	
2012	Beräkningar av partikelhalter 2010 i utvalda gaturum i regionen		E45 bohus, Västra ringgatan, guldhedsgatan,	PM10	2012(2010)
2011	Analys av PM10 -filter från gaturumsmätningar i Alingsås	Alingsås Kommun	Alingsås		
2011	Luftkvalitetsmätning i Lerums kommun i Hulanområdet	Lerums Kommun	Lerum		
2010	Luftkvalitetsmätning i Kungsbacka centrum 2010	Kungsbacka Kommun	Kungsbacka	NO2	11 januari- 22 april 2012
2010	Beräkningar av kvävedioxid 2009	Härryda, Partille, Kungälv, Lerum, Lilla edet, Mölndal Kommun	Härryda, Partille, Kungälv, Lerum, Lilla edet, Mölndal		
2010	Luftkvalitetsmätning i Mölnlycke	Mölndals Kommun	Möndal		vintern 2010
2010	Beräkningar av partikelhalter för utvalda gaturum och vägavsnitt i Göt	Tjörn, Alingås, Göteborg, Partille, Öckerö, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla edet, Mölndal	Tjörn, Alingås, Göteborg, Partille, Öckerö, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla edet, Mölndal		
2010	Beräkning kvävedioxid	Öckkerö Kommun	Öckerö,	NO2,	
2009	Haltbidragsberäkning av kvävedioxid - för några av Luftvårdsprogramn	Möndals Kommun	Möndal		
2009	Mätningar av lättflyktiga kolväten i Göteborgsregionen 2008/09	Göteborgs Kommun	Göteborg		
2009	Utredning av bensenutsläpp från fritidsbåtar i Skärhamn	Tjörn Kommun	Tjörn	Bensen	

2009-2010	Luftmätning Härryda	Härryda Kommun	Biblioteksgatan, Mölnycke	NO2, PM10	2009-12-23--2010-03-30	
2008-2009	Luftmätning Partille	Partille Kommun	Postgången	NO2, PM10	2008-09-15--2009-01-05	
2008	Ren regionluft, bakgrundsinformation till NO2-beräkningar	Stenungsund, Partille, Härryda, Kungsback, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal Kommun	Stenungsund, Partille, Härryda, Kungsback, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal	NO2		
2008	Beräkningar av kvävedioxid 2006(reviderad 2008-04)	Härryda, Partille, Kungsback, Kungälv, Lerum, Lilla Edet Kommun	Härryda, Partille, Kungsback, Kungälv, Lerum, Lilla Edet			
2008	Beräkningar av kvävedioxid	Alingsås, Stenungsund, Mölndal Kommun	Alingsås, Stenungsund, Mölndal			2006
2008	Bensenmätning Göteborg & Partille	Göteborg och Partille Kommun	Sprängkullsgatan, Haga och Allum	Bensen	Hela året	
2007	Riskbedömning av gatu- och vägstråk i GR för partiklar (PM10)	Alingsås, Tjörn, Stenungsund, Partille, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal Kommun	Alingsås, Tjörn, Stenungsund, Partille, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal			
2007	Bilaga 1	Göteborg, Alingsås, Partille, Öckerö, Tjörn, Stenungsund, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla edet, Mölndal Kommun	Göteborg, Alingsås, Partille, Öckerö, Tjörn, Stenungsund, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla edet, Mölndal			
2007	Luftmätning Tjörn m fl	Tjörn Kommun	Skärhamn, Rönnäng	Bensen	2007-06-xx--2007-08-xx	
2007	Luftmätning Stenungsund	Stenungsunds Kommun	Stenungsunds torg	NO2, PM10	2007-04-xx--2007-05-xx	
2006-2007	Luftmätning Kungälv	Kungälvs Kommun	Uddevallavägen	NO2, PM10	2006-11-06--2007-03-27	
2006	Luftföroreningsmätningar i Kungsbacka vårvintern 2005	Kungsbacka Kommun	Kungsbacka			
2006	Luftmätning Mölndal	Mölndals Kommun	Mölndals bro	NO2, PM10	2006-01-26--2006-06-05	
2004-2005	Gaturumsmätningar av VOC vid Sprängkullsgatan i Göteborg	Göteborgs Kommun	Göteborg/Sprängkullsgatan	VOC (bl.a. bensen)	2004-10-xx--2005-04-xx	
2005	Luftmätning Kungsbacka	Kungsbacka Kommun	Kungsbacka/Vallgatan	NO2, PM10, bensen	2005-03-xx--2005-06-xx	
2005	Luftmätning Alingsås	Alingsås Kommun	Alingsås/Norra Strömgatan	NO2, PM10	2005-02-xx--2005-04-xx	
2004	Beräkning av utsläpp från småskalig uppvärmning år 2002 och 2010	Partille, Öckerö, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla edet, Mölndal Kommun	Partille, Öckerö, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla edet, Mölndal			
2004	Luftutredning Partille	Partille Kommun	Partille/Postgången	NO2, PM10	040225-040630	
2003-2004	Gaturumsmätningar av VOC vid Sprängkullsgatan i Göteborg	Göteborgs Kommun	Göteborg/Sprängkullsgatan	VOC (bl.a. bensen)	2003-10-xx--2004-04-xx	
2003-2004	Partikel- och bensensituationen i Göteborgsregionen	Ale, Alingsås, Härryda,	Analys med tilläggs-mätningar i Alingsås/Tegelbruket, Öckerö/Hönö och Mölndal/Kållered, IKEA. Stenungsund,	PM10, bensen	Alingsås: 030130-030403 Öckerö: 2003-06 Kållered: 030610-031020	
2003	Kolväten i Göteborgsluften, Hisingen	Göteborgs Kommun	Göteborg/Hisingen	VOC (bl.a. bensen)	031107-031222	
2002-2003	Gaturumsmätningar av VOC vid Sprängkullsgatan i Göteborg	Göteborgs Kommun	Göteborg/Sprängkullsgatan	VOC (bl.a. bensen)	0211-0304	
2002	Luftföroreningar i sydöstra korridoren	Härryda Kommun	Härryda/Landvetter	NO2, PM10, CO	020909-021216	
2001-2002	Gaturumsmätningar av VOC vid Sprängkullsgatan i Göteborg	Göteborgs Kommun	Göteborg/Sprängkullsgatan	VOC (bl.a. bensen)	0110-0204	
2001-2002	Omgivningskontroll Stenungsund	Stenungsunds Kommun	Stenungsund/mobila mätvagnen var placerad vid Västanvindsgatan, Stenungs	Org ämnen, bensen, CO, NO2, PM10, PM2,5	0106-0205 varav mobila mätvagnen 0202-0203	
2001-2002	Nordöstra korridoren	Lilla Edets Kommun	Lilla Edet, Ale/Bohus station	NO2, PM10, CO	011004-020118	
2001	Luftföroreningar på Hisingen	Göteborgs Kommun Göteborgs Kommun	Göteborg/Biskopsgården/ Tingstad	NO2, VOC (bl.a. bensen)	010319-010402	
2000-2001	Gaturumsmätningar av VOC vid Sprängkullsgatan i Göteborg	Göteborgs Kommun	Göteborg/Sprängkullsgatan	VOC (bl.a. bensen)	2000-10-xx--2001-03-xx	
2000-2001	Luftföroreningar i norra korridoren	Kungälv, stenungsund, Göteborg	Kungälv, Stenungsund, Gbg/Tingstad/Ringömotet	NO2	20001016-20010124	

2000	Utsläpp till luft från arbetsmaskiner och sjöfart i Göteborgsregionen och Västra Götaland	Öckerö, Göteborg, Tjörn, Stenungsund, Partille, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Möndal	Öckerö, Göteborg, Tjörn, Stenungsund, Partille, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla edet, Mölndal		
2000	BIG - Bensenexponering hos allmänbefolkningen	Göteborgs Kommun		bensen	
1999-2000	Gaturumsmätningar av VOC vid Sprängkullsgatan i Göteborg	Göteborgs Kommun	Göteborg/Sprängkullsgatan	VOC (bl.a. bensen)	1999-10-xx--2000-03-xx
1999	Luftföroreningsmätningar vid Järntorget och Mölndalsbro	Mölndals Kommun			
1999-2000	Luftföroreningar i södra korridoren	Mölndals Kommun, Kungsbacka kommun	Mölndal/Mölndals centrum (Brogatan-Göteborgsvägen), Kungsbacka	NO2	1999-10-xx--1999-11-xx
1998-1999	Gaturumsmätningar av VOC vid Sprängkullsgatan i Göteborg	Göteborgs Kommun	Göteborg/Sprängkullsgatan	VOC (bl.a. bensen)	1998-10-xx--1999-03-xx
1998-1999	Mätningar av kväveoxider i den östra korridoren	Partille, Lerum Alingsås	Partille/Galoppvägen, Lerum, Alingsås	NO2	1999-01-xx--1999-06-xx
1998	VOC-mätningar i Göteborgsregionen, vinterhalvåren 1996/97 och	KungälvS Kommun	Kungälv		
1998	Ozonmätningar i Göteborgsregionen	Alingsås, Göteborg, Öckerö,	Alingsås, Göteborg, Öckerö, Tjörn,		Sommaren 1997
1997-1998	Gaturumsmätningar av VOC vid Sprängkullsgatan i Göteborg	Göteborgs Kommun	Göteborg/Sprängkullsgatan	VOC (bl.a. bensen)	1997-10-xx--1998-03-xx
1997	Mätningar av luftföroreningar i Lilla Edet	Lilla Edets Kommun	Lilla Edet/Lilla Edet centrum	NO2	970311-970424
1995-1996	Luftföroreningsmätningar i Partille	Partille Kommun	Partille/Galoppvägen	NO2	1995-12-xx--1996-01-xx
1995-1996	Rapportering av VOC-mätningar i Kungälv	Kungälvs Kommun		VOC (bl a bensen)	Vinterhalvåret
1996	Kvävedioxider vid Göteborgs Lastbilscentral	Göteborgs Kommun			
1996	Mätningar av bensen och toluen i gatumiljö	Göteborgs Kommun			
1996	Luftföroreningar i Ale	Ale Kommun			
1995	Luftföroreningar i centrala Kållered	Mölndals Kommun	Mölndal/centrala Kållered	NO2, SO2	951017-951201
1994-1995	Mätning av luftföroreningar i Kungälv	Kungälv Kommun			1994-10-xx--1995-01-xx

Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen

Godkänd
Årsstämma
2026-04-23

Stadgar för Luftvårdsförbundet – förslag till ändring

Fastställda på konstituerande årsstämma 2017-06-27.
Reviderade 2023-04-21
Reviderade 2026-04-23

Föreningens namn

§1 Föreningen namn är Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen.

Ändamål och verksamhet

§2 Luftvårdsförbundets ändamål är att:

- Bidra till att kartlägga luftkvaliteten i Göteborgsregionen.

- Redovisa undersökningsresultaten på ett sådant sätt att de blir ett stöd i påverkans- och planeringsprocesser i regionen.

- Bidra till att dela information och erfarenheter samt inspirera till forskning.

- Fungera som rådgivande organ samt rekommendera medlemmarna åtgärder i luftvårdsfrågor.

Föreningens säte

§3 Föreningens styrelse har sitt säte i Göteborgs stad.

Medlemskap

§4 Ansökan om medlemskap i förbundet görs hos förbundets styrelse som prövar och avgör om medlemskap skall beviljas.

Varje medlem ansvarar för att nominera styrelsemedlem. Praktiska instruktioner för nominering finns i valberedningens instruktion.

Medlem kan hos styrelsen anmäla utträde ur förbundet. Utträde sker vid räkenskapsårets slut.

Medlem kan uteslutas om medlem ej erlägger årsavgift eller agerar på ett sätt som motverkar förbundets ändamål. Beslut om uteslutning kan endast fattas av årsstämman.

Avgifter

§5 Förbundets verksamhet finansieras genom avgifter som fastställs av ordinarie årsstämma för kommande räkenskapsår.

Röstetal

§6 Medlem i förbundet erhåller vid inträdet ett röstetal. Grund för bestämning av röstetal är principen om att 1 medlem erhåller 1 röst. Kommuner samt företag och myndigheter erhåller därmed 1 röst per organisation.

Årsstämma

§7 Ordinarie årsstämma skall årligen hållas före juni månads utgång. Frågor som önskas behandlas på årsstämman skall vara styrelsen tillhanda senast en månad före ordinarie årsstämma. Årsstämmans sammansättning utgörs av politiska representanter från förbundets medlemskommuner, samt representanter från företag och myndigheter.

Extra årsstämma hålls då styrelsen finner anledning därtill eller då minst en tredjedel av antalet medlemmar så begär.

Vid ordinarie årsstämma skall följande ärenden behandlas:

1. Årsstämman öppnas av styrelsens ordförande eller vice ordförande
2. Val av mötesordförande och mötessekreterare
3. Val av justeringspersoner, tillika rösträknare
4. Fastställande av dagordning
5. Fastställande av röstlängd
6. Årsstämmans behöriga utlysande
7. Verksamhetsberättelse med ekonomisk redovisning
8. Revisionsberättelse och fastställande av balansräkning
9. Fråga om ansvarsfrihet för den avgående styrelsen
10. Fastställande av verksamhetsinriktning för kommande verksamhetsår
11. Fastställande av rambudget för kommande verksamhetsår
12. Fastställande av årsavgift för kommande verksamhetsår
13. Fråga om eventuell översyn av stadgar, arbetsordning och instruktion
14. Behandling av inkomna motioner och styrelsens förslag
15. Val av ordförande

16. Val av övriga ledamöter
17. Val av suppleanter
18. Val av revisorer
19. Val av valberedning
20. Stämman avslutas

Kallelse

§8 Kallelse till årsstämman skall med fullständig föredragningslista tillställas medlemmarna digitalt senast 14 dagar före stämman.

Styrelse

§9 Förbundet leds av en styrelse bestående av 8–10 ledamöter och 8–10 ersättare. Styrelsens sammansättning skall vara representativ på ett sätt som avspeglar de fullbetalande medlemsföretagen/medlemsorganisationerna. Ordförandeposten innehas av Göteborg Stad. Länsstyrelsen som tillsynsmyndighet kan adjungeras in i styrelsen. Representanter utses vid varje årsstämma.

Ersättarna aktiveras vid förhinder. Politiker ersätter politiker och tjänstemän ersätter tjänstemän.

Styrelsen skall förvalta förbundets angelägenheter och sörja för att förbundets ändamål på bästa sätt främjas. Styrelsen bereder frågor inför årsstämman samt ansvarar över att fatta beslut om detaljbudget och löpande verksamhetsfrågor. På uppdrag från årsstämman och med utgångspunkt i verksamhetsinriktning tar styrelsen fram en verksamhetsplan för kommande verksamhetsår.

Styrelsen har en särskild arbetsordning som fastställs av årsstämman. Förändringar av arbetsordningen beslutas av årsstämman, i övrigt tas arbetsordningen ej upp för beslut vid årsstämman.

Styrelsen bestämmer tid och plats för sina sammanträden. Styrelsen sammanträder minst fyra gånger årligen. Kallelse skall ske digitalt och minst 10 dagar före sammanträde.

Styrelsen är beslutsför när minst fem ledamöter eller tjänstgörande ersättare är närvarande. Styrelsens beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal äger ordförande utslagsröst.

Utseende av firmatecknare och övriga funktioner vilka inte beslutas av föreningsstämman regleras i styrelsens arbetsordning.

Luftvårdsförbundet i Göteborgsregionen

Godkänd
Årsstämma
2026-04-23

Valberedning

§10 Förbundets valberedning utgörs av två representanter från Göteborgsregionens kommunalförbunds valberedning, samt två representanter från medlemsföretagen.

Valberedningen har en särskild instruktion som fastställs av årsstämman. Förändringar av instruktionen beslutas av årsstämman, i övrigt tas instruktionen ej upp för beslut vid årsstämman.

Räkenskapsår

§11 Förbundets räkenskapsår skall omfatta kalenderåret.

Revision

§12 För granskning av styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper utses årligen på ordinarie årsstämma för tiden intill dess nästa ordinarie stämma hålls, två revisorer med lika många suppleanter.

Ändring av stadgar

§13 För ändring av stadgarna krävs beslut av två på varandra följande stämmor av vilka minst en skall vara ordinarie förbundsstämma. För antagande av ändring erfordras att minst två tredjedelar av angivet röstetal är ense om beslutet samt att ärendet varit angivet i kallelsen.

Upplösning

§14 Beslut om förbundets upplösning skall fattas av två på varandra följande förbundsstämmor av vilka minst en skall vara ordinarie förbundsstämma. Vid förbundets upplösning skall innestående tillgångar fördelas mellan medlemmarna i proportion till medlemmarnas årliga avgifter.

§ 54 Dnr: KS 2026/421

Handlingsplan för sfi (svenska för invandrare)

Beslut

Välfärdsutskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen godkänner handlingsplan för skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi), med följande tillkommande punkter under rubriken ”Mål med lagstiftningen” i handlingsplanen:

- Säkerställa att fler uppnår tillräckliga kunskaper i svenska
- Stärka etablering på arbetsmarknaden och i samhället
- Motverka långa och avbrutna studieförlopp med svaga resultat
- Tidsgräns för att skapa struktur och tydliga förväntningar

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen har beslutat om nya regler för kommunal utbildning i svenska för invandrare (sfi), *Skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi)* 2025/26:10, som gäller från 1 januari 2026. En central förändring är att rätten att studera sfi ska gälla i tre år från det att eleven tas emot till utbildningen, med möjlighet till förlängning. Kommunen ska planera och genomföra insatser för att nå personer som har rätt till sfi samt motivera dem att delta i utbildningen. Det är kommunens ansvar att beskriva insatserna i en handlingsplan. Kommunen ska regelbundet följa upp handlingsplanen och revidera den vid behov.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-16
Handlingsplan för skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi)

Förslag till beslut på sammanträdet

Henrik Wenell (M) föreslår som tillägg, till förvaltningens förslag, att följande punkter läggs till de redan nämnda målen under rubriken ”Mål med lagstiftningen” i handlingsplanen:

- Säkerställa att fler uppnår tillräckliga kunskaper i svenska
- Stärka etablering på arbetsmarknaden och i samhället
- Motverka långa och avbrutna studieförlopp med svaga resultat
- Tidsgräns för att skapa struktur och tydliga förväntningar

Christina Svensson (SD) tillstyrker Henrik Wenells (M) tilläggsförslag.

Beslutsgång

Ordförande frågar om välfärdsutskottet kan besluta i enlighet med förvaltningens förslag, med tillägg enligt Henrik Wenell (M), och konstaterar att så sker.

Beslut skickas till

sandra.tedenby@stenungsund.se
emelie.ekholm@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr 2026/421
2026-04-16

Emelie Ekholm
Utvecklingsledare

Till kommunstyrelsen

Handlingsplan för skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi)

Förslag till beslut

Välfärdsutskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen godkänner handlingsplan för skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi).

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen har beslutat om nya regler för kommunal utbildning i svenska för invandrare (sfi), *Skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi)* 2025/26:10, som gäller från 1 januari 2026. En central förändring är att rätten att studera sfi ska gälla i tre år från det att eleven tas emot till utbildningen, med möjlighet till förlängning. Kommunen ska planera och genomföra insatser för att nå personer som har rätt till sfi samt motivera dem att delta i utbildningen. Det är kommunens ansvar att beskriva insatserna i en handlingsplan. Kommunen ska regelbundet följa upp handlingsplanen och revidera den vid behov.

Beskrivning av ärendet

Riksdagen har beslutat om nya regler för kommunal utbildning i svenska för invandrare (sfi), *Skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi)* 2025/26:10, som gäller från 1 januari 2026. En central förändring är att rätten att studera sfi ska gälla i tre år från det att eleven tas emot till utbildningen, med möjlighet till förlängning. Kommunen är i samband med det nya regelverket skyldig att ta fram en handlingsplan för att informera och motivera personer med rätt till svenska för invandrare (sfi) att delta i utbildningen. Förvaltningen har därmed tagit fram en handlingsplan i enlighet med de nya reglerna som gäller från 1 januari 2026. Handlingsplanen omfattar information om rättigheter, regelverk och stödinsatser i syfte att öka deltagande och genomströmning i sfi.

Syftet med handlingsplanen är att säkerställa att alla personer som har rätt till sfi får tydlig information om utbildningen och motiveras till att delta.

Handlingsplanen omfattar vilken information kommunen ska tillse, aktiviteter och insatser som ska genomföras för att nå personer som har rätt till sfi, samt forum för att genomföra insatserna.

Kontinuerlig uppföljning ska säkerställa att information om treårsregeln, förlängning, avbrott och upphörande når målgruppen. Handlingsplanen följs upp en gång per år samt revideras vid behov.

Ekonomisk bedömning
Förvaltningen kommer att se över eventuella behov av att prioritera och omfördela befintlig resurs för att genomföra förändringarna utifrån de nya reglerna.

Barnkonsekvensanalys
Skolverket beskriver att sfi på kommunal vuxenutbildning ska ge den studerande språkliga redskap och möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera och delta aktivt i vardags-, samhälls- och arbetsliv samt fortsatta studier. Förvaltningen bedömer att om fler av de som har rätt till sfi påbörjar och fullföljer sina studier, kan det skapa förutsättningar till att fler får möjlighet till fortsatta studier eller anställning. Vilket i sin tur kan ha en positiv påverkan för barnen till de som har rätt till sfi.

Bedömning utifrån Agenda 2030
Ärendet berör mål 4 om god utbildning för alla, samt mål 10 om minskad ojämlikhet.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-16
Handlingsplan för skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi)

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor utbildning

Elisabeth Andreasson
Sektorchef

Sandra Tedenby
Verksamhetschef

Beslut skickas till
sandra.tedenby@stenungsund.se
emelie.ekholm@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Handlingsplan för skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi)

Stenungsunds kommun

Dokumentinformation

Typ av dokument	**Beslutat av, samt §**	**Beslutsdatum**	**Diarienummer**
Handlingsplan			KS 2026/421
Dokumentägare	**Giltighetstid**	**Framtagen av**	**Reviderad**
Kompetens och utveckling, Vuxenutbildningen	Tills vidare	Sektor utbildning Kompetens och utveckling	

Innehållsförteckning

Bakgrund 3
Syfte 3
Mål med lagstiftningen 3
Målgrupp 3
Kommunikation 4
Kommunens aktiviteter 4
Planera och genomföra insatser för att nå personer som har rätt till sfi 4
Planera och genomföra insatser för att motivera personer som har rätt till sfi att delta i utbildningen 5
Uppföljning 5

Bakgrund

Riksdagen har beslutat om nya regler för kommunal utbildning i svenska för invandrare (sfi), som gäller från 1 januari 2026.[1] En central förändring är att rätten att studera sfi ska gälla i tre år från det att eleven tas emot till utbildningen, med möjlighet till förlängning.

Kommunen ska planera och genomföra insatser för att nå personer som har rätt till sfi samt motivera dem att delta i utbildningen. Det är kommunens ansvar att beskriva insatserna i en handlingsplan. Kommunen ska regelbundet följa upp handlingsplanen och revidera den vid behov.

Syfte

Syftet med handlingsplanen är att säkerställa att alla personer som har rätt till sfi får tydlig information om utbildningen och motiveras till att delta.

Mål med lagstiftningen

Målen med lagstiftningen är att:

- alla med rätt till sfi känner till sin rättighet och får tillgång till utbildningen,
- öka genomströmning inom sfi,
- minska studieavbrott och
- en mer sammanhållen och effektiv sfi-utbildning.

Målgrupp

Handlingsplanen ska rikta sig till följande målgrupp:

- personer med rätt till sfi enligt 20 kap. 31 och 32 § skollagen,
- personer som tagits emot till sfi före 1 januari 2026 och
- personer som inte läser sfi och bedöms ha rätt till sfi-utbildning:
    - personer i arbete,
    - föräldralediga och personer med låg utbildningsbakgrund,

[1] Proposition 2025/26:10 *Skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi).*

- personer berörda av övergångsregler,
- personer med avbrott i studier,
- nyanlända med kort utbildningsbakgrund eller ingen skolbakgrund,
- personer i arbete/omsorgssituationer med behov av flexibla studier,
- anhöriga till arbetskraftsinvandring.

Kommunikation

Kompetens och utveckling arbetar aktivt med att nå ut med information till målgruppen. Kommunen ska tillse:

- information om rätt till sfi och hur målgruppen söker,
- information om treårsgränsen och vad som gäller vid förlängning, avbrott och upphörande av utbildningen i förtid,
- information om övergångsregler för den som påbörjat före 1 jan 2026 samt
- informationsmaterial på flera språk samt på kommunens hemsida.

Kommunens aktiviteter

Det blir ett tydligare krav på kommunen att arbeta uppsökande för att nå målgruppen och för att motivera personer till studier.

Planera och genomföra insatser för att nå personer som har rätt till sfi

Ge information och vägledning

- Ge information om rätt till sfi och hur målgruppen söker,
- ge information om treårsgränsen och vad som gäller vid förlängning, avbrott och upphörande av utbildningen i förtid.

Övergångsregler

- Information om övergångsregler för den som påbörjat sfi före 1 januari 2026.

Flerspråkig kommunikation

- Tillgängliggöra informationsmaterial på flera språk samt på kommunens hemsida.

Uppsökande verksamhet

- Genomföra muntlig information vid mottagning, inflytt eller eventuell annan kommunal kontakt.

- ge information i kulturhuset, familjecentral, vårdcentral,
- ge information på Enheten för nyanlända samt på Arbetsmarknadsenheten,
- ge information på enheten för ekonomiskt bistånd.

Samverkan

- Arbeta fram samverkansrutiner med Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Socialtjänsten och Civilsamhället, med syfte att stärka deltagandet.

Planera och genomföra insatser för att motivera personer som har rätt till sfi att delta i utbildningen

Erbjuda särskilda stödformer i form av:

- motivationshöjande samtal och vägledning individuellt och i grupp av studie-yrkesvägledare,
- stöd för studieteknik, digital kompetens, läs- och skrivinlärning,
- deltagande i olika samverkansforum i samarbete med Kultur och Fritid,
- extra stöd till personer med låg utbildningsbakgrund eller ingen utbildningsbakgrund,
- hänvisning till rätt stödinsatser vid psykisk ohälsa eller sociala hinder samt
- alternativa studievägar för sfi-studier, exempelvis flexstudier.

Uppföljning

Kompetens och utveckling ansvarar för att följa upp handlingsplanen. Kontinuerlig uppföljning ska säkerställa att information om treårsregeln, förlängning, avbrott och upphörande når målgruppen. Handlingsplanen följs upp en gång per år (förslagsvis inom ramen för verksamhetens systematiska kvalitetsarbete) samt revideras vid behov.

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/506
2026-04-27

Henrietta Johansson
Sektor Samhällsbyggnad

Till kommunfullmäktige

Utveckling av Nösnäsvallen – inriktning och utökning av investeringsbudget

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige godkänner redovisad inriktning för fortsatt utveckling av Nösnäsvallen, innebärande ett samlat genomförande av arenaområdet under 2026–2027 och att kompletterande aktivitetsytor hanteras i en separat åtgärd.

Kommunfullmäktige utökar investeringsbudgeten för Nösnäsvallen med 8,6 mnkr. Utökningen avser 2027 och justeringen sker i samband med höstbudget 2027.

Sammanfattning av ärendet

Nösnäsvallen är i behov av omfattande upprustning och fotbollsplanen kan i nuläget inte användas för matchspel.

Förvaltningen har under hösten 2025 fått i uppdrag att se över ombyggnation och utveckling av Nösnäsvallen. Utifrån tidigare presenterad inriktning har en fördjupad analys genomförts av tekniska, funktionella och ekonomiska förutsättningar.

Analysen visar att genomförandet är mer komplext än tidigare bedömt och att tidigare etappindelning innebär risk för återkommande störningar, högre totalkostnader och svårigheter att säkerställa en sammanhållen funktion. Den uppdaterade kalkylen speglar den ambitionsnivå och funktionalitet som efterfrågats för anläggningen.

Mot denna bakgrund föreslås ett samlat genomförande av arenaområdets huvudfunktioner under 2026–2027. Den uppdaterade helhetskalkylen visar samtidigt att projektet inte ryms inom befintlig investeringsram och att ytterligare finansiering krävs för genomförande enligt föreslagen inriktning.

Beskrivning av ärendet

Nösnäsvallen är i behov av omfattande upprustning. Fotbollsplanen kan i nuläget inte användas för matchspel och anläggningens funktion bedöms inte motsvara nuvarande eller framtida behov.

Tidigare har utvecklingen av Nösnäsvallen presenterats som ett genomförande i tre etapper under perioden 2026–2028, omfattande fotbollsplanens grundfunktioner, friidrottsanläggning samt publik- och servicefunktioner.

Efter fördjupad analys av tekniska, funktionella och ekonomiska förutsättningar bedöms genomförandet vara mer komplext än tidigare antagits. Bland annat påverkar gräsplanens etableringstid, tävlingskrav för spel i Division 1 (Ettan), samordning mellan olika funktioner inom arenan samt genomförande under pågående verksamhet projektets risk, tid och kostnad.

Analysen visar att ett etappvis genomförande över tre år riskerar återkommande störningar, högre totalkostnader och svårigheter att säkerställa en sammanhållen funktion.

Mot denna bakgrund föreslås istället ett samlat genomförande av arenaområdets huvudfunktioner och att det genomförandet sker under 2026–2027.

Arenaområdets huvudfunktioner omfattar:

- Omläggning av fotbollsplan inklusive dränering och bevattning
- Förberedande arbeten markvärme
- Säkerhetszoner och staketering
- Renovering av löparbanor och hoppgropar
- Belysning inklusive kanalisation
- Omklädningsrum, domarrum, kiosk och offentliga toaletter

Föreslagen inriktning bedöms ge bättre förutsättningar för ett effektivt genomförande, bland annat genom:

- minskade genomföranderisker
- bättre kostnadskontroll
- färre störningar för föreningslivet
- tidigare färdig funktion i anläggningen
- bättre förutsättningar att möta krav för spel på högre nivå

Bedömningen är att ett samlat genomförande är mer robust än ett etappvis genomförande över flera år.

Föreslagen inriktning innebär att:

- upphandling av totalentreprenör genomförs under 2026
- projektering och förberedande arbeten startar under hösten 2026
- huvudsakliga entreprenadarbeten genomförs under 2027
- arenaområdet bedöms kunna färdigställas under hösten 2027

Tidplanen är anpassad efter tekniska förutsättningar kopplade till bland annat gräsplanens etableringstid och samordning mellan olika funktioner inom arenaområdet.

En uppdaterad helhetskalkyl har tagits fram för arenaområdets huvudfunktioner. Kalkylen uppgår till cirka 23,5 mnkr.

Kalkylen baseras på ett samlat genomförande och inkluderar:

- fotbollsplan inklusive dränering och bevattning
- friidrottsanläggning
- byggnationer och servicefunktioner såsom omklädningsrum, domarrum, kiosk, offentliga toaletter, flytta entré, områdesstaket samt nytt räcke runt plan
- planbelysning
- projektering, kostnader för projektledning/byggledning, tillstånd, bygglov, utredningar

Tidigare investeringsram bedöms inte fullt ut möjliggöra genomförandet enligt den ambitionsnivå och omfattning som nu redovisas. För genomförande under 2027 bedöms investeringsbudgeten behöva utökas med 8,6 mnkr.

Den ökade utgiften beror bland annat på:

- ny helhetskalkyl framtagen som omfattar hela arenaområdet
- fler identifierade åtgärder
- mer realistiska genomförandeförutsättningar

Budgetjustering hanteras i samband med höstbudget 2027.

Ekonomisk bedömning

Förslaget innebär en utökning av investeringsbudget 2027 med 8,6 mnkr.

En investeringsutgift om motsvande 8,6 mnkr genererar vid nuvarande upplåningsränta årliga finansiella kostnader om 240 tkr, samt avskrivningskostnader om 860 tkr. Den totala driftskostnaden med anledning av den utökade investeringsutgiften uppgår därmed till 1,1 mnkr årligen.

Barnkonsekvensanalys

Förslaget bedöms bidra positivt till barn och ungas möjligheter till idrott, rörelse och föreningsliv genom förbättrade anläggningsförutsättningar för både organiserad verksamhet och spontanidrott.

Bedömning utifrån Agenda 2030

Mål 3 God hälsa och välbefinnande
Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/506
2026-04-27

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-27

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor utbildning

Elisabeth Andreasson
Sektorchef

Pia Solefors
Verksamhetschef

Beslut skickas till
pia.solefors@stenungsund.se
henrietta.johansson@stenungsund.se
sandra.kristensson@stenungsund.se

§ 50 Dnr: KS 2025/965

Reviderad riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen, vård och omsorg

Beslut

Välfärdsutskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar reviderad riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen (SoL) i Stenungsunds kommun. Den tidigare beslutade riktlinjen upphör därmed att gälla.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 18 september 2025 (§ 100) att kommunen från och med år 2026 ska frångås som utförare av serviceinsatser inom hemtjänsten. Istället ska privata företag, inom ramen för lagen om valfrihetssystem (LOV), utföra serviceinsatserna. Mot bakgrund av detta behöver riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen revideras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-21
Riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen (reviderad)
Riktlinje för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen (nuvarande version)

Beslut skickas till

Anneli.dyberg@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/965
2026-04-21

Anneli Dyberg
Socialt ansvarig samordnare

Till kommunfullmäktige

Reviderad riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen, vård och omsorg

Förslag till beslut

Välfärdsutskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar reviderad riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen (SoL) i Stenungsunds kommun. Den tidigare beslutade riktlinjen upphör därmed att gälla.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 18 september 2025 (§ 100) att kommunen från och med år 2026 ska frångås som utförare av serviceinsatser inom hemtjänsten. Istället ska privata företag, inom ramen för lagen om valfrihetssystem (LOV), utföra serviceinsatserna. Mot bakgrund av detta behöver riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen revideras.

Beskrivning av ärendet

Riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen innehåller anvisningar för myndighetsutövning inom vård och omsorg i Stenungsund, samt normangivelser som ska vägleda även verkställande enheter inom vård och omsorg. Syftet med riktlinjen är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling när det gäller utredning, bedömning och tillgång till insatser. Riktlinjen ger stöd i det praktiska arbetet med att tolka lagstiftningen vid individuell behovsprövning samt anger vad som är skäliga levnadsförhållanden i normalfallet.

Förvaltningens förslag till revideringar har sin grund i att kommunens hemtjänst från och med våren 2026 inte längre kommer att utföra serviceinsatser i egen regi. Insatser gällande inköp samt städning och tvätt kommer i stället utföras av privata företag. När utförandet förändras och det blir två utförare hos den enskilde, behöver riktlinjen uppdateras och förtydligas för att spegla den nya ordningen. Det gäller beskrivningar av ansvarsfördelning vid insatser gällande inköp samt att tvätta och torka kläder, då det inte ska bli några otydligheter eller risker för den allra mest sårbara gruppen med ett större behov av stöd.

Förvaltningen föreslår också att ett begrepp för personer med nedsatt kognitiv förmåga används konsekvent i riktlinjen. I nuvarande riktlinje benämns denna målgrupp med olika begrepp. Förslag är att använda begreppet ”personer med kognitiva svårigheter”.

Svårigheterna kan komma av nedsatt minne, planeringsförmåga, initiativförmåga eller förmåga att hantera flera moment i följd.

Syftet med revideringarna är att säkerställa att riktlinjen är aktuell, rättssäker och tydlig. Riktlinjen ska fortsatt ge stöd för likvärdiga bedömningar och beslut samt bidra till transparens kring kommunens ansvar och den enskildes möjligheter, när serviceinsatser utförs av privata utförare. Förslaget bedöms vara förenligt med socialtjänstlagens grundläggande principer om självbestämmande, trygghet och god kvalitet, samt med kommunens ansvar att organisera socialtjänsten på ett ändamålsenligt sätt. Kommunens ansvar för behovsbedömning, beslut och uppföljning enligt socialtjänstlagen kvarstår oförändrat. Nedan följer en beskrivning av föreslagna förändringar.

Förslag på ny insats: Att företa mångfaldiga uppgifter
Inom insatsen ”att skaffa varor och tjänster” ingår enligt nuvarande riktlinje inte stöd i att rensa kyl, frys och skafferi, inventera vad som behöver köpas, planera måltider och inköpslista inför att inköp ska genomföras. För vissa enskilda med kognitiva svårigheter, finns behov av stöd i att planera och genomföra uppgifter som kräver struktur, överblick och hantering av flera moment i följd. Detta kan exempelvis handla om att rensa bort gammal mat, inventera livsmedel, planera måltider samt upprätta inköpslista för en vecka. Dessa moment förutsätter förmåga till planering i flera steg och utgör därför ett mer omfattande stödbehov än vad som ryms inom befintliga insatser. Enskilda med kognitiva svårigheter som har behov av stöd med inköp kan även ha behov av detta förberedande stöd för att inköpen ska motsvara den enskildes faktiska behov. När inköp utförs av annan aktör än den enskilde själv är detta stöd särskilt viktigt. Utan förberedande stöd finns risk att nödvändiga moment inte blir utförda, vilket kan påverka den enskildes livsföring och trygghet.

Mot denna bakgrund föreslås att insatsen ”att företa mångfaldiga uppgifter” tydliggörs som en egen insats som kan beviljas när det finns behov av stöd i planering och genomförande av uppgifter i flera steg.

Förslag på justering genom utökning av befintlig insats: Att ta hand om lättare hushållsgöromål
Inom befintlig insats ” Att ta hand om lättare hushållsgöromål” ingår bland annat att bädda säng. För vissa enskilda, exempelvis vid inkontinensproblematik, kan behovet av att bädda rent i sängen förekomma dagligen. I nuvarande riktlinje beskrivs att bädda rent i sängen sker i samband med tvätt och tork av kläder, med norm varannan vecka. Vid översynen av insatser har det identifierats att denna beskrivning inte fullt ut fångar behovet hos personer som har ett mer omfattande och frekvent behov av att bädda rent i säng. Det finns därför behov av att tydliggöra att momentet bädda rent i säng kan ingå inom insatsen ”att ta hand om lättare hushållsgöromål” och att det inte ska utgöra en egen insats. Däremot har det identifierats behov av att införa två olika nivåer inom insatsen. Detta för att möjliggöra en

behovsbedömning som bättre tar hänsyn till individuella behov och tydliggöra behovet som kan vara dagligen.

Mot denna bakgrund föreslås att insatsen ”att ta hand om lättare hushållsgöromål” utökas med möjlighet till två olika omfattningar. En omfattning inom ramen i nuvarande riktlinje och en utökad ”att ta han dom lättare hushållsgöromål” där bädda rent i säng kan omfattas.

Förslag på justering av begrepp gällande personer med kognitiva svårigheter
I nuvarande riktlinje benämns målgruppen med olika begrepp. För att skapa ett mer enhetligt och funktionsbaserat språk föreslås att begreppet personer med kognitiva svårigheter används, i enlighet med Socialstyrelsens rekommendationer. Med kognitiva svårigheter avses nedsättningar i kognitiva funktioner såsom minne, planeringsförmåga, initiativförmåga och förmåga att hantera flera moment i följd. Orsaken till dessa svårigheter kan vara exempelvis kognitiv svikt, demenssjukdom, förvärvad hjärnskada eller psykisk ohälsa. Bedömningen utgår från den enskildes faktiska förmåga i relation till den aktuella aktiviteten och görs alltid individuellt.

Mot denna bakgrund föreslås att begreppet kognitiva svårigheter används som ett samlingsbegrepp i riktlinjen, i stället för att ange enskilda diagnoser eller tillstånd såsom demenssjukdom, psykisk ohälsa eller kognitiv svikt. Begreppet tydliggör att bedömningen utgår från den enskildes faktiska funktionsförmåga och behov av stöd i vardagen, oavsett bakomliggande orsak.

Ekonomisk bedömning
I dagsläget är det svårt att bedöma omfattningen av eventuella kostnadsförändringar. Eventuella kostnadsökningar hanteras inom befintlig budgetram och beaktas i det fortsatta budgetarbetet.

Barnkonsekvensanalys
De föreslagna förändringarna av riktlinjen för behovsbedömning enligt socialtjänstlagen avser ett mer utökad stöd för personer med kognitiva svårigheter som har behov av stöd i planering och genomförande av uppgifter i flera steg. Vidare utökat stöd vid behov av att bädda rent i säng som inte kan tillgodoses i insatsen ”tvätt och torka kläder”. Målgruppen är främst vuxna personer som har behov av stöd från hemtjänsten. Förslagen bedöms därför inte ha någon direkt påverkan på barn som målgrupp för insatserna.

Det finns dock barn som indirekt kan beröras, exempelvis barn som lever i hushåll där en förälder eller annan närstående har behov av stöd från socialtjänsten. För dessa barn kan förändringarna få betydelse för vardagens struktur, trygghet och omsorgssituation.
Genom att tydliggöra och anpassa insatser såsom ”att ta hand om lättare hushållsgöromål” samt införa en ny insats för stöd i att till exempel rensa, planera måltider och inköp, skapas

bättre förutsättningar för att vuxna med funktionsnedsättning. Detta kan bidra till en mer fungerande vardag i hushållet, vilket i sin tur kan ha en positiv indirekt påverkan på barn som vistas där, exempelvis genom ökad ordning, bättre måltidsstruktur och minskad belastning på barnet.

Förslagen syftar även till att stärka rättssäkerheten och säkerställa att insatser anpassas efter individuella behov. Detta ligger i linje med socialtjänstlagens bestämmelser om att barnets bästa ska beaktas i alla åtgärder som rör barn, även när barnet inte är den primära målgruppen för insatsen.

Sammantaget bedöms förslagen inte medföra några negativa konsekvenser för barn. Tvärtom kan de indirekt bidra till ökad trygghet och stabilitet för barn som lever i familjer där en vuxen har behov av stöd från socialtjänsten. Förslagen bedöms därmed vara förenliga med principen om barnets bästa enligt Socialtjänstlagen.

Juridisk bedömning

Enligt socialtjänstlagen (SFS 2025:400) har kommunen det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver för att uppnå skäliga levnadsförhållanden. Insatser ska grundas på individuella behov och utformas med respekt för självbestämmande och integritet. De föreslagna förändringarna innebär ingen inskränkning av den enskildes rätt till stöd. Förslagen syftar i stället till att tydliggöra och anpassa kommunens riktlinjer för behovsbedömning till förändrade organisatoriska förutsättningar samt till identifierade behov hos vissa målgrupper. Sammantaget bedöms förslagen vara förenliga med socialtjänstlagen och dess grundläggande principer.

Bedömning utifrån Agenda 2030

Ärendet berör mål 3. God hälsa och välbefinnande, och mål 10. Minskad ojämlikhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-21
Riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen (reviderad)
Riktlinje för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen (nuvarande version)

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor socialtjänst

Rickard Persson
Sektorchef

Johanna Nordqvist
Funktionschef

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/965
2026-04-21

Beslut skickas till
Anneli.dyberg@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen

Vård och omsorg

Dokumentinformation

Typ av dokument	**Beslutat av, samt §**	**Beslutsdatum**	**Diarienummer**
Riktlinje	Kommunfullmäktige § 15\2026		KS 2025/965
Dokumentägare	**Giltighetstid**	**Framtagen av**	**Reviderad**
Sektor socialtjänst	Tills vidare	Funktion för kvalitet och sektorstöd	

Innehållsförteckning

1 Inledning 5

1.1 Bakgrund 5

1.2 Syfte 5

1.3 Avgränsning 6

1.4 Versionshantering 6

2 Organisation 6

2.1 Myndighetsutövning och verkställighet 6

2.2 Valfrihet i hemtjänsten 7

2.3 Delegation 7

3 Arbetssätt 8

3.1 Socialtjänstprocessen och IBIC 8

3.2 Välfärdsteknik 9

3.3 Samverkan vid in- och utskrivning från hälso- och sjukvård 9

3.4 Samordnad individuell plan (SIP) 10

3.5 Jämställdhet 11

3.6 Förebyggande perspektiv 11

3.7 Barnperspektiv 11

3.7.1 Anmälningsskyldighet 11

3.8 Våld i nära relation 12

4 Företrädare och personligt stöd 12

4.1 Anhöriga och närstående 12

4.2 Ombud/biträde 12

4.3 Framtidsfullmakt 13

4.4 Anhörigbehörighet 13

4.5 God man och förvaltare 14

5 Övergripande bestämmelser 14

5.1 Förvaltningslagen 14
5.2 Offentlighets- och sekretesslagen 15
5.3 Socialtjänstlagen 15
5.3.1 Äldre personer 15
5.3.2 Insatser för personliga behov 15
5.3.3 Skäliga levnadsförhållanden 16
5.3.4 Kommunens yttersta ansvar och ansökan från annan kommun 16
5.3.5 Stöd till anhöriga 17
5.4 Anhörigas ansvar 18
5.4.1 Makar/sambos/partners 18
5.4.2 Gemensamt hushåll 18
5.5 Missförhållanden enligt lex Sarah 18
6 Utredning och uppföljning 19
6.1 Behovsbedömning 19
6.2 Utredningstidens längd 20
6.3 Dokumentation 20
6.4 Kommunicering 21
6.5 Beslut 21
6.6 Beställning (uppdrag) 22
6.7 Genomförandeplan 22
6.8 Avslag 22
6.9 Överklagande av beslut 22
6.10 Uppföljning av beslut 23
7 Insatser 23
7.1 Hemtjänst 23
7.1.1 Vägledning hemtjänst 24
7.1.2 Egenvård 33
7.1.3 Städa bostad 34

7.1.4 Känsla av otrygghet 35
7.1.4.1 Trygghetslarm 35
7.1.4.2 Trygghetsskapande insats 36
7.1.5 Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående 36
7.1.5.1 Avlösning av anhörig i hemmet 36
7.1.5.2 Avlösning i form av växelvistelse 37
7.1.6 Dagverksamhet 38
7.1.7 Ledsagning 39
7.1.8 Kontaktperson 40
7.2 Korttidsboende 41
7.3 Vård i livets slutskede - VILS 43
7.4 Särskilt boende 43
7.4.1 Parboende 45

1 Inledning

Denna riktlinje ersätter tidigare styrdokument *Riktlinje för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen* (dnr 2023/1348).

Riktlinjen ska säkerställa likartad bedömning och fungera som stöd i myndighetsutövningen inom vård och omsorg.

1.1 Bakgrund

Stenungsunds kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den omsorg som de behöver. Insatser i socialtjänsten ska vara av god kvalitet och utgå från principerna om helhetssyn, frivillighet och självbestämmande, normalisering, kontinuitet, flexibilitet och närhet. Det stöd och den omsorg som ges ska ges i samarbete med individen själv och ska bidra till trygghet och meningsfullhet. Insatserna ska vara individuellt utformade och ges med ett gott bemötande.

Med respekt för den enskildes situation och tidigare livserfarenhet ska socialsekreteraren skapa delaktighet i utredning och beslutsfattande, samt samordna insatser utifrån ett helhetsperspektiv på individen. Den enskilde ska så långt det är möjligt kunna välja när och hur stöd och hjälp ska ges. Hänsyn ska tas till den enskildes önskemål om insatsens utformning och val av arbetssätt.

Alla personalkategorier i samtliga verksamhetsområden i sektor socialtjänst ska i kontakten med anhöriga ha ett respektfullt, förstående och gott bemötande som genererar ömsesidigt förtroende. Samtlig personal i sektorn ska i kontakten med anhöriga som vårdar eller stödjer närstående göra de anhöriga delaktiga och uppmärksamma dem för sina insatser. Anhörigas behov av exempelvis vila och tid för personliga angelägenheter ska fångas upp.

1.2 Syfte

Riktlinjen är vägledande och en helhetsbedömning av den enskildes totala situation måste alltid göras i varje enskilt fall. Ytterst är det alltid den enskildes behov av stöd och hjälp som är avgörande vid beslut om insats.

Riktlinjen syftar till att säkerställa likartad bedömning utifrån enskildas behov och fungera som ett stöd i handläggningen av ärenden. Riktlinjerna ska ge vägledning vid myndighetsutövningen och bidra till ett tydligt och enhetligt synsätt samt till likabehandling oavsett vilken socialsekreterare den enskilde möter.

Riktlinjen anger hur kommunen inom ramen för sitt uppdrag enligt socialtjänstlagen arbetar för att människor ska få möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och delta i samhällets gemenskap och leva som andra. Riktlinjen utgår från gällande lagstiftning, rättspraxis samt föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen. Riktlinjen ska även ange vad som i normalfallet är skäliga levnadsförhållanden för målgruppen i Stenungsunds kommun.

1.3 Avgränsning

Riktlinjen avser handläggning av vård- och omsorgsärenden enligt socialtjänstlagen (SoL). Riktlinjen avser inte insatser som ges inom ramen för ekonomiskt bistånd. Den gäller inte för utredning och insatser som riktas till barn och unga eller till vuxna med skadligt bruk och beroende. Riktlinjen avser inte heller att vägleda kring utredning och insats enligt LSS (lag om stöd och service för vissa funktionshindrade). Frågor som rör kommunens åtgärder enligt HSL (hälso- och sjukvårdslagen) behandlas inte i riktlinjen annat än i de delar som rör samverkan mellan socialtjänsten och regionen. Hälso- och sjukvårdsinsatser kan inte beviljas enligt socialtjänstlagen.

1.4 Versionshantering

Denna riktlinje revideras vid behov genom beslut i Kommunfullmäktige.

2 Organisation

2.1 Myndighetsutövning och verkställighet

Socialtjänsten i Stenungsund är uppdelad i en myndighetsutövande verksamhet och verkställande/utförande verksamheter. All myndighetsutövning sker samlat inom Individ- och familjeomsorgen (IFO) och de beslut som rör vård, omsorg och funktionshinder utreds och

handläggs i Biståndsenheten inom IFO. Utförande verksamheter för vård och omsorg är Särskilt boende äldre (SÄBO) och Ordinärt boende.

Socialsekreteraren tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer behov, samt fattar beslut om insats enligt SoL enligt gällande delegationsordning. Mål för insatsen tas fram tillsammans med den enskilde och därefter lämnas uppdraget att verkställa beslutet till vald utförarverksamhet. Utförarverksamheten ansvarar för att ta emot uppdraget och verkställer sedan beslutet. Tillsammans med den enskilde utformar utförarverksamheten en genomförandeplan för insatsen. Med andra ord ansvarar socialsekreteraren för att ange vad som ska utföras och utföraren för hur insatsen ska genomföras.

2.2 Valfrihet i hemtjänsten

Stenungsunds kommun är ansluten till valfrihetssystemet och har valt att konkurrensutsätta serviceinsatser inom ramen för hemtjänst. Valfrihetssystem (lag om valfrihetssystem, LOV) innebär att den enskilde efter beslut om insats har rätt att välja utförare för insatserna. Valet görs bland de leverantörer och utförare som kommunen har avtal med. I Stenungsund finns möjlighet för enskilda att välja utförare när det gäller serviceinsatser i ordinärt boende.

Socialsekreteraren ska uppmuntra den enskilde att göra ett aktivt val av utförare och ge så utförlig information att den enskilde eller företrädare kan göra sitt val av hemtjänstutförare. I de fall den enskilde inte vill eller kan välja utförare finns ett beslutat ickevals-alternativ som närmare beskrivs i rutin och vägledningar för LOV.

2.3 Delegation

I kommunallagen anges att nämnden kan överlämna - delegera - till tjänsteperson att fatta beslut i nämndens ställe. Sociala myndighetsnämnden har antagit en delegationsordning där det regleras vilken funktion som har rätt att fatta beslut i olika frågor. Socialsekreterare är skyldiga att hålla sig informerade om gällande delegationsordning. Fattade delegeringsbeslut anmäls kontinuerligt till sociala myndighetsnämnden.

3 Arbetssätt

3.1 Socialtjänstprocessen och IBIC

Sedan 2016 arbetar Stenungsunds kommun utifrån Socialstyrelsens modell IBIC (Individens behov i centrum). IBIC bygger på den av Socialstyrelsen framtagna socialtjänstprocessen och är ett behovsinriktat och systematiskt sätt att arbeta utifrån individens behov, resurser och mål. Arbetssättet ska bidra med en röd tråd och genomsyra både myndighetsutövningen och verkställigheten. Syftet är att främja den enskildes delaktighet och inflytande i den vård och omsorg som ges. För den dokumentation som görs om en individ används det internationella kodverket ICF (Internationell klassifikation av funktionstillstånd). Syftet med användningen av ICF är att skapa ett gemensamt språk för att beskriva enskildas hälsa och hälsotillstånd, samt att ge en struktur för att presentera information på ett sammanhängande, lättillgängligt och meningsfullt sätt.

Figur 1. Processmodell för socialtjänsten

- *Aktualisera*: Individen ansöker om stöd utifrån sina behov
- *Utreda*: Individen förmedlar vad hen vill göra med stödet varför hen behöver den för att kunna göra det hen vill och få det beaktat av handläggaren
- *Besluta*: Individen tar del av och förstår vad beslutet innehåller, samt vid behov överklagar beslutet
- *Utforma uppdrag*: Individen är med och påverkar vem eller vilka som utför stödet
- *Genomföra uppdrag*: Individen ges tillfälle till att bland annat ha inflytande och medbestämmande vad utföraren ska göra, hur det ska göras
- *Följa upp*: Individen förmedlar till den som ansvarar för uppföljning hur stödet fungerat, om hen kunnat göra det hen ville och om det också behövs annat stöd.

BILD: Socialtjänstprocessen. *Individens behov i centrum. Ett stöd för att använda ICF och strukturerad dokumentation i socialtjänsten.* Socialstyrelsen, 2021

I all dokumentation i individärenden ska Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) följas. Social dokumentation förs av både myndighets- och utförarverksamhet och består bland annat av ansökningar, utredningar med beslut,

journalanteckningar, genomförandeplaner, inkomna handlingar och uppföljningar. All social dokumentation ska förvaras säkert och på så sätt hållas otillgänglig för obehöriga.

3.2 Välfärdsteknik

Socialstyrelsen har definierat begreppet välfärdsteknik som "*digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning. Enligt definitionen är målet med användningen av välfärdsteknik högre kvalitet och effektivitet i vård och omsorg på samhällsnivå*".

Välfärdsteknik ska ge enskilda ökade möjligheter till självständighet, integritet och egenmakt. Den digitala teknik som används för att möta upp enskildas behov av vård och omsorg utvecklas ständigt och tillgängliga digitala tjänster ska vara förstahandsvalet. I Stenungsunds kommun används olika digitala tekniker inom ramen för beslutens verkställande.

Socialsekreterare utreder och fattar beslut för insatsen trygghetslarm. Övriga digitala lösningar används inom ramen för verkställigheten och hanteras utifrån den enskildes behov av stöd och omsorg. För att säkerställa att enskilda känner till och samtycker till att digital teknik används i omsorgen ska socialsekreteraren informera den enskilde om detta i samband med utredningen. Att information om användning av digital teknik har lämnats ska dokumenteras i myndighetsjournalen.

3.3 Samverkan vid in- och utskrivning från hälso- och sjukvård

Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård är en lagstiftning från 2017 med ansatsen att stärka den enskildes rätt till en trygg och effektiv utskrivning, och stärka samordningen mellan huvudmän och verksamheter. I Västra Götaland finns en överenskommelse och en riktlinje för hur denna samverkan ska hanteras. Överenskommelsen gäller alla fyrtionio kommuner i samverkan med Västra Götalandsregionen.

Syftet med lagen om samverkan vid in- och utskrivning från slutenvården är att övergången från slutenvård till öppenvård ska vara trygg och säker för den enskilde. Utifrån denna lag har Västra Götalandsregionen och länets fyrtionio kommuner kommit överens om hur betalningsansvaret ska regleras i länet samt överenskommit om en riktlinje för in- och utskrivningsprocessen.

Utifrån behov av att säkerställa vårdövergångar även för enskilda som vårdas i öppenvård har en länsgemensam riktlinje för öppenvårdsprocessen tagits fram och beslutats. Likt riktlinjen för in- och utskrivningsprocessen gäller den för Västragötalandsregionen och samtliga 49 kommuner.

Utifrån de länsgemensamma riktlinjerna finns en framtagen gemensam rutin för in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård, samt rutin för användningen av IT-tjänsten SAMSA. Rutinerna gäller för samtliga kommuner i Västra Götaland och hälso- och sjukvårdsförvaltningarna i Västra Götalandsregionen samt vårdgivare som respektive parter har avtal med.

Utöver extern samverkan med Västragötalandsregionen sker samverkan även internt i kommunen vid in- och utskrivning i den kommunala primärvården. Särskilda rutiner finns upprättade för att säkerställa informationsöverföring inom organisationen och mellan olika yrkeskategorier.

3.4 Samordnad individuell plan (SIP)

SIP är förkortning för Samordnad individuell plan. Både socialtjänsten och hälso- och sjukvården har en skyldighet att ta initiativ till SIP när de bedömer att insatser behöver samordnas för att en person ska få rätt hjälp och stöd. Kallelse till SIP ska göras av den verksamhet i socialtjänsten som uppmärksammat behovet av SIP. Huvudmännen ska tillsammans med den enskilde upprätta SIP.

Av SIP ska framgå:

- vilka insatser som behövs
- vilka insatser socialtjänsten respektive hälso-och sjukvården ska ansvara för
- vilka åtgärder som vidtas av någon annan än socialtjänsten eller hälso-och sjukvården
- vem av socialtjänsten eller hälso-och sjukvården som ska ha det övergripande ansvaret för planen.

3.5 Jämställdhet

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken i Sverige är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Vidare att kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbete och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor. Socialsekreterarnas behovsbedömning ska genomsyras av ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Det innebär att dessa perspektiv ska finnas med i mötet med den enskilde samt i den utredning som ligger till grund för beslutsfattandet.

3.6 Förebyggande perspektiv

Med fokus på den enskildes behov av stöd och hjälp behöver socialsekreteraren anta ett förebyggande perspektiv i arbetet. För äldre som är isolerade eller känner oro ska socialsekreteraren vara uppmärksam på hur insatser genom bistånd eller annan verksamhet, service, organisationer eller stöd kan minska otrygghet och social isolering.

Utifrån ett förebyggande perspektiv är det viktigt att utreda om insatser i hemmet kan förbättra den enskildes upplevelse av isolering och oro, exempelvis genom att kombinera promenader, ledsagning och tillsyn tillsammans med samvaro på en öppen mötesplats eller i dagverksamhet. Det är inte ovanligt att den enskilde är omedveten om sitt behov av stöd och hjälp utifrån detta perspektiv och därför kan den enskilde behöva motiveras för att ta emot insatser.

3.7 Barnperspektiv

Barnets bästa är vägledande i socialtjänstens arbete och vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas (3 kap 1 § SoL). FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) gäller som lag i Sverige. Med barn avses varje människa under 18 år. I de fall socialsekreteraren uppmärksammar hemmavarande barn under 18 år hos den enskilde ska barnets bästa beaktas särskilt. Barnets behov av insatser från socialtjänsten, andra verksamheter inom kommunen eller andra huvudmän ska uppmärksammas.

3.7.1 Anmälningsskyldighet

Alla medarbetare inom socialtjänsten är skyldiga att genast anmäla om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa (19 kap 1 § SoL). Anmälan lämnas till Enheten för Barn och Unga inom Individ- och familjeomsorgen.

3.8 Våld i nära relation

I Stenungsunds kommun finns en övergripande handlingsplan mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Inom Individ- och familjeomsorgen finns en rutin för arbetet med personer utsatta för våld i nära relation. Rutinen syftar till att uppmärksamma situationer där våld i nära relation förekommer. Alla socialsekreterare ska ha en beredskap att våga se, våga fråga och våga agera när någon är utsatt för våld i nära relation.

Personalens kunskap om äldres sårbarhet för våldsutsatthet är viktig i arbetet med våld. Äldre personer är inte en homogen grupp utan behöver ses som unika individer med olika förutsättningar och behov, precis som andra åldersgrupper. Både äldre kvinnor och män kan utsättas för våld, övergrepp och försummelse av anställda i vård och omsorg, av sina grannar i särskilt boende och av personal och deltagare i daglig verksamhet. Det är mycket vanligare att äldre kvinnor utsätts för sexuellt våld än äldre män.

4 Företrädare och personligt stöd

4.1 Anhöriga och närstående

Ibland önskar den enskilde anlita närstående som ombud eller biträde vid kontakter med myndigheter. Det finns inga hinder för det om ombudet eller biträdet uppfyller de krav som allmänt kan ställas. Anhöriga har i övrigt ingen laglig rätt till inflytande om de inte är den sökandes formella ombud eller har anhörigbehörighet.

4.2 Ombud/biträde

Den enskilde har rätt att anlita ombud eller biträde vid sina kontakter med en myndighet. Myndigheten kan dock alltid begära att den som har ombud ska medverka personligen. Det framgår av 14 § förvaltningslagen att ”om ett ombud eller biträde bedöms vara olämplig för sitt uppdrag får myndigheten besluta att han eller hon inte längre får medverka i ärendet ”. Ett beslut om att avvisa ombud eller biträde är överklagningsbart.

4.3 Framtidsfullmakt

En framtidsfullmakt innebär att en person som är frisk och vid sina sinnens fulla bruk kan bestämma vem som ska fatta beslut åt personen när hen inte längre själv kan göra det. Fullmakten kan gälla för både personliga och ekonomiska angelägenheter. En framtidsfullmakt ska vara skriftlig, underskriven och bevittnad av två personer. Det ska framgå att det är en framtidsfullmakt, vem som är fullmaktshavare, alltså vem som ska företräda personen, samt vad fullmakten omfattar. Vittnen får inte vara under 15 år eller stå i rakt upp- eller nedstigande släktskap till den som ger fullmakten.

4.4 Anhörigbehörighet

I föräldrabalkens 17 kapitel regleras anhörigbehörighet. Behörighet för anhöriga är underställd andra ställföreträdarskap och gäller inte om det redan finns en god man, förvaltare eller företrädare genom framtidsfullmakt. Anhörigbehörighet innebär att en anhörig för den enskildes räkning kan ansöka om stödinsatser som till exempel hemtjänst, eller anmäla behov av vård- och

omsorgsboende. Detta förutsätter att den enskilde har tappat sin förmåga att själv sörja för sin person.

Som anhörig räknas i tur och ordning:
1. maka/make, registrerad partner eller sambo
2. barn
3. barnbarn
4. föräldrar
5. syskon, även halvsyskon
6. syskonbarn

Anhöriga som är under 18 år eller har någon form av ställföreträdare räknas bort i turordningen.

4.5 God man och förvaltare

En god man eller förvaltare utses av Tingsrätten efter ansökan eller anmälan om behov av detta. Det är Överförmyndarenheten som avgör om det finns tillräckliga kriterier för en ansökan till Tingsrätten. En god man ska inte förordnas om behovet kan tillgodoses på annat sätt. Den enskilde kan, om den förstår innebörden av det, exempelvis utfärda en fullmakt för någon att sköta sina angelägenheter.

Socialnämnden ska enligt 15 § p 6 LSS och 11 kap 2 § Socialtjänstförordningen anmäla till överförmyndaren om den finner att god man eller förvaltare enligt föräldrabalken (FB) bör förordnas för någon, samt även att någon inte längre behöver förvaltare. Omfattningen på god mans eller förvaltares uppdrag specificeras i Tingsrättens beslut. God man/förvaltare ska uppvisa förordnande om uppdrag.

I de fall då den enskildes angelägenheter kräver omedelbar vård eller att ett dröjsmål uppenbarligen skulle medföra fara för person eller egendom ska socialsekreterare anmäla till Överförmyndarenheten att det föreligger ett omedelbart behov av god man eller förvaltare.

5 Övergripande bestämmelser

Nedan följer ett urval av centrala lagar och begrepp som styr handläggning och verkställighet inom vård och omsorg. Utöver det finns ett antal föreskrifter, allmänna råd och handböcker som är tillämpbara för handläggningen och som används som stöd och vägledning i socialsekreterarnas arbete.

5.1 Förvaltningslagen

Förvaltningslagen reglerar hur ärenden som rör enskilda ska handläggas i en myndighet. Handläggningen ska vara så enkel och snabb som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Myndigheten ska vid handläggningen beakta möjligheten att själv hämta in upplysningar och yttranden från andra myndigheter vid behov. Ett lättbegripligt språk ska eftersträvas.

5.2 Offentlighets- och sekretesslagen

Offentlighetsprincipen är inskriven i våra grundlagar och innebär att allmänheten har rätt att ta del av myndigheters allmänna handlingar.

Inom socialtjänsten hanteras en mängd uppgifter som rör enskildas personliga förhållanden. Dessa uppgifter skyddas av regler om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Med sekretess menas ett förbud att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt. Sekretess gäller för alla anställda vid en myndighet, men också för uppdragstagare, förtroendevalda och andra likställda.

Ett centralt begrepp när det gäller offentlighet och sekretess är begreppet allmän handling. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndigheten.

5.3 Socialtjänstlagen

I socialtjänstlagens andra kapitel beskrivs socialtjänstens övergripande mål. Där framgår att socialtjänsten ska främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlika och jämställda levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet.

5.3.1 Äldre personer

I Socialtjänstlagens 8 kapitel finns bestämmelser om boende och delaktighet i samhället. Bland annat anges att socialnämnden ska arbeta för att äldre personer får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Socialnämnden bör underlätta för enskilda att bo hemma och att ha kontakt med andra, genom hemtjänst, dagverksamheter eller andra liknande insatser.

5.3.2 Insatser för personliga behov

I socialtjänstlagens 11 kap 1 § anges att en enskild som inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov. Det förutsätts att var och en utnyttjar de möjligheter som står till buds innan hjälp ges från samhället. I insatsprövning ingår därför att överväga om behoven kan tillgodoses på annat sätt. Att få sina behov tillgodosedda på annat sätt kan

exempelvis vara att make/maka gör hushållets inköp även om dessa tidigare alltid utförts av den som nu har behov av hjälp.

Behoven ska tillgodoses med lämpliga insatser utifrån den enskildes situation. Lagen öppnar därför upp för kommunerna att själva avgöra vilka insatser som ges och för dialog med den enskilde om vilka insatser som kan vara lämpliga i varje enskilt fall. Socialsekreteraren ska lyssna på den enskilde och sätta samman de insatser som bäst svarar mot de individuella behoven och önskemålen. Insatserna ska utformas så att de stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Den enskilde är ansvarig för sitt liv och sina beslut. Det innebär att den enskilde själv har ett ansvar att tillgodose sina behov att till exempel byta bostad när bostaden inte längre motsvarar behoven, eller att ta del av erbjudanden/aktiviteter som erbjuds i olika föreningar. Samhället genom socialtjänsten ska erbjuda stöd och hjälp när den enskilde uttömt sina egna möjligheter.

5.3.3 Skäliga levnadsförhållanden

De insatser som ges enligt socialtjänstlagen ska tillförsäkra den enskilde skäliga levnadsförhållanden. Det framgår av 11 kap 1 § SoL. Vad som är skäliga levnadsförhållanden måste bestämmas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall och utifrån den situation som råder i det omgivande samhället i övrigt. Hänsyn ska tas till insatsens lämplighet, kostnaderna för insatsen i jämförelse med andra insatser kommunen kan erbjuda, samt den enskildes önskemål. Ofta råder samstämmighet med den enskilde om vad som är en lämplig insats. Det utesluter dock inte att kommunen, när likvärdiga insatser finns att tillgå, kan välja det mindre kostsamma alternativet. Insatserna ska alltid utformas så att de stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

5.3.4 Kommunens yttersta ansvar och ansökan från annan kommun

I socialtjänstlagens 4 kapitel framgår att kommunen ansvarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får de insatser som de behöver. Kommunens yttersta ansvar inskränker inte det ansvar som andra huvudmän har.

Socialtjänstlagens 29 kapitel reglerar ansvarsfördelning mellan kommuner och vistelsekommunens ansvar för insatser i vissa fall.

För enskilda som är stadigvarande bosatta i en annan kommun än Stenungsunds kommun, och exempelvis önskar tillfällig hemtjänst vid semestervistelse, är det bosättningskommunen som beslutar om och bekostar insatsen. Bosättningskommunen skickar beställning på insatsen till Stenungsunds kommun som sedan utför insatsen.

Under vissa förutsättningar har en enskild som är bosatt i en annan kommun rätt att få sin ansökan prövad i Stenungsunds kommun och ska behandlas som att den är bosatt i kommunen. Detta gäller under förutsättning att den sökande har för avsikt att flytta till Stenungsunds kommun och på grund av hög ålder, funktionsnedsättning, eller allvarlig sjukdom inte kan flytta utan att beviljas de insatser som hen behöver. Bosättningskommunen är skyldig att bistå med den utredning som den andra kommunen kan behöva för att kunna pröva ansökan.

5.3.5 Stöd till anhöriga

Enligt socialtjänstlagen ska kommunen erbjuda stöd till den som vårdar en närstående som är äldre eller långvarigt sjuk och till den som stöder en närstående med funktionsnedsättning. Syftet med kommunens stöd till anhöriga är att minska den fysiska och psykiska belastningen för anhöriga som vårdar en närstående. Av sektor socialtjänsts övergripande plan för anhörigstöd framgår att det stöd som ges anhöriga ska bidra till förutsättningar för en förbättrad livssituation, minskad belastning samt till att bevara eller öka livskvaliteten för anhöriga. Anhöriga ska bemötas med respekt och erkännande, deras kunskap och kompetens ska tas tillvara. Stödet ska leda till att den anhörige kan känna trygghet och få en bibehållen eller ökad livskvalitet. Anhöriga ska göras delaktiga i utformningen av de insatser som ges både riktat till de anhöriga själva och de insatser och den vård och omsorg som ges deras närstående. Kommunens anhörigstöd ska ha ett förebyggande och hälsofrämjande perspektiv. Kommunstyrelsen har beslutat att stöd till anhöriga ska vara en lätt tillgänglig insats och tillhandahållas i kommunen utan individuell behovsprövning.

5.4 Anhörigas ansvar

5.4.1 Makar/sambos/partners

Enligt äktenskapsbalken (ÄktB) ska makar gemensamt vårda sitt hem och fördela sysslor mellan sig. Att leva som sambo ska enligt sambolagen (SamboL) likställas med att leva som makar. Par har ett gemensamt ansvar för hushållet vilket innebär att bistånd till hushållssysslor inte beviljas om enbart den ene i ett par har nedsatt förmåga. Om ett par bedöms ha behov av bistånd för sitt hushåll ska båda beviljas insatser efter två separata utredningar. Par har inget ansvar för att hjälpa varandra med personlig omsorg som till exempel toalettbesök. I det fall den ena parten inte kan medverka fullt ut i hushållssysslor, hänvisas parterna att omfördela aktiviteter och omsorg mellan sig. Det kan också medföra att parterna får göra olika saker för att tillgodose hushållssysslorna i det gemensamma hemmet.

5.4.2 Gemensamt hushåll

När vuxna personer lever i hushållsgemenskap ska de ge varandra viss praktisk hjälp inom familjen. Mer omfattande omsorgsbehov kan däremot inte anses ligga inom ramen för vad familjemedlemmar normalt bistår varandra med. Denna bedömning gäller oavsett om det handlar om makar, registrerade partners eller sambor eller när det finns hemmavarande barn över 18 år. Några särskilda skäl att göra avsteg från denna bedömning förekommer normalt inte.

5.5 Missförhållanden enligt lex Sarah

Lex Sarah är ett samlingsnamn för bestämmelser om skyldigheten i socialtjänsten att rapportera, utreda och åtgärda missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden i verksamheten. Bestämmelserna finns i socialtjänstlagen (SoL) och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Syftet med bestämmelserna är att verksamheten ska utvecklas och att missförhållanden ska rättas till. Genom att utreda och åtgärda brister skapas större trygghet och högre kvalitet i verksamheten.

Skyldigheten att rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden gäller alla som arbetar i socialtjänsten och gäller både under myndighetsutövning och i verkställande av beslut och insatser.

6 Utredning och uppföljning

Vägledning i arbetet enligt ICF och IBIC ges av Socialstyrelsen i ett framtaget stöd, Individens behov i centrum (socialstyrelsen.se)

6.1 Behovsbedömning

Handläggningen av ärenden ska ske systematiskt och i enlighet med arbetssättet Individens behov i centrum (IBIC). Behovsprövningen ska utgå från den enskildes behov, resurser, mål och resultat inom olika livsområden i det dagliga livet och inte från de insatser som kommunen kan erbjuda. Genom ett systematiskt arbetssätt och en tydlig, strukturerad dokumentation ska det gå att följa den enskilde genom processen, från ansökan till avslutad insats. För att höja eller bibehålla funktionsnivån hos den enskilde ska ett rehabiliterande synsätt genomsyra utredningarna. En helhetsbedömning ska göras utifrån de sammantagna identifierade behoven.

Utredning av en ansökan enligt SoL görs utifrån den enskildes behov inom elva livsområden och formuleras enligt ICF (Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa):

- *Lärande och att tillämpa kunskap* – området handlar främst om hur personen förvärvar färdigheter, löser problem och fattar beslut.
- *Allmänna uppgifter och krav* – området handlar främst om att kunna planera, hantera och fullfölja vad den dagliga livsföringen kräver.
- *Kommunikation* – området handlar främst om att kunna göra sig förstådd eller att ta emot information.
- *Förflyttning* – området handlar främst om att kunna röra sig.
- *Personlig vård* - området handlar till exempel om att kunna tvätta sig, klippa naglar, kamma hår, borsta tänder, att äta varierat eller följa hälsoråd.
- *Hemliv* – området handlar främst om att kunna laga mat, handla, uträtta ärenden eller annat hushållsarbete.
- *Mellanmänskliga interaktioner och relationer* – området handlar främst om att kunna ha kontakter med andra personer i privata eller formella sammanhang.
- *Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv* – området handlar främst om att engagera sig i utbildningar, arbete och att sköta sin ekonomi.

- *Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv* - området handlar till exempel om att vara involverad i föreningsliv, utöva ett fritidsintresse, umgås eller leka med andra, besöka kyrkan/synagogan/moskén eller att kunna rösta vid allmänna val.
- *Känsla av otrygghet* används för att beskriva hur individen upplever känslan av trygghet/otrygghet i olika sammanhang.
- *Personligt stöd* från person som vårdar eller stödjer en närstående används när stödet till individen samtidigt avser ett indirekt stöd eller avlösning för en anhörig som vårdar eller stödjer individen.

Insamling av fakta kan ske genom uppgifter från den enskilde eller uppgifter från andra. Det är av stor vikt att socialsekreteraren vid behov samverkar med andra professioner och samråder med personer i den enskildes närhet för att få en samlad bild av livssituationen. Detta ska alltid ske med den enskildes samtycke. Om den enskilde inte samtycker till de kontakter som socialsekreteraren bedömer är nödvändiga för att kunna fullfölja utredning av ansökan ska avslag ges.

6.2 Utredningstidens längd

Av förvaltningslagen framgår att en utredning ska genomföras så snabbt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Att en utredning ska genomföras skyndsamt får alltså inte medföra att kraven på objektivitet, opartiskhet och allsidighet eftersätts. Vad som menas med så snabbt som möjligt kan inte anges generellt utan måste vara en bedömning i varje enskilt fall.

6.3 Dokumentation

Socialsekreteraren ska säkerställa att allt som har kommit fram i utredningen om den enskildes situation och som har avgörande betydelse för ställningstagande och beslut dokumenteras. Dokumentationen ska vara väl strukturerad och tydligt utformad. Det ska framgå vad som är faktiska omständigheter och händelser av betydelse samt vad som är bedömningar. Väl utformad dokumentation underlättar individuell uppföljning av beslut, intern kontroll och tillsyn samt överprövning av beslut i förvaltningsdomstol.

6.4 Kommunicering

Innan beslut fattas i ett ärende ska socialsekreteraren, om det inte är uppenbart obehövligt, informera den som är part om utredningsmaterial som är av betydelse för beslutet, samt ge parten tillfälle och tid att yttra sig över materialet (25 § FL). Kommuniceringen ska alltid dokumenteras. Kommunicering kan ske skriftligt eller muntligt. Den enskilde ska ges möjlighet att komma in med synpunkter eller kompletteringar till utredningen som ligger till grund för ställningstagandet. En tydlig tidsangivelse för när synpunkter ska ha inkommit till nämnden ska delges den enskilde. Den enskilde bör få två veckor på sig att inkomma med synpunkter. Om synpunkter inkommit inom ramen för tidsangivelsen ska detta dokumenteras och tas i beaktande innan beslut fattas.

6.5 Beslut

Beslut om insats ska alltid fattas utifrån den enskildes behov och de mål som är uppställda för insatserna. Målen med insatserna ska sättas tillsammans med den enskilde och ska alltid beskrivas på ett sätt som gör dem möjliga att följa upp. Beslutet ska tydligt ange vad den enskilde ska få för stöd och omsorg. Beslutet ska samtidigt ge ett utrymme för den enskilde att tillsammans med utföraren planera hur insatsen ska utformas inom ramen för de livsområden och den tidsram som biståndet avser. Omfattningen av den enskildes behov ska framgå av utredningen.

Insatser som beviljas ska utformas så att de kompenserar, stödjer eller tränar den enskilde för de behov hen inte själv eller på annat sätt, kan tillgodose. Vem som har rätt att fatta beslut om insatser och omfattning på delegation från nämnden framgår i aktuell delegationsordning.

Beslut om insats kan gälla både tills vidare och tidsbegränsas. Den enskildes individuella behov och situation ska vara avgörande för om beslutet tidsbegränsas eller inte. Det är lämpligt att tidsbegränsa beslut om sådana insatser där det kan förutses att den enskildes situation och hjälpbehov kommer att förändras inom överskådlig framtid, medan det är mindre lämpligt med tidsbegränsning för andra former av insatser. Som exempel på det sistnämnda kan nämnas beslut om särskilt boende för äldre, där det i normalfallet inte förutses någon förändring av behovet av särskilt boende inom överskådlig tid.

6.6 Beställning (uppdrag)

När beslut fattats att bevilja en eller flera insatser formulerar socialsekreteraren en beställning i verksamhetssystemet och skickar till aktuell utförare. Beställningen ska vara formulerad så att det klart och tydligt framgår vilka behov som finns samt mål med insatser.

6.7 Genomförandeplan

Utformningen av hur de beviljade insatserna ska verkställas överlämnas till den enskilde och aktuell utförare att komma överens om i genomförandeplan. I planen ska framgå vad målet med insatsen är, vad som ska göras, när och hur. Den enskilde ska medverka och vara delaktig i utformningen av genomförandeplanen om hen inte motsätter sig det. Arbetet med att ta fram en genomförandeplan ska starta upp i den utförande verksamheten inom två veckor från beställningen och planen bör vara färdigställd inom en månad.

6.8 Avslag

Ett avslag på en ansökan ska alltid motiveras, oavsett om avslaget är helt eller delvis. Om skäl till avslag är att behov kan tillgodoses på annat sätt ska det framgå på vilket annat sätt behovet kan tillgodoses. Vid avslag ska det framgå var, när och hur den enskilde kan överklaga beslutet.

6.9 Överklagande av beslut

Den enskilde har rätt att överklaga beslut som inte innebär fullt bifall. Domstolen kan efter prövning ändra beslutet om de anser att kommunen gjort en felaktig bedömning. Socialsekreteraren ska informera om och vara behjälplig med överklagandet om den enskilde vill det. Överklagandet ska komma till Individ- och familjeomsorgen inom tre veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet. Myndigheten ska pröva om överklagandet kommit in i rätt tid. Har överklagandet kommit in för sent ska beslut fattas att avvisa överklagandet. Alla överklaganden som inkommit i tid skickas skyndsamt vidare till Förvaltningsrätten för prövning. I de fall då nytt eller delvis nytt beslut fattats av myndigheten efter överklagandet ska även det nya beslutet lämnas över till Förvaltningsrätten.

6.10 Uppföljning av beslut

Uppföljningar av beslutade insatser görs av socialsekreteraren och mynnar ut i en bedömning av om den enskildes behov tillgodoses genom insatsen, om insatsen ska fortsätta, förändras eller avslutas. Uppföljningar utgår från samtal med den enskilde och i förekommande fall med anhörig och/eller andra viktiga kontakter. I enlighet med IBIC är det i första hand den enskilde som ska uttrycka eventuella förändrade behov och behov av förändrade insatser. Som underlag till uppföljningen ska uppgifter hämtas från den utförande verksamheten. Uppföljningen kan innebära att åter beskriva individens behov, resurser, mål, uppfattning av insatsens kvalitet, se vidare Socialstyrelsens vägledning Individens behov i centrum.

Tidsbegränsade beslut följs upp i god tid innan beslutet löper ut, samt vid behov tidigare i de fall den enskildes behov förändrats i sådan omfattning att ny bedömning krävs. Hur ofta beslut som inte är tidsbegränsade ska följas upp är individuellt och behöver avgöras från fall till fall.

7 Insatser

Insatser i ordinärt boende

7.1 Hemtjänst

Enligt socialtjänstlagen bör socialnämnden underlätta för enskilda att bo hemma och att ha kontakt med andra, genom hemtjänst, dagverksamheter eller andra liknande insatser. Den som har behov av hjälp och stöd för att kunna bo kvar i egen bostad kan beviljas insatser som ska möjliggöra kvarboendet.

Hemtjänst är ett samlingsbegrepp för olika insatser. Hjälpens omfattning kan variera mellan några timmar i månaden till flera tillfällen per dygn och kan delas upp i omsorgsinsatser och serviceinsatser. Service syftar till praktisk hjälp med bland annat städning, tvätt, inköp, ärenden och vissa andra hushållsgöromål. Omsorg är direkt riktat till den enskilde för att tillgodose dennes grundläggande behov och innefattar t ex tillsyn, personlig hygien, toalettbesök, på- och avklädning, förflyttningar, måltidshjälp, social samvaro och promenader.

Generell avgränsning

Behovet av hemtjänst ska bedömas redan vara tillgodosett om den enskilde:

- Själv kan utföra insatsen
- Har annan person i hushållet eller i sin omgivning som kan utföra insatsen
- Får behovet tillgodosett genom alternativa insatser
- Genom hjälpmedel ökar sin funktionsförmåga så att behovet blir tillgodosett.

Behov av hemtjänst ska bedömas föreligga om den enskilde på grund av nedsatt fysisk, psykisk och/eller kognitiv förmåga:

- Har svårt att på egen hand klara sin dagliga livsföring
- Upplever otrygghet eller känsla av isolering
- Har en hemsituation som bedöms som osäker på grund av kognitiva svårigheter.

Hemtjänst beviljas i den omfattning som behövs för att den enskilde ska ha skäliga levnadsförhållanden. Brytpunkten för när andra insatser bör beviljas i stället för hemtjänst är i Stenungsunds kommun 130 timmar i månaden. Ansökan som överskrider 130 timmar i månaden kan avslås om behovet kan tillgodoses med andra insatser som är mindre kostnadskrävande för kommunen. Av rättspraxis framgår att det inte finns en obegränsad frihet för enskilda att välja sociala tjänster oberoende av kostnader.

Inför ett eventuellt avslag gällande utökning av hemtjänsttid som överstiger 130 timmar ska samtal genomföras med den enskilde och en individuell sammanvägning göras av olika omständigheter i ärendet.

Insatser som är avsedda för personer i ordinärt boende, t ex hemtjänst och dagverksamhet beviljas inte för den som är beviljad särskilt boende.

7.1.1 Vägledning hemtjänst

Utredning gällande behov av insatser i ordinärt boende görs likt övriga utredningar i enlighet med IBIC. För att beskriva insatser i hemmet används ICF. Närmare beskrivning av de olika insatserna, samt normangivelse för Stenungsunds kommun ges i nedanstående tabell. *Nedanstående insatsbeskrivningar och normangivelser ska vara vägledande även för utförande enheter när det gäller insatser inom ramen för beslut om särskilt boende.*

Benämning ICF-kategori	Beskrivning utifrån ICF	Vägledning	Norm
Att lösa problem	Att finna lösningar på problem eller situationer genom att identifiera och analysera frågor, utveckla möjliga lösningar, utvärdera tänkbara effekter av lösningar och genomföra en vald lösning såsom att lösa en konflikt mellan två personer.	Beviljas oftast för personer som har kognitiva svårigheter i syftet att ge stöd/hjälp att lösa vardagliga problem. Ex en person med minnessvårigheter får stöd att skriva upp vad som ska hända under dagen, eller att slänga matvaror som blivit dåliga. Insatsen betonar ett arbetssätt/ förhållningssätt.	Beviljas 1 tillfälle per dag.
Att fatta beslut	Att göra ett val mellan alternativ, att förverkliga valet och utvärdera effekterna av valet såsom att välja och köpa en specifik sak eller att besluta att göra och även genomföra en uppgift bland flera uppgifter som behöver genomföras.	Beviljas oftast för personer med kognitiva svårigheter som behöver stöd/hjälp att lösa vardagliga problem. Exempelvis stöd i att skapa struktur i vardagen genom påminnelser i vardagliga rutiner.	Beviljas 1 tillfälle per dag.
Att genom-föra daglig rutin	Att genomföra enkla eller samman-satta och samordnade handlingar för att planera, hantera och fullfölja vad de dagliga rutinerna kräver såsom att beräkna tid och göra upp planer för olika aktiviteter under dagen. Innefattar att hantera och fullfölja dagliga rutiner, att anpassa sin egen aktivitetsnivå samt anpassa sig till förändringar i den dagliga rutinen.	Beviljas oftast till person med kognitiva svårigheter som har svårt att på egen hand skapa regelbundenhet i vardagen. Exempelvis att göra sig i ordning inför dagen, äta regelbundet, passa en avtalad tid, följa en medicinsk ordination, hjälp att påbörja aktiviteter, få en mer normal dygnsrytm.	Beviljas 1 tillfälle per dag.

Att företa mångfaldiga uppgifter	Att genomföra enkla eller komplicerade och koordinerade handlingar som komponenter i mångfaldiga, integrerade och komplicerade uppgifter i följd eller samtidigt Innefattar: att företa mångfaldiga uppgifter; fullfölja mångfaldiga uppgifter; att företa mångfaldiga uppgifter självständigt eller i grupp	Beviljas till personer med kognitiva svårigheter och det finns behov av stöd i att planera och genomföra uppgifter som kräver struktur, överblick och hantering av flera moment i följd. Detta kan exempelvis handla om att förbereda inför inköp av dagligvaror. Rensa bort gammal mat, inventera livsmedel, planera måltider samt upprätta inköpslista för en vecka. Dessa moment förutsätter förmåga till planering i flera steg och utgör därför ett mer omfattande stödbehov än vad som ryms inom andra insatser.	Beviljas 1 tillfälle per vecka
Att använda kommunikationsutrustning	Hjälp med allmänna och specifika drag i kommunikation genom språk, tecken och symboler och som innefattar att ta emot och att för-medla budskap, att genomföra sam-tal och att använda olika kommunikationsmetoder. Att kunna göra sig förstådd och ta emot eller ta emot information, ex att kunna höra och förstå tal och text och använda telefon, larm, dator.	Beviljas till person som själv t ex inte kan ringa enklare samtal för att beställa tid hos läkare, tandläkare, boka färdtjänst t. ex genom att använda taltavla, hörapparat och hjälp med dator.	Beviljas 1 tillfälle per dag.
Förflyttning	Innefattar att röra sig genom att ändra kroppsställning, att bibehålla kroppsställning, att lyfta och bära föremål, handens finmotoriska an-vändning, användning av hand och arm, att	Beviljas till personer i behov av tillsyn, stöd och/eller hjälp vid förflyttningar med eller utan hjälpmedel inom en eller flera kategorier inom förflyttning enligt ICF. För stöd i bedömning kan samråd ske arbetsterapeut och fysioterapeut.	Beviljas per be-sök

	bära, flytta och hantera föremål, att gå och röra sig omkring på olika sätt, att gå uppför och nedför trappor, att röra sig omkring på olika platser, att förflytta sig själv med hjälp av utrustning och att använda transportmedel.		
Att gå och röra sig omkring på olika sätt (Utevistelse, utevistelse med förberedelse)	Innefattar förflyttning, att röra sig utanför hemmet och andra byggnader, att gå och förflytta sig i närheten av och längre ifrån sitt hem och andra byggnader utan att använda sig av offentliga eller privata transportmedel såsom att gå kortare eller längre sträckor i en stad eller by.	Beviljas främst den som behöver att personal finns bredvid för tillsyn, stöd eller hjälp i samband med utevistelse eller promenad. Beviljas den som inte har möjlighet att på egen hand ta sig utanför bostaden. Är den enskilde beviljad andra insatser som syftar till att komma utanför bostaden (ex följa med vid matinköp eller ledsagning), bör behovet i normalfallet bedömas som tillgodosett genom dessa andra insatser. Vid behov av stöd i samband med utevistelse såsom av- och påklädning och/eller gång upp och nedför trappa inför utevistelse utgår extra tid.	Beviljas 2 tillfällen per vecka
Att tvätta sig	Att använda vatten, tvål och andra substanser för att rengöra delar av kroppen såsom händer, ansikte, fötter, hår, naglar.	Beviljas främst till den som behöver hjälp med sin dagliga hygien på morgon och/ eller kväll. Innehåller och avser daglig kroppsrengöring såsom ansikte, händer, nedre hygien utifrån personens vanor och behov.	Beviljas per tillfälle.

Att duscha	Att tvätta och torka hela eller delar av kroppen genom att använda vatten och lämpliga material och metoder för att bli ren och torr såsom att bada, duscha, tvätta händer och fötter, ansikte och hår och att torka sig med handduk.	Beviljas främst till den som behöver stöd/hjälp med tvätt av hela kroppen. Särskilda behov som t ex medicinska skäl, vid kraftiga svettningar eller andra orsaker kan förekomma där dusch behöver beviljas flera gånger i veckan. I insatsen ingår upptorkning och iordningställande av badrum/hygienutrymmen.	Dusch/ bad beviljas 2 tillfäll-en per vecka.
Att sköta kroppsvård	Att vårda de delar av kroppen som kräver mer än att tvätta och torka sig såsom hud, ansikte, tänder, hårbotten, naglar och könsorgan.	Beviljas främst till den som behöver stöd/hjälp med exempelvis smörjning av delar eller hela kroppen, munvård såsom att borsta tänderna, rakning, hårborstning/ uppsättning av hår och nagelvård.	Beviljas per till-fälle 2 gånger per dag
Att sköta toalett-behov	Att planera och genomföra uttömning av mänskliga rest-produkter (menstruation, urinering och avföring) och att göra sig ren efteråt.	Beviljas främst till den som behöver stöd/hjälp med att sköta toalettbehov och avser själva toalettbesöket samt rengöring efteråt. Innefattar även att kontrollera urinering, avföring, menstruation.	Beviljas per till-fälle.
Att klä sig	Att genomföra samordnade handlingar och uppgifter att ta på och av kläder och skodon i ordning och i enlighet med klimat och sociala villkor såsom att sätta på sig, rätta till och ta av skjorta, kjol, blus, underkläder, sari, kimono, tights, hatt, handskar, kappa, skor, kängor, sandaler och tofflor.	Beviljas främst den som behöver stöd/ hjälp med att ta på och ta av kläder och skor, och att välja lämplig klädsel.	Beviljas per till-fälle
Att äta och dricka	Att föra maten till munnen och konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt, skära eller bryta maten i bitar, öppna flaskor och burkar, använda	Beviljas främst den som behöver stöd/ hjälp före, under och efter aktuella måltider. Exempel på stöd vid mat-situation är matning, sällskap under hela eller del av måltiden för att stimulera lusten att äta. Särskild hänsyn	Beviljas per till-fälle

	matbestick, äta sina måltider till fest och vardags. Att fatta tag i en dryck som serveras, föra den till munnen och konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt såsom att blanda, röra och hälla upp dryck för att dricka, öppna flaskor och burkar, dricka genom sugrör eller rinnande vatten från en kran.	ska tas om den enskilde har tendens till undernäring eller felaktigt näringsintag.	
Att sköta sin egen hälsa **se även rubrik "Egenvård" för vägledning, avgränsning och norm.*	Att hantera aktiviteter för att tillförsäkra sig fysiskt och psykiskt välbefinnande för att undvika hälsorisker. Innefattar t.ex. att hantera läkemedel och följa läkar-råd, att undvika risker för drog och alkoholmissbruk, att hantera hälso-sam kost, att hantera fysisk aktivitet, att hantera sin psykiska hälsa, att hantera sin sexuella hälsa.	Beviljas främst den som behöver stöd/hjälp med att tillförsäkra sig fysisk bekvämlighet, fysiskt/psykiskt välbefinnande. Exempel är stöd/hjälp att planera en balanserad kost.	Beviljas 1 tillfälle per dag.
Att skaffa varor och tjänster	Att välja, anskaffa och transportera alla varor och tjänster som krävs för det dagliga livet såsom mat, dryck, kläder, rengöringsmaterial, bränsle, hushållsartiklar, husgeråd, kokkärl, hushållsredskap och verktyg; att anskaffa nyttoföremål och andra hushållstjänster.	Beviljas främst den som behöver stöd/hjälp med att göra inköp och skaffa förnödenheter, nyttoföremål och andra hushållstjänster. I första hand sker insatsen genom stöd till digitala inköp. Till inköp räknas inköp av dagligvaror och hushållsartiklar från livsmedelsbutik samt apoteksvaror i den för utföraren närmaste affär/apotek. Vid behov kan stöd ges för att packa in mat och kylvaror. Övriga inköp av t ex kläder, skor eller andra inköp beviljas tillfälligtvis i samband med insatsen ledsagning om behov	Beviljas per hushåll 1 tillfälle per vecka, vardagar

		finns och person får då ansöka om detta. Avgränsning: beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen. Insats för inköp utanför kommunen beviljas inte.	
Att bereda måltider	Att planera, organisera, laga och servera enkla och sammansatta måltider till sig själv och andra såsom att göra upp en matsedel, välja ut ätlig mat och dryck och samla ihop ingredienser för att bereda måltider, laga varm mat och förbereda kall mat och dryck samt servera maten.	Beviljas främst den som behöver stöd/ hjälp för att bereda måltider i samband med frukost, huvudmål, mellanmål och kvällsmål. Det är den enskilde i samråd med utföraren som avgör hur insatsen ska utföras. Insatsen iordningställande av måltid kan innebära dukning, uppläggning av mat, servering av måltiden, hjälp att värma mat, enklare matlagning eller uppvärmning av färdig kyld/fryst mat.	Beviljas per till-fälle
Att städa köksutrymme och köksred-skap	Att städa upp efter matlagning såsom att diska, rengöra pannor, Kastruller och matlagningsredskap samt städa bord och golv i matlagnings- och måltidsutrymmen	Beviljas främst den som behöver stöd/ hjälp att städa av matplats och arbetsbänk samt de redskap som har använts i samband med matlagning.	Beviljas per till-fälle 1 gång per dag.
Att tvätta och torka kläder	Att tvätta kläder och textilier i tvättmaskin och torka på lämpligt sätt. Innefattar även att vika torkade kläder och stoppa in i skåp, samt maskintvätt av kläder, sänglinne, handdukar. Även strykning av enstaka plagg och enklare syarbeten med nål och tråd.	Mattvätt, gardinuppsättningar, mangling eller strykning av sängkläder och hand-dukar, eller tvätt av anhörigas kläder ingår inte. Insatsen beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra insatsen. Exempel på behov av tätare insatser kan vara om den enskilde har inkontinens-, motorik- eller synproblem som medför ökat spill, fläckar eller liknande. Den enskilde	Beviljas per hus-håll 1 tillfälle var 14:e dag.

		tillhandahåller tvätt- och sköljmedel. I insatsen ingår även byte av sängkläder med samma intervall.	
Att städa bostaden	**Se särskild rubrik "Att städa bostaden" för vägledning, avgränsning och norm.*		
Hygienstäd	Att städa hemmet såsom att städa upp och damma, sopa, skura, torka av golv, tvätta fönster och väggar, rengöra badrum och toaletter och att rengöra hemmets möbler.	Beviljas vid större behov av städning och innebär rengöring av arbetsytor och golv i kök, översyn av hall och rengöring av toalett.	Beviljas 1 tillfälle per vecka.
Att använda hushållsapparater	Att använda olika slags hushålls-apparater såsom tvättmaskin, tork-apparat, strykjärn, dammsugare och diskmaskin	Beviljas främst den som har behov av stöd/hjälp med att t ex sätta på tvätt- och/eller diskmaskin, men klarar på egen hand att utföra hantering av tvätt/disk. Även för den som har behöver stöd/hjälp att sätta på och stänga av TV.	Beviljas per till-fälle.
Att ta hand om lättare hushålls-göromål Att ta hand om lättare hushållsgöro mål och bädda rent i säng	Att underhålla och laga hushålls-föremål och andra personliga föremål innefattande bostaden och dess inventarier, kläder, fordon och hjälpmedel samt att ta hand om växter och djur, vattna blommor, sköta och ge mat till sällskapsdjur och skötsel av husdjur.	Beviljas främst den som har behov av stöd/hjälp med att bädda säng, hämta post, vattna blommor, slänga sopor och återvinning av sopor, översyn av hjälp-medel såsom rullator eller rullstol. Vid behov av stöd i att bädda rent i säng utgår extra tid. Insatsen beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra insatsen. Husdjur bedöms normalt sätt inte vara nödvändigt för att tillförsäkra en skälig levnadsnivå (SoL). Ägaren har det fulla ansvaret för sitt husdjur. Insats för	Beviljas per hus-håll och tillfälle. Husdjurs skötsel beviljas

		skötsel av husdjur beviljas därför i normalfallet inte. Undantag kan göras vid akut situation för en kortare period/ enstaka dagar. Exempel på stöd är matning av katt, rastning av hund, motion av hund. En sådan insats ska beviljas i ett särskilt beslut och motiveringen ska dokumenteras.	enstaka dagar vid akuta situationer.
Social samvaro	Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor. Innefattar att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden, att svara på kritik och sociala signaler och att använda lämplig fysisk kontakt.	Beviljas främst den i behov av social kontakt för att upprätthålla eller förebygga att andra funktioner minskar. Innefattar exempelvis läsning av tidning, samtal eller aktivitet i eller utanför bostaden.	Beviljas 2 tillfällen per vecka.
Att ta kontakter	Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor, att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden.	Insatsen beviljas när det finns behov av att ringa enklare samtal, ta annan nödvändig kontakt via telefon samt stöd i att hantera kontakt via internet.	Beviljas per tillfälle.
Att göra bank- och postärenden	Innefattar att engagera sig och utföra sådana uppgifter och handlingar som krävs vid utbildning, arbete, anställning och grundläggande ekonomiska transaktioner.	Beviljas främst den som behöver påminnelser och praktiskt stöd i att själv betala räkningar eller andra enklare ekonomiska transaktioner. Avgränsning: post- och bankärenden ska i första hand skötas genom privatgiro, autogiro, stöd från anhörig, god man eller förvaltare. Insatsen	Beviljas 1 tillfälle per månad.

		innebär inte stöd med komplexa ekonomiska transaktioner eller hjälp att deklarera. Kan personen inte själv beskriva vad som ska göras eller inte själv är medveten om sin ekonomi ska behov av god man eller förvaltare anmälas av socialsekreterare.	

7.1.2 Egenvård

När en patient deltar i vården genom att utföra hälso- och sjukvårdsåtgärder själva eller med hjälp av någon annan utanför hälso- och sjukvården benämns det egenvård. Det kan till exempel vara att en person tar ett ordinerat läkemedel själv eller gör övningar som har rekommenderats av en fysioterapeut. Men det kan också röra sig om mer avancerade hälso- och sjukvårdsåtgärder. Om personen får hjälp av någon utanför hälso- och sjukvården kan det vara av till exempel en närstående, en personlig assistent eller personal i hemtjänsten.

Egenvård är alltså en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en patient själv eller med hjälp av någon annan kan utföra. Utförandet av egenvård är definitionsmässigt aldrig hälso- och sjukvård enligt lagen om egenvård från 2022.

Om den enskilde har bedömts ha rätt till stöd och hjälp med egenvård ska egenvården planeras tillsammans med den enskilde och den verksamhet som ska hjälpa till med åtgärden. Egenvårdplanen ska förvaras i personakten och hos den verksamhet som ska utföra egenvård.

Om den enskilde redan är beviljad bistånd enligt SoL kan i vissa fall stöd och hjälp med egenvård rymmas inom beviljad insats. Egenvårdsplanen ska då ligga till grund för beskrivningen av insatserna i genomförandeplanen hos aktuell utförare.

Avgränsning

En ansökan om insats för stöd och hjälp vid egenvård ska åtföljas av ett beslut om egenvård från läkare, sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast. Det är alltid den behandlande legitimerade yrkesutövaren inom hälso- och sjukvården som inom sitt kompetensområde

bedömer egenvård. En sjuksköterska/arbetsterapeut/sjukgymnast med förskrivningsrätt kan bedöma egenvård men endast om de produkter/preparat som de har rätt att förskriva.

Vägledning

Som egenvård räknas de uppgifter som ansvarig läkare eller behandlande hälso- och sjukvårdspersonal normalt lämnar till patient eller anhörig att sköta om. Detta innebär att hemtjänstpersonalen kan bistå med till exempel träning, ögondroppar eller på- och avtagning av stödstrumpor på samma sätt som de bistår med andra sysslor som den enskilde inte klarar att utföra. Den enskildes behov och uppgifter i intyget är avgörande för hur ofta insatsen ges.

Norm

En individuell prövning kring behovet ska göras utifrån egenvårdsintyget och i beaktande av vad som är skäliga levnadsförhållanden enligt socialtjänstlagen. Enligt 11 kap 1 § SoL har en enskild som inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov. Den enskilde ska tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden genom insatserna.

7.1.3 Städa bostad

Städning av bostad, 2 rum, kök, toalett och hall beviljas för att upprätthålla en rimlig boendemiljö. I städning kan ingå damning, dammsugning av golv och mattor, skakning av mindre mattor, våttorkning av golv och rengöring av handfat och toalett. Vid behov av fönsterputsning och gardinuppsättning kan det ges 1 gång/år och ska inrymmas inom ramen för insatsen städning. För fönsterputsning gäller fönster till bostaden, ut- och invändigt samt mellan fönsterglas av 2 rum och kök. Avfrostning och rengöring av kyl/frys, skåp och lådor, spis och fläkt kan ingå om den enskilde vill men får då välja bort städning av bostad vid aktuellt tillfället.

Förhållanden som kan medföra särskilda behov är t.ex. allergier eller att den enskilde har motorik- eller synproblem som medför spill eller liknande. Allergier ska vara medicinskt utredda och styrkas av läkarintyg.

Avgränsning

Städning beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra städningen. Om den enskilde lever i hushållsgemenskap med en vuxen som utför omfattande omsorgsinsatser, kan i särskilda fall städning beviljas. Storstädning, städning av förråd, vindstädning, rengöring av avlopp beviljas inte. Fler tillfällen för städning på grund av husdjur kan inte anses ingå i skäliga levnadsförhållanden.

Städmaterial tillhandahålls av hushållet.

Norm

Beviljas ett tillfälle var tredje vecka av två rum och kök, toalett och hall per hushåll.

7.1.4 Känsla av otrygghet

Livsområdet *Känsla av otrygghet* används för att beskriva hur individen upplever känslan av trygghet/otrygghet i olika sammanhang. Nedanstående insatser ingår för att möta upp behov kopplade till detta livsområde.

7.1.4.1 Trygghetslarm

Insatsen trygghetslarm i eget boende syftar till att den enskilde snabbt kan komma i kontakt med larmcentral och hemtjänstpersonal i en nödsituation då man är i behov av mer akut hjälp. Den enskilde ska med insatsen uppleva ökad trygghet. Larmenheten arbetar dagar, kvällar och helger. Nattetid är trygghetslarmet bemannat av hemtjänstens nattpatrull.

Vägledning

Larmet är en passiv form av tillsyn. Insatsen kan endast beviljas om personen på egen hand kan använda trygghetslarmet eller om det finns anhöriga i hushållet som kan hjälpa den enskilde att använda det.

Norm

Beviljas per person.

7.1.4.2 Trygghetsskapande insats

I första hand utförs insatsen *Trygghetsskapande* genom olika tillgängliga digitala tekniker, exempelvis med hjälp av gps-larm eller sensorer som kan följa enskildas aktivitetsmönster. Det är endast för enskilda där digital teknik inte är aktuellt som fysiska tillsynsbesök genomförs. Syftet med alla trygghetsskapande insatser är att öka känslan av trygghet hos den enskilde.

Vägledning

När insatsen *Trygghetsskapande* beviljas avser det främst till person där trygghetslarm inte är tillräckligt och de är i behov av annan trygghetsskapande insats för att tillförsäkra trygghet och att allt är i sin ordning. Nattetid ska trygghetskamera i första hand användas. Av utredningen ska framgå hur ofta tillsyn ska ske. Den eller de enheter som verkställer insatsen bestämmer tillsammans med den enskilde hur och när insatsen ska utföras.

Norm

Insatsen innefattar i normalfallet fyra tillfällen dag/kväll och två gånger nattetid.

7.1.5 Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående

Livsområdet *Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående* används när stödet till den enskilde samtidigt avser ett indirekt stöd eller avlösning för en anhörig som vårdar eller stödjer den närstående. Nedanstående insatser ingår för att möta upp behov kopplade till detta livsområde.

7.1.5.1 Avlösning av anhörig i hemmet

Insatsen syftar till att öka den enskildes möjlighet att bo kvar i sin ordinarie bostad i situationer när den enskilde är i behov av kontinuerlig tillsyn och/eller omsorg som utförs av en anhörig.

Vägledning

Insatsen ska ersätta den anhörige vid de tillfällen den har behov av att bli avlöst, t ex kunna uträtta ärenden eller delta i aktiviteter utanför bostaden. Insatsen kan enbart beviljas då den

enskilde sammanbor med den som vårdar. Ansökan om daglig regelbunden avlösning beviljas endast i undantagsfall, eftersom insatsen då inte är att betrakta som avlösning. Dagliga regelbundna hemtjänstinsatser som är direkt riktade till den enskilde ska i stället tillgodose behovet i dessa fall, till exempel tillsyn eller hjälp med personlig hygien.

Insatsen kan innebära en aktivitet tillsammans med den enskilde.

Den enskilde kan inte spara beviljade timmar för att användas vid ett senare tillfälle. Avlösning via hemtjänsten, som avser i första hand vardagar, prövas utifrån den enskildes behov.

Norm

Insatsen beviljas i normalfallet fem timmar per vecka och antal timmar ska framgå i beslut. Kommunen tar inte ut någon avgift för upp till fem timmar per vecka.

7.1.5.2 Avlösning i form av växelvistelse

Växelvistelse är en insats där en person boende i ordinärt boende vistas på en av kommunens korttidsplatser under en planerad och begränsad period. Insatsen ska öka den enskildes möjlighet att kunna bo kvar i sitt hem.

Vägledning

Behov av växelvistelse föreligger om den enskilde:

- Är i behov av återkommande planerad korttidsplats för att avlasta hemsituationen i ordinärt boende.
- Har ett omfattande behov av omsorg, tillsyn och vård där anhöriga behöver avlastas i omsorgen om den enskilde.

I samband med ansökan om växelvistelse bör uppföljning av behov av hemtjänstinsatser ske. Växelvistelse beviljas inte när behovet skäligen kan tillgodoses genom hemtjänst. Ansökan om växelvistelse sker genom att den enskilde ansöker om antal dagar per år. Vid ansökan om

växelvistelse som överstiger gällande norm, 182 dygn per år, ska ansökan avslås med hänvisning till att behovet kan tillgodoses genom särskilt boende.

Samordnare eller enhetschef för korttidsenheten kontaktar den enskilde eller anhörig efter att beställning om växelvistelse mottagits för planering av insatsen. Socialsekreterare deltar inte i planeringen av när insatsen ska utföras.

Norm

Växelvistelse beviljas som dygn per år, exempelvis:

1 - 90 dygn per år som fördelas under året
91 – 119 dygn per år som fördelas under året
120 - 181 dygn per år som fördelas under året
182 dygn per år som fördelas under året

Växelboende innebär att den enskilde växelvis bor i ordinärt boende respektive på korttidsboende. Syftet med att bevilja växelboende är tvåfaldigt. Dels syftar insatsen till att avlasta anhöriga, dels till att den enskilde ska få sina behov av vård, omsorg och tillsyn tillgodosedda. Uppföljning av behov av hemtjänstinsatser ska göras vid beslut om växelvistelse.

Växelboende beviljas inte när behoven kan tillgodoses genom hemtjänst.

Vid ansökan om växelboende som överstiger gällande norm ska ansökan avslås med hänvisning till att behovet kan tillgodoses genom särskilt boende. Behov av växelboende föreligger om den enskilde har ett omfattande behov av vård och omsorg där anhöriga är i behov av regelbunden avlastning.

7.1.6 Dagverksamhet

Benämning ICF-kategori - Mellanmänskliga interaktioner och relationer.

Beskrivning ICF: *Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor*. Innefattar att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden, att svara på kritik och sociala signaler och att använda lämplig fysisk kontakt.

Syftet med dagverksamhet utifrån socialtjänstlagen är att underlätta för den enskilde att kunna bo kvar hemma och ha kontakt med andra genom att erbjuda gemenskap och aktiviteter, service och rehabilitering. Dagverksamheten i Stenungsund finns med två inriktningar, en med omvårdnadsinriktning och en med demensinriktning. Syfte med dagverksamheten i Stenungsund är att stimulera aktivitet, bibehålla funktioner och avlasta anhöriga. Mål med verksamheten är att bidra till en meningsfull vardag i gemenskap och trygghet med andra.

Vägledning

Dagverksamhet för personer med demenssjukdom är en verksamhet för personer som är i behov av regelbundna aktiviteter och stimulans i vardagen samtidigt som insatsen kan ge en anhörig avlastning. Insatsen kan inte enbart beviljas som en insats för avlastning för anhöriga. Den enskilde ska själv ha behov av att delta i dagverksamheten. När det gäller demens ska den enskilde ha en utredd demenssjukdom eller vara under utredning för demenssjukdom. Det är dock väsentligt att dagverksamhet beviljas i ett tidigt skede för att personerna ska kunna tillgodogöra sig aktivering, sysselsättning, social gemenskap samt för att förebygga/fördröja försämring av sjukdomstillståndet. Dagverksamhet för personer med behov av social samvaro är en insats för personer som är i behov av regelbundna aktiviteter och stimulans i vardagen.

Norm

Beviljas som insats utan frekvens. Den enskildes behov avgör omfattningen och ansvarig för dagverksamheten bedömer tillsammans med den enskilde lämplig frekvens av insatsen.

7.1.7 Ledsagning

Ledsagning ska medverka till att förebygga och motverka social isolering och underlätta för den enskilde att klara vardagslivet, umgås med vänner och delta i kultur- och andra intresseaktiviteter. Rättstillämpning visar att ledsagning enligt SoL beviljas för bland annat sjukhusbesök, promenader och liknande.

Avgränsning

I första hand ska den enskilde hänvisas till att ta färdtjänst till aktiviteter och samhällsinrättningar. Om personen redan beviljats hemtjänstinsats bör det i första hand

utredas om behovet kan tillgodoses genom insatsen ”Social samvaro”. Insatsen beviljas inte om det finns någon i den enskildes nätverk, till exempel anhörig, som kan vara behjälplig vid ledsagning. Insatsen beviljas inte om behovet är tillgodosett genom att chaufför för färdtjänst eller sjukresa kan ledsaga till och från ytterdörr i markplan. Vid ledsagning till vårdcentral eller mindre vårdinrättning kan chauffören hämta och lämna vid dörren, dock inte vidare in till avdelningen.

Vägledning

Insatsen bevilja främst som hjälp att förflytta sig till en specifik plats, till exempel besök på samhällsinrättningar eller aktiviteter i närområdet där färdtjänst inte är befogat utifrån det korta avståndet. Ledsagning kan beviljas vid kommunikativa eller fysiska begränsningar.

Norm

Vid behov av regelbunden ledsagning till och från förutbestämd plats till exempel öppen verksamhet/träffpunkt/aktivitet.

Insatsen kan beviljas:

- en gång i veckan till social aktivitet i närområdet
- en gång i månaden för ärenden i närområdet såsom frisör, fotvård
- en gång i kvartalet för att handla kläder.

Tillfällig ledsagning

Tillfällig ledsagning beviljas vid behov av ledsagning till och från samhällsinrättningar exempelvis följe till vårdcentral, sjukhus och olika myndigheter. Den enskilde har en tillfälligt nedsatt funktion och inte har någon i sitt nätverk som kan ledsaga. Innan tillfällig ledsagning kan beviljas bör det prövas om den enskilde kan få sitt behov av ledsagning tillgodosett via beställd sjukresa där det kan ingå hjälp att komma från dörr till dörr.

7.1.8 Kontaktperson

Benämning ICF: *Mellanmänskliga interaktioner och relationer.*

Beskrivning ICF: *Handlingar och uppgifter som behövs för samspel med människor på ett i sammanhanget lämpligt och socialt passande sätt.*

Vägledning

Syftet med kontaktperson enligt SoL är exempelvis att ge stöd i vardagssituationer och hjälp att bryta social isolering genom samvaro och fritidsaktiviteter. Denna insats beviljas främst personer med övervägande psykiska funktionsnedsättningar och utreds då av socialsekreterare med psykiatriinriktning. Socialsekreterare är behjälplig i att lotsa den enskilde till rätt handläggare.

Avgränsning

För äldre personer i behov av stöd och hjälp att bryta social isolering övervägs främst andra typer av insatser som exempelvis dagverksamhet eller hemtjänst. Socialsekreterare ansvarar för att informera den enskilde om möjligheter som finns t ex genom frivilligorganisationer, föreningar eller andra samhällsfunktioner för stöd i att bryta social isolering och ensamhet.

I bedömningen ska den enskildes övriga kontaktnät vägas in exempelvis kontakt med anhöriga, grannar eller frivilligorganisationer. För personer i särskilt boende ska behov av kontaktperson ses som tillgodosett i och med boendet.

Kontaktpersonsuppdraget är ett uppdrag där arvode och omkostnader utbetalas enligt avtal. Ersättningens omfattning bedöms utifrån uppdragets art och vilka omkostnader som kan komma i uppdraget. Den enskilde står för sina egna kostnader i samband med aktiviteter. Beslutet skall vara tidsbegränsat upp till ett år.

7.2 Korttidsboende

Korttidsboende är en tillfällig insats som syftar till att tillgodose behov av vård, omsorg och viss trygghet när dessa behov tillfälligt inte kan tillgodoses i det egna hemmet. Insatsen ska ges utifrån individens behov och målet är att den enskilde med hjälp av insatsen ska uppnå skäliga levnadsförhållanden.

Korttidsboende i Stenungsunds kommun beviljas utifrån nedanstående behov:

- Rehabilitering

Vid behov av omfattande rehabilitering och funktionell återhämtning för enskilda efter sjukhusvistelse. En förutsättning är att bedömning gjorts att behovet av rehabilitering inte kan tillgodoses genom stöd och hjälp i den enskildes egna hem.

- Tillfälligt omfattande behov (inkl vård i livets slut)

Vid andra tillfälligt omfattande behov, exempelvis vid vård i livets slut. Även vid andra situationer då den enskildes behov av trygghet och säkerhet inte kan tillgodoses i hemmet, exempelvis vid kognitiva svårigheter och/eller oförmåga att själv larma om hjälp. En förutsättning är att bedömning gjorts att hemtjänstinsatser i den enskildes egna hem inte är tillräckliga för att uppnå skäliga levnadsförhållanden.

- Kartläggning och bedömning

Vid behov av att genomföra en tillförlitlig kartläggning och behovsbedömning, exempelvis vid kognitiva svårigheter eller otrygg hemsituation. En förutsättning är att bedömning gjorts att kartläggning och bedömning inte kan göras med hjälp av hemtjänst i den enskildes egna hem.

- Avlastning för anhöriga

Vid behov av tillfällig akut avlastning för anhöriga som vanligtvis vårdar och stödjer den enskilde i hemmet och då den enskildes behov inte kan tillgodoses genom hemtjänst/tillfälligt utökad hemtjänst. Exempelvis vid egen sjukdom eller annan frånvaro från hemmet.

Avgränsningar

Korttidsboende beviljas inte:

- För rekreation eller stimulans – för dessa behov kan den enskilde hänvisas till dagverksamhet eller andra insatser.
- På grund av bostadsrelaterade problem såsom renovering, stambyte eller otillgänglighet.
- Vid bostadslöshet om inte något av de fyra ovan listade behoven finns. Hänvisning sker till Individ- och familjeomsorgen för stöd avseende bostadslöshet och vid behov hjälp till tillfällig boendelösning. Finns behov kan hemtjänst beviljas och utföras i den tillfälliga bostaden.
- När behovet kan tillgodoses genom hemtjänst eller rehabiliterande insatser i ordinärt boende.

- Då den enskilde tackar nej till erbjuden plats i särskilt boende – väntan på plats sker i det egna hemmet med stöd och hjälp av hemtjänst.

Tidsbegränsning och uppföljning

Ett beslut om korttidsboende fattas för som längst två veckor. Beslutet ska följas upp tätt, aktivt och kontinuerligt under tiden som den enskilde vistas på korttidsplats. Undantag från tidsbegränsning kan göras om det aktuella behovet är varaktigt och den enskilde beviljats särskilt boende och väntar på plats.

7.3 Vård i livets slutskede - VILS

Vård i livets slutskede är en viktig del av palliativ vård, som innebär lindrande vård för de svårast sjuka och döende. Palliativ vård består av en tidig fas som ofta är lång, och en senare fas som omfattar dagar, veckor eller någon månad. Denna sena fas av palliativ vård är vad som i allmänhet menas med vård i livets slutskede. Vården syftar till att förbättra livskvaliteten för patienter och familjer som drabbas av de problem som kan uppstå vid livshotande sjukdom. Genom att identifiera brytpunkten när palliativ vård övergår till vård i livets slutskede skapas förutsättningar för att möta den svårt sjukes och de närståendes behov och önskemål under den sista tiden i livet. Detta görs genom brytpunktssamtal vilket läkare ansvarar för.

En enskild i behov av vård i livets slut som fortfarande bor i ordinärt boende kan beviljas hemtjänst efter information om behovet från sjuksköterska i hemsjukvården. I dessa situationer utreder socialsekreterare behovet och fattar ett rambeslut om trygghetsskapande insats. Beslut om insatser kopplade till behov av vård i livets slut ska fattas samma dag eller senast dagen efter att informationen lämnats till Biståndsenheten.

7.4 Särskilt boende

Enligt socialtjänstlagen ska kommunen inrätta särskilda boendeformer för äldre personer som behöver omvårdnad och särskilt stöd (8 kap 4 § SoL). Särskilt boende beviljas enligt socialtjänstlagen 11 kap. 1 §. Kommunen har äldreboendeplatser med inriktning omvårdnad, demens och äldrepsykiatri.

Vägledning

Behovet av särskilt boende ska grunda sig i en helhetsbedömning där den enskildes situation och möjligheter sammanvägts med fysiska, sociala, medicinska, psykiska och existentiella behov. Det innebär en stor omställning för den enskilde att flytta från sitt hem. I regel är det därför väsentligt att ha prövat andra insatser innan ett beslut om särskilt boende fattas. I utredningen om behov av boende ska det framgå vilken typ av enhet som bedöms kunna tillgodose behovet – demens, omvårdnad eller äldrepsykiatri.

Den enskilde beviljas denna insats vid omfattande behov av personlig omsorg när det gäller till exempel hygien, klädsel, förflyttning, måltider, kommunikation och tät tillsyn över dygnet. Den enskildes behov ska inte skäligen gå att tillgodoses med hemtjänst eller annat bistånd. Exempel på situationer där hemtjänsten inte räcker till är de behov som uppstår med korta eller oförutsägbara intervaller.

Medicinskt utlåtande om den enskildes eventuella medicinska behov tas med i helhetsbedömningen men det är det individuella behovet som styr, inte diagnos eller orsaken till att behoven uppstått.

Behoven ska bedömas utifrån vad som är skäliga levnadsförhållanden och i förhållande till om den enskilde har

- omsorgsbehov som är varaktiga och stora över hela dygnet,
- uttrycker stark/ständig oro som påverkar livsföringen och insatser i ordinärt boende inte är tillräckliga,
- har behov av närhet till personal och/eller inte har förmåga att påkalla hjälp,
- har uppnått hög ålder i kombination med känslor av oro och/eller otrygghet.

Avgränsning
Behov av särskilt boende föreligger inte om den enskildes behov kan tillgodoses med insatser i ordinärt boende till exempel hemtjänst eller om behovet avsevärt minskar med hjälpmedel, bostadsanpassning eller alternativa insatser. Om behovet bedöms kunna tillgodoses med hjälp av andra insatser än särskilt boende ska det tydligt framgå av utredning och beslut på vilket annat sätt behovet kan tillgodoses.

Rätten till insats i form av särskilt boende grundar sig i helhetsbedömning av den enskildes sammanvägda funktionstillstånd. Om den enskilde av andra skäl behöver en annan bostad, till exempel avsaknad av hiss i fastigheten eller otillgänglig närmiljö, ska i första hand

möjlighet till bostadsanpassning eller byte till mer lämplig bostad prövas. Socialsekreteraren ska informera den enskilde om andra möjligheter, till exempel byte av bostad.

Den enskilde kan ha önskemål om till vilket boende hen vill flytta och önskemålen bör beaktas i möjligast mån. Att den enskilde tackar nej till erbjudet boende innebär inte per automatik att den enskildes behov av plats på särskilt boende har förändrats. Kvarstår den enskildes behov ska även beslutet kvarstå och hanteras som ett ”ej verkställt beslut”, och den enskilde står då kvar i boendekön. Situationen är annorlunda i de fall den enskilde tackar nej för att behoven har förändrats eller för att behoven kan tillgodoses på annat sätt. I sådana fall kan ärendet avslutas i samförstånd med den enskilde. De skäl som ligger bakom avslutet ska i dessa fall tydligt dokumenteras i den enskildes journal.

7.4.1 Parboende

I 11 kap 3 § SoL anges att den som beviljas boende i särskilt boende för äldre personer (enligt 8 kap 4 § SoL) ska kunna bo med sin make eller sambo. Detta för att anses ha skäliga levnadsförhållanden. Detta gäller under förutsättning att paret stadigvarande har bott tillsammans. Om den ena parten redan bor i särskilt boende ska paret dessförinnan stadigvarande ha bott tillsammans. Rätten att bo tillsammans gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i en särskild boendeform.

Den som är part i ärendet kan överklaga ett beslut om rätten att få bo tillsammans. Part i ärendet är den som beviljats särskilt boende.

Det är den person som ansöker om särskilt boende eller som tidigare beviljats särskilt boende som ansöker om att få bo tillsammans med sin make/maka eller sambo. Utredningen ska ge svar på frågorna om paret stadigvarande bott tillsammans och om det är bådas önskan att bo tillsammans. Får socialsekreteraren i samband med en ansökan om parboende kännedom om att det förekommer våld eller andra övergrepp i relationen ska de enskilda få information om möjligheter till stöd och hjälp i situationen. Det är viktigt att vara uppmärksam på att det kan vara både den insatsberättigade och den medboende som utsätts för övergrepp.
Med samma boende har Socialstyrelsen definierat boende i samma rum, samma lägenhet eller inom samma särskilda boende. I Stenungsunds kommun används benämningen makar men i likhet med den parboendegaranti som regleras i socialtjänstlagen avses här makar, registrerade partners eller sambos. Boendet anses som kategoriboende och detta kan sägas upp av kommunen.

Den medboende rekommenderas att som längst under en tremånadersperiod provbo i det särskilda boendet. Orsaken är att det är viktigt att känna efter om det är en form som fungerar för båda parter innan definitivt beslut tas och det ordinära boendet avvecklas. Det innebär att under provboendetiden skrivs hyreskontraktet med den som har fått beslut om särskilt boende. Den medboende betalar ingen hyra till det särskilda boendet utan behåller, och betalar hyra, för sitt ordinära boende. Under provboendetiden betalar den medboende avgift för mat om hen inte ordnar mat på egen hand.

Den medboende ansvarar själv för sin dag och de sysslor som hör till vardagslivet. Om den medboende inte kan klara det själv kan denne ansöka om hemtjänst. Om den medboende sedan tidigare har hemtjänst kommer samma hjälp erbjudas av personalen på det särskilda boendet. Enskilda med beslut om hemtjänst som verkställs i det särskilda boendet betalar avgift för hemtjänst samt för mat och hygienartiklar om hen inte ombesörjer detta på egen hand. Avgift utgår enligt fastställd hemtjänsttaxa och vid behov i form av avgift för måltidsabonnemang.

Den medboende ska informeras om att beslutet om medboende gäller den med beslut om särskilt boende. Det ska klargöras att det därför inte finns någon rätt för den medboende att bo kvar ifall den biståndsberättigade avlider eller av annan anledning inte bor kvar i det särskilda boendet. Om den biståndsberättigade avlider eller av annan anledning inte bor kvar i det särskilda boendet ska medboende som fortfarande inte är biståndsberättigad flytta till ett eget boende inom tre månader eftersom platserna på särskilt boende är till för dem som har omfattande behov dygnet runt.

För närmare vägledning gällande medboende finns en särskild rutin framtaget (*Rutin vid ansökan, beslut och verkställighet avseende medboende*).

Stenungsunds kommun

Riktlinje för behovsprövning enligt socialtjänstlagen

Vård och omsorg

Dokumentinformation

Typ av dokument	**Beslutat av, samt §**	**Beslutsdatum**	**Diarienummer**
Riktlinje	Kommunfullmäktige § 15\2026	2026-02-12	KS 2025/965
Dokumentägare	**Giltighetstid**	**Framtagen av**	**Reviderad**
Sektor socialtjänst	Tills vidare	Stab sektor socialtjänst	

Innehållsförteckning

1 Inledning 5

1.1 Bakgrund 5

1.2 Syfte 5

1.3 Avgränsning 6

1.4 Versionshantering 6

2 Organisation 6

2.1 Myndighetsutövning och verkställighet 6

2.2 Valfrihet i hemtjänsten 7

2.3 Delegation 7

3 Arbetssätt 8

3.1 Socialtjänstprocessen och IBIC 8

3.2 Välfärdsteknik 9

3.3 Samverkan vid in- och utskrivning från hälso- och sjukvård 9

3.4 Samordnad individuell plan (SIP) 10

3.5 Jämställdhet 11

3.6 Förebyggande perspektiv 11

3.7 Barnperspektiv 11

3.7.1 Anmälningsskyldighet 11

3.8 Våld i nära relation 12

4 Företrädare och personligt stöd 12

4.1 Anhöriga och närstående 12

4.2 Ombud/biträde 12

4.3 Framtidsfullmakt 13

4.4 Anhörigbehörighet 13

4.5 God man och förvaltare 14

5 Övergripande bestämmelser 14

5.1 Förvaltningslagen 14
5.2 Offentlighets- och sekretesslagen 15
5.3 Socialtjänstlagen 15
5.3.1 Äldre personer 15
5.3.2 Insatser för personliga behov 15
5.3.3 Skäliga levnadsförhållanden 16
5.3.4 Kommunens yttersta ansvar och ansökan från annan kommun 16
5.3.5 Stöd till anhöriga 17
5.4 Anhörigas ansvar 18
5.4.1 Makar/sambos/partners 18
5.4.2 Gemensamt hushåll 18
5.5 Missförhållanden enligt lex Sarah 18
6 Utredning och uppföljning 19
6.1 Behovsbedömning 19
6.2 Utredningstidens längd 20
6.3 Dokumentation 20
6.4 Kommunicering 21
6.5 Beslut 21
6.6 Beställning (uppdrag) 22
6.7 Genomförandeplan 22
6.8 Avslag 22
6.9 Överklagande av beslut 22
6.10 Uppföljning av beslut 23
7 Insatser 23
7.1 Hemtjänst 23
7.1.1 Vägledning hemtjänst 24
7.1.2 Egenvård 32
7.1.3 Städa bostad 34

7.1.4 Känsla av otrygghet....34
7.1.4.1 Trygghetslarm....35
7.1.4.2 Trygghetsskapande insats....35
7.1.5 Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående....36
7.1.5.1 Avlösning av anhörig i hemmet....36
7.1.5.2 Avlösning i form av växelvistelse....37
7.1.6 Dagverksamhet....38
7.1.7 Ledsagning....39
7.1.8 Kontaktperson....40
7.2 Korttidsboende....41
7.3 Vård i livets slutskede - VILS....42
7.4 Särskilt boende....43
7.4.1 Parboende....44

1 Inledning

Denna riktlinje ersätter tidigare styrdokument *Riktlinje för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen* (dnr 2023/1348).

Riktlinjen ska säkerställa likartad bedömning och fungera som stöd i myndighetsutövningen inom vård och omsorg.

1.1 Bakgrund

Stenungsunds kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den omsorg som de behöver. Insatser i socialtjänsten ska vara av god kvalitet och utgå från principerna om helhetssyn, frivillighet och självbestämmande, normalisering, kontinuitet, flexibilitet och närhet. Det stöd och den omsorg som ges ska ges i samarbete med individen själv och ska bidra till trygghet och meningsfullhet. Insatserna ska vara individuellt utformade och ges med ett gott bemötande.

Med respekt för den enskildes situation och tidigare livserfarenhet ska socialsekreteraren skapa delaktighet i utredning och beslutsfattande, samt samordna insatser utifrån ett helhetsperspektiv på individen. Den enskilde ska så långt det är möjligt kunna välja när och hur stöd och hjälp ska ges. Hänsyn ska tas till den enskildes önskemål om insatsens utformning och val av arbetssätt.

Alla personalkategorier i samtliga verksamhetsområden i sektor socialtjänst ska i kontakten med anhöriga ha ett respektfullt, förstående och gott bemötande som genererar ömsesidigt förtroende. Samtlig personal i sektorn ska i kontakten med anhöriga som vårdar eller stödjer närstående göra de anhöriga delaktiga och uppmärksamma dem för sina insatser. Anhörigas behov av exempelvis vila och tid för personliga angelägenheter ska fångas upp.

1.2 Syfte

Riktlinjen är vägledande och en helhetsbedömning av den enskildes totala situation måste alltid göras i varje enskilt fall. Ytterst är det alltid den enskildes behov av stöd och hjälp som är avgörande vid beslut om insats.

Riktlinjen syftar till att säkerställa likartad bedömning utifrån enskildas behov och fungera som ett stöd i handläggningen av ärenden. Riktlinjerna ska ge vägledning vid myndighetsutövningen och bidra till ett tydligt och enhetligt synsätt samt till likabehandling oavsett vilken socialsekreterare den enskilde möter.

Riktlinjen anger hur kommunen inom ramen för sitt uppdrag enligt socialtjänstlagen arbetar för att människor ska få möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och delta i samhällets gemenskap och leva som andra. Riktlinjen utgår från gällande lagstiftning, rättspraxis samt föreskrifter och allmänna råd från Socialstyrelsen. Riktlinjen ska även ange vad som i normalfallet är skäliga levnadsförhållanden för målgruppen i Stenungsunds kommun.

1.3 Avgränsning

Riktlinjen avser handläggning av vård- och omsorgsärenden enligt socialtjänstlagen (SoL). Riktlinjen avser inte insatser som ges inom ramen för ekonomiskt bistånd. Den gäller inte för utredning och insatser som riktas till barn och unga eller till vuxna med skadligt bruk och beroende. Riktlinjen avser inte heller att vägleda kring utredning och insats enligt LSS (lag om stöd och service för vissa funktionshindrade). Frågor som rör kommunens åtgärder enligt HSL (hälso- och sjukvårdslagen) behandlas inte i riktlinjen annat än i de delar som rör samverkan mellan socialtjänsten och regionen. Hälso- och sjukvårdsinsatser kan inte beviljas enligt socialtjänstlagen.

1.4 Versionshantering

Denna riktlinje revideras vid behov genom beslut i Kommunfullmäktige.

2 Organisation

2.1 Myndighetsutövning och verkställighet

Socialtjänsten i Stenungsund är uppdelad i en myndighetsutövande verksamhet och verkställande/utförande verksamheter. All myndighetsutövning sker samlat inom Individ- och familjeomsorgen (IFO) och de beslut som rör vård, omsorg och funktionshinder utreds och

handläggs i Biståndsenheten inom IFO. Utförande verksamheter för vård och omsorg är Särskilt boende äldre (SÄBO) och Ordinärt boende.

Socialsekreteraren tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer behov, samt fattar beslut om insats enligt SoL enligt gällande delegationsordning. Mål för insatsen tas fram tillsammans med den enskilde och därefter lämnas uppdraget att verkställa beslutet till vald utförarverksamhet. Utförarverksamheten ansvarar för att ta emot uppdraget och verkställer sedan beslutet. Tillsammans med den enskilde utformar utförarverksamheten en genomförandeplan för insatsen. Med andra ord ansvarar socialsekreteraren för att ange vad som ska utföras och utföraren för hur insatsen ska genomföras.

2.2 Valfrihet i hemtjänsten

Stenungsunds kommun är ansluten till valfrihetssystemet och har valt att konkurrensutsätta serviceinsatser inom ramen för hemtjänst. Valfrihetssystem (lag om valfrihetssystem, LOV) innebär att den enskilde efter beslut om insats har rätt att välja utförare för insatserna. Valet görs bland de leverantörer och utförare som kommunen har avtal med. I Stenungsund finns möjlighet för enskilda att välja utförare när det gäller serviceinsatser i ordinärt boende.

Socialsekreteraren ska uppmuntra den enskilde att göra ett aktivt val av utförare och ge så utförlig information att den enskilde eller företrädare kan göra sitt val av hemtjänstutförare. I de fall den enskilde inte vill eller kan välja utförare finns ett beslutat ickevals-alternativ som närmare beskrivs i rutin och vägledningar för LOV.

2.3 Delegation

I kommunallagen anges att nämnden kan överlämna - delegera - till tjänsteperson att fatta beslut i nämndens ställe. Sociala myndighetsnämnden har antagit en delegationsordning där det regleras vilken funktion som har rätt att fatta beslut i olika frågor. Socialsekreterare är skyldiga att hålla sig informerade om gällande delegationsordning. Fattade delegeringsbeslut anmäls kontinuerligt till sociala myndighetsnämnden.

3 Arbetssätt

3.1 Socialtjänstprocessen och IBIC

Sedan 2016 arbetar Stenungsunds kommun utifrån Socialstyrelsens modell IBIC (Individens behov i centrum). IBIC bygger på den av Socialstyrelsen framtagna socialtjänstprocessen och är ett behovsinriktat och systematiskt sätt att arbeta utifrån individens behov, resurser och mål. Arbetssättet ska bidra med en röd tråd och genomsyra både myndighetsutövningen och verkställigheten. Syftet är att främja den enskildes delaktighet och inflytande i den vård och omsorg som ges. För den dokumentation som görs om en individ används det internationella kodverket ICF (Internationell klassifikation av funktionstillstånd). Syftet med användningen av ICF är att skapa ett gemensamt språk för att beskriva enskildas hälsa och hälsotillstånd, samt att ge en struktur för att presentera information på ett sammanhängande, lättillgängligt och meningsfullt sätt.

Figur 1. Processmodell för socialtjänsten

- *Aktualisera*: Individen ansöker om stöd utifrån sina behov
- *Utreda*: Individen förmedlar vad hen vill göra med stödet varför hen behöver den för att kunna göra det hen vill och få det beaktat av handläggaren
- *Besluta*: Individen tar del av och förstår vad beslutet innehåller, samt vid behov överklagar beslutet
- *Utforma uppdrag*: Individen är med och påverkar vem eller vilka som utför stödet
- *Genomföra uppdrag*: Individen ges tillfälle till att bland annat ha inflytande och medbestämmande vad utföraren ska göra, hur det ska göras
- *Följa upp*: Individen förmedlar till den som ansvarar för uppföljning hur stödet fungerat, om hen kunnat göra det hen ville och om det också behövs annat stöd.

BILD: Socialtjänstprocessen. *Individens behov i centrum. Ett stöd för att använda ICF och strukturerad dokumentation i socialtjänsten.* Socialstyrelsen, 2021

I all dokumentation i individärenden ska Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) följas. Social dokumentation förs av både myndighets- och utförarverksamhet och består bland annat av ansökningar, utredningar med beslut,

journalanteckningar, genomförandeplaner, inkomna handlingar och uppföljningar. All social dokumentation ska förvaras säkert och på så sätt hållas otillgänglig för obehöriga.

3.2 Välfärdsteknik

Socialstyrelsen har definierat begreppet välfärdsteknik som "*digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning. Enligt definitionen är målet med användningen av välfärdsteknik högre kvalitet och effektivitet i vård och omsorg på samhällsnivå*".

Välfärdsteknik ska ge enskilda ökade möjligheter till självständighet, integritet och egenmakt. Den digitala teknik som används för att möta upp enskildas behov av vård och omsorg utvecklas ständigt och tillgängliga digitala tjänster ska vara förstahandsvalet. I Stenungsunds kommun används olika digitala tekniker inom ramen för beslutens verkställande.

Socialsekreterare utreder och fattar beslut för insatsen trygghetslarm. Övriga digitala lösningar används inom ramen för verkställigheten och hanteras utifrån den enskildes behov av stöd och omsorg. För att säkerställa att enskilda känner till och samtycker till att digital teknik används i omsorgen ska socialsekreteraren informera den enskilde om detta i samband med utredningen. Att information om användning av digital teknik har lämnats ska dokumenteras i myndighetsjournalen.

3.3 Samverkan vid in- och utskrivning från hälso- och sjukvård

Samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård är en lagstiftning från 2017 med ansatsen att stärka den enskildes rätt till en trygg och effektiv utskrivning, och stärka samordningen mellan huvudmän och verksamheter. I Västra Götaland finns en överenskommelse och en riktlinje för hur denna samverkan ska hanteras. Överenskommelsen gäller alla fyrtionio kommuner i samverkan med Västra Götalandsregionen.

Syftet med lagen om samverkan vid in- och utskrivning från slutenvården är att övergången från slutenvård till öppenvård ska vara trygg och säker för den enskilde. Utifrån denna lag har Västra Götalandsregionen och länets fyrtionio kommuner kommit överens om hur betalningsansvaret ska regleras i länet samt överenskommit om en riktlinje för in- och utskrivningsprocessen.

Utifrån behov av att säkerställa vårdövergångar även för enskilda som vårdas i öppenvård har en länsgemensam riktlinje för öppenvårdsprocessen tagits fram och beslutats. Likt riktlinjen för in- och utskrivningsprocessen gäller den för Västragötalandsregionen och samtliga 49 kommuner.

Utifrån de länsgemensamma riktlinjerna finns en framtagen gemensam rutin för in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård, samt rutin för användningen av IT-tjänsten SAMSA. Rutinerna gäller för samtliga kommuner i Västra Götaland och hälso- och sjukvårdsförvaltningarna i Västra Götalandsregionen samt vårdgivare som respektive parter har avtal med.

Utöver extern samverkan med Västragötalandsregionen sker samverkan även internt i kommunen vid in- och utskrivning i den kommunala primärvården. Särskilda rutiner finns upprättade för att säkerställa informationsöverföring inom organisationen och mellan olika yrkeskategorier.

3.4 Samordnad individuell plan (SIP)

SIP är förkortning för Samordnad individuell plan. Både socialtjänsten och hälso- och sjukvården har en skyldighet att ta initiativ till SIP när de bedömer att insatser behöver samordnas för att en person ska få rätt hjälp och stöd. Kallelse till SIP ska göras av den verksamhet i socialtjänsten som uppmärksammat behovet av SIP. Huvudmännen ska tillsammans med den enskilde upprätta SIP.

Av SIP ska framgå:

- vilka insatser som behövs
- vilka insatser socialtjänsten respektive hälso-och sjukvården ska ansvara för
- vilka åtgärder som vidtas av någon annan än socialtjänsten eller hälso-och sjukvården
- vem av socialtjänsten eller hälso-och sjukvården som ska ha det övergripande ansvaret för planen.

3.5 Jämställdhet

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken i Sverige är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Vidare att kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbete och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor. Socialsekreterarnas behovsbedömning ska genomsyras av ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Det innebär att dessa perspektiv ska finnas med i mötet med den enskilde samt i den utredning som ligger till grund för beslutsfattandet.

3.6 Förebyggande perspektiv

Med fokus på den enskildes behov av stöd och hjälp behöver socialsekreteraren anta ett förebyggande perspektiv i arbetet. För äldre som är isolerade eller känner oro ska socialsekreteraren vara uppmärksam på hur insatser genom bistånd eller annan verksamhet, service, organisationer eller stöd kan minska otrygghet och social isolering.

Utifrån ett förebyggande perspektiv är det viktigt att utreda om insatser i hemmet kan förbättra den enskildes upplevelse av isolering och oro, exempelvis genom att kombinera promenader, ledsagning och tillsyn tillsammans med samvaro på en öppen mötesplats eller i dagverksamhet. Det är inte ovanligt att den enskilde är omedveten om sitt behov av stöd och hjälp utifrån detta perspektiv och därför kan den enskilde behöva motiveras för att ta emot insatser.

3.7 Barnperspektiv

Barnets bästa är vägledande i socialtjänstens arbete och vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas (3 kap 1 § SoL). FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) gäller som lag i Sverige. Med barn avses varje människa under 18 år. I de fall socialsekreteraren uppmärksammar hemmavarande barn under 18 år hos den enskilde ska barnets bästa beaktas särskilt. Barnets behov av insatser från socialtjänsten, andra verksamheter inom kommunen eller andra huvudmän ska uppmärksammas.

3.7.1 Anmälningsskyldighet

Alla medarbetare inom socialtjänsten är skyldiga att genast anmäla om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa (19 kap 1 § SoL). Anmälan lämnas till Enheten för Barn och Unga inom Individ- och familjeomsorgen.

3.8 Våld i nära relation

I Stenungsunds kommun finns en övergripande handlingsplan mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Inom Individ- och familjeomsorgen finns en rutin för arbetet med personer utsatta för våld i nära relation. Rutinen syftar till att uppmärksamma situationer där våld i nära relation förekommer. Alla socialsekreterare ska ha en beredskap att våga se, våga fråga och våga agera när någon är utsatt för våld i nära relation.

Personalens kunskap om äldres sårbarhet för våldsutsatthet är viktig i arbetet med våld. Äldre personer är inte en homogen grupp utan behöver ses som unika individer med olika förutsättningar och behov, precis som andra åldersgrupper. Både äldre kvinnor och män kan utsättas för våld, övergrepp och försummelse av anställda i vård och omsorg, av sina grannar i särskilt boende och av personal och deltagare i daglig verksamhet. Det är mycket vanligare att äldre kvinnor utsätts för sexuellt våld än äldre män.

4 Företrädare och personligt stöd

4.1 Anhöriga och närstående

Ibland önskar den enskilde anlita närstående som ombud eller biträde vid kontakter med myndigheter. Det finns inga hinder för det om ombudet eller biträdet uppfyller de krav som allmänt kan ställas. Anhöriga har i övrigt ingen laglig rätt till inflytande om de inte är den sökandes formella ombud eller har anhörigbehörighet.

4.2 Ombud/biträde

Den enskilde har rätt att anlita ombud eller biträde vid sina kontakter med en myndighet. Myndigheten kan dock alltid begära att den som har ombud ska medverka personligen. Det framgår av 14 § förvaltningslagen att ”om ett ombud eller biträde bedöms vara olämplig för sitt uppdrag får myndigheten besluta att han eller hon inte längre får medverka i ärendet ”. Ett beslut om att avvisa ombud eller biträde är överklagningsbart.

4.3 Framtidsfullmakt

En framtidsfullmakt innebär att en person som är frisk och vid sina sinnens fulla bruk kan bestämma vem som ska fatta beslut åt personen när hen inte längre själv kan göra det. Fullmakten kan gälla för både personliga och ekonomiska angelägenheter. En framtidsfullmakt ska vara skriftlig, underskriven och bevittnad av två personer. Det ska framgå att det är en framtidsfullmakt, vem som är fullmaktshavare, alltså vem som ska företräda personen, samt vad fullmakten omfattar. Vittnen får inte vara under 15 år eller stå i rakt upp- eller nedstigande släktskap till den som ger fullmakten.

4.4 Anhörigbehörighet

I föräldrabalkens 17 kapitel regleras anhörigbehörighet. Behörighet för anhöriga är underställd andra ställföreträdarskap och gäller inte om det redan finns en god man, förvaltare eller företrädare genom framtidsfullmakt. Anhörigbehörighet innebär att en anhörig för den enskildes räkning kan ansöka om stödinsatser som till exempel hemtjänst, eller anmäla behov av vård- och

omsorgsboende. Detta förutsätter att den enskilde har tappat sin förmåga att själv sörja för sin person.

Som anhörig räknas i tur och ordning:
1. maka/make, registrerad partner eller sambo
2. barn
3. barnbarn
4. föräldrar
5. syskon, även halvsyskon
6. syskonbarn

Anhöriga som är under 18 år eller har någon form av ställföreträdare räknas bort i turordningen.

4.5 God man och förvaltare

En god man eller förvaltare utses av Tingsrätten efter ansökan eller anmälan om behov av detta. Det är Överförmyndarenheten som avgör om det finns tillräckliga kriterier för en ansökan till Tingsrätten. En god man ska inte förordnas om behovet kan tillgodoses på annat sätt. Den enskilde kan, om den förstår innebörden av det, exempelvis utfärda en fullmakt för någon att sköta sina angelägenheter.

Socialnämnden ska enligt 15 § p 6 LSS och 11 kap 2 § Socialtjänstförordningen anmäla till överförmyndaren om den finner att god man eller förvaltare enligt föräldrabalken (FB) bör förordnas för någon, samt även att någon inte längre behöver förvaltare. Omfattningen på god mans eller förvaltares uppdrag specificeras i Tingsrättens beslut. God man/förvaltare ska uppvisa förordnande om uppdrag.

I de fall då den enskildes angelägenheter kräver omedelbar vård eller att ett dröjsmål uppenbarligen skulle medföra fara för person eller egendom ska socialsekreterare anmäla till Överförmyndarenheten att det föreligger ett omedelbart behov av god man eller förvaltare.

5 Övergripande bestämmelser

Nedan följer ett urval av centrala lagar och begrepp som styr handläggning och verkställighet inom vård och omsorg. Utöver det finns ett antal föreskrifter, allmänna råd och handböcker som är tillämpbara för handläggningen och som används som stöd och vägledning i socialsekreterarnas arbete.

5.1 Förvaltningslagen

Förvaltningslagen reglerar hur ärenden som rör enskilda ska handläggas i en myndighet. Handläggningen ska vara så enkel och snabb som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Myndigheten ska vid handläggningen beakta möjligheten att själv hämta in upplysningar och yttranden från andra myndigheter vid behov. Ett lättbegripligt språk ska eftersträvas.

5.2 Offentlighets- och sekretesslagen

Offentlighetsprincipen är inskriven i våra grundlagar och innebär att allmänheten har rätt att ta del av myndigheters allmänna handlingar.

Inom socialtjänsten hanteras en mängd uppgifter som rör enskildas personliga förhållanden. Dessa uppgifter skyddas av regler om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Med sekretess menas ett förbud att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt. Sekretess gäller för alla anställda vid en myndighet, men också för uppdragstagare, förtroendevalda och andra likställda.

Ett centralt begrepp när det gäller offentlighet och sekretess är begreppet allmän handling. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndigheten.

5.3 Socialtjänstlagen

I socialtjänstlagens andra kapitel beskrivs socialtjänstens övergripande mål. Där framgår att socialtjänsten ska främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlika och jämställda levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet.

5.3.1 Äldre personer

I Socialtjänstlagens 8 kapitel finns bestämmelser om boende och delaktighet i samhället. Bland annat anges att socialnämnden ska arbeta för att äldre personer får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Socialnämnden bör underlätta för enskilda att bo hemma och att ha kontakt med andra, genom hemtjänst, dagverksamheter eller andra liknande insatser.

5.3.2 Insatser för personliga behov

I socialtjänstlagens 11 kap 1 § anges att en enskild som inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov. Det förutsätts att var och en utnyttjar de möjligheter som står till buds innan hjälp ges från samhället. I insatsprövning ingår därför att överväga om behoven kan tillgodoses på annat sätt. Att få sina behov tillgodosedda på annat sätt kan

exempelvis vara att make/maka gör hushållets inköp även om dessa tidigare alltid utförts av den som nu har behov av hjälp.

Behoven ska tillgodoses med lämpliga insatser utifrån den enskildes situation. Lagen öppnar därför upp för kommunerna att själva avgöra vilka insatser som ges och för dialog med den enskilde om vilka insatser som kan vara lämpliga i varje enskilt fall. Socialsekreteraren ska lyssna på den enskilde och sätta samman de insatser som bäst svarar mot de individuella behoven och önskemålen. Insatserna ska utformas så att de stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Den enskilde är ansvarig för sitt liv och sina beslut. Det innebär att den enskilde själv har ett ansvar att tillgodose sina behov att till exempel byta bostad när bostaden inte längre motsvarar behoven, eller att ta del av erbjudanden/aktiviteter som erbjuds i olika föreningar. Samhället genom socialtjänsten ska erbjuda stöd och hjälp när den enskilde uttömt sina egna möjligheter.

5.3.3 Skäliga levnadsförhållanden

De insatser som ges enligt socialtjänstlagen ska tillförsäkra den enskilde skäliga levnadsförhållanden. Det framgår av 11 kap 1 § SoL. Vad som är skäliga levnadsförhållanden måste bestämmas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall och utifrån den situation som råder i det omgivande samhället i övrigt. Hänsyn ska tas till insatsens lämplighet, kostnaderna för insatsen i jämförelse med andra insatser kommunen kan erbjuda, samt den enskildes önskemål. Ofta råder samstämmighet med den enskilde om vad som är en lämplig insats. Det utesluter dock inte att kommunen, när likvärdiga insatser finns att tillgå, kan välja det mindre kostsamma alternativet. Insatserna ska alltid utformas så att de stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

5.3.4 Kommunens yttersta ansvar och ansökan från annan kommun

I socialtjänstlagens 4 kapitel framgår att kommunen ansvarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får de insatser som de behöver. Kommunens yttersta ansvar inskränker inte det ansvar som andra huvudmän har.

Socialtjänstlagens 29 kapitel reglerar ansvarsfördelning mellan kommuner och vistelsekommunens ansvar för insatser i vissa fall.

För enskilda som är stadigvarande bosatta i en annan kommun än Stenungsunds kommun, och exempelvis önskar tillfällig hemtjänst vid semestervistelse, är det bosättningskommunen som beslutar om och bekostar insatsen. Bosättningskommunen skickar beställning på insatsen till Stenungsunds kommun som sedan utför insatsen.

Under vissa förutsättningar har en enskild som är bosatt i en annan kommun rätt att få sin ansökan prövad i Stenungsunds kommun och ska behandlas som att den är bosatt i kommunen. Detta gäller under förutsättning att den sökande har för avsikt att flytta till Stenungsunds kommun och på grund av hög ålder, funktionsnedsättning, eller allvarlig sjukdom inte kan flytta utan att beviljas de insatser som hen behöver. Bosättningskommunen är skyldig att bistå med den utredning som den andra kommunen kan behöva för att kunna pröva ansökan.

5.3.5 Stöd till anhöriga

Enligt socialtjänstlagen ska kommunen erbjuda stöd till den som vårdar en närstående som är äldre eller långvarigt sjuk och till den som stöder en närstående med funktionsnedsättning. Syftet med kommunens stöd till anhöriga är att minska den fysiska och psykiska belastningen för anhöriga som vårdar en närstående. Av sektor socialtjänsts övergripande plan för anhörigstöd framgår att det stöd som ges anhöriga ska bidra till förutsättningar för en förbättrad livssituation, minskad belastning samt till att bevara eller öka livskvaliteten för anhöriga. Anhöriga ska bemötas med respekt och erkännande, deras kunskap och kompetens ska tas tillvara. Stödet ska leda till att den anhörige kan känna trygghet och få en bibehållen eller ökad livskvalitet. Anhöriga ska göras delaktiga i utformningen av de insatser som ges både riktat till de anhöriga själva och de insatser och den vård och omsorg som ges deras närstående. Kommunens anhörigstöd ska ha ett förebyggande och hälsofrämjande perspektiv. Kommunstyrelsen har beslutat att stöd till anhöriga ska vara en lätt tillgänglig insats och tillhandahållas i kommunen utan individuell behovsprövning.

5.4 Anhörigas ansvar

5.4.1 Makar/sambos/partners

Enligt äktenskapsbalken (ÄktB) ska makar gemensamt vårda sitt hem och fördela sysslor mellan sig. Att leva som sambo ska enligt sambolagen (SamboL) likställas med att leva som makar. Par har ett gemensamt ansvar för hushållet vilket innebär att bistånd till hushållssysslor inte beviljas om enbart den ene i ett par har nedsatt förmåga. Om ett par bedöms ha behov av bistånd för sitt hushåll ska båda beviljas insatser efter två separata utredningar. Par har inget ansvar för att hjälpa varandra med personlig omsorg som till exempel toalettbesök. I det fall den ena parten inte kan medverka fullt ut i hushållssysslor, hänvisas parterna att omfördela aktiviteter och omsorg mellan sig. Det kan också medföra att parterna får göra olika saker för att tillgodose hushållssysslorna i det gemensamma hemmet.

5.4.2 Gemensamt hushåll

När vuxna personer lever i hushållsgemenskap ska de ge varandra viss praktisk hjälp inom familjen. Mer omfattande omsorgsbehov kan däremot inte anses ligga inom ramen för vad familjemedlemmar normalt bistår varandra med. Denna bedömning gäller oavsett om det handlar om makar, registrerade partners eller sambor eller när det finns hemmavarande barn över 18 år. Några särskilda skäl att göra avsteg från denna bedömning förekommer normalt inte.

5.5 Missförhållanden enligt lex Sarah

Lex Sarah är ett samlingsnamn för bestämmelser om skyldigheten i socialtjänsten att rapportera, utreda och åtgärda missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden i verksamheten. Bestämmelserna finns i socialtjänstlagen (SoL) och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Syftet med bestämmelserna är att verksamheten ska utvecklas och att missförhållanden ska rättas till. Genom att utreda och åtgärda brister skapas större trygghet och högre kvalitet i verksamheten.

Skyldigheten att rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden gäller alla som arbetar i socialtjänsten och gäller både under myndighetsutövning och i verkställande av beslut och insatser.

6 Utredning och uppföljning

Vägledning i arbetet enligt ICF och IBIC ges av Socialstyrelsen i ett framtaget stöd, Individens behov i centrum (socialstyrelsen.se)

6.1 Behovsbedömning

Handläggningen av ärenden ska ske systematiskt och i enlighet med arbetssättet Individens behov i centrum (IBIC). Behovsprövningen ska utgå från den enskildes behov, resurser, mål och resultat inom olika livsområden i det dagliga livet och inte från de insatser som kommunen kan erbjuda. Genom ett systematiskt arbetssätt och en tydlig, strukturerad dokumentation ska det gå att följa den enskilde genom processen, från ansökan till avslutad insats. För att höja eller bibehålla funktionsnivån hos den enskilde ska ett rehabiliterande synsätt genomsyra utredningarna. En helhetsbedömning ska göras utifrån de sammantagna identifierade behoven.

Utredning av en ansökan enligt SoL görs utifrån den enskildes behov inom elva livsområden och formuleras enligt ICF (Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa):

- *Lärande och att tillämpa kunskap* – området handlar främst om hur personen förvärvar färdigheter, löser problem och fattar beslut.
- *Allmänna uppgifter och krav* – området handlar främst om att kunna planera, hantera och fullfölja vad den dagliga livsföringen kräver.
- *Kommunikation* – området handlar främst om att kunna göra sig förstådd eller att ta emot information.
- *Förflyttning* – området handlar främst om att kunna röra sig.
- *Personlig vård* - området handlar till exempel om att kunna tvätta sig, klippa naglar, kamma hår, borsta tänder, att äta varierat eller följa hälsoråd.
- *Hemliv* – området handlar främst om att kunna laga mat, handla, uträtta ärenden eller annat hushållsarbete.
- *Mellanmänskliga interaktioner och relationer* – området handlar främst om att kunna ha kontakter med andra personer i privata eller formella sammanhang.
- *Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv* – området handlar främst om att engagera sig i utbildningar, arbete och att sköta sin ekonomi.

- *Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv* - området handlar till exempel om att vara involverad i föreningsliv, utöva ett fritidsintresse, umgås eller leka med andra, besöka kyrkan/synagogan/moskén eller att kunna rösta vid allmänna val.
- *Känsla av otrygghet* används för att beskriva hur individen upplever känslan av trygghet/otrygghet i olika sammanhang.
- *Personligt stöd* från person som vårdar eller stödjer en närstående används när stödet till individen samtidigt avser ett indirekt stöd eller avlösning för en anhörig som vårdar eller stödjer individen.

Insamling av fakta kan ske genom uppgifter från den enskilde eller uppgifter från andra. Det är av stor vikt att socialsekreteraren vid behov samverkar med andra professioner och samråder med personer i den enskildes närhet för att få en samlad bild av livssituationen. Detta ska alltid ske med den enskildes samtycke. Om den enskilde inte samtycker till de kontakter som socialsekreteraren bedömer är nödvändiga för att kunna fullfölja utredning av ansökan ska avslag ges.

6.2 Utredningstidens längd

Av förvaltningslagen framgår att en utredning ska genomföras så snabbt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Att en utredning ska genomföras skyndsamt får alltså inte medföra att kraven på objektivitet, opartiskhet och allsidighet eftersätts. Vad som menas med så snabbt som möjligt kan inte anges generellt utan måste vara en bedömning i varje enskilt fall.

6.3 Dokumentation

Socialsekreteraren ska säkerställa att allt som har kommit fram i utredningen om den enskildes situation och som har avgörande betydelse för ställningstagande och beslut dokumenteras. Dokumentationen ska vara väl strukturerad och tydligt utformad. Det ska framgå vad som är faktiska omständigheter och händelser av betydelse samt vad som är bedömningar. Väl utformad dokumentation underlättar individuell uppföljning av beslut, intern kontroll och tillsyn samt överprövning av beslut i förvaltningsdomstol.

6.4 Kommunicering

Innan beslut fattas i ett ärende ska socialsekreteraren, om det inte är uppenbart obehövligt, informera den som är part om utredningsmaterial som är av betydelse för beslutet, samt ge parten tillfälle och tid att yttra sig över materialet (25 § FL). Kommuniceringen ska alltid dokumenteras. Kommunicering kan ske skriftligt eller muntligt. Den enskilde ska ges möjlighet att komma in med synpunkter eller kompletteringar till utredningen som ligger till grund för ställningstagandet. En tydlig tidsangivelse för när synpunkter ska ha inkommit till nämnden ska delges den enskilde. Den enskilde bör få två veckor på sig att inkomma med synpunkter. Om synpunkter inkommit inom ramen för tidsangivelsen ska detta dokumenteras och tas i beaktande innan beslut fattas.

6.5 Beslut

Beslut om insats ska alltid fattas utifrån den enskildes behov och de mål som är uppställda för insatserna. Målen med insatserna ska sättas tillsammans med den enskilde och ska alltid beskrivas på ett sätt som gör dem möjliga att följa upp. Beslutet ska tydligt ange vad den enskilde ska få för stöd och omsorg. Beslutet ska samtidigt ge ett utrymme för den enskilde att tillsammans med utföraren planera hur insatsen ska utformas inom ramen för de livsområden och den tidsram som biståndet avser. Omfattningen av den enskildes behov ska framgå av utredningen.

Insatser som beviljas ska utformas så att de kompenserar, stödjer eller tränar den enskilde för de behov hen inte själv eller på annat sätt, kan tillgodose. Vem som har rätt att fatta beslut om insatser och omfattning på delegation från nämnden framgår i aktuell delegationsordning.

Beslut om insats kan gälla både tills vidare och tidsbegränsas. Den enskildes individuella behov och situation ska vara avgörande för om beslutet tidsbegränsas eller inte. Det är lämpligt att tidsbegränsa beslut om sådana insatser där det kan förutses att den enskildes situation och hjälpbehov kommer att förändras inom överskådlig framtid, medan det är mindre lämpligt med tidsbegränsning för andra former av insatser. Som exempel på det sistnämnda kan nämnas beslut om särskilt boende för äldre, där det i normalfallet inte förutses någon förändring av behovet av särskilt boende inom överskådlig tid.

6.6 Beställning (uppdrag)

När beslut fattats att bevilja en eller flera insatser formulerar socialsekreteraren en beställning i verksamhetssystemet och skickar till aktuell utförare. Beställningen ska vara formulerad så att det klart och tydligt framgår vilka behov som finns samt mål med insatser.

6.7 Genomförandeplan

Utformningen av hur de beviljade insatserna ska verkställas överlämnas till den enskilde och aktuell utförare att komma överens om i genomförandeplan. I planen ska framgå vad målet med insatsen är, vad som ska göras, när och hur. Den enskilde ska medverka och vara delaktig i utformningen av genomförandeplanen om hen inte motsätter sig det. Arbetet med att ta fram en genomförandeplan ska starta upp i den utförande verksamheten inom två veckor från beställningen och planen bör vara färdigställd inom en månad.

6.8 Avslag

Ett avslag på en ansökan ska alltid motiveras, oavsett om avslaget är helt eller delvis. Om skäl till avslag är att behov kan tillgodoses på annat sätt ska det framgå på vilket annat sätt behovet kan tillgodoses. Vid avslag ska det framgå var, när och hur den enskilde kan överklaga beslutet.

6.9 Överklagande av beslut

Den enskilde har rätt att överklaga beslut som inte innebär fullt bifall. Domstolen kan efter prövning ändra beslutet om de anser att kommunen gjort en felaktig bedömning. Socialsekreteraren ska informera om och vara behjälplig med överklagandet om den enskilde vill det. Överklagandet ska komma till Individ- och familjeomsorgen inom tre veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet. Myndigheten ska pröva om överklagandet kommit in i rätt tid. Har överklagandet kommit in för sent ska beslut fattas att avvisa överklagandet. Alla överklaganden som inkommit i tid skickas skyndsamt vidare till Förvaltningsrätten för prövning. I de fall då nytt eller delvis nytt beslut fattats av myndigheten efter överklagandet ska även det nya beslutet lämnas över till Förvaltningsrätten.

6.10 Uppföljning av beslut

Uppföljningar av beslutade insatser görs av socialsekreteraren och mynnar ut i en bedömning av om den enskildes behov tillgodoses genom insatsen, om insatsen ska fortsätta, förändras eller avslutas. Uppföljningar utgår från samtal med den enskilde och i förekommande fall med anhörig och/eller andra viktiga kontakter. I enlighet med IBIC är det i första hand den enskilde som ska uttrycka eventuella förändrade behov och behov av förändrade insatser. Som underlag till uppföljningen ska uppgifter hämtas från den utförande verksamheten. Uppföljningen kan innebära att åter beskriva individens behov, resurser, mål, uppfattning av insatsens kvalitet, se vidare Socialstyrelsens vägledning Individens behov i centrum.

Tidsbegränsade beslut följs upp i god tid innan beslutet löper ut, samt vid behov tidigare i de fall den enskildes behov förändrats i sådan omfattning att ny bedömning krävs. Hur ofta beslut som inte är tidsbegränsade ska följas upp är individuellt och behöver avgöras från fall till fall.

7 Insatser

Insatser i ordinärt boende

7.1 Hemtjänst

Enligt socialtjänstlagen bör socialnämnden underlätta för enskilda att bo hemma och att ha kontakt med andra, genom hemtjänst, dagverksamheter eller andra liknande insatser. Den som har behov av hjälp och stöd för att kunna bo kvar i egen bostad kan beviljas insatser som ska möjliggöra kvarboendet.

Hemtjänst är ett samlingsbegrepp för olika insatser. Hjälpens omfattning kan variera mellan några timmar i månaden till flera tillfällen per dygn och kan delas upp i omsorgsinsatser och serviceinsatser. Service syftar till praktisk hjälp med bland annat städning, tvätt, inköp, ärenden och vissa andra hushållsgöromål. Omsorg är direkt riktat till den enskilde för att tillgodose dennes grundläggande behov och innefattar t ex tillsyn, personlig hygien, toalettbesök, på- och avklädning, förflyttningar, måltidshjälp, social samvaro och promenader.

Generell avgränsning

Behovet av hemtjänst ska bedömas redan vara tillgodosett om den enskilde:

- Själv kan utföra insatsen
- Har annan person i hushållet eller i sin omgivning som kan utföra insatsen
- Får behovet tillgodosett genom alternativa insatser
- Genom hjälpmedel ökar sin funktionsförmåga så att behovet blir tillgodosett.

Behov av hemtjänst ska bedömas föreligga om den enskilde på grund av nedsatt fysisk, psykisk och/eller kognitiv förmåga:

- Har svårt att på egen hand klara sin dagliga livsföring
- Upplever otrygghet eller känsla av isolering
- Har en hemsituation som bedöms som osäker på grund av kognitiv svikt.

Hemtjänst beviljas i den omfattning som behövs för att den enskilde ska ha skäliga levnadsförhållanden. Brytpunkten för när andra insatser bör beviljas i stället för hemtjänst är i Stenungsunds kommun 130 timmar i månaden. Ansökan som överskrider 130 timmar i månaden kan avslås om behovet kan tillgodoses med andra insatser som är mindre kostnadskrävande för kommunen. Av rättspraxis framgår att det inte finns en obegränsad frihet för enskilda att välja sociala tjänster oberoende av kostnader.

Inför ett eventuellt avslag gällande utökning av hemtjänsttid som överstiger 130 timmar ska samtal genomföras med den enskilde och en individuell sammanvägning göras av olika omständigheter i ärendet.

Insatser som är avsedda för personer i ordinärt boende, t ex hemtjänst och dagverksamhet beviljas inte för den som är beviljad särskilt boende.

7.1.1 Vägledning hemtjänst

Utredning gällande behov av insatser i ordinärt boende görs likt övriga utredningar i enlighet med IBIC. För att beskriva insatser i hemmet används ICF. Närmare beskrivning av de olika insatserna, samt normangivelse för Stenungsunds kommun ges i nedanstående tabell. *Nedanstående insatsbeskrivningar och normangivelser ska vara vägledande även för utförande enheter när det gäller insatser inom ramen för beslut om särskilt boende.*

Benämning ICF-kategori	Beskrivning utifrån ICF	Vägledning	Norm
Att lösa problem	Att finna lösningar på problem eller situationer genom att identifiera och analysera frågor, utveckla möjliga lösningar, utvärdera tänkbara effekter av lösningar och genomföra en vald lösning såsom att lösa en konflikt mellan två personer.	Beviljas oftast för personer som har nedsatt psykisk funktion exempelvis psykisk ohälsa, nedsatt minne eller demens i syftet att ge stöd/hjälp att lösa vardagliga problem. Ex en person med minnessvårigheter får stöd att skriva upp vad som ska hända under dagen, eller att slänga matvaror som blivit dåliga. Insatsen betonar ett arbetssätt/ förhållningssätt.	Beviljas 1 tillfälle per dag.
Att fatta beslut	Att göra ett val mellan alternativ, att förverkliga valet och utvärdera effekterna av valet såsom att välja och köpa en specifik sak eller att besluta att göra och även genomföra en uppgift bland flera uppgifter som behöver genomföras.	Beviljas oftast för personer med psykisk ohälsa, minnesproblematik eller demens-sjukdom som behöver stöd/hjälp att lösa vardagliga problem. Exempelvis stöd i att skapa struktur i vardagen genom påminnelser i vardagliga rutiner.	Beviljas 1 tillfälle per dag.
Att genom-föra daglig rutin	Att genomföra enkla eller samman-satta och samordnade handlingar för att planera, hantera och fullfölja vad de dagliga rutinerna kräver såsom att beräkna tid och göra upp planer för olika aktiviteter under dagen. Innefattar att hantera och fullfölja dagliga rutiner, att anpassa sin egen aktivitetsnivå samt anpassa sig till förändringar i den dagliga rutinen.	Beviljas oftast till person som har svårt att på egen hand skapa regelbundenhet i vardagen. Exempelvis att göra sig i ordning inför dagen, äta regelbundet, passa en avtalad tid, följa en medicinsk ordination, hjälp att påbörja aktiviteter, få en mer normal dygnsrytm. Behovet kan uppkomma i samband med psykisk ohälsa eller annan kognitiv svikt som demenssjukdom.	Beviljas 1 tillfälle per dag.
Att använda kommunikat	Hjälp med allmänna och specifika drag i kommunikation genom	Beviljas till person som själv t ex inte kan ringa enklare samtal för att beställa tid hos läkare, tandläkare, boka	Beviljas 1 tillfälle per dag.

ionsutrustning	språk, tecken och symboler och som innefattar att ta emot och att för-medla budskap, att genomföra sam-tal och att använda olika kommunikationsmetoder. Att kunna göra sig förstådd och ta emot eller ta emot information, ex att kunna höra och förstå tal och text och använda telefon, larm, dator.	färdtjänst t. ex genom att använda taltavla, hörapparat och hjälp med dator.	
Förflyttning	Innefattar att röra sig genom att ändra kroppsställning, att bibehålla kroppsställning, att lyfta och bära föremål, handens finmotoriska an-vändning, användning av hand och arm, att bära, flytta och hantera föremål, att gå och röra sig omkring på olika sätt, att gå uppför och ned-för trappor, att röra sig omkring på olika platser, att förflytta sig själv med hjälp av utrustning och att använda transportmedel.	Beviljas till personer i behov av tillsyn, stöd och/eller hjälp vid förflyttningar med eller utan hjälpmedel inom en eller flera kategorier inom förflyttning enligt ICF. För stöd i bedömning kan samråd ske arbetsterapeut och fysioterapeut.	Beviljas per be-sök
Att gå och röra sig om-kring på olika sätt	Innefattar förflyttning, att röra sig utanför hemmet och andra byggnader, att gå och förflytta sig i närheten av och längre ifrån	Beviljas främst den som behöver att personal finns bredvid för tillsyn, stöd eller hjälp i samband med utevistelse eller promenad. Beviljas den som inte	Beviljas 2 tillfällen

(Utevistel-se, utevis-telse med förberedel-se)	sitt hem och andra byggnader utan att använda sig av offentliga eller privata transportmedel såsom att gå kortare eller längre sträckor i en stad eller by.	har möjlighet att på egen hand ta sig utanför bostaden. Är den enskilde beviljad andra insatser som syftar till att komma utanför bostaden (ex följa med vid matinköp eller ledsagning), bör behovet i normalfallet bedömas som tillgodosett genom dessa andra insatser. Vid behov av stöd i samband med utevistelse såsom av- och påklädning och/eller gång upp och nedför trappa inför utevistelse utgår extra tid.	per vecka
Att tvätta sig	Att använda vatten, tvål och andra substanser för att rengöra delar av kroppen såsom händer, ansikte, fötter, hår, naglar.	Beviljas främst till den som behöver hjälp med sin dagliga hygien på morgon och/ eller kväll. Innehåller och avser daglig kroppsrengöring såsom ansikte, händer, nedre hygien utifrån personens vanor och behov.	Beviljas per till-fälle.
Att duscha	Att tvätta och torka hela eller delar av kroppen genom att använda vatten och lämpliga material och metoder för att bli ren och torr såsom att bada, duscha, tvätta händer och fötter, ansikte och hår och att torka sig med handduk.	Beviljas främst till den som behöver stöd/hjälp med tvätt av hela kroppen. Särskilda behov som t ex medicinska skäl, vid kraftiga svettningar eller andra orsaker kan förekomma där dusch behöver beviljas flera gånger i veckan. I insatsen ingår upptorkning och iordningställande av badrum/hygienutrymmen.	Dusch/ bad beviljas 2 tillfäll-en per vecka.
Att sköta kroppsvård	Att vårda de delar av kroppen som kräver mer än att tvätta och torka sig såsom hud, ansikte, tänder, hårbotten, naglar och könsorgan.	Beviljas främst till den som behöver stöd/hjälp med exempelvis smörjning av delar eller hela kroppen, munvård såsom att borsta tänderna, rakning, hårborstning/ uppsättning av hår och nagelvård.	Beviljas per till-fälle 2 gånger per dag
Att sköta toalett-behov	Att planera och genomföra uttömning av mänskliga rest-produkter (menstruation,	Beviljas främst till den som behöver stöd/hjälp med att sköta toalettbehov och avser själva toalettbesöket samt rengöring efteråt. Innefattar även att	Beviljas per till-fälle.

	urinering och avföring) och att göra sig ren efteråt.	kontrollera urinering, avföring, menstruation.	
Att klä sig	Att genomföra samordnade handlingar och uppgifter att ta på och av kläder och skodon i ordning och i enlighet med klimat och sociala villkor såsom att sätta på sig, rätta till och ta av skjorta, kjol, blus, underkläder, sari, kimono, tights, hatt, handskar, kappa, skor, kängor, sandaler och tofflor.	Beviljas främst den som behöver stöd/ hjälp med att ta på och ta av kläder och skor, och att välja lämplig klädsel.	Beviljas per till-fälle
Att äta och dricka	Att föra maten till munnen och konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt, skära eller bryta maten i bitar, öppna flaskor och burkar, använda matbestick, äta sina måltider till fest och vardags. Att fatta tag i en dryck som serveras, föra den till munnen och konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt såsom att blanda, röra och hälla upp dryck för att dricka, öppna flaskor och burkar, dricka genom sugrör eller rinnande vatten från en kran.	Beviljas främst den som behöver stöd/ hjälp före, under och efter aktuella måltider. Exempel på stöd vid mat-situation är matning, sällskap under hela eller del av måltiden för att stimulera lusten att äta. Särskild hänsyn ska tas om den enskilde har tendens till undernäring eller felaktigt näringsintag.	Beviljas per till-fälle
Att sköta sin egen hälsa **se även rubrik "Egenvård"*	Att hantera aktiviteter för att tillförsäkra sig fysiskt och psykiskt välbefinnande för att undvika hälsorisker. Innefattar t.ex. att hantera läkemedel och följa läkar-råd, att undvika risker för drog och alkoholmissbruk,	Beviljas främst den som behöver stöd/hjälp med att tillförsäkra sig fysisk bekvämlighet, fysiskt/psykiskt välbefin-nande. Exempel är stöd/hjälp att planera en balanserad kost.	Beviljas 1 tillfälle per dag.

för vägledning, avgränsning och norm.	att hantera hälso-sam kost, att hantera fysisk aktivitet, att hantera sin psykiska hälsa, att hantera sin sexuella hälsa.		
Att skaffa varor och tjänster	Att välja, anskaffa och transportera alla varor och tjänster som krävs för det dagliga livet såsom mat, dryck, kläder, rengöringsmaterial, bränsle, hushållsartiklar, husgeråd, kokkärl, hushållsredskap och verktyg; att anskaffa nyttoföremål och andra hushållstjänster.	Beviljas främst den som behöver stöd/ hjälp med att göra inköp och skaffa förnödenheter, nyttoföremål och andra hushållstjänster. I första hand sker insatsen genom stöd till digitala inköp. Till inköp räknas inköp av dagligvaror och hushållsartiklar från livsmedelsbutik samt apoteksvaror i den för utföraren närmaste affär/apotek. Vid behov kan stöd ges för att packa in mat och kylvaror. Övriga inköp av t ex kläder, skor eller andra inköp beviljas tillfälligtvis i samband med insatsen ledsagning om behov finns och person får då ansöka om detta. Avgränsning: beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen. Insats för inköp utanför kommunen beviljas inte.	Beviljas per hushåll 1 tillfälle per vecka, vardagar
Att bereda måltider	Att planera, organisera, laga och servera enkla och sammansatta måltider till sig själv och andra såsom att göra upp en matsedel, välja ut ätlig mat och dryck och samla ihop ingredienser för att bereda måltider, laga varm mat och förbereda kall mat och dryck samt servera maten.	Beviljas främst den som behöver stöd/ hjälp för att bereda måltider i samband med frukost, huvudmål, mellanmål och kvällsmål. Det är den enskilde i samråd med utföraren som avgör hur insatsen ska utföras. Insatsen iordningställande av måltid kan innebära dukning, uppläggning av mat, servering av måltiden, hjälp att värma mat, enklare matlagning eller uppvärmning av färdig kyld/fryst mat.	Beviljas per tillfälle

Att städa köksutrymme och köksredskap	Att städa upp efter matlagning såsom att diska, rengöra pannor, Kastruller och matlagningsredskap samt städa bord och golv i matlagnings- och måltidsutrymmen	Beviljas främst den som behöver stöd/ hjälp att städa av matplats och arbetsbänk samt de redskap som har använts i samband med matlagning.	Beviljas per tillfälle 1 gång per dag.
Att tvätta och torka kläder	Att tvätta kläder och textilier i tvättmaskin och torka på lämpligt sätt. Innefattar även att vika torkade kläder och stoppa in i skåp, samt maskintvätt av kläder, sänglinne, handdukar. Även strykning av enstaka plagg och enklare syarbeten med nål och tråd.	Mattvätt, gardinuppsättningar, mangling eller strykning av sängkläder och hand-dukar, eller tvätt av anhörigas kläder ingår inte. Insatsen beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra insatsen. Exempel på behov av tätare insatser kan vara om den enskilde har inkontinens-, motorik- eller synproblem som medför ökat spill, fläckar eller liknande. Den enskilde tillhandahåller tvätt- och sköljmedel. I insatsen ingår även byte av sängkläder med samma intervall.	Beviljas per hushåll 1 tillfälle var 14:e dag.
Att städa bostaden	**Se särskild rubrik "Att städa bostaden" för vägledning, avgränsning och norm.*		
Hygienstäd	Att städa hemmet såsom att städa upp och damma, sopa, skura, torka av golv, tvätta fönster och väggar, rengöra badrum och toaletter och att rengöra hemmets möbler.	Beviljas vid större behov av städning och innebär rengöring av arbetsytor och golv i kök, översyn av hall och rengöring av toalett.	Beviljas 1 tillfälle per vecka.
Att använda hushållsapparater	Att använda olika slags hushålls-apparater såsom tvättmaskin, tork-apparat, strykjärn, dammsugare och diskmaskin	Beviljas främst den som har behov av stöd/hjälp med att t ex sätta på tvätt- och/eller diskmaskin, men klarar på egen hand att utföra hantering av tvätt/disk. Även för den som har	Beviljas per tillfälle.

		behöver stöd/hjälp att sätta på och stänga av TV.	
Att ta hand om lättare hushålls-göromål	Att underhålla och laga hushålls-föremål och andra personliga föremål innefattande bostaden och dess inventarier, kläder, fordon och hjälpmedel samt att ta hand om växter och djur, vattna blommor, sköta och ge mat till sällskapsdjur och skötsel av husdjur.	Beviljas främst den som har behov av stöd/hjälp med att bädda säng, hämta post, vattna blommor, slänga sopor och återvinning av sopor, översyn av hjälp-medel såsom rullator eller rullstol. Insatsen beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra insatsen. Husdjur bedöms normalt sätt inte vara nödvändigt för att tillförsäkra en skälig levnadsnivå (SoL). Ägaren har det fulla ansvaret för sitt husdjur. Insats för skötsel av husdjur beviljas därför i normalfallet inte. Undantag kan göras vid akut situation för en kortare period/ enstaka dagar. Exempel på stöd är matning av katt, rastning av hund, motion av hund. En sådan insats ska beviljas i ett särskilt beslut och motiveringen ska dokumenteras.	Beviljas per hus-håll och tillfälle. Husdjurs skötsel beviljas enstaka dagar vid akuta situatio ner.
Social sam-varo	Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor. Innefattar att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden, att svara på kritik och sociala signaler och att använda lämplig fysisk kontakt.	Beviljas främst den i behov av social kontakt för att upprätthålla eller före-bygga att andra funktioner minskar. Innefattar exempelvis läsning av tidning, samtal eller aktivitet i eller utanför bostaden.	Beviljas 2 tillfäll-en per vecka.

Att ta kontakter	Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor, att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden.	Insatsen beviljas när det finns behov av att ringa enklare samtal, ta annan nödvändig kontakt via telefon samt stöd i att hantera kontakt via internet.	Beviljas per tillfälle.
Att göra bank- och postärenden	Innefattar att engagera sig och utföra sådana uppgifter och handlingar som krävs vid utbildning, arbete, anställning och grundläggande ekonomiska transaktioner.	Beviljas främst den som behöver påminnelser och praktiskt stöd i att själv betala räkningar eller andra enklare ekonomiska transaktioner. Avgränsning: post- och bankärenden ska i första hand skötas genom privatgiro, autogiro, stöd från anhörig, god man eller förvaltare. Insatsen innebär inte stöd med komplexa ekonomiska transaktioner eller hjälp att deklarera. Kan personen inte själv beskriva vad som ska göras eller inte själv är medveten om sin ekonomi ska behov av god man eller förvaltare anmälas av socialsekreterare.	Beviljas 1 tillfälle per månad.

7.1.2 Egenvård

När en patient deltar i vården genom att utföra hälso- och sjukvårdsåtgärder själva eller med hjälp av någon annan utanför hälso- och sjukvården benämns det egenvård. Det kan till exempel vara att en person tar ett ordinerat läkemedel själv eller gör övningar som har rekommenderats av en fysioterapeut. Men det kan också röra sig om mer avancerade hälso- och sjukvårdsåtgärder. Om personen får hjälp av någon utanför hälso- och sjukvården kan det vara av till exempel en närstående, en personlig assistent eller personal i hemtjänsten.

Egenvård är alltså en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en patient själv eller med hjälp av någon annan kan utföra.

Utförandet av egenvård är definitionsmässigt aldrig hälso- och sjukvård enligt lagen om egenvård från 2022.

Om den enskilde har bedömts ha rätt till stöd och hjälp med egenvård ska egenvården planeras tillsammans med den enskilde och den verksamhet som ska hjälpa till med åtgärden. Egenvårdplanen ska förvaras i personakten och hos den verksamhet som ska utföra egenvård.

Om den enskilde redan är beviljad bistånd enligt SoL kan i vissa fall stöd och hjälp med egenvård rymmas inom beviljad insats. Egenvårdsplanen ska då ligga till grund för beskrivningen av insatserna i genomförandeplanen hos aktuell utförare.

Avgränsning

En ansökan om insats för stöd och hjälp vid egenvård ska åtföljas av ett beslut om egenvård från läkare, sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast. Det är alltid den behandlande legitimerade yrkesutövaren inom hälso- och sjukvården som inom sitt kompetensområde bedömer egenvård. En sjuksköterska/arbetsterapeut/sjukgymnast med förskrivningsrätt kan bedöma egenvård men endast om de produkter/preparat som de har rätt att förskriva.

Vägledning

Som egenvård räknas de uppgifter som ansvarig läkare eller behandlande hälso- och sjukvårdspersonal normalt lämnar till patient eller anhörig att sköta om. Detta innebär att hemtjänstpersonalen kan bistå med till exempel träning, ögondroppar eller på- och avtagning av stödstrumpor på samma sätt som de bistår med andra sysslor som den enskilde inte klarar att utföra. Den enskildes behov och uppgifter i intyget är avgörande för hur ofta insatsen ges.

Norm

En individuell prövning kring behovet ska göras utifrån egenvårdsintyget och i beaktande av vad som är skäliga levnadsförhållanden enligt socialtjänstlagen. Enligt 11 kap 1 § SoL har en enskild som inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov. Den enskilde ska tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden genom insatserna.

7.1.3 Städa bostad

Städning av bostad, 2 rum, kök, toalett och hall beviljas för att upprätthålla en rimlig boendemiljö. I städning kan ingå damning, dammsugning av golv och mattor, skakning av mindre mattor, våttorkning av golv och rengöring av handfat och toalett. Vid behov av fönsterputsning och gardinuppsättning kan det ges 1 gång/år och ska inrymmas inom ramen för insatsen städning. För fönsterputsning gäller fönster till bostaden, ut- och invändigt samt mellan fönsterglas av 2 rum och kök. Avfrostning och rengöring av kyl/frys, skåp och lådor, spis och fläkt kan ingå om den enskilde vill men får då välja bort städning av bostad vid aktuellt tillfället.

Förhållanden som kan medföra särskilda behov är t.ex. allergier eller att den enskilde har motorik- eller synproblem som medför spill eller liknande. Allergier ska vara medicinskt utredda och styrkas av läkarintyg.

Avgränsning

Städning beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra städningen. Om den enskilde lever i hushållsgemenskap med en vuxen som utför omfattande omsorgsinsatser, kan i särskilda fall städning beviljas. Storstädning, städning av förråd, vindstädning, rengöring av avlopp beviljas inte. Fler tillfällen för städning på grund av husdjur kan inte anses ingå i skäliga levnadsförhållanden.

Städmaterial tillhandahålls av hushållet.

Norm

Beviljas ett tillfälle var tredje vecka av två rum och kök, toalett och hall per hushåll.

7.1.4 Känsla av otrygghet

Livsområdet *Känsla av otrygghet* används för att beskriva hur individen upplever känslan av trygghet/otrygghet i olika sammanhang. Nedanstående insatser ingår för att möta upp behov kopplade till detta livsområde.

7.1.4.1 Trygghetslarm

Insatsen trygghetslarm i eget boende syftar till att den enskilde snabbt kan komma i kontakt med larmcentral och hemtjänstpersonal i en nödsituation då man är i behov av mer akut hjälp. Den enskilde ska med insatsen uppleva ökad trygghet. Larmenheten arbetar dagar, kvällar och helger. Nattetid är trygghetslarmet bemannat av hemtjänstens nattpatrull.

Vägledning

Larmet är en passiv form av tillsyn. Insatsen kan endast beviljas om personen på egen hand kan använda trygghetslarmet eller om det finns anhöriga i hushållet som kan hjälpa den enskilde att använda det.

Norm

Beviljas per person.

7.1.4.2 Trygghetsskapande insats

I första hand utförs insatsen *Trygghetsskapande* genom olika tillgängliga digitala tekniker, exempelvis med hjälp av gps-larm eller sensorer som kan följa enskildas aktivitetsmönster. Det är endast för enskilda där digital teknik inte är aktuellt som fysiska tillsynsbesök genomförs. Syftet med alla trygghetsskapande insatser är att öka känslan av trygghet hos den enskilde.

Vägledning

När insatsen *Trygghetsskapande* beviljas avser det främst till person där trygghetslarm inte är tillräckligt och de är i behov av annan trygghetsskapande insats för att tillförsäkra trygghet och att allt är i sin ordning. Nattetid ska trygghetskamera i första hand användas. Av utredningen ska framgå hur ofta tillsyn ska ske. Den eller de enheter som verkställer insatsen bestämmer tillsammans med den enskilde hur och när insatsen ska utföras.

Norm

Insatsen innefattar i normalfallet fyra tillfällen dag/kväll och två gånger nattetid.

7.1.5 Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående

Livsområdet *Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående* används när stödet till den enskilde samtidigt avser ett indirekt stöd eller avlösning för en anhörig som vårdar eller stödjer den närstående. Nedanstående insatser ingår för att möta upp behov kopplade till detta livsområde.

7.1.5.1 Avlösning av anhörig i hemmet

Insatsen syftar till att öka den enskildes möjlighet att bo kvar i sin ordinarie bostad i situationer när den enskilde är i behov av kontinuerlig tillsyn och/eller omsorg som utförs av en anhörig.

Vägledning

Insatsen ska ersätta den anhörige vid de tillfällen den har behov av att bli avlöst, t ex kunna uträtta ärenden eller delta i aktiviteter utanför bostaden. Insatsen kan enbart beviljas då den enskilde sammanbor med den som vårdar. Ansökan om daglig regelbunden avlösning beviljas endast i undantagsfall, eftersom insatsen då inte är att betrakta som avlösning. Dagliga regelbundna hemtjänstinsatser som är direkt riktade till den enskilde ska i stället tillgodose behovet i dessa fall, till exempel tillsyn eller hjälp med personlig hygien.

Insatsen kan innebära en aktivitet tillsammans med den enskilde.

Den enskilde kan inte spara beviljade timmar för att användas vid ett senare tillfälle. Avlösning via hemtjänsten, som avser i första hand vardagar, prövas utifrån den enskildes behov.

Norm

Insatsen beviljas i normalfallet fem timmar per vecka och antal timmar ska framgå i beslut. Kommunen tar inte ut någon avgift för upp till fem timmar per vecka.

7.1.5.2 Avlösning i form av växelvistelse

Växelvistelse är en insats där en person boende i ordinärt boende vistas på en av kommunens korttidsplatser under en planerad och begränsad period. Insatsen ska öka den enskildes möjlighet att kunna bo kvar i sitt hem.

Vägledning

Behov av växelvistelse föreligger om den enskilde:

- Är i behov av återkommande planerad korttidsplats för att avlasta hemsituationen i ordinärt boende.
- Har ett omfattande behov av omsorg, tillsyn och vård där anhöriga behöver avlastas i omsorgen om den enskilde.

I samband med ansökan om växelvistelse bör uppföljning av behov av hemtjänstinsatser ske. Växelvistelse beviljas inte när behovet skäligen kan tillgodoses genom hemtjänst. Ansökan om växelvistelse sker genom att den enskilde ansöker om antal dagar per år. Vid ansökan om växelvistelse som överstiger gällande norm, 182 dygn per år, ska ansökan avslås med hänvisning till att behovet kan tillgodoses genom särskilt boende.

Samordnare eller enhetschef för korttidsenheten kontaktar den enskilde eller anhörig efter att beställning om växelvistelse mottagits för planering av insatsen. Socialsekreterare deltar inte i planeringen av när insatsen ska utföras.

Norm

Växelvistelse beviljas som dygn per år, exempelvis:

1 - 90 dygn per år som fördelas under året
91 – 119 dygn per år som fördelas under året
120 - 181 dygn per år som fördelas under året
182 dygn per år som fördelas under året

Växelboende innebär att den enskilde växelvis bor i ordinärt boende respektive på korttidsboende. Syftet med att bevilja växelboende är tvåfaldigt. Dels syftar insatsen till att

avlasta anhöriga, dels till att den enskilde ska få sina behov av vård, omsorg och tillsyn tillgodosedda. Uppföljning av behov av hemtjänstinsatser ska göras vid beslut om växelvistelse.

Växelboende beviljas inte när behoven kan tillgodoses genom hemtjänst.

Vid ansökan om växelboende som överstiger gällande norm ska ansökan avslås med hänvisning till att behovet kan tillgodoses genom särskilt boende. Behov av växelboende föreligger om den enskilde har ett omfattande behov av vård och omsorg där anhöriga är i behov av regelbunden avlastning.

7.1.6 Dagverksamhet

Benämning ICF-kategori - Mellanmänskliga interaktioner och relationer.

Beskrivning ICF: *Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor*. Innefattar att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden, att svara på kritik och sociala signaler och att använda lämplig fysisk kontakt.

Syftet med dagverksamhet utifrån socialtjänstlagen är att underlätta för den enskilde att kunna bo kvar hemma och ha kontakt med andra genom att erbjuda gemenskap och aktiviteter, service och rehabilitering. Dagverksamheten i Stenungsund finns med två inriktningar, en med omvårdnadsinriktning och en med demensinriktning. Syfte med dagverksamheten i Stenungsund är att stimulera aktivitet, bibehålla funktioner och avlasta anhöriga. Mål med verksamheten är att bidra till en meningsfull vardag i gemenskap och trygghet med andra.

Vägledning

Dagverksamhet för personer med demenssjukdom är en verksamhet för personer som är i behov av regelbundna aktiviteter och stimulans i vardagen samtidigt som insatsen kan ge en anhörig avlastning. Insatsen kan inte enbart beviljas som en insats för avlastning för anhöriga. Den enskilde ska själv ha behov av att delta i dagverksamheten. När det gäller demens ska den enskilde ha en utredd demenssjukdom eller vara under utredning för demenssjukdom. Det är dock väsentligt att dagverksamhet beviljas i ett tidigt skede för att personerna ska kunna tillgodogöra sig aktivering, sysselsättning, social gemenskap samt för att förebygga/fördröja försämring av sjukdomstillståndet. Dagverksamhet för personer med

behov av social samvaro är en insats för personer som är i behov av regelbundna aktiviteter och stimulans i vardagen.

Norm

Beviljas som insats utan frekvens. Den enskildes behov avgör omfattningen och ansvarig för dagverksamheten bedömer tillsammans med den enskilde lämplig frekvens av insatsen.

7.1.7 Ledsagning

Ledsagning ska medverka till att förebygga och motverka social isolering och underlätta för den enskilde att klara vardagslivet, umgås med vänner och delta i kultur- och andra intresseaktiviteter. Rättstillämpning visar att ledsagning enligt SoL beviljas för bland annat sjukhusbesök, promenader och liknande.

Avgränsning

I första hand ska den enskilde hänvisas till att ta färdtjänst till aktiviteter och samhällsinrättningar. Om personen redan beviljats hemtjänstinsats bör det i första hand utredas om behovet kan tillgodoses genom insatsen ”Social samvaro”. Insatsen beviljas inte om det finns någon i den enskildes nätverk, till exempel anhörig, som kan vara behjälplig vid ledsagning. Insatsen beviljas inte om behovet är tillgodosett genom att chaufför för färdtjänst eller sjukresa kan ledsaga till och från ytterdörr i markplan. Vid ledsagning till vårdcentral eller mindre vårdinrättning kan chauffören hämta och lämna vid dörren, dock inte vidare in till avdelningen.

Vägledning

Insatsen bevilja främst som hjälp att förflytta sig till en specifik plats, till exempel besök på samhällsinrättningar eller aktiviteter i närområdet där färdtjänst inte är befogat utifrån det korta avståndet. Ledsagning kan beviljas vid kommunikativa eller fysiska begränsningar.

Norm

Vid behov av regelbunden ledsagning till och från förutbestämd plats till exempel öppen verksamhet/träffpunkt/aktivitet.

Insatsen kan beviljas:

- en gång i veckan till social aktivitet i närområdet
- en gång i månaden för ärenden i närområdet såsom frisör, fotvård
- en gång i kvartalet för att handla kläder.

Tillfällig ledsagning

Tillfällig ledsagning beviljas vid behov av ledsagning till och från samhällsinrättningar exempelvis följe till vårdcentral, sjukhus och olika myndigheter. Den enskilde har en tillfälligt nedsatt funktion och inte har någon i sitt nätverk som kan ledsaga. Innan tillfällig ledsagning kan beviljas bör det prövas om den enskilde kan få sitt behov av ledsagning tillgodosett via beställd sjukresa där det kan ingå hjälp att komma från dörr till dörr.

7.1.8 Kontaktperson

Benämning ICF: *Mellanmänskliga interaktioner och relationer.*

Beskrivning ICF: *Handlingar och uppgifter som behövs för samspel med människor på ett i sammanhanget lämpligt och socialt passande sätt.*

Vägledning

Syftet med kontaktperson enligt SoL är exempelvis att ge stöd i vardagssituationer och hjälp att bryta social isolering genom samvaro och fritidsaktiviteter. Denna insats beviljas främst personer med övervägande psykiska funktionsnedsättningar och utreds då av socialsekreterare med psykiatriinriktning. Socialsekreterare är behjälplig i att lotsa den enskilde till rätt handläggare.

Avgränsning

För äldre personer i behov av stöd och hjälp att bryta social isolering övervägs främst andra typer av insatser som exempelvis dagverksamhet eller hemtjänst. Socialsekreterare ansvarar för att informera den enskilde om möjligheter som finns t ex genom frivilligorganisationer, föreningar eller andra samhällsfunktioner för stöd i att bryta social isolering och ensamhet.

I bedömningen ska den enskildes övriga kontaktnät vägas in exempelvis kontakt med anhöriga, grannar eller frivilligorganisationer. För personer i särskilt boende ska behov av kontaktperson ses som tillgodosett i och med boendet.

Kontaktpersonsuppdraget är ett uppdrag där arvode och omkostnader utbetalas enligt avtal. Ersättningens omfattning bedöms utifrån uppdragets art och vilka omkostnader som kan komma i uppdraget. Den enskilde står för sina egna kostnader i samband med aktiviteter. Beslutet skall vara tidsbegränsat upp till ett år.

7.2 Korttidsboende

Korttidsboende är en tillfällig insats som syftar till att tillgodose behov av vård, omsorg och viss trygghet när dessa behov tillfälligt inte kan tillgodoses i det egna hemmet. Insatsen ska ges utifrån individens behov och målet är att den enskilde med hjälp av insatsen ska uppnå skäliga levnadsförhållanden.

Korttidsboende i Stenungsunds kommun beviljas utifrån nedanstående behov:

- Rehabilitering

Vid behov av omfattande rehabilitering och funktionell återhämtning för enskilda efter sjukhusvistelse. En förutsättning är att bedömning gjorts att behovet av rehabilitering inte kan tillgodoses genom stöd och hjälp i den enskildes egna hem.

- Tillfälligt omfattande behov (inkl vård i livets slut)

Vid andra tillfälligt omfattande behov, exempelvis vid vård i livets slut. Även vid andra situationer då den enskildes behov av trygghet och säkerhet inte kan tillgodoses i hemmet, exempelvis vid kognitiv svikt och/eller oförmåga att själv larma om hjälp. En förutsättning är att bedömning gjorts att hemtjänstinsatser i den enskildes egna hem inte är tillräckliga för att uppnå skäliga levnadsförhållanden.

- Kartläggning och bedömning

Vid behov av att genomföra en tillförlitlig kartläggning och behovsbedömning, exempelvis vid kognitiv svikt eller otrygg hemsituation. En förutsättning är att bedömning gjorts att kartläggning och bedömning inte kan göras med hjälp av hemtjänst i den enskildes egna hem.

- Avlastning för anhöriga

Vid behov av tillfällig akut avlastning för anhöriga som vanligtvis vårdar och stödjer den enskilde i hemmet och då den enskildes behov inte kan tillgodoses genom hemtjänst/tillfälligt utökad hemtjänst. Exempelvis vid egen sjukdom eller annan frånvaro från hemmet.

Avgränsningar

Korttidsboende beviljas inte:

- För rekreation eller stimulans – för dessa behov kan den enskilde hänvisas till dagverksamhet eller andra insatser.
- På grund av bostadsrelaterade problem såsom renovering, stambyte eller otillgänglighet.
- Vid bostadslöshet om inte något av de fyra ovan listade behoven finns. Hänvisning sker till Individ- och familjeomsorgen för stöd avseende bostadslöshet och vid behov hjälp till tillfällig boendelösning. Finns behov kan hemtjänst beviljas och utföras i den tillfälliga bostaden.
- När behovet kan tillgodoses genom hemtjänst eller rehabiliterande insatser i ordinärt boende.
- Då den enskilde tackar nej till erbjuden plats i särskilt boende – väntan på plats sker i det egna hemmet med stöd och hjälp av hemtjänst.

Tidsbegränsning och uppföljning

Ett beslut om korttidsboende fattas för som längst två veckor. Beslutet ska följas upp tätt, aktivt och kontinuerligt under tiden som den enskilde vistas på korttidsplats. Undantag från tidsbegränsning kan göras om det aktuella behovet är varaktigt och den enskilde beviljats särskilt boende och väntar på plats.

7.3 Vård i livets slutskede - VILS

Vård i livets slutskede är en viktig del av palliativ vård, som innebär lindrande vård för de svårast sjuka och döende. Palliativ vård består av en tidig fas som ofta är lång, och en senare fas som omfattar dagar, veckor eller någon månad. Denna sena fas av palliativ vård är vad som i allmänhet menas med vård i livets slutskede. Vården syftar till att förbättra livskvaliteten för patienter och familjer som drabbas av de problem som kan uppstå vid livshotande sjukdom. Genom att identifiera brytpunkten när palliativ vård övergår till vård i

livets slutskede skapas förutsättningar för att möta den svårt sjukes och de närståendes behov och önskemål under den sista tiden i livet. Detta görs genom brytpunktssamtal vilket läkare ansvarar för.

En enskild i behov av vård i livets slut som fortfarande bor i ordinärt boende kan beviljas hemtjänst efter information om behovet från sjuksköterska i hemsjukvården. I dessa situationer utreder socialsekreterare behovet och fattar ett rambeslut om trygghetsskapande insats. Beslut om insatser kopplade till behov av vård i livets slut ska fattas samma dag eller senast dagen efter att informationen lämnats till Biståndsenheten.

7.4 Särskilt boende

Enligt socialtjänstlagen ska kommunen inrätta särskilda boendeformer för äldre personer som behöver omvårdnad och särskilt stöd (8 kap 4 § SoL). Särskilt boende beviljas enligt socialtjänstlagen 11 kap. 1 §. Kommunen har äldreboendeplatser med inriktning omvårdnad, demens och äldrepsykiatri.

Vägledning

Behovet av särskilt boende ska grunda sig i en helhetsbedömning där den enskildes situation och möjligheter sammanvägts med fysiska, sociala, medicinska, psykiska och existentiella behov. Det innebär en stor omställning för den enskilde att flytta från sitt hem. I regel är det därför väsentligt att ha prövat andra insatser innan ett beslut om särskilt boende fattas. I utredningen om behov av boende ska det framgå vilken typ av enhet som bedöms kunna tillgodose behovet – demens, omvårdnad eller äldrepsykiatri.

Den enskilde beviljas denna insats vid omfattande behov av personlig omsorg när det gäller till exempel hygien, klädsel, förflyttning, måltider, kommunikation och tät tillsyn över dygnet. Den enskildes behov ska inte skäligen gå att tillgodoses med hemtjänst eller annat bistånd. Exempel på situationer där hemtjänsten inte räcker till är de behov som uppstår med korta eller oförutsägbara intervaller.

Medicinskt utlåtande om den enskildes eventuella medicinska behov tas med i helhetsbedömningen men det är det individuella behovet som styr, inte diagnos eller orsaken till att behoven uppstått.

Behoven ska bedömas utifrån vad som är skäliga levnadsförhållanden och i förhållande till om den enskilde har

- omsorgsbehov som är varaktiga och stora över hela dygnet,
- uttrycker stark/ständig oro som påverkar livsföringen och insatser i ordinärt boende inte är tillräckliga,
- har behov av närhet till personal och/eller inte har förmåga att påkalla hjälp,
- har uppnått hög ålder i kombination med känslor av oro och/eller otrygghet.

Avgränsning
Behov av särskilt boende föreligger inte om den enskildes behov kan tillgodoses med insatser i ordinärt boende till exempel hemtjänst eller om behovet avsevärt minskar med hjälpmedel, bostadsanpassning eller alternativa insatser. Om behovet bedöms kunna tillgodoses med hjälp av andra insatser än särskilt boende ska det tydligt framgå av utredning och beslut på vilket annat sätt behovet kan tillgodoses.

Rätten till insats i form av särskilt boende grundar sig i helhetsbedömning av den enskildes sammanvägda funktionstillstånd. Om den enskilde av andra skäl behöver en annan bostad, till exempel avsaknad av hiss i fastigheten eller otillgänglig närmiljö, ska i första hand möjlighet till bostadsanpassning eller byte till mer lämplig bostad prövas. Socialsekreteraren ska informera den enskilde om andra möjligheter, till exempel byte av bostad.

Den enskilde kan ha önskemål om till vilket boende hen vill flytta och önskemålen bör beaktas i möjligast mån. Att den enskilde tackar nej till erbjudet boende innebär inte per automatik att den enskildes behov av plats på särskilt boende har förändrats. Kvarstår den enskildes behov ska även beslutet kvarstå och hanteras som ett ”ej verkställt beslut”, och den enskilde står då kvar i boendekön. Situationen är annorlunda i de fall den enskilde tackar nej för att behoven har förändrats eller för att behoven kan tillgodoses på annat sätt. I sådana fall kan ärendet avslutas i samförstånd med den enskilde. De skäl som ligger bakom avslutet ska i dessa fall tydligt dokumenteras i den enskildes journal.

7.4.1 Parboende

I 11 kap 3 § SoL anges att den som beviljas boende i särskilt boende för äldre personer (enligt 8 kap 4 § SoL) ska kunna bo med sin make eller sambo. Detta för att anses ha skäliga levnadsförhållanden. Detta gäller under förutsättning att paret stadigvarande har bott tillsammans. Om den ena parten redan bor i särskilt boende ska paret dessförinnan

stadigvarande ha bott tillsammans. Rätten att bo tillsammans gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i en särskild boendeform.

Den som är part i ärendet kan överklaga ett beslut om rätten att få bo tillsammans. Part i ärendet är den som beviljats särskilt boende.

Det är den person som ansöker om särskilt boende eller som tidigare beviljats särskilt boende som ansöker om att få bo tillsammans med sin make/maka eller sambo. Utredningen ska ge svar på frågorna om paret stadigvarande bott tillsammans och om det är bådas önskan att bo tillsammans. Får socialsekreteraren i samband med en ansökan om parboende kännedom om att det förekommer våld eller andra övergrepp i relationen ska de enskilda få information om möjligheter till stöd och hjälp i situationen. Det är viktigt att vara uppmärksam på att det kan vara både den insatsberättigade och den medboende som utsätts för övergrepp.
Med samma boende har Socialstyrelsen definierat boende i samma rum, samma lägenhet eller inom samma särskilda boende. I Stenungsunds kommun används benämningen makar men i likhet med den parboendegaranti som regleras i socialtjänstlagen avses här makar, registrerade partners eller sambos. Boendet anses som kategoriboende och detta kan sägas upp av kommunen.

Den medboende rekommenderas att som längst under en tremånadersperiod provbo i det särskilda boendet. Orsaken är att det är viktigt att känna efter om det är en form som fungerar för båda parter innan definitivt beslut tas och det ordinära boendet avvecklas. Det innebär att under provboendetiden skrivs hyreskontraktet med den som har fått beslut om särskilt boende. Den medboende betalar ingen hyra till det särskilda boendet utan behåller, och betalar hyra, för sitt ordinära boende. Under provboendetiden betalar den medboende avgift för mat om hen inte ordnar mat på egen hand.

Den medboende ansvarar själv för sin dag och de sysslor som hör till vardagslivet. Om den medboende inte kan klara det själv kan denne ansöka om hemtjänst. Om den medboende sedan tidigare har hemtjänst kommer samma hjälp erbjudas av personalen på det särskilda boendet. Enskilda med beslut om hemtjänst som verkställs i det särskilda boendet betalar avgift för hemtjänst samt för mat och hygienartiklar om hen inte ombesörjer detta på egen hand. Avgift utgår enligt fastställd hemtjänsttaxa och vid behov i form av avgift för måltidsabonnemang.

Den medboende ska informeras om att beslutet om medboende gäller den med beslut om särskilt boende. Det ska klargöras att det därför inte finns någon rätt för den medboende att bo kvar ifall den biståndsberättigade avlider eller av annan anledning inte bor kvar i det särskilda boendet. Om den biståndsberättigade avlider eller av annan anledning inte bor kvar i det särskilda boendet ska medboende som fortfarande inte är biståndsberättigad flytta till ett eget boende inom tre månader eftersom platserna på särskilt boende är till för dem som har omfattande behov dygnet runt.

För närmare vägledning gällande medboende finns en särskild rutin framtaget (*Rutin vid ansökan, beslut och verkställighet avseende medboende*).

§ 51 Dnr: KS 2026/456

Undantag avseende dygnsvila för viss jourtjänstgörande personal, personlig assistans

Beslut

Välfärdsutskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen beslutar att tillämpa undantag avseende dygnsvila för viss jourtjänstgörande personal hos två enskilda brukare inom personlig assistans.

Sammanfattning av ärendet

Det centrala kollektivavtalet består av huvudöverenskommelsen (HÖK). I HÖK finns Allmänna bestämmelser (AB) med bilagor och de innehåller allmänna anställningsvillkor. Bilaga J är en bilaga till AB som reglerar särskilda bestämmelser för viss jourtjänstgörande personal.

Reviderad version av bilaga J trädde i kraft i februari 2024 och det medförde en förändring gällande antalet timmar som ett arbetspass med både arbete och jour får innehålla, från 24 timmar till 20 timmar. Det finns möjlighet att besluta om undantag, som ska rapporteras till central Arbetstidsnämnd.

Kommunstyrelsen fattade beslut om undantag avseende dygnsvila för viss jourtjänstgörande personal hos tre enskilda brukare 2024 och 2025. Beslut kan fattas för ett år i taget. Förvaltningen efterfrågar beslut om att fortsätta tillämpa arbetstid och jour med 24 timmar per pass under ytterligare ett år enligt möjligt undantag i Bilaga J, grundat i två enskilda brukares behov.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-23

Beslut skickas till

johanna.nordqvist@stenungsund.se
camilla.rudback@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/456
2026-04-23

Johanna Nordqvist
Funktionschef

Till kommunstyrelsen

Undantag avseende dygnsvila för viss jourtjänstgörande personal, personlig assistans

Förslag till beslut
Välfärdsutskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen beslutar att tillämpa undantag avseende dygnsvila för viss jourtjänstgörande personal hos två enskilda brukare inom personlig assistans.

Sammanfattning av ärendet
Det centrala kollektivavtalet består av huvudöverenskommelsen (HÖK). I HÖK finns Allmänna bestämmelser (AB) med bilagor och de innehåller allmänna anställningsvillkor. Bilaga J är en bilaga till AB som reglerar särskilda bestämmelser för viss jourtjänstgörande personal.

Reviderad version av bilaga J trädde i kraft i februari 2024 och det medförde en förändring gällande antalet timmar som ett arbetspass med både arbete och jour får innehålla, från 24 timmar till 20 timmar. Det finns möjlighet att besluta om undantag som rapporteras till central Arbetstidsnämnd.

Kommunstyrelsen fattade beslut om undantag avseende dygnsvila för viss jourtjänstgörande personal hos tre enskilda brukare 2024 och 2025. Beslut kan fattas för ett år i taget. Förvaltningen efterfrågar beslut om att fortsätta tillämpa arbetstid och jour med 24 timmar per pass under ytterligare ett år enligt möjligt undantag i Bilaga J grundat i två enskilda brukares behov.

Beskrivning av ärendet
Dispensansökan avser bemanningen för 2 brukare:

- Brukare 1, har i dagsläget personlig assistans schemalagt med dygnspass.
- Brukare 2, har i dagsläget personlig assistans schemalagt med dygnspass.

Verksamheten har i samverkan med berörda, bedömt att brukare 1 och 2 har behov som ställer krav på hög kontinuitet i bemanningen och det är anledningen till beslut om undantag.

Antalet medarbetare som arbetar med dessa 2 brukare och berörs är i dagsläget 14 stycken.

Individuella riskbedömningar utifrån brukarperspektiv genomfördes 17 november 2025 och en riskanalys utifrån medarbetarperspektiv genomfördes samma datum.
Åtgärder/handlingsplaner har tagits fram för identifierade risker.
En MBL-förhandling genomfördes 3 februari 2026.
MBL-förhandling innebär en förhandling mellan arbetsgivare och facklig organisation/fackliga organisationer som genomförs enligt Lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, inför förändringar av verksamheten, arbets- eller anställningsförhållanden.

Beslut om undantag avseende dygnsvila ska skickas till central Arbetstidsnämnd och det är obligatoriskt att bifoga dokument innehållande kommunstyrelsens beslut, riskbedömning med både brukar- och personalperspektiv samt MBL-protokoll.

Ekonomisk bedömning
Ärendet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys
Ärendet berör inte barn eller ungdomar.

Bedömning utifrån Agenda 2030
Ärendet berör mål nr. 3, God hälsa och välbefinnande.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-23

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor socialtjänst

Rickard Persson
Sektorchef

Caroline Eriksson
Verksamhetschef

Beslut skickas till
johanna.nordqvist@stenungsund.se
camilla.rudback@stenungsund.se

§ 52 Dnr: KS 2026/18

Rapport till kommunfullmäktige om ej verkställda beslut kvartal 1, 2026

Beslut

Välfärdsutskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige noterar rapporten.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen ska enligt socialtjänstlagen rapportera till kommunfullmäktige hur många gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Kommunstyrelsen ska även rapportera antal beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. I rapporten ska det anges vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Rapporteringen ska ske en gång per kvartal.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-14

Beslut skickas till

susanne.vinqvist@stenungsund.se
ulf.tolf@stenungsund.se
johanna.nordqvist@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/18
2026-04-14

Marita Olsson
Systemutvecklare

Till kommunfullmäktige

Rapport till kommunfullmäktige om ej verkställda beslut kvartal 1, 2026

Förslag till beslut

Välfärdsutskottets förslag till Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige noterar rapporten.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen ska enligt socialtjänstlagen rapportera till kommunfullmäktige hur många gynnande beslut som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Kommunstyrelsen ska även rapportera antal beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. I rapporten ska det anges vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Rapporteringen ska ske en gång per kvartal.

Beskrivning av ärendet

Nedan anges ej verkställda biståndsbeslut för kvartal 1, 2026, vilken typ av bistånd beslutet gäller samt datum för beslutet:

- SoL kap 4.1 Kontaktfamilj, datum för gynnande beslut 2025-03-13
- SoL kap 11.1 Kontaktfamilj, datum för gynnande beslut 2025-09-29
- SoL kap 11.1 Särskilt boende, datum för gynnande beslut 2025-11-18
- SoL kap 11.1 Särskilt boende, datum för gynnande beslut 2025-11-19
- SoL kap 11.1 Särskilt boende, datum för gynnande beslut 2025-11-19
- SoL kap 11.1 Särskilt boende, datum för gynnande beslut 2025-11-26
- SoL kap 11.1 Särskilt boende, datum för gynnande beslut 2025-12-07
- SoL kap 11.1 Särskilt boende, datum för gynnande beslut 2025-12-10
- SoL kap 11.1 Särskilt boende, datum för gynnande beslut 2025-12-12

Ekonomisk bedömning

Gynnande beslut som ej har verkställts inom tre månader, orsaken till att de inte har verkställts samt om kompenserande åtgärder har vidtagits, rapporteras till inspektionen för vård och omsorg (IVO) enligt fastställda rapporteringstider.

Om IVO bedömer att dröjsmålet varit oskäligt skickar IVO en ansökan om en särskild avgift till förvaltningsrätten. Det är sedan domstolen som avgör om kommunen ska betala en särskild avgift, som tillfaller staten.

Barnkonsekvensanalys

I kommunens beslutade riktlinje för myndighetsutövning och verkställighet för handläggning av individuellt stöd till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning framgår att beslut som rör barn ska fattas utifrån bedömningen barnets bästa (artikel 3).

Juridisk bedömning

Alla som bor eller vistas i en kommun har rätt att ansöka om bistånd hos socialtjänsten enligt socialtjänstlagen (2025:400), SoL eller insats enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS och få sin sak prövad och avgjord genom ett formellt beslut. Beslut om bistånd gäller omedelbart och ska verkställas direkt. I praktiken måste kommunen få skälig tid att verkställa beslutet sedan behovet av stöd och bistånd blivit känt.

Bedömning utifrån Agenda 2030

Ärendet berör mål nr. 3 God hälsa och välbefinnande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-14

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor socialtjänst

Rickard Persson
Sektorchef

Ulf Tolf
Verksamhetschef

Beslut skickas till

susanne.vinqvist@stenungsund.se
ulf.tolf@stenungsund.se
johanna.nordqvist@stenungsund.se

§ 62 Dnr: KS 2025/1075

Avtal om anläggningsarrende för Spekeröds Bygdegårdsförening inom del av fastigheten Kleva 1:13

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Avtal om anläggningsarrende för Spekeröds Bygdegårdsförening inom del av fastighet Kleva 1:13 godkänns att gälla från och med 2026-06-01 till och med 2046-05-31, samt därefter med möjlig förlängning med ett år i taget.

Sammanfattning av ärendet

Stenungsunds kommun har sedan länge ett tecknat arrendeavtal med Spekeröds Bygdegårdsförening för bland annat deras byggnad. Spekeröds Bygdegårdsförening behöver göra investeringar på bland annat sin byggnad framåt och som säkerhet kan de behöva uppvisa ett arrendeavtal på en längre avtalstid än tidigare arrende. Mot den bakgrunden har kommunen reviderat avtalet samt förlängt avtalstiden till år 2046. Om uppsägning inte sker förlängs avtalet därefter med ett år i taget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-03-12
Avtal om anläggningsarrende för Spekeröds Bygdegårdsförening, del av Kleva 1:13

Beslut skickas till

Louise.sjovall@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/1075
2026-03-12

Louise Sjövall
markhandläggare

Till kommunstyrelsen

Avtal om anläggningsarrende för Spekeröds Bygdegårdsförening inom del av fastigheten Kleva 1:13

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Avtal om anläggningsarrende för Spekeröds Bygdegårdsförening inom del av fastighet Kleva 1:13 godkänns att gälla från och med 2026-06-01 till och med 2046-05-31, samt därefter med möjlig förlängning med ett år i taget.

Sammanfattning av ärendet

Stenungsunds kommun har sedan länge ett tecknat arrendeavtal med Spekeröds Bygdegårdsförening för bland annat deras byggnad. Spekeröds Bygdegårdsförening behöver göra investeringar på bland annat sin byggnad framåt och som säkerhet kan de behöva uppvisa ett arrendeavtal på en längre avtalstid än tidigare arrende. Mot den bakgrunden har kommunen reviderat avtalet samt förlängt avtalstiden till år 2046. Om uppsägning inte sker förlängs avtalet därefter med ett år i taget.

Beskrivning av ärendet

Spekeröds Bygdegårdsförening, nedan Föreningen, har sedan 1987 (avtalsnummer 129, LIS 439/12) ett arrendeavtal för cirka 5 200 kvm mark, som bland annat nyttjas för deras byggnad.

För att Föreningen ska ha möjlighet att kunna göra investeringar i deras byggnad och verksamhet behöver det tecknas ett nytt avtal med längre arrendetid än tidigare avtal. Vid tecknande av nya avtal behöver avtalet uppdateras med de villkor som kommunen ställer idag och som är förenliga med anläggningsarrende enligt jordabalken. Till exempel behöver arrendeavgiften höjas då tidigare avgift inte längre är marknadsmässig. Avtalet har även förtydligats angående väg, parkering samt för de vatten- och avloppsanläggningar som ingår i en gemensamhetsanläggning som kommunens fastighet Kleva 1:13 har andelar i och som Föreningen använder sig av.

Översiktsbild över Kleva 1:13, där röd markering visar Bygdegårdsföreningens arrendeområde

Ekonomisk bedömning
Arrendeavtalet binder upp kommunal mark och genererar en årlig intäkt om 4 864 kronor (oktober 2024) som årligen räknas upp med konsumentprisindex.

Barnkonsekvensanalys
Ärendet i sig är av administrativ karaktär och har ingen påverkan på barn, men att Föreningens verksamhet kan få leva kvar har en viss påverkan på barn.

Bedömning utifrån Agenda 2030
De globala målen i Agenda 2030 berörs inte direkt av ärendet.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-03-12
Avtal om anläggningsarrende för Spekeröds Bygdegårdsförening, del av Kleva 1:13

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/1075
2026-03-12

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor samhällsbyggnad

Fredric Arpfjord
Sektorchef

Veronica Götzinger
Verksamhetschef

Beslut skickas till
Louise.sjovall@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Dnr: KS 2025/1075 Arrende nr: 411

Avtal - Anläggningsarrende

Fastighetsägare

Stenungsunds kommun, org.nr 212000-1298
Strandvägen 15,
444 82 Stenungsund
Kontakt: Markhandläggare, telefon: 0303- 73 20 12, e-post: markexp@stenungsund.se

Arrendator

Spekeröds Bygdegårdsförening, org.nr 853300–8622
c/o Maria Johansson,
Övre Röra 7551
444 93 Spekeröd
Kontakt: Ordförande, Andréas Reinholdsson, telefon: 070-203 08 90, e-post: andreas.reinholdsson@ncc.se

Avtalets grundläggande förutsättning

Spekeröds Bygdegårdsförening, nedan kallad Bygdegården, har sedan 1987 ett tecknat arrendeavtal med Stenungsunds kommun, nedan kallad fastighetsägaren, på del av fastigheten Kleva 1:13. Bygdegården har en byggnad på ofri grund på arrendeområdet som de nyttjar i sin verksamhet för bland annat uthyrning. Bygdegården har ställt frågan till kommunen om en förlängd avtalstid på 20 år för att bland annat kunna göra investeringar i byggnaden och verksamheten.

De gemensamhetsanläggningarna som kommunen är delägare i och som är kopplade till det kommunala vatten- och avloppsnätet, nedan kallad Anläggningarna, används av bygdegården. Kommunen ser att detta behöver tydliggöras i ett avtal samt att nuvarande avtal inte följer de antagna riktlinjerna för avgift som kommunen ställer som krav idag. Därav tecknas ett nytt avtal enligt nedan villkor och tidigare avtal upphör att gälla.

Arrendeområde

Arrendeområdet, vidare kallat Området, har en total areal på ca 5 200 kvm, varav markareal är cirka 5 017 kvm och byggnad är på 183 kvm, och utgörs av del av fastigheten Kleva 1:13,se bifogad kartbilaga A.

Upplåtelsens ändamål

Fastighetsägaren upplåter att inom Området bibehålla byggnad för Bygdegårdens verksamhet, grusad parkeringsyta, grusväg samt grönområdet runtomkring byggnaden.

Området upplåtes i befintligt skick och i enlighet med de villkor som anges i detta avtal.

Arrendetid och uppsägning

Avtalet gäller från och med 2026-06-01 till och med 2046-05-31

Om avtalet inte sägs upp 12 månader före arrendetidens utgång förlängs avtalet med 12 månader. Uppsägningen ska vara skriftlig.

Väg

Vägen som leder från den enskilda vägen och in till Området ingår i arrendet, se röd markering i Kartbilaga B. Fastighetsägaren ska lägga ut nytt grus och har som ambition att göra det under år 2026, därefter ansvarar Bygdegården för underhåll och drift av grusvägen. Bygdegården får vända sig till andra arrendatorer som nyttjar vägen inom Kleva 1:13 för att inhämta skälig ersättning för kostnader kopplat till underhåll eller drift av vägen framåt. När avtalet upphör att gälla åläggs inte arrendatorn att standardhöja eller avlägsna väganläggningen och den kan lämnas kvar i befintligt skick.

Den enskilda vägen från LV 650 och fram till arrendeområdet på Kleva 1:13 är ej kommunal och kostnader för underhåll kan tillkomma som inte kommunen råder över.

Vatten och Avlopp

Kommunens fastighet Kleva 1:13 är delägare i gemensamhetsanläggningarna Kleva ga:1, ga:3 och ga:5 ("Anläggningarna"). Anläggningarna tillhör samma Vatten och- avloppsystem och är påkopplat på det kommunala vatten och avloppsnätet. De som nyttjar Anläggninagrna inom Kleva 1:13 kallas Användare.

Kleva ga:1 förvaltas av Gåre-Kleva samfällighetsförening och omfattar vatten- och avloppsledning med tillhörande anordningar såsom pumpstationer, brunnar, ventiler mm.

Kleva ga:3 förvaltas genom delägarförvaltning och omfattar vatten- och avloppsledningar med därtill hörande tillbehör.

På fastigheten Kleva 1:13 ligger Kleva GA:5 som förvaltas genom delägarförvaltning och omfattar vatten- och tryckspillvattenledningar med därtill hörande tillbehör.

Delägande fastigheter i Kleva GA:5 är kommunnes fastighet Kleva 1:13 samt Kleva 1:9, 1:20 och 1:21. Det är enbart bygdegården som nyttjar Anläggningarna inom kommunens fastighet, tidigare har även idrottsföreningen Vallens IF nyttjat Anläggningen. Kommunen kan, om möjligt, tillåta att fler arrendatorer kopplas på.

Kostnader för anläggningens drift och underhåll ska fördelas efter respektive användares vattenförbrukning, varje användare ska ha en egen vattenmätare. Användare inom Kleva 1:13 ska stå för kostnaderna för kommunens andel i Anläggningarna vid eventuella reparationer/underhåll av dessa.

Kostnader för förbrukning/drift av anläggningen betalas till kommunen i samband med den årliga arrendeavgiften eller enligt överenskommelse.

Beslut som tas av Lantmäteriet, styrelsen eller de delägande fastigheterna rörande gemensamhetsanläggningarna kan innebära utbetalning av ersättningar. I de fall ersättning utgår till Kleva 1:13 tillfaller det dess fastighetsägare. När en Användare väljer att koppla ur sig ur Anläggningen utgår ingen ersättning från kommunen. Om ny Användare inom Kleva 1:13 kopplar in sig i Anläggning utgår ingen ersättning till kommunen.

Vid Föreningsmöten eller Delägarförvaltningsmöten rörande Anläggningarna ska även användarna inom Kleva 1:13bjudas in och delta.

Arrendeavgift

Arrendeavgiften för byggnad på ofri grund samt markområde runtomkring är 4 864 kronor per arrende år (1 januari – 31 december). Avgiften beräknas på 0,24 kr/kvm för mark och 20kr/kvm för byggnad på ofri grund.

Eftersom den nya avgiften är betydligt högre än tidigare avgift så höjs avgiften stegvis. Första året ska Bygdegården betala 50% av avgiften, andra året 75% och full ersättning från och med tredje året (2028).

Arrendeavgiften är exklusive eventuell mervärdesskatt som ska erläggas i enlighet med Skattemyndighetens beslut eller erforderlig lagstiftning.

Arrendeavgiften ska årligen omräknas med förändringen i penningvärdet. Avgiften är indexreglerad och baserad på indextalet för oktober månad 2024 enligt SCB:s konsumentprisindex, med 1980 som basår. Avgiften ska från och med år 2029 justeras med hänsyn till förändringen i konsumentprisindex. Avgiften ska aldrig understiga föregående års avgift.

Arrendeavgiften ska betalas förskottsvis senast den första dagen på respektive arrendeår. Vid sen betalning tillkommer dröjsmålsränta enligt lag samt ersättning för betalningspåminnelse enligt vad som stadgas för inkassokostnader.

Särskilda villkor

Kommunen har rätt att nyttja väg och parkering inom Området för att nå andra delar av fastigheten Kleva 1:13 som kommunen äger. För åtgärder där kommunen behöver nyttja Området mer än tillfälligt behöver Bygdegården ge sitt tillstånd

Spekeröds Hembygdsförening får vid behov använda parkeringsytan inom Området efter dialog med bygdegården.

Tidigare avtal med avtals nr 129, dnr LIS 439/12, ersätts i sin helhet av detta avtal när det är fullständigt signerat.

Områdets skick och skötsel

Arrendatorn ska vårda Området väl och hålla det i ett städat skick. Arrendatorn ansvarar för samt bekostar skötsel, drift och underhåll av Området.

Arrendatorn har rätt att avröja området från sly. Med sly menas uppväxande plantor med en stamdiameter mindre än 10 centimeter på en höjd av 1,3 meter. Om Arrendatorn vill ta ner träd eller annan vegetation som inte räknas in i

begreppet sly ska Arrendatorn inhämta ett skriftligt godkännande av fastighetsägaren innan nedtagning sker

Nyttjanderättshavaren får inte använda Området så att risk för miljöskada uppkommer.

Arrendatorns rätt att bebygga Område m.m.

Arrendatorn får inte uppföra någon ny byggnad eller anläggning på Område än vad som framgår av detta avtal utan att först ha inhämtat Fastighetsägarens skriftliga medgivande. Inte heller får Arrendatorn vidta ändringar med avseende på redan befintliga byggnader och andra anläggningar utan att först ha inhämtat Fastighetsägarens skriftliga tillstånd.

Om Arrendatorn avser att sätta upp anordningar för reklam på Området ska Fastighetsägarens skriftliga tillstånd först inhämtas.

Medgivande enligt ovan angivna förfarande undantar inte Arrendatorn från att söka erfoderliga lov och dispenser som enligt lag eller annan författning kan krävas.

Indirekt besittningsskydd

Detta avtal är inte förenat med något besittningsskydd. Bestämmelserna i 11 kap 5-6a§§ jordabalken om rätt till ersättning för Arrendatorn med anledning av arrendets upphörande gäller alltså inte för detta avtal.

Ledningar m.m

Arrendatorn medger att Fastighetsägaren, eller annan som har dennes tillstånd, får anlägga och bibehålla ledningar och kablar inom Området samt rätt att få tillträde till Området för underhåll av sådana. Arrendatorn är skyldig att utan ersättning tåla det intrång som föranleds av att ledningarna anläggs, underhålls och nyttjas, men har rätt till ersättning för direkta skador i övrigt.

Oförutsedda kostnader

Om myndighet ålägger Fastighetsägaren att vidta åtgärder inom Området eller inom det angränsande byggnadsområdet och åtgärderna föranleds helt eller delvis av Arrendatorns nyttjande äger Fastighetsägaren, genom höjning av arrendeavgiften, ta ut så stor del av kostnaderna som, med hänsyn till skälig avskrivningstid eller förräntning, belöper Området.

Skulle efter avtalets tecknande oförutsägbara kostnadsökningar uppkomma för Området, på grund av införande eller höjning av särskild för Fastigheten gällande skatt, avgift eller pålaga varom riksdag, regering, kommun eller myndighet kan komma att besluta, ska Arrendatorn med verkan från inträdd kostnadsökning betala ersättning till Fastighetsägaren för på Området och arrenderätten belöpande andel av kostnadsökning genom höjning av arrendeavgiften.

Ansvar

Arrendatorn ska i alla sammanhang svara för skada som härrör från Arrendatorns verksamhet på Området. Detta gäller även efter avtalets upphörande.

Arrendatorn ska hålla Fastighetsägaren skadeslös vid anspråk från tredje man, riktade mot Fastighetsägaren som har sin grund i Arrendatorns nyttjande av fastigheten.

Arrendatorn är skyldig att skaffa de tillstånd som erfordras för verksamheten på arrendeområdet. Arrendatorn ska följa alla de föreskrifter som meddelas av myndighet eller som följer av lag

Vid upplåtelsens upphörande

Vid avtalets upphörande ska Området återlämnas väl återställt till ursprungligt skick. Samtliga anläggningar som tillförts för arrendatorns verksamhet ska avröjas på arrendatorns bekostnad. Om detta inte görs har Fastighetsägaren rätt att föra bort tillförda anläggningar samt återställa marken till ursprungligt skick på Arrendatorns bekostnad

Övriga kostnader

Arrendatorn ska svara för avgifter och övriga kostnader som uppkommer genom Områdets nyttjande utöver vad som redan nämnts, som till exempel renhållning.

Övriga villkor

Arrendatorn är medveten om att Fastighetsägaren kan komma att upplåta andra nyttjanderätter inom fastigheten Kleva 1:13. Arrendatorn äger ingen rätt till avgiftsnedsättning för men i arrenderätten. Arrendatorn äger heller ingen rätt till ersättning för eventuell skada denne lider av andra upplåtna nyttjanderätter inom fastigheten.

Arrendatorn ska tillse att verksamheten på Området inte medför men för grannar eller någon annan.

Detta arrende får inte överlåtas eller upplåtas till annan utan att Fastighetsägarens skriftliga medgivande först har inhämtats.

Ändring i eller tillägg till detta avtal ska ske skriftligen för att gälla.

Detta avtal får inte inskrivas utan Fastighetsägarens skriftliga godkännande.

Tvist

Tvist rörande detta avtal ska avgöras av hyres- och arrendenämnden:

Ullevigatan 15, 411 39 Göteborg
Telefon: 031-314 03 60
Fax: 031-314 03 70

Stenungsunds kommun

Dnr: KS 2025/1075 Arrende nr: 411

Detta avtal är upprättat i två likalydande exemplar, varav parterna tagit var sitt.

Stenungsund / 2026

För Stenungsunds kommun

.....

Olof Lundberg,
Ordförande Kommunstyrelsen

.....

Erica Bjärsved
Ekonomichef

Stenungsund 16 / 4 2026

För Spekeröds Bygdegårdsförening

.....

Andréas Reinholdsson
Ordförande

.....

Stenungsunds kommun

Dnr: KS 2025/1075

Arrende nr: 411

KARTBILAGA A

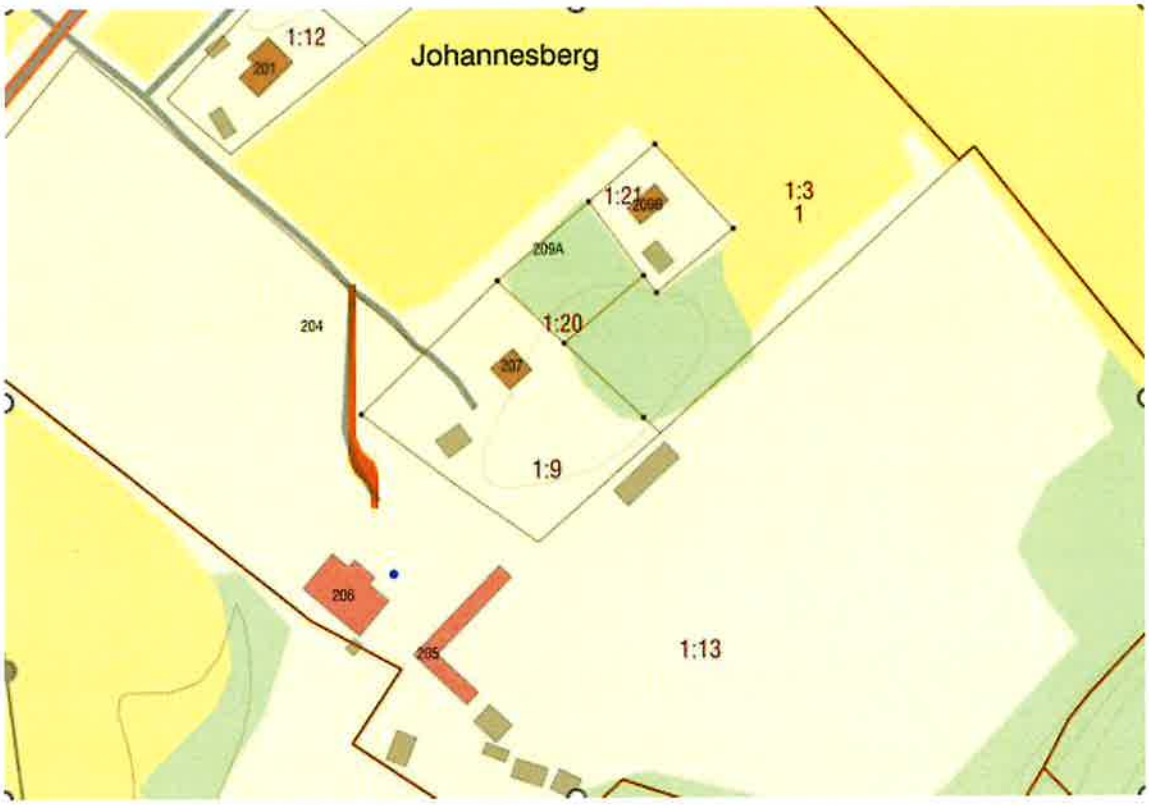
Markområde på ca 5 017 kvm
Byggnad på 183 kvm

Stenungsunds kommun

Dnr: KS 2025/1075

Arrende nr: 411

KARTBILAGA B

Översiktskarta. Blå punkt visar ungefärlig plats för arrendeområdet och rött streck de grusväg som leder till och ingår i arrendet.

§ 67 Dnr: KS 2026/430

Kamerabevakning av kommunhusets fasader

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen godkänner *Dokumenterad intresseavvägning och konsekvensbedömning inför kamerabevakning av kommunhusets fasader,* daterad 2026-02-11.

Kommunstyrelsen beslutar att inleda kamerabevakning av kommunhusets fasader.

Sammanfattning av ärendet

Från den 1 april 2025 är kommunen skyldig att inför varje kamerabevakning genomföra dokumenterade intresseavvägningar enligt kamerabevakningslagen (2018:1200). Utöver denna avvägning behöver kommunen även bedöma om varje kamerabevakning är förenlig med dataskyddsförordningen, GDPR. Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig och den som ansvarar för att reglerna följs och att kamerabevakningen är tillåten.

Kommunen har utifrån Integritetsskyddsmyndighetens utarbetade arbetsgång bedömt kamerabevakning av kommunhusets fasader som tillåten och nödvändig för att förbättra säkerheten och minska risken för skadegörelse.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-09
Dokumenterad intresseavvägning och konsekvensbedömning inför kamerabevakning av kommunhusets fasader, daterad 2026-02-11

Beslut skickas till

Bjorn.alm-ekenberg@stenungsund.se
Anders.eggertsen@stenungsund.se
Erik.bergman@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/430
2026-04-09

Björn Alm Ekenberg
Säkerhetssamordnare

Till kommunstyrelsen

Kamerabevakning av kommunhusets fasader

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen godkänner *Dokumenterad intresseavvägning och konsekvensbedömning inför kamerabevakning av kommunhusets fasader,* daterad 2026-02-11.

Kommunstyrelsen beslutar att inleda kamerabevakning av kommunhusets fasader.

Sammanfattning av ärendet

Från den 1 april 2025 är kommunen skyldig att inför varje kamerabevakning genomföra dokumenterade intresseavvägningar enligt kamerabevakningslagen (2018:1200). Utöver denna avvägning behöver kommunen även bedöma om varje kamerabevakning är förenlig med dataskyddsförordningen, GDPR. Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig och den som ansvarar för att reglerna följs och att kamerabevakningen är tillåten.

Kommunen har utifrån Integritetsskyddsmyndighetens utarbetade arbetsgång bedömt kamerabevakning av kommunhusets fasader som tillåten och nödvändig för att förbättra säkerheten och minska risken för skadegörelse.

Beskrivning av ärendet

I samband med den förändring av kamerabevakningslagen som trädde i kraft 1 april 2025 har IMY tagit fram en vägledning som syftar till att hjälpa verksamhetsutövare att utföra bedömningar enligt lagstiftningen. Förvaltningen har använt vägledningen för att säkerställa att samtliga juridiska delar blir bedömda och på så vis säkerställa rättssäkra och likvärdiga underlag. I *Dokumenterad intresseavvägning och konsekvensbedömning inför kamerabevakning av kommunhusets fasader,* daterad 2026-02-11, har förvaltningen gjort de avvägningar som lagstiftningen kräver.

Kamerabevakning av kommunhusets fasader

Syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra och upptäcka brott. Bevakningsområdet omfattar kommunhusets fasader. I anslutning till kommunhuset finns idag en större personalparkering, bilväg och gång- och cykelstråk men också närliggande kajplatser och villabebyggelse. Kommunhuset har vid flera tillfällen utsatts för skadegörelse och inbrott.

Enligt underlag har fem incidenter under 2023 inträffat varav tre inbrott, en skadegörelse i form av brandbomb och ett knivhot mot personal som har riktats mot socialtjänstens personal inom individ- och familjeomsorgen. Som alternativa åtgärder har verksamheten infört utökad väktarrondering och utökade larmtider. Sedan tidigare finns också en pågående kamerabevakning för personalparkeringen.

Förvaltningen har i enlighet med GDPR identifierat en rättslig grund och ett berättigat syfte med bevakningen. I detta fall handlar det om fasadkameror på kommunhuset där integritetsintresset bedöms väga lätt och bevakningsintresset väger relativt tungt. Tiderna som föreslås är måndag till söndag kl. 18:00 – 07:00. Bevakningen begränsas också till att endast innefatta fasader och två meter ut. En större ombyggnation av kommunhuset ska också under året genomföras för att förbättra säkerheten för personal och besökare. Den tänkta kamerabevakningen ses som ett nödvändigt komplement till tidigare åtgärder för att förebygga, förhindra och utreda brott.

I förvaltningens förslag *Dokumenterad intresseavvägning och konsekvensbedömning inför kamerabevakning av kommunhusets fasader* bedöms därför bevakningsintresset väga tyngre än integritetsintresset.

Kamerabevakningen måste registreras i kommunens förteckning innan den påbörjas, och endast ett fåtal personer ska ha åtkomst till inspelat material för att skydda det från obehörig åtkomst. Bevakningen ska regelbundet utvärderas och upphöra om den inte längre är nödvändig.

Ekonomisk bedömning
Driftkostnaden för en kamera är minimum 241 kr i månaden. Investeringskostnaden är cirka 20 tkr per kamera. Utryckningskostnader vid larm uppgår till cirka 3,6 tkr per uttryckning.

Barnkonsekvensanalys
Barn nämns som en särskilt skyddsvärd grupp ur integritetssynpunkt enligt dataskyddslagstiftningen. Den aktuella platsen är inte en plats där barn specifikt vistas under bevakningstiden, varför bevakningsintresset bedöms väga tyngre än integritetsintresset.

Bedömning utifrån Agenda 2030
Ärendet berör mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-09
Dokumenterad intresseavvägning och konsekvensbedömning inför kamerabevakning av kommunhusets fasader, daterad 2026-02-11

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/430
2026-04-09

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Anna Wejdin
Tf Funktionschef

Beslut skickas till
Bjorn.alm-ekenberg@stenungsund.se
Anders.eggertsen@stenungsund.se
Erik.bergman@stenungsund.se

Dokumenterad intresseavvägning och konsekvensbedömning inför kamerabevakning av kommunhusets fasader

Kommunen behöver inför varje kamerabevakning genomföra en dokumenterad intresseavvägning som redogör för bland annat rättslig grund och om intresset av att bevaka väger tyngre än de enskildas intresse av att inte bli bevakad. En konsekvensbedömning behöver göras av personuppgiftsansvarig inför en sådan typ av behandling som sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter, vilket kamerabevakning gör i de flesta fall. Nedanstående tabell innehåller en konsekvensbedömning och intresseavvägning.

Fråga	Svar
Beskriv behandlingen	Kamerabevakning föreslås ske på kommunhus fasader. I nära anslutning till kommunhuset finns idag en större personalparkering, bilväg och gång- och cykelstråk men också närliggande kajplatser och villabebyggelse. Kommunhuset har vid flera tillfällen utsatts för skadegörelse och inbrott. Enligt underlag har fem incidenter under 2023 inträffat varav tre inbrott, en skadegörelse i form av brandbomb och ett knivhot mot personal som har riktats mot Socialtjänstens personal inom Individ- och familjeomsorg. Som alternativa åtgärder har verksamheten infört utökad väktarrondering och utökade larmtider. Sedan tidigare finns också en pågående kamerabevakning för personalparkeringen. En större ombyggnation av kommunhuset ska också under året genomföras för att förbättra säkerheten för personal och besökare. Den tänkta kamerabevakningen ses som ett nödvändigt komplement till tidigare åtgärder för att förebygga, förhindra och utreda brott. Kamerabevakning med rätt till bildinspelning föreslås därför ske två meter ut från fasader i anslutning till kommunhuset. Tider för bevakning föreslås måndag–söndag kl. 18.00 – 07.00. Utrustningen innefattar fast monterade kameror med fast optik. Placeringen och bevakningsområdet har valts för att täcka de delar av fastigheten där incidenter har inträffat, utan att onödigtvis omfatta områden där personer typiskt vistas under längre tid.
Beskriv omfattningen av behandlingen	Systematisk kamerabevakning där bild/video samlas in. Registrerade som kan träffas av bevakningen innefattar främst personal som arbetar i kommunhuset och allmänheten. Område utanför bevakningsområde ska genom tekniska åtgärder inte inkluderas i upptagningsområde. Inspelat material från kamerabevakning ska lagras som längst fem dygn, om inte en händelse skett som medför att materialet behövs i brottsförebyggande syfte.
Beskriv behandlingens sammanhang	Kamerabevakning sker med hjälp av fasta monterade kameror som täcker fasader. Tydlig skyltning upplyser allmänhet och personal. Liknande typ av bevakning finns sedan tidigare på flera skolor i Stenungsund.
Beskriv ändamålet med behandlingen	Förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet
Rättslig grund	Uppgift av allmänt intresse
Motivering av rättslig grund	Den rättsliga grunden för bevakning av område inne i arenan är uppgift av allmänt intresse. Kommuner har ett ansvar för det brottsförebyggande arbetet enligt Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Dessutom har kommunen stöd för att

	förebygga brott och skydda kommunens egendom från skadegörelse och stöld i 2 kap. 1 § kommunallagen.
Konsultera relevanta intressenter	Personal informeras om kamerabevakning den 19e mars på central samverkansgrupp (CSG).
Bedömning av behov och proportionalitet	Bevakning ska ske i realtid med rätt till bildinspelning. Inspelning är nödvändig eftersom flera av de brott som skett har skett under tider då personal inte varit på plats, och utredning av brott kräver möjlighet att i efterhand analysera händelseförlopp. Bevakning föreslås måndag–söndag kl. 18.00 – 07.00. Platsen innefattar kommunhusets fasader och två meter ut. Områden utanför platsen ska med tekniska åtgärder maskeras. Bevakningen begränsas tekniskt och geografiskt och omfattar inte närliggande villabebyggelse eller gång-cykel och bilväg. Tiderna begränsas till kvälls- och nattetid och bevakningen bedöms som proportionerlig för ändamålet.
Integritetsintresset	Kamerabevakning föreslås ske utomhus på kommunhusets fasader. I nära anslutning till kommunhuset finns idag en större personalparkering, bilväg och gång- och cykelstråk men också närliggande kajplatser och villabebyggelse. Både allmänhet och personal tillhör grupper som kan träffas av bevakningen utifrån att platsen inte inhägnad och får anses vara tillgänglig för allmänheten. Platsens förutsättningar gör att ett mindre antal personer ur en obestämd krets kan träffas av bevakningen. Att bevakningen sker med bildinspelning ökar också integritetsintresset något. Tiderna för bevakning föreslås dock till måndag-söndag kl 18:00 - 07:00. Bevakningen begränsas också till att endast innefatta fasader och två meter ut. Integritetsintresset väger generellt sett lättare under kvälls- och nattetid utifrån att färre personer vistas på platsen. Kommunhusets fasader är också en typ av plats där det kan förväntas att personer som regel endast befinner sig kortvarigt vilket minskar integritetsintresset ytterligare. Sammantaget bedöms integritetsintresset på platsen väga lätt.
Bevakningsintresset	Ändamålet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Enligt underlag har fem incidenter under 2023 inträffat varav tre inbrott, en skadegörelse i form av brandbomb och ett knivhot mot personal som har riktats mot Socialtjänstens personal inom Individ- och familjeomsorg. Som alternativa åtgärder har verksamheten infört utökad väktarrondering och utökade larmtider. Sedan tidigare finns också en pågående kamerabevakning för personalparkeringen. Utifrån underlag bekräftas att det har förekommit brott mot fastigheten och hot mot personal som arbetar i kommunhuset. Kamerabevakning kan fungera som ett nödvändigt komplement till andra åtgärder och ge en mer heltäckande säkerhetslösning som minskar risken för störningar och ökar tryggheten för personal. Verksamheten får därmed anses ha ett berättigat intresse att bedriva viss kamerabevakning på kommunhusets fasader. Sammantaget bedöms bevakningsintresset väga relativt tungt.
Intresseavvägning	Det krävs en intresseavvägning för att säkerställa att bevakningen är berättigad och proportionerlig. Bevakningsintresset måste väga tyngre än integritetsintresset för att bevakning ska vara tillåten i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR) och kamerabevakningslagen (2018:1200). I detta fall handlar det om kommunhusets fasader där integritetsintresset väger lätt och bevakningsintresset väger relativt tungt. Vid denna bedömning har särskilt beaktats att kamerabevakning begränsas till fasader och två meter ut och att tiderna för bevakning i huvudsak är kvälls- och nattetid. Två meter ut från fasad är generellt sett praxis för skolfasader (se Kammarrätten i Göteborgs domar den 16 juli 2007 i mål 7151-06 och den 25 oktober 2007 i mål 7152-06) och anses

	rimligt för att uppnå ändamålet med bevakningen. I detta fall avser bevakningen inte skolmiljö, men praxis anses ändå ge relevant vägledning för att inte bevaka mer än nödvändigt. Detta sammantaget gör att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset och kamerabevakningen bedöms vara berättigad och proportionerlig enligt dataskyddsförordningen (GDPR) och kamerabevakningslagen (2018:1200).
Datum för senaste revidering	2026-02-09

Riskbedömning I riskbedömningen identifieras de risker för fysiska personers fri- och rättigheter som behandlingen innebär. Riskerna analyseras utifrån hur sannolik det är att de blir verklighet och hur allvarligt det i sådana fall vore om de inträffade. En riskmatris har använts med möjliga riskvärden mellan 2-16.
Namn: Risk för bristande information till registrerade Beskrivning: Leder till att inte kunna tillgodose den registrerades rätt till information och tillgång. Sannolikhet: 2 Konsekvens: 1 Riskvärde: 2/16
Namn: Risk att kamerors upptagningsområde innefattar fler områden än nödvändigt. Beskrivning: Kamerans placering och upptagningsområde ska via fysiska och tekniska åtgärder sättas upp så att platsen som ska bevakas avgränsas till att inte uppta andra närliggande områden. Sannolikhet: 2 Konsekvens: 2 Riskvärde: 4/16
Namn: Risk att Intern/extern får obehörig åtkomst av personuppgifter Beskrivning: Leder till att personer som inte har rätt att ta del av personuppgifter får del av detta. Sannolikhet: 1 Konsekvens: 2 Riskvärde: 2 /16

§ 66

Dnr: KS 2026/462

Uppföljning av kamerabevakning i Stenungsunds kommun

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Kamerabevakning är utifrån politiska beslut, skadegörelse, säkerhet och trygghet en prioriterad fråga i förvaltningen. Kommunen har sedan förra uppföljningen i maj 2025 satt upp kameror på 12 platser och totalt finns nu kamerabevakning på 21 platser.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-14

Beslut skickas till

anna.augustin@stenungsund.se
elin.hjalmarsson@stenungsund.se
anna.wejdin@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/334
2026-04-14

Björn Alm Ekenberg
Säkerhetssamordnare

Till kommunstyrelsen

Uppföljning av kamerabevakning i Stenungsunds kommun

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Kamerabevakning är utifrån politiska beslut, skadegörelse, säkerhet och trygghet en prioriterad fråga i förvaltningen. Kommunen har sedan förra uppföljningen i maj 2025 satt upp kameror på 12 platser och totalt finns nu kamerabevakning på 21 platser.

Beskrivning av ärendet

Det säkerhetshöjande och brottsförebyggande arbetet är utifrån politiska beslut och det förhöjda säkerhetsläget i Sverige en prioriterad fråga för förvaltningen. En del av arbetet handlar om förstärkt verksamhetsskydd, vilket bland annat inbegriper kamerabevakning. Begreppet kamerabevakning innebär att en tv-kamera, ett annat optisk-elektroniskt instrument eller en därmed jämförbar utrustning, utan att manövreras på platsen, används på ett sätt som innebär varaktig eller regelbundet upprepad personbevakning. Med kamerabevakning avses även användning av teknisk anordning för avlyssning eller upptagning av ljud.

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har i flera beslut tydliggjort angelägenheten i att sätta upp kameror för att minska skadegörelsen och för att öka tryggheten i Stenungsunds kommun. Bland annat har kommunstyrelsen 2023 gett förvaltningen i uppdrag att undersöka och återrapportera behovet av kamerabevakning kring kommunens fastigheter och 2024 fick kommundirektören ett särskilt uppdrag att utöka kamerabevakningen inom ramen för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Kamerabevakning finns också med som potentiell åtgärd inom det prioriterade området *våld i offentlig miljö* i den av kommunfullmäktige antagna åtgärdsplanen för det brottsförebyggande arbetet som antogs under maj 2024.

Kommunstyrelsen har också beslutat att förvaltningen årligen ska rapportera till kommunstyrelsen hur arbetet med kamerabevakning fortskrider.

Under 2025 och vinter/vår 2026 har kommunen satt upp kameror på följande platser:

- Jörlandaskolan (vissa yttre miljöer)
- Jörlanda förskola (vissa yttre miljöer)
- Kopperskolan (vissa yttre miljöer)
- Ekenässkolan (vissa yttre miljöer)
- Skateparken (vissa yttre miljöer)
- Arenan, Parkverksamhetens förråd (vissa yttre miljöer)
- Hallernaskolan F-6 (vissa yttre miljöer)
- Stora Högaskolan 7–9 (vissa yttre miljöer)
- Kristinedalskolan (vissa yttre miljöer)
- Arenan (vissa inre miljöer)
- Vissa samhällsviktiga funktioner

Beslut om kamerabevakning finns för följande platser, uppsättning har ännu ej skett men planering pågår för uppsättning:

- VA/Gata förråd (vissa yttre miljöer)
- Hemtjänstens parkering i Jörlanda (vissa yttre miljöer)

Kommunen har nu kamerabevakning på följande platser:

- Hallernaskolan 7-9 (vissa yttre och inre miljöer)
- Nösnäsgymnasiet (vissa yttre och inre miljöer)
- Hallernaskolan F-6 (vissa yttre miljöer)
- Stora Högaskolan 7–9 (vissa yttre miljöer)
- Kristinedalskolan (vissa yttre miljöer)
- Vattenreservoar (vissa yttre miljöer)
- Gång- och cykelbro centrala Stenungsund
- Parkering kommunhuset
- Strävlidens avloppsreningsverk (vissa yttre miljöer)
- Stora Höga återvinning (vissa yttre miljöer)
- Miljörum Snipan (Stenungsundshem)
- Miljörum Jullen (Stenungsundshem)
- Jörlandaskolan (vissa yttre miljöer)
- Jörlanda förskola (vissa yttre miljöer)
- Kopperskolan (vissa yttre miljöer)
- Ekenässkolan (vissa yttre miljöer)
- Skateparken (vissa yttre miljöer)
- Arenan, Parkverksamhetens förråd (vissa yttre miljöer)
- Arenan (vissa inre miljöer)
- Vissa samhällsviktiga funktioner

De befintliga kamerorna syftar främst till att minska risken för skadegörelse och intrång/inbrott samt som en trygghetsskapande åtgärd. Förutom ovanstående kan kamerabevakning också vara en viktig del av arbetet för att skydda samhällsviktiga verksamheter, kritisk infrastruktur och skyddsobjekt.

Enligt tidigare beslut förbereder förvaltningen alltid vid nybyggnation för att kameror med enkelhet ska kunna installeras.

Ny lagstiftning och ny hantering av kamerafrågorna i kommunen
En orsak till att utbyggnaden av kamerabevakning har gått långsamt är den lagstiftning som fram april 2025 har gällt. Enligt lagstiftningen har den som vill kamerabevaka en allmän plats behövt ansöka om tillstånd hos IMY. Tillstånd ska ges om intresset för att bevaka väger tyngre än den enskildes intresse att inte bli bevakad. Det har varit upp till sökande att visa för IMY att det finns ett berättigat intresse, vilket i många fall har varit svårt för kommunen då det inte har funnits tillräckligt med underlag i form av rapporterad otrygghet eller förekomst av brottslig verksamhet. En annan orsak till att utbyggnaden av kamerabevakning har gått långsamt är att IMY:s handläggningstider för tillstånd har varit långa, ofta upp till ett år.

I syfte att åstadkomma en mer ändamålsenlig lagstiftning beslutade riksdagen den 12 mars 2025 om ändringar i kamerabevakningslagen. Ändringarna trädde i kraft den 1 april 2025 och innebar bland annat att tillståndskravet för kamerabevakning togs bort. Kommunen behöver inte längre att behöva ansöka om tillstånd för att kamerabevaka. Kommunen blir däremot skyldig att inför varje kamerabevakning genomföra dokumenterade intresseavvägningar, som motsvarar den prövning som IMY tidigare har gjort. I intresseavvägningarna ska kommunen redogöra för vilken rättslig grund som möjliggör kamerabevakningen och bedöma om intresset av att kamerabevaka väger tyngre än de enskildas intresse av att inte bli bevakad. Det infördes även krav på att föra förteckning över pågående och avslutad kamerabevakning.

Den 1 april 2025 upphörde alla tillstånd att gälla och IMY avskrev de tillståndsansökningar som då inte hade hunnit handläggas. De tidigare tillståndsbesluten från IMY kan dock utgöra den dokumenterade intresseavvägning som krävs innan en kamerabevakning inleds. Detta innebär att så länge kamerabevakningen och förhållandena på platsen är oförändrade, kan kommunen fortsätta att kamerabevaka utan att en ny intresseavvägning måste göras. IMY:s tillståndsbeslut är i sådana fall en tillräcklig dokumentation av intresseavvägningen.

Förvaltningen genomför nu nödvändiga analyser och intresseavvägningar för nya övervakningar, detta i syfte att omhänderta integritetsintresset och skyddsintresset samt göra en väl avvägd bedömning i varje kamerabevakningsärende.

Förvaltningen kommer fortlöpande och fortsatt att se över behovet av utökad kamerabevakning. Identifierade behov av kamerabevakning kommer att lyftas till

kommunstyrelsen för ställningstagande. Behovet av ställningstagande varierar beroende på vad det är för typ av kamerabevakning som övervägs.
Kommunstyrelsen kommer att behöva ta ställning till hur bevakningsintresset ska bedömas (vilket utgör en del av intresseavvägningen). Det kan också finnas behov av ställningstaganden som följer av dataskyddslagstiftningen, GDPR, till exempel att efter genomförd konsekvensbedömning besluta om att inleda personuppgiftsbehandling eller besluta om att begära ett så kallat förhandssamråd.

Ekonomisk bedömning

Det är svårt att uppskatta generella kostnader för uppsättande av kameror eftersom en entreprenad behöver genomföras för framdragning av kablage och installation. Därutöver tillkommer årliga driftskostnader.

De årliga driftskostnaderna för utomhuskamerorna beräknas för 2026 uppgå till 190-200 tkr. Kommunfullmäktige har i strategisk plan tillskjutit 200 tkr för att täcka sektor stödfunktioners stigande driftskostnader för kamerabevakning.

Förvaltningen bedömer att skadegörelsekostnaderna kan minska som ett resultat av uppsättande av kameror. De bokförda kostnaderna för yttre skadegörelse uppgick 2025 till ca 385 tkr. År 2024 uppgick motsvarande kostnad till 355 tkr.

Investeringskostnaderna för kamerabevakning uppgick 2025 till 1 130 tkr.

Barnkonsekvensanalys

Kamerabevakning vid skolor och förskolor syftar oftast till att öka tryggheten på skolområdet, minska risken för skadegörelse samt att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott.

Bedömning utifrån Agenda 2030

Ärendet berör mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-14

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Anna Wejdin
Tf Funktionschef

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/334
2026-04-14

Beslut skickas till
anna.augustin@stenungsund.se
elin.hjalmarsson@stenungsund.se
anna.wejdin@stenungsund.se

§ 65

Dnr: KS 2024/197

Delrapportering nr. 2 av brottsförebyggande åtgärder 2024–2026

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen noterar delredovisning nr. 2 av brottsförebyggande åtgärder 2024–2026 och att slutredovisning kommer ske under våren 2027.

Sammanfattning av ärendet

Denna rapport utgör den andra av tre planerade delredovisningar avseende Stenungsunds kommuns brottsförebyggande åtgärder för period 2024–2026. Delredovisningen bygger på kommunens strategiska brottsförebyggande åtgärdsplan. Åtgärdsplanens första punkt behandlar implementeringen av kommunens handlingsplan mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa två planer har tillsammans konkretiserats till 27 uppdrag. Åtgärderna bygger till stor del på intern samverkan men också på samverkan med externa aktörer. Denna delredovisning presenterar status för samtliga 27 uppdrag. Uppföljningen visar att samtliga uppdrag är påbörjade, 15 uppdrag (56%) är delvis slutförda och 12 uppdrag (44%) är slutförda. Detta är en förflyttning från delredovisning 1 som visade att sex uppdrag hade slutförts (21 %), tjugo uppdrag var delvis slutförda (72 %) och att två uppdrag (7 %) ännu inte hade påbörjats.

Vid allmänna utskottets sammanträde lyfts vikten av att förvaltningen arbetar med de brottsförebyggande frågorna även gällande upphandlingar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-16
Delredovisning 2 - Brottsförebyggande åtgärder 2024–2026

Beslut skickas till

Ida.ingerholt@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2024/197
2026-04-16

Ida Ingerholt
Brottsförebyggande samordnare

Till kommunstyrelsen

Delrapportering nr. 2 av brottsförebyggande åtgärder 2024–2026

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen noterar delredovisning nr. 2 av brottsförebyggande åtgärder 2024–2026 och att slutredovisning kommer ske under våren 2027.

Sammanfattning av ärendet

Denna rapport utgör den andra av tre planerade delredovisningar avseende Stenungsunds kommuns brottsförebyggande åtgärder för period 2024–2026. Delredovisningen bygger på kommunens strategiska brottsförebyggande åtgärdsplan. Åtgärdsplanens första punkt behandlar implementeringen av kommunens handlingsplan mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa två planer har tillsammans konkretiserats till 27 uppdrag. Åtgärderna bygger till stor del på intern samverkan men också på samverkan med externa aktörer. Denna delredovisning presenterar status för samtliga 27 uppdrag. Uppföljningen visar att samtliga uppdrag är påbörjade, 15 uppdrag (56%) är delvis slutförda och 12 uppdrag (44%) är slutförda. Detta är en förflyttning från delredovisning 1 som visade att sex uppdrag hade slutförts (21 %), tjugo uppdrag var delvis slutförda (72 %) och att två uppdrag (7 %) ännu inte hade påbörjats.

Beskrivning av ärendet

Bakgrunden till det brottsförebyggande arbetet utgörs av lag (2023:196) om kommuners brottsförebyggande ansvar samt Stenungsunds kommuns Strategiska plan 2025–2027. Den brottsförebyggande åtgärdsplanen antogs av kommunfullmäktige den 23 maj 2024. Denna plan innefattar implementeringen av kommunens handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, vilken antogs av kommunfullmäktige den 9 november 2023. Handlingsplanen och åtgärdsplanen har konkretiserats till 27 åtgärdsuppdrag. Ansvaret för genomförandet av de 27 åtgärderna sträcker sig över sektorerna socialtjänst, utbildning, stödfunktioner samt det kommunala bolaget Stenungsundshem. Det operativa genomförandet sker ofta i samverkan. Åtgärdernas nuvarande status redovisas i delrapporten genom färgkoder: Grön (genomförd/införd i ordinarie verksamhet), Gul (påbörjad), Röd (ej påbörjad).

Bland de åtgärder som vidtagits återfinns kompetenshöjande insatser inom området våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck, metodutveckling, utveckling och implementering av nya rutiner samt riktade insatser såsom arbetssättet Huskurage och MVP (mentorer i våldsprevention). Det finns åtgärder som riktar sig till beslutsfattare, exempelvis utbildning för förtroendevalda. Vissa åtgärder, så som crime proofing och införandet av området våld i medarbetarsamtalen, är under implementering.

Redovisningen relaterar till rutinaktivitetsteorin, dvs. att brott kan förebyggas genom att påverka någon genom tre faktorer: motiverad förövare, lämpligt objekt, och frånvaro av kapabla väktare. En analys i slutet av rapporten visar på positiva indikationer avseende samtliga tre faktorer. Slutredovisning kommer att ske under våren 2027 och en ny åtgärdsplan kommer tas fram senare under samma år.

Ekonomisk bedömning
Ärendet är av administrativ karaktär och medför i sig inga ekonomiska konsekvenser. Ingen ytterligare finansiering krävs för att fullfölja de planerade åtgärderna under perioden 2024–2026. Insatserna sker inom befintliga ramar och genom samverkan mellan kommunala verksamheter och externa aktörer. Eventuella framtida behov kopplas till kommande budgetprocesser.

Barnkonsekvensanalys
Ärendet är av administrativ karaktär och medför i sig inga konsekvenser för barn. Många av åtgärderna riktar sig direkt till barn och unga eller påverkar deras trygghet och skydd. Exempelvis berör kompetenshöjande åtgärder i skolan och socialtjänsten möjligheten att tidigt identifiera utsatthet, medan utveckling av SSPF-samverkan ska förstärka stödet till unga i riskzon. Projektet *Fritidsgård för alla (som vill) MVP* syftar till att skapa trygga inkluderande miljöer för unga. Sammantaget bedöms åtgärderna bidra till barns rättigheter, trygghet och utveckling.

Bedömning utifrån Agenda 2030
Ärendet berör mål 5 om Jämställdhet, mål 11 om Hållbara städer och samhällen samt mål 16 om Fredliga och inkluderande samhällen.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-16
Delredovisning 2 - Brottsförebyggande åtgärder 2024–2026

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2024/197
2026-04-16

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Anna Wejdin
Tf. funktionschef

Beslut skickas till
Ida.ingerholt@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Brottsförebyggande åtgärder 2024–2026

Delredovisning 2 – våren 2026

Innehållsförteckning

Inledning 4
Teoretisk ram 5
1.1 Politiker; Kompetens-höjning Våld i nära relation (ViN) 6
1.2 Sektor socialtjänst; Kompetens-höjning ViN 6
1.3 Individ och familjeomsorg (IFO), kompetenshöjning ViN 7
1.4 IFO, kvalitetssäkring, ViN 7
1.5 IFO, metod ViN 8
1.6 Vård och omsorg, kompetenshöjning ViN 8
1.7 Vård och omsorg, Rutin våld i nära relation 9
1.8 Funktionshinder, kompetenshöjning ViN 9
1.9 Funktionshinder, rutin Våld i när relation 10
1.10 Kvalitetsutveckling SSPF 10
1.11 Sektor utbildning, kompetenshöjning ViN 11
1.12 Kultur och Fritid - Fritidsgård för alla (som vill) – MVP fritid 11
1.13 Kultur och fritid, kompetenshöjning ViN, föreningsliv 12
1.14 Stenungsundshem – Huskurage 13
1.15 Aktivitetsserie kompetenshöjning Våld i nära relationer 2024 14
1.16 Våld i nära relationer i det systematiska arbetsmiljöarbetet 14
1.17 Externa samverkansgruppen ViN 14
1.18 En vecka fri från våld 15
1.19 Samverkan SIMBA 16
1.20 ”Det öppna fönstret” – våldsutövare 16
1.21 EST 17
1.22 Sektor utbildning mot brott 17
1.23 Krogar mot knark 18
1.24 Seniorer mot bedrägeri 19
1.25 Fakturabedrägerier mot företag 20
1.26 Stenungsund Crime proofing 20
1.27 Strategi mot våldsbejakande extremism 21
Förflyttning mot ökad förmåga 22

Inledning

Denna rapport utgör den andra av tre delredovisningar av Stenungsunds kommuns brottsförebyggande åtgärder 2024-2026. Dessa åtgärder uttrycks i sista delen av rapporten *Brottsförebyggande arbete i Stenungsunds kommun 2023/2024* antagen av kommunfullmäktige 2024-05-23 (Dnr: KS 2024/197). Det brottsförebyggande arbetet är på grund av omvärldsläget ett prioriterat område i kommunen, enligt Strategisk plan 2025-2027[1].

Läsanvisningar:

Den brottsförebyggande åtgärdsplanens första åtgärd var att implementera *Handlingsplan mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck i Stenungsund 2024 – 2026* (nedan kallad Handlingsplan) antagen av kommunfullmäktige 2023-11-09 (Dnr: KS 2023/724). I syfte att förenkla genomförandet och förtydliga ansvaret har dessa två planer sammanställts i punktform och formerats till 27 åtgärdsuppdrag. Uppdragen har antingen riktats till utpekad ansvarig eller drivs som samverkansprojekt. I delredovisning ett framgår att fem av 27 uppdrag genomförts och avslutats, resterande uppdrag redovisas nedan.

Under rubriken ”Beslutade syften enligt handlingsplan och/eller åtgärdsplan” återges de punkter som formellt har beslutats i den brottsförebyggande handlingsplanen eller åtgärdsplanen.

Under rubriken ”Förvaltningens genomförande” beskrivs de 27 åtgärder som förvaltningen ska genomföra, eller planerar att genomföra.

Under rubriken ”Status” används en färgkod för att visa hur långt arbetet med respektive aktivitet har kommit.

- **Grön**: Aktiviteten är genomförd och/eller har övergått till ordinarie verksamhet.
- **Gul**: Aktiviteten är påbörjad och kommer att följas upp vidare.
- **Röd**: Aktiviteten har ännu inte påbörjats.

Längst bak i rapporten finns en sammanställning som visar status för alla aktiviteter efter period två samt en sammanställning från förra årets delredovisning för att kunna se förflyttningen som skett.

”Period ett” bedrevs från åtgärdsplanens antagande (2024-05-23) och fram till delredovisning ett (2025-06-16). ”Period två” avser perioden mellan delredovisning ett och delredovisning två (våren 2026) och är alltså den period denna delredovisning

[1] Strategisk plan 2025-2027, Budget 2025

beskriver. ”Period tre” kommer att beskriva arbetet som bedrivs från delredovisning två och fram till slutredovisning våren 2027.

Teoretisk ram

Rutinaktivitetsteorin är en kriminologisk teori som förklarar hur och varför brott uppstår i vardagliga sammanhang. Teorin utvecklades av Lawrence Cohen och Marcus Felson 1979 och fokuserar på att brott sker när tre specifika faktorer sammanfaller i tid och rum:

Brottstriangelns tre delar:

1. Motiverad förövare – någon som har en vilja eller motivation att begå ett brott.
2. Lämpligt objekt eller offer – något eller någon som är sårbar, attraktiv för förövaren och tillgänglig.
3. Avsaknad av kapabla väktare – det finns ingen närvarande person (t.ex. polis, granne eller kamera) eller annan form av kontroll som kan hindra brottet.

När dessa tre faktorer möts ökar sannolikheten för att ett brott ska ske. Brott kan således förebyggas genom att en eller flera av brottstriangelns sidor motverkas. I slutet av denna delredovisning ges en kort analys av vad implementeringsarbetet hittills har lett till för utveckling inom dessa tre områden.

Beslutade syften enligt handlingsplan och/eller åtgärdsplan	*Förvaltningens genomförande*	**Status**
• *Politiker ska genomgå NCK:s webbaserade introduktionsutbildning om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation (se mer i Handlingsplan).* • *Politiker ska genomgå webbaserade introduktionsutbildningar om hedersrelaterat våld och förtryck (se mer i Handlingsplan).*	## 1.1 Politiker; Kompetens-höjning Våld i nära relation (ViN) **Förtroendevalda politiker i Stenungsunds kommun har delgetts länkar till de utbildningar som anges i handlingsplanen. De politiker som inte tagit del av dessa kommer erbjudas nya utbildningstillfällen under 2026.** Under 2026 kommer nya tillfällen för utbildningar att erbjudas för de som inte tagit del av de webbaserade utbildningarna. Det har inkommit önskemål om fysiska utbildningar som komplement till de webbaserade vilket ses över om det ska bokas in. Denna åtgärd kommer slutredovisas 2027. Utbildning för lokalpolitiker i Stenungsunds kommun om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck förväntas öka deras kunskap om orsaker och konsekvenser, vilket förbättrar förmågan att fatta informerade beslut och skapa politiska riktlinjer. Den stärker också samverkan mellan myndigheter och verksamheter för att tidigt identifiera och hantera våld. Genom ökad kompetens kan beslutsfattare bidra till att utveckla förebyggande insatser mot våld i nära relationer.	
• *Verksamhetschef/enhets-chef planerar och genomför lämplig grundutbildning om hedersrelaterat våld och förtryck för sin personal (se mer i Handlingsplan).* • *All nyanställd personal ska genomgå grundutbildning om heder som en del av introduktionen.* • *Inventera och tillgodose behovet av yrkesspecifika och fördjupade fortbildningsinsatser som inte täcks in av ovanstående grundutbildningar.*	## 1.2 Sektor socialtjänst; Kompetens-höjning ViN **Sektor socialtjänst har under 2025 fått tillgång till adekvata utbildningar genom utbildningsportalens utbud, ordinarie introduktion och under En vecka fri från våld. Respektive Verksamhetschef/enhetschef hänvisar personal regelbundet till dessa.** De olika målgruppernas behov kommer att ligga till grund för vilka webbutbildningar som ingår i utbudet i kommunens utbildningsportal. Utbildningsinsatser som ges på temat, exempelvis i samband med En vecka fri från våld, har uppmuntrats av chefer och kommer även göra det under 2026. De planerade utbildningsinsatserna för socialtjänstens personal syftar till att stärka rollen som ”kapabel väktare” som genom ökad kunskap och kompetens bättre kan identifiera och hantera våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. Genom att anpassa utbildningarna till olika målgruppers behov stärks personalens förmåga att agera proaktivt och snabbt vid misstanke om våld, vilket leder till en mer effektiv insats för utsatta individer.	

- *All personal inom IFO ska genomgå grundutbildning våld i nära relation via Göteborg Stads kompetenscentrum om våld i nära relationers utbud eller Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer (webbkursomvald.se).*

- *All nyanställd personal inom IFO ska genomgå grundutbildning våld i nära relation som en del av introduktionen.*

- *Utsedd personal inom IFO ska genomgå utbildningen Samtal om våld med våldsutövare (Länsstyrelsen).*

- *Vuxna och barn som är eller har varit utsatta får det stöd och skydd de behöver.*

- *Våldsutövare som söker hjälp för sitt våldsbeteende får adekvat och målgruppsanpassat stöd för att förändra sitt beteende och upphöra med våldet.*

- *Verksamhetsanpassa och implementera Rutin våld i nära relation.*

- *Lokala resursgruppen inom IFO ska fortsätta arbetet för att stärka och behovsanpassa det interna arbetet.*

- *Främja ett gott föräldraskap genom att*

1.3 Individ och familjeomsorg (IFO), kompetenshöjning ViN

IFO kommer under 2025 få tillgång till adekvata utbildningar genom utbildningsportalens utbud, via Länsstyrelsen, i den ordinarie introduktion och aktiviteter under En vecka fri från våld. Respektive verksamhetschef/enhetschef hänvisar personal regelbundet till dessa.

Personal inom IFO har gått Länsstyrelsens Västra Götalands utbildning kring barn och föräldrar i skyddat boende. Flera medarbetare har deltagit i utbildning gällande ”samtal om våld” kopplat till förövare, samt utbildningen Patriark. Patriark är en utbildning om hedersrelaterat våld och förtryck. Ovanstående utbildningar gavs också av Länsstyrelsen Västra Götaland.

Utöver detta har även nya medarbetare fått olika utbildningar i våld i syfte att alla erhåller en basnivå när det gäller kompetenssatsningar.

De planerade utbildningarna kommer att stärka IFO:s förmåga att snabbt och effektivt identifiera och agera vid misstanke om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Genom att erbjuda riktade utbildningar, samtal med våldsutövare och uppdaterade introduktionsprogram, får personalen verktyg att agera proaktivt och ingripa i kritiska situationer. Detta förväntas leda till ett mer effektivt och handlingskraftigt stöd för utsatta individer, vilket ökar tryggheten och minskar risken för fortsatt våld.

1.4 IFO, kvalitetssäkring, ViN

Ett kvalitetssäkrat stöd och skydd till utsatta och stöd och behandling för våldsutövare bevakas främst av styrgruppen ViN, men också den lokala resursgruppen inom IFO.

Ett pågående arbete med omställning till den nya socialtjänstlagen görs och det finns en handlingsplan och aktivitetsplan för denna omställning. Dessa är övergripande och inte riktat till våld specifikt. I detta arbete berörs ViN och det finns en arbetsgrupp gällande detta. Kompetensförsörjning angående våldsutövare görs löpande samt även grundläggande utbildning.

Ett pågående arbete görs med att skapa ett processinriktat arbetssätt för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck i stället för en rutin. Arbetet görs både på barn och unga samt vuxen eftersom processerna i många avseenden hänger ihop och där samverkan är viktig. Processen visar tydligare de olika handläggningsflöden som kan pågå samtidigt och kan på ett bättre sätt bidra till ökad sammanhållning, ökad samverkan och ökad rättssäkerhet. Arbetet fortgår under 2026. Våldsutövare finns till viss del i nuvarande rutin också.

En förstärkning av föräldraskapsstöd är påbörjat och en handlingsplan angående föräldraskapsstöd är under framtagande.

De planerade insatserna förväntas fungera brottsförebyggande genom att påverka gärningspersonen, offret och den fysiska

erbjuda föräldraskapsstöd.

miljön. Genom att stärka stödet för våldsutövare, genom utbildning och behandling, kan deras benägenhet att begå våld minskas, vilket direkt påverkar gärningspersonen. Samtidigt kommer ökat stöd och skydd för utsatta att ge ett bättre skydd och stärkt förmåga att hantera våldet, vilket påverkar den som utsatts.

1.5 IFO, metod ViN

- *Använda skannings- och riskbedömningsinstrumentet FREDA-kortfrågor vid alla nybesök inom IFO.*
- *Använda skannings- och riskbedömningsinstrumentet Patriark i hedersrelaterade ärenden inom IFO.*
- *Enheten för barn och unga ställer frågor om våld i samtal med barn/unga.*

Arbetet med FREDA-kortfrågor, Patriark och att fråga om våld i samtal med barn/unga är implementerat i ordinarie arbetssätt och följs upp i egenkontroll. Uppdraget slutfört under period ett och kommer att slutredovisas i mars 2027.

1.6 Vård och omsorg, kompetenshöjning ViN

- *Utsedd vård- och omsorgspersonal ska genomgå grundutbildning våld i nära relation via Göteborgs stads kompetenscentrum om våld i nära relationers utbud eller Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer (webbkursomvald.se).*
- *Utsedd personal (s.o) inom verksamheten ska kontinuerligt utbilda vidare på APT och implementera ex Socialstyrelsens webbutbildning ”våld mot äldre” som en återkommande aktivitet.*
- *Initiera en resursgrupp inom vård och omsorg (likt den inom IFO*).*

Personal från Vård och omsorg kommer från 2025 och framåt grundutbildas via webbutbildningar och under APT. Åtgärden kommer slutredovisas 2027.

Under 2025 har Vård och omsorg fokuserat på att cheferna inom verksamheten ska utbildas i våld i nära relationer, vilket har genomförts med stöd av Göteborgs stads utbildning om ViN. När cheferna fått utbildning har arbetet fortsatts genom att sprida information om ViN och hur personal kan söka stöd, vilket har skickats ut via månadsbrev. Vissa chefer genomför även en studiecirkel kopplat till boken ”jobbet var min enda trygga plats” under våren 2026 i syfte att fördjupa kunskapen i ämnet. I samband med detta har även Orange Week uppmärksammats, för att ytterligare lyfta frågan och engagera personalen.

Övrig personal behöver också utbildas och det planeras utföras under hösten 2026. Innan de arbetet kan påbörjas behöver rutiner och arbetssätt ses över så att det kan säkerställa att kunskapen implementeras på ett tydligt och effektivt sätt. Detta har varit föremål för diskussion både i ViN-gruppen, samt ett påbörjat arbete med att förenkla ViN-rutinen (se åtgärd 1.7).

Framåt för 2026 kommer Vård och omsorg att planlägga hur den fördjupade kunskapen om ViN ska nå ut till personalen, utöver de insatser och informationsspridningar som redan görs. Rutinerna ska ses över och justeras, och därefter är nästa steg

att sätta igång utbildningsinsatser för personalen. Planen är att implementera kompetensutveckling på exempelvis APT.

Vård- och omsorgspersonal har en viktig roll i att identifiera och hjälpa våldsutsatta genom nära kontakt med individer i riskzon, vilket gör deras kunskap om våld avgörande för tidig intervention. De förväntade effekterna av kompetenshöjning är bättre förmåga till identifikation av utsatthet och snabbare stöd och hjälp, vilket förbättrar skyddet för utsatta.

- *Verksamhetsanpassa och implementera Rutin våld i nära relation.*

1.7 Vård och omsorg, Rutin våld i nära relation

Rutin med fokus att upptäcka och anmäla har tagits fram och ska presenteras för sektorsledningen under våren 2026. Arbete har skett i nära samarbete med funktionshinderverksamheten. Fortsatt arbete med implementering kommer ske under året och slutredovisas 2027.

Införandet av en rutin för våld i nära relationer ger vård- och omsorgspersonal tydliga riktlinjer för att snabbt identifiera, agera och ge stöd till brukare/omsorgstagare vid misstankar om våld, vilket ökar deras förmåga att ingripa effektivt. På så vis stärks personalens roll som aktiva förmedlare av skydd, vilket minskar risken för fortsatt våld genom tidiga åtgärder och rätt stöd.

- *Utsedd personal inom LSS ska genomgå grundutbildning våld i nära relation via Göteborgs stads kompetenscentrum om våld i nära relationers utbud eller Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer (webbkursomvald.se).*

- *Utsedd personal (s.o) inom verksamheten ska kontinuerligt utbilda vidare på APT om ”våld mot personer med funktionsnedsättning” som återkommande aktivitet.*

- *Alla brukare inom funktionshinder ska få information och erbjudande om att gå VIP-programmet* minst en gång.*

1.8 Funktionshinder, kompetenshöjning ViN

Funktionshinderverksamheten kommer från 2025 och framåt grundutbildas via webbutbildningar och under APT. Arbetet följs upp under 2026.

Utsedd personal inom LSS har genomgått grundutbildning i våld i nära relationer via Göteborgs Stads kompetenscentrum. Med utsedd personal avses våld i nära-ombud (ett ombud per enhetschef). Även metodutvecklare och enhetschefer har genomgått utbildningen. Vidare har strukturerade ombudsträffar etablerats och genomförs terminsvis. Kunskap sprids därefter vidare till respektive arbetsgrupp. Kompetenshöjande inslag på APT har påbörjats och kommer att integreras i verksamheternas årshjul.

VIP-programmet (Viktig Intressant Person) är ett våldsförebyggande program med syfte att förebygga att personer med intellektuella och psykiska funktionsnedsättningar utsätts för, eller utsätter andra, för våld i nära relationer. Verksamhetsområdet har identifierat utmaningar kopplat till målsättningen att erbjuda VIP-programmet till samtliga brukare. Utmaningarna avser dels resursmässiga förutsättningar, såsom kostnader för utbildning av fler utbildare och behov av att avsätta personal från ordinarie verksamhet, dels begränsningar kopplat till programmets målgrupp och brukarnas individuella förutsättningar. Mot denna bakgrund bedöms det nödvändigt att verksamhetsområdet själva ansvarar för bedömningen av vilka brukare som kan tillgodogöra sig VIP-programmet samt på vilket

- *Initiera en resursgrupp inom funktionshinder (likt den inom IFO*).*

sätt och i vilken omfattning programmet kan erbjudas. Urval till VIP-programmet kan därför inte ske generellt utan ska baseras på professionella bedömningar inom verksamhetsområdet.

För att säkerställa att samtliga brukare nås av arbetet med våld i nära relationer avser verksamhetsområdet att arbeta med flera individuellt anpassade insatser. Exempel på detta är tematiska dialoger på husmöten, systematisk uppföljning av livsområdet ”känsla av otrygghet” i genomförandeplaner samt enskilda samtal med brukare med stöd av anpassade kommunikationsmetoder. VIP-programmet erbjuds fortsatt till avsedd målgrupp och verksamhetsområdet ser över möjligheten att i viss utsträckning utöka omfattningen.

Verksamhetsområdet Funktionshinder bedömer att åtgärden avseende kompetenshöjning är genomförd. Erbjudande av VIP-programmet görs fortsatt till de brukare som bedöms kunna tillgodogöra sig utbildningen utifrån var och ens individuella förutsättningar.

- *Verksamhetsanpassa och implementera Rutin våld i nära relation.*

1.9 Funktionshinder, rutin Våld i när relation

Rutin med fokus att upptäcka och anmäla har tagits fram och ska presenteras för sektorsledningen under våren 2026. Arbetet har skett i nära samarbete med vård och omsorg. Fortsatt arbete med implementering kommer ske under året och slutredovisas 2027.

Införandet av en rutin för våld i nära relationer ger personal inom funktionshinderverksamheten tydliga riktlinjer för att snabbt identifiera, agera och ge stöd till brukare/omsorgstagare vid misstankar om våld. Detta stärker personalens förmåga att ingripa tidigt och effektivt, vilket ökar deras roll som viktiga aktörer för att skydda utsatta brukare och minska risken för fortsatt våld.

1.10 Kvalitetsutveckling SSPF

Som en del av Stenungsunds kommuns brottsförebyggande arbete ska sektor socialtjänst tillse att forumet SSPF ökar fokus på:

- *Våldsperspektivet*
- *Radikaliseringsperspektivet*

I samband med ny kommande lagstiftning och pågående regeringsuppdrag förväntas högre krav på samverkan kring unga i riskzon att uppstå även för Stenungsunds kommun. Samverkan kring unga i kriminalitet (inkl. våld och radikalisering) eller i riskzon för utvecklande av kriminalitet behöver därför utvecklas och kvalitetssäkras. Arbetet kommer slutredovisas 2027.

I Stenungsunds kommun bedrivs sedan tidigare samverkan mellan skola, socialtjänst, fritidsverksamheten och polisen; SSPF. Denna samverkansstruktur kan utgöra grund för de höjda krav på samverkan som regeringsuppdrag och lagförändringar kräver. Samverkansarbetet behöver då ytterligare utvecklas och kvalitetssäkras. Därför har sektor socialtjänst tillsatt en arbetsgrupp under 2025 som gjorde en kartläggning på hur brottsligheten ser ut i kommunen bland barn och unga. Sektor utbildning har också gjort en kartläggning för att utveckla SSPF-arbetet. Underlaget har legat till grund för hur Socialtjänsten ska organisera och bygga arbetet framåt. Utifrån detta arbete har det anställts en brottsförebyggande samordnare i sektor socialtjänst, samt en pågående rekrytering för en tjänst som dels ska vara SSPF-koordinator och dels brottsförebyggare.

Förväntade effekter av en kvalitetsutveckling av SSPF är ett effektivare samarbete mellan socialtjänst, skola, polismyndighet och fritidsverksamhet med mer kunskapsbaserade åtgärder och bättre stöd till barn och unga i riskzon.

1.11 Sektor utbildning, kompetenshöjning ViN

Lämpliga utbildningar kommer att ingå i utbildningsportalens utbud, ordinarie introduktion och verksamhetschef/ enhetschef/rektor hänvisar personal regelbundet till dessa. Övriga kompetenshöjande insatser uppmuntras på olika nivåer. Slutredovisning kommer ske våren 2027.

De olika verksamheternas ordinarie introduktionsprogram kommer att innefatta introduktionsutbildning inom våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Utöver detta har Nösnäsgymnasiets personal haft en temaföreläsning om normer, kön och heder. (se mer om utbildningsinsatser under 1.12).

Ytterligare utbildningar kommer under 2026 hållas för sektorsledningen då detta har efterfrågats. Ytterligare utbildningar kommer erbjudas till övrig personal och anpassas efter målgrupperna som de olika verksamheterna möter.

De förväntade effekterna av dessa åtgärder är en stärkt brottsförebyggande förmåga genom ökad kunskap och medvetenhet om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld bland personal inom utbildningssektorn. Genom att integrera utbildning i ordinarie introduktionsprogram och uppmuntra kontinuerlig kompetensutveckling, får personalen bättre verktyg för att upptäcka och hantera våldsituationer tidigt, vilket kan förebygga ytterligare våld och stödja utsatta individer. Genom att även involvera sektorledningen och uppmärksamma En vecka fri från våld, förstärks engagemanget och det brottsförebyggande arbetet på flera nivåer inom verksamheterna.

- *Verksamhetschef/enhetschef/rektor planerar och genomför lämplig grundutbildning om våld i nära relation för sin personal.*
- *Verksamhetschef/enhetschef/rektor planerar och genomför lämplig grundutbildning om hedersrelaterat våld och förtryck för sin personal (se mer i Handlingsplan).*
- *All nyanställd personal ska genomgå grundutbildning om heder som en del av introduktionen.*
- *Erbjudas kunskapshöjande utbildning om ungas våld i partnerrelationer av sektor stödfunktioner/Folkhälsa.*
- *Erbjudas kunskapshöjande utbildning om prostitution och människohandel för sexuella ändamål av Sektor stödfunktioner/Folkhälsa.*
- *Fritidsledare och andra yrkesverksamma som arbetar med ungas fritid ska ha verktyg och få stöd i hur de kan prata med unga enskilt eller i grupp om våld (se mer i Handlingsplan).*

1.12 Kultur och Fritid - Fritidsgård för alla (som vill) – MVP fritid

För att effektivt arbeta våldsförebyggande påbörjades utvecklingsarbetet kallat Fritidsgård för alla (som vill). Ett första steg i utvecklingsarbetet var att kartlägga nuläget och identifiera utvecklingsbehov, för att kunna ta fram förslag på specifika åtgärder. Detta arbete har resulterat i att Stenungsunds kommun börjar arbeta enligt MVP fritid-konceptet under 2025. Denna åtgärd befinner sig nu i implementeringsfasen och slutredovisas 2027.

Samordnare och chef har genomfört utbildningen MVP Fritid för chefer, vilken omfattat digital grundkurs, heldagsutbildning med fokus på kartläggning och analys samt planering och uppföljande digital workshop med fokus på implementering. Ungdomsarbetarna har också genomfört MVP Fritid-utbildning i samarbete med föreningen MÄN. *Mentorer i Våldsprevention* (MVP) är en strukturerad metod som arbetar med normer, trygghet och åskådaransvar genom reflektion och scenariobaserade diskussioner. Syftet med utbildningen har varit att stärka kunskapen om våld bland både personal och deltagare, främja kritiskt tänkande, skapa utrymme för icke-dömande dialog och reflektion, öva empatisk förmåga samt inspirera till att aktivt våga agera mot våld.

Hela ungdomsverksamheten har dessutom påbörjat en lokal kartläggning av deras olika verksamheter för att identifiera i vilka verksamheter och aktiviteter MVP-metodiken kan implementeras och hur det ska göras på ett effektivt sätt.

Personal inom Ungdomsverksamheten har även genomfört Räddningstjänstens PDV-utbildning (Pågående dödligt våld) samt utbildningen *Första hjälpen till psykisk hälsa*, en tvådagarsinsats som syftar till att kunna identifiera psykisk ohälsa och agera korrekt vid akuta kriser.

Arbetet på fritidsgårdarna har fortsatt att utvecklas för att stärka trygghet, struktur och kvalitet. Vid varje verksamhetstillfälle uppmanas alla besökares vårdnadshavare att lämna kontaktuppgifter samt godkänna ungdomars deltagande i aktiviteter. Alla ungdomar noteras och välkomnas vid ankomst för att skapa en trygg och inkluderande miljö. Det råder nolltolerans mot alla former av diskriminering inom Ungdomsverksamheten. Fritidsgårdarna arbetar med tydliga och välkända regler och riktlinjer, och det pågår ett kontinuerligt arbete för att säkerställa att verksamheten bedrivs likvärdigt oavsett vilken personal som tjänstgör.

All verksamhet dokumenteras noggrant och följs upp, med särskilt fokus på avvikande händelser. Samverkan med andra kommunala aktörer är en central del i arbetet och sker löpande med skola, socialtjänst, polis och elevhälsa.

En jämlik och säker fritid för unga förväntas minska risken för vålds- och brottshandlingar genom att skapa en miljö där normer för negativt beteende, som våld och diskriminering, aktivt utmanas. Genom att ge unga positiva förebilder och verktyg att hantera konflikter på ett konstruktivt sätt, kan risken för att unga ska utveckla brottsliga beteenden eller bli utsatta för våld minskas.

- *Idrottsledare inom föreningslivet för barn och ungdomar erbjuds utbildning inom barns utsatthet, för ökad jämställdhet och förebyggande arbete mot våld och destruktiva*

1.13 Kultur och fritid, kompetenshöjning ViN, föreningsliv

Uppdraget blev omhändertaget under period ett och kommer att slutredovisas våren 2027.

könsnormer (se mer i Handlingsplan).

- *Ökad kunskap bland hyresvärdar och dess personal i kommunala hyresbolaget om våld och våldets konsekvenser i boendemiljön genom utbildning.*

- *Ta fram och implementera rutin för hur personal i kommunala bostadsbolaget ska agera vid misstanke om våld.*

- *Kommunen samverkar med Stenungsundshem kring våldspreventivt arbete.*

- *Sprida ”tvättstugeinformation” (på olika språk) om stöd vid våld och förtryck. Samverkan med Stenungsundshem, fastighetsägare, Kvinnojour, Brottsofferjour, polis.*

1.14 Stenungsundshem – Huskurage

Stenungsundhem arbetar förebyggande mot våld i nära relationer genom utbildning av personal och medvetenhetskampanjer hos sina hyresgäster, och har infört arbetssättet Huskurage.

Huskurage är en våldspreventiv metod för att förebygga, förhindra och stoppa mäns våld mot kvinnor och våld mot närstående. Metoden innebär att kunskap om våld och civilkurage sprids för att få fler att agera vid oro för att någon far illa i sitt hem.

Stenungsundshem har fortsatt sitt arbete under året och beslutet om den policy som ligger till grund för införandet av Huskurage har nu godkänts av styrelsen. I och med detta har samtliga hyresgäster fått informationsblad om Huskurage och policyn anslås i samtliga trapphus där information getts på olika språk. Detta har inneburit att ca 4000 hyresgäster har fått information om våld i nära relation samt Huskurage som metod.

En utbildning på ämnet ViN för hela personalgruppen på 35 personer har genomförts i december 2025. Utbildningen leddes av Ivana Bragman från Uppsala universitet och följdes av en fördjupad utbildning för ledningsgruppen i ämnet. Ledningsgruppen har även gått en webbutbildning om ViN på Jämställdhetsmyndighetens plattform. Riktlinje är framtagen och beslutad av bolagets samverkansgrupp samt kommunicerad i hela organisationen.

Stenungsundshem medverkar även i flera av kommunens brottsförebyggande forum. Dels den externa samverkansgrupp Våld i nära relationer, där exempelvis En vecka fri från våld uppmärksammas. Dels på kommunens Måndagsmöten där aktörer från STO-området som möter eller jobbar med ungdomar delar information eller erfarenheter för att arbeta mer brottsförebyggande mot ungdomar. Ytterligare ett forum Stenungsundshem deltar på är EST, där lägesbilder delas av kommunen, polisen och räddningstjänsten. Stenungsundshem har även medverkat i kommunens brottsförebyggande råd (BRÅ).

Den upplevda tryggheten har ökat 3,3% sedan förra årets mätning. Detta kan förklaras av flera olika orsaker men där arbetet mot våld i nära relation kan tänkas ha bidragit.

De förväntade brottsförebyggande effekterna är ökad medvetenhet bland hyresgäster och personal om våld i nära relationer, vilket leder till snabbare upptäckt och bättre stöd.

Införandet av Huskurage skapar ett nätverk av uppmärksamma grannar och hyresvärdar som kan förhindra våld, medan utbildning och samverkan stärker personalens förmåga att agera proaktivt och ökar tryggheten i bostadsområdena.

- *Kommunen ska anordna lokal konferens om förebyggande av våld i nära relationer 2024.*

1.15 Aktivitetsserie kompetenshöjning Våld i nära relationer 2024

Uppdraget slutfört under period ett och kommer att slutredovisas i mars 2027.

- *Chefshandboken är uppdaterad med Våld i nära relationer – stöd för dig som chef.*
- *Utbilda chefer i att våga prata om våld på APT och i medarbetarsamtal.*
- *Sprida Jämställdhetsmyndighetens webbkurs Våld i nära relation – agera som chef eller kollega på APT.*
- *Fråga om våld i medarbetarsamtalet.*

1.16 Våld i nära relationer i det systematiska arbetsmiljöarbetet

Ämnet våld i nära relationer kommer att implementeras som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet enligt punkterna som beslutats i handlingsplanen. Åtgärden kommer slutredovisas 2027.

Den utsedda HR-partnern för detta arbete har uppdaterat chefshandboken med information om stöd för samtal med medarbetare och kontaktlista vid utsatthet, vilket var klart redan vid förra delredovisningen.

Avonova har utbildning och kompetens i ämnet våld i nära relationer och ämnet finns implementerat i befintliga arbetssätt hos dem. Detta har den ansvariga HR-partnern stämt av.

Samtliga chefer har fått en bok med information om ViN. Chefer har också fått information om APT-material samt fått Jämställdhetsmyndighetens webbkurs skickad till sig. Även mallen för medarbetarsamtalet har uppdaterats med frågor som berör ämnet våld och otrygghet.

Under 2026 ska detta arbete följas upp vidare för att se att insatserna som gjort under 2025 implementerats på ett effektivt sätt eller om cheferna har andra behov av stöd i frågan.

Att integrera våld i nära relationer i det systematiska arbetsmiljöarbetet förväntas leda till ökad medvetenhet och handlingsberedskap hos chefer och medarbetare. Detta för att skapa en tryggare arbetsmiljö där tecken på våld kan upptäckas tidigt, vilket minskar risken för fortsatt våld och gör att utsatta snabbare får stöd.

- *Externa samverkansgruppen ViN (våld i nära relation) ska ha fortsatt erfarenhetsutbyte och vidareutveckla samverkan, för ett effektivare stöd till våldsutsatta.*

1.17 Externa samverkansgruppen ViN

Den externa samverkansgruppens syfte har justeras och kommer från och med 2025 att fokusera sitt arbete kring informations-, samverkans-, och kommunikationsaktiviteter kopplade till den nationella veckan En vecka fri från våld, och arbeta för fortsatt informationsutbyte. Vägledning tas fram under 2026 och åtgärden slutredovisas 2027.

- *Kommunen ska i samverkan med externa aktörer identifiera samarbetsmöjligheter kring förebyggande av våld i nära relationer.*

Samverkansgruppen har träffats 3 gånger under 2025. Inbjudna deltagare är brottsofferjouren, Svenska kyrkan, Zonta, primärvården, kvinnojouren, ungdomsmottagningen, samordningsförbundet, Stenungsundshem, Rädda Barnen, vuxenpsykiatrin, Pelikanen och folktandvården samt kommunens IFO, folkhälsa, brottsförebyggande samordnare och familjerådgivning.

Syftet är dels att de medverkande aktörerna ska känna till varandras uppdrag genom erfarenhetsutbyte och att delge varandra information. Dels är syftet att samordna insatser runt en vecka fri från våld v 47 (vad respektive part kan bidra med, ex sprida information, material, lokal, aktivitet mm).

De förväntade brottsförebyggande effekterna är ökat uppmärksammande och medvetenhet om våld i nära relationer genom samordnade kommunikationsinsatser och stärkt samverkan. Det kan leda till att fler vågar agera vid misstanke om våld, att lokala aktörer gör ett gemensamt ställningstagande och att våld upptäcks och förebyggs i ett tidigare skede.

1.18 En vecka fri från våld

- *Årligen revidera och uppdatera hemsidan Våld i nära relation – Stenungsunds kommun. Säkerställa att det finns riktad information på flera språk. Informationen ska beskriva rättigheter och skyldigheter samt kommunens stöd.*
- *Sprida information via sociala medier 2 ggr/år.*
- *Uppmärksamma nationella En vecka fri från våld.*
- *Sprida informationskampanjer kring våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.*
- *Sprida* Socialstyrelsens utbildningspaket Sex mot ersättning och sexuell exploatering regelbundet.*

** Internt.*

Dessa beslutade punkter omhändertogs under 2024 inom ramarna för Stenungsunds kommuns uppmärksammande av, och medverkan i, den nationella temaveckan En vecka fri från våld. Temaveckan har därefter blivit en återkommande temavecka och utfördes även under 2025, och planering för temavecka 2026 är påbörjad.

En vecka fri från våld 2025 planerades tillsammans med den externa samverkansgruppen ViN. Följande aktiviteter genomfördes:

- Manifestation på innetorget den 25/11 där Zonta var initiativtagare och flera samverkansparter deltog. Informationsfoldrar om stödinsatser delades ut.
- Svenska Kyrkan delade ut "kaffe på perrongen" med bifogad folder om stödinsatser.
- Svenska Kyrkan anordnade en lunchkonsert i kapellet den 25/11 där Zonta höll en kort information inom området ViN.
- Information om *Våld ur ett arbetsgivarperspektiv* på Frukostklubben som är en mötesplats för det lokala företagarnätverket.
- Två digitala föreläsningar för vårdnadshavare och andra viktiga vuxna med Caroline Engvall om *Sexualbrott mot barn på nätet*.

- Ett utbildningstillfälle för personal om *hedersrelaterat våld och förtryck* med resurscentrum Heder, Göteborgs stad.
- Kommunens individ och familjeomsorg uppmärksammade veckan genom att bära orangea tröjor och bjuda på apelsiner i receptionen.
- Stenungsundshems personal bar västar med texten En vecka fri från våld samt en QR-kod till kommunens hemsida med information om stödinsatser.

De förväntade brottsförebyggande effekterna av En vecka fri från våld är att öka kunskap och förändra attityder kring våld, vilket kan minska acceptansen för våld i samhället. Genom att uppmärksamma problemet brett, engagera många aktörer och uppmuntra till civilkurage, kan temaveckan bidra till att förebygga våld innan det sker.

- *Inom SIMBA:s samverkansplan för hälsa och den nära vården behandlas frågan med fokus på samverkan mellan berörda aktörer inom SIMBA.*

1.19 Samverkan SIMBA

Förvaltas enligt *SIMBA:s samverkansansplan för hälsa och den nära vården inom SIMBA-området 2024 – 2025.* Implementerad under period ett och kommer att slutredovisas våren 2027.

- *Se över möjligheten att ihop med polismyndigheten göra riktade insatser mot personer som är återkommande utövare av våld i nära relationer.*

1.20 ”Det öppna fönstret” – våldsutövare

Behovet av att stärka det uppsökande stödet för våldsutövare har identifierats och inledande diskussioner har förts med lokalpolisen. Samarbetsmöjligheter har diskuterats med lokalpolisen, bland annat genom förbättrad informationsöverföring och snabbare kontakt med socialtjänst.

”Det öppna fönstret” syftar på de tillfällen då en våldsutsatt eller en våldsutövare är mottaglig för hjälp. Detta kan inträffa i samband med att våldet blir uppmärksammat såsom i samband med gripande eller förhör av polisen, och ett samarbete mellan polis och socialtjänst är därför av stor vikt.

Vidare arbete med detta kommer ske under 2026 och slutredovisas 2027.

Arbetet med att vidareutveckla det uppsökande stödet har under det gångna året varit begränsat, främst till följd av resursmässiga förutsättningar. Trots detta har behovet tydliggjorts och viktiga inledande dialoger har kunnat föras och utbildning i ämnet har gjorts (se 1.4), vilket skapar förutsättningar för fortsatt arbete kommande år.

- *Kartlägga offentliga platser med återkommande våldshändelser.*

- *Kartlägga offentliga platser med återkommande skadegörelse.*

- *Förebygga oroligheter (våld) vid tillståndspliktiga evenemang.*

- *Samverkan ska också ske med Citycon för att:*

Förebygga våld i och kring Stenungstorg.

1.21 EST

EST har påbörjats i januari 2025 och har bedrivits och utvecklat under året, och kommer fortsätta under 2026.

Effektiv Samordning för Trygghet (EST) är en metod för att öka tryggheten i samhället genom ett nära och strukturerat samarbete mellan olika aktörer som kommun, polis och andra relevanta representanter. Metoden bygger på kunskapsbaserad brottsprevention och syftar till att samla in och analysera information för att snabbt kunna genomföra insatser som minskar otrygghet och förebygger problem. Genom regelbundna avstämningar och utvärderingar av lokal situation kan insatser snabbt sättas in i områden där de behövs mest. Metoden innebär även en strukturerad lägesbildsinsamling som ger ökad kunskap för långsiktiga förbättringar och åtgärder. Arbetssättet består av lägesbildsmöten, kvartalsanalys samt årsanalys och uppföljning.

EST-mötena har resulterat i god samverkan och trygghetsskapande arbete runt Arenan i Stenungsund. Detta stämmer väl överens med de förväntade effekterna av metoden vilket är snabbare och mer träffsäkra insatser mot lokala problem, vilket kan minska brott och öka tryggheten.

Under 2025 har EST fortsatt och externa aktörer rån näringslivet har även bjudits in var nionde vecka då mötet även är en halvtimme längre än vanligt för att ge utrymme till djupare diskussion och för att inkludera näringslivet i det brottsförebyggande arbetet. Detta upplägg kommer fortsätta under 2026 för att sedan utvärderas vid årsskiftet.

- *Formulerar erfarenhetsberättelse om Nösnäsgymnasiets systematiska krisarbete.*

- *Ta fram stödmaterial kring hur skolor och andra verksamheter kan öka sin beredskap mot stora kriser utifrån Nösnäsgymnasiets erfarenhetsberättelse.*

1.22 Sektor utbildning mot brott

Under period ett upprättades ett säkerhetsteam, en vägledning av säkerhet i skolbyggnader och en inventering av säkerhetsnivåer inleddes. Nösnäsgymnasiet framförde sina erfarenheter under utökad sektorsledning våren 2025, och gav inspiration till övriga verksamheter kring omhändertagandet av den nu antagna skolsäkerhetslagstiftningen. Under period två har samtliga skolor, grundskolor, gymnasieskola och vuxenutbildningar arbetat med inverteringens resultat och vidtagit adekvata åtgärder för att uppnå en fullgod säkerhet i verksamheterna. Arbetet kommer slutredovisas våren 2027.

Under första perioden gjordes första mätningen av säkerhetsnivåerna bland de olika verksamheterna. Detta framtogs med hjälp av ett frågebatteri med ca 50 frågor. Det högsta möjliga värdet för en verksamhet är 1.0. Dock har olika verksamheter olika behov och förutsättningar, varför målet med det säkerhetshöjande arbetet är:

- Förskolorna bör uppnå värde av minst 0.6, med Brudhammars förskola något högre.

- Grundskolorna bör uppnå ett värde av minst 0.7 med högstadieskolorna något högre.
- Nösnäsgymnasiet bör uppnå ett värde på minst 0.75.
- Vuxenutbildningarna bör uppnå ett värde av minst 0.75.

Sedan denna inventering gjorts och presenterats för sektorchef, verksamhetschefer och rektorer har arbetet bedrivits i flera nivåer, med skolsäkerhetsteamet som samordnande funktion.

Uppföljande mätning som gjordes i mars/april 2026 (bild nedan) visar att samtliga verksamheter jobbat med säkerheten och höjt sin nivå i mätningen. 16 antal verksamheter av 23 befinner sig idag på eller över målet för värdet som presenteras ovan (förra årets mätning visade 2/23). Detta är ett bra utgångsläge men fortsatt arbete utifrån inventeringen kommer fortsätta under året med ett extra fokus på de verksamheter som har störst utvecklingspotential och behov, vilket är vuxenutbildningen samt förskoleverksamheten. Under 2026 kommer även Doterödsvillan ingå i mätningen och skolsäkerhetsarbetet.

Namn på verksamhet	Summa	Värde
Ekenäs förskola	0,62	28/45
Trollbackens förskola	0,60	27/45
Spekeröd förskola	0,64	29/45
Kristinedals förskola	0,67	30/45
Bergsvägens förskola	0,61	27/44
Anrås förskola	0,60	27/45
Jörlanda förskola	0,61	27/44
Getskärs förskola	0,58	26/45
Hallerna Norra Förskola	0,60	27/45
Kyrkenorums förskola	0,71	32/45
Brudhammar förskola	0,57	25/44
Ucklums förskola	0,58	26/45
Jörlandaskolan	0,68	34/50
Spekerödskolan	0,73	35/48
Stora Högaskolan F-9	0,70	35/50
Ekenässkolan	0,76	37/49
Hallernaskolan F-9	0,68	34/50
Kyrkenorumskolan	0,72	34/47
Kopperskolan	0,71	34/48
Kristinedalskolan F-9 med AGR	0,69	34/49
Nösnäsgymnasiet	0,76	38/50
Hasselbacken	0,31	15/48
Röda Nyborg	0,48	23/48

De förväntade effekterna av sektor utbildnings arbete med skolsäkerhet är en ökad beredskap och förmåga att förebygga brott och våld i skolmiljöer. Genom att skapa ett säkerhetsteam, utveckla vägledningar och genomföra säkerhetsinventeringar förväntas en förbättrad trygghet på skolor och fritidsverksamheter. Kompetenshöjande insatser och en systematisk säkerhetsgenomgång gör att skolor kan anpassa sig till framtida lagkrav och snabbt hantera säkerhetsproblem, vilket minskar risken för våld och brott i skolan.

- *Samverka med polismyndigheten och lokala nöjesinrättningar inom konceptet Krogar mot knark.*

1.23 Krogar mot knark

Stenungsund, Orust och Tjörn har ihop med krögare påbörjat ett arbete inom konceptet Krogar mot knark. Harrys i Stenungsund är initiativtagare till samarbetet och Stenungsunds kommuns representanter kommer att fungera som sammankallande under 2025 och 2026.

- *Påbörja ett brottsförebyggande arbete med narkotikahundar i utvalda verksamheter.*

Krogar mot Knark är ett initiativ som syftar till att skapa en narkotikafri miljö på krogar och nöjesställen genom samarbete mellan bransch och myndigheter. Metoden består av fem huvudsakliga komponenter:

1. Samverkan: Samarbetet mellan krogar, hotell, polis och kommun för att förebygga narkotikaproblem.

2. Utbildning: Utbildning av personal för att öka medvetenheten och kunskapen om narkotikaförebyggande arbete.

3. Förbättrad tillsyn: Regelbunden kontroll och tillsyn för att säkerställa att lagar och regler följs. I Stenungsund utförs detta av Partilles tillsynsenhet. Dessa har deltagit vid informationsmöten med krogarna.

4. Krögarnas interna policyarbete: Utveckling av alkohol- och narkotikapolicys samt handlingsplaner för att hantera dessa frågor. Krögarna har mottagit underlag och mallar för att ta fram policys om detta saknas.

5. Offentligt ställningstagande: Kommunikation och synliggörande av insatser för att förändra attityder till narkotika. Detta har gjorts vid ett flertal gånger under våren 2025, i form av nyhetsbrev och sociala medier. I Stenungsunds kommun samordnas arbetet av de tre ansvariga för folkhälso-, brottsförebyggande- och näringslivsfrågor.

En gemensam utbildning av krogarnas sommarpersonal i arbetet mot narkotika och för en ansvarsfull alkoholservering hölls i maj 2025. Dagen innehöll utbildning inom Krogar mot knark, utbildning i ansvarsfull alkoholservering samt dialog med polisen om narkotika. Chefer fick separat utbildning i hur man arbetar med policy och handlingsplaner. Arbetet har fortsatt och startats upp på nytt i mars 2026. Likt föregående års upplägg kommer utbildning för sommarpersonalen genomföras i juni 2026.

De förväntade effekterna av initiativet "Krogar mot knark" är en minskning av narkotikarelaterade problem på krogar och nöjesställen genom samarbete mellan näringslivet, polis och kommun. Genom ökad medvetenhet och utbildning av personal förväntas bättre hantering av narkotikaförebyggande åtgärder, samt att utvecklade policys och regelbunden tillsyn säkerställer att lagar följs. Offentliga ställningstaganden och synliggörande av insatser ska förändra attityder till narkotika och bidra till en tryggare och mer ansvarsfull krog- och nöjesmiljö.

- *Sprida polisens information om bedrägerier mot äldre.*

1.24 Seniorer mot bedrägeri

Polismyndigheten har tagit fram informationsblad om bedrägerier. Denna information, och kompetenshöjande insats, har getts till hemtjänst- och larmenhetspersonal under 2025. Informationen har även delgetts besökare på seniordagen 2025.

Framåt planeras även att medverka på seniordagen i september 2026 samt ytterligare arenor som finns för att nå målgruppen för att sprida informationen vidare. Arbetet kommer slutredovisas 2027.

Förväntade effekter är ökad medvetenhet bland äldre om bedrägerier, vilket leder till att de bättre kan skydda sig och

upptäcka bedrägerier tidigt. Detta förväntas minska utsattheten för bedrägerier och öka tryggheten bland äldre.

- *I samverkan med Stenungsunds företagare skapa erfarenhetsutbyte av hur man skyddar sig mot fakturabedrägerier.*

1.25 Fakturabedrägerier mot företag

Uppdraget slutfört under period ett och kommer att slutredovisas i mars 2027.

- *Utbilda sakkunniga inom eko-/välfärdsbrott.*
- *Implementera ”Crime proofing”.*
- *Öka kontrollerna av bidragsutbetalningar.*

1.26 Stenungsund Crime proofing

En pilot av metoden Crime Proofing har utförts inom området sjuklöneersättning inom personlig assistans. Arbetsgruppen genomförde ett pilotprojekt under hösten 2025 och utvärderade metodens användbarhet, effektivitet och effekt.

Crime proofing är en analysmetod som används för att identifiera och minska risker för brott eller överutnyttjande kopplat till regelverk. Metoden innebär att man granskar lagar, riktlinjer, interna rutiner och andra styrdokument för att säkerställa att de inte skapar möjligheter för brott. Crime proofing används inom välfärdssystemen för att förhindra bidragsbrott och andra typer av ekonomiska brott (källa: www.bra.se).

Pilotprojektets utvärdering visar att crime proofing-modellen upplevs strukturerad och tydlig, men kräver juridisk kompetens samt stöd i form av att arbeta i grupp med metoden. Detta bör finnas med i framtida implementering av arbetssättet.

Effektiviteten i modellen anses som god och ger en bra bas för att identifiera risker och skapa struktur. Arbetsgruppen som utfört pilotprojektet rekommenderar att använda modellen vid behov för olika riskområden.

Det fortsatta arbetet med implementering av crime proofing planeras att startas upp under våren 2026. En arbetsgrupp kommer skapas för att sedan göra en riskanalys för att välja ut vilka områden som är i behov av modellen. Åtgärden slutredovisas 2027.

- *Har handlingsplan mot våldsbejakande extremism.*

1.27 Strategi mot våldsbejakande extremism

Utkast på en lokal strategi mot våldsbejakande extremism, baserad på den nationella strategin mot våldsbejakande extremism, finns framtagen, men det behöver ses över om detta är den mest lämpliga formen av åtgärd mot våldsbejakande extremism.

Enligt Säkerhetspolisens rapport (mars, 2026) har terrorhotet kopplat till våldsbejakande extremism ökat mot samhället i stort, bland annat samhällets infrastruktur och verksamheter. Med anledning av detta kommer möjligheten ses över att under 2026 att detta arbete blir en del i andra verksamheters strategier, så som SSPF-samverkan, bakgrundskontroller vid anställning och annat säkerhetsarbete.

Den förväntade effekten av att implementera en lokal strategi mot våldsbejakande extremism är att skapa en samordnad och effektiv insats mot extremism genom anpassning av den nationella strategin. Genom att säkra strategin mot andra relaterade arbetssätt och strategier inom säkerhet och beredskap, förväntas en mer holistisk och sammanhängande insats som stärker kommunens förmåga att förebygga och hantera säkerhetshotande aktiviteter på ett långsiktigt hållbart sätt.

Förflyttning mot ökad förmåga

Sedan den förra delredovisningen gjordes har arbetet med de brottsförebyggande åtgärderna gått framåt. Flera åtgärder har genomförts och kommit en bra bit på vägen. Många av åtgärderna är dock svåra att se resultat av på så kort tid. Därför följer nedan en beskrivning av hur olika faktorer samverkar för att minska brottsligheten. De brottsförebyggande arbetet i Stenungsund har sin utgångspunkt i Rutinaktivitetsteorin.

Minskad motivation hos gärningspersoner

- **Minskad samhällelig tolerans för våld:** Genom normförändrande insatser, kunskapshöjande insatser, offentliga kampanjer och ett gemensamt ställningstagande från civilsamhället görs våld mindre socialt accepterat. Detta minskar gärningspersoners motivation att utöva våld, då samhället signalerar att detta beteende inte tolereras.
- **Påverkan på gärningspersonens beteende:** Riktade samtal och behandlingsinsatser för utövare ger dem möjlighet att förändra sitt beteende. Detta minskar risken för återfall.
- **Trygga miljöer minskar handlingsutrymme:** Initiativ som Huskurage och ökad vaksamhet i närmiljön begränsar gärningspersoners anonymitet och handlingsutrymme, vilket gör det svårare för dem att agera utan att bli upptäckta.

Minskad lämplighet hos offer/objekt

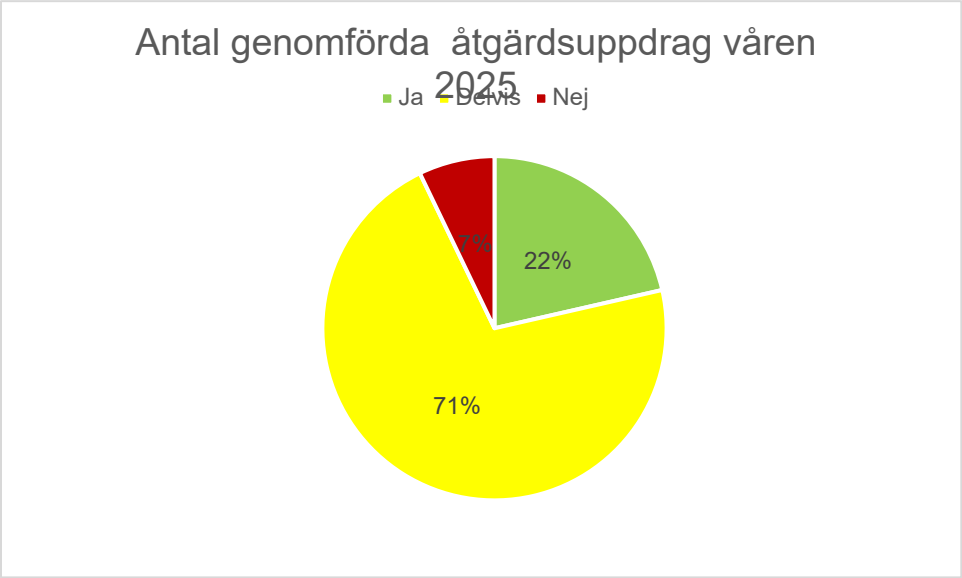
- **Skapa sociala nätverk för stöd och ingripande:** Genom initiativ som "Huskurage" och samarbeten mellan olika aktörer (t.ex. polis, socialtjänst, civilsamhället och näringslivet) stärks de sociala skyddsnäten. Detta gör det svårare för potentiella gärningspersoner att hitta utsatta individer utan att någon ingriper, vilket minskar möjligheten för brott att inträffa i specifika sociala miljöer.
- **Utbildning och upplysning:** Genom aktiviteter som "En vecka fri från våld", ”krogar mot knark” eller "Seniorer mot bedrägeri" informeras allmänheten, särskilt utsatta grupper som äldre och unga, om risker och hur man kan agera för att skydda sig själva och andra. Detta gör det svårare för gärningspersoner att hitta oskyddade offer och ökar chansen för ingripande när våld eller annan brottslighet upptäcks.
- **Skapa säkrare fysiska och sociala miljöer**: Åtgärder som implementering av säkerhetsteam i skolor och projekt som "Krogar mot knark" förändrar de sociala och fysiska miljöerna för att göra det svårare för brott att inträffa. Genom att skapa tryggare miljöer minskas möjligheterna för gärningspersoner att hitta tillgång till potentiella offer.
- **Snabbt agera på tidiga varningssignaler**: Genom arbetet med EST (Effektiv Samordning för Trygghet) samlas information om brottslighet och hotbilder i realtid, vilket gör det möjligt för samhällsaktörer att snabbt agera vid tecken på våld och brott. Detta minskar gärningspersonens möjlighet att genomföra brott i tidiga skeden.

Ökning av kapabla väktare

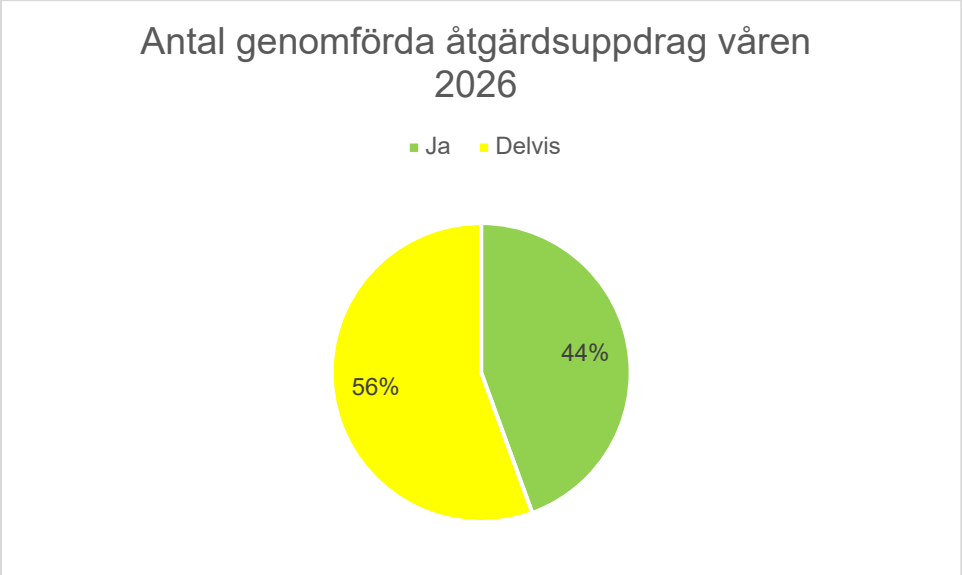
- **Kompetenshöjning av chefer, medarbetare, invånare och beslutsfattare**: Genom att utbilda och ge verktyg att identifiera och hantera våld blir vi mer kapabla att agera snabbt och effektivt vid misstanke om våld. Detta gör oss till viktiga väktare som kan skydda utsatta individer och säkerställa att rätt stöd ges.
- **IFO:s arbete med metod och kvalitetssäkring**: Genom att implementera metoder som FREDA-kortfrågor och kontinuerlig utbildning har IFO skapat strukturer och rutiner som stärker personalens förmåga att vara aktiva väktare. Personalens förmåga att identifiera och hantera våld långsiktigt och hållbart gör det möjligt att både stödja utsatta och hjälpa våldsutövare att förändras.
- **Arbete inom fritid och kultur:** Fritidsgårdar och föreningar engageras i arbetet med att skapa tryggare miljöer för unga. Genom att utbilda personalen om våldsnormer och inkludering blir de viktiga väktare som motverkar vålds- och brottshandlingar genom att skapa normer för icke-våld.
- **Stenungsundshem – Huskurage:** Genom att mobilisera hyresgäster och personal som väktare ökar medvetenheten om våld och hur det kan hanteras. Huskurage fungerar som ett nätverk av väktare där både hyresgäster och personal snabbt kan agera vid tecken på våld, vilket skapar en tryggare boendemiljö.

Sammanfattningsvis visar dessa åtgärder på en systematisk och långsiktig utveckling av brottsförebyggande arbete som bygger på att minska motivationen hos gärningspersoner, öka svårigheten för dem att hitta offer, och öka närvaron av kapabla väktare i olika miljöer. Genom att agera på flera nivåer inom samhället skapas en tryggare och mer motståndskraftig miljö för alla medborgare. Eftersom många brottsförebyggande åtgärder har lång verkningstid är det naturligt att fulla effekter ännu inte kan avläsas i statistiken. Den utveckling som beskrivs i rapporten visar dock på en tydlig riktning och en successiv förstärkning av kommunens samlade förmåga att förebygga brott. Genom fortsatt uppföljning, lärande och anpassning av insatser skapas goda förutsättningar för ett hållbart trygghetsarbete som bidrar till ökad trygghet, minskat våld och förbättrad livskvalitet för Stenungsunds invånare över tid.

Aktivitetsstatus

Ovan är en presentation av aktiviteterna efter period ett. Efter period ett var status 21% Ja, 72% Delvis och 7% Nej. Nedan är status för åtgärderna efter period två. Samtliga åtgärder är nu påbörjade och flera har gått från gul till grön under denna period. Många av åtgärderna är i slutfasen av att implementeras och bli en del av den ordinarie verksamheten och kommer därmed bli gröna inom kort.

Slutredovisning sker våren 2027.

§ 73

Dnr: KS 2026/451

Översyn av beslut om maximalt antal parkeringstillstånd för personalparkering vid kommunhuset

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen beslutar att ta bort maxtaket om 200 utfärdade parkeringstillstånd för personalparkeringen vid kommunhuset.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2025-10-27, § 331 att avgiften för personalparkering vid kommunhuset skulle höjas till 300 kr per månad från och med 2026-01-01 samt att maximalt 200 parkeringstillstånd fick vara utfärdade samtidigt

Efter att beslutet har tillämpats under fem månader konstateras att efterfrågan på parkeringsplatser är lägre än tidigare. Det finns medarbetare idag som står placerade i kö för att få tillgång till parkeringskort och beläggningen har inte överstigit antal parkeringsplatser de tider som mätts vilket innebär att de som är placerade i kö skulle kunna ha möjlighet att parkera utan problem på hänvisade personalparkeringar.

Mot bakgrund av detta bedöms begränsningen om maximalt antal parkeringstillstånd inte vara nödvändig.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-21
Kommunstyrelsen 2025-10-27 § 331
Uppföljning av beläggning – personalparkeringar, april månad 2026

Beslut skickas till

erik.bergman@stenungsund.se
zandra.olausson@stenungsund.se
kontaktcenter@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/451
2026-04-21

Zandra Olausson
Kontaktcenterchef

Till kommunstyrelsen

Borttaget maxantal för parkeringstillstånd för personalparkering vid kommunhuset

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen beslutar att ta bort maxtaket om 200 utfärdade parkeringstillstånd för personalparkeringen vid kommunhuset.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2025-10-27, § 331 att avgiften för personalparkering vid kommunhuset skulle höjas till 300 kr per månad från och med 2026-01-01 samt att maximalt 200 parkeringstillstånd fick vara utfärdade samtidigt

Efter att beslutet har tillämpats under fem månader konstateras att efterfrågan på parkeringsplatser är lägre än tidigare. Det finns medarbetare idag som står placerade i kö för att få tillgång till parkeringskort och beläggningen har inte överstigit antal parkeringsplatser de tider som mätts vilket innebär att de som är placerade i kö skulle kunna ha möjlighet att parkera utan problem på hänvisade personalparkeringar.

Mot bakgrund av detta bedöms begränsningen om maximalt antal parkeringstillstånd inte vara nödvändig.

Beskrivning av ärendet

I samband med höjning av avgiften för personalparkering vid kommunhuset infördes åtgärder för att minska belastningen på parkeringarna. Åtgärderna var:

- Höjning av parkeringsavgiften
- Avskaffande av tillfälliga parkeringstillstånd
- Begränsning av möjlighet att köpa parkeringstillstånd för vissa verksamheter
- Införandet av ett maxtak om 200 samtidigt utfärdade parkeringstillstånd

Begränsningen av antalet parkeringstillstånd motiverades av dåvarande bedömning av beläggningsgrad samt upplevda problem med att hitta parkeringsplats trots giltigt tillstånd.

Det nuvarande maxtaket för parkeringstillstånd syftar till att säkerställa tillgången till parkeringsplatser. En genomförd mätning under april månad visar att efterfrågan på parkeringsplatser inte överstiger tillgången. Under perioden har samtliga personer som stått i kö för parkeringstillstånd haft möjlighet att erhålla plats de tider då mätning gjorts. Kölistan har sedan införande 2026-01-01 haft 15 personer som mest i kö.

Förvaltningen bedömer därför att beslutet om maximalt 200 utfärdade parkeringstillstånd inte längre fyller sitt ursprungliga syfte. En fortsatt begränsning riskerar i stället att i onödan begränsa möjligheten för medarbetare att nyttja personalparkeringen, trots att faktisk kapacitet finns. Att ta bort begränsningen bedöms som ett sätt att öka Stenungsunds attraktivitet som arbetsgivare.

För att följa upp beläggningen av parkerade bilar på personalparkeringarna har parkerade fordon manuellt räknats varje måndag klockan 08.15 och torsdagar klockan 13.15 under april månad. De valda tidpunkterna bedöms spegla både morgonbeläggning och belastning under pågående arbetsdag.

Resultatet av mätningarna visar att antalet parkerade fordon under de uppmätta tiderna legat inom tillgänglig kapacitet. I bilaga *uppföljning av beläggning – personalparkeringar april månad 2026,* redovisas sammanställning av genomförd beläggning under perioden.

Ekonomisk bedömning
Ärendet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys
Ärendets administrativa karaktär har ej en direkt påverkan på barn.

Bedömning utifrån Agenda 2030
Ärendet berörs inte direkt av Agenda 2030.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-21
Uppföljning av beläggning – personalparkeringar, april månad 2026
Kommunstyrelsen 2025-10-27 § 331

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/451
2026-04-21

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Erik Bergman
Funktionschef

Beslut skickas till
erik.bergman@stenungsund.se
zandra.olausson@stenungsund.se
kontaktcenter@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

2026-05-18

Uppföljning av beläggning – personalparkeringar, april månad 2026

Parkering	Datum								
	Torsdag 2 april	Måndag 6 april (Röd dag)	Torsdag 9 april	Måndag 13 april	Torsdag 16 april	Måndag 20 april	Torsdag 23 april	Måndag 27 april	Torsdag 30 april
Parkering utanför kommunhuset	42		64	62	58	86	80	78	59
Grusparkering	31		41	47	41	57	52	45	40
Totalt antal parkerade fordon	73		105	109	99	143	132	123	99
Beläggningsgrad	45,60%		65,60%	68,10%	61,90%	89,40%	82,50%	76,90%	61,90%

Antal parkeringsplatser, cirka 160
beroende på hur bilar ställt sig på grusparkeringen där det ej finns markerade parkeringsplatser

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E post	Giro	Org nr
444 82 Stenungsund	Strandvägen 15	0303-73 00 00	0303-73 82 35	kommun@stenungsund.se www.stenungsund.se	Bg 430-7203	21 20 00-1298

§ 331 Dnr: KS 2025/788

Avgiftsbelagd personalparkering vid kommunhuset

Beslut

Priset för personalparkering höjs från 241,50 kr till 300 kr per månad från och med 2026-01-01. Maximalt 200 parkeringstillstånd får vara utfärdade samtidigt.

Tillfälliga parkeringstillstånd ska inte längre delas ut från och med 2025-11-01

Möjligheten för Folktandvårdens personal att köpa parkeringstillstånd upphör från och med 2026-01-01.

Sammanfattning av ärendet

Kommunhusets personalparkeringar är hårt belastade och det är inte ovanligt att personal som betalat ändå inte fått en parkeringsplats. Parkeringstillstånden försäljs med reservationen att de inte innebär en garanterad plats, men det är inte rimligt att det blir ett återkommande problem att finna plats på personalparkeringarna.

Det aktuella förslaget innehåller tre åtgärder för att hantera problematiken. Den första innebär en prisökning till 400 kr per månad som ska minska efterfrågan, den andra att de tillfälliga parkeringstillstånd som idag delas ut inte längre tillhandahålls och den tredje att Folktandvårdens personal inte längre ska erbjudas att köpa parkeringstillstånd.

Beslutsunderlag

Allmänna utskottet 2025-09-30 § 89
Tjänsteskrivelse 2025-08-29

Förslag till beslut på sammanträdet

Jan Rudén (S) föreslår, som ändring av allmänna utskottets förslag, att priset för personalparkering höjs från 241,50 kr till 300 kr per månad från och med 2026-01-01. Maximalt 200 parkeringstillstånd får vara utfärdade samtidigt.

Linda-Maria Hermansson (C) föreslår att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med allmänna utskottets förslag i sin helhet. Linda-Maria Hermansson (C) yrkar avslag till Jan Rudéns (S) ändringsförslag.

Beslutsgång

Ordförande börjar med att fråga om kommunstyrelsen kan besluta i enlighet med allmänna utskottets förslag och konstaterar att så sker. Ordförande frågar därefter om kommunstyrelsen kan anta Jan Rudéns (S) ändringsförslag av det samma och finner att så sker.

Beslut skickas till

Erik.bergman@stenungsund.se
Benny.ankargren@stenungsund.se
zandra.olausson@stenungsund.se

§ 72

Dnr: KS 2026/247

Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd 2026

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen antar riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd.

Sammanfattning av ärendet

De uppdaterade riktlinjerna ersätter de tidigare från år 2025 som antogs av kommunstyrelsen 2025-02-17 § 66. De tidigare riktlinjerna behöver förnyas eftersom både det regulatoriska läget och det tekniska landskapet har förändrats snabbt. Den nya cybersäkerhetslagen, ökade krav på styrning av tredjepartsleverantörer samt en snabb utveckling av digitala verktyg och teknik (inte minst AI) innebär att riktlinjerna måste vara aktuella för att ge tydlig vägledning, definiera ansvar och säkerställa att organisationen arbetar på ett enhetligt och rättssäkert sätt. För att policyn, det mer övergripande styrdokumentet på området, ska få faktisk effekt måste dessa underliggande riktlinjer uppdateras i samma takt och spegla dagens kravbild.

Riktlinjerna har förnyats med införande av cybersäkerhet som uttrycklig del, förtydligat roller och ansvar samt stärkt kopplingen till vedertagna standarder och styrning av leveranser från Soltak. Definitioner ersätter tidigare introduktion och tydliggör relationen mellan informationssäkerhet, IT-säkerhet och cybersäkerhet samt GDPR-principerna. Kravet på kommunstyrelsens årliga handlingsplan tas bort, samtidigt som incident-, avvikelse- och undantagshantering och årlig rapportering ligger fast. En ny förbudsregel för privata enheter införs och AI-avsnittet förtydligas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-03-29
Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd 2026
Befintliga riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd

Stenungsunds kommun

Protokoll
Allmänna utskottet
2026-05-12

Beslut skickas till
alexander.herlet@stenungsund.se
erik.bergman@stenungsund.se
Kansli@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/247
2026-03-29

Alexander Herlet
Enhetschef informations- och systemförvaltning

Till kommunstyrelsen

Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen antar riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd.

Sammanfattning av ärendet

De uppdaterade riktlinjerna ersätter de tidigare från år 2025 som antogs av kommunstyrelsen 2025-02-17 § 66. De tidigare riktlinjerna behöver förnyas eftersom både det regulatoriska läget och det tekniska landskapet har förändrats snabbt. Den nya cybersäkerhetslagen, ökade krav på styrning av tredjepartsleverantörer samt en snabb utveckling av digitala verktyg och teknik (inte minst AI) innebär att riktlinjerna måste vara aktuella för att ge tydlig vägledning, definiera ansvar och säkerställa att organisationen arbetar på ett enhetligt och rättssäkert sätt. För att policyn, det mer övergripande styrdokumentet på området, ska få faktisk effekt måste dessa underliggande riktlinjer uppdateras i samma takt och spegla dagens kravbild.

Riktlinjerna har förnyats med införande av cybersäkerhet som uttrycklig del, förtydligat roller och ansvar samt stärkt kopplingen till vedertagna standarder och styrning av leveranser från Soltak. Definitioner ersätter tidigare introduktion och tydliggör relationen mellan informationssäkerhet, IT-säkerhet och cybersäkerhet samt GDPR-principerna. Kravet på kommunstyrelsens årliga handlingsplan tas bort, samtidigt som incident-, avvikelse- och undantagshantering och årlig rapportering ligger fast. En ny förbudsregel för privata enheter införs och AI-avsnittet förtydligas.

Beskrivning av ärendet

I de uppdaterade riktlinjerna ersätts vissa delar medan andra delar förtydligas. Den övergripande inriktningen är dock oförändrad. Nedan redogörs för förändringarna i stora drag.

- Omfattning och begrepp: Ny definitionsdel som tydliggör hur informationssäkerhet, IT-säkerhet och cybersäkerhet förhåller sig samt utvecklar GDPR-principerna; ersätter den tidigare versionens mer resonerande introduktion.

- Ansvar för IT och cybersäkerhet: Ansvar utvidgas från IT-säkerhet till IT och cybersäkerhet; Enheten Informations och systemförvaltning pekas ut som kommunens

nav (kontroll och utförande där rådighet finns). Den tidigare versionen reglerade endast IT-säkerhet.

- Roller och styrning: Kommunstyrelsens årliga handlingsplan utgår i nya versionen. Rollerna för informationssäkerhetssamordnare, dataskyddssamordnare och dataskyddsombud förtydligas. Personuppgiftsansvaret för kommunstyrelsen och nämnder tydliggörs i rollavsnittet.

- Avvikelser/undantag/incidenter: Hanteringen förtydligas men krav på beslut, dokumentation, tidsbegränsning och årlig sammanställning kvarstår.

- Medarbetarregler (kapitel A): Ny förbudsregel mot privata enheter i arbetet och samlade krav för internet/sociala medier/skadlig kod.

- IT-miljön (kapitel C): Skärpt inriktning mot ISO 27001/27002, CIS Controls, CIS Benchmarks och NIST CSF samt krav på register över system och att Informations och systemförvaltning säkerställer Soltaks efterlevnad. Den tidigare versionen utgick främst från KLASSA/ISO 27002.

- Fysiska utrymmen (kapitel D): Mer risk- och standardbaserad inriktning (till exempel SSF 200, referens till ISO/IEC 22237 och MCF-vägledning), med tydligare krav och rutiner.

- AI-användning: Krav på transparens, förklarbarhet och faktagranskning betonas; den tidigare versionens krav om “full kontroll och ägandeskap över informationen” utgår i nya versionen eftersom det blev tvetydigt i relation till uppmaningen att AI med fördel utforskas på externa data som inte innehåller personuppgifter eller andra uppgifter som kan påverka kommunens informationssäkerhet.

Det ska noteras att riktlinjerna, liksom policyn, inte beskriver ett nuläge utan i stället ska ses som en redogörelse av ett önskat läge och att förverkligandet av riktlinjerna innebär flera stora förflyttningar sett till förmågor och tekniska säkerhetsåtgärder. Vissa åtgärder för att efterleva regelverket är enklare att hantera, medan andra kräver större insatser och mer tid. Förflyttningsutrymmet som finns kan benämnas ”gap”. Hur snabbt gapet kan minskas är en fråga om prioriteringar, kompetens och resurser. I och med den satsning som gjorts på enheten för Informations- och systemförvaltning skapas markant förbättrade förutsättningar för att hantera gapet.

Ekonomisk bedömning
Genomförandet bedöms kräva satsningar på riktade utbildningsinsatser, förstärkta tekniska IT-säkerhetsåtgärder samt utökade resurser hos Soltak IT. Den samlade kostnadspåverkan preciseras i kommande planering och hanteras inom ramen för ordinarie budgetprocess.

Barnkonsekvensanalys
Inom ramen för kommunens informationshantering behandlas personuppgifter om barn vilka enligt dataskyddsförordningen är särskilt skyddsvärda. Riktlinjer med tydlig avsikt att öka kommunens förmåga avseende dataskydd innebär bättre förutsättningar att värna barnens rätt till skydd av personuppgifter.

Juridisk bedömning
Policyn är en grundläggande förutsättning för att bedriva ändamålsenlig informationssäkerhet och dataskydd som ett led i att uppfylla kommunens juridiska förpliktelser avseende bland annat dataskyddslagstiftning och cybersäkerhetslagstiftning.

Bedömning utifrån Agenda 2030
Ärendet berör mål nr. 16, Fredliga och inkluderande samhällen (delmål 16.10, Säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna).

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-03-29
Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd 2026
Befintliga riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Erik Bergman
Funktionschef

Beslut skickas till
alexander.herlet@stenungsund.se
erik.bergman@stenungsund.se
Kansli@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd

Dokumentinformation

Typ av dokument	Beslutat av, samt §	Beslutsdatum	Diarienummer
Riktlinjer	Kommunstyrelsen	2026.....	KS 2026/345
Dokumentägare	**Giltighetstid**	**Framtagen av**	**Reviderad**
Informations- och systemförvaltning	Tills vidare	Informations- och systemförvaltning	

Innehållsförteckning

Inledning **2**
Riktlinjernas omfattning 2
Ansvar och organisation 2
Struktur och läsanvisningar 4
Hantering av incidenter, avvikelser och undantag 5
Definition av informationssäkerhet och dataskydd **6**
Informationssäkerhet, IT-säkerhet, cybersäkerhet 6
Dataskydd (skydd av personuppgifter) 8
Sammanfattning 8
Ordlista **9**
Kapitel A: Informationssäkerhet och dataskydd för medarbetare **11**
Inledning 12
A1. Lösenord 13
A2. Mobila enheter 14
A3. Privata enheter i arbetet 15
A4. Skydd mot skadlig kod 17
A5. Internet och sociala medier 17
A6. E-post och chatt 18
Kapitel B: Informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten **19**
Inledning 20
B1. Personuppgiftsbehandlingar 20
B2. Information och informationsbehandlingsresurser 20
B3. Personalsäkerhet 21
B4. Incidenthantering 23
B5. Kris, kontinuitetshantering och övning 24
Kapitel C: Informationssäkerhet och dataskydd i IT-miljön **25**
Inledning 26
C1. Övergripande hantering av IT-miljön 26
Kapitel D: Informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen **27**
Inledning 28
D1. Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen 28
Kapitel E: Informationssäkerhet och dataskydd vid användning av artificiell intelligens (AI) **30**
Inledning 31
E1. Riktlinjer för användning av Artificiell intelligens (AI) 31

Inledning

Stenungsunds kommun har en policy för informationssäkerhet och dataskydd som redovisar kommunens övergripande mål och inriktning med informationssäkerhet och dataskydd. Detta dokument - Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd – konkretiserar policyn med mer detaljerad information och regler för hur information ska hanteras för att säkerställa god informationssäkerhet och ett gott dataskydd.

Riktlinjernas omfattning

Dessa riktlinjer innehåller information och regler gällande säkerhet vid all hantering av information och personuppgifter inom Stenungsunds kommun. Riktlinjerna gäller för alla kommunens verksamheter, vilket medför att det inte finns utrymme att besluta om lokala regler som avviker från dessa.

Riktlinjerna gäller inte för kommunens bolag, utan dessa beslutar om policy och riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd inom egen verksamhet. I vissa fall kan dessa riktlinjer ändå gälla för kommunens bolag, liksom för andra externa aktörer, exempelvis när dessa använder sig av kommunens informationstillgångar, eller när det finns särskilda behov av samordning.

Ansvar och organisation

Grundprincip

Kommunfullmäktige fastställer övergripande mål och principer för arbetet med informationssäkerhet och dataskydd genom en kommunövergripande policy.

Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunens policy för informationssäkerhet och dataskydd följs och för samordning av informationssäkerhets- och dataskyddsarbetet i kommunen. Kommunstyrelsen ansvarar för framtagande och fastställande av dessa riktlinjer som understödjer policyn. Kommundirektören har ansvar för att informationssäkerhet och dataskydd bedrivs i linje med den av fullmäktige fastställda policyn och i övrigt enligt andra styrande dokument inom området.

Ansvaret för informationssäkerhet respektive dataskydd följer det ordinarie verksamhetsansvaret. Detta gäller i hela linjen från kommunstyrelsen till den enskilde medarbetaren och innebär att den som är ansvarig för en viss verksamhet (enhet, process, projekt och så vidare) också är ansvarig för informationssäkerhet och dataskydd inom det området.

Personuppgiftsansvar

Kommunstyrelsen och övriga nämnder är personuppgiftsansvariga inom sina respektive verksamhetsområden och ska utse dataskyddsombud.

Ansvar för IT-säkerhet och cybersäkerhet

Soltak AB ansvarar för IT- och cybersäkerheten i den del av kommunens miljö som ingår i deras uppdrag. Kommunen ansvarar för IT- och cybersäkerheten i all övrig miljö som inte förvaltas av Soltak AB.

Inom kommunen bedrivs arbetet med IT- och cybersäkerhet i linjeorganisationen, där informations- och systemförvaltningsenheten utgör linjen (undantag VA). Enheten har både ett stödjande och ett styrande ansvar och arbetar på såväl strategisk som operativ nivå.

Undantaget för VA avser IT- och cybersäkerhet kopplat till deras operativa teknik (OT) och tillhörande IT-miljö. För detta ansvar VA-organisationen själva med egna resurser i tätt samarbete med informations- och systemförvaltningsenheten.

Kommunarkivet

Kommunarkivet har tillsynsansvar för att informationen hanteras i enlighet med bestämmelserna i arkivlagen och kommunens arkivreglemente.

Roller

Kommunfullmäktige – fastställer policy för informationssäkerhet och dataskydd.

Kommunstyrelsen – ansvarar för att kommunens policy för informationssäkerhet och dataskydd följs och för samordning av arbetet i kommunen. Kommunstyrelsen ansvarar även för att *Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd* utarbetas och hålls aktuella. Kommunstyrelsen samt de övriga nämnderna är personuppgiftsansvariga för de personuppgiftsbehandlingar som sker inom sina respektive områden.

Kommundirektör – har kommunstyrelsens uppdrag att sörja för att informationssäkerhet- och dataskyddsarbetet bedrivs så effektivt som möjligt och ansvarar för att övergripande tillämpningsanvisningar utarbetas och hålls aktuella i enlighet med policy och riktlinjer.

Sektorchef – är ytterst ansvarig för informationssäkerhet och dataskydd inom sin sektor. Sektorchefen ansvarar för att medarbetare inom den egna verksamheten har ett säkerhetsmedvetande samt tillräcklig kunskap och förståelse för att nödvändig informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten ska uppnås.

Chef - Ansvarar för informationssäkerhet och dataskydd inom sin verksamhet. Chef ansvarar således för att medarbetare inom den egna verksamheten har ett säkerhetsmedvetande samt tillräcklig kunskap och förståelse för att nödvändig informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten ska uppnås.

Säkerhetsskyddschef – har det övergripande ansvaret för informationssäkerhet som berör säkerhetsskyddsklassificerad information.

Informationssäkerhetssamordnare – informationssäkerhetssamordnaren har det övergripande ansvaret att leda, utveckla och samordna kommunens informationssäkerhetsarbete.

Dataskyddssamordnare – dataskyddssamordnaren har det övergripande ansvaret att leda, utveckla och samordna kommunens dataskyddsarbete.

Dataskyddsombud – har en stödjande, vägledande roll gentemot kommunen och ska tillse efterlevnad av gällande dataskyddslagstiftning. Kontaktperson för de registrerade, för kommunen och för tillsynsmyndigheten.

Systemägare – redogörs i *Regler för ägarskap och förvaltning av IT-lösningar*.

Systemförvaltare – redogörs i *Regler för ägarskap och förvaltning av IT-lösningar***.**

Systemadministratör – redogörs i *Regler för ägarskap och förvaltning av IT-lösningar***.**

Enskilda medarbetare – alla medarbetare har ett ansvar för kommunens informationssäkerhet och dataskydd. Varje anställd ska i eget arbete följa styrande dokument samt eventuella verksamhetsspecifika regler.

Struktur och läsanvisningar

För att ge god läsbarhet är dokumentet uppdelat i fem kapitel (A-E) som riktar sig till olika målgrupper.

Kapitel		Primär målgrupp	Sidor
A	Informationssäkerhet och dataskydd för medarbetare	Alla medarbetare	11–17
B	Informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten	Chefer, system- och informationsägare	18–23
C	Informationssäkerhet och dataskydd i IT-miljön	Digitalisering, systemförvaltning, Soltak AB, externa leverantörer	24–25

D	Informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen	Säkerhetssamordnare, fastighetsförvaltning	26–28
E	Informationssäkerhet och dataskydd vid användning av artificiell intelligens (AI)	Alla målgrupper	29–30

Varje kapitel består både av informativa avsnitt och av riktlinjer som är styrande. Riktlinjerna redogörs i tabellform enligt exempel nedan.

EX 1. Exempel på riktlinjer	
EX 1.1	Stenungsunds kommuns information får inte lagras i personliga molntjänster (Dropbox, iCloud med flera).
EX 1.2	Varje sektor ska säkerställa att all den information som används i sektorns verksamheter är klassad och att informationsbehandlingsresurser har tillräckligt hög skyddsnivå.
EX 1.3	Innan information som helt eller delvis omfattas av sekretess hanteras i molntjänst måste en lämplighetsbedömning genomföras.

Hantering av incidenter, avvikelser och undantag

Varje medarbetare är skyldig att rapportera avvikelser från styrdokument inom informationssäkerhet och dataskyddsområdet. Avvikelserna rapporteras enligt rutin för rapportering av misstanke, risk för eller konstaterad säkerhet-, informationssäkerhet- eller personuppgiftsincident och hanteras sedan enligt bestämd process så att erfarenheter kan tas till vara som en del av ett kontinuerligt förbättringsarbete.

Avvikelser sammanfattas i den årliga rapporten till kommunstyrelsen.

Beslut om godkännande av undantag från styrdokument som berör informationssäkerhet eller dataskydd ska fattas av kommunstyrelsen. Undantagen ska dokumenteras och får aldrig vara permanenta utan ska ha en giltighetstid på som längst två år. Om behov av undantag kvarstår ska ärendet beredas på nytt och nytt beslut fattas om eventuellt godkännande.

Definition av informationssäkerhet och dataskydd

Informationssäkerhet, IT-säkerhet, cybersäkerhet

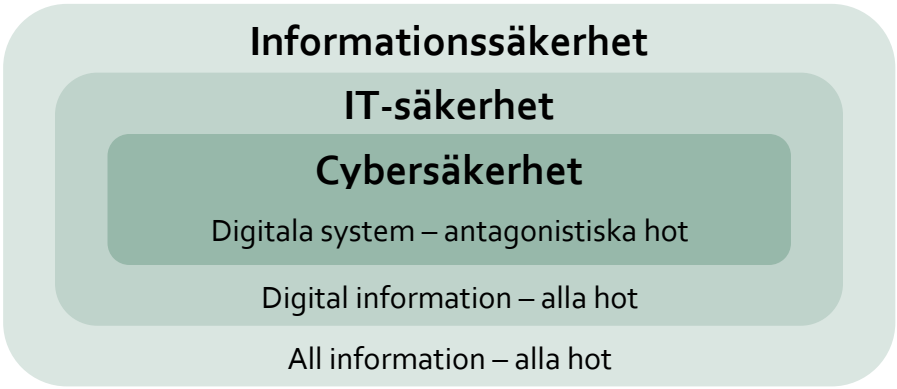
Information används i hela kommunen, av alla, och är en grundläggande del verksamhet, lika viktig som medarbetare, lokaler och utrustning. För att kunna utföra vårt uppdrag behöver vi därför skydda informationen på ett systematiskt och genomtänkt sätt.

Informationssäkerhet omfattar skydd av all information i kommunen, oavsett om den är digital, på papper eller muntlig, mot alla typer av hot. En del av detta är IT-säkerhet, som handlar om att vår digitala information skyddas och är tillgänglig. Inom IT-säkerhet ingår även cybersäkerhet, som särskilt fokuserar på att förhindra och hantera avsiktliga angrepp, exempelvis intrång, sabotage eller försök att stjäla information.

Figuren nedan illustrerar hur dessa områden hänger ihop. Informationssäkerhet är den breda helheten, IT-säkerhet fokuserar på digital information, och cybersäkerhet är den mest specialiserade delen som riktar sig mot antagonistiska hot i digitala miljön.

Tillsammans skapar dessa områden ett heltäckande skydd som säkerställer att:

- information alltid finns tillgänglig när den behövs (tillgänglighet)
- information är korrekt och inte har förändrats (riktighet)
- endast behöriga får ta del av information (konfidentialitet)

Informationsklasser och skyddsnivåer

Kommunen delar in information i fyra informationsklasser. En informationsklass visar hur känslig eller viktig informationen är och graden av skydd som krävs. Vilken informationsklass informationen hamnar i beror på vilka konsekvenser det kan få om den sprids till obehöriga, är felaktig eller otillgänglig. Det är bra att känna till detta, eftersom det i riktlinjerna kommer göras kopplingar till hur olika typer av information ska hanteras beroende på klassningsnivå.

Informations-klass	Konfidentialitet	Riktighet	Tillgänglighet
4 - *Sveriges säkerhet*	**K4:** Information som, om den sprids till obehöriga, kan medföra **risk för Sveriges säkerhet på nationell nivå**.	**R4:** Information som, om den inte är korrekt, kan medföra **risk för Sveriges säkerhet på nationell nivå**.	**T4:** Information som, om den inte är tillgänglig, kan leda till **risk för Sveriges säkerhet på nationell nivå**.
3 *Mycket känslig* → Mycket högt skyddsbehov	**K3:** Information som, om den tillgängliggörs, röjs eller sprids till obehöriga, kan medföra **allvarliga konsekvenser** för verksamheten, ekonomi, förtroende eller för individ. Exempel: - Operativ krisplan - Patientinformation (PDL) - Information om skyddade individer	**R3:** Information som, om den inte är korrekt, kan medföra **allvarliga konsekvenser** för verksamheten, ekonomi, förtroende eller för individ. Exempel: - Elevbetyg - Patientinformation (PDL) - Vattenkvalité	**T3:** Information som, om den inte är tillgänglig, kan medföra **betydande konsekvenser** för verksamheten, ekonomi, förtroende eller för individ. Exempel: - Krisinformation på stenungsund.se - Patientinformation (PDL) - Driftlarm
2 *Känslig* → Högt skyddsbehov	**K2:** Information som, om den tillgängliggörs, röjs eller sprids till obehöriga, kan medföra **betydande konsekvenser** för verksamheten, ekonomi, förtroende eller för individ. Exempel: - Uppgifter som omfattas av LOU - Sekretess enligt OSL - Sjukfrånvaro	**R2:** Information som, om den inte är korrekt, kan medföra **betydande konsekvenser** för verksamheten, ekonomi, förtroende eller för individ. Exempel: - Beslut med betydande påverkan på verksamheten - Besiktningsprotokoll - Sjukfrånvaro	**T2:** Information som, om den inte är tillgänglig, kan medföra **betydande konsekvenser** för verksamheten, ekonomi, förtroende eller för individ. Exempel: - Reservrutin för samhällsviktig verksamhet - Läkemedelsrecept
1 *Normal* → Normalt skyddsbehov	**K1:** Information som, om den tillgängliggörs, röjs eller sprids till obehöriga, kan medföra **måttliga konsekvenser** för verksamheten, ekonomi, förtroende eller för individ. Exempel: - Personuppgifter av icke känslig karaktär - Pågående rekrytering - Avtal och information som ännu inte är beslutad	**R1:** Information som, om den inte är korrekt, kan medföra **måttliga konsekvenser** för verksamheten, ekonomi, förtroende eller för individ. Exempel: - Beslut generellt - Styrdokument för ej kritiska aktiviteter och processer - Tidsredovisning	**T1:** Information som, om den inte är tillgänglig, kan medföra **måttliga konsekvenser** för verksamheten, ekonomi, förtroende eller för individ. Exempel: - System- och händelseloggar generellt - Reservrutiner för ej samhällsviktig verksamhet - Schema och planering generellt
0 *Obetydlig/ försumbar* → Inget skyddsbehov	**K0**: Information som, om den tillgängliggörs, röjs eller sprids till obehöriga inte kan medföra **konsekvenser** för verksamheten, ekonomi, förtroende eller för individ. Exempel: - Öppen data	**R0**: Bedöms inte eftersom information, oavsett känslighet, alltid ska vara riktig.	**T0**: Bedöms inte eftersom information, oavsett känslighet, alltid ska vara tillgänglig till dess att den gallras/tas bort.

Dataskydd (skydd av personuppgifter)

Dataskydd handlar om att skydda personuppgifter och att all behandling av personuppgifter sker i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR). Dataskydd förutsätter informationssäkerhet men omfattar fler delar. Även om informationen är tekniskt och organisatoriskt skyddad kan behandlingen ändå vara otillåten om den saknar rättslig grund, sker för fel ändamål eller inte uppfyller andra krav kopplat till dataskydd.

Dataskyddsförordningen innehåller grundläggande principer som styr hur personuppgifter får behandlas. Dessa innebär att kommunen som personuppgiftsansvarig måste ha en rättslig grund för behandlingen, endast får samla in uppgifter för specifika och berättigade ändamål, inte får behandla fler uppgifter än nödvändigt och ska se till att de är korrekta och uppdaterade. Personuppgifter ska raderas när de inte längre behövs och skyddas genom lämpliga säkerhetsåtgärder så att de inte förloras, förstörs eller röjs för obehöriga. Kommunen ska dessutom kunna visa hur dataskyddsförordningen följs i praktiken.

Sammanfattning

Kommunen behöver skydda sin information då den är avgörande för verksamheten samt för att säkerställa förtroendet hos invånare, näringsliv och andra intressenter vars information kommunen hanterar.

Informationssäkerhet omfattar allt skydd av information, IT-säkerhet handlar om våra digitala system, och cybersäkerhet fokuserar på avsiktliga digitala angrepp. Tillsammans säkerställer de att information är tillgänglig, korrekt och endast nås av behöriga.

Dataskydd handlar särskilt om att behandlingen av personuppgifter sker i enlighet med lagstiftningen. Hög informationssäkerhet är en central del, men dataskydd anses fullgott först när krav på laglighet, ändamålsbegränsning och korrekt hantering är uppfyllda.

Ordlista

Ord	Definition
Information och informationssäkerhet	
Incident	Händelse som bedömts ha negativ inverkan på kommunen eller individer.
Information	Kunskap om objekt, såsom fakta, händelser, saker, processer eller idéer, inklusive begrepp, som inom ett visst sammanhang har en särskild betydelse.
Informationstyp	En informationstyp är information av ett visst slag, exempelvis personuppgifter.
Informationsbehandlingsresurs	Vanligtvis digital resurs eller bärare av något slag (till exempel IT-system, IT-resurs, tjänst, infrastruktur), men kan även vara en fysisk resurs eller bärare (till exempel ett säkerhetsskåp eller en människa).
Informationssäkerhet	Informationssäkerhet innebär att skydda information så att den bara kan läsas av rätt personer (konfidentialitet), är korrekt och pålitlig (riktighet) samt finns tillgänglig när den behövs (tillgänglighet).
Informationsklassning	Informationsklassning innebär att avgöra hur viktig information är genom att bedöma konsekvenserna det skulle få om den blir felaktig (riktighet), otillgänglig (tillgänglighet) eller hamnar i orätta händer (konfidentialitet).
Informationssäkerhetspolicy	Kommunens viljeinriktning med informationssäkerhet uttryckt av organisationens ledning.
IT-säkerhet	Del av informationssäkerhet som handlar om att skydda digital information.
Cybersäkerhet	Del av IT-säkerhet som fokuserar på att förhindra och hantera avsiktliga angrepp, exempelvis intrång, sabotage eller försök att stjäla information.
Dataskydd	
Dataskydd	Skydd av personuppgifter och de registrerades rättigheter enligt dataskyddslagstiftningen.
GDPR	Dataskyddsförordningen (General Data Protection Regulation), en europeisk förordning som reglerar behandling av personuppgifter och syftar till att säkerställa individens rättigheter
Registrerad	Den fysiska person vars personuppgifter behandlas.
Personuppgift	Personuppgifter är varje information som kan kopplas till en identifierad eller identifierbar fysisk levande person, enskilt eller i kombination med annan information.
Pseudonymisering	En säkerhetsåtgärd där personuppgifter ersätts med något annat, exempelvis en kod, och där det krävs kompletterande uppgifter för att det ska vara möjligt att hänföra uppgiften till en specifik person.

Anonymisering	Personuppgifter som har gjorts anonyma på ett sådant sätt så att den registrerade inte längre kan identifieras (oåterkalleligt). Behandling av personuppgifter som resulterar i anonym information kallar vi för anonymisering.
Tröskelanalys	En inledande och översiktlig analys som används för att initialt bedöma risker med en personuppgiftsbehandling och avgöra om en konsekvensbedömning behöver genomföras.
Konsekvensbedömning	En dokumenterad och pågående process för att rättsligt och verksamhetsmässigt analysera en personuppgiftsbehandling, bedöma dess nödvändighet och proportionalitet samt identifiera, bedöma och hantera risker för individers rättigheter och friheter.
Registerförteckning	En sammanställning över den personuppgiftsansvariges personuppgiftsbehandlingar som visar och beskriver vilka personuppgifter som behandlas och för vilket ändamål.
Övrigt	
Generativ AI	Generativ AI är en form av artificiell intelligens som kan skapa nytt innehåll, exempelvis i form av text och bilder. Generativ AI lär sig mönster från stora mängder data och kan därefter på begäran generera svar som liknar det människor skapat.
Behörighet	Tilldelade rättigheter att använda information eller en IT-resurs på ett specificerat sätt.
IT-resurs	IT-baserad komponent som hanterar information, till exempel system, verktyg, tjänster och infrastruktur i form av mjuk- och/eller hårdvara
Mobila enheter	Lättportabla IT-resurser såsom bärbara datorer, mobiler, läsplattor med mera.
Sekretess	Förbud att i offentlig verksamhet röja uppgifter muntligen eller genom utlämnande av allmän handling. Regler om sekretess finns i offentlighets- och sekretesslagen respektive offentlighets- och sekretessförordningen.
Skadlig kod/skadlig programvara	En form av programvara som infekterar datorer och andra enheter med syfte att exempelvis få insyn eller stjäla information. Exempel på detta är datorvirus, trojaner, maskar, utpressningsprogram (ransomware), spionprogram (spyware) och sabotageprogram (malware).
Spårbarhet	Att i efterhand kunna följa vad som har hänt i ett system, oavsett om åtgärden utförts av en person eller av systemet självt, exempelvis vilken användare som har läst, ändrat eller raderat information och när det skedde.
Verksamhetskritiska system	Kritiska system som har klassats med höga krav på konfidentialitet, riktighet och/eller tillgänglighet. Exempelvis ett journal- eller styrsystem.

A

Kapitel A: Informationssäkerhet och dataskydd för medarbetare

Inledning

Kommunens medarbetare hanterar dagligen stora mängder information inom alla verksamhetsområden. Informationen kan vara muntlig, skriftlig, digital eller i form av bilder, och innehåller ofta personuppgifter som kräver särskilt dataskydd.

Riktlinjerna gäller alla medarbetare, politiker och extern personal som har åtkomst till kommunens information. De beskriver vilka regler som gäller samt varje medarbetares ansvar vid informationshantering. Vissa verksamheter kan ha kompletterande rutiner, men avvikelser från riktlinjerna får endast göras med särskilt tillstånd (se Hantering av avvikelser, undantag eller dispens). Vid osäkerhet – kontakta ansvarig chef.

Utbildningar i informationssäkerhet och dataskydd

På intranätet finns information om utbildningar som riktar sig till alla medarbetare. Syftet med utbildningarna är att stärka säkerhetsmedvetande.

Incidentrapportering

Alla medarbetare är skyldiga att rapportera incidenter eller brister som misstänkts kunna medföra negativa konsekvenser. Det kan röra sig om exempelvis:

- Olåst dator lämnad utan uppsikt
- Besökare eller hantverkare lämnade ensamma i rum med känslig information
- Ett meddelande/brev har skickats till fel mottagare
- Borttappad/stulen enhet
- Intrång i ett IT-system
- Utlåning av användaruppgifter till IT-system
- Fel vårdnadshavare har kopplats till en elev i ett IT-system
- Bild- eller ljudupptagning av exempelvis barn, elev eller brukare med privat telefon eller arbetstelefon med privat Google/iCloud-konto
- Försvunnen telefonlista
- Glömt papper med personuppgifter eller känslig information i skrivare
- Uppgifter om individ med skyddad identitet har felaktigt synkats vidare till andra system eller hanterats felaktigt på annat sätt
- Nätfiske/mejlbedrägeri/telefonbedrägeri

A1. Lösenord

Följande regler är övergripande och sammanställer grundläggande informationssäkerhets- och dataskyddskrav på medarbetare:

A1. Riktlinjer för utformning av lösenord	
A.1.1	Lösenord ska vara minst 12 tecken, gärna längre.
A.1.2	Lösenord ska innehålla minst tre av följande fyra kriterier: en gemen, en versal, en siffra samt ett specialtecken.

För att lättare kunna komma ihåg ett lösenord med exempelvis 12 tecken så använder sig många av så kallade lösenordsfraser. Du kan bilda lösenordet genom att exempelvis kombinera första bokstaven i varje ord i en mening, fras eller sångtext.

Om du varierar tecknen genom att använda små och stora bokstäver, siffror och specialtecken skapar du ett ännu säkrare lösenord och minskar därmed risken avsevärt att någon obehörig ska knäcka lösenordet.

Användar-ID och lösenord är i sig viktig information där Användar-ID är intern information medan lösenord är konfidentiell information och ska hanteras på ett säkert sätt.

A1. Riktlinjer för hantering av lösenord	
A.1.3	Lösenord ska vara dolda och hanteras som en värdehandling. Bäst är att förvara lösenord endast i minnet.
A.1.4	För varje IT-system, webbplats, tjänst eller dylikt ska unika lösenord användas. På så vis minskas konsekvenserna ifall obehörig kommer över ett lösenord eftersom denne då inte kan logga in med det på fler platser.
A.1.5	Lösenord är personliga och ska inte delas mellan kollegor. I de fall en dator delas av flera ska personliga inloggningar användas. Detta är viktigt för spårbarheten, för att kunna veta vem som har gjort vad i systemen.

A2. Mobila enheter

A2. Riktlinjer för hantering av mobila enheter	
A.2.1	Mobila enheter är arbetsredskap och ska inte användas till privata ändamål. Undantag gäller telefoner med vilka det är tillåtet att ringa och ta emot enstaka privata telefonsamtal. Stenungsunds kommun är som arbetsgivare ägare till de enheter som används i tjänsten och även till den information som finns i dessa. Du bör därför som medarbetare vara medveten om att arbetsgivaren har rätt att ta del av till exempel dokument, sms, foton och kalenderanteckningar. Eftersom offentlighetsprincipen gäller kan det vara möjligt för utomstående att begära ut informationen. Vidare har kommunen ett antal tekniska säkerhetsverktyg som kan spåra vad som sker på enheterna i syfte att bevara IT-säkerhet. Såväl tekniska som arbetsrättsliga åtgärder kan vidtas om riktlinjer inte följs.
A.2.2	Mobila enheter som tillhandahålls av Stenungsunds kommun är personliga arbetsredskap och får inte lånas ut eller överlåtas. Undantag gäller för enheter som uttryckligen är delade, såsom gemensam telefon eller dator.
A.2.3	Mobila enheter ska låsas med starkt lösenord, stark pinkod, fingeravtryck eller ansiktsigenkänning. Stark pinkod innebär minst sex siffror, gärna fler.
A.2.4	Mobila enheter får enbart anslutas till trådlösa nätverk som är kända och lösenordsskyddade. Ditt privata WiFi är tillåtet under förutsättning att det är lösenordskyddat. Är du på hotell, tåg eller liknande ska du inte ansluta till det publika wifi-nätverket, utan i stället dela internetuppkoppling från din telefon.
A.2.5	Distansarbete ska ske med av kommunen tillhandhållen dator och/eller mobiltelefon. I de fall VPN finns på enheten ska detta användas. VPN är per automatik påslaget. Har du frågor tar du kontakt med Soltak IT.
A.2.6	Endast programvaror/applikationer som är nödvändiga för ditt arbete får installeras på mobila enheter. Prata med din närmaste chef om du är osäker på vilka programvaror/applikationer som är nödvändiga i ditt arbete.
A.2.7	Installerad programvara får inte kopieras eller installeras på annan enhet.
A.2.8	En mobil enhet, liksom alla enheter, får aldrig lämnas olåst utan uppsikt.

A.2.9	Försiktighet ska iakttas vid arbete på allmän plats såsom tåg, café eller liknande. Vid arbete på allmän plats ska mobila enheter vara under ständig uppsikt.
A.2.10	Arbete med information som har nivå 3 eller 4 avseende konfidentialitet får inte ske på allmän plats.
A.2.11	Förlust av enhet ska omedelbart anmälas enligt instruktioner som finns på intranätet, detta ska göras innan polisanmälan. I vissa fall finns möjligheter att införa tekniska åtgärder såsom spårning och radering.
A.2.12	Vid avslut av anställning eller vid byte till en annan organisatorisk enhet ska mobila enheter återlämnas enligt rutin.

A3. Privata enheter i arbetet

A3. Riktlinjer för användning av privata enheter i arbetet	
A.3.1	Det är inte tillåtet att arbeta med kommunens information eller logga in i kommunens system från privata enheter. Privata enheter omfattas inte av kommunens säkerhetsåtgärder och innebär därför betydande risker, bland annat: • Privata appar och mejl kan innehålla skadlig kod. *Exempel: Ett mejl, ett spel eller en gratisapp kan innehålla skadlig kod sedan får åtkomst till kommunens information.* • Osäkra eller öppna nätverk kan avlyssna trafiken. *Exempel: Du ansluter till ett öppet Wi-Fi på ett café eller hotell och en angripare avlyssnar din trafik och får åtkomst till kommunens information.* • Privata molntjänster kan automatiskt synkronisera arbetsfiler. *Exempel: Filer du laddar ned från Teams eller Outlook kan oavsiktligt hamna i din privata iCloud eller Google Drive.* • Delad användning av en privat enhet kan leda till obehörig åtkomst. *Exempel: Familjemedlemmar kan av misstag öppna din mejl eller Teams och se information de inte får ta del av.* Kommunens enheter är konfigurerade för att uppfylla säkerhetskrav som skyddar både verksamhetens information och individers personuppgifter. Privata enheter kan inte garantera samma skyddsnivå och får därför inte användas för arbete.

A4. Skydd mot skadlig kod

Skadlig kod blir alltmer sofistikerad och är ett växande problem. Inte sällan kan den spridas till dator eller mobila enheter via bilagor eller länkar i e-post, sociala medier och webbsidor i allmänhet. IT-utrustning som drabbats av skadlig kod, även ett smittat USB-minne, kan om det kopplas upp i kommunens nätverk, sprida sig vidare i nätverket och orsaka stor skada.

Kommunens enheter är utrustade med skydd mot skadlig kod. Detta innebär inte fullständig säkerhet då utvecklingen inom detta område är oerhört snabb. Alla medarbetare kan bidra till ett bra skydd mot skadlig kod genom att följa dessa riktlinjer:

A4. Riktlinjer för skydd mot skadlig kod	
A.4.1	Anslut endast av kommunen eller Soltak tillhandahållen utrustning till kommunens nätverk. Privat utrustning kan anslutas till kommunens gästnätverk.
A.4.2	Anslut endast av kommunen eller Soltak tillhandahållen utrustning till dator eller mobil enhet. Publika laddningsuttag av typen USB ska inte användas. Detta eftersom uttaget kan vara infekterat med skadlig kod.
A.4.3	Var misstänksam i mejl och chatt, undvik att klicka på okända länkar och bilagor. Rapportera misstankar enligt instruktioner för incidentrapportering.
A.4.4	Öppna bifogade filer endast om de kommer från en känd avsändare och en bilaga är förväntad.
A.4.5	Var observant på om IT-utrustning beter sig långsamt eller konstigt. Vid misstanke om skadlig kod kontakta Soltak AB omedelbart.

A5. Internet och sociala medier

A5. Riktlinjer för internet, privata molntjänster och sociala medier	
A.5.1	Internet är ett arbetsverktyg och ska användas som sådant.
A.5.2	För material på internet som ska användas i tjänsten, får nedladdning och installation av upphovsrättsligt material (datorprogram, musik, med mera) inte ske utan stöd i lag, avtal eller med skriftligt tillstånd från rättighetsinnehavaren.
A.5.3	Stenungsunds kommuns information får inte lagras i personliga molntjänster (Dropbox, iCloud, Google Drive, Google Photos eller liknande).
A.5.4	På webben och sociala medier får endast information med nivå o avseende konfidentialitet publiceras och delas.

A6. E-post och chatt

E-post och chatt är för många medarbetare det vanligaste och viktigaste sättet att kommunicera internt inom kommunen och till externa parter. Det är dock viktigt att tänka på att kommunikation med e-post och chatt normalt är helt öppen. Att sända e-post och chatt som inte är skyddad, till exempel med kryptering, kan jämföras med att skicka vykort.

A6. Riktlinjer för e-post och chatt	
A.6.1	Den enskilde medarbetaren som är kontoinnehavare för ett personligt chatt- eller e-postkonto är alltid ansvarig för det som skickas från kontot.
A.6.2	Kommunens chatt- eller e-postkonto får inte användas för privata ändamål annat än kortare konversationer.
A.6.3	Automatisk vidarebefordran av e-post till externa e-postadresser är inte tillåten.
A.6.4	Information upp till och med nivå 1 avseende konfidentialitet får skickas med chatt eller e-post. Information med nivå 2 och 3 avseende konfidentialitet kräver en av kommunen godkänd kryptering eller säker kommunikationstjänst. Kontakta enheten för informations- och systemförvaltning för information om hur du kan gå till väga. Detta gäller även information som skickas via skanner/fax.

B

Kapitel B: Informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten

Inledning

Detta kapitel innehåller riktlinjer kopplat till informationssäkerhet och dataskydd i kommunens verksamheter och riktar sig främst till sektorchef, verksamhetschef, system- och informationsägare, systemförvaltare, systemadministratör, dataskyddssamordnare samt annan stödpersonal.

B1. Personuppgiftsbehandlingar

B1. Riktlinjer för personuppgiftsbehandlingar	
B.1.1	Personuppgiftsbehandlingar ska vara dokumenterade i kommunens registerförteckning i systemstödet för det systematiska dataskyddsarbetet. Arbetet leds och utförs av informations- och systemförvaltningsenheten.
B.1.2	Alla personuppgiftsbehandlingar ska utredas för behov av konsekvensbedömning och om behov föreligger ska konsekvensbedömning genomföras och dokumenteras i systemstödet för det systematiska dataskyddsarbetet. Arbetet leds och utförs av informations- och systemförvaltningsenheten.
B.1.3	När ett personuppgiftsbiträde behandlar personuppgifter åt kommunen, ska behandlingen regleras genom ett personuppgiftsbiträdesavtal (även kallat PUB-avtal), eller annan rättsakt. Det är alltid kommunens mall för personuppgiftsbiträdesavtal som ska användas. Avtalet ska diarieföras och anmälan om delegationsbeslut ska göras.
B.1.4	För varje insamling av personuppgifter informeras de registrerade om behandlingen av deras personuppgifter.

B2. Information och informationsbehandlingsresurser

B2. Riktlinjer för information och informationsbehandlingsresurser	
B.2.1	All kommunens information ska vara klassad och tillhörande informations-behandlingsresurser ska ha adekvat skyddsnivå. Stöd kring detta ges av informations- och systemförvaltningsenheten.
B.2.2	Innan information som helt eller delvis omfattas av sekretess hanteras i molntjänst måste en lämplighetsbedömning genomföras. Stöd kring detta ges av informations- och systemförvaltningsenheten.

B.2.3	All anskaffning av informationsbehandlingsresurser i form av IT-system ska gå genom anskaffningsprocessen.
B.2.4	Tilldelning av behörigheter till informationsbehandlingsresurser tillämpa principen om lägsta behörighet. Det innebär att medarbetare endast tilldelas den behörighet som krävs för att utföra sina arbetsuppgifter.

B3. Personalsäkerhet

Före och i samband med anställning

B3 Riktlinjer för personalsäkerhet före och i samband med anställning	
B.3.1	Bakgrundskontroll av sökande ska göras före anställning där sökandes meritförteckning verifieras, till exempel genom referenspersoner och bekräftelse av lämnade akademiska och yrkesmässiga kvalifikationer.
B.3.2	Utdrag ur belastningsregistret ska genomföras för de befattningar som enligt lag eller andra bestämmelser kräver det.
B.3.3	ID-kontroll ska ske vid all anställning.
B.3.4	Användare och leverantör ska informeras om sitt ansvar och sina skyldigheter avseende informationssäkerhet och dataskydd. Att så har skett skrivs in i personalhanteringssystem eller liknande för att säkerställa spårbarhet.
B.3.5	För befattningar som har bäring på Sveriges säkerhet och omfattas av Säkerhetsskyddslagen (2018:585), ska det i anställningsförfarandet genomföras en säkerhetsprövning. Säkerhetsprövningen ska genomföras innan en person genom anställning eller på annat sätt deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet. De befattningar som är aktuella framgår av Stenungsund kommuns säkerhetsskyddsanalys.

Under anställning

B3 Riktlinjer för personalsäkerhet under anställning	
B.3.6	Samtliga medarbetare ska få lämplig utbildning för att kunna efterleva kommunens policy för informationssäkerhet och dataskydd samt underliggande styrdokument såsom dessa riktlinjer. Detta gäller även externa aktörer såsom exempelvis konsulter.

	Information om utbildningar finns på intranätet eller kommunens utbildningsplattform.
B.3.7	Befattningar som har särskilda uppgifter inom informationssäkerhet och/eller dataskydd ska genomgå lämplig fortbildning inom området som är relevant för deras befattning.
B.3.8	Om anställda bryter mot gällande riktlinjer kan det hanteras arbetsrättsligt.

Avslut eller ändring av anställning

B3. Riktlinjer för personalsäkerhet i samband med avslut eller ändring av anställning	
B.3.9	Ansvar och skyldigheter för informationssäkerhet och/eller dataskydd upphör inte för att anställning avslutas eller ändras. Förbindelse till sekretess och konfidentialitet ska definieras och kommuniceras vid såväl anställningstillfället som vid avslut av anställning. Detta tillses av ansvarig chef.
B.3.10	Alla anställda och externa användare ska återlämna alla tillgångar från kommunen som de förfogar över då deras anställning, uppdrag eller avtal upphör (till exempel datorer, mobiltelefoner och fysiska dokument). I fall där en anställd eller en extern användare har kunskap som är viktig för pågående verksamhet, ska informationen dokumenteras och överföras till kommunen.
B.3.11	Vid avslut eller ändring av anställning ska åtkomsträttigheter till information upphöra och återlämning av informationsbehandlingsresurser ske omgående. Vänd dig till informations- och systemförvaltningsenheten för vägledning.

B4. Incidenthantering

En informationssäkerhetsincident kan handla om exempelvis försök till nätfiske, glömt papper i skrivare, intrång i IT-system, olåst dator eller att information manipulerats eller inte är tillgänglig på grund av driftstörning. Om informationen innehåller personuppgifter är det samtidigt en dataskydd-/personuppgiftsincident.

Processer och rutiner ska finnas på plats för att säkerställa ett konsekvent och effektivt tillvägagångssätt för hantering av denna typ av incidenter, inklusive hur de ska kommuniceras.

Informations- och systemförvaltningsenheten står för den centrala incidenthanteringsprocessen och bevakar e-tjänsten för rapportering. Det är upp till respektive verksamhet att ha interna rutiner som säkerställer att incidenter rapporteras in i den centrala e-tjänsten.

B4. Riktlinjer för incidenthantering	
B.4.1	Det ska finnas en process för hantering av informationssäkerhet- och dataskyddsincidenter. Viktiga aktiviteter som ska ingå i processen är: • Mottagning av information om incidenten • Styrning av eventuella behov av omedelbara åtgärder. Dessa kan vara av temporär art tills en mer hållbar lösning kan komma på plats • Analys av orsaker till incidenten så att åtgärder kan vidtas • Återkoppling och kommunikation med de som är påverkade av eller involverade i återhämtning efter incidenten liksom till den som rapporterat.
B.4.2	Större incidenter ska sammanställas i incidentrapporter. Informationsägare ska bistå enheten för informations- och systemförvaltning med underlag.
B.4.3	Erfarenheter från inträffade incidenter, till exempel genom incidentrapporter och statistik, ska ligga till grund för framtida beslut för att förbättra skyddet, till exempel att investera i nya säkerhetslösningar eller utbildningsinsatser.
B.4.4	Incidenter där brott eller misstanke om brott föreligger ska alltid polisanmälas.

B5. Kris, kontinuitetshantering och övning

Verksamheten ska kunna upprätthållas även vid informationssäkerhetsincidenter. För att säkerställa detta krävs ett systematiskt arbete med kontinuitetshantering, där kontinuitetsplaner är en central del. Varje chef, i egenskap av informationsägare, ansvarar för att sådana planer upprättas, hålls aktuella och är kända i verksamheten.

En grundförutsättning för effektiv kontinuitetshantering är att verksamheten kartlägger sin information och sina informationsbehandlingsresurser, med särskilt fokus på den kritiska informationen. Arbetet med informationsklassning, tillämpning av skyddsåtgärder samt genomförande av riskanalyser är därför nödvändigt för att kunna planera och vidta rätt åtgärder vid en incident.

B5. Riktlinjer för kris, kontinuitetshantering och övning	
B.5.1	Det ska finnas en kontinuitetsplan som tydligt beskriver roller, ansvar och åtgärder som ska vidtas vid en extraordinär händelse kopplat till informationssäkerhet. Med extraordinär händelse avses en allvarlig störning, eller överhängande risk för allvarlig störning, i samhällsviktiga funktioner till följd av en informationssäkerhets- eller dataskyddsincident. Det är respektive chef som ansvarar för att kontinuitetsplanen upprättas, hålls aktuell och är känd i berörd verksamhet.
B.5.2	Kontinuitetsplanen ska övas regelbundet. Identifierade brister och svagheter ska åtgärdas i syfte att ständigt förbättra planen.
B.5.3	Kontinuitetsplaner ska finnas tillgängliga för de medarbetare som berörs.

C

Kapitel C: Informationssäkerhet och dataskydd i IT-miljön

Inledning

Detta kapitel beskriver kommunens riktlinjer för IT-säkerhet och cybersäkerhet.

Kapitlet riktar sig till alla medarbetare som är involverade i drift, support, förvaltning, ägandeskap, anskaffning eller fysisk säkerhet kopplat till kommunens IT-miljö. Det omfattar även externa aktörer som arbetar på uppdrag av Stenungsunds kommun, såsom Soltak AB, leverantörer och inhyrda konsulter.

Samtliga informationsbehandlingsresurser, samt den IT-miljö som omger dem, ska vid varje tidpunkt uppfylla de säkerhetskrav som fastställs utifrån deras klassning. Kraven ska utgå från vedertagna standarder, såsom ISO 27001/27002, CIS Critical Security Controls, relevanta CIS Benchmarks och whitepapers samt NIST Cybersecurity Framework.

C1. Övergripande hantering av IT-miljön

Kommunens samtliga informationsbehandlingsresurser inom IT ska vara identifierade och tilldelade en ägare.

C1. Riktlinjer för övergripande hantering av IT-miljön	
C.1.1	Samtliga informationsbehandlingsresurser i IT-miljön ska vara identifierade och ha en utsedd ägare.
C.1.2	Enheten för informations- och systemförvaltning ska säkerställa att det, tillgängligt på intranätet, finns en aktuell förteckning över kommunens IT-system, likaså en över kommunens applikationer.
C.1.3	Alla informationsbehandlingsresurser ska, under hela sin livscykel, uppfylla de säkerhetskrav som gäller vid respektive tidpunkt. Kraven ska utgå från vedertagna standarder, såsom ISO 27001/27002, CIS Critical Security Controls, relevanta CIS Benchmarks och whitepapers samt NIST Cybersecurity Framework.
C.1.4	Enheten för informations- och systemförvaltning ska, i samverkan med Soltak IT, säkerställa att Soltaks IT-miljö och deras leverans till kommunen uppfyller kraven enligt riktlinje C.1.3.

D

Kapitel D: Informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen

Inledning

Detta kapitel handlar om informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen och riktar sig till chefer, informationsägare/systemägare, medarbetare inom IT samt medarbetare som arbetar i säkra utrymmen.

Säkra utrymmen är utrymmen med särskilda säkerhetskrav, exempelvis sådana som innehåller kommunikationsutrustning, drift eller kontorsutrymmen där information med högt eller mycket högt skyddsbov behandlas.

Syftet är att säkerställa att kommunens information och informationsbehandlingsresurser skyddas mot obehörig åtkomst, skada, förlust och avbrott genom fysiska och organisatoriska åtgärder dimensionerade efter informationsklassning och risk.

D1. Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen

D1. Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen	
D.1.1	Tillträdet till säkra utrymmen ska vara begränsat och styras med lås- och passersystem. Innehav av nycklar, kort och koder ska vara förtecknat och loggat, med periodisk behörighetsgranskning (minst årligen eller enligt risk). Krav på mekaniskt inbrottsskydd ska följa SSF 200 utifrån risk och informationsklass; utrymmen med särskilt höga skyddsbehov kan kräva Skyddsklass 3.
D.1.2	Datahallar eller andra utrymmen med IT-infrastruktur som behandlar kommunens information ska uppfylla ändamålsenlig skyddsnivå. Som inriktning kan MCF:s vägledning för fysisk informationssäkerhet i IT-utrymmen eller ISO/IEC 22237 användas i relation till informationsklassning och riskanalys.
D.1.3	Rutiner för arbete i säkra utrymmen ska finnas och följas (ordning och reda, rent skrivbord/låst skärm, larm, hantering av besökare och entreprenörer). Roller/ansvar (ägare, driftansvarig, behörighetsansvarig) ska vara dokumenterade. Rutin för tillträdeshantering (ansökan, godkännande, tidsättning, borttag) ska ingå.
D.1.4	Adekvat brandskydd och släckutrustning i enlighet med branschpraxis ska vara installerat i utrymme med IT-infrastruktur.
D.1.5	IT-infrastruktur ska vara placerad så att den inte utsätts för vätskeläckage, korrosiva brand- och släckgaser, damm eller brandfarligt material. VA-dragningar i

	eller i direkt närhet av IT-infrastruktur ska undvikas och risker för vatteninträngning hanteras. Om golvbrunn finns ska åtgärder vidtas för att undvika att vatten kan tränga upp.
D.1.6	Säker elförsörjning (till exempel UPS och reservkraft) för IT-infrastruktur ska dimensioneras, testas och övervakas för att uppfylla verksamhetens tillgänglighetskrav. Klimat (temperatur/fukt) ska hållas inom tillverkarens gränsvärden och kunna upprätthållas vid störningar i elförsörjning. Driftautonomi (till exempel bränsle på plats, bränslelogistik) fastställs utifrån risk.
D.1.7	Kablage för el och kommunikation ska brandtätas och skyddas mot avlyssning, störning och skada, och dras i skyddade kanaler med korrekt märkning.
D.1.8	Underhåll och reparation av utrymmen/utrustning ska ske så att information inte röjs eller skadas. Entreprenörer ska behörighetsprövas, instrueras och loggas; aktiviteter ska dokumenteras.
D.1.9	Informationsbehandlingsresurser får inte avlägsnas från kommunens lokaler utan tillstånd.
D.1.10	Informationsbehandlingsresurser avsedda att användas utanför kommunens lokaler ska, där så är möjligt och tillämpbart, förses med stöldskydd och märkning.

E

Kapitel E: Informationssäkerhet och dataskydd vid användning av artificiell intelligens (AI)

Inledning

Artificiell intelligens (AI) avser system som uppvisar intelligent beteende genom att analysera sin miljö och vidta åtgärder – med viss grad av självständighet – för att uppnå särskilda mål. AI-system kan vara programvarubaserade och fungera i den virtuella världen (till exempel bildanalys, chatbottar), eller inbäddas i hårdvara (till exempel sensorer, kameror, drönare).

Kommunen ska skapa grundläggande förståelse för AI och förutsättningar för verksamheterna att nyttja de möjligheter AI ger. I det ingår att utforska möjligheter med respekt för de svårigheter som finns relaterat till informationssäkerhet och dataskydd. AI utforskas med fördel på externa data som inte innehåller personuppgifter eller andra uppgifter som kan påverka kommunens informationssäkerhet.

AI kan inte införas i verksamheten om inte informationssäkerhets-, dataskydds- och sekretessfrågorna beaktats och hanterats.

E1. Riktlinjer för användning av Artificiell intelligens (AI)

E1. Riktlinjer för användning av Artificiell intelligens (AI)	
E.1.1	Kommunens utforskande av AI ska ske med respekt för de svårigheter som finns relaterat till informationssäkerhet och dataskydd.
E.1.2	Införande av AI ska föregås av ett väldokumenterat beaktande med tilltänkt plan för hantering av svårigheterna relaterat till informationssäkerhet, dataskydd och sekretess. Exempel på delar att beakta: - Kommunen ska vara transparent med all AI-användning. Det ska framgå när AI använts, vilken modell/tjänst och på vilket sätt. - Vid AI-användning för beslut eller beslutsunderlag ska processen kunna redovisas; AI-modellen får inte vara en ”svart låda”[1]. - Svar från generativ AI ska faktagranskas och verifieras innan användning.

[1] Ett enkelt exempel på ”svart låda”: För att beskriva hur ratten i en bil fungerar kan det räcka att ange att när man vrider på ratten åt höger respektive vänster så ska bilen svänga åt samma håll. Allting mellan ratten och bilens riktning (rattstång, kuggväxlar, kuggstänger, hjul med mera) betraktas som en "svart låda**”.**

Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd

Typ av dokument	Beslutat av	Beslutsdatum	Diarienummer
Riktlinje	*Kommunstyrelsen*	*2025-02-17 § 66*	*KS 2024/345*
Dokumentägare	**Giltighetstid**	**Framtagen av**	**Reviderad**
Sektor stödfunktioner	*Tills vidare*	*Informationssäkerhets-samordnare*	

Innehåll

Inledning 1
Riktlinjernas omfattning 1
Ansvar och organisation 1
Struktur och läsanvisningar 3
Hantering av avvikelser, undantag eller dispens 4
Introduktion till informationssäkerhet och dataskydd 5
Informationssäkerhet 5
Dataskydd (skydd av personuppgifter) 7
Sammanfattning 7
Ordlista 8
Kapitel A: Informationssäkerhet och dataskydd för medarbetare 10
Inledning 11
A1. Lösenord 12
A2. Mobila enheter 13
A3. Skydd mot skadlig kod 14
A4. Internet och sociala medier 15
A5. E-post och chatt 15
Kapitel B: Informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten 16
Inledning 17
B1. Personuppgiftsbehandlingar 17
B2. Information och informationsbehandlingsresurser 17
B3. Personalsäkerhet 18
B4. Incidenthantering 19
B5. Kris och övning 20
B5. Kontinuitetshantering 20
Kapitel C: Informationssäkerhet och dataskydd i IT-miljö 21
Inledning 22
C1. Övergripande hantering av informationsbehandlingsresurser i IT-miljön 22
Kapitel D: Informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen 23
Inledning 24
D. Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen 24
Kapitel E: Artificiell intelligens (AI) 26
Inledning 27
E. Riktlinjer för användning av Artificiell intelligens (AI) 27

Inledning

Stenungsunds kommun har en policy för informationssäkerhet och dataskydd som redovisar kommunens övergripande mål och inriktning med informationssäkerhet och dataskydd. Detta dokument - Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd – konkretiserar policyn med mer detaljerad information och regler för hur information ska hanteras för att säkerställa god informationssäkerhet och ett gott dataskydd.

Riktlinjernas omfattning

Dessa riktlinjer innehåller information och regler gällande säkerhet vid all hantering av information och personuppgifter inom Stenungsunds kommun. Riktlinjerna gäller för alla kommunens verksamheter, vilket medför att det inte finns utrymme att besluta om lokala regler som avviker från dessa.

Riktlinjerna gäller inte för kommunens bolag, utan dessa beslutar om policy och riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd inom egen verksamhet. I vissa fall kan dessa riktlinjer ändå gälla för kommunens bolag, liksom för andra externa aktörer, exempelvis när dessa använder sig av kommunens informationstillgångar, eller när det finns särskilda behov av samordning.

Ansvar och organisation

Grundprincip

Kommunfullmäktige fastställer övergripande mål och principer för arbetet med informationssäkerhet och dataskydd genom en kommunövergripande policy.

Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunens informationssäkerhetspolicy följs och för samordning av informationssäkerhetsarbetet i kommunen. Kommunstyrelsen ansvarar för framtagande och fastställande av dessa riktlinjer som understödjer policyn. Kommundirektören har ansvar för att informationssäkerhet och dataskydd bedrivs i linje med den av fullmäktige fastställda policyn och i övrigt enligt andra styrande dokument inom området.

Ansvaret för informationssäkerhet respektive dataskydd följer det ordinarie verksamhetsansvaret. Detta gäller i hela linjen från kommunstyrelsen till den enskilde medarbetaren och innebär att den som är ansvarig för en viss verksamhet (enhet, process, projekt och så vidare) också är ansvarig för informationssäkerhet och dataskydd inom det området.

Personuppgiftsansvar

Kommunstyrelsen och övriga nämnder är personuppgiftsansvariga inom sina respektive verksamhetsområden och ska utse dataskyddsombud.

Ansvar för IT-säkerhet

Soltak AB ansvarar för IT-säkerhet i den miljö de förvaltar åt kommunen. Kommunen ansvarar för IT-säkerhet i all miljö som inte förvaltas av Soltak AB.

Kommunarkivet

Kommunarkivet har tillsynsansvar för att informationen hanteras i enlighet med bestämmelserna i arkivlagen och kommunens arkivreglemente.

Roller

Kommunfullmäktige – fastställer informationssäkerhetspolicy.

Kommunstyrelsen – ansvarar för att kommunens informationssäkerhetspolicy följs och för samordning av informationssäkerhetsarbetet i kommunen. Kommunstyrelsen ansvarar för att riktlinjer för informationssäkerhet utarbetas och hålls aktuella. Kommunstyrelsen ska årligen fastställa en övergripande handlingsplan för informationssäkerhetsarbetet.

Kommundirektör – har kommunstyrelsens uppdrag att sörja för att informationssäkerhet och dataskydd bedrivs i linje med den av fullmäktige fastställda policyn och den av kommunstyrelsen fastställda riktlinjen.

Sektorchef – är ytterst ansvarig för informationssäkerhet och dataskydd inom sin sektor. Sektorchefen ansvarar för att medarbetare inom den egna verksamheten har ett säkerhetsmedvetande samt tillräcklig kunskap och förståelse för att nödvändig informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten ska uppnås.

Chef - Ansvarar för informationssäkerhet och dataskydd inom sin verksamhet. Chef ansvarar således för att medarbetare inom den egna verksamheten har ett säkerhetsmedvetande samt tillräcklig kunskap och förståelse för att nödvändig informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten ska uppnås.

Säkerhetsskyddschef – har det övergripande ansvaret för informationssäkerhet hos säkerhetsskyddsklassificerad information.

Enskilda medarbetare - alla medarbetare har ett ansvar för kommunens informationssäkerhet. Varje anställd ska i eget arbete följa riktlinjer för informationssäkerhet samt eventuella verksamhetsspecifika regler.

Övriga roller - Utöver ovanstående finns ett antal roller såsom system- och informationsägare, systemförvaltare, applikationsförvaltare, informationssäkerhetssamordnare med flera. Formerna för dessa beskrivs av enheten för informations- och systemförvaltning och/eller i ”Regler för ägarskap och förvaltning av IT-lösningar.

Struktur och läsanvisningar

För att ge god läsbarhet är dokumentet uppdelat i fem kapitel (A-E) som riktar sig till olika målgrupper.

Kapitel		Primär målgrupp	Sidor
A	Informationssäkerhet och dataskydd för medarbetare	Alla medarbetare	10–15
B	Informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten	Chefer, system- och informationsägare	16–20
C	Informationssäkerhet och dataskydd i IT-miljön	Digitalisering, systemförvaltning, Soltak AB, externa leverantörer	21–22
D	Informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen	Säkerhetssamordnare, fastighetsförvaltning	23–25
E	Informationssäkerhet och dataskydd vid användning av artificiell intelligens (AI)	Alla målgrupper	26–27

Varje kapitel består både av informativa avsnitt och av riktlinjer som är styrande. Riktlinjerna redogörs i tabellform enligt exempel nedan.

EX 1. Exempel på riktlinjer	
EX 1.1	Stenungsunds kommuns information får inte lagras i personliga molntjänster (Dropbox, iCloud med flera).
EX 1.2	Varje sektor ska säkerställa att all den information som används i sektorns verksamheter är klassad och att informationsbehandlingsresurser har tillräckligt hög skyddsnivå.
EX 1.3	Innan information som helt eller delvis omfattas av sekretess hanteras i molntjänst måste en lämplighetsbedömning genomföras.

Hantering av avvikelser, undantag eller dispens

Varje medarbetare är skyldig att rapportera avvikelser från styrdokument inom informationssäkerhet och dataskyddsområdet. Avvikelserna rapporteras enligt gällande rutin och hanteras sedan enligt bestämd process så att erfarenheter kan tas till vara som en del av ett kontinuerligt förbättringsarbete. Större avvikelser rapporteras så snart som möjligt till kommundirektör och vid behov till kommunstyrelsen.

Mindre avvikelser sammanfattas i den årliga rapporten till kommunstyrelsen.

Beslut om godkännande av undantag som berör informationssäkerhet eller dataskydd ska fattas av kommunstyrelsen. Undantagen ska dokumenteras och får aldrig vara permanenta utan ska ha en giltighetstid på som längst två år. Om behov av undantag kvarstår ska ärendet beredas på nytt och nytt beslut fattas om eventuellt godkännande.

Introduktion till informationssäkerhet och dataskydd

Informationssäkerhet

Information används i hela kommunen, av alla, och utgör en fundamental beståndsdel på samma sätt som medarbetare, lokaler och utrustning.

Därför måste vi skydda vår information så:

- att den alltid finns när vi behöver den (tillgänglighet)
- att vi kan lita på att den är korrekt och inte manipulerad eller förstörd (riktighet)
- att endast behöriga personer får ta del av den (konfidentialitet)

Skyddet behöver anpassas efter behovet så att det är tillräckligt bra, inte för svagt, alltför krångligt eller dyrare än det behöver vara.

Informationsklasser och skyddsnivåer

Konsekvenserna av att förlora konfidentialitet, riktighet eller tillgänglighet varierar beroende på vad informationen består av och vad den används till, därför delas information in i olika klasser med korresponderande skyddsnivåer. I Stenungsunds kommun finns fyra informationsklasser vilka beskrivs i kommunens klassningsmatris. Det är bra att känna till, eftersom det i riktlinjerna kommer göras kopplingar till hantering av vissa informationsklasser.

Informations-klass/nivå	Konfidentialitet	Riktighet	Tillgänglighet
4 ***Sveriges säkerhet***	**K4** Information som, om den sprids till obehöriga, kan medföra **risk för Sveriges säkerhet på nationell nivå**.	**R4** Information som, om den inte är riktig och fullständig, kan medföra **risk för Sveriges säkerhet på nationell nivå**.	**T4** Information som, om den inte är tillgänglig, kan leda till **risk för Sveriges säkerhet på nationell nivå**.
3 ***Mycket känslig*** → **Mycket högt skyddsbehov**	**K3** Information som, om den sprids till obehöriga kan medföra **allvarliga konsekvenser** för kommunen och individer. Exempel: - Operativ krisplan - Patientinformation (PDL) - Information om skyddade individer	**R3** Information som, om den inte är riktig och fullständig, kan medföra **allvarliga konsekvenser** för kommunen och individer. Exempel: - Elevbetyg - Patientinformation (PDL) - Vattenkvalité	**T3** Information som, om den inte är tillgänglig, kan leda till **allvarliga konsekvenser** för kommunen och individer. Exempel: - Krisinformation på stenungsund.se - Patientinformation (PDL) - Driftlarm
2 ***Känslig*** → **Högt skyddsbehov**	**K2** Information som, om den sprids till obehöriga, kan medföra **betydande konsekvenser** för kommunen och individer. Exempel: - Uppgifter som omfattas av LOU - Sekretess enligt OSL - Sjukfrånvaro	**R2** Information som, om den inte är riktig och fullständig, kan medföra **betydande konsekvenser** för kommunen och individer. Exempel: - Beslut med betydande påverkan på verksamheten - Besiktningsprotokoll	**T2** Information som, om den inte är tillgänglig och fullständig, kan medföra **betydande konsekvenser** för kommunen och individer. Exempel: - Reservrutin för samhällsviktig verksamhet - Patientinformation (PDL) - Läkemedelsrecept
1 ***Normal*** → **Normalt skyddsbehov**	**K1** information där förlust av konfidentialitet kan leda till **måttliga konsekvenser** för verksamhetens förmåga, förtroende eller ekonomisk förlust. Exempel: - Personuppgifter av icke känslig karaktär - Pågående rekrytering - Avtal och information som ännu inte är beslutad	**R1** information där förlust av riktighet kan leda till **måttliga konsekvenser** för verksamhetens förmåga, förtroende eller ekonomisk förlust. Exempel: - Beslut generellt - Styrdokument för ej kritiska aktiviteter och processer - Tidsredovisning	**T1** information där förlust av tillgänglighet kan leda till **måttliga konsekvenser** för verksamhetens förmåga, förtroende eller ekonomisk förlust. Exempel: - System- och händelseloggar generellt - Reservrutiner för ej samhällsviktig verksamhet - Schema och planering generellt
0 ***Trivial*** → **Inget skyddsbehov**	**K0** Information där förlust av konfidentialitet **inte medför** någon negativ påverkan på egen eller annan organisation och dess tillgångar, eller på enskild individ. Exempel: - Öppen data	**R0** Bedöms inte eftersom information, oavsett känslighet, alltid ska vara riktig.	**T0** Bedöms inte eftersom information, oavsett känslighet, alltid ska vara tillgänglig till dess att den gallras/tas bort.

Dataskydd (skydd av personuppgifter)

Dataskydd handlar om skydd av personuppgifter och att behandling av dessa sker i enlighet med rådande dataskyddslagstiftning såsom dataskyddsförordningen (GDPR).

Dataskydd ställer krav på informationssäkerhet men innebär också mycket mer än att säkerställa de tre aspekterna *tillgänglighet*, *riktighet* och *konfidentialitet* som informationssäkerhetsarbetet tar sikte på. Till exempel kan information ha bästa tänkbara skydd ur ett informationssäkerhetsperspektiv men om den innehåller personuppgifter och behandlingen inte vilar på en rättslig grund är den olaglig och ej giltig utifrån ett dataskyddsperspektiv.

En god nivå av informationssäkerhet innebär inte per automatik ett gott dataskydd - ett gott dataskydd innebär att dataskyddslagstiftning följs.

Sammanfattning

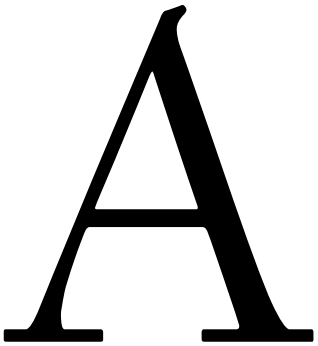
Kommunens arbete med informationssäkerhet respektive dataskydd ska ske integrerat men med förståelsen för att de ser till olika perspektiv och skyddar olika intressen.

Arbetet omfattar att införa och förvalta **administrativa regelverk** så som denna riktlinje kompletterad med andra styrdokument, **tekniskt skydd** med bland annat brandväggar och kryptering samt **fysiskt skydd** med till exempel skal- och brandskydd. Det handlar om att ta ett helhetsgrepp och skapa ett fungerande långsiktigt arbetssätt för att ge kommunens information, och de registrerades personuppgifter, tillräckligt hög skyddsnivå.

Ordlista

Ord	Definition
Information och informationssäkerhet	
Informationssäkerhetssamordnare	Informationssäkerhetssamordnare är den person som samordnar informationssäkerhetsarbetet i kommunen.
Incident	Enskild eller flera oönskade eller oväntade händelser som har negativa konsekvenser för kommunens verksamheter.
Information	Kunskap om objekt, såsom fakta, händelser, saker, processer eller idéer, inklusive begrepp, som inom ett visst sammanhang har en särskild betydelse.
Informationsmängd	Gruppering av information, exempelvis i form av ett dokument, en databas eller liknande. En informationsmängd innehåller en eller flera *informationstyper*.
Informationstyp	En informationstyp är information av ett visst slag, exempelvis personuppgifter.
KLASSA	Verktyget som kommunen använder för informationsklassning och handlingsplan inom informationssäkerhet är ”KLASSA 4.0” som tillhandahålls av Sveriges kommuner och regioner (SKR).
Informationsbehandlingsresurs och informationsbärare	Vanligtvis digital resurs eller bärare av något slag (till exempel IT-system, IT-resurs, tjänst, infrastruktur), men kan även vara en fysisk resurs eller bärare (till exempel ett säkerhetsskåp eller en människa).
Informationssäkerhet	Bevarande av informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.
Informationsklassning	Värdering av kommunens information utifrån vilka konsekvenser otillräckligt skydd för informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet skulle kunna få.
Informationssäkerhetspolicy	Organisationens viljeinriktning med informationssäkerhet uttryckt av organisationens ledning.
IT-säkerhet	Säkerhet i IT-resurser för att uppnå och upprätthålla informationssäkerhet.
Dataskydd	
Dataskydd	Skydd av personuppgifter.
GDPR	Dataskyddsförordningen, eller allmänna dataskyddsförordningen, mest känd som GDPR, är en europeisk förordning som reglerar behandlingen av personuppgifter och det fria flödet av sådana uppgifter inom Europeiska unionen.
Registrerad	Den vars personuppgifter behandlas.
Personuppgift	Personuppgifter är all slags information som direkt eller indirekt kan knytas till en person som är i livet.
Dataskyddsombud (DSO/DPO)	Ombudets roll är att kontrollera att dataskyddsförordningen (GDPR) följs inom organisationen genom att till exempel utföra kontroller och informationsinsatser.
Pseudonymisering	En säkerhetsåtgärd där personuppgifter ersätts med något annat, exempelvis en kod, och där det krävs kompletterande

	uppgifter för att det ska vara möjligt att hänföra uppgiften till en specifik person.
Anonymisering	Personuppgifter som har gjorts anonyma på ett sådant sätt så att den registrerade inte längre kan identifieras (oåterkalleligt). Behandling av personuppgifter som resulterar i anonym information kallar vi för anonymisering.
Tröskelanalys	En analys av personuppgiftsbehandlingen som resulterar i huruvida det krävs en konsekvensbedömning eller inte.
Konsekvensbedömning	En pågående process för bedömning och förebyggande av risker för människors fri- och rättigheter i och med en personuppgiftsbehandling. En konsekvensbedömning är alltid pågående och bör kontinuerligt utvärderas och omprövas.
Registerförteckning	Ett elektroniskt register över den personuppgiftsansvariges alla personuppgiftsbehandlingar, exempelvis ”Bedriva grundskola”.
Övrigt	
Generativ AI	Generativ AI är en form av artificiell intelligens som på begäran från användaren kan producera text, bilder och varierat innehåll baserat på de data den tränas på.
Behörighet	Tilldelade rättigheter att använda information eller en IT-resurs på ett specificerat sätt.
IT-resurs	IT-baserad komponent som hanterar information, till exempel system, verktyg, tjänster och infrastruktur i form av mjuk- och/eller hårdvara
Mobila enheter	Lättportabla IT-resurser såsom bärbara datorer, mobiler, läsplattor med mera.
Sekretess	Förbud att i offentlig verksamhet röja uppgifter muntligen eller genom utlämnande av allmän handling. Regler om sekretess finns i offentlighets- och sekretesslagen respektive offentlighets- och sekretessförordningen.
Skadlig kod/skadlig programvara	En form av programvara som kriminella har skapat i som infekterar datorer och andra enheter med syfte att få insyn, stjäla information, störa ut och så vidare. Exempel på detta är datorvirus, trojaner, maskar, utpressningsprogram (ransomware), spionprogram (spyware) och sabotageprogram (malware).
Spårbarhet	Entydig härledning av utförda aktiviteter till en identifierad användare eller IT-resurs.
Verksamhetskritiska system	Kritiska system som har klassats med höga krav på konfidentialitet, integritet och/eller tillgänglighet.

Kapitel A: Informationssäkerhet och dataskydd för medarbetare

Inledning

Kommunens alla medarbetare hanterar varje dag stora mängder information. Alltifrån förskola, skola, socialtjänst, kommunalprimärvård, stadsplanering, infrastruktur, kultur och fritid med flera. Informationen kan förekomma i olika former, den kan vara muntlig, fysiskt på papper, ett fotografi eller i IT-system och så vidare. Många gånger innehåller informationen personuppgifter och då gäller ett särskilt dataskydd (skydd av personuppgifter).

Detta kapitel vänder sig till alla medarbetare i Stenungsunds kommun. Riktlinjerna gäller även politiker och extern personal som har åtkomst till kommunens information, exempelvis inhyrda konsulter och praktikanter.

Riktlinjerna beskriver vilka regler som gäller samt den enskilde medarbetarens ansvar vid hantering av information i Stenungsunds kommun. Det ska noteras att det i och med kommunens skilda verksamheter kan förekomma kompletterande regler och rutiner lokalt. Avvikelser från dessa riktlinjer får dock aldrig göras utan särskilt tillstånd (se Hantering av avvikelser, undantag eller dispens). Kontakta ansvarig chef vid osäkerhet om vad som gäller.

Utbildningar i informationssäkerhet och dataskydd

På intranätet finns utbildningar med fokus på informationssäkerhet som riktar sig till alla medarbetare. Syftet med utbildningarna är att stärka säkerhetsmedvetande avseende informationssäkerhet.

Rapportering av incidenter

Alla medarbetare är skyldiga att rapportera incidenter eller brister som misstänkts kunna medföra negativ påverkan på kommunens information eller registrerades personuppgifter. Det kan röra sig om exempelvis:

- Olåst dator lämnad utan uppsikt, om så bara för en kort stund
- Besökare eller hantverkare lämnade ensamma i rum med känslig information eller utrustning
- Ett meddelande/brev har skickats till fel mottagare
- Borttappad/stulen enhet
- Intrång i ett IT-system
- Utlåning av användaruppgifter till IT-system
- Fel vårdnadshavare har kopplats till en elev i ett IT-system
- Bild- eller ljudupptagning av exempelvis barn, elev eller brukare med privat telefon eller arbetstelefon med privat Google/iCloud-konto
- Försvunnen telefonlista
- Glömt papper med personuppgifter eller känslig information i skrivare
- Uppgifter om individ med skyddad identitet har felaktigt synkats vidare till andra system eller hanterats felaktigt på annat sätt
- Datorvirus
- Nätfiske/mejlbedrägeri

A1. Lösenord

Följande regler är övergripande och sammanställer grundläggande informationssäkerhets- och dataskyddskrav på medarbetare:

A1. Riktlinjer för utformning av lösenord	
A.1.1	Lösenord ska vara minst 12 tecken, gärna längre.
A.1.2	Lösenord ska innehålla minst en gemen, en versal, en siffra samt ett specialtecken.

För att lättare kunna komma ihåg ett lösenord med exempelvis 12 tecken så använder sig många av så kallade lösenordsfraser. Du kan bilda lösenordet genom att exempelvis kombinera första bokstaven i varje ord i en mening, fras eller sångtext.

Om du varierar tecknen genom att använda små och stora bokstäver, siffror och specialtecken skapar du ett ännu säkrare lösenord och minskar därmed risken avsevärt att någon obehörig ska knäcka lösenordet.

Användar-ID och lösenord är i sig viktig information där Användar-ID är intern information medan lösenord är konfidentiell information och ska hanteras på ett säkert sätt.

A1. Riktlinjer för hantering av lösenord	
A.1.3	Lösenord ska vara dolda och hanteras som en värdehandling. Bäst är att förvara lösenord endast i minnet.
A.1.4	För varje IT-system, webbplats, tjänst eller dylikt ska unika lösenord användas. På så vis minskas konsekvenserna ifall obehörig kommer över ett lösenord eftersom denne då inte kan logga in med det på fler platser.
A.1.5	Lösenord är personliga och ska inte delas mellan kollegor. I de fall en dator delas av flera ska personliga inloggningar användas. Detta är viktigt för spårbarheten, för att kunna veta vem som har gjort vad i systemen.

A2. Mobila enheter

A2. Riktlinjer för hantering av mobila enheter	
A.2.1	Mobila enheter är arbetsredskap och ska inte användas till privata ändamål med undantag för att ringa och ta emot enstaka privata samtal. Stenungsunds kommun är som arbetsgivare ägare till de enheter som används i tjänsten och även till den information som finns i dessa. Du bör därför som medarbetare vara medveten om att arbetsgivaren har rätt att ta del av till exempel sms, foton och kalenderanteckningar. Eftersom offentlighetsprincipen gäller kan det vara möjligt för utomstående att begära ut. Vidare har kommunen ett antal tekniska säkerhetsverktyg som kan spåra vad som sker på enheterna i syfte att bevara IT-säkerhet. Såväl tekniska som arbetsrättsliga åtgärder kan vidtas om riktlinjer inte följs.
A.2.2	Mobila enheter som tillhandahålls av Stenungsunds kommun är personliga arbetsredskap och får inte lånas ut eller överlåtas. Undantag gäller för enheter som uttryckligen är delade, såsom enhetstelefon, klassrumstelefon eller liknande.
A.2.3	Mobila enheter ska låsas med starkt lösenord, stark pinkod, fingeravtryck eller ansiktsigenkänning. Stark pinkod innebär minst sex siffror, gärna fler.
A.2.4	Mobila enheter får enbart anslutas till trådlösa nätverk som är kända och lösenordsskyddade. Ditt privata WiFi är tillåtet under förutsättning att det är lösenordskyddat. Är du på hotell, tåg eller liknande ska du dela internetuppkoppling från din telefon.
A.2.5	Distansarbete ska ske med av kommunen tillhandhållen dator och/eller mobiltelefon. I de fall VPN finns på enheten ska detta användas.
A.2.6	Endast programvaror/applikationer som är nödvändiga för ditt arbete får installeras på mobila enheter. Prata med din närmaste chef om du är osäker på vilka programvaror/applikationer som är nödvändiga i ditt arbete.
A.2.7	Installerad programvara får inte kopieras eller installeras på annan enhet.
A.2.8	En mobil enhet får aldrig lämnas olåst utan uppsikt.
A.2.9	Försiktighet ska iakttas vid arbete på allmän plats såsom tåg, buss, café eller liknande. Vid arbete på allmän plats ska mobila enheter vara under ständig uppsikt.
A.2.10	Arbete med information som har nivå 3 eller 4 avseende konfidentialitet får inte ske på allmän plats.
A.2.11	Förlust av enhet ska omedelbart anmälas enligt instruktioner som finns på intranätet, detta ska göras innan polisanmälan. I vissa fall finns möjligheter att införa tekniska åtgärder såsom radering.
A.2.12	Vid avslut av anställning eller vid byte till en annan organisatorisk enhet ska mobila enheter återlämnas i enlighet rutin/process/instruktion.

A3. Skydd mot skadlig kod

Skadlig kod blir alltmer sofistikerad och är ett växande problem. Inte sällan kan skadlig kod spridas till dator eller mobila enheter via bilagor eller länkar i e-post, sociala medier och webbsidor i allmänhet.

IT-utrustning som drabbats av skadlig kod, även ett smittat USB-minne, kan om det kopplas upp i kommunens nätverk, sprida sig vidare i nätverket och orsaka stor skada.

Kommunens datorer är utrustade med skydd mot skadlig kod. Detta innebär inte fullständig säkerhet då utvecklingen inom detta område är oerhört snabb. Alla medarbetare kan bidra till ett bra skydd mot skadlig kod genom att följa dessa regler:

A3. Riktlinjer för skydd mot skadlig kod	
A.3.1	Anslut endast av kommunen eller Soltak tillhandahållen utrustning till kommunens nätverk. Privat utrustning kan anslutas till kommunens gästnätverk.
A.3.2	Anslut endast av kommunen eller Soltak tillhandahållen utrustning till dator eller mobil enhet. Publika laddningsuttag av typen USB ska inte användas. Detta eftersom uttaget kan vara infekterat med skadlig kod.
A.3.3	Var misstänksam i mejl och chatt, undvik att klicka på okända länkar och bilagor. Rapportera misstänkta mejl enligt instruktioner som finns på intranätet.
A.3.4	Öppna bifogade filer endast om de kommer från en känd avsändare och en bilaga är förväntad.
A.3.5	Var observant på om IT-utrustning beter sig långsamt eller konstigt. Vid misstanke om skadlig kod kontakta Soltak AB omedelbart.

A4. Internet och sociala medier

A4. Riktlinjer för internet, privata molntjänster och sociala medier	
A.4.1	Internet är ett arbetsverktyg och ska användas som sådant.
A.4.2	För material på internet som ska användas i tjänsten, får nedladdning och installation av upphovsrättsligt material (datorprogram, film, musik, med mera) inte ske utan stöd i lag, avtal eller med skriftligt tillstånd från rättighetsinnehavaren.
A.4.3	Stenungsunds kommuns information får inte lagras i personliga molntjänster (Dropbox, iCloud, Google Drive, Google Photos eller liknande).
A.4.4	På webben och sociala medier får endast information med nivå 0 avseende konfidentialitet publiceras och delas.

A5. E-post och chatt

E-post och chatt är för många medarbetare det vanligaste och viktigaste sättet att kommunicera internt inom kommunen och till externa parter. Det är dock viktigt att tänka på att kommunikation med e-post och chatt normalt är helt öppen. Att sända e-post och chatt som inte är skyddad, till exempel med kryptering, kan jämföras med att skicka vykort.

A5. Riktlinjer för e-post och chatt	
A.5.1	Den enskilde medarbetaren som är kontoinnehavare för ett personligt chatt- eller e-postkonto är alltid ansvarig för det som skickas från kontot.
A.5.2	Kommunens chatt- eller e-postkonto får inte användas för privata ändamål annat än kortare konversationer.
A.5.3	Det är inte tillåtet att automatiskt vidarebefordra e-post till externa e-postadresser.
A.5.4	Information upp till och med nivå 1 avseende konfidentialitet får skickas med chatt eller e-post. Information med nivå 2 och 3 avseende konfidentialitet kräver en av kommunen godkänd kryptering eller säker kommunikationstjänst. Detta gäller även information som skickas via skanner/fax.

B

Kapitel B: Informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten

Inledning

Detta kapitel innehåller riktlinjer kopplat till informationssäkerhet och dataskydd i verksamheterna och riktar sig främst till sektorchef, verksamhetschef, system- och informationsägare, systemförvaltare samt annan stödpersonal.

En viktig grundförståelse är att informationssäkerhet och dataskydd inte handlar om IT-system utan om just verksamhetens information. Det ligger i verksamheternas intresse att koll på vilken information som hanteras och vilka informationsbehandlingsresurser (exempelvis IT-system) som används.

B1. Personuppgiftsbehandlingar

B.1 Riktlinjer för personuppgiftsbehandlingar	
B.1.1	Personuppgiftsbehandlingar ska vara dokumenterade i kommunens registerförteckning som återfinns i kommunens systemstöd för det systematiska dataskyddsarbetet.
B.1.2	Alla personuppgiftsbehandlingar ska utredas för behov av konsekvensbedömning och om behov föreligger ska konsekvensbedömning genomföras och dokumenteras i kommunens systemstöd för det systematiska dataskyddsarbetet.
B.1.3	När ett personuppgiftsbiträde behandlar personuppgifter åt kommunen, ska behandlingen regleras genom ett personuppgiftsbiträdesavtal (även kallat PUB-avtal), eller annan rättsakt. Det är alltid kommunens mall för personuppgiftsbiträdesavtal som ska användas. Denna följer i sin tur SKR:s mall.
B.1.4	När vi samlar in personuppgifter måste vi informera de registrerade om behandlingen av deras personuppgifter. Det finns en mall på intranätet som ska användas av alla verksamheter och för alla former av insamling, oavsett om det sker digitalt eller analogt.

B2. Information och informationsbehandlingsresurser

Varje sektor och dess ingående verksamheter ska ansvara för att identifiera och klassa sin information samt säkerställa tillräcklig skyddsnivå hos eventuella informationsbehandlingsresurser (exempelvis IT-system).

B.2. Riktlinjer för information och informationsbehandlingsresurser	
B.2.1	Varje sektor ska säkerställa att all den information som används i sektorns verksamheter är klassad och att informationsbehandlingsresurser har tillräckligt hög skyddsnivå.
B 2.2	Innan information som helt eller delvis omfattas av sekretess hanteras i molntjänst måste en lämplighetsbedömning genomföras.

B3. Personalsäkerhet

Före och i samband med anställning

B.3 Riktlinjer för personalsäkerhet före och i samband med anställning	
B.3.1	Bakgrundskontroll av sökande ska göras före anställning där sökandes meritförteckning verifieras, till exempel genom referenspersoner och bekräftelse av lämnade akademiska och yrkesmässiga kvalifikationer.
B.3.2	Utdrag ur belastningsregistret ska genomföras för de befattningar som enligt lag eller andra bestämmelser kräver det.
B.3.3	ID-kontroll ska ske vid all anställning.
B.3.4	Användare och leverantör är informerade om sitt ansvar för informationssäkerheten i kommunen. I samband med anställning blir medarbetare informerad om kommunens olika klasser/nivåer av information och hur de ska hanteras. Att så har skett skrivs in i personalhanteringssystem eller liknande för att säkerställa spårbarhet.
B.3.5	För befattningar som har bäring på Sveriges säkerhet och omfattas av Säkerhetsskyddslagen (2018:585), ska det i anställningsförfarandet genomföras en säkerhetsprövning. Säkerhetsprövningen ska genomföras innan en person genom anställning eller på annat sätt deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet. De befattningar som är aktuella framgår av Stenungsund kommuns säkerhetsskyddsanalys. Säkerhetsprövningen administreras av säkerhetsskyddschef.
B.3.6	Nyanställda ska informeras om ansvar och skyldigheter kopplade till informationssäkerhet och dataskydd.

Under anställning

B.3 Riktlinjer för personalsäkerhet under anställning	
B.3.7	Samtliga medarbetare ska få lämplig utbildning för att kunna efterleva kommunens policy för informationssäkerhet och dataskydd samt underliggande styrdokument såsom dessa riktlinjer. Detta gäller även externa aktörer såsom exempelvis konsulter. Lämpliga utbildningar finns på intranätet om informationssäkerhet och dataskydd.
B.3.8	Befattningar som har särskilda uppgifter inom informationssäkerhet och/eller dataskydd ska genomgå lämplig fortbildning inom området som är relevant för deras befattning.
B.3.9	Om anställda bryter mot gällande riktlinjer kan det hanteras arbetsrättsligt.

Avslut eller ändring av anställning

B3. Riktlinjer för personalsäkerhet i samband med avslut eller ändring av anställning	
B.3.10	Ansvar och skyldigheter för informationssäkerhet och/eller dataskydd upphör inte för att anställning avslutas eller ändras. Förbindelse till sekretess och konfidentialitet ska definieras och kommuniceras vid såväl anställningstillfället som vid avslut av anställning. Detta tillses av ansvarig chef.
B.3.11	Alla anställda och externa användare återlämnar alla tillgångar från kommunen som de förfogar över då deras anställning, uppdrag eller avtal upphör (till exempel datorer, mobiltelefoner och fysiska dokument). I fall där en anställd eller en extern användare har kunskap som är viktig för pågående verksamhet, bör informationen dokumenteras och överföras till kommunen.
B.3.12	Vid avslut eller ändring av anställning ska åtkomsträttigheter till information upphöra och återlämning av IT-resurser ske omgående.

B4. Incidenthantering

En informationssäkerhetsincident kan handla om exempelvis försök till nätfiske, glömt papper i skrivare, intrång i IT-system, olåst dator eller att information manipulerats eller inte är tillgänglig på grund av driftstörning. Om informationen innehåller personuppgifter är det samtidigt en dataskydd-/personuppgiftsincident.

Processer och rutiner ska finnas på plats för att säkerställa ett konsekvent och effektivt tillvägagångssätt för hantering av denna typ av incidenter, inklusive hur de ska kommuniceras.

B4. Riktlinjer för incidenthantering	
B.4.1	Det ska finnas en process för hantering av informationssäkerhet- och dataskyddsincidenter. Viktiga aktiviteter som ska ingå i processen är: • Mottagning av information om incidenten • Styrning av eventuella behov av omedelbara åtgärder. Dessa kan vara av temporär art tills en mer hållbar lösning kan komma på plats • Analys av orsaker till incidenten så att åtgärder kan vidtas • Återkoppling och kommunikation med de som är påverkade av eller involverade i återhämtning efter incidenten liksom till den som rapporterat.
B.4.2	Större incidenter ska sammanställas i incidentrapporter som respektive informationsägare ansvarar för att ta fram i samverkan med stödfunktioner.
B.4.3	Erfarenheter från inträffade incidenter, till exempel genom incidentrapporter och statistik, ska ligga till grund för framtida beslut för att förbättra skyddet, till exempel att investera i nya säkerhetslösningar eller utbildningsinsatser.
B.4.4	Incidenter där brott eller misstanke om brott föreligger ska alltid polisanmälas.

B5. Kris och övning

Kommunen behöver kunna hantera extraordinära händelser avseende informationssäkerhet och dataskydd. Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

B5. Kris och övning	
B.5.1	Det ska finnas en plan med tydliga roller och ansvar som aktiveras vid eventuell extraordinär händelse, det vill säga allvarlig störning eller överhängande risk för allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner, som orsakats av informationssäkerhet- eller dataskyddsincident.
B.5.2	Planen ska övas regelbundet. Identifierade brister och svagheter ska åtgärdas i syfte att ständigt förbättra planen.

B6. Kontinuitetshantering

Verksamhetens arbete måste kunna fortgå även om det inträffar informationssäkerhetsincidenter. Det krävs arbete med kontinuitetshantering i form av kontinuitetsplaner. Här spelar informationsägaren en viktig roll som ansvarig för att upprätta kontinuitetsplan(er).

En förutsättning för kontinuitetshantering är att verksamheten kartlägger sin information och informationsbehandling, särskilt den kritiska. Arbetet med att klassa information, tillämpa skyddsåtgärder på informationsbehandlingsresurser och genomföra riskanalyser är således en nödvändighet för att kunna planera verksamhetens arbete vid eventuell informationssäkerhetsincident.

Det är viktigt att bredda perspektiven vid kontinuitetsplanering och fundera över vilka globala värdekedjor som verksamheten är beroende av. I grunden handlar det om att produktionen av en vara eller tjänst i allt större utsträckning kan delas upp och förläggas till olika geografiska platser och länder. Det gäller att analysera huruvida det finns lokala risker i andra delar av värdekedjan som kan ha effekter på hela värdekedjan och i förlängningen verksamhetens bedrivande.

B6. Riktlinjer för kontinuitetshantering	
B.6.1	Kontinuitetsplaner ska finnas för all verksamhetskritisk information och det är informationsägaren som ansvarar för dess upprättande. Kommunens informationsklasser hjälper till att identifiera den mest kritiska informationen.
B.6.2	Övning och testning av kontinuitetsplaner ska genomföras och utvärderas regelbundet och identifierade brister samt svagheter åtgärdas med syfte att ständigt förbättra kontinuiteten.
B.6.3	Kontinuitetsplaner ska finnas tillgängliga för de medarbetare som berörs.

C

Kapitel C: Informationssäkerhet och dataskydd i IT-miljö

Inledning

Detta kapitel handlar om informationssäkerhet och dataskydd i kommunens IT-miljö, även benämnt som ”IT-säkerhet”. Kapitlet riktar sig till alla medarbetare som är involverade i drift, support, förvaltning, ägandeskap, anskaffning eller fysisk säkerhet avseende kommunens IT och informationsbehandlingsresurser i IT-miljön. Det riktar sig även till externa parter som arbetar på uppdrag av Stenungsunds kommun, exempelvis Soltak AB, leverantörer, inhyrda konsulter med flera.

Kommunen använder SKR:s verktyg ”KLASSA” för klassificering av information. Det används också för att fastställa tillräcklig skyddsnivå och tillhörande säkerhetsåtgärder för de informationsbehandlingsresurser i IT-miljön som hanterar informationen. Varje informationsbehandlingsresurs får en automatiskt genererad handlingsplan utifrån skyddsnivån. Handlingsplanen består av ett antal säkerhetsåtgärder vilka kan härledas till ”Informationssäkerhet, cybersäkerhet och integritetsskydd - Kontroller av informationssäkerhet (ISO/IEC 27002:2022)”. Kommunen och Soltak AB ska gemensamt tillse att det finns förutsättningar för att uppfylla samtliga säkerhetsåtgärder som berör IT-säkerhet.

C1. Övergripande hantering av informationsbehandlingsresurser i IT-miljön

Kommunens samtliga informationsbehandlingsresurser inom IT ska vara identifierade och tilldelade en ägare.

Riktlinjer för övergripande hantering av informationsbehandlingsresurser i IT-miljön	
C.1.1	Samtliga informationsbehandlingsresurser i IT-miljön ska vara identifierade och ha en utsedd ägare.
C.1.2	En komplett förteckning över samtliga informationsbehandlingsresurser i IT-miljön ska upprättas och underhållas.
C.1.3	Samtliga informationsbehandlingsresurser ska, under hela deras livscykel, leva upp till de skyddsåtgärder som handlingsplanen i KLASSA kräver.

D

Kapitel D: Informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen

Inledning

Detta kapitel handlar om informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen. Kapitlet riktar sig till chefer, informationsägare, medarbetare inom IT samt medarbetare som arbetar i säkra utrymmen.

Informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen avser att förhindra incidenter som kan ske i den fysiska miljön och omfattar, men är inte begränsat till, säkra utrymmen, godsmottagning och lastning, skydd av fysiska informationsbehandlingsresurser, elförsörjning.

Säkra utrymmen är utrymmen med särskilda säkerhetskrav, exempelvis rum som används för kommunikationsutrustning, kontorsutrymmen där känslig information behandlas samt arkiv.

D. Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen

Informationsklassning utgör som alltid grundpelaren som i sin tur bestämmer skyddsnivån och tillhörande skyddsåtgärder för de resurser som behandlar informationen.

D1. Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd i fysiska utrymmen	
D.1.1	Tillträdet till säkra utrymmen ska vara begränsat och regleras med hjälp av låssystem med separat nyckelsystem. Nyckel-, kort- och kodinnehav ska vara förtecknade.
D.1.2	Rutiner för att arbeta i säkra utrymmen ska utformas och tillämpas. Roller och/eller befattningar med ansvar för ett säkert utrymme har också ansvar att ta fram en instruktion för hur arbete i respektive utrymme får bedrivas.
D.1.3	Beslut om vem som ges tillträde att arbeta i säkra utrymmen ska vara dokumenterat.
D.1.4	Personal som beviljats tillfälligt tillträde till säkra utrymmen ska övervakas under hela besöket.
D.1.5	Åtkomstpunkter såsom leverans- och lastningsområden och andra punkter där obehöriga personer kan komma in i lokalerna ska styras och om möjligt isoleras från säkra utrymmen med informationsbehandlingsresurser för att undvika säkerhetsrisker.
D.1.6	Godkänt brandskydd och brandlarm ska vara installerat. Släckutrustning ska väljas så att inte onödig skada uppstår vid släckning av brand. Ventilation och andra genomföringar mellan brandceller ska förses med brandspjäll.
D.1.7	Säkra utrymmen ska utformas så att informationsbehandlande resurser inte utsätts för vätskeläckage, korrosiva brand- och släckgaser, damm etcetera. VA-dragningar i eller i direkt närhet av driftmiljö ska undvikas och risker för vatteninträngning hanteras. Om golvbrunn finns ska åtgärder vidtas för att undvika att vatten kan tränga upp.
D.1.8	Utrymmen som innehåller informationsbehandlingsresurser med hög, eller mycket hög skyddsnivå ska uppfylla Skyddsklass 3 enligt SSF 200 Inbrottsskydd.
D.1.9	Säker elförsörjning (till exempel avbrottsfri kraft genom UPS och reservkraft) ska finnas så att informationsbehandlingsresurser med mycket högt skyddsbehov

	avseende tillgänglighet och är beroende av el ska skyddas från elavbrott och andra störningar som orsakas av fel i tekniska försörjningssystem.
D.1.10	Kablage för ström och telekommunikation för data eller stödjande informationstjänster ska skyddas från avlyssning, störningar och skada.
D.1.11	Åtgärder ska vidtas så att temperaturen hålls inom de gränsvärden som specificerats för aktuell informationsbehandlande utrustning, även vid störningar i elförsörjningen i de fall utrustning försetts med avbrottsfri kraft.
D.1.12	Informationsbehandlingsresurser med hög, eller mycket hög, skyddsnivå avseende tillgänglighet som inte har säkerhetskopior i annan fastighet ska förvaras i brandklassat skåp.
D.1.13	Underhåll och reparation av fysiska utrymmen ska utföras på sådant sätt att information inte riskerar att röjas eller skadas. Underhåll och reparation ska loggas.
D.1.14	Informationsbehandlingsresurser ska inte avlägsnas från kommunens lokaler utan tillstånd.
D.1.15	Informationsbehandlingsresurser avsedda att användas utanför kommunens lokaler ska, där så är möjligt och tillämpbart, förses med stöldskydd och märkning.

E

Kapitel E: Informationssäkerhet och dataskydd vid användning av artificiell intelligens (AI)

Inledning

Artificiell intelligens (AI) avser system som uppvisar intelligent beteende genom att analysera sin miljö och vidta åtgärder – med viss grad av självständighet – för att uppnå särskilda mål. AI baserade system kan vara helt programvarubaserade och fungera i den virtuella världen (exempelvis röstassistenter, bildanalysprogram, sökmotorer, tal- och ansiktsigenkänningssystem), eller inbäddas i hårdvaruenheter (exempelvis avancerade robotar, självkörande bilar, drönare eller applikationer för sakernas internet).

Kommunen ska skapa grundläggande förståelse för artificiell intelligens och förutsättningar för verksamheterna att nyttja de möjligheter AI ger. I detta ingår att utforska de tekniska möjligheterna med respekt för de svårigheter som finns relaterat till informationssäkerhet och dataskydd. AI utforskas med fördel på externa data som inte innehåller personuppgifter eller andra uppgifter som kan påverka kommunens informationssäkerhet.

AI kan inte införas i verksamheten om inte informationssäkerhets-, dataskydds- och sekretessfrågorna beaktats och hanterats.

E. Riktlinjer för användning av Artificiell intelligens (AI)

E1. Riktlinjer för användning av Artificiell intelligens (AI)	
E.1.1	Kommunens utforskande av AI ska ske med respekt för de svårigheter som finns relaterat till informationssäkerhet och dataskydd.
E.1.2	Vid införande av AI ska det föregås av ett väldokumenterat beaktande, samt en tilltänkt plan för hantering, av svårigheterna relaterat till informationssäkerhet, dataskydd och sekretess. Exempel på delar att beakta: - Det ska säkerställas att kommunen är och förblir transparent avseende användning av AI. Det ska tydligt framgå om information, beslut eller annat material är framtaget med hjälp av AI, vilken modell/tjänst som använts och på vilket sätt. - I de fall AI använts för beslut eller underlag till beslut ska det vara möjligt att visa hur beslutet eller underlaget genererats. AI-modellen får alltså inte vara en ”svart låda”[1]. - I de fall generativ AI har använts ska svar vara kontrollerade för att säkerställa korrekta fakta och referenser. - Det ska säkerställas att kommunen har full kontroll och ägandeskap över informationen som AI:n hanterar.

[1] Ett enkelt exempel på ”svart låda”: För att beskriva hur ratten i en bil fungerar kan det räcka att ange att när man vrider på ratten åt höger respektive vänster så ska bilen svänga åt samma håll. Allting mellan ratten och bilens riktning (rattstång, kuggväxlar, kuggstänger, hjul med mera) betraktas som en "svart låda”.

§ 71 Dnr: KS 2026/214

Policy för informationssäkerhet och dataskydd 2026

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar policy för informationssäkerhet och dataskydd.

Sammanfattning av ärendet

Denna policy ersätter tidigare policy för informationssäkerhet och dataskydd som antogs av kommunfullmäktige 2023-06-07 § 110. Att en ny policy tas fram relativt kort inpå den tidigare beror på att omvärlden har förändrats snabbt. Den nya cybersäkerhetslagen, tillsammans med ökade regulatoriska krav och ett förändrat hotlandskap, ställer nya och mer långtgående krav på hur kommuner organiserar, styr och följer upp sitt arbete med informationssäkerhet, IT-säkerhet och cybersäkerhet. Förändringstakten inom området är hög, både tekniskt och juridiskt, vilket innebär att kommunens styrning behöver uppdateras för att ge en tydlig inriktning, definiera ansvar och säkerställa att organisationen arbetar på ett sätt som uppfyller lagkrav och möter dagens hotbild. En aktuell policy är därför en förutsättning för att förvaltningen ska kunna bedriva ett samordnat och effektivt arbete med informationssäkerhet och dataskydd.

Samlat innebär detta att policyn har anpassats till nya lagkrav och en förändrad omvärld, och att den nu tydligare formulerar kommunens ambition och målbild för arbetet med informationssäkerhet, IT-säkerhet och cybersäkerhet utifrån dessa nya förutsättningar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-03-29
Policy för informationssäkerhet och dataskydd
Befintlig policy för informationssäkerhet och dataskydd

Beslut skickas till

alexander.herlet@stenungsund.se
erik.bergman@stenungsund.se
kansli@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/214
2026-03-29

Alexander Herlet
Enhetschef informations- och systemförvaltning

Till kommunfullmäktige

Policy för informationssäkerhet och dataskydd

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar *Policy för informationssäkerhet och dataskydd*.

Sammanfattning av ärendet

Denna policy ersätter tidigare policy för informationssäkerhet och dataskydd som antogs av kommunfullmäktige 2023-06-07 § 110. Att en ny policy tas fram relativt kort inpå den tidigare beror på att omvärlden har förändrats snabbt. Den nya cybersäkerhetslagen, tillsammans med ökade regulatoriska krav och ett förändrat hotlandskap, ställer nya och mer långtgående krav på hur kommuner organiserar, styr och följer upp sitt arbete med informationssäkerhet, IT-säkerhet och cybersäkerhet. Förändringstakten inom området är hög, både tekniskt och juridiskt, vilket innebär att kommunens styrning behöver uppdateras för att ge en tydlig inriktning, definiera ansvar och säkerställa att organisationen arbetar på ett sätt som uppfyller lagkrav och möter dagens hotbild. En aktuell policy är därför en förutsättning för att förvaltningen ska kunna bedriva ett samordnat och effektivt arbete med informationssäkerhet och dataskydd.

Samlat innebär detta att policyn har anpassats till nya lagkrav och en förändrad omvärld, och att den nu tydligare formulerar kommunens ambition och målbild för arbetet med informationssäkerhet, IT-säkerhet och cybersäkerhet utifrån dessa nya förutsättningar.

Beskrivning av ärendet

Syftet med policyn är precis som för föregående policy - att fastställa kommunens viljeriktning avseende informationssäkerhet och dataskydd.
Mot den bakgrund som beskrivs i ärendets sammanfattning, finns ett behov av att genom en ny policy:

- tydliggöra relationen mellan informationssäkerhet, IT-säkerhet och cybersäkerhet, samt anpassa till aktuella hotbilder och lagkrav.
- förstärka efterlevnad av GDPR genom att uttryckligen ange grundläggande principer och ansvarsskyldighet.
- skifta fokus från ”resultat/effekter” till en övergripande målbild.
- förankra arbetet i etablerade standarder (ISO 27001, CIS Controls, NIST CSF) och konsolidera detaljer i underliggande styrdokument.

- förtydliga roller och ansvar.

Huvudsakliga ändringar i korthet:

- Begrepp och omfattning utökas med cybersäkerhet.
- GDPR-principer anges uttryckligen.
- Nya övergripande mål ersätter tidigare ”Resultat och effekter”.
- Standardreferenser ändras till ISO/CIS/NIST.
- Rollförtydliganden där chef-nivå tillkommer, Säkerhetsskyddschef läggs till och systemroller pekas ut i separat reglering.
- Undantag/avvikelser: policyn förenklas – hantering ska säkerställas i riktlinjer/rutiner.
- Årlig rapport till kommunstyrelse kvarstår; kommunstyrelsens handlingsplan utgår.

Ekonomisk bedömning

Genomförandet bedöms kräva satsningar på riktade utbildningsinsatser, förstärkta tekniska IT-säkerhetsåtgärder samt utökade resurser hos Soltak IT. Den samlade kostnadspåverkan preciseras i kommande planering och hanteras inom ramen för ordinarie budgetprocess.

Barnkonsekvensanalys

Inom ramen för kommunens informationshantering behandlas personuppgifter om barn vilka enligt dataskyddsförordningen är särskilt skyddsvärda. En policy med tydliga mål att öka kommunens förmåga avseende dataskydd innebär bättre förutsättningar att värna barnens rätt till skydd av personuppgifter.

Juridisk bedömning

Policyn är en grundläggande förutsättning för att bedriva ändamålsenlig informationssäkerhet och dataskydd som ett led i att uppfylla kommunens juridiska förpliktelser avseende bland annat dataskyddslagstiftning och cybersäkerhetslagstiftning.

Bedömning utifrån Agenda 2030

Ärendet berör mål nr. 16, Fredliga och inkluderande samhällen (delmål 16.10, Säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-03-29
Policy för informationssäkerhet och dataskydd
Befintlig policy för informationssäkerhet och dataskydd

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/214
2026-03-29

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Erik Bergman
Funktionschef

Beslut skickas till
alexander.herlet@stenungsund.se
erik.bergman@stenungsund.se
kansli@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Policy för informationssäkerhet och dataskydd

Dokumentinformation

Typ av dokument	**Beslutat av**	**Beslutsdatum**	**Diarienummer**
Policy	Kommunfullmäktige	2026-	KS 2026/214
Dokumentägare	**Giltighetstid**	**Framtagen av**	**Reviderad**
Informations- och systemförvaltning	Tills vidare	Informations- och systemförvaltning	

Innehållsförteckning

1 Inledning 3

2 Definition 3

2.1 Informationssäkerhet, IT-säkerhet, cybersäkerhet 3

2.2 Dataskydd (skydd av personuppgifter) 4

2.3 Sammanfattning 4

3 Övergripande mål 4

4 Principer för arbetet 5

5 Ansvar och roller 6

1 Inledning

Policyn redovisar kommunens viljeinriktning inom informationssäkerhet och dataskydd och kompletteras med underliggande styrdokument i form av riktlinjer, regler och rutiner.

2 Definition

2.1 Informationssäkerhet, IT-säkerhet, cybersäkerhet

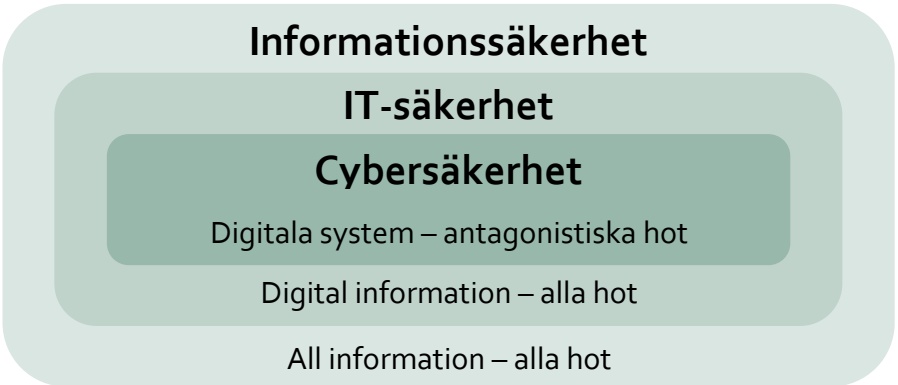
Information används i hela kommunen, av alla, och är en grundläggande del av kommunens verksamhet, lika viktig som medarbetare, lokaler och utrustning. För att kunna utföra vårt uppdrag behöver vi därför skydda informationen på ett systematiskt och genomtänkt sätt.

Informationssäkerhet omfattar skydd av all information i kommunen, oavsett om den är digital, på papper eller muntlig, mot alla typer av hot. En del av detta är IT-säkerhet, som handlar om att vår digitala information skyddas och är tillgänglig. Inom IT-säkerhet ingår även cybersäkerhet, som särskilt fokuserar på att förhindra och hantera avsiktliga angrepp, exempelvis intrång, sabotage eller försök att stjäla information.

Figuren nedan illustrerar hur dessa områden hänger ihop. Informationssäkerhet är den breda helheten, IT-säkerhet fokuserar på digital information, och cybersäkerhet är den mest specialiserade delen som riktar sig mot antagonistiska hot i digitala miljön.

Tillsammans skapar dessa områden ett heltäckande skydd som säkerställer att:

- information alltid finns tillgänglig när den behövs
- information är korrekt och inte har förändrats
- endast behöriga får ta del av information

2.2 Dataskydd (skydd av personuppgifter)

Dataskydd handlar om att skydda personuppgifter och att all behandling av personuppgifter sker i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR). Dataskydd förutsätter informationssäkerhet men omfattar fler delar. Även om informationen är tekniskt och organisatoriskt skyddad kan behandlingen ändå vara otillåten om den saknar rättslig grund, sker för fel ändamål eller inte uppfyller andra krav kopplat till dataskydd.

Dataskyddsförordningen innehåller grundläggande principer som styr hur personuppgifter får behandlas. Dessa innebär att kommunen som personuppgiftsansvarig måste ha en rättslig grund för behandlingen, endast får samla in uppgifter för specifika och berättigade ändamål, inte får behandla fler uppgifter än nödvändigt och ska se till att de är korrekta och uppdaterade. Personuppgifter ska raderas när de inte längre behövs och skyddas genom lämpliga säkerhetsåtgärder så att de inte förloras, förstörs eller röjs för obehöriga. Kommunen ska dessutom kunna visa hur dataskyddsförordningen följs i praktiken.

2.3 Sammanfattning

Kommunen behöver skydda sin information då den är avgörande för verksamheten samt för att säkerställa förtroendet hos invånare, näringsliv och andra intressenter vars information kommunen hanterar.

Informationssäkerhet omfattar allt skydd av information, IT-säkerhet handlar om våra digitala system, och cybersäkerhet fokuserar på avsiktliga digitala angrepp. Tillsammans säkerställer de att information är tillgänglig, korrekt och endast nås av behöriga.

Dataskydd handlar särskilt om att behandlingen av personuppgifter sker i enlighet med lagstiftningen. Hög informationssäkerhet är en central del, men dataskydd anses fullgott först när krav på laglighet, ändamålsbegränsning och korrekt hantering är uppfyllda.

3 Övergripande mål

1. Kommunen ska upprätthålla en hög och enhetlig nivå av informations- och cybersäkerhet i enlighet med cybersäkerhetslagen krav. Detta ska åstadkommas genom att arbeta systematiskt med riskbedömningar, skyddsåtgärder och säker drift av nätverks- och informationssystem i hela organisationen.
2. Kommunen ska säkerställa att personuppgifter behandlas lagligt, korrekt och transparent, och att all hantering av personuppgifter sker i enlighet med dataskyddsförordningens krav samt etablerade interna rutiner.

3. Kommunen ska ha en förmåga att upptäcka, hantera och rapportera informationssäkerhets- och personuppgiftsincidenter, på ett sätt som minimerar negativ påverkan och säkerställer att lagstadgade rapporteringskrav uppfylls.
4. Politiska instanser och förvaltningen ska ha god kunskap om sina ansvar inom informationssäkerhet och dataskydd, och säkerhetsmedvetenhet ska vara en naturlig del av det dagliga arbetet.
5. Kommunens digitala system och informationshantering i stort ska präglas av tillgänglighet, riktighet, konfidentialitet och laglighet, så att verksamheten kan bedrivas säkert och med högt förtroende från invånare och andra som använder kommunens tjänster.

4 Principer för arbetet

Kommunens arbete med informationssäkerhet och dataskydd ska bygga på tydliga roller, enhetliga arbetssätt och samverkan mellan den centrala funktionen och verksamheterna. För att säkerställa detta ska arbetet vila på följande principer:

1. **Arbetet ska bygga på etablerade och erkända standarder**
   Kommunens systematik och säkerhetsåtgärder ska utgå från vedertagna ramverk såsom ISO 27001, CIS Critical Security Controls och NIST Cybersecurity Framework.

2. **Ansvar ska följa verksamhetsansvaret**
   Informationssäkerhet och dataskydd är en integrerad del av det ordinarie ledningsansvaret. Det yttersta ansvaret ligger på högsta ledningen, och ansvar och roller för digitala system ska vara tydligt knutna till definierade chefsbefattningar enligt kommunens *Regler för ägarskap och förvaltning av IT-lösningar*.

3. **Arbetet ska präglas av transparens och dialog**
   Verksamheterna ska skapa förutsättningar för den centrala funktionen att presentera risker, ge rekommendationer och lämna underlag för beslut i relevanta forum, särskilt i ledningsgrupper.

4. **Arbetet ska följas upp och rapporteras**
   Informationssäkerhets- och dataskyddsarbetet ska årligen sammanfattas i en rapport till kommunstyrelsen för att ge en samlad bild av läget, identifierade risker och genomförda åtgärder.

5 Ansvar och roller

Kommunfullmäktige – fastställer policy för informationssäkerhet och dataskydd.

Kommunstyrelsen – ansvarar för att kommunens policy för informationssäkerhet och dataskydd följs och för samordning av arbetet i kommunen. Kommunstyrelsen ansvarar även för att *Riktlinjer för informationssäkerhet och dataskydd* utarbetas och hålls aktuella. Kommunstyrelsen samt de övriga nämnderna är personuppgiftsansvariga för de personuppgiftsbehandlingar som sker inom sina respektive områden.

Kommundirektör – har kommunstyrelsens uppdrag att säkerställa att informationssäkerhet- och dataskyddsarbetet bedrivs så effektivt som möjligt och ansvarar för att övergripande tillämpningsanvisningar utarbetas och hålls aktuella i enlighet med policy och riktlinjer.

Sektorchef – ansvarar för att medarbetare inom den egna verksamheten har ett säkerhetsmedvetande samt tillräcklig kunskap och förståelse för att nödvändig informationssäkerhet och dataskydd i verksamheten ska uppnås.

Chef – ansvarar för informationssäkerhet och dataskydd i sin verksamhet och för att medarbetarna har det säkerhetsmedvetande och den kunskap som krävs för att uppnå detta.

Säkerhetsskyddschef – har det övergripande ansvaret för informationssäkerhet som berör säkerhetsskyddsklassificerad information.

Informationssäkerhetssamordnare – har det övergripande ansvaret att leda, utveckla och samordna kommunens informationssäkerhetsarbete.

Dataskyddssamordnare – har det övergripande ansvaret att leda, utveckla och samordna kommunens dataskyddsarbete.

Dataskyddsombud – har en stödjande, vägledande roll gentemot kommunen och ska tillse efterlevnad av dataskyddslagstiftning. Kontaktperson för de registrerade, för kommunen och för tillsynsmyndigheten.

Systemägare – redogörs i *Reglerför ägarskap och förvaltning av IT-lösningar*.

Systemförvaltare – redogörs i *Reglerför ägarskap och förvaltning av IT-lösningar***.**

Systemadministratör – redogörs i *Reglerför ägarskap och förvaltning av IT-lösningar***.**

Enskilda medarbetare – varje medarbetare ansvarar för att bidra till kommunens informationssäkerhet och dataskydd genom att i sitt arbete följa styrande dokument och eventuella verksamhetsspecifika regler.

Policy för informationssäkerhet och dataskydd

Typ av dokument	Beslutat av	Beslutsdatum	Diarienummer
Policy	*Kommunfullmäktige*	*2023-06-07 § 110*	*KS 2023/56*
Dokumentägare	**Giltighetstid**	**Framtagen av**	**Reviderad**
Sektor stödfunktioner	*Tillsvidare*	*Digitaliseringsenheten*	

Stenungsunds kommun

Innehållsförteckning

1. Inledning 3

2. Definition 3

2.1 Informationssäkerhet 3

2.2 Dataskydd (skydd av personuppgifter) 3

2.3 Sammanfattning 3

3. Resultat och effekter 4

Förväntade resultat 4

Förväntade effekter 4

4. Principer för arbetet 5

5. Ansvar och roller 6

6. Hantering av undantag och avvikelser 7

1. Inledning

Policyn är ett centralt styrdokument som redovisar kommunens viljeinriktning inom informationssäkerhet och dataskydd. Policyn kompletteras med underliggande styrdokument i form av riktlinjer samt regler och rutiner.

2. Definition

2.1 Informationssäkerhet

Information används i hela kommunen, av alla, och utgör en fundamental beståndsdel på samma sätt som medarbetare, lokaler och utrustning.

Därför måste vi skydda vår information så:

- att den alltid finns när vi behöver den (tillgänglighet)
- att vi kan lita på att den är korrekt och inte manipulerad eller förstörd (riktighet)
- att endast behöriga personer får ta del av den (konfidentialitet)

Skyddet behöver anpassas efter behovet så att det är tillräckligt bra, inte för svagt, alltför krångligt eller dyrare än det behöver vara.

2.2 Dataskydd (skydd av personuppgifter)

Dataskydd handlar om skydd av personuppgifter och att behandling av dessa sker i enlighet med rådande dataskyddslagstiftning såsom dataskyddsförordningen (GDPR).

Dataskydd ställer krav på informationssäkerhet men innebär också mycket mer än att säkerställa de tre aspekterna *tillgänglighet*, *riktighet* och *konfidentialitet* som informationssäkerhetsarbetet tar sikte på. Till exempel kan information ha bäst tänkbara skydd ur ett informationssäkerhetsperspektiv men om det innehåller personuppgifter och behandlingen inte vilar på en rättslig grund är den olaglig och fallerar ur ett dataskyddsperspektiv.

En god nivå av informationssäkerhet innebär inte per automatik ett gott dataskydd - ett gott dataskydd innebär att alla dataskyddslagar följs.

2.3 Sammanfattning

Kommunens arbete med informationssäkerhet respektive dataskydd ska ske integrerat men med förståelsen för att de ser till olika perspektiv och skyddar olika intressen.

Arbetet omfattar att införa och förvalta **administrativa regelverk** så som denna policy kompletterad med underliggande styrdokument, **tekniskt skydd** med bland annat brandväggar och kryptering samt **fysiskt skydd** med till exempel skal- och brandskydd. Det handlar om att ta ett helhetsgrepp och skapa ett fungerande långsiktigt arbetssätt för att ge kommunens information, och de registrerades personuppgifter, adekvat skydd.

3. Resultat och effekter

Det systematiska dataskyddsarbetet är ett självändamål. Informationssäkerhet å andra sidan är inte ett självändamål utan ämnar bistå kommunen i att uppnå sina verksamhetsmål genom de positiva effekter som arbetets resultat genererar.

Förväntade resultat

Alla kommunens medarbetare känner till informationssäkerhet och dataskydd och har förståelse för sin roll i det.

All kommunens information är identifierad och klassad, har tilldelats skyddsnivå och värnas om med adekvata skyddsåtgärder.

All kommunens personuppgiftsbehandling är kartlagd, dokumenterad i registerförteckning med tillhörande tröskelanalyser eller konsekvensbedömning och sker i enlighet med rådande dataskyddslagar.

Kommunen har tydliga processer för såväl informationssäkerhetsincidenter som personuppgiftsincidenter.

Förväntade effekter

Personuppgiftsincidenter är sällsynta men alla medarbetare kan identifiera en incident och gör korrekt rapportering enligt rutin. Incidenten rapporteras vidare till tillsynsmyndighet där så är tillämpbart.

Informationssäkerhetsincidenter är sällsynta men i de fall de sker finns rutiner och kontinuitetsplaner som minskar risken för allvarliga konsekvenser.

Förtroendevalda, ledning, medarbetare och omvärld känner sig trygga med att Stenungsunds kommun hanterar information och personuppgifter på ett korrekt och säkert sätt.

Förutsättningar för processorienterad arkivredovisning med röd tråd till informationssäkerhet (och dataskydd) finns.

Digitalisering, en metod för verksamhetsutveckling, kan accelerera och blir mer ändamålsenlig eftersom kommunen har bättre kunskap om och styrning av information och processer.

4. Principer för arbetet

Informationssäkerhets- och dataskyddsarbetet ska vara verksamhetsdrivet och ske systematiskt vilket innebär att verksamheterna själva bär ansvaret för sin informationssäkerhet och sitt dataskydd. De har bäst kunskap om hur känslig och kritisk deras informationsmängder inklusive personuppgifter är och kan därmed bäst bedöma informationens skyddsvärde.

Utifrån informationens och personuppgifternas skyddsvärde ska verksamheten ställa krav på de aktörer som direkt eller indirekt hanterar informationen eller personuppgifterna. Det gäller såväl kommunens systemförvaltarorganisation som Soltak IT och externa systemleverantörer.

Kommunens stödfunktion avseende informationssäkerhet- och dataskydd ansvarar för att erhålla metod för det systematiska arbetssättet och verkar normerande, stödjande och kontrollerande gentemot verksamheterna.

Informationssäkerhets- och dataskyddsarbetet ska:

- stödja förvaltningens verksamheter att uppnå sina mål
- bygga på MSB:s metodstöd för systematiskt informationssäkerhetsarbete och kompletteras med delar för dataskydd.
- i termer av ansvar följa det ordinarie verksamhetsansvaret. Detta gäller hela vägen från ledning till enskilda medarbetare. Det yttersta ansvaret är därmed förlagt på högsta ledningen.
    - Ansvar för informationsbehandlingsresurser i form av IT-system ska vara tydligt knutet till en viss organisatorisk chefsbefattning och post. Se exempel i tabell nedan. Den som ansvarar för informationsbehandlingsresursen ansvarar för att information, särskilt personuppgifter, behandlas korrekt samt de risker som föreligger.

IT-system	**System-, risk- och informationsägare**
IT-system A	Enhetschef digitalisering
IT-system B	Enhetschef medborgarservice
IT-system C	Verksamhetschef bygg och miljö
IT-system …	Chef…

- tillämpa den kommungemensamma modellen för risk och informationsklassning med tillhörande konsekvenskategorier, konsekvenskriterier, skyddsnivåer och skyddsåtgärder.
- beaktas i de riskanalyser som föregår arbetet med kommunens internkontrollplan.
- årligen sammanfattas i en rapport till kommunstyrelsen.

5. Ansvar och roller

Grundprincipen är att ansvaret för informationssäkerhet respektive dataskydd följer det ordinarie verksamhetsansvaret. Detta gäller från kommunstyrelsen till den enskilde medarbetaren och innebär att den som är ansvarig för en viss verksamhet (avdelning, enhet, process, projekt osv.) också är ansvarig för informationssäkerhet och dataskydd inom verksamhetsområdet.

Kommunfullmäktige – fastställer policy för informationssäkerhet och dataskydd.

Kommunstyrelsen – ansvarar för att kommunens policy för informationssäkerhet och dataskydd följs och för samordning av arbetet i kommunen. Kommunstyrelsen ansvarar även för att riktlinjer avseende informationssäkerhet och dataskydd utarbetas och hålls aktuella. Kommunstyrelsen samt de övriga nämnderna är personuppgiftsansvariga för de personuppgiftsbehandlingar som sker inom sina respektive områden. Kommunstyrelsen ska årligen fastställa en övergripande handlingsplan för informationssäkerhetsarbetet.

Kommundirektör – har kommunstyrelsens uppdrag att sörja för att informationssäkerhetsarbetet bedrivs så effektivt som möjligt och ansvarar för att övergripande tillämpningsanvisningar utarbetas och hålls aktuella i enlighet med policy och riktlinjer.

Sektorchef – är ytterst ansvarig för informationssäkerhet och dataskydd inom sin sektor.

Enskilda medarbetare - alla medarbetare har ett ansvar för kommunens informationssäkerhet. Varje anställd ska i eget arbete följa riktlinjer för informationssäkerhet samt eventuella verksamhetsspecifika regler.

Informationssäkerhetssamordnare – det ska finnas en utpekad informationssäkerhetssamordnare som har det övergripande ansvaret att leda, utveckla och samordna kommunens informationssäkerhetsarbete.

Dataskyddsamordnare - det ska finnas en utpekad dataskyddssamordnare som har det övergripande ansvaret att leda, utveckla och samordna kommunens dataskyddsarbete. Dataskyddssamordnaren kan vara samma person som informationssäkerhetssamordnare. I ett sådant fall är denne medarbetare ”Informationssäkerhetssamordnare med samordningsansvar för dataskydd”.

Dataskyddsombud - har en stödjande, vägledande roll gentemot kommunen och ska tillse efterlevnad av gällande dataskyddslagstiftning. Kontaktperson för de registrerade, för kommunen och för tillsynsmyndigheten.

6. Hantering av undantag och avvikelser

Varje medarbetare är skyldig att rapportera avvikelser från styrdokument inom informationssäkerhet- och dataskyddsområdet. Avvikelserna rapporteras enligt gällande rutin och hanteras sedan enligt bestämd process så att erfarenheter kan tas till vara som en del av ett kontinuerligt förbättringsarbete. Större avvikelser rapporteras så snart som möjligt till kommundirektör och vid behov till kommunstyrelsen.

Mindre avvikelser sammanfattas i den årliga rapporten till kommunstyrelsen.

Beslut om godkännande av undantag som berör informationssäkerhet eller dataskydd ska fattas av kommunstyrelsen. Undantagen ska dokumenteras och får aldrig vara permanenta utan ska ha en giltighetstid på som längst två år. Om behov av undantag kvarstår ska ärendet beredas på nytt och nytt beslut fattas om eventuellt godkännande.

§ 70

Dnr: KS 2026/445

Ägarstyrning av SOLTAK AB - revidering av styrande dokument bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Reviderad bolagsordning för SOLTAK AB enligt upprättat förslag 2026-04-08 godkänns.
2. Reviderat ägardirektiv för SOLTAK AB enligt upprättat förslag 2026-04-08 godkänns.
3. Reviderat aktieägaravtal mellan ägarkommunerna i SOLTAK AB enligt upprättat förslag 2026-04-08 godkänns.
4. Aktieägaravtalet undertecknas av kommunstyrelsens ordförande och av kommundirektören.
5. Kommunens stämmoombud får i uppdrag att på bolagsstämman för SOLTAK AB rösta för beslut i enlighet med det som följer av punkterna 1–3 ovan.
6. Detta beslut gäller under förutsättning att likalydande beslut, punkterna 1–3 ovan, fattas av kommunfullmäktige i respektive ägarkommun i SOLTAK AB.

Sammanfattning av ärendet

SOLTAK AB ägs av Kungälvs kommun, Stenungsunds kommun, Tjörns kommun och Lilla Edets kommun. Bolaget ska tillhandahålla ägarkommunerna stöd- och servicetjänster inom bland annat verksamhetsområdena lön- och ekonomiadministration, IT-drift och support.

Under 2024/2025 gjordes en genomlysning i syfte att belysa hur effektiv bolagets verksamhet är i jämförelse med andra liknande verksamheter. Uppdraget genomfördes av kommunernas interna resurser men även av externt konsultstöd för verksamhetsområdet IT. Av genomlysningen framkom fyra rekommendationer – utveckla ägarstyrningen av Soltak, öka tydlighet i roller och ansvar, stärk kommunikation och transparens, stärk förmåga till användardriven utveckling i samverkan.

Som en följd av genomlysningen har bolagets ägarråd initierat det aktuella ärendet som avser revideringar av bolagsordningen, ägardirektivet samt aktieägaravtalet för SOLTAK AB. För genomförandet har ägarrådet uppdragit kommundirektörerna i respektive kommun att

tillsammans med bolaget arbeta fram ett gemensamt förslag. Uppdraget har syftat till att utveckla en förstärkt ägarstyrning och bestod av två delar:

- *Ta fram reviderat förslag på aktieägaravtal, bolagsordning samt ägardirektiv i syfte att tydliggöra bolagets föremål för verksamheten och dess syfte. Inriktningen på uppdraget är att stärka och tydliggöra ägarstyrningen av bolaget.*
- *Uppdraget ska vidare inkludera ett förtydligande av bolagets styrmodell i syfte att tydliggöra fördelning av ansvar, arbete och funktioner för att också bidra till att utveckla förutsättningarna för användardriven utveckling i samverkan*

Arbetet har mynnat ut i revideringar av samtliga dokument och beskrivs ingående i bilaga 1, Kommentarer till föreslagna ändringar. Förslagen grundar sig i och bedöms omhänderta de tre förstnämnda rekommendationerna som framkom i genomlysningen. Vad gäller rekommendation om stärk förmåga till användardriven utveckling i samverkan är bedömningen att de föreslagna dokumenten skapar gynnsamma strukturer för att på sikt jobba vidare med frågan.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-21
Kommentarer till föreslagna ändringar
Bolagsordning, förslag 2026-04-08
Bolagsordning, med markerande ändringar
Bolagsordning, nu gällande
Ägardirektiv, förslag 2026-04-08
Ägardirektiv, med markerande ändringar
Ägardirektiv, nu gällande
Aktieägaravtal, förslag 2026-04-08
Aktieägaravtal, med markerade ändringar
Aktieägaravtal, nu gällande

Beslut skickas till

Erik.bergman@stenungsund.se
Kungälvs kommun
Tjörns kommun
Lilla Edets kommun
SOLTAK AB

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/445
2026-04-21

Erik Bergman
Funktionschef

Till kommunfullmäktige

Ägarstyrning av SOLTAK AB - revidering av styrande dokument bolagsordning, ägardirektiv och aktieägaravtal

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Reviderad bolagsordning för SOLTAK AB enligt upprättat förslag 2026-04-08 godkänns.
2. Reviderat ägardirektiv för SOLTAK AB enligt upprättat förslag 2026-04-08 godkänns.
3. Reviderat aktieägaravtal mellan ägarkommunerna i SOLTAK AB enligt upprättat förslag 2026-04-08 godkänns.
4. Aktieägaravtalet undertecknas av kommunstyrelsens ordförande och av kommundirektören.
5. Kommunens stämmoombud får i uppdrag att på bolagsstämman för SOLTAK AB rösta för beslut i enlighet med det som följer av punkterna 1–3 ovan.
6. Detta beslut gäller under förutsättning att likalydande beslut, punkterna 1–3 ovan, fattas av kommunfullmäktige i respektive ägarkommun i SOLTAK AB.

Sammanfattning av ärendet

SOLTAK AB ägs av Kungälvs kommun, Stenungsunds kommun, Tjörns kommun och Lilla Edets kommun. Bolaget ska tillhandahålla ägarkommunerna stöd- och servicetjänster inom bland annat verksamhetsområdena lön- och ekonomiadministration, IT-drift och support.

Under 2024/2025 gjordes en genomlysning i syfte att belysa hur effektiv bolagets verksamhet är i jämförelse med andra liknande verksamheter. Uppdraget genomfördes av kommunernas interna resurser men även av externt konsultstöd för verksamhetsområdet IT. Av genomlysningen framkom fyra rekommendationer – utveckla ägarstyrningen av Soltak, öka tydlighet i roller och ansvar, stärk kommunikation och transparens, stärk förmåga till användardriven utveckling i samverkan.

Som en följd av genomlysningen har bolagets ägarråd initierat det aktuella ärendet som avser revideringar av bolagsordningen, ägardirektivet samt aktieägaravtalet för SOLTAK AB. För genomförandet har ägarrådet uppdragit kommundirektörerna i respektive kommun att

tillsammans med bolaget arbeta fram ett gemensamt förslag. Uppdraget har syftat till att utveckla en förstärkt ägarstyrning och bestod av två delar:

- *Ta fram reviderat förslag på aktieägaravtal, bolagsordning samt ägardirektiv i syfte att tydliggöra bolagets föremål för verksamheten och dess syfte. Inriktningen på uppdraget är att stärka och tydliggöra ägarstyrningen av bolaget.*
- *Uppdraget ska vidare inkludera ett förtydligande av bolagets styrmodell i syfte att tydliggöra fördelning av ansvar, arbete och funktioner för att också bidra till att utveckla förutsättningarna för användardriven utveckling i samverkan*

Arbetet har mynnat ut i revideringar av samtliga dokument och beskrivs ingående i bilaga 1, Kommentarer till föreslagna ändringar. Förslagen grundar sig i och bedöms omhänderta de tre förstnämnda rekommendationerna som framkom i genomlysningen. Vad gäller rekommendation om stärk förmåga till användardriven utveckling i samverkan är bedömningen att de föreslagna dokumenten skapar gynnsamma strukturer för att på sikt jobba vidare med frågan.

Beskrivning av ärendet

De huvudsakliga förändringarna består i:

Bolagsordning

Föremålet för bolaget föreslås avgränsas till befintliga verksamhetsområdena lön- och ekonomiadministration samt IT-drift och support. Tidigare skrivning om att bolaget kan tillhandahålla ytterligare tjänster inom flertalet olika områden utgår.

Vidare föreslås syftet med bolaget vidgas från tidigare formulering om kostnadseffektivitet till ett mer betonat fokus på stordriftsfördelar.

Ägardirektiv

Det reviderade ägardirektivet tydliggör roller och mandat samt bedöms möjliggöra och skapa förutsättningar för en aktiv ägarstyrning från kommunerna.

I förslaget ingår även att kommundirektörer från respektive ägarkommun ska ha närvaro- och yttranderätt vid styrelsens sammanträden i den mån hinder inte föreligger på grund av sekretess.

I förslaget förtydligas att det ska ske en samberedning mellan ägarkommunerna och bolaget om budgetdirektiv.

Aktieägaravtal

Förslaget innehåller en tydligare förväntan om samordning mellan ägarkommunerna. Därutöver har det även tillförts fördjupande skrivningar om syftet och mandat för de olika forum där ägarkommunerna och bolaget samverkar.

Fortsatt process

Samtliga ägarkommuners fullmäktige föreslås godkänna dokumenten som därefter fastställs av bolagsstämman som preliminärt genomförs 2026-06-18.

Ekonomisk bedömning
Ärendet är av sådan karaktär att några ekonomiska konsekvenser ej kan redogöras för.

Barnkonsekvensanalys
Ärendet är av sådan karaktär att det saknar påverkan på barn.

Bedömning utifrån Agenda 2030
De globala målen i Agenda 2030 berörs inte direkt av ärendet.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-21
Kommentarer till föreslagna ändringar
Bolagsordning, förslag 2026-04-08
Bolagsordning, med markerande ändringar
Bolagsordning, nu gällande
Ägardirektiv, förslag 2026-04-08
Ägardirektiv, med markerande ändringar
Ägardirektiv, nu gällande
Aktieägaravtal, förslag 2026-04-08
Aktieägaravtal, med markerade ändringar
Aktieägaravtal, nu gällande

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Erik Bergman
Funktionschef

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/445
2026-04-21

Beslut skickas till
Erik.bergman@stenungsund.se
Kungälvs kommun
Tjörns kommun
Lilla Edets kommun
SOLTAK AB

Erik Bergman

Kommentarer till föreslagna ändringar i bolagsordning, ägardirektiv samt aktieägaravtal

Dokument: Bolagsordning för SOLTAK AB

§ 3 Föremål för bolagets verksamhet

Föremålet för bolaget föreslås avgränsas till befintliga verksamhetsområdena lön- och ekonomiadministration samt IT-drift och support. Skrivningen att bolaget även kan tillhandahålla tjänster inom växeltelefoni, gemensamupphandling, fordonsförsörjning, juridik mm, samt specialistfunktioner inom samhällsplanering och teknik tas bort.

Utöver ovan förändring föreslås även strykningar av innehåll som redan regleras av annat dokument eller lagstiftning.

§ 4 Syftet med bolagets verksamhet

Syftet med bolaget föreslås vidgas från tidigare formulering om kostnadseffektivitet till ett mer betonat fokus på stordriftsfördelar.

§ 5 Allmänhetens rätt att ta del av bolagets handlingar

Tillägg som tydliggör att om bolaget överlämnar verksamhet till privat utförare ska bolaget genom avtal med utföraren se till att allmänheten ges insyn i verksamheten.

Utöver ovan förändring föreslås även strykningar av innehåll som redan regleras av annat dokument eller lagstiftning.

§ 9 Styrelse

Ett förtydligande har tillförts om att vice ordförande utses av styrelsen.

Utöver ovan förändring föreslås även en strykning av innehåll som redan regleras genom lagstiftning.

§ 14 Kallelse till årsstämma

Förtydligande att kallelse även kan ske genom brev, i enlighet med aktiebolagslagen.

§ 16 Ordinarie bolagsstämma (årsstämma)

Förtydligande att årsstämman ska hållas inom sex månader från utgången av varje räkenskapsår, i enlighet med aktiebolagslagen.

§ 17 Bolagsstämmans kompetens

Strykning i punkt ett, om att bolagsstämman årligen ska fastställa handlingsprogram, eftersom det bedöms vara en styrelsefråga.

Dokument: Ägardirektiv för SOLTAK AB

2. Ägardirektivets syfte

Strykning av stycke två som reglerar allmänhetens insyn, vilket i stället tillgodoses genom formulering i bolagsordning.

3.1 Ägarkommunerna

Förtydligande av ägarnas roll som aktiv ägare och hur ägarstyrningen ska genomföras.

3.2 Bolaget som kommunalt organ

Strykning av första stycket som i stället tillgodoses genom formulering i bolagsordning.

Tillägg av förtydligande formulering att bolaget är ett delägt kommunalt aktiebolag som bedriver verksamhet åt Ägarkommunerna.

3.3 Kommunfullmäktige

Förtydligande av fullmäktiges roll, i enlighet med vad som anges i kommunallagen.

3.4 Kommunstyrelsen

Redaktionella ändringar samt tydliggörande att styrelsen ska lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder, om man vid årliga granskningen bedömer att verksamheten ej varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

3.5 Lekmannarevisor

Tillägg av hänvisning till kommunallagen.

3.6 Bolaget som inköpscentral

Strykningar och tillägg av formuleringar för att harmonisera med skrivning från bolagsordning.

Utökning av de syften som inköpscentralen ska medföra, så som att höja kvalitén och minska administrativa kostnaderna.

4. Föremål för bolagets verksamhet och syfte

Strykningar och tillägg av formuleringar för att harmonisera med skrivning från bolagsordning.

5. Ekonomiska förhållanden

Av nuvarande formulering framgår att bolagets budget ska upprättas i samråd med ägarkommunerna. Ett tillägg föreslås som förtydligar att det i samband med det ska ske en samberedning av ärendet om budgetdirektiv som påbörjas under första kvartalet inför styrelsens beslut.

6. Informationsskyldighet

Strykningar och tillägg av formuleringar för att tydliggöra vilka handlingar som ska tillställas ägarkommunernas kommunstyrelse.

7.1 Bolagets skyldigheter enligt kommunalrättslig lag

Strykning av formulering i andra stycket där det i reviderade förslaget framgår att verksamheten ska bedrivas enligt sakliga grunder, och i tidigare version även inkluderade marknadsorienterade grunder.

Ändring av begreppet tillsynsplikt till att istället stå uppsiktsplikt, för kommunstyrelsen.

7.2 Kommunfullmäktiges ställningstagande

Strykning av följande punkt där fullmäktiges ställningstagande ska inhämtas: -avgifter till Ägarkommunerna ska föregås av samråd på det sätt som respektive Ägarkommun önskar och i förekommande fall lyftas till fullmäktige.

7.3 Årsstämma och bolagsstämma

Tillägg av formulering att ägardirektiv ska fastställas av bolagsstämman för att vara bindande för Bolaget.

7.4 Ägarråd, kommundirektörsråd, verksamhetsråd och samrådsmöten

Tillägg och strykningar av formuleringar för att tydliggöra ägarrådets roll och uppgifter. Sammansättningen och arbetsformer stryks och regleras av aktieägaravtal.

Tillägg för att formalisera verksamhets- och kommundirektörsråd.

7.5 Tjänster inom verksamhetsområdena

Nytt avsnitt föreslås som beskriver hur tjänster inom respektive verksamhetsområde ska tillhandahållas och regleras.

7.6 Bolagets styrelse

Strykning av hänvisning till aktiebolagslagen.

Tillägg att bolagets verkställande direktör ska utses av styrelsen efter samråd med ägarrådet.

7.7 Suppleanter och adjungerade kommundirektörer

Tillägg att kommundirektörerna i ägarkommunerna har närvaro- och yttranderätt på styrelsesammanträdena i den mån hinder inte föreligger på grund av sekretess. Syftet är att ytterligare möjliggöra förstärkt ägarstyrning.

Dokument: Aktieägaravtal för SOLTAK AB

1. Bakgrund

Tillägg och strykningar av formuleringar för att harmonisera med skrivningar från bolagsordning kring föremål och syfte med bolaget.

2 Aktieägarnas förbindelser

Avsnittet föreslås strykas i sin helhet. Avsnittet beskriver bland annat att ägarna förbinder sig att verka för bolagets bästa samt utöva sin rösträtt på stämma och styrelsemöten för att bolagets verksamhets bestämmelser uppfylls. Det bedöms inte finnas skäl att reglera den typen av förbindelser, då ägarna självmant valt att gemensamt samverka inom verksamhetsområdena.

3 Bolagets verksamhet

Tillägg och strykningar av formuleringar för att harmonisera med skrivningar i bolagsordning. Det framgår även att en utökning av verksamhetsområdena förutsätter att ägarnas kommunfullmäktige fattar likalydande beslut om sådan ändring i bolagsordningen.

4.2 Ägardirektiv

Strykning av formulering kring fullmäktiges yttranderätt, eftersom detta regleras i ägardirektivet.

4.3 Lojalitet

Redaktionella ändringar och tillagd hänvisning till bolagsordning och ägardirektiv.

4.4 Ägarråd

Tillägg och strykningar av formuleringar för att tydliggöra ägarrådets uppdrag, sammansättning, arbetsformer, initiativrätt samt vilken information och vilket stöd som ska ges till ägarrådet.

4.5 Verksamhetsråd och Kommundirektörsråd

Tillägg för att formalisera och tydliggöra verksamhetsråd och kommundirektörsråd – dess uppdrag, syfte, sammansättning och arbetsformer.

5. Ägarkommunernas köp av tjänster från bolaget

Tillägg och strykningar i syfte att tydliggöra ägarkommunernas samordning gentemot bolaget.

Övriga förändringar är av redaktionell karaktär eller regleras redan av bolagsordning eller ägardirektiv.

6. Bolagets styrelse och verkställande direktör

Förtydliganden och strykningar i delar som redan regleras av bolagsordning eller ägardirektiv.

Tillägg att ägarkommunerna ska tillse att kommundirektörerna äger rätt att delta vid styrelsens sammanträden.

7. Bolagsstämma

Avsnittet föreslås strykas och regleras i stället av bolagsordning.

8. Enighet kring vissa beslut

Förtydligande av punkt R, som reglerar ändring av bolagets verksamhetsområden.

9. Finansiering

Strykning i första stycket sista meningen, om administrativt påslag jämte självkostnadsprincipen.

10. Ny aktieägare

Tillägg av formulering som reglerar köpeskillingen, vilket tidigare saknats.

Tillägg av förtydligande att ny ägare förutsätter beslut av ägarkommunernas respektive kommunfullmäktige.

16. Meddelanden

Avsnittet föreslås strykas i sin helhet då det saknas skäl att detaljreglera den sortens tillämpning av kommunikationsvägar mellan ägarkommunerna och gentemot bolaget.

Bolagsordning för SOLTAK AB

FÖRSLAG 2026-04-08
Beslutat av:
Kungälvs kommun 2026 dnr
Lilla Edets Kommun 2026 dnr
Stenungsunds kommun 2026 dnr
Tjörns kommun 2026 dnr

Fastställt av
SOLTAK AB bolagsstämma 2026

Bolagsordning för SOLTAK AB

Organisationsnummer 556939–1187

§ 1 Bolagets firma

Bolagets firma är SOLTAK AB.

§ 2 Säte

Styrelsen ska ha sitt säte i Kungälvs kommun, Västra Götalands län.

§ 3 Föremål för bolagets verksamhet

Föremålet för bolagets verksamhet är att tillhandahålla ägarkommunerna och dess bolag stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena löneadministration, ekonomiadministration, IT-drift och support.

Bolaget får vara inköpscentral enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) för anskaffning av varor och tjänster inom verksamhetsområdena.

Bolagets verksamhet ska bedrivas enligt kommunalrättsliga principer angivna i 2 kap. kommunallagen (2017:725) som likställighetsprincipen, lokaliseringsprincipen och självkostnadsprincipen. Verksamheten i Bolaget ska inte bedrivas i vinstsyfte.

§ 4 Syftet med bolagets verksamhet

Bolagets syfte är att tillhandahålla stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena för att effektivisera och bidra till att utveckla ägarkommunernas verksamheter. Detta ska ske genom ett optimalt utnyttjande av resurser, samordning och tillvaratagande av stordriftsfördelar. Verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivitet med hög kvalitet och i enlighet med gällande lagar, föreskrifter och andra tillämpliga bestämmelser.

§ 5 Allmänhetens rätt att ta del av bolagets handlingar

Bolaget ska tillhandahålla allmänna handlingar i enlighet med tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen.

Om bolaget överlämnar verksamhet till privat utförare ska bolaget genom avtal med utföraren se till att allmänheten ges insyn i verksamheten.

Bolaget ska tillämpa den taxa för utlämnande av allmänna handlingar som gäller i den kommun Bolaget har sitt säte.

§ 6 Aktiekapital

Aktiekapitalet ska vara lägst sjuttiotusen (70 000) kronor och högst tvåhundraåttiotusen (280 000) kronor.

§ 7 Antal aktier

Antalet aktier ska vara lägst 700 aktier och högst 2 800 aktier.

§ 8 Rösträtt

Ingen aktieägare har rätt att på bolagsstämma rösta för mer än en fjärdedel var av aktierna i bolaget.

§ 9 Styrelse

Styrelsen ska bestå av 5 styrelseledamöter och 4 suppleanter med närvaro- och yttranderätt.

Personalrepresentation i styrelsen utses i enlighet med lag (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Styrelsen utses genom att ägarkommunernas respektive kommunfullmäktige väljer var sin ledamot och suppleant för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Den ledamot som ska vara styrelsens ordförande utses genom likalydande beslut i samtliga ägarkommuners respektive kommunfullmäktige för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Vice ordförande utses av styrelsen.

Styrelsen har rätt att inrätta arbetsutskott eller andra organ vars befogenheter ska regleras i skriftliga instruktioner.

§ 10 Verkställande direktör

Bolaget ska ha en verkställande direktör som utses av styrelsen.

§ 11 Revisorer

För granskning av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, bolagets årsredovisning och räkenskaper utses på årsstämman en revisor med en suppleant.

Revisorns och suppleantens uppdrag gäller till slutet av den ordinarie bolagsstämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 12 Lekmannarevisorer

För samma mandattid som för bolagets styrelse ska kommunfullmäktige i Tjörns kommun, Kungälvs kommun, Stenungsunds kommun och Lilla Edets kommun utse vardera en lekmannarevisor.

§ 13 Inspektionsrätt

Kommunstyrelserna i respektive ägarkommun har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 14 Kallelse till årsstämma

Kallelse till årsstämma ska ske genom e-post eller brev till aktieägarna tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman.

§ 15 Aktieägares rätt att delta i årsstämma

Rätt att delta i årsstämma har aktieägare som på dagen för årsstämman är införd i aktieboken.

§ 16 Ordinarie bolagsstämma (årsstämma)

På årsstämma, som ska hållas inom sex månader från utgången av varje räkenskapsår, ska följande ärenden behandlas.

1. Val av ordförande och sekreterare vid stämman.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.
3. Val av en eller flera justeringsmän.
4. Prövning om stämman blivit behörigen sammankallad.
5. Godkännande av dagordning.
6. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse och i förekommande fall koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse samt lekmannarevisorernas granskningsrapport.
7. Beslut om:
   a) fastställelse av resultaträkning och balansräkning samt i förekommande fall koncernresultaträkning och koncernbalansräkning,
   b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen samt i förekommande fall den fastställda koncernbalansräkningen,
   c) ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och verkställande direktören.
8. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorerna och lekmannarevisorerna med suppleanter.
9. I förekommande fall bekräftelse av kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter och styrelsesuppleanter samt lekmannarevisorer.
10. I förekommande fall val av revisor och revisorssuppleant.
11. Annat ärende, som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen, bolagsordningen eller ägardirektiv.

§ 17 Bolagsstämmans kompetens

Beslut i följande frågor ska alltid fattas av bolagsstämman.

1. Årligt fastställande strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren.
2. Ram för upptagande av krediter.
3. Ställande av säkerhet.
4. Bildande av bolag.
5. Köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant.
6. Köp eller försäljning av fast egendom.
7. Beslut i annat ärende av principiell betydelse eller annars av större vikt.

§ 18 Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår ska omfatta perioden 1/1–31/12.

§ 19 Fullmäktiges yttranderätt

Bolaget ska bereda ägarkommunernas kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning innan beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

§ 20 Firmateckning

Bolagets firma ska tecknas av styrelsen eller av dem bland styrelsens ledamöter, suppleanter och verkställande direktören som styrelsen därtill utser. Bemyndigandet får inte avse ensam firmateckningsrätt, utan endast två personer i förening.

§ 21 Förköpsförbehåll

Samtliga överlåtelser av aktier i bolaget omfattas av förköpsförbehållet. Erbjudande om förköp kan endast utnyttjas för samtliga aktier som erbjudandet omfattar.

Aktieägare ska erbjudas att köpa aktie i bolaget innan den överlåts till ny ägare (förköpsförbehåll). Den som avser att överlåta en aktie som omfattas av förköpsförbehållet ska före överlåtelsen anmäla detta hos bolagets styrelse. Bolaget ska lämna en underrättelse om erbjudandet till varje förköpsberättigad med känd postadress.

Den som vill utöva förköpsrätt ska anmäla detta till bolagets styrelse inom två månader från överlåtarens behöriga anmälan om avsikten att överlåta aktier.

Begär flera förköpsberättigade förköp beträffande samma aktie, ska företrädesrätten dem emellan bestämmas i första hand efter det antal aktier som var och en av dem äger och i andra hand genom lottning som verkställs av styrelsen. Förköpsbeloppet ska motsvara akties andel av bolagets substansvärde och ska betalas inom en månad från den tidpunkt då förköpsbeloppet blev bestämt.

Kommer aktieägaren och den som begärt förköp inte överens i frågan om förköp, får den som begärt förköp, inom två månader från den dag förköpsanspråket framställdes hänskjuta tvisten till avgörande av skiljemän enligt Stockholms Handelskammares Skiljedomsinstituts regler för förenklat skiljeförfarande varvid skiljenämnden ska bestå av en skiljeman.

Om aktier erbjudits till förköp utan att förköp kommit till stånd har aktieägaren rätt att utan nytt erbjudande överlåta aktierna. Denna rätt gäller dock endast under sex månader från utgången av den tid som anges i tredje stycket ovan eller, vid tvist om förköp, från den dag tiden för talan enligt femte stycket ovan löpt ut eller det blev slutligt fastställt att den som begärt förköp inte hade förköpsrätt, eller, om den förköpsberättigade inte erlagt priset för aktierna inom den tid som anges i fjärde stycket ovan, från tidpunkten då betalningsfristen löper ut.

§ 22 Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får inte ändras utan respektive ägarkommuns kommunfullmäktiges godkännande.

§ 23 Bolagets upplösning

Skulle bolaget upplösas eller likvideras ska dess behållna tillgångar utöver tillskjutet aktiekapital tillfalla aktieägarna i proportion till aktieinnehavet.

Bolagsordning för SOLTAK AB

Förslag 2026-04-08

~~Antaget~~ **Beslutat av:**
Stenungsunds kommun ~~2019-09-12~~
Lilla Edets kommun ~~2019-10-21~~
Tjörns kommun ~~2019-11-14~~
Kungälvs kommun ~~2019-09-05~~

Fastställt av
SOLTAK AB bolagsstämma ~~2019-12-06~~

Bolagsordning för SOLTAK AB
Organisationsnummer 556939–1187

§ 1 Bolagets firma
Bolagets firma är SOLTAK AB.

§ 2 Säte
Styrelsen ska ha sitt säte i Kungälvs kommun, Västra Götalands län.

§ 3 Föremål för bolagets verksamhet
Föremålet för bolagets verksamhet är att ~~med iakttagande av kommunala principer~~ tillhandahålla ägarkommunerna och dess bolag stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena löneadministration, ekonomiadministration, IT-drift och support. ~~Bolaget kan också tillhandahålla tjänster inom växeltelefoni, gemensamupphandling, fordonsförsörjning, juridik mm, samt specialistfunktioner inom samhällsplanering och teknik.~~

~~Ett nytt tjänsteområde förutsätter att minst 2 av ägarkommunerna beslutar att ge bolaget uppdraget att etablera de nya tjänsterna~~

~~Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som tilldelas av ägarkommunerna. Verksamheten ska bedrivas åt ägarkommunerna eller i ägarkommunernas ställe.~~

Bolaget får vara inköpscentral enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) för anskaffning av varor och tjänster inom verksamhetsområdena.

~~Bolaget kan bedriva upphandlingsverksamhet åt ägarkommunerna och åt sådana juridiska personer som innehas av en eller flera av ägarkommunerna. Bolaget kan vara inköpscentral åt ägarkommunerna och de juridiska personer som innehas av en eller flera av ägarkommunerna och ska i den egenskapen ingå ramavtal och upphandlingskontrakt avseende varor, entreprenader och andra tjänster.~~

Bolagets verksamhet ska bedrivas enligt kommunalrättsliga principer angivna i 2 kap. kommunallagen (2017:725) som likställighetsprincipen, lokaliseringsprincipen och självkostnadsprincipen. Verksamheten i Bolaget ska inte bedrivas i vinstsyfte. ~~Om Bolaget eller Bolaget genom dess dotterbolag bedriver verksamhet som enligt lag ska bedrivas på affärsmässig grund ska kommunallagens självkostnadsprincip inte tillämpas i den delen.~~

§ 4 ~~Ändamål~~ Syftet med bolagets verksamhet
~~Bolaget har till ändamål med sin verksamhet att främja ägarkommunernas behov av administrativa stödresurser på ett kostnadseffektivt sätt.~~

Bolagets syfte är att tillhandahålla stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena för att effektivisera och bidra till att utveckla ägarkommunernas verksamheter. Detta ska ske genom ett optimalt utnyttjande av resurser, samordning och tillvaratagande av stordriftsfördelar. Verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivitet med hög kvalitet och i enlighet med gällande lagar, föreskrifter och andra tillämpliga bestämmelser.

§ 5 Allmänhetens rätt att ta del av bolagets handlingar

Bolaget ska tillhandahålla allmänna handlingar ~~i överensstämmelse med de regler som följer av kommunallagen,~~ i enlighet med tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen.~~, denna bolagsordning och ägardirektiv.~~

Om bolaget överlämnar verksamhet till privat utförare ska bolaget genom avtal med utföraren se till att allmänheten ges insyn i verksamheten.

~~Fråga om utlämnande av handling avgörs av verkställande direktören. Verkställande direktörens beslut att inte lämna ut handling eller uppgift i handling ska på sökandens begäran prövas av Bolagets styrelse.~~

Bolaget ska tillämpa den taxa för utlämnande av allmänna handlingar som gäller i den kommun Bolaget har sitt säte.

§ 6 Aktiekapital

Aktiekapitalet ska vara lägst sjuttiotusen (70 000) kronor och högst tvåhundraåttiotusen (280 000) kronor.

§ 7 Antal aktier

Antalet aktier ska vara lägst 700 aktier och högst 2 800 aktier.

§ 8 Rösträtt

Ingen aktieägare har rätt att på bolagsstämma rösta för mer än en fjärdedel var av aktierna i bolaget.

§ 9 Styrelse

Styrelsen ska bestå av 5 styrelseledamöter och 4 suppleanter med närvaro- och yttranderätt.

Personalrepresentation i styrelsen utses i enlighet med lag (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Styrelsen utses genom att ägarkommunernas respektive kommunfullmäktige väljer var sin ledamot och suppleant för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Den ledamot som ska vara styrelsens ordförande utses genom likalydande beslut i samtliga ägarkommuners respektive kommunfullmäktige för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Vice ordförande utses av styrelsen.

Styrelsen har rätt att inrätta arbetsutskott eller andra organ vars befogenheter ska regleras i skriftliga instruktioner ~~enligt 8 kap. 5 § aktiebolagslagen (2005:551).~~

§ 10 Verkställande direktör

Bolaget ska ha en verkställande direktör som utses av styrelsen.

§ 11 Revisorer

För granskning av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, bolagets årsredovisning och räkenskaper utses på årsstämman en revisor med en suppleant.

Revisorns och suppleantens uppdrag gäller till slutet av den ordinarie bolagsstämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 12 Lekmannarevisorer

För samma mandattid som för bolagets styrelse ska kommunfullmäktige i Tjörns kommun, Kungälvs kommun, Stenungsunds kommun och Lilla Edets kommun utse vardera en lekmannarevisor.

§ 13 Inspektionsrätt

Kommunstyrelserna i respektive ägarkommun har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 14 Kallelse till årsstämma

Kallelse till årsstämma ska ske genom e-post eller brev till aktieägarna tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman.

§ 15 Aktieägares rätt att delta i årsstämma

Rätt att delta i årsstämma har aktieägare som på dagen för årsstämman är införd i aktieboken.

§ 16 Ordinarie bolagsstämma (å~~Å~~rsstämma)

På årsstämma, som ska hållas inom sex månader från utgången av varje räkenskapsår ~~en gång varje år senast i maj månad~~, ska följande ärenden behandlas.

1. Val av ordförande och sekreterare vid stämman.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.
3. Val av en eller flera justeringsmän.
4. Prövning om stämman blivit behörigen sammankallad.
5. Godkännande av dagordning.
6. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse och i förekommande fall koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse samt lekmannarevisorernas granskningsrapport.
7. Beslut om:
   a) fastställelse av resultaträkning och balansräkning samt i förekommande fall koncernresultaträkning och koncernbalansräkning,
   b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen samt i förekommande fall den fastställda koncernbalansräkningen,
   c) ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och verkställande direktören.
8. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorerna och lekmannarevisorerna med suppleanter.
9. I förekommande fall bekräftelse av kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter och styrelsesuppleanter samt lekmannarevisorer.
10. I förekommande fall val av revisor och revisorssuppleant.
11. Annat ärende, som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen, bolagsordningen eller ägardirektiv.

§ 17 Bolagsstämmans kompetens

Beslut i följande frågor ska alltid fattas av bolagsstämman.

1. Årligt fastställande ~~av handlingsprogram med~~ strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren.
2. Ram för upptagande av krediter.
3. Ställande av säkerhet.
4. Bildande av bolag.
5. Köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant.
6. Köp eller försäljning av fast egendom.
7. Beslut i annat ärende av principiell betydelse eller annars av större vikt.

§ 18 Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår ska omfatta perioden 1/1–31/12.

§ 19 Fullmäktiges yttranderätt

Bolaget ska bereda ägarkommunernas kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning innan beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

§ 20 Firmateckning

Bolagets firma ska tecknas av styrelsen eller av dem bland styrelsens ledamöter, suppleanter och verkställande direktören som styrelsen därtill utser. Bemyndigandet får inte avse ensam firmateckningsrätt, utan endast två personer i förening.

§ 21 Förköpsförbehåll

Samtliga överlåtelser av aktier i bolaget omfattas av förköpsförbehållet. Erbjudande om förköp kan endast utnyttjas för samtliga aktier som erbjudandet omfattar.

Aktieägare ska erbjudas att köpa aktie i bolaget innan den överlåts till ny ägare (förköpsförbehåll). Den som avser att överlåta en aktie som omfattas av förköpsförbehållet ska före överlåtelsen anmäla detta hos bolagets styrelse. Bolaget ska lämna en underrättelse om erbjudandet till varje förköpsberättigad med känd postadress.

Den som vill utöva förköpsrätt ska anmäla detta till bolagets styrelse inom två månader från överlåtarens behöriga anmälan om avsikten att överlåta aktier.

Begär flera förköpsberättigade förköp beträffande samma aktie, ska företrädesrätten dem emellan bestämmas i första hand efter det antal aktier som var och en av dem äger och i andra hand genom lottning som verkställs av styrelsen. Förköpsbeloppet ska motsvara akties andel av bolagets substansvärde och ska betalas inom en månad från den tidpunkt då förköpsbeloppet blev bestämt.

Kommer aktieägaren och den som begärt förköp inte överens i frågan om förköp, får den som begärt förköp, inom två månader från den dag förköpsanspråket framställdes hänskjuta tvisten till avgörande av skiljemän enligt Stockholms Handelskammares Skiljedomsinstituts regler för förenklat skiljeförfarande varvid skiljenämnden ska bestå av en skiljeman.

Om aktier erbjudits till förköp utan att förköp kommit till stånd har aktieägaren rätt att utan nytt erbjudande överlåta aktierna. Denna rätt gäller dock endast under sex månader från utgången av den tid som anges i tredje stycket ovan eller, vid tvist om förköp, från den dag tiden för talan enligt femte stycket ovan löpt ut eller det blev slutligt fastställt att den som begärt förköp inte hade förköpsrätt, eller, om den förköpsberättigade inte erlagt priset för aktierna inom den tid som anges i fjärde stycket ovan, från tidpunkten då betalningsfristen löper ut.

§ 22 Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får inte ändras utan respektive ägarkommuns kommunfullmäktiges godkännande.

§ 23 Bolagets upplösning

Skulle bolaget upplösas eller likvideras ska dess behållna tillgångar utöver tillskjutet aktiekapital tillfalla aktieägarna i proportion till aktieinnehavet.

Dokumentnamn
Bolagsordning

Antaget datum
2019-12-06

Bolagsordning för SOLTAK AB

Beslutad och godkänd av:

Stenungsunds kommun 2019-09-12
Lilla Edets kommun 2019-10-21
Tjörns kommun 2019-11-14
Kungälvs kommun 2019-09-05
SOLTAK AB bolagsstämma 2019-12-06

soltak ab

Dokumentnamn
Bolagsordning

Antaget datum
2019-12-06

Bolagsordning för SOLTAK AB
Organisationsnummer 556939–1187

§ 1 Bolagets firma
Bolagets firma är SOLTAK AB.

§ 2 Säte
Styrelsen ska ha sitt säte i Kungälvs kommun, Västra Götalands län.

§ 3 Föremål för bolagets verksamhet
Föremålet för bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunala principer tillhandahålla ägarkommunerna stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena löneadministration, ekonomiadministration IT-drift och support. Bolaget kan också tillhandahålla tjänster inom växeltelefoni, gemensamupphandling, fordonsförsörjning, juridik mm, samt specialistfunktioner inom samhällsplanering och teknik.

Ett nytt tjänsteområde förutsätter att minst 2 av ägarkommunerna beslutar att ge bolaget uppdraget att etablera de nya tjänsterna

Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som tilldelas av ägarkommunerna. Verksamheten ska bedrivas åt ägarkommunerna eller i ägarkommunernas ställe.

Bolaget kan bedriva upphandlingsverksamhet åt ägarkommunerna och åt sådana juridiska personer som innehas av en eller flera av ägarkommunerna. Bolaget kan vara inköpscentral åt ägarkommunerna och de juridiska personer som innehas av en eller flera av ägarkommunerna och ska i den egenskapen ingå ramavtal och upphandlingskontrakt avseende varor, entreprenader och andra tjänster.

Bolagets verksamhet ska bedrivas enligt kommunalrättsliga principer angivna i 2 kap. kommunallagen (2017:725) som likställighetsprincipen, lokaliseringsprincipen och självkostnadsprincipen. Verksamheten i Bolaget ska inte bedrivas i vinstsyfte. Om Bolaget eller Bolaget genom dess dotterbolag bedriver verksamhet som enligt lag ska bedrivas på affärsmässig grund ska kommunallagens självkostnadsprincip inte tillämpas i den delen.

§ 4 Ändamål med bolagets verksamhet
Bolaget har till ändamål med sin verksamhet att främja ägarkommunernas behov av administrativa stödresurser på ett kostnadseffektivt sätt.

§ 5 Allmänhetens rätt att ta del av bolagets handlingar

Bolaget ska tillhandahålla allmänna handlingar i överensstämmelse med de regler som följer av kommunallagen, offentlighets- och sekretesslagen, denna bolagsordning och ägardirektiv.

Fråga om utlämnande av handling avgörs av verkställande direktören. Verkställande direktörens beslut att inte lämna ut handling eller uppgift i handling ska på sökandens begäran prövas av Bolagets styrelse.

Bolaget ska tillämpa den taxa för utlämnande av allmänna handlingar som gäller i den kommun Bolaget har sitt säte.

§ 6 Aktiekapital

Aktiekapitalet ska vara lägst sjuttiotusen (70 000) kronor och högst tvåhundraåttiotusen (280 000) kronor.

§ 7 Antal aktier

Antalet aktier ska vara lägst 700 aktier och högst 2 800 aktier.

§ 8 Rösträtt

Ingen aktieägare har rätt att på bolagsstämma rösta för mer än en fjärdedel var av aktierna i bolaget.

§ 9 Styrelse

Styrelsen ska bestå av 5 styrelseledamöter och 4 suppleanter med närvaro- och yttranderätt.

Personalrepresentation i styrelsen utses i enlighet med lag (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Styrelsen utses genom att ägarkommunernas respektive kommunfullmäktige väljer var sin ledamot och suppleant för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Den ledamot som ska vara styrelsens ordförande utses genom likalydande beslut i samtliga ägarkommuners respektive kommunfullmäktige för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Styrelsen har rätt att inrätta arbetsutskott eller andra organ vars befogenheter ska regleras i skriftliga instruktioner enligt 8 kap. 5 § aktiebolagslagen (2005:551).

§ 10 Verkställande direktör

Bolaget ska ha en verkställande direktör som utses av styrelsen.

§ 11 Revisorer

För granskning av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, bolagets årsredovisning och räkenskaper utses på årsstämman en revisor med en suppleant.

Revisorns och suppleantens uppdrag gäller till slutet av den ordinarie bolagsstämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 12 Lekmannarevisorer

För samma mandattid som för bolagets styrelse ska kommunfullmäktige i Tjörns kommun, Kungälvs kommun, Stenungsunds kommun och Lilla Edets kommun utse vardera en lekmannarevisor.

§ 13 Inspektionsrätt

Kommunstyrelserna i respektive ägarkommun har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder inte möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 14 Kallelse till årsstämma

Kallelse till årsstämma ska ske genom e-post till aktieägarna tidigast fyra veckor och senast två veckor före stämman.

§ 15 Aktieägares rätt att delta i årsstämma

Rätt att delta i årsstämma har aktieägare som på dagen för årsstämman är införd i aktieboken.

§ 16 Årsstämma

På årsstämma som ska hållas en gång varje år senast i maj månad ska följande ärenden behandlas.

1. Val av ordförande och sekreterare vid stämman.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.
3. Val av en eller flera justeringsmän.
4. Prövning om stämman blivit behörigen sammankallad.
5. Godkännande av dagordning.

6. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelse och i förekommande fall koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse samt lekmannarevisorernas granskningsrapport.
7. Beslut om:
   a) fastställelse av resultaträkning och balansräkning samt i förekommande fall koncernresultaträkning och koncernbalansräkning,
   b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen samt i förekommande fall den fastställda koncernbalansräkningen,
   c) ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och verkställande direktören.
8. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorerna och lekmannarevisorerna med suppleanter.
9. I förekommande fall bekräftelse av kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter och styrelsesuppleanter samt lekmannarevisorer.
10. I förekommande fall val av revisor och revisorssuppleant.
11. Annat ärende, som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen, bolagsordningen eller ägardirektiv.

§ 17 Bolagsstämmans kompetens

Beslut i följande frågor ska alltid fattas av bolagsstämman.

1. Årligt fastställande av handlingsprogram med strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren.
2. Ram för upptagande av krediter.
3. Ställande av säkerhet.
4. Bildande av bolag.
5. Köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant.
6. Köp eller försäljning av fast egendom.
7. Beslut i annat ärende av principiell betydelse eller annars av större vikt.

§ 18 Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår ska omfatta perioden 1/1–31/12.

§ 19 Fullmäktiges yttranderätt

Bolaget ska bereda ägarkommunernas kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning innan beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

§ 20 Firmateckning

Bolagets firma ska tecknas av styrelsen eller av dem bland styrelsens ledamöter, suppleanter och verkställande direktören som styrelsen därtill utser. Bemyndigandet får inte avse ensam firmateckningsrätt, utan endast två personer i förening.

§ 21 Förköpsförbehåll

Samtliga överlåtelser av aktier i bolaget omfattas av förköpsförbehållet. Erbjudande om förköp kan endast utnyttjas för samtliga aktier som erbjudandet omfattar.

Aktieägare ska erbjudas att köpa aktie i bolaget innan den överlåts till ny ägare (förköpsförbehåll). Den som avser att överlåta en aktie som omfattas av förköpsförbehållet ska före överlåtelsen anmäla detta hos bolagets styrelse. Bolaget ska lämna en underrättelse om erbjudandet till varje förköpsberättigad med känd postadress.

Den som vill utöva förköpsrätt ska anmäla detta till bolagets styrelse inom två månader från överlåtarens behöriga anmälan om avsikten att överlåta aktier.

Begär flera förköpsberättigade förköp beträffande samma aktie, ska företrädesrätten dem emellan bestämmas i första hand efter det antal aktier som var och en av dem äger och i andra hand genom lottning som verkställs av styrelsen. Förköpsbeloppet ska motsvara akties andel av bolagets substansvärde och ska betalas inom en månad från den tidpunkt då förköpsbeloppet blev bestämt.

Kommer aktieägaren och den som begärt förköp inte överens i frågan om förköp, får den som begärt förköp, inom två månader från den dag förköpsanspråket framställdes hänskjuta tvisten till avgörande av skiljemän enligt Stockholms Handelskammares Skiljedomsinstituts regler för förenklat skiljeförfarande varvid skiljenämnden ska bestå av en skiljeman.

Om aktier erbjudits till förköp utan att förköp kommit till stånd har aktieägaren rätt att utan nytt erbjudande överlåta aktierna. Denna rätt gäller dock endast under sex månader från utgången av den tid som anges i tredje stycket ovan eller, vid tvist om förköp, från den dag tiden för talan enligt femte stycket ovan löpt ut eller det blev slutligt fastställt att den som begärt förköp inte hade förköpsrätt, eller, om den förköpsberättigade inte erlagt priset för aktierna inom den tid som anges i fjärde stycket ovan, från tidpunkten då betalningsfristen löper ut.

§ 22 Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får inte ändras utan respektive ägarkommuns kommunfullmäktiges godkännande.

§ 23 Bolagets upplösning

Skulle bolaget upplösas eller likvideras ska dess behållna tillgångar utöver tillskjutet aktiekapital tillfalla aktieägarna i proportion till aktieinnehavet.

Ägardirektiv för SOLTAK AB

Förslag 2026-04-08

Beslutat av:

Stenungsunds kommun 2026 dnr

Lilla Edets kommun 2026 dnr

Tjörns kommun 2026 dnr

Kungälvs kommun 2026 dnr

Fastställt av

SOLTAK AB bolagsstämma 2026 dnr

ÄGARDIREKTIV FÖR SOLTAK AB

1. Bakgrund

SOLTAK AB, organisationsnummer 556939–1187 (”Bolaget”), ägs av Kungälvs kommun, Lilla Edets kommun, Stenungsunds kommun och Tjörns kommun, nedan kallade ”Ägarkommunerna”. Detta ägardirektiv antas av respektive Ägarkommuns fullmäktige och därefter av bolagsstämman i Bolaget. Ägardirektivet blir därmed bindande för Bolagets styrelse och andra ställföreträdare som har att följa direktivet, såvida det i visst fall inte strider mot aktiebolagslagen eller bolagsordning.

2. Ägardirektivets syfte

Ägardirektivets syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av Bolaget samt underlätta för ägarna att följa och kontrollera verksamheten i Bolaget.

I detta ägardirektiv, vilket är ett komplement till Bolagets bolagsordning, tydliggörs ansvar och roller mellan Ägarkommunerna och Bolaget.

3. Roller

3.1 Ägarkommunerna

Ägarkommunerna ska aktivt styra Bolaget så att syftet med verksamheten uppnås. Styrningen sker genom att ägarna beslutar om generella och specifika ägardirektiv som fastställs av bolagsstämman, samt genom systematisk uppföljning och kontroll av Bolaget, dess ledning och verksamhet.

I uppföljningen ingår bland att kontroll av måluppfyllelse och granskning av ekonomi och resultat.

I rollen som aktiv ägare ingår även att löpande utvärdera verksamheten, Bolagets strategier och mål samt hur dessa överensstämmer med Ägarkommunernas övriga verksamheter.

3.2 Bolaget som kommunalt organ

Bolaget är ett delägt kommunalt aktiebolag som bedriver verksamhet åt Ägarkommunerna. Förutom genom lag och författning regleras Bolagets verksamhet och Bolagets förhållande till Ägarkommunerna genom

- bolagsordning,
- ägardirektiv utfärdat av Ägarkommunerna gemensamt,
- särskilda direktiv, utfärdade av Ägarkommunerna gemensamt
- aktieägaravtal mellan Ägarkommunerna,
- förekommande avtal mellan Ägarkommun och Bolaget,
- förekommande avtal mellan Bolaget och dess dotterbolag.

I händelse av bristande överensstämmelse mellan de angivna dokumenten, ska dokumenten tillämpas med företräde i angiven ordning.

3.3 Kommunfullmäktige

Respektive Ägarkommuns kommunfullmäktige är att anse som ägare. Enligt 10 kap. 3 § (jfr med 10 kap. 4 §) kommunallagen ska kommunfullmäktige bland annat fastställa det kommunala ändamålet med Bolagets verksamhet och utse samtliga styrelseledamöter och minst en lekmannarevisor. Vidare ska respektive kommunfullmäktige ta ställning till sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan de fattas (se p. 7.2).

Bolaget får endast bedriva verksamhet inom det fastställda ändamålet och ska följa de direktiv kommunfullmäktige beslutar om.

Ägarkommuns kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och verkställande direktören, ställa frågor.

3.4 Kommunstyrelsen

Av 6 kap. 1 § kommunallagen framgår att respektive Ägarkommuns kommunstyrelse har ett ansvar att fortlöpande följa kommunens verksamhet. Detta innebär att respektive kommunstyrelse även ska ha en överblick och kontroll över Bolagets verksamhet, den så kallade uppsiktsplikten.

Bolagets verksamhet står under uppsikt av Ägarkommunernas respektive kommunstyrelse. Kommunstyrelsen utövar vidare respektive Ägarkommuns styrningsfunktion över Bolaget i de avseende som följer av-de av Ägarkommunerna gemensamt utfärdade direktiven.

Bolaget erinras om att Ägarkommunernas kommunstyrelser enligt 6 kap. 9 § kommunallagen i årliga beslut ska pröva om Bolagets verksamhet under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

3.5 Lekmannarevisorer

Av 10 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) följer att kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer. Vilka av Ägarkommunerna som utser lekmannarevisorer regleras i bolagsordningen.

Lekmannarevisorernas uppgifter framgår av 10 kap. aktiebolagslagen (2005:551) och i 12 kap. kommunallagen (2017:725). Revisorerna ska årligen lämna granskningsrapport till bolagsstämman.

3.6 Bolaget som inköpscentral

Bolaget kan i egenskap av inköpscentral enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) bedriva upphandlingsverksamhet inom verksamhetsområdena åt Ägarkommunerna och sådana juridiska personer som innehas av en eller flera av ägarkommunerna. Bolaget kan i egenskap av inköpscentral genomföra upphandlingar, ingå ramavtal och upphandlingskontrakt avseende varor, entreprenader och andra tjänster. Sådan upphandling syftar till att öka den samlade upphandlingskompetensen, höja kvalitén och minska administrationskostnaderna samt skapa större upphandlingsvolymer och därmed få bättre inköpsvillkor.

4 Föremål för bolagets verksamhet och syfte

Föremålet för bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunalrättsliga principer tillhandahålla Ägarkommunerna och dess bolag stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena löneadministration, ekonomiadministration, IT-drift och support.

Bolaget får inte bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen. Verksamheten i Bolaget ska vara kommunalrättsligt kompetensenlig.

Bolagets syfte är att tillhandahålla stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena för att effektivisera och bidra till att utveckla Ägarkommunernas verksamheter. Detta ska ske genom ett optimalt utnyttjande av resurser, samordning och tillvaratagande av stordriftsfördelar. Verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivitet med hög kvalitet och i enlighet med gällande lagar, föreskrifter och andra tillämpliga bestämmelser. Verksamheten i Bolaget ska inte bedrivas i vinstsyfte.

Bolagets styrelse ansvarar för bolagets organisation och ska säkerställa att den är utformad på ett sätt som bäst främjar verksamhetssyfte och mål. Styrelsen ansvarar i övrigt i enlighet med det som anges i aktiebolagslagen (2005:551).

Bolaget ska tillhandahålla tjänster inom verksamhetsområdena i enlighet med Ägarkommunernas beställning. Ägarkommunerna ska så långt som möjligt samordna sina beställningar av tjänster. Tjänsterna ska uppfylla gällande lagkrav såsom exempelvis offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), dataskyddsförordningen (GDPR) och annan tillämplig dataskyddslagstiftningen.

5 Ekonomiska förhållanden

Bolaget ska bedriva verksamheten enligt självkostnadsprincipen, innebärande att alla uppdrag som utförs åt Ägarkommunerna ska ha kostnadstäckning genom avtal. Samtliga kostnader som vid en normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt ska läggas till grund för självkostnadsberäkningen. Vid kostnadsberäkningen ska hänsyn tas till bolagets, och därmed även ägarkommunernas, behov av långsiktig hållbar ekonomi. Bolaget får inte fastställa budgetar, program, ramar, planer eller liknande måldokument som förutsätter ytterligare ekonomiska bidrag från Ägarkommunerna.

Bolaget får inte lämna lån eller ikläda sig borgensansvar.

Bolaget ska årligen fastställa budget och strategi för verksamheten. Budgeten ska upprättas i samråd med Ägarkommunerna genom en samberedning av ärendet om budgetdirektiv som påbörjas under första kvartalet inför styrelsens beslut. Budgeten ska fullt ut täcka bolagets samtliga kostnader och de tjänster som tillhandahålls. Ägarkommunerna kommer inte att täcka upp förluster om budgeten är underfinansierad.

Bolaget ska enligt tidsplaner som fastställs av Ägarkommunerna tillhandahålla Ägarkommunernas kommunstyrelser underlag för budget, årsredovisning och delårsrapporter.

6 Informationsskyldighet

Bolagets skyldigheter gentemot Ägarkommunerna

Bolaget ska kontinuerligt hålla Ägarkommunerna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av större vikt. Bolaget ska löpande ge Ägarkommunernas kommunstyrelse följande handlingar och de handlingar i övrigt som följer av föreskrifter i lag, bolagsordning och ägardirektiv:

- protokoll från bolagsstämma,
- protokoll och beslutsunderlag från styrelsesammanträde,
- Bolagets årsredovisning,
- revisionsberättelse och granskningsrapport,
- affärsplan/verksamhetsplan,
- budget,
- långsiktig investeringsplan,
- övriga av Ägarkommunerna begärda handlingar.

Det är särskilt angeläget att Bolaget löpande håller Ägarkommunerna informerade om ekonomin.

Karaktären och omfattningen av den fortlöpande informationen ska fastställas efter samråd med respektive Ägarkommun och Bolagets styrelse.

Ägarkommunernas kommunstyrelses granskningsrätt och Bolagets informationsskyldighet omfattar inte handling eller förhållande för vilken(t) gäller sekretess enligt lag. Innehåller protokoll som ska översändas till kommunstyrelsen uppgift av sådant slag att Bolaget inte är skyldigt att tillhandahålla allmänheten handling där uppgiften finns, har Bolaget rätt att utesluta uppgiften. Av översänt material ska framgå att sådan åtgärd vidtagits.

Bolaget ska genom samråd informera Ägarkommunerna om förslag till bokslut och resultatdisposition för Bolaget innan styrelsen föreslår för bolagsstämman att fastställa Bolagets årsredovisning.

Bolagets styrelse ska förhålla sig till av Ägarkommunerna gemensamt beslutade anvisningar och riktlinjer, policies m.m. som berör Bolagets verksamhet.

7 Styrning

7.1 Bolagets skyldigheter enligt kommunalrättslig lag

Bolaget är bundet av de kommunalrättsliga principerna och Bolagets verksamhet står enligt kommunallagen under respektive Ägarkommuns uppsikt.

Verksamheten i Bolaget ska bedrivas enligt sakliga grunder med iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten och gällande kommunalrättsliga principer. Syftet med Ägarkommunernas samverkan är styrande för verksamheten.

Verksamheten ska bedrivas effektivt, säkert och med låg risk och god intern kontroll.

Kungälvs kommun har på uppdrag av ägarkommunerna en samordnande roll när det gäller ägardialog inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

7.2 Kommunfullmäktiges ställningstagande

Beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska föregås av ställningstagande av respektive Ägarkommuns kommunfullmäktige.
Exempel på frågor där kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är:
- ändring av bolagsordningen,
- ändring av aktiekapitalet,
- fusion av företag,
- förvärv, avyttring eller bildande av hel- och delägda bolag oavsett värde,
- förvärv av aktier eller andelar i ett annat bolag,
- förvärv eller avyttring av fastighet,
- strategiska investeringar som innebär ny inriktning för Bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde,
- större investeringar som väsentligt påverkar Ägarkommunernas ekonomi och/eller medför risk för Ägarkommunerna.
- övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Varje ärendes karaktär ska prövas av Bolagets styrelse. Om tveksamhet uppstår om ärendet är av sådan beskaffenhet att Ägarkommunernas respektive kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska ärendet underställas Ägarkommunernas kommunfullmäktige.

Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i Bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräkningen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande enligt denna punkt.

7.3 Årsstämma och bolagsstämma

Ägarkommunerna ska inom sex månader från utgången av varje räkenskapsår hålla årsstämma i Bolaget varvid de ärenden som följer av aktiebolagslagen, bolagsordningen och ägardirektiv ska behandlas.
Till årsstämma och extra bolagsstämma ska Bolagets styrelse kalla Ägarkommunernas ombud.
Ägarkommunerna utser själva vilka som i övrigt ska närvara på stämman.

Ägardirektiv ska fastställas av bolagsstämman för att vara bindande för Bolaget.

7.4 Ägarråd, Kommundirektörsråd, verksamhetsråd och samrådsmöten

7.4.1 Ägarråd

Ägarrådet är ett styrande och beredande organ samt utgör ett forum för uppföljning och diskussion på strategisk nivå på det sätt som närmare regleras i aktieägaravtalet.

Bolagets styrelse ska överlämna de handlingar och ge Ägarrådet i övrigt den information som Ägarrådet begär med undantag för uppgifter som omfattas av sekretess. Bolagsstyrelsen ska även på eget initiativ - för samråd, beslut eller diskussion - initiera ärenden som Bolaget bedömer vara av strategisk betydelse.

Ägarrådet har i förhållande till Bolaget inget direkt beslutsmandat men har rätt att lämna förslag till ägardirektiv för beslut i bolagsstämman samt får lämna rekommendationer till Bolaget ur ett ägarperspektiv.

Till Ägarrådets sammanträden adjungeras Bolagets styrelse och VD vid behov.

7.4.2 Kommundirektörsråd och Verksamhetsråd

Samverkan och dialog på tjänstemannanivå på strategisk och taktisk nivå sker i ett kommundirektörsråd och i verksamhetsråd för IT, ekonomi och HR/Lön. Därutöver sker samverkar i operativa frågor i olika mötesforum såsom exempelvis driftsmöten eller motsvarande.

Bolaget ska aktivt delta i verksamhetsråden och i Kommundirektörsrådet i enlighet med det som närmare föreskrivs i aktieägaravtalet.

7.5 Tjänster inom verksamhetsområdena

Bolaget ska tillhandahålla de tjänster inom verksamhetsområdena som Ägarkommunerna beställer.

I syfte att uppnå transparens, tydlighet i roller och ansvar samt kostnadseffektivitet ska Bolaget tillse att det finns tjänstekataloger som uppdateras löpande.

Tjänstekataloger utarbetas av Bolaget i samråd med Ägarkommunerna i berört verksamhetsråd och fastställs av Bolagets styrelse. Vid oenighet om tjänstekatalogens innehåll ska ärendet lyftas till Ägarrådet för ställningstagande om det angår en fråga av större vikt.

Tjänstekatalogerna ska minst innehålla följande information:

- Tjänstebeskrivning för varje tjänst
- Service Level Agreement (SLA) eller motsvarande
- Kostnader
- Beställningsprocess

Bolaget ansvarar för att tillhandahållna tjänster uppfyller krav enligt gällande lagar, föreskrifter och andra författningar, exempelvis avseende dataskydd, informationssäkerhet och sekretess.

7.6 Bolagets styrelse

Bolagsstyrelsen ansvarar för Bolagets organisation och arbetsfördelning dels inom styrelsen, dels mellan styrelsen och verkställande direktören. Detta följer av 8 kap. aktiebolagslagen.

Styrelsen ska årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta om styrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om styrelsens arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om styrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska styrelsen åtgärda bristerna eller underrätta Ägarkommunerna om dessa.

Bolagsstyrelsen ska årligen upprätta en långsiktig investeringsplan för Bolaget. I denna ska investeringarnas eventuella konsekvenser för Ägarkommunerna presenteras.

Det åligger styrelsen att se till att Bolagets organisation är ändamålsenlig. I detta innefattas att organisationen som sådan ska inrymma rutiner och funktioner som är kvalitetssäkrande.

Bolagets styrelse ska tillse att Bolaget har en god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur Bolagets system för intern kontroll fungerar. Styrelsen ska upprätta en plan för internkontrollen i Bolaget. I denna ska styrelsen bland annat dokumentera på vilket sätt styrelsen säkerställer att ändamålsenlig verksamhet bedrivs och ekonomiskt tillfredsställande resultat uppnås i Bolaget, att kvaliteten i rapporteringen om verksamhet och ekonomi och intern kontroll upprätthålls samt att bedömning och uppföljning av Bolagets risker sker. Bolaget ska informera och tillhandahålla Ägarkommunerna internkontrollplanen och uppföljningen av planen.

Bolagets verkställande direktör ska utses av styrelsen efter samråd med Ägarrådet.

7.7 Suppleanter och kommundirektörer

Suppleant ska alltid kallas till styrelsesammanträde. Suppleant har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsesammanträden även om suppleanten inte ersätter ledamot. Närvarande suppleant som inte ersätter ledamot har att iaktta motsvarande tystnadsplikt som gäller för ledamot.

Kommundirektörerna i Ägarkommunerna har närvaro- och yttranderätt på styrelsesammanträdena i den mån hinder inte föreligger på grund av sekretess.

7.8 Förvaltningsberättelsens innehåll

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen och årsredovisningslagen i detta avseende stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorernas granskning liksom för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 9 § kommunallagen.

7.9 Instruktion för verkställande direktören

Styrelsen ska enligt aktiebolagslagen meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av den löpande förvaltningen. Sådana riktlinjer och anvisningar ska utformas skriftligt i en instruktion för verkställande direktören.

Styrelsen ska tillse att instruktionen omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter. I instruktionen ska anges de inom Bolaget förekommande ärenden, som med hänsyn till arten och omfattningen av Bolagets verksamhet, är att hänföra till löpande förvaltning och således ska omfattas av verkställande direktörens kompetens.

7.10 Revision

Bolagets revisor ska, utöver vad aktiebolagslagen och årsredovisningslagen i detta avseende stadgar, mot bakgrund av det kommunala syftet med Bolagets verksamhet pröva om denna utövats på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Revisionsberättelsen ska innehålla uttalande om hur denna prövning utfallit.

7. 11 Granskningsrapporter

Det åligger Bolagets lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport yttra sig om Bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angetts i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Lekmannarevisorerna ska snarast uppmärksamma Ägarkommunernas kommunstyrelser på om Bolaget brister i de avseenden som nämns i stycket ovan i denna punkt.

8 Arkivmyndighet

Den kommun inom vilken Bolaget har sitt säte är arkivmyndighet. Det av kommunen antagna arkivreglementet ska tillämpas i Bolaget.

Ägardirektiv för SOLTAK AB

Förslag 2026-04-08

~~Antaget~~ **Beslutat av:**
Stenungsunds kommun ~~2019-09-12~~
Lilla Edets kommun ~~2019-10-21~~
Tjörns kommun ~~2019-11-14~~
Kungälvs kommun ~~2019-09-05~~

Fastställt av
SOLTAK AB bolagsstämma ~~2019-12-06~~

ÄGARDIREKTIV FÖR SOLTAK AB

1. Bakgrund

SOLTAK AB, organisationsnummer 556939–1187 (”Bolaget”), ägs av Kungälvs kommun, Lilla Edets kommun, Stenungsunds kommun och Tjörns kommun, nedan kallade ”Ägarkommunerna”. Detta ägardirektiv antas av respektive Ägarkommuns fullmäktige och därefter av bolagsstämman i Bolaget. Ägardirektivet blir därmed bindande för Bolagets styrelse och andra ställföreträdare som har att följa direktivet, såvida det i visst fall inte strider mot aktiebolagslagen eller bolagsordning.

2. Ägardirektivets syfte

Ägardirektivets syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av Bolaget samt underlätta för ägarna att följa och kontrollera verksamheten i Bolaget.

~~Allmänhetens intresse av insyn i bolag i vilka kommuner utövar ett rättsligt bestämmande inflytande tillgodoses genom att rätten att ta del av allmänna handlingar som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen även gäller sådana kommunala bolag enligt 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).~~

I detta ägardirektiv, vilket är ett komplement till Bolagets bolagsordning, tydliggörs ansvar och roller mellan Ägarkommunerna och Bolaget.

3. Roller

3.1 Ägarkommunerna

Ägarkommunerna ~~s roll~~ ska aktivt styra Bolaget så att syftet med verksamheten uppnås. Styrningen sker genom att ägarna beslutar om generella och specifika ägardirektiv som fastställs av bolagsstämman, samt genom systematisk uppföljning och kontroll av Bolaget, dess ledning och verksamhet.

I uppföljningen ingår bland att kontroll av måluppfyllelse och granskning av ekonomi och resultat.

I rollen som aktiv ägare ingår även ~~innebär bland annat~~ att löpande utvärdera verksamheten ~~och verksamhetsformen~~, Bolagets strategier och mål samt, hur dessa överensstämmer med Ägarkommunernas övriga verksamheter ~~samt hur bolagsverksamheten sköts av Bolagets styrelse och ledning. Ägarkommunerna ska också genom särskilda direktiv styra verksamheten utifrån Bolagets ändamål och syfte.~~

3.2 Bolaget som kommunalt organ

~~Bolaget ingår som organ i Ägarkommunernas organisationer och är underordnat Ägarkommunerna. Bolaget ska därför utföra sin verksamhet så att den långsiktigt bidrar till Ägarkommunernas arbete för att främja utveckling och tillväxt inom Ägarkommunerna. Bolaget står i sin verksamhet under uppsikt av respektive Ägarkommuns kommunstyrelse enligt 6 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) och har att följa av Ägarkommunernas kommunfullmäktige och kommunstyrelse gemensamt beslutade direktiv.~~

Bolaget är ett delägt kommunalt aktiebolag som bedriver verksamhet åt Ägarkommunerna. Förutom genom lag och författning regleras Bolagets verksamhet och Bolagets förhållande till Ägarkommunerna genom

- ~~gällande~~ bolagsordning,
- ~~gällande~~ ägardirektiv utfärdat av Ägarkommunerna gemensamt,
- särskilda direktiv, utfärdade av Ägarkommunerna gemensamt
- aktieägaravtal mellan Ägarkommunerna,
- förekommande avtal mellan Ägarkommun och Bolaget,
- förekommande avtal mellan Bolaget och dess dotterbolag.

I händelse av bristande överensstämmelse mellan de ~~i föregående stycke~~ angivna dokumenten, ska dokumenten tillämpas med företräde i angiven ordning.

3.3 Kommunfullmäktige

Respektive Ägarkommuns kommunfullmäktige är att anse som ägare. Enligt 10 kap. 3 § (jfr med 10 kap. 4 §) kommunallagen ska kommunfullmäktige bland annat fastställa ~~er kommunfullmäktige~~ det kommunala ändamålet med Bolagets verksamhet och utse~~r~~ samtliga styrelseledamöter och minst en lekmannarevisor. Vidare ska respektive kommunfullmäktige ta ställning till sådana beslut i verksamheten ~~innan sådana beslut i verksamheten~~ som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan de fattas (se p. 7.2).

Bolaget får endast bedriva verksamhet inom det fastställda ändamålet och ska följa de direktiv kommunfullmäktige beslutar om.

Ägarkommuns kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och verkställande direktören, ställa frågor.

3.4 Kommunstyrelsen

Av 6 kap. 1 § kommunallagen framgår att respektive Ägarkommuns kommunstyrelse har ett ansvar att fortlöpande följa kommunens verksamhet. Detta innebär att respektive kommunstyrelse även ska ha en överblick och kontroll över Bolagets verksamhet, den så kallade uppsiktsplikten.

Bolagets verksamhet står under uppsikt av Ägarkommunernas respektive kommunstyrelse~~. och k~~. Kommunstyrelsen utövar vidare respektive Ägarkommuns styrningsfunktion över Bolaget i de avseende som följer av ~~kommunallagen samt i de avseenden~~ de av Ägarkommunerna gemensamt utfärdade direktiven.

Bolaget erinras om att Ägarkommunernas kommunstyrelser enligt 6 kap. 9 § kommunallagen i årliga beslut ska pröva om Bolagets verksamhet under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

3.5 Lekmannarevisorer

Av 10 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) följer att kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer. Vilka av Ägarkommunerna som utser lekmannarevisorer regleras i bolagsordningen.

Lekmannarevisorernas uppgifter framgår av 10 kap. aktiebolagslagen (2005:551) och i 12 kap. kommunallagen (2017:725). Revisorerna ska årligen lämna granskningsrapport till bolagsstämman.

3.6 Bolaget som inköpscentral

Bolaget kan i egenskap av ~~upphandlings~~inköpscentral enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) bedriva upphandlingsverksamhet inom verksamhetsområdena åt Ägarkommunerna och ~~åt~~ sådana juridiska personer som innehas av en eller flera av ägarkommunerna. Bolaget kan i egenskap av inköpscentral genomföra upphandlingar, ingå ramavtal och upphandlingskontrakt avseende varor, entreprenader och andra tjänster. Sådan upphandling syftar till att öka den samlade upphandlingskompetensen, höja kvalitén och minska administrationskostnaderna samt skapa större upphandlingsvolymer och därmed få bättre inköpsvillkor~~, högre kvalitet och mer värde för pengarna än vad upphandlingar i de enskilda kommunerna kan ge~~.

4 Föremål för bolagets verksamhet och syfte

Föremålet för bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunalrättsliga principer tillhandahålla Ägarkommunerna och dess bolag stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena löneadministration, ekonomiadministration, IT-drift och support.

~~Bolaget kan också tillhandahålla tjänster inom växeltelefoni, gemensam upphandling, fordonsförsörjning, juridik mm, samt specialistfunktioner inom samhällsplanering och teknik Ett nytt tjänsteområde förutsätter att kommunfullmäktige minst 2 av ägarkommunerna beslutar att ge bolaget uppdraget att etablera de nya tjänsterna.~~

~~Föremålet för verksamheten regleras närmare i bolagsordningen.~~ Bolaget får inte bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen. Verksamheten i Bolaget ska vara kommunalrättsligt kompetensenlig.

Bolagets syfte är att tillhandahålla stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena för att effektivisera och bidra till att utveckla Ägarkommunernas verksamheter. Detta ska ske genom ett optimalt utnyttjande av resurser, samordning och tillvaratagande av stordriftsfördelar. Verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivitet med hög kvalitet och i enlighet med gällande lagar, föreskrifter och andra tillämpliga bestämmelser. Verksamheten i Bolaget ska inte bedrivas i vinstsyfte.

~~Syftet med Bolagets verksamhet är att åstadkomma en legal form för samverkan mellan Ägarkommunerna. Samverkan syftar till att Ägarkommunerna ska kunna utföra stöd- och servicetjänster mer ekonomiskt än om varje Ägarkommun gör det för sig och därmed ge medborgarna större nytta för skattepengarna samt tillföra Ägarkommunernas kärnverksamheter mer pengar.~~

~~Varje Ägarkommun har rätt att avstå från att delta i en viss samverkansfråga som ska drivas av Bolaget. Avstående Ägarkommun ådrar sig inget ansvar för åtgärder som ska vidtas eller kostnader som ska bestridas med anledning av den samverkan som Ägarkommunen avstått från.~~

~~Bolaget ska drivas enligt sakliga principer och ska vara kommunalrättsligt kompetensenlig. Verksamheten i Bolaget ska inte bedrivas i vinstsyfte.~~

~~Ansvaret för Bolagets organisation och förvaltning åvilar enligt aktiebolagslagen Bolagets styrelse. Styrelsen har att utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för Bolagets ändamål och mål tillgodoses.~~ Bolagets styrelse ansvarar för bolagets organisation och ska säkerställa att den är utformad på ett sätt som bäst främjar verksamhetssyfte och mål. Styrelsen ansvarar i övrigt i enlighet med det som anges i aktiebolagslagen (2005:551).

Bolaget ska ~~tillse att~~ tillhandahålla tjänster inom verksamhetsområdena i enlighet med ~~motsvarar~~ Ägarkommunernas beställning. Ägarkommunerna ska så långt som möjligt samordna sina beställningar av tjänster. ~~samt att~~ Tjänsterna ska uppfyll~~er~~a gällande lagkrav såsom exempelvis offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), dataskyddsförordningen (GDPR) och annan tillämplig dataskyddslagstiftningen. ~~Ägarkommunerna ska så långt som möjligt samordna sina beställningar av tjänster.~~

5 Ekonomiska förhållanden

Bolaget ska bedriva verksamheten enligt självkostnadsprincipen, innebärande att alla uppdrag som utförs åt Ägarkommunerna ska ha kostnadstäckning genom avtal. Samtliga kostnader som vid en normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt ska läggas till grund för självkostnadsberäkningen. Vid kostnadsberäkningen ska hänsyn tas till bolagets, och därmed även ägarkommunernas, behov av långsiktig hållbar ekonomi. Bolaget får inte fastställa budgetar, program, ramar, planer eller liknande måldokument som förutsätter ytterligare ekonomiska bidrag från Ägarkommunerna.

Bolaget får inte lämna lån eller ikläda sig borgensansvar.

Bolaget ska årligen fastställa budget och strategi för verksamheten. Budgeten ska upprättas i samråd med Ägarkommunerna genom en samberedning av ärendet om budgetdirektiv som påbörjas under första kvartalet inför styrelsens beslut. Budgeten ska fullt ut täcka bolagets samtliga kostnader och de tjänster som tillhandahålls. Ägarkommunerna kommer inte att täcka upp förluster om budgeten är underfinansierad.

Bolaget ska enligt tidsplaner som fastställs av Ägarkommunerna tillhandahålla Ägarkommunernas kommunstyrelser underlag för budget, årsredovisning och delårsrapporter.

6 Informationsskyldighet

~~6.1~~ Bolagets skyldigheter gentemot Ägarkommunerna

Bolaget ska kontinuerligt hålla Ägarkommunerna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av större vikt. Bolaget ska löpande ge Ägarkommunernas kommunstyrelse följande handlingar och de handlingar i övrigt som följer av ~~den information och tillställa dem de handlingar som de begär och som följer av uttryckliga regler eller~~ föreskrifter i lag, bolagsordning och ägardirektiv ~~såsom~~ :

- protokoll från bolagsstämma,
- protokoll och beslutsunderlag från styrelsesammanträde,
- Bolagets årsredovisning,
- revisionsberättelse och granskningsrapport,
- affärsplan/verksamhetsplan,
- budget,
- långsiktig investeringsplan,
- övriga av Ägarkommunerna begärda handlingar.

Det är särskilt angeläget att Bolaget löpande håller Ägarkommunerna informerade om ekonomin.

Karaktären och omfattningen av den fortlöpande informationen ska fastställas efter samråd med respektive Ägarkommun och Bolagets styrelse.

Ägarkommunernas kommunstyrelses granskningsrätt och Bolagets informationsskyldighet omfattar inte handling eller förhållande för vilken(t) gäller sekretess enligt lag. Innehåller protokoll som ska översändas till kommunstyrelsen uppgift av sådant slag att Bolaget inte är skyldigt att tillhandahålla allmänheten handling där uppgiften finns, har Bolaget rätt att utesluta uppgiften. Av översänt material ska framgå att sådan åtgärd vidtagits.

Bolaget ska genom samråd informera Ägarkommunerna om förslag till bokslut och resultatdisposition för Bolaget innan styrelsen föreslår för bolagsstämman att fastställa Bolagets årsredovisning.

Bolagets styrelse ska förhålla sig till av Ägarkommunerna gemensamt beslutade anvisningar och riktlinjer, policies m.m. som berör Bolagets verksamhet.

7 Styrning

7.1 Bolagets skyldigheter enligt kommunalrättslig lag

Bolaget är bundet av de kommunalrättsliga principerna och Bolagets verksamhet står enligt kommunallagen under respektive Ägarkommuns uppsikt.

Verksamheten i Bolaget ska bedrivas enligt sakliga ~~och marknadsorienterade~~ grunder med iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten och gällande kommunalrättsliga principer. Syftet med Ägarkommunernas samverkan är styrande för verksamheten.

Verksamheten ska bedrivas effektivt, säkert och med låg risk och god intern kontroll.

Kungälvs kommun har på uppdrag av ägarkommunerna en samordnande roll när det gäller ägardialog inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt ~~tillsynsplikt~~.

7.2 Kommunfullmäktiges ställningstagande

Beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska föregås av ställningstagande av respektive Ägarkommuns kommunfullmäktige.

Exempel på frågor där kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är:

- ändring av bolagsordningen,
- ändring av aktiekapitalet,
- fusion av företag,
- förvärv, avyttring eller bildande av hel- och delägda bolag oavsett värde,
- förvärv av aktier eller andelar i ett annat bolag,
- förvärv eller avyttring av fastighet,
- ~~avgifter till Ägarkommunerna ska föregås av samråd på det sätt som respektive Ägarkommun önskar och i förekommande fall lyftas till fullmäktige,~~
- strategiska investeringar som innebär ny inriktning för Bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde,
- större investeringar som väsentligt påverkar Ägarkommunernas ekonomi och/eller medför risk för Ägarkommunerna.
- övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Varje ärendes karaktär ska prövas av Bolagets styrelse. Om tveksamhet uppstår om ärendet är av sådan beskaffenhet att Ägarkommunernas respektive kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska ärendet underställas Ägarkommunernas kommunfullmäktige.

Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i Bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräkningen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande enligt denna punkt.

7.3 Årsstämma och bolagsstämma

Ägarkommunerna ska inom sex månader från utgången av varje räkenskapsår hålla årsstämma i Bolaget varvid de ärenden som följer av aktiebolagslagen, bolagsordningen och ägardirektiv ska behandlas.

Till årsstämma och extra bolagsstämma ska Bolagets styrelse kalla Ägarkommunernas ombud. Ägarkommunerna utser själva vilka som i övrigt ska närvara på stämman.

Ägardirektiv ska fastställas av bolagsstämman för att vara bindande för Bolaget.

7.4 Ägarråd, kommundirektörsråd, verksamhetsråd och samrådsmöten

7.4.1 Ägarråd

Ägarrådet är ett styrande och beredande organ samt utgör ett forum för uppföljning och diskussion på strategisk nivå på det sätt som närmare regleras i aktieägaravtalet.

Bolagets styrelse ska överlämna de handlingar och ge Ägarrådet i övrigt den information som Ägarrådet begär med undantag för uppgifter som omfattas av sekretess. Bolagsstyrelsen ska även på eget initiativ - för samråd, beslut eller diskussion - initiera ärenden som Bolaget bedömer vara av strategisk betydelse.

Ägarrådet har i förhållande till Bolaget inget direkt beslutsmandat men har rätt att lämna förslag till ägardirektiv för beslut i bolagsstämman samt får lämna rekommendationer till Bolaget ur ett ägarperspektiv.

Till Ägarrådets sammanträden adjungeras Bolagets styrelse och VD vid behov.

~~Envar av ägarkommunerna ska utse två personer som representerar respektive kommuns kommunstyrelse att ingå i ett ägarråd. Ägarrådet ska vara ett brett forum för ägarna där politiker och tjänstemän diskuterar långsiktiga ägarfrågor. Utöver verksamhetsfrågor ska ekonomin ha ett särskilt fokus vid Ägarrådets möten.~~

~~Till Ägarrådet ska ägarkommunernas kommunchefer kallas. Ägarrådet ska sammanträda minst två gånger per år. Därutöver ska ytterligare sammanträden hållas när någon av ägarkommunerna begär det. Kungälvs kommuns representanter ska vara sammankallande.~~

~~Ägarkommunernas kommunstyrelser ska enligt 6 kap. 9 § kommunallagen i årliga beslut pröva om Bolagets verksamhet under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.~~

7.4.2 Verksamhetsråd och Kommundirektörsråd

Samverkan och dialog på tjänstemannanivå på strategisk och taktisk nivå sker i ett kommundirektörsråd och i verksamhetsråd för IT, ekonomi och HR/Lön. Därutöver sker samverkar i operativa frågor i olika mötesforum såsom exempelvis driftsmöten eller motsvarande.

Bolaget ska aktivt delta i verksamhetsråden och i Kommundirektörsrådet i enlighet med det som närmare föreskrivs i aktieägaravtalet.

7.5 Tjänster inom verksamhetsområdena

Bolaget ska tillhandahålla de tjänster inom verksamhetsområdena som Ägarkommunerna beställer.

I syfte att uppnå transparens, tydlighet i roller och ansvar samt kostnadseffektivitet ska Bolaget tillse att det finns tjänstekataloger som uppdateras löpande.

Tjänstekataloger utarbetas av Bolaget i samråd med Ägarkommunerna i berört verksamhetsråd och fastställs av Bolagets styrelse. Vid oenighet om tjänstekatalogens innehåll ska ärendet lyftas till Ägarrådet för ställningstagande om det angår en fråga av större vikt.

Tjänstekatalogerna ska minst innehålla följande information:

- Tjänstebeskrivning för varje tjänst
- Service Level Agreement (SLA) eller motsvarande
- Kostnader
- Beställningsprocess

Bolaget ansvarar för att tillhandahållna tjänster uppfyller krav enligt gällande lagar, föreskrifter och andra författningar, exempelvis avseende dataskydd, informationssäkerhet och sekretess.

7.6 Bolagets styrelse

Bolagsstyrelsen ansvarar för Bolagets organisation och arbetsfördelning dels inom styrelsen, dels mellan styrelsen och verkställande direktören. Detta följer av 8 kap. ~~4-7 §§~~ aktiebolagslagen.

Styrelsen ska årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta om styrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om styrelsens arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om styrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska styrelsen åtgärda bristerna eller underrätta Ägarkommunerna om dessa.

Bolagsstyrelsen ska årligen upprätta en långsiktig investeringsplan för Bolaget. I denna ska investeringarnas eventuella konsekvenser för Ägarkommunerna presenteras.

Det åligger styrelsen att se till att Bolagets organisation är ändamålsenlig. I detta innefattas att organisationen som sådan ska inrymma rutiner och funktioner som är kvalitetssäkrande.

Bolagets verkställande direktör ska utses av styrelsen efter samråd med Ägarrådet.

Bolagets styrelse ska tillse att Bolaget har en god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur Bolagets system för intern kontroll fungerar. Styrelsen ska upprätta en plan för internkontrollen i Bolaget. I denna ska styrelsen bland annat dokumentera på vilket sätt styrelsen säkerställer att ändamålsenlig verksamhet bedrivs och ekonomiskt tillfredsställande resultat uppnås i Bolaget, att kvaliteten i rapporteringen om verksamhet och ekonomi och intern kontroll upprätthålls samt att bedömning och uppföljning av Bolagets risker sker. Bolaget ska informera och tillhandahålla Ägarkommunerna internkontrollplanen och uppföljningen av planen.

7.7 Suppleanter och kommundirektörer

Suppleant ska alltid kallas till styrelsesammanträde. Suppleant har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsesammanträden även om suppleanten inte ersätter ledamot. Närvarande suppleant som inte ersätter ledamot har att iaktta motsvarande tystnadsplikt som gäller för ledamot.

Kommundirektörerna i Ägarkommunerna har närvaro- och yttranderätt på styrelsesammanträdena i den mån hinder inte föreligger på grund av sekretess.

7.8 Förvaltningsberättelsens innehåll

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen och årsredovisningslagen i detta avseende stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorernas granskning liksom för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 9 § kommunallagen.

7.9 Instruktion för verkställande direktören

Styrelsen ska enligt aktiebolagslagen meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av den löpande förvaltningen. Sådana riktlinjer och anvisningar ska utformas skriftligt i en instruktion för verkställande direktören.

Styrelsen ska tillse att instruktionen omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter. I instruktionen ska anges de inom Bolaget förekommande ärenden, som med hänsyn till arten och omfattningen av Bolagets verksamhet, är att hänföra till löpande förvaltning och således ska omfattas av verkställande direktörens kompetens.

7.10 Revision

Bolagets revisor ska, utöver vad aktiebolagslagen och årsredovisningslagen i detta avseende stadgar, mot bakgrund av det kommunala syftet med Bolagets verksamhet pröva om denna utövats på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Revisionsberättelsen ska innehålla uttalande om hur denna prövning utfallit.

7. 11 Granskningsrapporter

Det åligger Bolagets lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport yttra sig om Bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angetts i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Lekmannarevisorerna ska snarast uppmärksamma Ägarkommunernas kommunstyrelser på om Bolaget brister i de avseenden som nämns i stycket ovan i denna punkt.

8 Arkivmyndighet

Den kommun inom vilken Bolaget har sitt säte är arkivmyndighet. Det av kommunen antagna arkivreglementet ska tillämpas i Bolaget.

----

soltak ab

Dokumentnamn
Ägardirektiv

Antaget datum
2019-12-06

Ägardirektiv för SOLTAK AB

Antaget av:
Stenungsunds kommun 2019-09-12
Lilla Edets kommun 2019-10-21
Tjörns kommun 2019-11-14
Kungälvs kommun 2019-09-05

Fastställt av
SOLTAK AB bolagsstämma 2019-12-06

soltak ab

Dokumentnamn
Ägardirektiv

Antaget datum
2019-12-06

ÄGARDIREKTIV FÖR SOLTAK AB

1. Bakgrund

SOLTAK AB, organisationsnummer 556939–1187 (”Bolaget”), ägs av Kungälvs kommun, Lilla Edets kommun, Stenungsunds kommun och Tjörns kommun, nedan kallade ”Ägarkommunerna”. Detta ägardirektiv antas av respektive Ägarkommuns fullmäktige och därefter av bolagsstämman i Bolaget. Ägardirektivet blir därmed bindande för Bolagets styrelse och andra ställföreträdare som har att följa direktivet, såvida det i visst fall inte strider mot aktiebolagslagen eller bolagsordning.

2. Ägardirektivets syfte

Ägardirektivets syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av Bolaget samt underlätta för ägarna att följa och kontrollera verksamheten i Bolaget.

Allmänhetens intresse av insyn i bolag i vilka kommuner utövar ett rättsligt bestämmande inflytande tillgodoses genom att rätten att ta del av allmänna handlingar som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen även gäller sådana kommunala bolag enligt 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I detta ägardirektiv, vilket är ett komplement till Bolagets bolagsordning, tydliggörs ansvar och roller mellan Ägarkommunerna och Bolaget.

3. Roller

3.1 Ägarkommunerna

Ägarkommunernas roll innebär bland annat att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, Bolagets strategier och mål, hur dessa överensstämmer med Ägarkommunernas övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av Bolagets styrelse och ledning. Ägarkommunerna ska också genom särskilda direktiv styra verksamheten utifrån Bolagets ändamål och syfte.

3.2 Bolaget som kommunalt organ

Bolaget ingår som organ i Ägarkommunernas organisationer och är underordnat Ägarkommunerna. Bolaget ska därför utföra sin verksamhet så att den långsiktigt bidrar till Ägarkommunernas arbete för att främja utveckling och tillväxt inom Ägarkommunerna. Bolaget står i sin verksamhet under uppsikt av respektive Ägarkommuns kommunstyrelse enligt 6 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) och har att följa av Ägarkommunernas kommunfullmäktige och kommunstyrelse gemensamt beslutade direktiv.

Förutom genom lag och författning regleras Bolagets verksamhet och Bolagets förhållande till Ägarkommunerna genom

- gällande bolagsordning,
- gällande ägardirektiv utfärdat av Ägarkommunerna gemensamt,
- särskilda direktiv,
- aktieägaravtal mellan Ägarkommunerna,
- förekommande avtal mellan Ägarkommun och Bolaget,
- förekommande avtal mellan Bolaget och dess dotterbolag.

I händelse av bristande överensstämmelse mellan de i föregående stycke angivna dokumenten, ska dokumenten tillämpas med företräde i angiven ordning.

3.3 Bolaget som inköpscentral

Bolaget kan i egenskap av upphandlingscentral bedriva upphandlingsverksamhet åt ägarkommunerna och åt sådana juridiska personer som innehas av en eller flera av ägarkommunerna. Bolaget kan i egenskap av inköpscentral genomföra upphandlingar, ingå ramavtal och upphandlingskontrakt avseende varor, entreprenader och andra tjänster. Sådan upphandling syftar till att öka den samlade upphandlingskompetensen, skapa större upphandlingsvolymer, högre kvalitet och mer värde för pengarna än vad upphandlingar i de enskilda kommunerna kan ge.

3.4 Kommunfullmäktige

Respektive Ägarkommuns kommunfullmäktige är att anse som ägare. Enligt 10 kap. 3§ kommunallagen fastställer kommunfullmäktige ändamålet med Bolagets verksamhet och utser samtliga styrelseledamöter. Vidare ska respektive kommunfullmäktige ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Bolaget får endast bedriva verksamhet inom det fastställda ändamålet och ska följa de direktiv kommunfullmäktige beslutar om.

Ägarkommuns kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och verkställande direktören, ställa frågor.

3.5 Kommunstyrelsen

Av 6 kap. 1 § kommunallagen framgår att respektive Ägarkommuns kommunstyrelse har ett ansvar att fortlöpande följa kommunens verksamhet. Detta innebär att respektive kommunstyrelse även ska ha en överblick och kontroll över Bolagets verksamhet, den så kallade uppsiktsplikten.

Bolagets verksamhet står under uppsikt av Ägarkommunernas respektive kommunstyrelse och kommunstyrelsen utövar respektive Ägarkommuns styrningsfunktion över Bolaget i de avseende som följer av kommunallagen samt i de avseenden som följer av de av Ägarkommunerna gemensamt utfärdade direktiven.

Bolaget erinras om att Ägarkommunernas kommunstyrelser enligt 6 kap. 9 § kommunallagen i årliga beslut ska pröva om Bolagets verksamhet under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

3.6 Lekmannarevisorer

Av 10 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) följer att kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer. Vilka av Ägarkommunerna som utser lekmannarevisorer regleras i bolagsordningen.

Lekmannarevisorernas uppgifter framgår av 10 kap. aktiebolagslagen (2005:551). Revisorerna ska årligen lämna granskningsrapport till bolagsstämman.

4. Föremål för bolagets verksamhet

Föremålet för bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunala principer tillhandahålla ägarkommunerna stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena löneadministration, ekonomiadministration, IT-drift och support.

Bolaget kan också tillhandahålla tjänster inom växeltelefoni, gemensam upphandling, fordonsförsörjning, juridik mm, samt specialistfunktioner inom samhällsplanering och teknik Ett nytt tjänsteområde förutsätter att kommunfullmäktige minst 2 av ägarkommunerna beslutar att ge bolaget uppdraget att etablera de nya tjänsterna.

Föremålet för verksamheten regleras närmare i bolagsordningen. Bolaget får inte bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen.

Syftet med Bolagets verksamhet är att åstadkomma en legal form för samverkan mellan Ägarkommunerna. Samverkan syftar till att Ägarkommunerna ska kunna utföra stöd- och servicetjänster mer ekonomiskt än om varje Ägarkommun gör det för sig och därmed ge medborgarna större nytta för skattepengarna samt tillföra Ägarkommunernas kärnverksamheter mer pengar.

Varje Ägarkommun har rätt att avstå från att delta i en viss samverkansfråga som ska drivas av Bolaget. Avstående Ägarkommun ådrar sig inget ansvar för åtgärder som ska vidtas eller kostnader som ska bestridas med anledning av den samverkan som Ägarkommunen avstått från.

Verksamheten i Bolaget ska drivas enligt sakliga principer och ska vara kommunalrättsligt kompetensenlig. Verksamheten i Bolaget ska inte bedrivas i vinstsyfte.

Ansvaret för Bolagets organisation och förvaltning åvilar enligt aktiebolagslagen Bolagets styrelse. Styrelsen har att utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för Bolagets ändamål och mål tillgodoses.

Bolaget ska tillse att tillhandahållna tjänster motsvarar Ägarkommunernas beställning samt att tjänsterna uppfyller gällande lagkrav såsom exempelvis offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), GDPR och annan tillämplig dataskyddslagstiftningen.

5. Ekonomiska förhållanden

Bolaget ska bedriva verksamheten enligt självkostnadsprincipen, innebärande att alla uppdrag som utförs åt Ägarkommunerna ska ha kostnadstäckning genom avtal. Samtliga kostnader som vid en normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt ska läggas till grund för självkostnadsberäkningen. Vid kostnadsberäkningen ska hänsyn tas till bolagets, och därmed även ägarkommunernas, behov av långsiktig hållbar ekonomi. Bolaget får inte fastställa budgetar, program, ramar, planer eller liknande måldokument som förutsätter ytterligare ekonomiska bidrag från Ägarkommunerna.

Bolaget får inte lämna lån eller ikläda sig borgensansvar.

Bolaget ska årligen fastställa budget och strategi för verksamheten. Budgeten ska upprättas i samråd med Ägarkommunerna. Budgeten ska fullt ut täcka bolagets samtliga kostnader och de tjänster som tillhandahålls. Ägarkommunerna kommer inte att täcka upp förluster om budgeten är underfinansierad.

Bolaget ska enligt tidsplaner som fastställs av Ägarkommunerna tillhandahålla Ägarkommunernas kommunstyrelser underlag för budget, årsredovisning och delårsrapporter.

6. Informationsskyldighet

6.1 Bolagets skyldigheter gentemot Ägarkommunerna

Bolaget ska kontinuerligt hålla Ägarkommunerna informerade om sin verksamhet och om planerade åtgärder av större vikt. Bolaget ska löpande ge Ägarkommunernas kommunstyrelse den information och tillställa dem de handlingar som de begär och som följer av uttryckliga regler eller föreskrifter i lag, bolagsordning och ägardirektiv såsom:

- protokoll från bolagsstämma,
- protokoll och beslutsunderlag från styrelsesammanträde,
- Bolagets årsredovisning,
- revisionsberättelse och granskningsrapport,
- affärsplan/verksamhetsplan,

- budget,
- långsiktig investeringsplan,
- övriga av Ägarkommunerna begärda handlingar.

Det är särskilt angeläget att Bolaget löpande håller Ägarkommunerna informerade om ekonomin.

Karaktären och omfattningen av den fortlöpande informationen ska fastställas efter samråd med respektive Ägarkommun och Bolagets styrelse.

Ägarkommunernas kommunstyrelses granskningsrätt och Bolagets informationsskyldighet omfattar inte handling eller förhållande för vilken(t) gäller sekretess enligt lag. Innehåller protokoll som ska översändas till kommunstyrelsen uppgift av sådant slag att Bolaget inte är skyldigt att tillhandahålla allmänheten handling där uppgiften finns, har Bolaget rätt att utesluta uppgiften. Av översänt material ska framgå att sådan åtgärd vidtagits.

Bolaget ska genom samråd informera Ägarkommunerna om förslag till bokslut och resultatdisposition för Bolaget innan styrelsen föreslår för bolagsstämman att fastställa Bolagets årsredovisning.

Bolagets styrelse ska förhålla sig till av Ägarkommunerna beslutade anvisningar och riktlinjer, policies m.m. som berör Bolagets verksamhet.

7. Styrning

7.1 Bolagets skyldigheter enligt kommunalrättslig lag

Bolaget är bundet av de kommunalrättsliga principerna och Bolagets verksamhet står enligt kommunallagen under respektive Ägarkommuns uppsikt.

Verksamheten i Bolaget ska bedrivas enligt sakliga och marknadsorienterade grunder med iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten och gällande kommunalrättsliga principer. Syftet med Ägarkommunernas samverkan är styrande för verksamheten. Verksamheten ska bedrivas effektivt, säkert och med låg risk och god intern kontroll.

Kungälvs kommun har på uppdrag av ägarkommunerna en samordnande roll när det gäller ägardialog inom ramen för kommunstyrelsens tillsynsplikt.

7.2 Kommunfullmäktiges ställningstagande

Beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska föregås av ställningstagande av respektive Ägarkommuns kommunfullmäktige.

Exempel på frågor där kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är:

- ändring av bolagsordningen,

- ändring av aktiekapitalet,
- fusion av företag,
- förvärv, avyttring eller bildande av hel- och delägda bolag oavsett värde,
- förvärv av aktier eller andelar i ett annat bolag,
- förvärv eller avyttring av fastighet,
- avgifter till Ägarkommunerna ska föregås av samråd på det sätt som respektive Ägarkommun önskar och i förekommande fall lyftas till fullmäktige,
- strategiska investeringar som innebär ny inriktning för Bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde,
- större investeringar som väsentligt påverkar Ägarkommunernas ekonomi och/eller medför risk för Ägarkommunerna,
- övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Varje ärendes karaktär ska prövas av Bolagets styrelse. Om tveksamhet uppstår om ärendet är av sådan beskaffenhet att Ägarkommunernas respektive kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska ärendet underställas Ägarkommunernas kommunfullmäktige.

Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i Bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräkningen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande enligt denna punkt.

7.3 Årsstämma och bolagsstämma

Ägarkommunerna ska inom sex månader från utgången av varje räkenskapsår hålla årsstämma i Bolaget varvid de ärenden som följer av aktiebolagslagen, bolagsordningen och ägardirektiv ska behandlas.

Till årsstämma och extra bolagsstämma ska Bolagets styrelse kalla Ägarkommunernas ombud. Ägarkommunerna utser själva vilka som i övrigt ska närvara på stämman.

7.4 Samrådsmöten

Envar av ägarkommunerna ska utse två personer som representerar respektive kommuns kommunstyrelse att ingå i ett ägarråd. Ägarrådet ska vara ett brett forum för ägarna där politiker och tjänstemän diskuterar långsiktiga ägarfrågor. Utöver verksamhetsfrågor ska ekonomin ha ett särskilt fokus vid Ägarrådets möten.

Till Ägarrådet ska ägarkommunernas kommunchefer kallas. Ägarrådet ska sammanträda minst två gånger per år. Därutöver ska ytterligare sammanträden hållas när någon av ägarkommunerna begär det. Kungälvs kommuns representanter ska vara sammankallande.

Ägarkommunernas kommunstyrelser ska enligt 6 kap. 9 § kommunallagen i årliga beslut pröva om Bolagets verksamhet under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

7.5 Bolagets styrelse

Bolagsstyrelsen ansvarar för Bolagets organisation och arbetsfördelning dels inom styrelsen, dels mellan styrelsen och verkställande direktören. Detta följer av 8 kap. 4-7 §§ aktiebolagslagen. Styrelsen ska årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta om styrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om styrelsens arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om styrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska styrelsen åtgärda bristerna eller underrätta Ägarkommunerna om dessa.

Bolagsstyrelsen ska årligen upprätta en långsiktig investeringsplan för Bolaget. I denna ska investeringarnas eventuella konsekvenser för Ägarkommunerna presenteras.

Det åligger styrelsen att se till att Bolagets organisation är ändamålsenlig. I detta innefattas att organisationen som sådan ska inrymma rutiner och funktioner som är kvalitetssäkrande.

Bolagets styrelse ska tillse att Bolaget har en god intern kontroll och fortlöpande hålla sig informerad om och utvärdera hur Bolagets system för intern kontroll fungerar. Styrelsen ska upprätta en plan för internkontrollen i Bolaget. I denna ska styrelsen bland annat dokumentera på vilket sätt styrelsen säkerställer att ändamålsenlig verksamhet bedrivs och ekonomiskt tillfredsställande resultat uppnås i Bolaget, att kvaliteten i rapporteringen om verksamhet och ekonomi och intern kontroll upprätthålls samt att bedömning och uppföljning av Bolagets risker sker. Bolaget ska informera och tillhandahålla Ägarkommunerna internkontrollplanen och uppföljningen av planen.

7.6 Förvaltningsberättelsens innehåll

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen och årsredovisningslagen i detta avseende stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorernas granskning liksom för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 9 § kommunallagen.

7.7 Suppleanter

Suppleant ska alltid kallas till styrelsesammanträde. Suppleant har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsesammanträden även om suppleanten inte ersätter ledamot. Närvarande suppleant som inte ersätter ledamot har att iaktta motsvarande tystnadsplikt som gäller för ledamot.

7.8 Instruktion för verkställande direktören

Styrelsen ska enligt aktiebolagslagen meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av den löpande förvaltningen. Sådana riktlinjer och anvisningar ska utformas skriftligt i en instruktion för verkställande direktören.

Styrelsen ska tillse att instruktionen omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter. I instruktionen ska anges de inom Bolaget förekommande ärenden, som med hänsyn till arten och omfattningen av Bolagets verksamhet, är att hänföra till löpande förvaltning och således ska omfattas av verkställande direktörens kompetens.

7.9 Revision
Bolagets revisor ska, utöver vad aktiebolagslagen och årsredovisningslagen i detta avseende stadgar, mot bakgrund av det kommunala syftet med Bolagets verksamhet pröva om denna utövats på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Revisionsberättelsen ska innehålla uttalande om hur denna prövning utfallit.

7. 10 Granskningsrapporterna
Det åligger Bolagets lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport yttra sig om Bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angetts i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Lekmannarevisorerna ska snarast uppmärksamma Ägarkommunernas kommunstyrelser på om Bolaget brister i de avseenden som nämns i stycket ovan i denna punkt.

7.11 Arkivmyndighet
Den kommun inom vilken Bolaget har sitt säte är arkivmyndighet. Det av kommunen antagna arkivreglementet ska tillämpas i Bolaget.

Aktieägaravtal för SOLTAK AB

FÖRSLAG 2026-04-08
Beslutat av:
Kungälvs kommun 2026 dnr
Lilla Edets Kommun 2026 dnr
Stenungsunds kommun 2026 dnr
Tjörns kommun 2026 dnr

Innehåll

1. Bakgrund 1
2. Bolagets verksamhet 1
2.1 Bolagsordning 1
3. Bolaget och dess ägare 2
3.1 Aktiefördelning 2
3.2 Ägardirektiv 2
3.3 Lojalitet 2
3.4 Ägarråd 2
3.5 Kommundirektörs- och verksamhetsråd 4
4. Ägarkommunernas köp av tjänster från bolaget 5
5. Bolagets styrelse och verkställande direktör 5
5.1 Styrelsens sammansättning 5
5.2 Verkställande direktör ....**Error! Bookmark not defined.**
6. Enighet kring vissa beslut 6
7. Finansiering 7
8. Ny aktieägare 7
9. Förköpsförbehåll 8
10. Kontraktsbrott 8
11. Värdering 8
12. Bestämmelses ogiltighet 8
13. Överlåtelse 8
14. Avtalstid och avtalets upphörande 9
15. Uppsägning 9
16. Tvister 9
17. Ändringar 10

DETTA AKTIEÄGARAVTAL (detta ”**Avtal**”) är träffat mellan:

(1) **Kungälvs kommun**, organisationsnummer 212000–1371;

(2) **Lilla Edets kommun**, organisationsnummer 212000–1496;

(3) **Stenungsunds kommun**, organisationsnummer 212000–1298;

(4) **Tjörns kommun**, organisationsnummer 212000–1306;

Parterna kallas nedan gemensamt ”Ägarkommunerna”.

1. Bakgrund

Ägarkommunerna äger gemensamt bolaget SOLTAK AB, organisationsnummer 556939–1187, nedan kallat ”Bolaget”.

Ägarkommunernas syfte med bolaget är att samverka inom de verksamhetsområden som anges i bolagsordningen för att effektivisera och bidra till utvecklingen av ägarkommunernas verksamheter. Detta ska ske genom ett optimalt utnyttjande av resurser, samordning och tillvaratagande av stordriftsfördelar. Verksamheten i Bolaget ska bedrivas kostnadseffektivitet med hög kvalitet och i enlighet med gällande lagar, föreskrifter och andra tillämpliga bestämmelser.

Ägarkommunerna har överenskommit att deras samverkan rörande Bolaget och deras respektive ägande av aktierna i Bolaget ska ske i enlighet med villkoren i detta Avtal.

2. Bolagets verksamhet

Ägarkommunerna har överlämnat till Bolaget att tillhandahålla stöd- och servicetjänster inom samtliga de verksamhetsområden som anges i bolagsordningen. Respektive ägarkommun åtar sig att inte begränsa tjänsternas omfattning till färre verksamhetsområden än de som reglerats i bolagsordningen. En utökning av verksamhetsområdena förutsätter att ägarnas kommunfullmäktige fattar likalydande beslut om sådan ändring i bolagsordningen.

Verksamheten i Bolaget ska bedrivas utifrån sakliga och långsiktigt ekonomiskt hållbara principer. Bolaget ska skapa de ekonomiska utrymmen som behövs för att kunna fullfölja Ägarkommunernas intentioner avseende det kommunala ändamålet med Bolaget. Bolaget ska ha som ekonomiskt mål för sin verksamhet att ge värdebeständighet för insatt aktiekapital. Skulle Bolaget upplösas ska dess behållna tillgångar, utöver tillskjutet aktiekapital, tillfalla Ägarkommunerna i proportion till aktieinnehavet.

2.1 Bolagsordning

Om bolagsordningens bestämmelser inte stämmer överens med bestämmelserna i detta Avtal,

ska bolagsordningens bestämmelser ges företräde.

3. Bolaget och dess ägare

3.1 Aktiefördelning

Bolaget ska ha det aktiekapital som framgår av bolagsordningen. Ägarkommunerna äger aktier i Bolaget med följande fördelning.

Ägarkommun	Aktiekapital	Antal aktier
Kungälvs kommun	17 500	175
Lilla Edets kommun	17 500	175
Stenungsunds kommun	17 500	175
Tjörns kommun	17 500	175

3.2 Ägardirektiv

Bolaget ska följa av Ägarkommunerna gemensamt utfärdade ägardirektiv.

Ägardirektiven ska antas av respektive Ägarkommuns fullmäktige och därefter av stämman i Bolaget.

3.3 Lojalitet

Ägarkommunerna förbinder sig att rösta för alla beslut och vidta andra relevanta åtgärder såvitt avser aktieägandet och Bolagets verksamhet som behövs för att uppfylla villkoren i detta Avtal och bestämmelserna i bolagsordningen och ägardirektiv.

Ägarkommunerna förbinder sig att tillse att av Ägarkommunerna utsedda styrelseledamöter informeras om villkoren i detta Avtal och att styrelseledamöterna förbinder sig att agera i enlighet med detta Avtal i sitt uppdrag för Bolaget.

3.4 Ägarråd

Ägarkommunerna ska inrätta ett ägarråd enligt följande.

3.4.1 Ägarrådets uppdrag

Ägarrådet utgör en central funktion för Ägarkommunerna att samordna styrningen av Bolaget. Det är genom Ägarrådet och bolagsstämman som Ägarkommunerna styr bolaget ur ett ägarperspektiv. Ägarkommunerna förbinder sig att vid Bolagets stämma så långt som möjligt rösta i enlighet med de beslut som Ägarrådet fattar.

Ägarrådet är vidare ett forum för Ägarkommunerna att diskutera långsiktiga och strategiska mål för Bolagets verksamhet. I Ägarrådet ska föras en gemensam övergripande dialog om

Bolagets verksamhet, framtida inriktning, prioriteringar och förväntningar. Ägarrådet ska i övrigt ta ställning till ägarfrågor som berör Bolaget.

Det åvilar Ägarrådet att kontinuerligt följa upp Bolagets ekonomi ur ett ägarperspektiv och vid behov initiera styrande åtgärder.

Ägarrådet ska på en strategisk nivå, genom rekommendationer eller förslag till ägardirektiv, precisera Ägarkommunernas intentioner med Bolagets verksamhet utifrån det som anges i bolagsordningen, ägardirektiv och aktieägaravtal.

Ägarrådet ska bistå Ägarkommunerna avseende den uppsiktplikt över Bolagets verksamhet som följer av kommunallagen.

Ägarrådet utgör ett beredande organ bland annat avseende:

- förslag till ägardirektiv som ska beslutas av bolagsstämman,
- ärenden som Bolaget hänskjuter till Ägarkommunernas kommunfullmäktige för ställningstagande.

3.4.2 Ägarrådets sammansättning

Varje Ägarkommun ska utse två representanter från respektive kommunstyrelse att ingå i Ägarrådet. Ordförandeskapet ska rotera mellan Ägarkommunerna för varje mandatperiod enligt den ordning som Ägarrådet beslutar.

3.4.3 Ägarrådets sammanträden

Ägarrådet ska sammanträda minst fyra gånger per år. Därutöver ska extra sammanträden hållas när någon av Ägarkommunerna begär det. Vid varje sammanträde ska protokoll föras.

Vid Ägarrådets sammanträden ska kommundirektörerna vara ständigt adjungerande. Bolagets styrelse och VD adjungeras vid behov.

Ordföranden för ägarrådet ansvarar för att dagordning, förslag till beslut och övrigt underlag översänds senast en vecka innan sammanträdet.

3.4.4 Information och stöd till ägarrådet

Ägarkommunerna och Bolaget ska överlämna de handlingar och ge Ägarrådet i övrigt den information som Ägarrådet begär med undantag för uppgifter som omfattas av sekretess. Bolaget ska även på eget initiativ - för samråd, beslut eller diskussion - initiera ärenden som Bolaget bedömer vara av strategisk betydelse.

Respektive kommun och Bolaget ska ge ägarrådet det stöd och de underlag som krävs för att ägarrådet ska kunna genomföra sitt uppdrag. Kommunerna ska gemensamt och med stöd av bolaget bereda de ärenden som framläggs för ägarrådet.

3.4.5 Initiativrätt till ägarrådet

Respektive Ägarkommun har genom dess kommunfullmäktige eller kommunstyrelse rätt att initiera ärenden till Ägarrådets sammanträden. Vidare har Kommundirektörsrådet och Bolagets styrelse möjlighet att lyfta ärenden till Ägarrådet.

3.5 Kommundirektörs- och verksamhetsråd

3.5.1 Syfte och uppdrag

Syftet med Kommundirektörsrådet och de tre verksamhetsråden IT, ekonomi och HR/Lön är att säkerställa en strukturerad samverkan och dialog på tjänstemannanivå inom strategiska och taktiska frågor som angår Ägarkommunerna gemensamt. Råden ska utgöra forum för planering, prioritering, samordning och beslut samt bidra till en effektiv och enhetlig styrning i enlighet med fastställda mål och direktiv för verksamheten.

3.5.2 Sammansättning och mandat

Respektive verksamhetsråd ska bestå av företrädare för respektive Ägarkommun samt representanter från Bolaget. Företrädarna ska inneha högre chefsbefattning inom respektive verksamhetsområde (digitaliseringschef, IT-chef, HR-chef, ekonomichef eller motsvarande) och ha ett mandat som möjliggör att de kan agera och fatta beslut för att uppnå verksamhetsområdens syfte, med beaktande av Bolagets och respektive Ägarkommuns delegationsordning och instruktion. Verksamhetsrådet ska adjungera in de kompetenser som behövs, gällande exempelvis IT- och informationssäkerhet samt dataskydd.

Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska lyftas till Kommundirektörsrådet. Vid tveksamhet om ärendet är av sådan karaktär ska det lyftas till Kommundirektörsrådet. Verksamhetsråden ska även lyfta ärenden till Kommundirektörsrådet när konsensus inte kan uppnås eller då beslutsmandat saknas.

Verksamhetsråden är beredande organ till Kommundirektörsrådet.

3.5.3 Möten

Respektive verksamhetsråd ska ha möte minst sex gånger per år. Bolagets representant är sammankallande. Inför mötet ska Bolaget i samråd med Ägarkommunernas representanter utarbeta ett beredningsunderlag till respektive ärende.

Varje verksamhetsråd ska i arbetsordning närmare reglera formerna för arbetet i rådet.

3.5.4 Särskilt om kommundirektörsrådet

Kommundirektörsrådet består av kommundirektörer och Bolagets VD. Rådet ska säkerställa samverkan och samordning mellan Ägarkommunerna och i relation till bolaget. Kommundirektörsrådet ska hantera frågor som lyfts av verksamhetsråden samt vara ett beredande organ till Ägarrådet. Det åvilar Kommundirektörsrådet att på övergripande nivå följa upp ekonomin och verksamheten utifrån fastställda mål och direktiv.

Kommundirektörsrådet ska ha möte minst fyra gånger per år. Sammankallande roterar årsvis

mellan kommunerna. Till rådets möten kan representanter från verksamhetsråden och Bolaget adjungeras vid behov. Vid möten ska protokoll föras.

Ärenden till Kommundirektörsrådet ska beredas av verksamhetsråden och/eller annat beredningsorgan som direktörerna gemensamt utser.

Kommundirektörsrådet ska i arbetsordning närmare reglera formerna för arbetet i rådet.

4. Ägarkommunernas köp av tjänster från bolaget

Respektive ägarkommun har rätt att uppdra åt Bolaget att utföra stöd- och servicetjänster inom ramen för verksamhetsområdena. Ägarkommunerna åtar sig emellertid att så långt som möjligt samordna uppdragen till Bolaget så att syftet med verksamheten uppnås i enlighet med bolagsordningen. Endast undantagsvis får uppdragen till Bolaget begränsas till att avse någon eller några av Ägarkommunerna.

Har ett specifikt uppdrag medfört förlust för Bolaget, ska de Ägarkommuner som gett uppdraget stå för kostnaden motsvarande förlusten. Varje sådan förlust ska fördelas utifrån invånarantal mellan de Ägarkommuner som gett uppdraget. Nämnt ansvar för förluster ska erläggas genom att Bolaget utställer specificerade fakturor till de berörda Ägarkommunerna.

Fördelningen av förlust i ett visst uppdrag enligt ovan gäller endast ägarkommunernas inbördes förhållanden. Regleringen fritar inte Bolaget från sitt ansvar att hålla budget och ingångna avtal. Bolaget har en skyldighet att tillse att verksamheten har full kostnadstäckning genom avtal med ägarkommunerna.

5. Bolagets styrelse och verkställande direktör

5.1 Styrelsens sammansättning

Styrelsen ska bestå av det antal styrelseledamöter och suppleanter som anges i bolagsordning. Suppleanterna har närvaro- och yttranderätt. Personalrepresentation i styrelsen utses i enlighet med Lag (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Styrelsen utses genom att Ägarkommunernas respektive kommunfullmäktige väljer var sin ledamot och suppleant för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Ägarkommuns rätt att utse styrelseledamot och suppleant innefattar även rätt att när som helst entlediga utsedd person och välja en annan i dennes ställe.

Ägarkommunerna ska tillse att kommundirektörerna äger rätt att delta vid styrelsens sammanträden.

5.1.1 Ordföranden

Den ledamot som ska vara styrelsens ordförande utses genom likalydande beslut i samtliga ägarkommuners respektive kommunfullmäktige för tiden från den ordinarie bolagsstämman som följer närmast efter det att val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

6. Enighet kring vissa beslut

För giltigt beslut på bolagsstämma eller vid styrelsebeslut krävs i nedanstående frågor enighet mellan Ägarkommunerna och vid styrelsebeslut mellan Ägarkommunernas styrelserepresentanter.

a) Beslut om nedsättning eller ökning av aktiekapitalet eller förändring av antalet aktier eller om Bolagets likvidation eller väsentliga omstrukturering med undantag för sådant som föreskrivs i tvingande lag.

b) Beslut om ändring av bolagsordningen.

c) Beslut om emissioner, tilldelning eller utställande av aktier eller rättigheter i Bolaget innefattande aktier, konvertibler, optioner m.m.

d) Väsentlig förändring av del av eller hela Bolagets verksamhet.

e) Beslut om Bolagets resultatdisposition.

f) Pantsättning av Bolagets egendom.

g) Förvärv av eller överlåtelse av Bolaget tillhörig fast egendom eller annan egendom av för Bolaget betydande värde om sådan transaktion i betydande mån påverkar Bolagets verksamhet eller utgör en väsentlig del av Bolagets verksamhet.

h) Beslut om bildande, förvärv, överlåtelse eller nedläggning av Bolagets dotterbolag, av rörelse eller del av rörelse samt avtal eller beslut om samgående med annat företag.

i) Investeringar utöver vad som följer av budget med ett sammanlagt belopp överstigande 1 000 000 kronor under respektive räkenskapsår.

j) Ändring av räkenskapsår eller väsentliga förändringar av Bolagets redovisningsprinciper.

k) Ingående, uppsägning eller förändring av avtal som är av väsentlig betydelse för Bolagets verksamhet (t.ex. samarbetsavtal och licensavtal).

l) Inledande av eller förlikning i tvist som är av väsentlig betydelse för Bolaget.

m) Entledigande och tillsättande av verkställande direktör.

n) Beslut om lån eller tillskott av kapital från Ägarkommunerna till Bolaget.

o) Beslut om upptagande av lån, ställande av säkerhet eller upptagande av annan kredit till belopp som tillsammans med Bolagets tidigare långfristiga skulder överstiger belopp motsvarande 1 000 000 kronor.

p) Beslut om överlåtelse av aktier till annan kommun samt sådan kommuns tillträde till detta Avtal.

q) Beslut om ny kommuns inträde i Bolaget som aktieägare.

r) Beslut om att ändra Bolagets verksamhetsområden.

s) Annan fråga av väsentlig betydelse för Bolaget.

7. Finansiering

Bolagets verksamhet ska i första hand finansieras genom dess aktiekapital och genom egengenererade medel. I Bolagets dagliga verksamhet debiteras Ägarkommunerna för de tjänster som ianspråktas. Debitering sker i enlighet med särskilt upprättad debiteringspolicy baserad på självkostnadsprincipen.

Samtliga kostnader som vid en normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt ska läggas till grund för självkostnadsberäkningen. Vid kostnadsberäkningen ska hänsyn tas till bolagets, och därmed även Ägarkommunernas, behov av långsiktig hållbar ekonomi.

Ägarkommunerna åtar sig att om och i den mån det är nödvändigt för att täcka Bolagets förlust, lämna aktieägartillskott eller driftsbidrag till Bolaget med den fördelningsgrund som är baserad på invånarantalet i kommunerna. Detta fritar inte Bolaget från skyldigheten att hålla budget och ingångna avtal.

Om Ägarkommun inte fullgör sin skyldighet att, enligt ovan, vid behov tillskjuta kapital, har övriga Ägarkommuner rätt att påkalla inlösen enligt bestämmelserna i punkt 8 nedan.

8. Ny aktieägare

Endast kommuner kan vara aktieägare i Bolaget. Om annan kommun än Ägarkommun önskar inträda i Bolaget ska sådan fråga prövas av bolagsstämman i Bolaget. Som villkor för bifall gäller:

a) att ytterligare anslutning är lämplig med hänsyn till Bolagets verksamhet;
b) att sådan kommun ansluter sig till detta Avtal i dess aktuella lydelse med nödvändiga justeringar; och
c) att inträdande kommun inträder i samtliga förpliktelser som på grund av detta Avtal åvilar Ägarkommun gentemot Bolaget eller dess långivare.

Om beslut fattas att annan kommun ska inträda som aktieägare i Bolaget ska sådan kommun tillskjuta 17 500 kronor till Bolagets aktiekapital och antalet aktier i Bolaget genom nyemission öka med 175 aktier.

Köpeskillingen ska motsvara nominella värdet, samt den nya ägarens andel av bolagets substansvärde, förutsatt att befintliga aktieägarna ej beslutar annorlunda.

Ny ägare förutsätter beslut av Ägarkommunernas respektive kommunfullmäktige.

9. Förköpsförbehåll

Ägarkommunerna förbinder sig att följa bolagsordningens bestämmelser om förköp.

10. Kontraktsbrott

Bryter Ägarkommun mot bestämmelse i detta Avtal och är avtalsbrottet av väsentlig betydelse för annan Ägarkommun och, i de fall det är möjligt, vidtar inte den avtalsbrytande Ägarkommunen rättelse inom trettio dagar efter mottagande av anmaning från annan Ägarkommun, har förfördelad(e) Ägarkommun(er) rätt att såväl säga upp detta Avtal enligt punkt 15 nedan som att lösa in avtalsbrytande Ägarkommuns aktier i förhållande till deras aktieinnehav i Bolaget. Uppsägnings- och inlösenrätten gäller fristående från varandra. Inlösen av aktier begränsar inte Ägarkommuns möjlighet att göra gällande andra påföljder i anledning av avtalsbrottet.

Inlösen av aktier ska ske genom att förfördelad(e) Ägarkommun(er) påkallar inlösen inom sextio dagar från avtalsbrytande Ägarkommuns mottagande av rättelseanmaning. När fristen löpt ut ska avtalsbrytande Ägarkommun, i förekommande fall, till inlösande Ägarkommun(er) överlämna aktiebreven vederbörligen transporterade på dem och inlösande Ägarkommun(er) ska antecknas som ägare till aktierna i Bolagets aktiebok. Priset för aktierna ska motsvara 75 % av akties andel av Bolagets substansvärde. Med substansvärde avses i detta fall Bolagets egna kapital varvid hänsyn ska tas till skatteeffekter avseende eventuella obeskattade reserver. Det förutsätts att bokfört värde överensstämmer med verkligt värde. Justeringar för avvikelse mellan bokfört värde och verkligt värde kan göras om avvikelsen är större än tio procent åt något håll. Köpeskillingen ska betalas inom trettio dagar från det att värdet fastställts.

11. Värdering

Om parterna inte kan komma överens om vad som ska anses utgöra substansvärde enligt punkt 10 ovan inom trettio dagar från det att förfördelad(e) Ägarkommun(er) påkallat inlösen enligt den nämnda punkten, ska Bolagets substansvärde baseras på och fastställas enligt Bolagets senast avgivna årsredovisning.

12. Bestämmelses ogiltighet

Skulle någon bestämmelse eller del av bestämmelse i Avtalet befinnas ogiltig ska detta inte innebära att Avtalet i sin helhet är ogiltigt utan ska endast medföra en skälig jämkning av Avtalet.

13. Överlåtelse

Ägarkommun har inte rätt att överlåta detta Avtal eller rättigheter och skyldigheter hänförliga

till Avtalet utan övriga Ägarkommuners skriftliga medgivande.

14. Avtalstid och avtalets upphörande

Detta Avtal gäller intill utgången av det kalenderår som infaller fem år efter den dag då samtliga Ägarkommuners kommunfullmäktige godkänt Avtalet och besluten vunnit laga kraft. Om Avtalet inte sägs upp av någon av Ägarkommunerna senast två år före avtalstidens utgång förlängs Avtalet på oförändrade villkor med fem år åt gången.

Säger Ägarkommun upp Avtalet ska uppsägande Ägarkommun samtidigt anses ha erbjudit övriga Ägarkommuner att förköpa den uppsägande Ägarkommunens aktier i enlighet med punkt 10, varvid priset per aktie emellertid skall motsvara 100 % av akties andel av substansvärdet. Utnyttjar övriga Ägarkommuner sin förköpsrätt utträder uppsägande Ägarkommun ur Avtalet. Utnyttjar övriga Ägarkommuner inte sin förköpsrätt upphör Avtalet att gälla enligt föreskriften i punkt 14. Oavsett om förköpsrätten utnyttjas eller ej av övriga Ägarkommuner ska Avtalet bestå mellan dessa.

Ägarkommunerna är överens om att lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag inte ska tillämpas på Avtalet. Skulle det förekomma tvingande likvidationsgrund enligt nu nämnda lag, som inte regleras särskilt i Avtalet, ska bestämmelserna i punkt 14 istället för lagens regler härom tillämpas mellan Ägarkommunerna. Härvid ska den Ägarkommun till vilken likvidationsgrunden kan hänföras anses som uppsägande Ägarkommun.

15. Uppsägning

Detta avtal gäller för Ägarkommun så länge Ägarkommun är aktieägare i Bolaget. Avtalet upphör att gälla för Ägarkommun som avyttrat eller blivit utlöst från hela sitt innehav av aktier i enlighet med Avtalets bestämmelser.

Ägarkommun har rätt att säga upp avtalet till omedelbart upphörande om annan Ägarkommun har begått ett väsentligt kontraktsbrott enligt punkt 10 ovan eller om Ägarkommun kommer på obestånd.

Uppsägning ska ske skriftligen och inom sextio dagar från det att Ägarkommun fick kännedom om den omständighet som utgör grund för uppsägningen.

En uppsägning av Avtalet innebär inte att Ägarkommuns rättigheter och skyldigheter i enlighet med Avtalet upphör att gälla förrän Ägarkommuns aktier slutligt har lösts av annan Ägarkommun. Avtalets bestämmelse om tvistlösning (punkt 16 nedan) gäller även efter det att Avtalet upphört att gälla.

16. Tvister

Tvister i anledning av detta Avtal ska slutligt avgöras av allmän domstol.

17. Ändringar

Ändringar i och tillägg till Avtalet ska för att vara giltiga upprättas skriftligen och undertecknas av samtliga parter.

Detta Avtal har upprättats i fyra likalydande exemplar, av vilka Ägarkommunerna erhållit varsitt.

För Kungälvs kommun
Datum

_____

För Stenungsunds kommun
Datum

_____

För Tjörns kommun
Datum

_____

För Lilla Edets kommun
Datum

_____

Aktieägaravtal för SOLTAK AB

Förslag 2026-04-08

Antaget av:
Stenungsunds kommun ~~2019-09-12~~
Lilla Edets kommun ~~2019-10-21~~
Tjörns kommun ~~2019-11-14~~
Kungälvs kommun ~~2019-09-05~~

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. BAKGRUND 3
2. AKTIEÄGARNAS FÖRBINDELSE 3
3. BOLAGET 3
4. BOLAGET OCH DESS ÄGARE 5
5. ÄGARKOMMUNERNAS M FL KÖP AV TJÄNSTER FRÅN BOLAGET 6
6. STYRELSE, VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR OCH REVISOR 6
7. BOLAGSSTÄMMA 8
8. ENIGHET KRING VISSA BESLUT 9
9. FINANSIERING 10
10. NY AKTIEÄGARE 11
11. FÖRKÖPSFÖRBEHÅLL 11
12. KONTRAKTSBROTT 11
13. VÄRDERING 12
14. BESTÄMMELSES OGILTIGHET 12
15. ÖVERLÅTELSE 12
16. MEDDELANDEN 12
17. AVTALSTID OCH AVTALETS UPPHÖRANDE 12
18. UPPSÄGNING 13
19. TVISTER 13
20. ÄNDRINGAR 13

DETTA AKTIEÄGARAVTAL (detta ”**Avtal**”) är träffat mellan:

(1) **Kungälvs kommun**, organisationsnummer 212000–1371;

(2) **Lilla Edets kommun**, organisationsnummer 212000–1496;

(3) **Stenungsunds kommun**, organisationsnummer 212000–1298;

(4) **Tjörns kommun**, 212000–1306;

Parterna kallas nedan gemensamt ”Ägarkommunerna”.

1. Bakgrund

Ägarkommunerna äger gemensamt bolaget SOLTAK AB, organisationsnummer 556939–1187, nedan kallat ”Bolaget”.

Ägarkommunernas syfte med bolaget är att samverka inom de verksamhetsområden som anges i bolagsordningen för att effektivisera och bidra till utvecklingen av ägarkommunernas verksamheter. Detta ska ske genom ett optimalt utnyttjande av resurser, samordning och tillvaratagande av stordriftsfördelar. Verksamheten i Bolaget ska bedrivas kostnadseffektivitet med hög kvalitet och i enlighet med gällande lagar, föreskrifter och andra tillämpliga bestämmelser.

~~Ägarkommunernas syfte med Bolaget är att inom framförallt stöd- och servicetjänster samverka för att säkerställa bra stöd och service till Ägarkommunernas kärnverksamheter samtidigt som produktionen av stöd- och servicetjänsterna sker effektivt. Genom att skapa större verksamhetsvolymer ska det skapas förutsättningar för lägre pris per producerad enhet.~~

~~Varje Ägarkommun kommer successivt att till Bolaget överföra de verksamheter som Ägarkommunen beslutar ska hanteras av Bolaget.~~
Ägarkommunerna har överenskommit att deras samverkan rörande Bolaget och deras respektive ägande av aktierna i Bolaget ska ske i enlighet med villkoren i detta Avtal.

~~2. Aktieägarnas förbindelse~~

~~Ägarkommunerna förbinder sig att, i enlighet med detta Avtal, bilagd bolagsordning och de vid var tid meddelade ägardirektiven, lojalt verka för Bolagets bästa.~~

~~Ägarkommunerna förbinder sig genom detta Avtal att utöva sin rösträtt på bolagsstämma och vid styrelsemöten så att för Bolagets verksamhet betydelsefulla bestämmelser uppfylls och beslut fattas under Avtalets giltighetstid.~~

3. Bolagets verksamhet

~~3.1 Syfte och föremål~~

Ägarkommunerna har överlämnat till Bolaget att tillhandahålla stöd- och servicetjänster inom samtliga de verksamhetsområden som anges i bolagsordningen. Respektive ägarkommun åtar sig att inte begränsa tjänsternas omfattning till färre verksamhetsområden än de som reglerats i bolagsordningen. En utökning av verksamhetsområdena förutsätter att ägarnas kommunfullmäktige

fattar likalydande beslut om sådan ändring i bolagsordningen.

~~Avsikten med Bolaget är att åstadkomma en legal form för samverkan mellan Ägarkommunerna. Samverkan syftar till att Ägarkommunerna ska kunna utföra stöd- och servicetjänster mer kostnadseffektivt än om varje Ägarkommun gör det för sig och därmed ge medborgarna större nytta för skattepengarna samt att tillföra~~

~~Ägarkommunernas kärnverksamheter mer pengar. Förutom att skapa ekonomiska fördelar syftar Bolaget till att skapa kvalitetsvinster genom möjligheten att utöka antalet kompetenser i en större verksamhet med lägre sårbarhet.~~

~~Föremålet för bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunala principer tillhandahålla ägarkommunerna stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena löneadministration, ekonomiadministration IT-drift och support. Bolaget kan också tillhandahålla tjänster inom växeltelefoni, gemensam upphandling, fordonsförsörjning, juridik mm, samt specialistfunktioner inom samhällsplanering och teknik.~~

~~Ett nytt tjänsteområde förutsätter att minst 2 av ägarkommunerna beslutar att ge bolaget uppdraget att etablera de nya tjänsterna.~~

~~Bolagets verksamhet ska bedrivas åt eller på uppdrag av Ägarkommunerna.~~

Verksamheten i Bolaget ska bedrivas utifrån sakliga och långsiktigt ekonomiskt hållbara principer. Bolaget ska skapa de ekonomiska utrymmen som behövs för att kunna fullfölja Ägarkommunernas intentioner avseende det kommunala ändamålet med Bolaget. Bolaget ska ha som ekonomiskt mål för sin verksamhet att ge värdebeständighet för insatt aktiekapital. Skulle Bolaget upplösas ska dess behållna tillgångar, utöver tillskjutet aktiekapital, tillfalla Ägarkommunerna i proportion till aktieinnehavet.

~~Verksamheten i Bolaget ska inte bedrivas i vinstsyfte. Om Bolaget eller Bolaget genom dess dotterbolag bedriver verksamhet som enligt lag ska bedrivas på affärsmässig grund ska kommunallagens självkostnadsprincip inte tillämpas i den delen.~~

~~3.2 Bolaget som inköpscentral~~

~~Bolaget kan i egenskap av inköpscentral bedriva upphandlingsverksamhet åt ägarkommunerna och åt sådana juridiska personer som innehas av en eller flera av ägarkommunerna. Bolaget kan i egenskap av inköpscentral genomföra upphandlingar, ingå ramavtal och upphandlingskontrakt avseende varor, entreprenader och andra tjänster. Sådan upphandling syftar till att öka den samlade upphandlingskompetensen, skapa större upphandlingsvolymer, högre kvalitet och mer värde för pengarna än vad upphandlingar i de enskilda kommunerna kan ge.~~

Bolagsordning

~~3.3~~

Om bolagsordningens bestämmelser inte stämmer överens med bestämmelserna i detta Avtal, ska bolagsordningens bestämmelser ges företräde.

4. Bolaget och dess ägare

4.1 Aktiefördelning

Bolaget ska ha det aktiekapital som framgår av bolagsordningen. Ägarkommunerna äger aktier i Bolaget med följande fördelning.

Ägarkommun	Aktiekapital	Antal aktier
Kungälvs kommun	17 500	175
Lilla Edets kommun	17 500	175
Stenungsund kommun	17 500	175
Tjörns kommun	17 500	175

4.2 Ägardirektiv

Bolaget ska följa av Ägarkommunerna gemensamt utfärdade ägardirektiv.

Ägardirektiven ska antas av respektive Ägarkommuns fullmäktige och därefter av ~~bolags~~stämman i Bolaget.

~~**Fullmäktiges yttranderätt**~~

~~Bolaget ska bereda kommunfullmäktige i Ägarkommunerna möjlighet att yttra sig innan beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.~~

4.3 Lojalitet

Ägarkommunerna förbinder sig att rösta för alla beslut och vidta ~~alla~~ andra relevanta åtgärder såvitt avser aktieägandet och Bolagets ~~drift~~ verksamhet som behövs för att uppfylla villkoren i detta Avtal och bestämmelserna i bolagsordningen och ägardirektiv.

Ägarkommunerna förbinder sig att tillse att av Ägarkommunerna utsedda styrelseledamöter informeras om villkoren i detta Avtal och att ~~sådana~~ styrelseledamöterna förbinder sig att agera i enlighet med detta Avtal i sitt uppdrag för Bolaget.

4.4 Äga~~r~~rråd

Ägarkommunerna ska inrätta ett ägarråd enligt följande.

Ägarrådets uppdrag

Ägarrådet utgör en central funktion för Ägarkommunerna att samordna styrningen av Bolaget. Det är genom Ägarrådet och bolagsstämman som Ägarkommunerna styr bolaget ur ett ägarperspektiv. Ägarkommunerna förbinder sig att vid Bolagets stämma så långt som möjligt rösta i enlighet med de beslut som Ägarrådet fattar.

Ägarrådet är vidare ett forum för Ägarkommunerna att diskutera långsiktiga och strategiska mål för Bolagets verksamhet. I Ägarrådet ska föras en gemensam övergripande dialog om Bolagets verksamhet, framtida inriktning, prioriteringar och förväntningar. Ägarrådet ska i övrigt ta ställning till ägarfrågor som berör Bolaget.

Det åvilar Ägarrådet att kontinuerligt följa upp Bolagets ekonomi ur ett ägarperspektiv och vid

behov initiera styrande åtgärder.

Ägarrådet ska på en strategisk nivå, genom rekommendationer eller förslag till ägardirektiv, precisera Ägarkommunernas intensioner med Bolagets verksamhet utifrån det som anges i bolagsordningen, ägardirektiv och aktieägaravtal.

Ägarrådet ska bistå Ägarkommunerna avseende den uppsiktplikt över Bolagets verksamhet som följer av kommunallagen.

Ägarrådet utgör ett beredande organ bland annat avseende:

- förslag till ägardirektiv som ska beslutas av bolagsstämman,
- ärenden som Bolaget hänskjuter till Ägarkommunernas kommunfullmäktige för ställningstagande.

Ägarrådets sammansättning
Varje Ägarkommun ska utse två representanter från respektive kommunstyrelse att ingå i Ägarrådet. Ordförandeskapet ska rotera mellan Ägarkommunerna för varje mandatperiod enligt den ordning som Ägarrådet beslutar.

Sammanträden
Ägarrådet ska sammanträda minst fyragånger per år. Därutöver ska extra sammanträden hållas när någon av Ägarkommunerna begär det. Vid varje sammanträde ska protokoll föras.

Vid Ägarrådets sammanträden ska kommundirektörerna vara ständigt adjungerande. Bolagets styrelse och VD adjungeras vid behov.

Ordföranden för ägarrådet ansvarar för att dagordning, förslag till beslut och övrigt underlag översänds senast en vecka innan sammanträdet.

Information och stöd till Ägarrådet
Ägarkommunerna och Bolaget ska överlämna de handlingar och ge Ägarrådet i övrigt den information som Ägarrådet begär med undantag för uppgifter som omfattas av sekretess. Bolaget Bolagsstyrelsen ska även på eget initiativ - för samråd, beslut eller diskussion - initiera ärenden som Bolaget bedömer vara av strategisk betydelse.

Respektive kommun och Bolaget ska ge ägarrådet det stöd och de underlag som krävs för att ägarrådet ska kunna genomföra sitt uppdrag. Kommunerna ska gemensamt och med stöd av bolaget bereda de ärenden som framläggs för ägarrådet.

Initiativrätt

Respektive Ägarkommun har genom dess kommunfullmäktige eller kommunstyrelse rätt att initiera ärenden till Ägarrådets sammanträden. Vidare har Kommundirektörsrådet och Bolagets styrelse möjlighet att lyfta ärenden till Ägarrådet.

~~Envar av ägarkommunerna ska utse två personer som representerar respektive kommuns kommunstyrelse att ingå i ett ägarråd. Ägarrådet ska vara ett brett forum för ägarna där politiker och tjänstemän diskuterar långsiktiga ägarfrågor. Till Ägarrådet ska ägarkommunernas~~

~~kommunchefer kallas. Utöver verksamhetsfrågor ska ekonomin ha et särskilt fokus vid ägarråden. Ägarrådet ska sammanträda minst två gånger per år. Därutöver ska ytterligare sammanträden hållas när någon av ägarkommunerna begär det. Kungälvs kommuns representanter ska vara sammankallande.~~

~~Ägarkommunernas kommunstyrelser ska enligt 6 kap. 9 § kommunallagen (2017:725) i årliga beslut pröva om Bolagets verksamhet under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kungälvs kommun ska samordna arbetet.~~

Verksamhetsråd och Kommundirektörsråd

Uppdrag och syfte

Syftet med Kommundirektörsrådet och de tre verksamhetsråden IT, ekonomi och HR/Lön är att säkerställa en strukturerad samverkan och dialog på tjänstemannanivå inom strategiska och taktiska frågor som angår Ägarkommunerna gemensamt. Råden ska utgöra forum för planering, prioritering, samordning och beslut samt bidra till en effektiv och enhetlig styrning i enlighet med fastställda mål och direktiv för verksamheten.

Verksamhetsråden

Sammansättning och mandat

Respektive verksamhetsråd ska bestå av företrädare för respektive Ägarkommun samt representanter från Bolaget. Företrädarna ska inneha högre chefsbefattning inom respektive verksamhetsområde (digitaliseringschef, IT-chef, HR-chef, ekonomichef eller motsvarande) och ha ett mandat som möjliggör att de kan agera och fatta beslut för att uppnå verksamhetsområdens syfte, med beaktande av Bolagets och respektive Ägarkommuns delegationsordning och instruktion. Verksamhetsrådet ska adjungera in de kompetenser som behövs, gällande exempelvis IT- och informationssäkerhet samt dataskydd.

Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska lyftas till Kommundirektörsrådet. Vid tveksamhet om ärendet är av sådan karaktär ska det lyftas till Kommundirektörsrådet. Verksamhetsråden ska även lyfta ärenden till Kommundirektörsrådet när konsensus inte kan uppnås eller då beslutsmandat saknas.

Verksamhetsråden är beredande organ till Kommundirektörsrådet.

Möten

Respektive verksamhetsråd ska ha möte minst sex gånger per år. Bolagets representant är sammankallande. Inför mötet ska Bolaget i samråd med Ägarkommunernas representanter utarbeta ett beredningsunderlag till respektive ärende.

Varje verksamhetsråd ska i arbetsordning närmare reglera formerna för arbetet i rådet.

Särskilt om Kommundirektörsrådet

Kommundirektörsrådet består av kommundirektörer och Bolagets VD. Rådet ska säkerställa samverkan och samordning mellan Ägarkommunerna och i relation till bolaget. Kommundirektörsrådet ska hantera frågor som lyfts av verksamhetsråden samt vara ett beredande organ till Ägarrådet. Det åvilar Kommundirektörsrådet att på övergripande nivå följa upp ekonomin och verksamheten utifrån fastställda mål och direktiv.

Kommundirektörsrådet ska ha möte minst fyra gånger per år. Sammankallande roterar årsvis mellan kommunerna. Till rådets möten kan representanter från verksamhetsråden och Bolaget adjungeras vid behov. Vid möten ska protokoll föras.

Ärenden till Kommundirektörsrådet ska beredas av verksamhetsråden och/eller annat beredningsorgan som direktörerna gemensamt utser.

Kommundirektörsrådet ska i arbetsordning närmare reglera formerna för arbetet i rådet.

~~**Avstående från samverkan**~~

~~Varje Ägarkommun har rätt att avstå från att delta i en viss samverkansfråga som ska drivas av Bolaget. Avstående Ägarkommun ådrar sig inget ansvar för åtgärder som ska vidtas eller kostnader som ska bestridas med anledning av den samverkan som Ägarkommunen har avstått från.~~

5. Ägarkommunernas ~~m fl~~ köp av tjänster från bolaget

Respektive ägarkommun har rätt att uppdra åt Bolaget att utföra stöd- och servicetjänster inom ramen för verksamhetsområdena. Ägarkommunerna åtar sig emellertid att så långt som möjligt samordna uppdragen till Bolaget så att syftet med verksamheten uppnås i enlighet med bolagsordningen. Endast undantagsvis får uppdragen till Bolaget begränsas till att avse någon eller några av Ägarkommunerna.

~~Varje Ägarkommun ska tilldela Bolaget en rätt att utföra det eller de uppdrag åt Ägarkommunen som Ägarkommunen – genom Bolaget – vill samverka med övriga Ägarkommuner i.~~

~~Varje Ägarkommun som vill uppdra åt Bolaget att utgöra inköpscentral för Ägarkommunen ska tilldela Bolaget det uppdraget. Varje Ägarkommun som vill uppdra åt Bolaget att utgöra inköpscentral för av Ägarkommunen själv, eller tillsammans med andra Ägarkommuner, innehavda juridiska personer ska tillse att varje sådan juridisk person tilldelar Bolaget uppdraget att utgöra inköpscentral för den juridiska personens räkning.~~

~~Bolaget ansvarar för att upphandlingar genomförs enligt gällande upphandlingslagstiftning. Varje Ägarkommun, och av Ägarkommun innehavda juridiska personer, som avropar på ramavtal eller tillämpar avtal som Bolaget har upphandlat för deras räkning ansvarar för att avrop och tillämpning av avtal sker enligt gällande upphandlingslagstiftning.~~

Har ~~viss samverkansfråga~~ ett specifikt uppdrag medfört förlust för Bolaget, ska de Ägarkommuner som gett uppdraget ~~valt att delta i denna samverkansfråga gemensamt gentemot Bolaget~~ stå för kostnaden motsvarande förlusten. Varje sådan förlust ~~i en viss samverkansfråga~~ ska fördelas utifrån invånarantal mellan de Ägarkommuner som gett uppdraget. ~~valt att delta i den aktuella samverkansfrågan.~~ Nämnt ansvar för förluster ska erläggas genom att Bolaget utställer specificerade fakturor till de berörda Ägarkommunerna. ~~som valt att delta i den aktuella samverkansfrågan. I sådana fakturor ska även tillkommande mervärdesskatt och administrativa avgifter specificeras. Därtill ska även de intäkter och kostnader som Bolaget haft i den aktuella samverkansfrågan redovisas i en särskild bilaga till nämnda fakturor.~~

Fördelningen av förlust i ett visst uppdrag ~~samverkansfråga~~ enligt ovan gäller endast ägarkommunernas inbördes förhållanden. Regleringen fritar ~~således~~ inte Bolaget från sitt ansvar att hålla budget och ingångna avtal. Bolaget har en skyldighet att tillse att verksamheten har full kostnadstäckning genom avtal med ägarkommunerna.

6. Bolagets ~~S~~styrelse och verkställande direktör ~~och revisor~~

~~**Säte**~~

~~Styrelsen ska ha sitt säte i Kungälvs kommun.~~

6.1 Styrelsens sammansättning

Styrelsen ska bestå av det antal ~~5~~ styrelseledamöter och 4 suppleanter som anges i bolagsordning. Suppleanterna ~~med~~ har närvaro- och yttranderätt. Personalrepresentation i styrelsen utses i enlighet med Lag (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.
Styrelsen utses genom att Ägarkommunernas respektive kommunfullmäktige väljer var sin ledamot och suppleant för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.
Ägarkommuns rätt att utse styrelseledamot och suppleant innefattar även rätt att när som helst ~~avsätta~~ entlediga utsedd person och ~~utse~~ välja en annan i dennes ställe. ~~ny person i hans eller hennes ställe.~~

Ägarkommunerna ska tillse att kommundirektörerna äger rätt att delta vid styrelsens sammanträden.

~~Ägarkommunerna kan när som helst utse och avsätta utsedd person och utse ny person i hans eller hennes ställe genom likalydande beslut i samtliga ägarkommuners respektive kommunfullmäktige.~~

~~6.2 Styrelsemöten~~

~~Styrelsen ska på kallelse av ordföranden sammanträda minst fyra gånger per räkenskapsår.~~

~~Kallelse till styrelsemöte med angivande av plats och dagordning ska skickas till samtliga styrelseledamöter minst en vecka före styrelsemötet om inte Ägarkommunerna har överenskommit om en kortare tid eller ärendets brådskande natur så kräver. Dagordningen ska förberedas av ordföranden tillsammans med verkställande direktören. Till kallelsen ska biläggas dokumentation och bakgrundsmaterial inför styrelsemötet.~~

~~Om inte annat beslutas av ordföranden, eller en styrelseledamot så begär, kan styrelsemötena hållas på lämpligt sätt utan att styrelseledamöterna träffas, t.ex. på telefon, varefter samtliga styrelseledamöter ska underteckna protokollet.~~

~~Om inte annat följer av andra bestämmelser i detta Avtal ska styrelsens beslut fattas med enkel majoritet.~~

~~Om inte styrelsen beslutar annorlunda ska Bolaget teckna en VD- och styrelseansvars- försäkring hos ett väletablerat och välrenommerat försäkringsbolag enligt vid var tid gällande branschpraxis.~~

6.3 Ordföranden

~~Ordförande och vice ordförande väljs av styrelse. Uppdraget som ordförande och vice ordförande ska rotera mellan Ägarkommunerna för varje mandatperiod enligt den ordning som styrelsen beslutar.~~

Den ledamot som ska vara styrelsens ordförande utses genom likalydande beslut i samtliga ägarkommuners respektive kommunfullmäktige för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

~~Ordföranden ska ha utslagsröst vid lika röstetal.~~

~~Vice ordförande utses av styrelsen.~~

~~6.4 Firmateckning~~

~~Bolagets firma ska tecknas av styrelsen eller av dem bland styrelsens ledamöter, suppleanter och verkställande direktören som styrelsen därtill utser. Bemyndigandet får inte avse en ensam firmatecknare, utan endast två personer i förening. Verkställande direktörens firmateckningsrätt i vissa avseende följer av aktiebolagslagen.~~

~~6.5 Verkställande direktör~~

~~Bolagets verkställande direktör ska utses av styrelsen.~~

~~Verkställande direktören ska ansvara för Bolagets löpande verksamhet i enlighet med aktiebolagslagen och de instruktioner som meddelas av styrelsen från tid till annan.~~

~~Verkställande direktören ska delta på styrelsemöten.~~

~~6.6 Arbetsordning och instruktioner~~

~~Ägarkommunerna ska tillse att styrelsen omgående antar (i) en intern arbetsordning för styrelsen, (ii) en instruktion avseende ekonomisk rapportering samt (iii) en instruktion avseende arbetsfördelning mellan styrelsen och verkställande direktören.~~
~~Arbetsordningen och instruktionerna ska upprättas i enlighet med aktiebolagslagen och med beaktande av vad som överenskommits i detta Avtal~~

~~6.7 Revisorer~~

~~Bolaget ska ha en av bolagsstämman utsedd auktoriserad revisor med en suppleant. Bolagets revisor ska utses av Ägarkommunerna gemensamt.~~

~~Kommunfullmäktige i Tjörns kommun, Stenungsunds kommun, Kungälvs kommun och Lilla Edets kommun ska utse vardera en lekmannarevisor.~~

~~7. Bolagsstämma~~

~~Bolagsstämma ska hållas då så erfordras enligt lag eller bestämmelserna i Bolagets bolagsordning. Extra bolagsstämma ska hållas i Bolaget om någon av Ägarkommunerna begär det.~~

~~Varje Ägarkommun ska senast vid kallelsen till ordinarie bolagsstämma av Bolaget erhålla avskrift av de redovisningshandlingar som ska behandlas på bolagsstämman och, senast tre veckor efter~~

~~stämman, avskrift av bolagsstämmoprotokollet.~~

8. Enighet kring vissa beslut

För giltigt beslut på bolagsstämma eller vid styrelsebeslut krävs i nedanstående frågor enighet mellan Ägarkommunerna och vid styrelsebeslut mellan Ägarkommunernas styrelserepresentanter.

a) Beslut om nedsättning eller ökning av aktiekapitalet eller förändring av antalet aktier eller om Bolagets likvidation eller väsentliga omstrukturering med undantag för sådant som föreskrivs i tvingande lag.

b) Beslut om ändring av bolagsordningen.

c) Beslut om emissioner, tilldelning eller utställande av aktier eller rättigheter i Bolaget innefattande aktier, konvertibler, optioner m.m.

d) Väsentlig förändring av del av eller hela Bolagets verksamhet.

e) Beslut om Bolagets resultatdisposition.

f) Pantsättning av Bolagets egendom.

g) Förvärv av eller överlåtelse av Bolaget tillhörig fast egendom eller annan egendom av för Bolaget betydande värde om sådan transaktion i betydande mån påverkar Bolagets verksamhet eller utgör en väsentlig del av Bolagets verksamhet.

h) Beslut om bildande, förvärv, överlåtelse eller nedläggning av Bolagets dotterbolag, av rörelse eller del av rörelse samt avtal eller beslut om samgående med annat företag.

i) Investeringar utöver vad som följer av budget med ett sammanlagt belopp överstigande 1 000 000 kronor under respektive räkenskapsår.

j) Ändring av räkenskapsår eller väsentliga förändringar av Bolagets redovisningsprinciper.

k) Ingående, uppsägning eller förändring av avtal som är av väsentlig betydelse för Bolagets verksamhet (t.ex. samarbetsavtal och licensavtal).

l) Inledande av eller förlikning i tvist som är av väsentlig betydelse för Bolaget.

m) Entledigande och tillsättande av verkställande direktör.

n) Beslut om lån eller tillskott av kapital från Ägarkommunerna till Bolaget.

o) Beslut om upptagande av lån, ställande av säkerhet eller upptagande av annan kredit till belopp som tillsammans med Bolagets tidigare långfristiga skulder överstiger belopp motsvarande 1 000 000 kronor.

p) Beslut om överlåtelse av aktier till annan kommun samt sådan kommuns tillträde till detta Avtal.

q) Beslut om ny kommuns inträde i Bolaget som aktieägare.

r) Beslut om att ~~låta~~ ändra Bolagets verksamhetsområden ~~hantera viss samverkansfråga, som inte tidigare hanterats av Bolaget~~.

s) Annan fråga av väsentlig betydelse för Bolaget.

9. Finansiering

9.1 Bolagets verksamhet ska i första hand finansieras genom dess aktiekapital och genom egengenererade medel. I Bolagets dagliga verksamhet debiteras Ägarkommunerna för de tjänster som ianspråktas. Debitering sker i enlighet med särskilt upprättad debiteringspolicy baserad på självkostnadsprincipen ~~jämte administrativt påslag.~~

Samtliga kostnader som vid en normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt ska läggas till grund för självkostnadsberäkningen. Vid kostnadsberäkningen ska hänsyn tas till bolagets, och därmed även Ägarkommunernas, behov av långsiktig hållbar ekonomi.

9.2 Ägarkommunerna åtar sig att om och i den mån det är nödvändigt för att täcka Bolagets förlust, lämna aktieägartillskott eller driftsbidrag till Bolaget med den fördelningsgrund som är baserad på invånarantalet i kommunerna. Detta fritar inte Bolaget från skyldigheten att hålla budget och ingångna avtal.

~~9.3~~ Om Ägarkommun inte fullgör sin skyldighet att, enligt punkt 9.2 ovan, vid behov tillskjuta kapital, har övriga Ägarkommuner rätt att påkalla inlösen enligt bestämmelserna i punkt 12 nedan.

~~9.4~~

10. Ny aktieägare

10.1 Endast kommuner kan vara aktieägare i Bolaget. Om annan kommun än Ägarkommun önskar inträda i Bolaget ska sådan fråga prövas av bolagsstämman i Bolaget. Som villkor för bifall gäller:

(i) att ytterligare anslutning är lämplig med hänsyn till Bolagets verksamhet;

(ii) att sådan kommun ansluter sig till detta Avtal i dess aktuella lydelse med nödvändiga justeringar; och

(iii) att inträdande kommun inträder i samtliga förpliktelser som på grund av detta Avtal åvilar Ägarkommun gentemot Bolaget eller dess långivare.

10.2 Om beslut fattas att annan kommun ska inträda som aktieägare i Bolaget ska sådan kommun tillskjuta 17 500 kronor till Bolagets aktiekapital och ~~ska~~ antalet aktier i Bolaget genom nyemission öka med 175 aktier.

10.3 Köpeskillingen ska motsvara nominella värdet enligt 10.2, samt den nya ägarens andel av bolagets substansvärde, förutsatt att befintliga aktieägarna ej beslutar annorlunda.

10.4 Ny ägare förutsätter beslut av Ägarkommunernas respektive kommunfullmäktige.

11. Förköpsförbehåll

Ägarkommunerna förbinder sig att följa bolagsordningens bestämmelser om förköp.

12. Kontraktsbrott

12.1 Bryter Ägarkommun mot bestämmelse i detta Avtal och är avtalsbrottet av väsentlig betydelse för annan Ägarkommun och, i de fall det är möjligt, vidtar inte den avtalsbrytande Ägarkommunen rättelse inom trettio dagar efter mottagande av anmaning från annan Ägarkommun, har förfördelad(e) Ägarkommun(er) rätt att såväl säga upp detta Avtal enligt punkt 18 nedan som att lösa in avtalsbrytande Ägarkommuns aktier i förhållande till deras aktieinnehav i Bolaget. Uppsägnings- och inlösenrätten gäller fristående från varandra. Inlösen av aktier begränsar inte Ägarkommuns möjlighet att göra gällande andra påföljder i anledning av avtalsbrottet.

12.2 Inlösen av aktier ska ske genom att förfördelad(e) Ägarkommun(er) påkallar inlösen inom sextio dagar från avtalsbrytande Ägarkommuns mottagande av rättelseanmaning. När fristen löpt ut ska avtalsbrytande Ägarkommun, i förekommande fall, till inlösande Ägarkommun(er) överlämna aktiebreven vederbörligen transporterade på dem och inlösande Ägarkommun(er) ska antecknas som ägare till aktierna i Bolagets aktiebok. Priset för aktierna ska motsvara 75 % av akties andel av Bolagets substansvärde. Med substansvärde avses i detta fall Bolagets egna kapital varvid hänsyn ska tas till skatteeffekter avseende eventuella obeskattade reserver. Det förutsätts att bokfört värde överensstämmer med verkligt värde. Justeringar för avvikelse mellan bokfört värde och verkligt värde kan göras om avvikelsen är större än tio procent åt något håll. Köpeskillingen ska betalas inom trettio dagar från det att värdet fastställts.

13. Värdering

Om parterna inte kan komma överens om vad som ska anses utgöra substansvärde enligt punkt 12.2 ovan inom trettio dagar från det att förfördelad(e) Ägarkommun(er) påkallat inlösen enligt den nämnda punkten, ska Bolagets substansvärde baseras på och fastställas enligt Bolagets senast avgivna årsredovisning.

14. Bestämmelses ogiltighet

Skulle någon bestämmelse eller del av bestämmelse i Avtalet befinnas ogiltig ska detta inte innebära att Avtalet i sin helhet är ogiltigt utan ska endast medföra en skälig jämkning av Avtalet.

15. Överlåtelse

Ägarkommun har inte rätt att överlåta detta Avtal eller rättigheter och skyldigheter hänförliga till Avtalet utan övriga Ägarkommuners skriftliga medgivande.

~~16. Meddelanden~~

~~Uppsägning eller andra meddelanden avseende detta Avtal ska lämnas skriftligen genom bud eller rekommenderat brev till Ägarkommunernas vid var tid gällande postadress.~~
~~Meddelandet ska anses ha kommit mottagaren tillhanda~~

1. om avlämnat med bud; vid överlämnandet,
2. om avsänt med rekommenderat brev; två dagar efter avlämnande för postbefordran,
3. om avsänt med telefax; vid avsändandet om mottagande behörigen bekräftats, och
4. om avsänt med e-post; vid avsändandet om mottagande behörigen bekräftats.

Meddelande om adressändring eller ändrade uppgifter om kontaktpersoner och deras kontaktuppgifter ska ske i enlighet med bestämmelserna i denna punkt.

17. Avtalstid och avtalets upphörande

17.1 Detta Avtal gäller intill utgången av det kalenderår som infaller fem år efter den dag då samtliga Ägarkommuners kommunfullmäktige godkänt Avtalet och besluten vunnit laga kraft. Om Avtalet inte sägs upp av någon av Ägarkommunerna senast två år före avtalstidens utgång förlängs Avtalet på oförändrade villkor med fem år åt gången.

17.2 Säger Ägarkommun upp Avtalet ska uppsägande Ägarkommun samtidigt anses ha erbjudit övriga Ägarkommuner att förköpa den uppsägande Ägarkommunens aktier i enlighet med punkt 12, varvid priset per aktie emellertid skall motsvara 100 % av akties andel av substansvärdet. Utnyttjar övriga Ägarkommuner sin förköpsrätt utträder uppsägande Ägarkommun ur Avtalet. Utnyttjar övriga Ägarkommuner inte sin förköpsrätt upphör Avtalet att gälla enligt föreskriften i punkt 17.1. Oavsett om förköpsrätten utnyttjas eller ej av övriga Ägarkommuner ska Avtalet bestå mellan dessa.

17.3 Ägarkommunerna är överens om att lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag inte ska tillämpas på Avtalet. Skulle det förekomma tvingande likvidationsgrund enligt nu nämnda lag, som inte regleras särskilt i Avtalet, ska bestämmelserna i punkt 17.2 istället för lagens regler härom tillämpas mellan Ägarkommunerna. Härvid ska den Ägarkommun till vilken likvidationsgrunden kan hänföras anses som uppsägande Ägarkommun.

18. Uppsägning

18.1 Detta avtal gäller för Ägarkommun så länge Ägarkommun är aktieägare i Bolaget. Avtalet upphör att gälla för Ägarkommun som avyttrat eller blivit utlöst från hela sitt innehav av aktier i enlighet med Avtalets bestämmelser.

18.2 Ägarkommun har rätt att säga upp avtalet till omedelbart upphörande om annan Ägarkommun har begått ett väsentligt kontraktsbrott enligt punkt 12.1 ovan eller om Ägarkommun kommer på obestånd.

18.3 Uppsägning ska ske skriftligen och inom sextio dagar från det att Ägarkommun fick kännedom om den omständighet som utgör grund för uppsägningen.

18.4 En uppsägning av Avtalet innebär inte att Ägarkommuns rättigheter och skyldigheter i enlighet med Avtalet upphör att gälla förrän Ägarkommuns aktier slutligt har lösts av annan Ägarkommun. Avtalets bestämmelse om tvistlösning (punkt 19 nedan) gäller även efter det att Avtalet upphört att gälla.

19. Tvister

Tvister i anledning av detta Avtal ska slutligt avgöras av allmän domstol.

20. Ändringar

Ändringar i och tillägg till Avtalet ska för att vara giltiga upprättas skriftligen och undertecknas av samtliga parter.

Detta Avtal har upprättats i fyra likalydande exemplar, av vilka Ägarkommunerna erhållit varsitt.

För Kungälvs kommun
Datum

_____

För Stenungsunds kommun
Datum

_____

För Tjörns kommun
Datum

_____

För Lilla Edets kommun
Datum

_____

soltak ab

Aktieägaravtal för SOLTAK AB

Antaget av:
Stenungsunds kommun 2019-09-12
Lilla Edets kommun 2019-10-21
Tjörns kommun 2019-11-14
Kungälvs kommun 2019-09-05

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. BAKGRUND 3
2. AKTIEÄGARNAS FÖRBINDELSE 3
3. BOLAGET 3
4. BOLAGET OCH DESS ÄGARE 5
5. ÄGARKOMMUNERNAS M FL KÖP AV TJÄNSTER FRÅN BOLAGET 6
6. STYRELSE, VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR OCH REVISOR 6
7. BOLAGSSTÄMMA 8
8. ENIGHET KRING VISSA BESLUT 9
9. FINANSIERING 10
10. NY AKTIEÄGARE 11
11. FÖRKÖPSFÖRBEHÅLL 11
12. KONTRAKTSBROTT 11
13. VÄRDERING 12
14. BESTÄMMELSES OGILTIGHET 12
15. ÖVERLÅTELSE 12
16. MEDDELANDEN 12
17. AVTALSTID OCH AVTALETS UPPHÖRANDE 12
18. UPPSÄGNING 13
19. TVISTER 13
20. ÄNDRINGAR 13

DETTA AKTIEÄGARAVTAL (detta "**Avtal**") är träffat mellan:

(1) **Kungälvs kommun**, organisationsnummer 212000–1371;

(2) **Lilla Edets kommun**, organisationsnummer 212000–1496;

(3) **Stenungsunds kommun**, organisationsnummer 212000–1298;

(4) **Tjörns kommun**, 212000–1306;

Parterna kallas nedan gemensamt "Ägarkommunerna".

1. Bakgrund

1.1 Ägarkommunerna äger gemensamt bolaget SOLTAK AB, organisationsnummer 556939–1187, nedan kallat "Bolaget".

1.2 Ägarkommunernas syfte med Bolaget är att inom framförallt stöd- och servicetjänster samverka för att säkerställa bra stöd och service till Ägarkommunernas kärnverksamheter samtidigt som produktionen av stöd- och servicetjänsterna sker effektivt. Genom att skapa större verksamhetsvolymer ska det skapas förutsättningar för lägre pris per producerad enhet.

1.3 Varje Ägarkommun kommer successivt att till Bolaget överföra de verksamheter som Ägarkommunen beslutar ska hanteras av Bolaget.

1.4 Ägarkommunerna har överenskommit att deras samverkan rörande Bolaget och deras respektive ägande av aktierna i Bolaget ska ske i enlighet med villkoren i detta Avtal.

2. Aktieägarnas förbindelse

2.1 Ägarkommunerna förbinder sig att, i enlighet med detta Avtal, bilagd bolagsordning och de vid var tid meddelade ägardirektiven, lojalt verka för Bolagets bästa.

2.2 Ägarkommunerna förbinder sig genom detta Avtal att utöva sin rösträtt på bolagsstämma och vid styrelsemöten så att för Bolagets verksamhet betydelsefulla bestämmelser uppfylls och beslut fattas under Avtalets giltighetstid.

3. Bolaget

3.1 Syfte och föremål

3.1.1 Avsikten med Bolaget är att åstadkomma en legal form för samverkan mellan Ägarkommunerna. Samverkan syftar till att Ägarkommunerna ska kunna utföra stöd- och servicetjänster mer kostnadseffektivt än om varje Ägarkommun gör det för sig och därmed ge medborgarna större nytta för skattepengarna samt att tillföra

IRN

HL

Ägarkommunernas kärnverksamheter mer pengar. Förutom att skapa ekonomiska fördelar syftar Bolaget till att skapa kvalitetsvinster genom möjligheten att utöka antalet kompetenser i en större verksamhet med lägre sårbarhet.

3.1.2 Föremålet för bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunala principer tillhandahålla ägarkommunerna stöd- och servicetjänster inom verksamhetsområdena löneadministration, ekonomiadministration IT-drift och support. Bolaget kan också tillhandahålla tjänster inom växeltelefoni, gemensam upphandling, fordonsförsörjning, juridik mm, samt specialistfunktioner inom samhällsplanering och teknik.

Ett nytt tjänsteområde förutsätter att minst 2 av ägarkommunerna beslutar att ge bolaget uppdraget att etablera de nya tjänsterna.

3.1.3 Bolagets verksamhet ska bedrivas åt eller på uppdrag av Ägarkommunerna.

3.1.4 Verksamheten i Bolaget ska bedrivas utifrån sakliga och långsiktigt ekonomiskt hållbara principer. Bolaget ska skapa de ekonomiska utrymmen som behövs för att kunna fullfölja Ägarkommunernas intentioner avseende det kommunala ändamålet med Bolaget. Bolaget ska ha som ekonomiskt mål för sin verksamhet att ge värdebeständighet för insatt aktiekapital. Skulle Bolaget upplösas ska dess behållna tillgångar, utöver tillskjutet aktiekapital, tillfalla Ägarkommunerna i proportion till aktieinnehavet.

3.1.5 Verksamheten i Bolaget ska inte bedrivas i vinstsyfte. Om Bolaget eller Bolaget genom dess dotterbolag bedriver verksamhet som enligt lag ska bedrivas på affärsmässig grund ska kommunallagens självkostnadsprincip inte tillämpas i den delen.

3.2 Bolaget som inköpscentral

Bolaget kan i egenskap av inköpscentral bedriva upphandlingsverksamhet åt ägarkommunerna och åt sådana juridiska personer som innehas av en eller flera av ägarkommunerna. Bolaget kan i egenskap av inköpscentral genomföra upphandlingar, ingå ramavtal och upphandlingskontrakt avseende varor, entreprenader och andra tjänster. Sådan upphandling syftar till att öka den samlade upphandlingskompetensen, skapa större upphandlingsvolymer, högre kvalitet och mer värde för pengarna än vad upphandlingar i de enskilda kommunerna kan ge.

3.3 Bolagsordning

Om bolagsordningens bestämmelser inte stämmer överens med bestämmelserna i detta Avtal, ska bolagsordningens bestämmelser ges företräde.

4. Bolaget och dess ägare

4.1 Aktiefördelning

Bolaget ska ha det aktiekapital som framgår av bolagsordningen. Ägarkommunerna äger aktier i Bolaget med följande fördelning.

Ägarkommun	Aktiekapital	Antal aktier
Kungälvs kommun	17 500	175
Lilla Edets kommun	17 500	175
Stenungsund kommun	17 500	175
Tjörns kommun	17 500	175

4.2 Ägardirektiv

4.2.1 Bolaget ska följa av Ägarkommunerna gemensamt utfärdade ägardirektiv.

4.2.2 Ägardirektiven ska antas av respektive Ägarkommuns fullmäktige och därefter av bolagsstämman i Bolaget.

4.3 Fullmäktiges yttranderätt

Bolaget ska bereda kommunfullmäktige i Ägarkommunerna möjlighet att yttra sig innan beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

4.4 Lojalitet

4.4.1 Ägarkommunerna förbinder sig att rösta för alla beslut och vidta alla andra relevanta åtgärder såvitt avser aktieägandet och Bolagets drift som behövs för att uppfylla villkoren i detta Avtal.

4.4.2 Ägarkommunerna förbinder sig att tillse att av Ägarkommunerna utsedda styrelseledamöter informeras om villkoren i detta Avtal och att sådana styrelseledamöter förbinder sig att agera i enlighet med detta Avtal i sitt uppdrag för Bolaget.

4.5 Ägarråd

Envar av ägarkommunerna ska utse två personer som representerar respektive kommuns kommunstyrelse att ingå i ett ägarråd. Ägarrådet ska vara ett brett forum för ägarna där politiker och tjänstemän diskuterar långsiktiga ägarfrågor. Till Ägarrådet ska ägarkommunernas kommunchefer kallas. Utöver verksamhetsfrågor ska ekonomin ha et särskilt fokus vid ägarråden. Ägarrådet ska sammanträda minst två gånger per år. Därutöver ska ytterligare sammanträden hållas när någon av ägarkommunerna begär det. Kungälvs kommuns representanter ska vara sammankallande.

Ägarkommunernas kommunstyrelser ska enligt 6 kap. 9 § kommunallagen (2017:725) i årliga beslut pröva om Bolagets verksamhet under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kungälvs kommun ska samordna arbetet.

4.6 Avstående från samverkan

Varje Ägarkommun har rätt att avstå från att delta i en viss samverkansfråga som ska drivas av Bolaget. Avstående Ägarkommun ådrar sig inget ansvar för åtgärder som ska vidtas eller kostnader som ska bestridas med anledning av den samverkan som Ägarkommunen har avstått från.

5. Ägarkommunernas m fl köp av tjänster från bolaget

5.1 Varje Ägarkommun ska tilldela Bolaget en rätt att utföra det eller de uppdrag åt Ägarkommunen som Ägarkommunen – genom Bolaget – vill samverka med övriga Ägarkommuner i.

5.2 Varje Ägarkommun som vill uppdra åt Bolaget att utgöra inköpscentral för Ägarkommunen ska tilldela Bolaget det uppdraget. Varje Ägarkommun som vill uppdra åt Bolaget att utgöra inköpscentral för av Ägarkommunen själv, eller tillsammans med andra Ägarkommuner, innehavda juridiska personer ska tillse att varje sådan juridisk person tilldelar Bolaget uppdraget att utgöra inköpscentral för den juridiska personens räkning.

5.3 Bolaget ansvarar för att upphandlingar genomförs enligt gällande upphandlingslagstiftning. Varje Ägarkommun, och av Ägarkommun innehavda juridiska personer, som avropar på ramavtal eller tillämpar avtal som Bolaget har upphandlat för deras räkning ansvarar för att avrop och tillämpning av avtal sker enligt gällande upphandlingslagstiftning.

5.4 Har viss samverkansfråga medfört förlust för Bolaget, ska de Ägarkommuner som valt att delta i denna samverkansfråga gemensamt gentemot Bolaget stå för kostnaden motsvarande förlusten. Varje sådan förlust i en viss samverkansfråga ska fördelas utifrån invånarantal mellan de Ägarkommuner som valt att delta i den aktuella samverkansfrågan. Nämnt ansvar för förluster ska erläggas genom att Bolaget utställer fakturor till de Ägarkommuner som valt att delta i den aktuella samverkansfrågan. I sådana fakturor ska även tillkommande mervärdesskatt och administrativa avgifter specificeras. Därtill ska även de intäkter och kostnader som Bolaget haft i den aktuella samverkansfrågan redovisas i en särskild bilaga till nämnda fakturor.

Fördelningen av förlust i viss samverkansfråga enligt ovan gäller endast ägarkommunernas inbördes förhållanden. Regleringen fritar således inte Bolaget från sitt ansvar att hålla budget och ingångna avtal. Bolaget har en skyldighet att tillse att verksamheten har full kostnadstäckning genom avtal med ägarkommunerna.

6. Styrelse, verkställande direktör och revisor

6.1 Säte

Styrelsen ska ha sitt säte i Kungälvs kommun.

6.2 Styrelsens sammansättning

6.2.1 Styrelsen ska bestå av 5 styrelseledamöter och 4 suppleanter med närvaro- och yttranderätt. Personalrepresentation i styrelsen utses i enlighet med Lag (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

6.2.2 Styrelsen utses genom att ägarkommunernas respektive kommunfullmäktige väljer var sin ledamot och suppleant för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

6.2.3 Ägarkommuns rätt att utse styrelseledamot och suppleant innefattar även rätt att när som helst avsätta utsedd person och utse en ny person i hans eller hennes ställe.

6.2.4 Ägarkommunerna kan när som helst utse och avsätta utsedd person och utse ny person i hans eller hennes ställe genom likalydande beslut i samtliga ägarkommuners respektive kommunfullmäktige.

6.3 Styrelsemöten

6.3.1 Styrelsen ska på kallelse av ordföranden sammanträda minst fyra gånger per räkenskapsår.

6.3.2 Kallelse till styrelsemöte med angivande av plats och dagordning ska skickas till samtliga styrelseledamöter minst en vecka före styrelsemötet om inte Ägarkommunerna har överenskommit om en kortare tid eller ärendets brådskande natur så kräver. Dagordningen ska förberedas av ordföranden tillsammans med verkställande direktören. Till kallelsen ska biläggas dokumentation och bakgrundsmaterial inför styrelsemötet.

6.3.3 Om inte annat beslutas av ordföranden, eller en styrelseledamot så begär, kan styrelsemötena hållas på lämpligt sätt utan att styrelseledamöterna träffas, t.ex. på telefon, varefter samtliga styrelseledamöter ska underteckna protokollet.

6.3.4 Om inte annat följer av andra bestämmelser i detta Avtal ska styrelsens beslut fattas med enkel majoritet.

6.3.5 Om inte styrelsen beslutar annorlunda ska Bolaget teckna en VD- och styrelseansvars-försäkring hos ett väletablerat och välrenommerat försäkringsbolag enligt vid var tid gällande branschpraxis.

6.4 Ordföranden

6.4.1 Den ledamot som ska vara styrelsens ordförande utses genom likalydande beslut i samtliga ägarkommuners respektive kommunfullmäktige för tiden från den ordinarie

bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

6.4.2 Ordföranden ska ha utslagsröst vid lika röstetal.

6.4.3 Vice ordförande utses av styrelsen.

6.5 Firmateckning

Bolagets firma ska tecknas av styrelsen eller av dem bland styrelsens ledamöter, suppleanter och verkställande direktören som styrelsen därtill utser. Bemyndigandet får inte avse en ensam firmatecknare, utan endast två personer i förening. Verkställande direktörens firmateckningsrätt i vissa avseende följer av aktiebolagslagen.

6.6 Verkställande direktör

6.6.1 Bolagets verkställande direktör ska utses av styrelsen.

6.6.2 Verkställande direktören ska ansvara för Bolagets löpande verksamhet i enlighet med aktiebolagslagen och de instruktioner som meddelas av styrelsen från tid till annan.

6.6.3 Verkställande direktören ska delta på styrelsemöten.

6.7 Arbetsordning och instruktioner

Ägarkommunerna ska tillse att styrelsen omgående antar (i) en intern arbetsordning för styrelsen, (ii) en instruktion avseende ekonomisk rapportering samt (iii) en instruktion avseende arbetsfördelning mellan styrelsen och verkställande direktören. Arbetsordningen och instruktionerna ska upprättas i enlighet med aktiebolagslagen och med beaktande av vad som överenskommits i detta Avtal

6.8 Revisorer

6.8.1 Bolaget ska ha en av bolagsstämman utsedd auktoriserad revisor med en suppleant. Bolagets revisor ska utses av Ägarkommunerna gemensamt.

6.8.2 Kommunfullmäktige i Tjörns kommun, Stenungsunds kommun, Kungälvs kommun och Lilla Edets kommun ska utse vardera en lekmannarevisor.

7. Bolagsstämma

7.1 Bolagsstämma ska hållas då så erfordras enligt lag eller bestämmelserna i Bolagets bolagsordning. Extra bolagsstämma ska hållas i Bolaget om någon av Ägarkommunerna begär det.

7.2 Varje Ägarkommun ska senast vid kallelsen till ordinarie bolagsstämma av Bolaget erhålla avskrift av de redovisningshandlingar som ska behandlas på bolagsstämman och, senast tre veckor efter stämman, avskrift av bolagsstämmoprotokollet.

HL

8. Enighet kring vissa beslut

För giltigt beslut på bolagsstämma eller vid styrelsebeslut krävs i nedanstående frågor enighet mellan Ägarkommunerna och vid styrelsebeslut mellan Ägarkommunernas styrelserepresentanter.

a) Beslut om nedsättning eller ökning av aktiekapitalet eller förändring av antalet aktier eller om Bolagets likvidation eller väsentliga omstrukturering med undantag för sådant som föreskrivs i tvingande lag.

b) Beslut om ändring av bolagsordningen.

c) Beslut om emissioner, tilldelning eller utställande av aktier eller rättigheter i Bolaget innefattande aktier, konvertibler, optioner m.m.

d) Väsentlig förändring av del av eller hela Bolagets verksamhet.

e) Beslut om Bolagets resultatdisposition.

f) Pantsättning av Bolagets egendom.

g) Förvärv av eller överlåtelse av Bolaget tillhörig fast egendom eller annan egendom av för Bolaget betydande värde om sådan transaktion i betydande mån påverkar Bolagets verksamhet eller utgör en väsentlig del av Bolagets verksamhet.

h) Beslut om bildande, förvärv, överlåtelse eller nedläggning av Bolagets dotterbolag, av rörelse eller del av rörelse samt avtal eller beslut om samgående med annat företag.

i) Investeringar utöver vad som följer av budget med ett sammanlagt belopp överstigande 1 000 000 kronor under respektive räkenskapsår.

j) Ändring av räkenskapsår eller väsentliga förändringar av Bolagets redovisningsprinciper.

k) Ingående, uppsägning eller förändring av avtal som är av väsentlig betydelse för Bolagets verksamhet (t.ex. samarbetsavtal och licensavtal).

l) Inledande av eller förlikning i tvist som är av väsentlig betydelse för Bolaget.

m) Entledigande och tillsättande av verkställande direktör.

n) Beslut om lån eller tillskott av kapital från Ägarkommunerna till Bolaget.

o) Beslut om upptagande av lån, ställande av säkerhet eller upptagande av annan kredit till belopp som tillsammans med Bolagets tidigare långfristiga skulder överstiger belopp motsvarande 1 000 000 kronor.

p) Beslut om överlåtelse av aktier till annan kommun samt sådan kommuns tillträde till detta Avtal.

q) Beslut om ny kommuns inträde i Bolaget som aktieägare.

r) Beslut om att låta Bolaget hantera viss samverkansfråga, som inte tidigare hanterats av Bolaget.

s) Annan fråga av väsentlig betydelse för Bolaget.

9. Finansiering

9.1 Bolagets verksamhet ska i första hand finansieras genom dess aktiekapital och genom egengenererade medel. I Bolagets dagliga verksamhet debiteras Ägarkommunerna för de tjänster som ianspråktas. Debitering sker i enlighet med särskilt upprättad debiteringspolicy baserad på självkostnadsprincipen jämte administrativt påslag.

Samtliga kostnader som vid en normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt ska läggas till grund för självkostnadsberäkningen. Vid kostnadsberäkningen ska hänsyn tas till bolagets, och därmed även ägarkommunernas, behov av långsiktig hållbar ekonomi.

9.2 Ägarkommunerna åtar sig att om och i den mån det är nödvändigt för att täcka Bolagets förlust, lämna aktieägartillskott eller driftsbidrag till Bolaget med den fördelningsgrund som är baserad på invånarantalet i kommunerna. Detta fritar inte Bolaget från skyldigheten att hålla budget och ingångna avtal.

9.3 Om Ägarkommun inte fullgör sin skyldighet att, enligt punkt 9.2 ovan, vid behov tillskjuta kapital, har övriga Ägarkommuner rätt att påkalla inlösen enligt bestämmelserna i punkt 12 nedan.

10. Ny aktieägare

10.1 Endast kommuner kan vara aktieägare i Bolaget. Om annan kommun än Ägarkommun önskar inträda i Bolaget ska sådan fråga prövas av bolagsstämman i Bolaget. Som villkor för bifall gäller:

(i) att ytterligare anslutning är lämplig med hänsyn till Bolagets verksamhet;

(ii) att sådan kommun ansluter sig till detta Avtal i dess aktuella lydelse med nödvändiga justeringar; och

(iii) att inträdande kommun inträder i samtliga förpliktelser som på grund av detta Avtal åvilar Ägarkommun gentemot Bolaget eller dess långivare.

10.2 Om beslut fattas att annan kommun ska inträda som aktieägare i Bolaget ska sådan kommun tillskjuta 17 500 kronor till Bolagets aktiekapital och ska antalet aktier i Bolaget genom nyemission öka med 175 aktier.

11. Förköpsförbehåll

Ägarkommunerna förbinder sig att följa bolagsordningens bestämmelser om förköp.

12. Kontraktsbrott

12.1 Bryter Ägarkommun mot bestämmelse i detta Avtal och är avtalsbrottet av väsentlig betydelse för annan Ägarkommun och, i de fall det är möjligt, vidtar inte den avtalsbrytande Ägarkommunen rättelse inom trettio dagar efter mottagande av anmaning från annan Ägarkommun, har förfördelad(e) Ägarkommun(er) rätt att såväl säga upp detta Avtal enligt punkt 18 nedan som att lösa in avtalsbrytande Ägarkommuns aktier i förhållande till deras aktieinnehav i Bolaget. Uppsägnings- och inlösenrätten gäller fristående från varandra. Inlösen av aktier begränsar inte Ägarkommuns möjlighet att göra gällande andra påföljder i anledning av avtalsbrottet.

12.2 Inlösen av aktier ska ske genom att förfördelad(e) Ägarkommun(er) påkallar inlösen inom sextio dagar från avtalsbrytande Ägarkommuns mottagande av rättelseanmaning. När fristen löpt ut ska avtalsbrytande Ägarkommun, i förekommande fall, till inlösande Ägarkommun(er) överlämna aktiebreven vederbörligen transporterade på dem och inlösande Ägarkommun(er) ska antecknas som ägare till aktierna i Bolagets aktiebok. Priset för aktierna ska motsvara 75 % av akties andel av Bolagets substansvärde. Med substansvärde avses i detta fall Bolagets egna kapital varvid hänsyn ska tas till skatteeffekter avseende eventuella obeskattade reserver. Det förutsätts att bokfört värde överensstämmer med verkligt värde. Justeringar för avvikelse mellan bokfört värde och verkligt värde kan göras om avvikelsen är större än tio procent åt något håll. Köpeskillingen ska betalas inom trettio dagar från det att värdet fastställts.

13. Värdering

Om parterna inte kan komma överens om vad som ska anses utgöra substansvärde enligt punkt 12.2 ovan inom trettio dagar från det att förfördelad(e) Ägarkommun(er) påkallat inlösen enligt den nämnda punkten, ska Bolagets substansvärde baseras på och fastställas enligt Bolagets senast avgivna årsredovisning.

14. Bestämmelses ogiltighet

Skulle någon bestämmelse eller del av bestämmelse i Avtalet befinnas ogiltig ska detta inte innebära att Avtalet i sin helhet är ogiltigt utan ska endast medföra en skälig jämkning av Avtalet.

15. Överlåtelse

Ägarkommun har inte rätt att överlåta detta Avtal eller rättigheter och skyldigheter hänförliga till Avtalet utan övriga Ägarkommuners skriftliga medgivande.

16. Meddelanden

16.1 Uppsägning eller andra meddelanden avseende detta Avtal ska lämnas skriftligen genom bud eller rekommenderat brev till Ägarkommunernas vid var tid gällande postadress.

16.2 Meddelandet ska anses ha kommit mottagaren tillhanda

1. om avlämnat med bud; vid överlämnandet,
2. om avsänt med rekommenderat brev; två dagar efter avlämnande för postbefordran,
3. om avsänt med telefax; vid avsändandet om mottagande behörigen bekräftats, och
4. om avsänt med e-post; vid avsändandet om mottagande behörigen bekräftats.

16.3 Meddelande om adressändring eller ändrade uppgifter om kontaktpersoner och deras kontaktuppgifter ska ske i enlighet med bestämmelserna i denna punkt.

17. Avtalstid och avtalets upphörande

17.1 Detta Avtal gäller intill utgången av det kalenderår som infaller fem år efter den dag då samtliga Ägarkommuners kommunfullmäktige godkänt Avtalet och besluten vunnit laga kraft. Om Avtalet inte sägs upp av någon av Ägarkommunerna senast två år före avtalstidens utgång förlängs Avtalet på oförändrade villkor med fem år åt gången.

17.2 Säger Ägarkommun upp Avtalet ska uppsägande Ägarkommun samtidigt anses ha erbjudit övriga Ägarkommuner att förköpa den uppsägande Ägarkommunens aktier i enlighet med punkt 12, varvid priset per aktie emellertid skall motsvara 100 % av akties andel av substansvärdet. Utnyttjar övriga Ägarkommuner sin förköpsrätt utträder uppsägande Ägarkommun ur Avtalet. Utnyttjar övriga Ägarkommuner inte sin förköpsrätt upphör Avtalet att gälla enligt föreskriften i punkt 17.1. Oavsett om förköpsrätten utnyttjas eller ej av övriga Ägarkommuner ska Avtalet bestå mellan dessa.

17.3 Ägarkommunerna är överens om att lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag inte ska tillämpas på Avtalet. Skulle det förekomma tvingande likvidationsgrund enligt nu nämnda lag, som inte regleras särskilt i Avtalet, ska bestämmelserna i punkt 17.2 istället för lagens regler härom tillämpas mellan Ägarkommunerna. Härvid ska den Ägarkommun till vilken likvidationsgrunden kan hänföras anses som uppsägande Ägarkommun.

18. Uppsägning

18.1 Detta avtal gäller för Ägarkommun så länge Ägarkommun är aktieägare i Bolaget. Avtalet upphör att gälla för Ägarkommun som avyttrat eller blivit utlöst från hela sitt innehav av aktier i enlighet med Avtalets bestämmelser.

18.2 Ägarkommun har rätt att säga upp avtalet till omedelbart upphörande om annan Ägarkommun har begått ett väsentligt kontraktsbrott enligt punkt 12.1 ovan eller om Ägarkommun kommer på obestånd.

18.3 Uppsägning ska ske skriftligen och inom sextio dagar från det att Ägarkommun fick kännedom om den omständighet som utgör grund för uppsägningen.

18.4 En uppsägning av Avtalet innebär inte att Ägarkommuns rättigheter och skyldigheter i enlighet med Avtalet upphör att gälla förrän Ägarkommuns aktier slutligt har lösts av annan Ägarkommun. Avtalets bestämmelse om tvistlösning (punkt 19 nedan) gäller även efter det att Avtalet upphört att gälla.

19. Tvister

Tvister i anledning av detta Avtal ska slutligt avgöras av allmän domstol.

20. Ändringar

Ändringar i och tillägg till Avtalet ska för att vara giltiga upprättas skriftligen och undertecknas av samtliga parter.

Detta Avtal har upprättats i fyra likalydande exemplar, av vilka Ägarkommunerna erhållit varsitt.

För Kungälvs kommun
Datum 2019-12-19

Håkan Lindqvist

För Stenungsunds kommun
Datum 2019-12-19

För Tjörns kommun
Datum 20191210

För Lilla Edets kommun
Datum 2019-12-19

§ 69 Dnr: KS 2026/399

Årsredovisning 2025 för Tolkförmedling Väst och prövning av ansvarsfrihet för direktionen

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen noterar Tolkförmedling Västs uppföljning av internkontrollplan 2025.

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige godkänner Tolkförmedling Västs årsredovisning 2025.

Kommunfullmäktige beviljar Tolkförmedling Västs direktion ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Jäv

Maria Renfors (M) anmäler jäv och lämnar lokalen medan ärendet hanteras.

Sammanfattning av ärendet

Stenungsunds kommun blev medlem i Tolkförmedling Väst den 1 januari 2024. Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund vars ändamål är att tillgodose sina medlemmars, det vill säga Västra Götalandsregionen samt 45 kommuner, behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

Tolkförmedling Västs direktion har upprättat årsredovisning för verksamhetsåret 2025 och överlämnat denna till respektive förbundsmedlem för godkännande och prövning av ansvarsfrihet. Förbundet har under 2025 gjort ett ekonomiskt överskott om 17,3 mnkr, vilken inneburit att det negativa resultatet om – 215 tkr från 2023 kunnat regleras. Vidare kommer medlemmarna att erhålla utbetalning av överskott, vilket sker under våren 2026. Efter nämnda justeringar kvarstår ett överskott om 100 tkr för Tolkförmedling Väst år 2025.

Det föreligger sedan en tid tillbaka en lägre efterfrågan på tolk- och översättningsuppdrag, vilket Tolkförmedling Väst tidigare aviserat. Färre uppdrag innebär minskade intäkter. För att möta denna utveckling har Tolkförmedling Väst har under år 2025 genomfört

organisationsförändringar av den övergripande administrationen och samlokaliserat kontor. Förändringarna har inneburit minskade fasta kostnader och effektivare arbetssätt.

Av auktoriserad revisors uttalande framgår det att årsredovisningen upprättats i enlighet med tillämpligt lagrum och ger en rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per 31 december 2025. Förbundets förtroendevalda revisorer tillstyrker ansvarsfrihet för direktionen avseende verksamhetsåret 2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-10
Årsredovisning 2025 Tolkförmedling Väst
Revisionsberättelse förtroendevalda revisorer
Sakkunnigt biträdes yttrande över årsredovisningen
Direktionen Tolkförmedling Väst 2026-03-27 § 620

Beslut skickas till

kansli@tolkformedlingvast.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/399
2026-04-10

Maja Liisa Odelius
Kommunsekreterare

Till kommunfullmäktige

Årsredovisning 2025 för Tolkförmedling Väst och prövning av ansvarsfrihet för direktionen, verksamhetsår 2025

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen noterar Tolkförmedling Västs uppföljning av internkontrollplan 2025.

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige godkänner Tolkförmedling Västs årsredovisning 2025.

Kommunfullmäktige beviljar Tolkförmedling Västs direktion ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Sammanfattning av ärendet

Stenungsunds kommun blev medlem i Tolkförmedling Väst den 1 januari 2024. Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund vars ändamål är att tillgodose sina medlemmars, det vill säga Västra Götalandsregionen samt 45 kommuner, behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

Tolkförmedling Västs direktion har upprättat årsredovisning för verksamhetsåret 2025 och överlämnat denna till respektive förbundsmedlem för godkännande och prövning av ansvarsfrihet. Förbundet har under 2025 gjort ett ekonomiskt överskott om 17,3 mnkr, vilken inneburit att det negativa resultatet om – 215 tkr från 2023 kunnat regleras. Vidare kommer medlemmarna att erhålla utbetalning av överskott, vilket sker under våren 2026. Efter nämnda justeringar kvarstår ett överskott om 100 tkr för Tolkförmedling Väst år 2025.

Det föreligger sedan en tid tillbaka en lägre efterfrågan på tolk- och översättningsuppdrag, vilket Tolkförmedling Väst tidigare aviserat. Färre uppdrag innebär minskade intäkter. För att möta denna utveckling har Tolkförmedling Väst har under år 2025 genomfört organisationsförändringar av den övergripande administrationen och samlokaliserat kontor. Förändringarna har inneburit minskade fasta kostnader och effektivare arbetssätt.

Av auktoriserad revisors uttalande framgår det att årsredovisningen upprättats i enlighet med tillämpligt lagrum och ger en rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per 31

december 2025. Förbundets förtroendevalda revisorer tillstyrker ansvarsfrihet för direktionen avseende verksamhetsåret 2025.

Tolkförmedling Väst har bifogat uppföljning av internkontrollplan 2025, för kännedom.

Ekonomisk bedömning
Ärendet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys
Ärendet är av administrativ karaktär och medför inga konsekvenser för barn.

Bedömning utifrån Agenda 2030
De globala målen i Agenda 2030 berörs inte direkt av ärendet.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-10
Årsredovisning 2025 Tolkförmedling Väst
Revisionsberättelse förtroendevalda revisorer
Sakkunnigt biträdes yttrande över årsredovisningen
Direktionen Tolkförmedling Väst 2026-03-27 § 620
Uppföljning av internkontrollplan 2025, Tolkförmedling Väst

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Erik Bergman
Funktionschef

Beslut skickas till
kansli@tolkformedlingvast.se

ÅRSREDOVISNING
Dnr 26/0005-2
2025-03-27

Årsredovisning 2025

Organisationsnummer 222000–2972

Tolkförmedling Väst

Innehållsförteckning

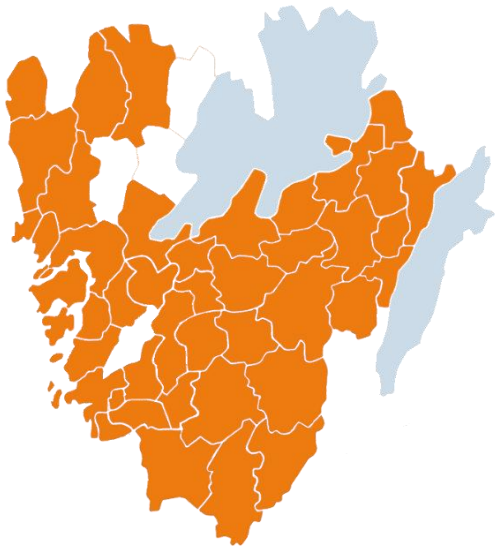
Inledning **3**
Vision 3
Ledord 3
Förvaltningsberättelse **4**
Översikt över verksamhetens utveckling 4
Organisation 5
Direktionen 5
Förbundets verksamhet 8
Tolkar och översättare 9
Kunder 13
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 13
Ekonomi 13
Likviditet 14
Utvärdering av ekonomisk ställning 14
Händelser av väsentlig betydelse 15
Minskning av antal kontor 15
Organisationsförändring 15
TFV uppmärksammade för sin AI-Tolk 15
Händelser efter räkenskapsperiodens slut 15
Styrning och uppföljning av verksamheten 16
Övergripande verksamhetsmål 16
Verksamhetsmål 2025 och måluppfyllelse 17
God ekonomisk hushållning 19
Balanskravsresultat 20
Balanskravsavstämning 20
Väsentliga personalförhållanden 21
Medarbetare 21
Tillsvidare- och visstidsanställda 21
Sysselsättningsgrad 22
Sjukfrånvaro 22
Pensioner 23
Förväntad utveckling 23

Budget 2025 25
Ekonomisk plan 2025–2027 25
Räkenskaper 26
Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner 26
Resultaträkning 26
Resultaträkning 26
Balansräkning 27
Kassaflödesanalys 28
Noter 29
Driftsredovisning 32
Utfall i förhållande till budget 32
Bakgrund till budget 32
Utfall 32
Förbundets investeringsverksamhet 33

Inledning

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund och dess ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk. Förbundet har tilldelats uppdraget att bedriva språktolkförmedling och är huvudman för verksamheten. Tolkförmedling Väst förser därmed medlemsorganisationernas verksamheter med språktolk. Förbundet bedriver även översättningsverksamhet.

Tolkförmedling Väst har varit i drift sedan 1 april 2013 och består idag av 46 medlemmar; Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Borås, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg och Öckerö.

Figur 1 Karta över förbundets medlemmar

Förbundet är en egen offentligrättslig juridisk person, fristående i förhållande till sina medlemmar. Medlemmarna har kvar ytterst ekonomiskt ansvar för verksamheten. Varje medlem har tillskjutit en krona per kommuninvånare som andelskapital. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

Förbundet styrs av en direktion bestående av ledamöter från respektive medlemsorganisation. Särskilt utsedda revisorer granskar förbundets verksamhet. Förbundet har sitt säte i Göteborg.

Vision

Genom att erbjuda kvalitativa språktolktjänster bidrar Tolkförmedling Väst till ökad integration i samhället.

Ledord

Förbundets ledord; professionalitet, tillgänglighet och trygghet är en del av förbundets varumärke. Ledorden talar om vad förbundet står för och ska genomsyra verksamheten.

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

De senaste åren har efterfrågan på tolk sakta minskat och kommer sannolikt fortsätta sjunka även de kommande åren. Nedgången är framför allt ett resultat av det minskade inflödet av nya tolkbehövande till landet.

Förbundet gjorde under 2025 ett stort överskott och det negativa resultatet om 215 tkr från 2023 återställdes därmed. Direktionen beslutade 2024 att återbetala 8,7 mkr av eget kapital till medlemmarna. På grund av ändrad redovisningsrutin belastade utbetalningen resultatet i stället för det egna kapitalet, vilket gav ett negativt resultat för 2024. Det negativa resultatet justerades genom att synnerliga skäl åberopades i bokslutet för 2024. Ytterligare underskott från tidigare år finns inte. För att 2025 års positiva resultat inte skulle öka det egna kapitalet beslutade direktionen i november att överskottet om 17,3 mkr undantaget 100 tkr, ska utbetalats till medlemmarna. Förbundet redovisar därmed ett resultat om 315 tkr för 2025. Efter reservering för utbetalning av överskott av 2025 års resultat samt återställt negativt resultat från 2023, redovisar förbundet i praktiken ett överskott om 100 tkr för året.

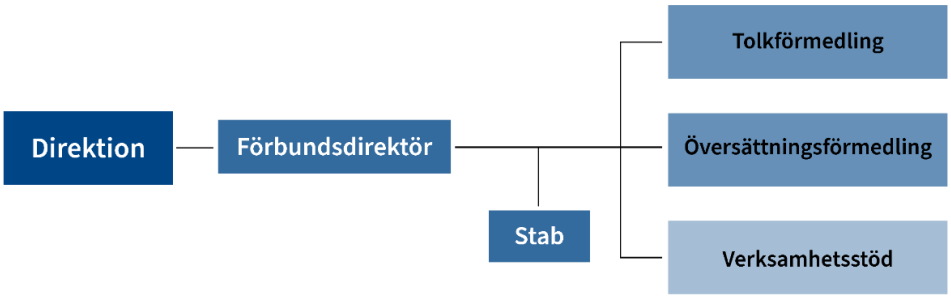
Soliditet och likviditet är lägre jämfört med 2024 vilket beror på att utbetalningen av överskottet för 2025, som verkställs under våren 2026, har reserverats i 2025 års bokslut som en kortfristig skuld. Förbundets soliditet och likviditet är god.

Förbundet (tkr)	2025	2024	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter	231 858	220 452	221 686	223 851	206 925
Verksamhetens kostnader	231 543	-224 402	-221 901	-213 340	-198 269
Årets resultat	315	-3 950	-215	4 177	5 442
Soliditet (%)	36%	47%	49%	50%	56%
Likviditet (%)	147%	171%	176%	190%	201%
Nettoinvesteringar	0	0	7 035	1 254	0
Långfristig skuld	0	0	0	0	0

Tabell 1 Översikt över verksamhetens utveckling 2021–2025.

Organisation

På uppdrag av direktionen leds tjänstemannaorganisationen av förbundsdirektören. Organisationen består av stab, verksamhetsstöd, tolk- och översättningsförmedling. Staben leds av förbundsdirektören. Tolk- och översättningsförmedlingen samt verksamhetsstöd leds av tre verksamhetschefer. Administrativt stöd inom IT, ekonomi, HR och lön köps av Mariestads, Törebodas och Gullspångs kommuner i samverkan. Verksamhetsspecifikt IT-stöd och verksamhetsanpassat telefonisystem köps separat.

Figur 2 Organisationsschema

Direktionen

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med direktion. Direktionens uppdrag regleras i kommunallagen och den förbundsordning som medlemmarna antagit. Direktionen har haft fyra möten under året, varav två genomförts på distans.

Direktionen för Tolkförmedling Väst utgjordes 2025-12-31 av:

Göteborgs Stad
Claudia Nistor Pedrini (S), ordförande
Zagros Hama Ada (M), ersättare

Alingsås kommun
Per-Gordon Tranberg (M), ledamot
Ulla Dalén (MP), ersättare

Bollebygd kommun
Fredrik Drugge (M), ledamot
Lisette Vermeulen (SD), ersättare

Dals-Eds kommun
Christina Virevik (C), ledamot
Carina Halmberg (S), ersättare

Falköpings kommun
Sture Olsson (M), ledamot
Niclas Hillestrand (S), ersättare

Västra Götalandsregionen
Dragan Dobromirovic (S), vice ordförande
Susanna Cassberg (M), ersättare

Bengtsfors kommun
Taiga Feldman Burgelis (M), ledamot
Bashir Sulaiman (S), ersättare

Borås Stad
Marie Samuelsson (S), ledamot
Birgitta Bergman (M), ersättare

Essunga kommun
Marie-Louise Svensson (M), ledamot
Pernilla Jönsson (M), ersättare

Grästorps kommun
Svante Classon (C), ledamot
Lars-Erik Tengeland (M), ersättare

Gullspångs kommun
Björn Thodenius (M), ledamot
Ann-Christin Erlandsson (S), ersättare

Herrljunga kommun
Mats Palm (S), ledamot
Gunnar Andersson (M), ersättare

Härryda Kommun
Maria Kornevik Jakobsson (C), ledamot
Siw Hallbert (S), ersättare

Kungälv kommun
Ulrica Brogren (S), ledamot
Dagmar Marcusson (S), ersättare

Lidköpings kommun
Rebecca Borck (S), ledamot
Per Gunnar Lindahl (M), ersättare

Lysekils kommun
Anders Nilsson (S), ledamot
Gunvor Andén Hanstål (M), ersättare

Marks kommun
Niklas Herneryd (L), ledamot
Kerstin Weimman-Lindén (M), ersättare

Mölndals stad
Shahla Alamshahi (S), ledamot
Delaram Wall (L), ersättare

Partille Kommun
Anette Nord (KD), ledamot
Eva Carlsson (S), ersättare

Skövde kommun
Maria Hjärtqvist (S), ledamot
Marie Ekman, (SP[2])ersättare

Stenungsunds Kommun
Maria Renfors (M), ledamot
Annika Åberg-Darell (V), ersättare

Götene kommun
Rebecka Franzén (GF[1]), ledamot
Björn Cavalli Björkman (S), ersättare

Hjo kommun
Eva-Lott Gram (KD), ledamot
Lars-Göran Svensson (S), ersättare

Karlsborgs kommun
Barbro Björklund (KD), ledamot
Hilkka Eskelinen (S), ersättare

Lerums kommun
Halim Azemi (S), ledamot
Yvonne Kuhlin (SD), ersättare

Lilla Edets kommun
Gitte Jensen (S), ledamot
Johan Sösaeter Johansson (SD), ersättare

Mariestads kommun
Richard Thorell (M), ledamot
Janne Jansson (S), ersättare

Munkedals kommun
Fredrik Roos Fylksjö (SD), ledamot
Liza Kettil (S), ersättare

Orust kommun
Veronica Almroth (L), ledamot
Martin Reteike (MP), ersättare

Skara kommun
Suzanne Johansson (C), ledamot
Marie Nilsson (M), ersättare

Sotenäs kommun
Gerardo Alas (S), ledamot
Roland Mattsson (M), ersättare

Strömstads kommun
Hans-Robert Hansson (L), ledamot
Merry Johansson (S), ersättare

[1] Götene Framtid
[2] Skövdepartiet

Svenljunga kommun
Ann-Louise Karlsson (M), ledamot
Patrik Harrysson (S), ersättare

Tibro kommun
Peter Söderlund (L), ledamot
Bodil Olsson (M), ersättare

Tjörns kommun
Cathrine Berntsson (L), ledamot
Tina Baudino (S), ersättare

Trollhättans Stad
Margreth Johnsson (S), ledamot
Dana Roman Blomster (KD), ersättare

Uddevalla kommun
Marie-Louise Andreasson (M), ledamot
Stefan Skoglund (S), ersättare

Vara kommun
Elin Härling (SD), ledamot
Fredrik Pettersson (S) ersättare

Vänersborgs kommun
Reidar Eriksson (S), ledamot
Gunnar Henriksson (L), ersättare

Tanums kommun
Roger Wallentin (C), ledamot
Birgitta Nilsson (M), ersättare

Tidaholms kommun
Zelal-Sara Yesildeniz (VT[3]), ledamot
Jonas Storm (S), ersättare

Tranemo kommun
Eva-Karin Haglund (S), ledamot
Erene Bertilsson (KD), ersättare

Töreboda kommun
Björn Lagerqvist (M), ledamot
Anne-Charlotte Karlsson (S), ersättare

Ulricehamn kommun
Sebastian Gustavsson (M), ledamot
Kari Isomaa (S), ersättare

Vårgårda kommun
Bengt Hilmersson (C), ledamot
Tony Willner (S), ersättare

Öckerö kommun
Sandra Svensson (M), ledamot
Thomas Wijk (S), ersättare

[3] Vi Tidaholm

Förbundets verksamhet

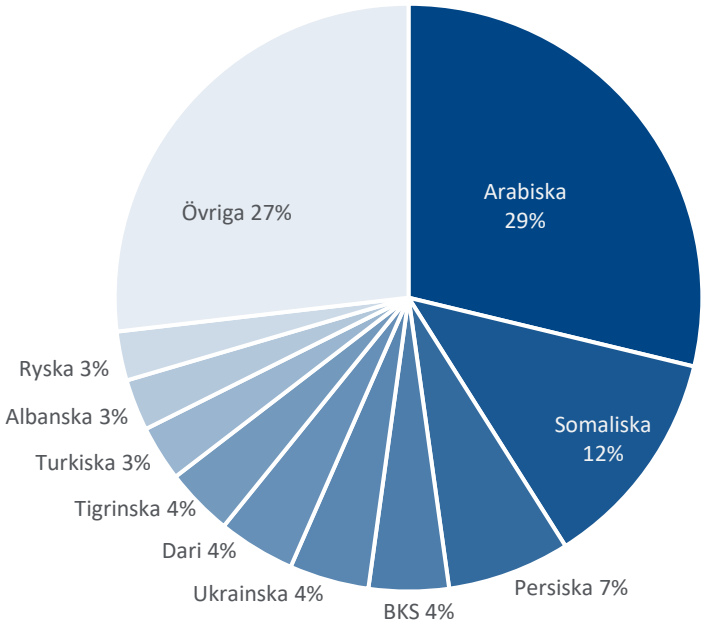
Tolkförmedling Väst har i uppdrag att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk. Förbundet tillhandahåller tolk dygnet runt, årets alla dagar. Tolkuppdrag utförs såväl på plats som på distans. Distanstolkning sker via ljud, med eller utan bild, för såväl korta meddelanden som längre tolkuppdrag. Akuta tolkuppdrag på distans tillsätts inom några sekunder. Ett AI-baserat tolkverktyg erbjuds som ett komplement till den mänskliga tolken vid enklare kommunikation. Bokning av förbundets tjänster kan ske digitalt via webben alternativt genom direktkontakt med förbundets förmedlingskontor. Förbundet erbjuder även olika översättningstjänster till sina medlemmar.

År	Antal utförda uppdrag	Procentuell tillsättning, tolkuppdrag	Antal utförda tolkuppdrag	Antal utförda översättnings-uppdrag
2025	312 510	99,5%	311 710	800
2024	313 533	99,4%	312 599	934
2023	329 156	99,1%	328 053	1 103
2022	349 349	99,2%	347 789	1 560
2021	341 088	99,1%	339 366	1 722

Tabell 2 Uppdrag och tillsättningsgrad

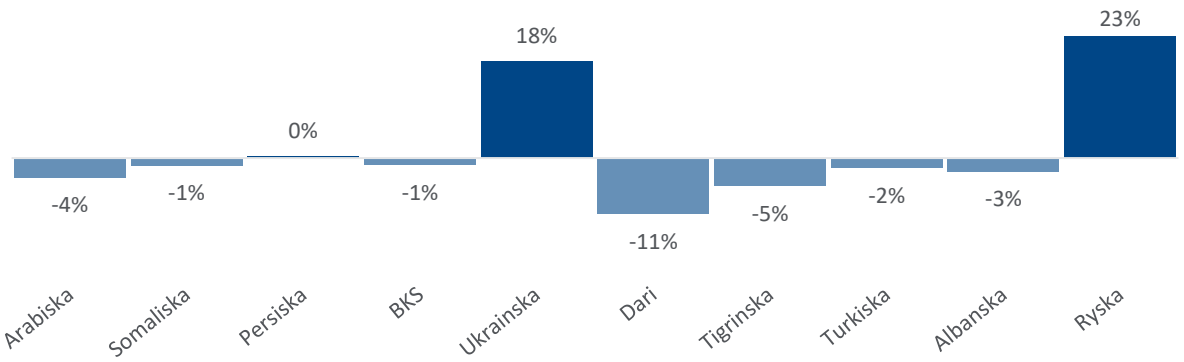
Under 2025 har förbundet utfört nära 313 000[4] uppdrag, vilket är marginellt mindre än budgeterat antal uppdrag för året, och i stort sett samma antal som året innan. Efterfrågan av tolk över tid är svårbedömd, men en minskad efterfrågan är förväntad. Det minskade tolkbehovet är framför allt ett resultat av de senaste årens minskade inflöde av nya tolkbehövande till landet. Tillsättningsgraden har ökat även under 2025 och ligger nu på 99,5 %.

Förbundet förmedlade under året tolkuppdrag på 149 olika språk och dialekter, vilket är fem språk fler än föregående år. Samtliga nytillkomna språk är numerärt mycket små. Arabiska och somaliska är liksom tidigare år de mest efterfrågade språken även om antalet uppdrag på dessa språk ligger något lägre än föregående år. Likaså har efterfrågan på dari minskat något.

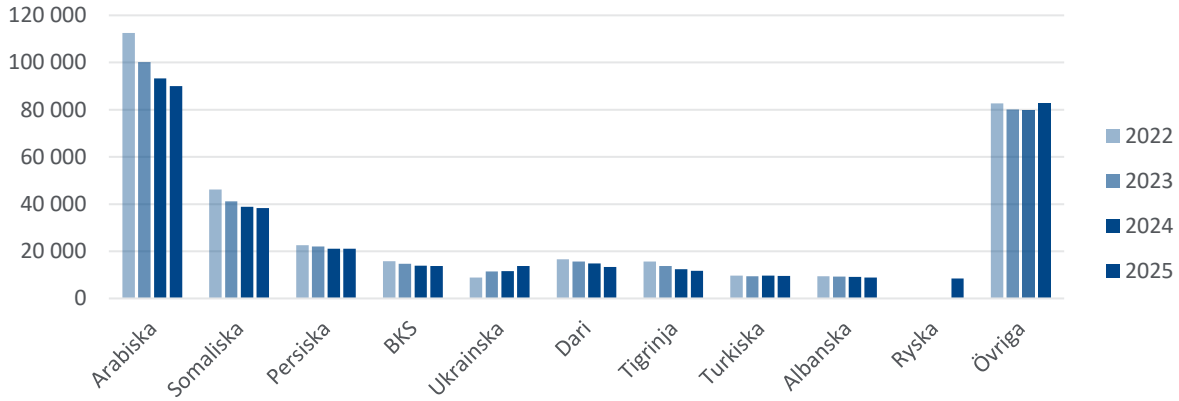
Figur 3 Språkfördelning 2025

[4] Av dessa 313 000 uppdrag är 0,3 % översättningsuppdrag

Figur 4 Procentuell förändring per språk jämfört med 2024.

Efterfrågan på ukrainska och ryska tolkar har dock fortsatt att öka. Ryska har under 2025 ersatt Sorani som det tionde mest efterfrågade språket.

Figur 5 Antal uppdrag per mest beställda språk 2022–2025

Förbundet har utfört översättningsuppdrag på 51 olika språk under året. Vanligast är att översättningar görs från svenska till ett annat språk. De flesta översättningarna har gjorts till engelska, arabiska, somaliska, persiska och finska. De största språken, där översättning görs från ett annat språk till svenska är arabiska, ukrainska, engelska och turkiska.

Tolkar och översättare

Den 31 december 2025 hade förbundet 1 472 aktiva uppdragstagare. Av dessa var 1 382 tolkar vilket är 20 fler jämfört med föregående år. Förbundet hade även 155 aktiva översättare, knappt tio fler än året innan. Totalt var 65 uppdragstagare aktiva som både tolk och översättare.

	2025	2024	2023	2022	2021
Antal tolkar	1382	1362	1295	1160	1078
Antal översättare	155	146	137	116	109
- varav både tolk och översättare	65	58	44	37	33
Uppdragstagarnas samtliga auktorisationer	454	411	377	289	273
- Varav sjukvårdsauktorisationer	114	96	89	76	69

Tabell 3 Statistik över förbundets aktiva uppdragstagare

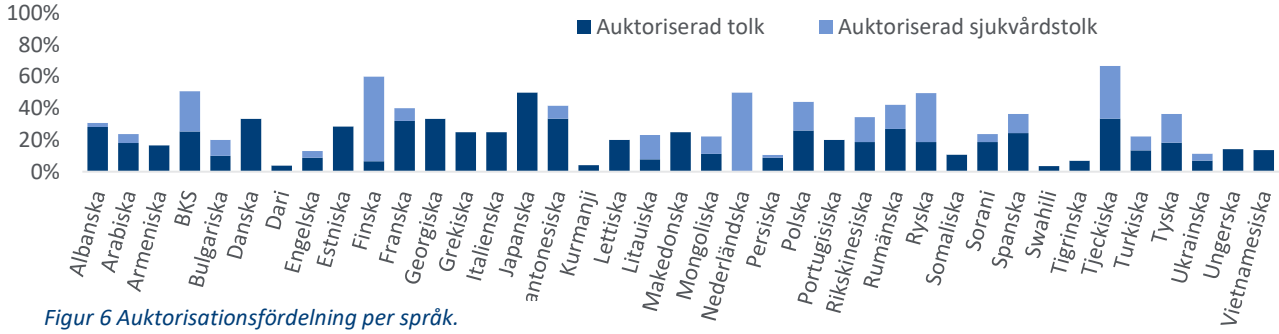
I Sverige talas uppskattningsvis 200 [5]språk. Kammarkollegiet ansvarar för auktorisation av tolkar och översättare. Möjligheten till auktorisation erbjuds dock endast i 50 språk för tolkar respektive 30 språk för översättare. En uppdragstagare kan vara auktoriserad på flera språk.

Förbundets uppdragstagare innehar tillsammans totalt 454 olika auktorisationer vilket återigen är en kompetensökning jämfört med föregående år. Av förbundets tolkar är 25% auktoriserade vilket är en spegling av den generella tillgången av auktoriserad tolk. 114 av förbundets 351 auktoriserade tolkar innehar även sjukvårdsauktorisation. Antalet tolkar med sjukvårdsauktorisation har ökat med hela 18 personer.

Språk	Antal uppdrag	Antal tolkar	Auktoriserad tolk	Auktoriserad sjukvårdstolk
Arabiska	89 945	227	54	13
Somaliska	38 337	129	14	0
Persiska	21 140	103	11	2
Bosniska/kroatiska/serbiska	13 759	59	30	15
Ukrainska	13 693	87	10	4
Dari	13 301	77	3	0
Tigrinska	11 715	57	4	0
Turkiska	9 535	45	10	4
Albanska	8 858	39	12	1
Ryska	8 443	90	45	28
Sorani	8 371	45	11	3
Polska	7 191	49	22	9

Tabell 4 Tolkuppdrag i relation till antal tolkar och auktorisationsnivå på de tolv mest efterfrågade språken per 31 december 2025.

Tillgången på auktoriserade tolkar är begränsad och inte alltid i paritet med vilka språk som efterfrågas. På arabiska, förbundets mest efterfrågade språk, med totalt 227 tolkar är 54 tolkar auktoriserade, varav 13 med sjukvårdsauktorisation. Somaliska är det näst mest efterfrågade språket och förbundet har 129 aktiva somaliska tolkar, 14 av dessa är auktoriserade, dock ingen med sjukvårdsauktorisation. En stor andel av tolkarna inom språkgrupperna bosniska, kroatiska, serbiska (BKS) och ryska är auktoriserade och flera innehar även sjukvårdsauktorisation. Ryska är ett mindre efterfrågat språk, även om en ökning skett efter Rysslands invasion av Ukraina. Förbundet har auktoriserade tolkar i 39 olika språk.

Figur 6 Auktorisationsfördelning per språk.

[5] Flerspråkighet. Institutet för språk och folkminnen.

Förbundet arbetar kontinuerligt med att rekrytera tolkar och fokus ligger framför allt på att attrahera redan utbildade och om möjligt auktoriserade tolkar. Under året har totalt 176 tolkar och nio översättare rekryterats. Av de rekryterade tolkarna var 116 redan utbildade och 27 auktoriserade, varav sju med sjukvårdsauktorisation. Av de rekryterade översättarna var fyra auktoriserade translatorer och en även sedan tidigare aktiv tolk i förbundet.

År	Tolkar	Sjukvårds-auktoriserade tolkar	Auktoriserade tolkar	Utbildade tolkar	Översättare	Auktoriserade translatorer
2025	176	7	27	116	9	4
2024	178	3	22	91	15	4
2023	164	3	18	72	17	6
2022	161	3	9	64	10	3
2021	76	9	16	32	13	8

Tabell 5 Antal rekryterade tolkar/översättare samt fördelning per utbildningsnivå.

Totalt genomförde 46 tolkaspiranter förbundets rekryteringstest under året vilket var en halvering mot tidigare år. Intresset för att tolka för förbundet har varit fortsatt stort hos redan utbildade tolkar, vilket förklarar varför färre gjort det grundläggande rekryteringstestet. Av de testade tolkaspiranterna fick 67% godkänt resultat, vilket är en ökning från tidigare år. Tolkar i mindre frekventa språk och dialekter efterfrågas alltmer, därmed har tolkar i bland annat språken blin, beembe, sichuan, ilkonao, kuku och norska rekryterats under året. Behovet av ukrainska tolkar har fortsatt varit stort under året, likaså efterfrågan på engelska tolkar. Under året har 21 ukrainska och 18 engelska tolkar rekryterats.

År	Antal personer som genomfört rekryteringstest	Andel godkända resultat, rekryteringstest	Antal utfärdade kursintyg	Antal personer som genomgått SRHR-utbildning
2025	46	67%	336	25
2024	86	60%	231	35
2023	73	48%	127	73
2022	97	70%	224	65
2021	36	47%	268	10

Tabell 6 Test- och utbildningsstatistik

Förbundet uppmuntrar aktiva tolkar och översättare att höja sin kompetens, bland annat genom att stötta inför preparandkurs och auktorisationsprov. 25 av förbundets anlitade tolkar, har auktoriserats och 17 har erhållit sjukvårdsauktorisation under året. 21 tolkar har även höjt sin kompetensnivå till utbildad tolk, vilket är nivån under auktorisation. En översättare har erhållit auktorisation som translator.

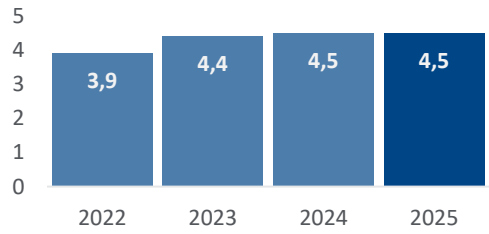
Förbundets interna kurser för tolkar har även under 2025 varit mycket populära. Genom att samtliga kurser erbjuds på distans möjliggörs deltagande för alla tolkar oavsett bostadsort. Under året har 40 tolkar genomgått SRHR[6]-utbildning, 88 tolkar har gått kursen ”Våld i nära relationer”, 49 tolkar har gått ”Fördjupningskurs Psykiatri och psykisk ohälsa”, 30 tolkar har gått

[6] Sexuell och Reproduktiv Hälsa och Rättigheter

”Fördjupningskurs Socialtjänst” och 42 tolkar har gått ”Att tolka i skolan”. Under året har 127 tolkar genomfört förbundets interna digitala introduktionskurs. Från och med hösten 2025 är introduktionskursen obligatorisk för alla nyrekryterade tolkar.

Vid två tillfällen under året har förbundets uppdragstagare bjudits in till webbinarier på temat ”Kvalitet”. Förbundet har dessutom tillsammans med Röda Korset även erbjudit ett webbinarie avseende ”Tolkning vid behandling av svår psykisk ohälsa”. Vid dessa webinarier har närmare 400 uppdragstagare deltagit. I slutet av maj bjöds förbundets tolkar och översättare in till en vårträff med lättare förtäring, där drygt 60 uppdragstagare närvarade. Aktiviteten blev mycket lyckad, trots att den från början planerade utomhusaktiviteten fick hållas inomhus på grund av vädrets makter. I december hölls den traditionsenliga julfikan för förbundets tolkar och översättare. Återigen blev denna tillställning, och även årets julklapp mycket uppskattad av de närmare 120 uppdragstagare som slöt upp.

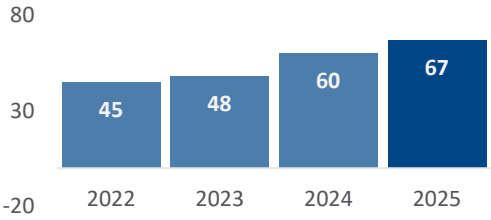
Under hösten skickades den årliga tolkenkäten ut i syfte att fånga upp upplevelsen av Tolkförmedling Väst som uppdragsgivare. Totalt inkom 814 svar vilket motsvarar en svarsfrekvens om 61%. Tolkarna var även i år mycket positiva. Nöjd-Tolk-Index (NTI) ligger som föregående år på hela 4,5 av 5 möjliga.

Figur 7 Nöjd-Tolk-Index, NTI (skala: 1–5)

För fjärde året i rad ökade Employee Net Promotor Score (eNPS), det vill säga i vilken grad tolkarna rekommenderar Tolkförmedling Väst som uppdragsgivare. Årets eNPS nådde den imponerande nivån 67 på skalan -100 till +100. Liksom tidigare år inkom många frisvar i form av synpunkter och idéer, vilka beaktas i förbundets kvalitets- och utvecklingsarbete.

Figur 8 Tolkarnas ambassadörskap, eNPS (skala: -100 till +100)

TFV AI-Tolk

Sedan december 2024 erbjuder förbundet ett AI-baserat tolkverktyg, vilket uppfyller kraven på datasäkerhet och patientsekretess. TFV AI-Tolk är tänkt att användas som ett komplement till den mänskliga tolken vid enklare kommunikation. Verktyget har under året företrädesvis använts i vardagskommunikationen med inneliggande patienter. I de medicinska, mer komplexa samtalen används den mänskliga tolken.

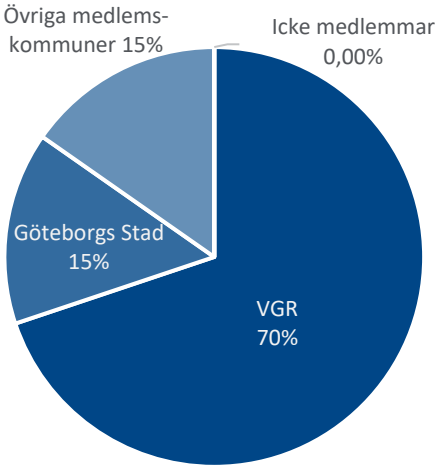
Användningen av TFV AI-Tolk ligger på en relativt låg nivå, vilket sannolikt är kopplat till olika verksamheters anpassning till ny teknik. Under året har

verktyget använts i ett 40-tal verksamheter, framför allt inom hälso- och sjukvård. Terminologin har under året utvecklats och 14 nya språk har lagts till.

Kunder

Den 31 december 2025 hade förbundet 4 086 registrerade medlemskunder. 99,99 % av uppdragen köptes av förbundets medlemmar[7]. Västra Götalandsregionen stod för 70 % av förbundets uppdrag under året vilket är samma andel som året innan.

I motsats till tolkuppdragen där Västra Götalandsregionen beställer större delen av uppdragen så beställer medlemskommunerna nästan 70 % av samtliga översättningsuppdrag. Resterande del beställs av Västra Götalandsregionens verksamheter.

Figur 9 Fördelning av bokade uppdrag

Kundarbete

Förbundets stora kundfokus har under året genererat ett löpande kundarbete i verksamheten. Under våren skickades den årliga kundenkäten ut för mätning av Nöjd-Kund-Index (NKI). Återigen ökade kundnöjdheten och för 2025 uppgick NKI till otroliga 83 på skalan 1 till 100. I de många frisvar som inkommit inhämtades värdefulla synpunkter från kunderna för verksamhetens utveckling.

Under året har fem öppna webbinarier och tio specialanpassade informationsmöten, såväl på plats som på distans, genomförts för förbundets kunder i syfte att öka förutsättningarna för effektiva och kvalitativa samtal genom tolk. Totalt deltog 378 personer. Även sex informationstillfällen avseende förbundets AI-tolkverktyg har erbjudits förbundets kunder. Tolkförmedling Väst har som tidigare år även bjudits in till utbildningen för specialistläkare och sjuksköterskor i syfte att utbilda i tolkanvändning. För att synliggöra de kulturella utmaningar som kan uppkomma i samtal genom tolk erbjuds förbundets kunder föreläsningen Kulturdialog. Kulturdialog har under året genomförts på plats hos sju olika kunder. Totalt har 245 personer deltagit.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomi

I enlighet med förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen. Om årets kostnader inte täcks ska finansieringen av underskottet fördelas mellan medlemmarna i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet.

Verksamheten ska i enlighet med ett av de övergripande verksamhetsmålen bedrivas kostnadseffektivt. Intäkterna kommer genom förmedling av tolktjänster och förbundets största

[7] Förbundet utför i ett fåtal akuta situationer tolkuppdrag till domstol och polis.

kostnader är arvoden för utförda tolkuppdrag. Såväl den totala kostnaden för arvoden som den totala intäkten är direkt kopplat till hur många tolktjänster som utförs.

Tolkförmedling Väst har en checkkredit hos bank på 10 mkr.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,2 mkr.

Likviditet

Förbundet har haft en god likviditet under 2025 och checkkrediten har inte nyttjats under året.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förbundet finansieras av intäkter från de tjänster som medlemmarna köper enligt självkostnadsprincipen. Sedan start har förbundet byggt upp ett stabilt eget kapital. Det ekonomiska överskottet tillsammans med medlemsandelarna är förbundets likvida medel.

Direktionen har fastställt att lägsta nivå på eget kapital ska vara 22 mkr, vilket motsvarar sex månaders löpande driftskostnad. Direktionen har årligen tagit beslut om återbetalning om eget kapital för att reglera nivån på det egna kapitalet vid positivt resultat. Från och med 2025 kommer, i enlighet med revisorernas rekommendation, inte eget kapital längre återbetalas. I stället kommer eventuellt en utbetalning av överskott ske. Då 2025 visade ett stort positivt resultat beslutade direktionen i november att överskott överstigande 100 tkr ska utbetalas till medlemmarna. Utbetalningen sker under våren 2026 och beloppet reserveras i bokslutet för 2025.

Förbundets checkkredit kan komma att nyttjas om utbetalning av överskott sammanfaller med större inbetalningar, varför checkkrediten är beslutad att finnas kvar.

Sedan driftstarten 2013 har likviditeten varit god och alla investeringar har klarats med egna medel. Det överskott som genererats i förbundet gör att den ekonomiska ställningen är god.

Händelser av väsentlig betydelse

Minskning av antal kontor

Förbundets verksamhet är sedan april samlokaliserad i Göteborg, då lokalkontoret i Mariestad avvecklades. Förändringen innebar såväl ekonomiska som bemanningsmässiga effektiviseringar då samlokaliseringen har skapat bättre förutsättningar för samarbeten och därmed effektivare arbetsprocesser. Förbundets tolk- och översättningsförmedling leds nu av två verksamhetschefer i stället för som tidigare fyra. De senaste årens anpassning av antalet kontor, och därmed förbundets fasta kostnader, har bidragit till att förbundet kan möta den förväntade minskade efterfrågan på tolktjänster.

Organisationsförändring

Som ett led i avvecklingen av förbundets lokalkontor och den numera samlokaliserade verksamheten gjordes i januari en organisationsförändring av den övergripande administrationen, i syfte att effektivisera verksamheten och stärka kompetensen inom olika specialistområden. Förbundets kanslifunktion, tidigare organisatoriskt placerad under förbundsdirektören, löstes upp. En enhet för verksamhetsstöd inrättades, under vilken såväl systemförvaltning som systemutveckling samt verksamhetsutveckling och kommunikation samordnades. Även rekrytering och utbildningssamordning för tolkar ingår i enhetens verksamhet som leds av en verksamhetschef. Funktionerna förbundssekreterare, förbundscontroller och utvecklingsstrateg bildar nu i stället förbundsdirektörens stab.

TFV uppmärksammade för sin AI-Tolk

Det, i december 2024, driftsatta AI-tolkverktyget; TFV AI-Tolk, har under året uppmärksammats av flera regioner och kommuner, både medlemmar och icke medlemmar. Förbundet har bjudits in till flera nationella IT- och AI-nätverk för att berätta om AI-tolkverktyget. TFV AI-Tolk ingår också sedan hösten 2025 i en studie, vars syfte är att undersöka om ett AI-tolkverktyg kan minska vårdtiderna för inneliggande patienter.

Händelser efter räkenskapsperiodens slut

Det finns inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Styrning och uppföljning av verksamheten

Förbundet bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som säkerställer att verksamheten kontinuerligt utvecklas och möter de krav som ställs av medlemmar, kunder och andra intressenter. Genom ledningssystemet, certifierat enligt ISO-standard 9001 (kvalitet) och 45001 (arbetsmiljö), har en stabil grund skapats för enhetliga arbetssätt, tydliga processer och ständiga förbättringar. Arbetet har under året kompletterats av internkontroller, internrevision samt uppföljning av interna avvikelser. Verksamhetens nyckeltal har månatligen följts upp.

Övergripande verksamhetsmål

Tolkförmedling Väst ska tillgodose medlemmarnas behov av språktolk och ska vara det självklara valet av förmedling för professionella uppdragstagare. Förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare där alla medarbetare vet sitt uppdrag och vem vi är till för. Tolkförmedling Väst ska vara i framkant och en förebild för andra. Förbundets värdegrund ska vara ett gemensamt förhållningssätt och verksamheten ska genomsyras av professionalitet, tillgänglighet och trygghet i alla led.

Tolkförmedling Väst ska

- ha god tillgänglighet och likvärdig service till förbundets kunder
- hantera och tillvarata såväl kundernas som uppdragstagarnas synpunkter för verksamhetens kvalitetssäkring och utveckling
- bedriva en hållbar verksamhet och arbeta kostnadseffektivt
- verka för ökad kunskap om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar i samhället.

Måluppfyllelse av övergripande mål

Tillgängligheten av tolkar har under året varit god. Den höga andelen distanstolkning i kombination med ett kontinuerligt och systematiskt rekryteringsarbete säkerställer att kundernas tolkbehov tillgodoses. Genom tydliga och, i organisationen, gemensamma rutiner säkerställs även likvärdig service till förbundets olika kunder.

För att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten sker ett kontinuerligt och systematiskt arbete med inkommande synpunkter från såväl kunder som uppdragstagare.

Genom uppföljning och utveckling utifrån kundens behov, liksom en kontinuerlig utvärdering av såväl interna arbetsprocesser som organisationsstruktur säkerställs en hållbar och kostnadseffektiv verksamhet.

Förbundet erbjuder kundanpassad information och utbildning, såväl på plats som på distans för att öka kunskapen om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkar. Dessutom erbjuds kunderna så kallade Kulturdialoger, vilka syftar till att synliggöra de kulturella utmaningar som kan uppkomma i samtal genom tolk. Förbundet föreläser även regelbundet om tolkanvändning för studenter som kommer nyttja tolk i sina framtida yrkesroller.

Verksamhetsmål 2025 och måluppfyllelse

Direktionen har fastslagit följande verksamhetsmål:

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Indikator	Utfall 2024	Målvärde 2025	**Utfall 2025**
Andel tillsatta beställningar ska överstiga 99%.	99,4%	>99%	99,5%
Andel tillfällen tolkar kommer sent eller uteblir från bokade uppdrag ska understiga 1%.	1,0%	<1%	1,0%

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Indikator	Utfall 2024	Målvärde 2025	**Utfall 2025**
Andel hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserad sjukvårdstolk ska uppgå till minst 12%.	12,5%	≥12%	13,6%
Andel uppdrag som utförs av auktoriserad tolk ska uppgå till minst 32%.	33,6%	≥32%	37,9%
Andel uppdrag som utförs av utbildad tolk ska uppgå till minst 55 %.	54,7%	≥55%	51,2%

Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas

Indikator	Utfall 2024	Målvärde 2025	**Utfall 2025**
Andel beställningar som inkommer via digitala tjänster ska uppgå till minst 83%.	79,5%	≥83%	81,5%
Nöjd-Kund-Index (NKI) ska uppgå till minst 80.	81	≥80	83

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Indikator	Utfall 2024	Målvärde 2025	**Utfall 2025**
Sjukfrånvaron ska understiga 6%.	11,2%	<6%	7,1%
Hållbart medarbetarengagemang (HME)[8] ska uppgå till minst 90.	92	≥90	92

Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet

Indikator	Utfall 2024	Målvärde 2025	**Utfall 2025**
Andel uppdrag som utförs på distans ska uppgå till minst 72%.	70,1%	≥72%	72,2%

[8] Hållbart medarbetarengagemang (HME) är ett index som väger samman medarbetarnas upplevelse av ledarskap, motivation och styrning.

Måluppfyllelse av verksamhetsmål

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Utfallet av andelen tillsatta beställningar blev 99,5 % vilket även i år är en höjning jämfört med året innan. Den högre tillsättningsgraden är sannolikt ett resultat av kontinuerlig rekrytering av tolkar på efterfrågade språk, framför allt framgångsrik rekrytering av tolkar inom numerärt små språk. Likaså är den fortsatt relativt höga andelen uppdrag på distans en bidragande faktor till ökad tillsättningsgrad. Andelen uppdrag där tolkar kommer sent eller uteblir från bokade uppdrag ska vara mindre än 1%. Liksom föregående år blev utfallet 1,0 %. I likhet med föregående år är utfallet framför allt relaterat till platstolkning i centrala Göteborg där oförutsebara trafikstörningar hindrat tolkarnas framkomlighet.

Målet att ha en pålitlig leverans bedöms ha uppnåtts, trots att en av indikatorernas målvärde inte uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Utfallet av såväl andelen uppdrag som utförs av auktoriserad tolk som andelen hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserad sjukvårdstolk har ökat jämfört med föregående år. Ökningen beror bland annat på att tolkning på distans ökar, och att tolkarnas tid i större utsträckning kan nyttjas till effektiv tolktid. Då uppdragen tillsätts med högsta tillgängliga kompetens utförs därför fler uppdrag av auktoriserade tolkar. Det faktum att förbundet under året har rekryterat 27 nya auktoriserade tolkar, varav sju även har sjukvårdsauktorisation, samt att 21 av förbundets befintliga tolkar erhållit auktorisation under året, har bidragit till den högre andelen uppdrag som utförts av auktoriserade tolkar.

Andelen uppdrag som utförts av nivån utbildad tolk har minskat, vilket är kopplat till att andelen uppdrag som utförts av auktoriserade tolkar har ökat. Utfallet ses därmed inte som negativt då tolkuppdragen i stället utförts av högre kompetensnivåer.

Målet att tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar bedöms ha uppnåtts, trots att en av indikatorernas målvärde inte uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas

Trots att andelen beställningar som inkommit via digitala tjänster har ökat med 2 procentenheter under 2025, har inte målvärdet uppnåtts. Förbundets bokningssystem utvecklas kontinuerligt för att optimera användarvänligheten och därmed möjliggöra att beställningar i största möjliga mån inkommer via digitala tjänster. Dock finns det, och troligtvis kommer det alltid att finnas, ett visst behov av manuell hantering av beställningar. Hur stor andel är svår att bedöma. Den avtagande ökningen av andelen beställningar inkomna via digitala tjänster tyder dock på att målvärdet för året var högt satt.

Årets NKI-mätning (Nöjd-Kund-Index) visade på en fortsatt ökad kundnöjdhet. Utfallet ökade från 81 till otroliga 83 (skala 1 till 100), vilket var 3 procentenheter över målvärdet om minst 80. Även i år var svarsfrekvensen hög och många frisvar inkom, vilka ligger till grund för förbundets utvecklingsarbete i syfte att möte kundernas behov.

Målet att ligga i framkant och att verksamheten ska utvecklas bedöms därmed inte i sin helhet vara uppnått, då en av indikatorerna inte uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Det kontinuerliga värdegrundsarbetet som bedrivs i verksamheten bedöms ha en fortsatt positiv inverkan på förbundets arbetsmiljö. Den höga ambitionsnivån att hållbart medarbetarengagemang (HME) skulle överstiga 90 uppnåddes, då snittvärdet för årets fyra mätningar uppgick till hela 92. Detta trots att det under första kvartalet fanns ett sviktande medarbetarengagemang kopplat till nedstängningen av kontoret i Mariestad.

Även om sjukfrånvaron under 2025 markant sjunkit jämfört med året innan, är den fortfarande något högre än önskat. Frånvaron är dock kopplad till ett fåtal personers, icke arbetsrelaterade, långtidsfrånvaro. Trots att målvärdet om 6 % sjukfrånvaro inte uppfylldes då utfallet för året blev 7,1 %, bedöms förbundet vara en välfungerande organisation med god arbetsmiljö. Något som det höga HME-värdet tydligt visar.

Målet att förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare bedöms ha uppnåtts, trots att en av indikatorernas målvärde inte uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet

Andelen uppdrag som utförts på distans har även i år ökat. Under 2025 utfördes 72,2 % av uppdragen på distans, vilket var en ökning om 2 procentenheter och strax över målvärdet om minst 72 %. Genom distanstolkning blir kundens kostnad lägre och tolkens tid kan nyttjas mer effektivt samtidigt som miljöpåverkan minskar.

Målet att bedriva en hållbar verksamhet bedöms därmed uppnått.

God ekonomisk hushållning

I enlighet med kommunallagen ska förbundet ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Verksamheten ska genomsyras av en god ekonomisk hushållning både i ett kort- och i ett långsiktigt perspektiv. Kännetecken för detta är bland annat att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna och att resultatet, sett över en längre period, är positivt.

För 2025 har direktionen fastslagit följande finansiella mål rörande god ekonomisk hushållning:

- Den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat
- Checkkrediten ska inte nyttjas

Den löpande verksamheten visar ett positivt resultat för 2025. Likviditeten har varit god och checkkrediten har inte nyttjats. Förbundet bedöms ha en god soliditet. Förbundet bedöms ha uppfyllt fyra av fem verksamhetsmål samt de finansiella målen. Sammantaget bedöms förbundet ha en god ekonomisk hushållning.

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att förbundets intäkter måste vara högre än kostnaderna. Om resultatet i bokslutet är negativt och det egna kapitalet därmed minskar, är förbundet skyldig att inom tre år återställa det egna kapitalet. På grund av förändrad redovisning avseende tidigare återbetalning av eget kapital redovisades ett negativt resultat om 3 950 tkr för 2024. Det negativa resultatet för 2024 justerades genom att synnerliga skäl åberopades i 2024 års redovisning. Det negativa resultat ska därmed inte återställas. Ett negativt resultat om 215 tkr från 2023 återställs genom 2025 års positiva resultat. Ytterligare underskott från tidigare år finns inte.

Från och med 2025 kommer eget kapital inte längre återbetalas. I stället kan utbetalning av överskott ske. Då 2025 visade ett stort prognostiserat positivt resultat beslutade direktionen i november att överskott överstigande 100 tkr ska utbetalas till medlemmarna. Vid årets slut, efter utbetalning av överskott för 2025 återstår ett positivt resultat om 315 tkr, vilket återställer det negativa resultatet från 2023. Det negativa resultatet från 2024 justerades genom att synnerliga skäl åberopades. Balanskravet uppfylldes därmed för år 2025.

Den ekonomiska ställningen bedöms bra då likviditeten och soliditeten varit god under året. Förbundet har en långsiktig god ekonomisk hushållning.

Balanskravsavstämning

(tkr)	2025	2024	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	**315**	**- 3 950**	**-215**
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**315**	**-3 950**	**-215**
Årets balanskravsresultat	**315**	**-3 950**	**-215**

Redovisning av återställning av balanskrav

(tkr)	2025	2024	2023
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	**-215**	**-215**	**0**
- Varav 2023	-215	-215	0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	**315**	**-3 950**	**-215**
+ Synnerliga skäl att inte återställa	0	3 950	0
+ Synnerliga skäl för att återställa under längre tid	0	0	0
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	**0**	**-215**	**-215**
UB Synnerliga skäl som ska återställas över längre tid	0	0	0
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	**0**	**-215**	**-215**
- Varav från år 2023, återställs senast 2026	0	-215	-215

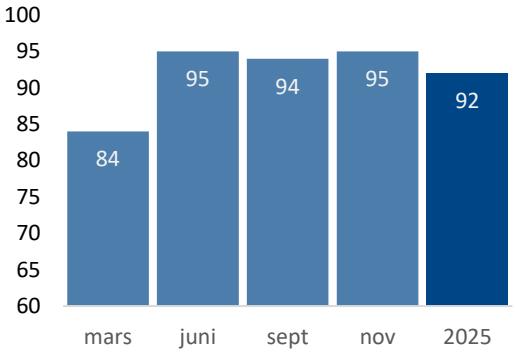
Väsentliga personalförhållanden

Medarbetare

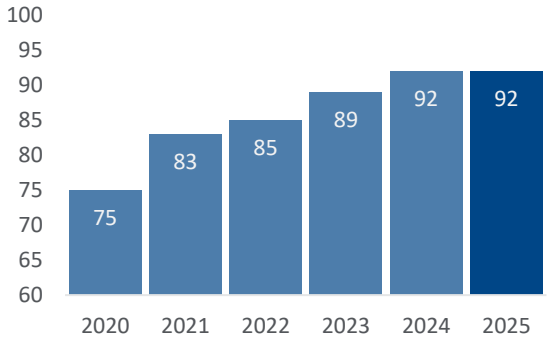
Efter omorganisation i januari är verksamheten uppdelad i två enheter för tolkförmedling, en för översättningssamordning och en för verksamhetsstöd samt stab. Samtlig verksamhet är sedan april samlokaliserad i Göteborg. Efter en period av förändring har organisationen under hösten stabiliserats i sin nya form och i december kompletterats med en ny verksamhetschef.

Även om det under första kvartalet fanns ett sviktande medarbetarengagemang (HME) kopplat till nedstängningen av kontoret i Mariestad är det totala medarbetarengagemanget i förbundet mycket högt. Det kontinuerliga värdegrundsarbetet som bedrivits i organisationen under flera år har en tydlig positiv effekt, vilket framgår av utfallet i arbetsmiljöverktyget Winningtemp, samt i årets mätningar av HME som för andra året i följd uppgick till hela 92 av 100 möjliga.

Figur 10 HME-mätningar 2025

Figur 11 HME-mätningar 2020–2025

Förbundsdagen genomfördes som tidigare år i december. Årets externa föreläsare Linda Hammarstrand genomförde en mycket energifylld förmiddag under rubriken ”Arbeta tillsammans, inte bredvid”. Eftermiddagen fortsatte på temat ”Tillsammans blir vi bättre”. Dagen var som alltid mycket uppskattad av förbundets medarbetare och dess värde för verksamheten är tydlig.

Årets löneöversyn genomfördes i enlighet med avtal och ny lön betalades ut i maj med retroaktivitet för april. Löneöversynen föregicks av en lönekartläggning där inga osakliga löneskillnader förelåg.

Tillsvidare- och visstidsanställda

Per den 31 december 2025 hade förbundet 40 tillsvidareanställda arbetstagare samt en provanställd. Av de tillsvidareanställda arbetstagarna var 35 kvinnor och fem män. Vid mättillfället var en arbetstagare föräldraledig och två arbetstagare studieledigа, samtliga på 100 %. Ytterligare två arbetstagare var partiellt föräldralediga.

Under året har förbundet haft en hög personalomsättning vilket, utöver en naturlig omsättning inklusive två pensionsavgångar, i stor utsträckning påverkats av att lokalkontoret i Mariestad stängdes ner och att verksamheten flyttades till Göteborg. I samband med samlokaliseringen av

verksamheten har arbetsprocesserna effektiviserats. Tillsammans med ökad digitalisering och automatisering har detta medfört ett minskat bemanningsbehov av tolkförmedlare. Antalet arbetade timmar har under året motsvarat 39,8 årsarbetare (åa), vilket är en minskning med 4,3 åa jämfört med föregående år. Under året har 56 personer arbetat i förbundet, 15 har slutat och 7 har nyanställts. Personalomsättningen för året var 33,9 %.

År	Tills vidare (åa)	Visstid (åa)	Timavlönade (åa)	Totalt (åa)
2025	39,8	0,0	0,02	39,8
2024	42,0	2,0	0,1	44,1
2023	47,6	1,4	0,9	49,9
2022	48,8	0,9	0,3	50,0
2021	52,9	2,2	1,0	56,1

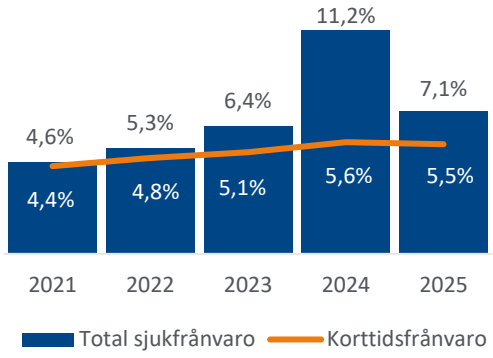
Tabell 7 Faktisk arbetad omvandlat till årsarbetare (åa)

Sysselsättningsgrad

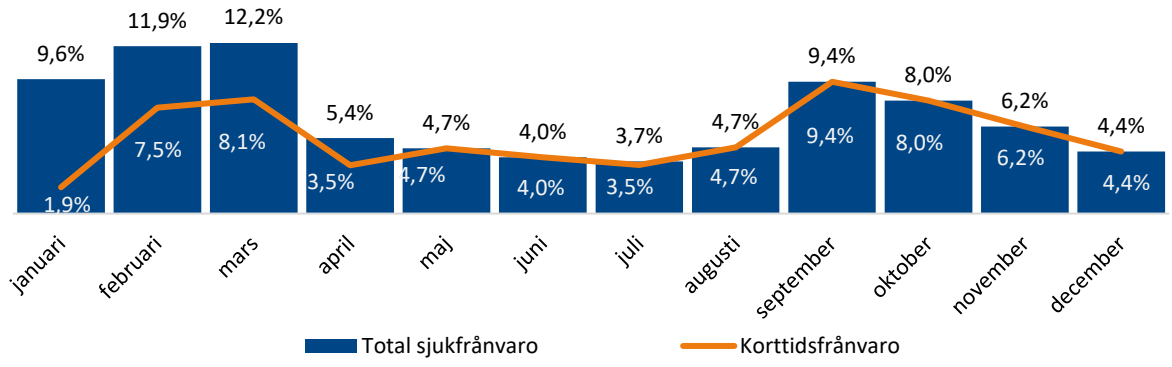
Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för de tillsvidareanställda medarbetarna är 99,5 % vilket är densamma som föregående år. 99,4 % av kvinnorna respektive 100 % av männen är heltidsanställda inom förbundet. Samtliga medarbetare är erbjudna heltidsanställning.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för 2025 var 7,1 % vilket är en betydande minskning jämfört med föregående år, även om första kvartalets nivå var påverkat av långtidssjukfrånvaro. Från april har sjukfrånvaron sjunkit och legat på en mer normal nivå.

Figur 12 Sjukfrånvaro 2021–2025

Figur 13 Sjukfrånvaro per månad 2025

Sjukfrånvaron har över lag minskat, undantaget åldrarna 29 år eller yngre där en liten höjning har skett. Sjukfrånvaron för såväl kvinnor som män har sjunkit, och ligger nu på 7,3 % respektive 5,7 %. En markant sänkning har skett av sjukfrånvaron för män vilken även har koppling till långtidssjukfrånvaron som har mer än halverats. Ingen sjukfrånvaro har bedömts vara arbetsrelaterad under året.

År	2025	2024	2023
Total sjukfrånvaro	7,1%	11,2%	6,4%
Sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	23,0%	49,2%	19,9%
Sjukfrånvaro för kvinnor	7,3%	9,5%	5,5%
Sjukfrånvaro för män	5,7%	22,0%	11,2%
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	6,0%	5,4%	4,7%
Sjukfrånvaro i åldrarna 30 - 49 år	6,8%	12,1%	6,7%
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	7,9%	11,5%	6,3%

Tabell 8 Översikt sjukfrånvaro

Kostnaden för företagshälsovård var fortsatt låg under året. Friskvårdsbidraget har under 2025 nyttjats av 71% av medarbetarna, vilket är samma nivå som föregående år.

Pensioner

Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen och är en pensionslösning via KPA.

Förväntad utveckling

Den rådande migrationspolitiken kommer sannolikhet fortsatt bidra till ett minskat behov av språktolk och därmed över tid en minskad efterfrågan på förbundets tolktjänster. Tidöpartierna gav i början av 2025, utifrån Tidöavtalet, ett utredningsdirektiv avseende rätten till avgiftsfri tolk. Som direktivet ser ut undantas sjukvård och rättsväsendet från utredningen. Om rätten till avgiftsfri tolk regleras kommer det sannolikt över tid påverka förbundets verksamhet. Utredningen förväntas vara klar under våren 2026. Eventuella lagförändringar sker sannolikt tidigast året därefter.

Förbundet får från och med januari 2026 en ny medlemskommun. Direktionen beslutade under året att även för 2027 öppna upp för nya medlemmar i förbundet, då verksamheten på grund av en generell minskad efterfrågan av tolktjänster bedöms ha kapacitet att ta in fler medlemmar. Intresse har signalerats för medlemskap i förbundet.

Den tekniska utvecklingen, och AI specifikt, kommer med stor sannolikhet att påverka tolkbranschen framöver. I vilken utsträckning och på vilket sätt är i dagsläget svårt att förutse. Förbundets tjänst TFV AI-Tolk som lanserades strax innan jul 2024 har nu varit i drift i drygt ett år. AI-tolken ersätter än så länge inte den mänskliga tolken utan används som ett komplement i enklare vardagssamtal med framför allt inneliggande patienter inom sjukvården. Hur verktyget kommer att användas framgent återstår att se. Än så länge råder en försiktighet från förbundets kunder avseende användning. Nyttjandet förväntas dock öka över tid.

Under de senaste två åren har en allt tydligare kostnadsmedvetenhet kopplat till tolktjänster uppmärksammats från förbundets kunder. Efterfrågan på mer kostnadseffektiva tolktjänster förväntas därmed öka och distanstolkning borde bli än mer dominerande. Frågan är i vilken omfattning platstolkning kommer att efterfrågas då denna tjänst medför högre kostnader för kunden och tolkbehovet i de flesta fall likväl kan tillgodoses av en tolk på distans.

Förbundet erbjuder sedan drygt ett år en kostnadsfri SMS-funktion för påminnelse om bokat besök, på valt tolkspråk, till patient/klient. SMS-påminnelsen syftar till att minska uteblivna patienter/klienter, och därmed onödiga kostnader för kund samt ineffektiv användning av viktiga samhällsfunktioner. SMS-funktionen används än så länge i mycket ringa omfattning av förbundets kunder. Användningen förväntas dock öka över tid, och därmed kan då tolkens tid nyttjas mer effektivt.

Medlemskommunerna Mariestad, Töreboda och Gullspång (MTG) har i samverkan levererat administrativt stöd inom IT, ekonomi, HR och lön till Tolkförmedling Väst sedan förbundet bildades 2013. Då MTG-samarbetet upplöses vid årsskiftet 2026/2027 kommer Mariestads kommun från och med första januari 2027 vara tjänsteleverantör av ekonomi-, lön- och HR-stöd. Skövde kommun kommer vara tjänsteleverantör av IT. Förändringen kommer medföra ett stort omställningsarbete och eventuella oförutsedda kostnader under 2026.

Genom att förbundet sedan våren 2025 har samlat all verksamhet i Göteborg och avvecklat lokalkontoren har en mer optimerad och kostnadseffektiv verksamhet möjliggjorts. Teknikens möjligheter och kundernas föränderliga behov ställer allt högre krav på innovation och en organisation som snabbt ställer om. Tolkförmedling Väst förväntas fortsatt ligga i framkant och vara en förebild i branschen samt inte minst genomsyras av högt medarbetarengagemang och hög kundnöjdhet.

Budget 2025

Enligt förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter och medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Budget 2025 lades utifrån då gällande förutsättningar och efter samråd med förbundets medlemmar. Medlemmarnas behov beräknades till ca 315 000 uppdrag för 2025. För en budget i balans bedömdes prisjusteringen för 2025 resultera i en snitthöjning om 3,5 %.

Budget 2025	**(tkr)**
Verksamhetens intäkter	233 760
Verksamhetens kostnader	233 760
Årets resultat	**0**

Ekonomisk plan 2025–2027

Budget (tkr)	**2025**	**2026**	**2027**
Intäkter	233 760	236 000	238 000
Kostnader	233 760	236 000	238 000
Budgeterat resultat	**0**	**0**	**0**

Räkenskaper

Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Redovisningsprinciperna är oförändrade sedan föregående årsredovisning. Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges. Intäkter redovisas i den period som tolk- och översättningsuppdragen har utförts och har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras av förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta. Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen. Inventarier av mindre värde (understigande ett halvt prisbasbelopp) aktiveras inte. Avskrivningar av inventarier och immateriella tillgångar skrivs av på fem år.

Förbundet har tidigare återbetalat eget kapital för att reglera nivån på det egna kapitalet vid positivt resultat. Från och med 2025 kommer, i enlighet med revisorernas rekommendation, inte eget kapital längre återbetalas. I stället kommer eventuellt en utbetalning av överskott att ske vid större positivt resultat, vilket sker i 2025 års bokslut.

Resultaträkning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen. Om årets kostnader inte täcks ska finansieringen av underskottet fördelas mellan medlemmarna i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet.

Resultaträkning

(tkr)	Not	Budget 2025	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	1	233 760	231 858	220 452
Verksamhetens kostnader	2	-231 935	-229 672	-222 593
Avskrivningar	3	-1 800	-1 686	-1 734
Verksamhetens nettokostnader		**25**	**501**	**-3 875**
Finansiella intäkter	4	20	6	8
Finansiella kostnader	5	-45	-192	-83
Resultat före extraord. poster		**0**	**315**	**-3 950**
Extraordinära poster		0	0	0
Årets resultat		**0**	**315**	**-3 950**

Balansräkning

(tkr)

TILLGÅNGAR	Not	Bokslut 2025	Bokslut 2024
Anläggningstillgångar			
Immateriell anläggningstillgång	6,7	4 040	5 726
Inventarier	8	0	0
Summa anläggningstillgångar		**4 040**	**5 726**
Omsättningstillgångar			
Fordringar	9	47 669	42 839
Likvida medel	10	32 050	15 693
Summa omsättningstillgångar		**79 718**	**58 532**
SUMMA TILLGÅNGAR		**83 758**	**64 258**

EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	11	26 781	30 731
Andelskapital, medlemmar		3 212	3 212
Årets resultat		315	-3 950
Summa eget kapital		**30 308**	**29 993**
Skulder			
Kortfristiga skulder	12	53 450	34 264
Summa skulder		**53 450**	**34 264**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**83 758**	**64 258**

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	Bokslut 2025	Bokslut 2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	11	315	-3 950
Justering för av- och nedskrivning	3	1 686	1 734
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**2 001**	**-2 216**
Förändring kortfristiga fordringar	9	-4 830	-784
Förändring kortfristiga skulder	12	19 185	-359
Medel från den löpande verksamheten		**16 357**	**-3 358**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Bruttoinvestering i anläggningstillgångar	6,7	0	0
Medel från investeringsverksamheten		**0**	**0**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Andelskapital	13	0	77
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**0**	**77**
ÅRETS KASSAFLÖDE		**16 357**	**-3 281**
Likvida medel vid årets början		15 693	18 974
Likvida medel vid årets slut	10	**32 050**	**15 693**

Noter

(tkr)		Bokslut 2025	Bokslut 2024
1	**Verksamhetens intäkter**		
	Riktade bidrag	26	28
	Återbetalning till medlemmar av överskott	-16 960	-8 700
	Förmedlingstjänster	248 789	228 992
	Övriga intäkter	4	133
	Summa verksamhetens intäkter	**231 858**	**220 452**
2	**Verksamhetens kostnader**		
	Direktionskostnader	-638	-609
	Sociala avgifter direktion	-176	-163
	Personalkostnad	-20 960	-20 355
	Sociala avgifter personal	-9 221	-8 958
	Arvoden och ersättning tolkar	-147 505	-142 823
	Sociala avgifter tolkar	-36 886	-35 830
	Tolkutbildning	-423	-329
	Lokalkostnader	-3 471	-3 317
	IT-kostnader	-6 449	-5 793
	Inventarier, förbrukningsmaterial	-332	-255
	Administrativa- och konsulttjänster	-3 360	-3 912
	Summa verksamhetens kostnader	**-229 422**	**-222 343**
	Ersättning för revisorer		
	Revisionsuppdraget, sakkunniga	-250	-250
	Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget, sakkunniga	0	0
	Skatterådgivning	0	0
	Övriga tjänster	0	0
	Summa	**-250**	**-250**
	Verksamhetens totala kostnader	**-229 672**	**-222 593**
3	**Avskrivningar**		
	Inventarier	-1 686	-1 734
	Summa	**-1 686**	**-1 734**
4	**Finansiella intäkter**		
	Ränteintäkter	6	8
	Övriga finansiella intäkter	0	0
	Summa	**6**	**8**

5 Finansiella kostnader

Räntekostnad	-119	-11
Övriga finansiella kostnader	-74	-71
Summa	**-192**	**-83**

Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet i den period de hör hemma.

6 Pågående investeringar

Pågående investeringar	0	0
Summa	**0**	**0**

7 Immateriella anläggningstillgångar

Ingående anskaffningsvärde	8 289	8 289
Årets investering	0	0
Årets utrangering	0	0
Omklassificering från pågående investering	0	0
Utgående anskaffningsvärde	**8 289**	**8 289**

Avskrivningar		
Ingående avskrivning	-2 563	-877
Årets avskrivning	-1 686	-1 686
Försäljning/utrangering	0	0
Utgående avskrivningar	**-4 250**	**-2 563**

Utgående bokfört värde vid årets slut	**4 040**	**5 726**

8 Inventarier

Ingående anskaffningsvärde	1 341	1 341
Årets försäljning	0	0
Årets utrangering	0	0
Utgående anskaffningsvärde	**1 341**	**1 341**

Avskrivningar		
Ackumulerade avskrivningar	-1 341	-1 293
Årets avskrivning	0	-48
Försäljning/utrangering	0	0
Utgående avskrivningar	**-1 341**	**-1 341**

Utgående bokfört värde	**0**	**0**

9 Fordringar

Kundfordringar	28 085	26 390
Div. kortfristiga fordringar	73	117
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19 511	16 332
Summa	**47 669**	**42 839**

10 Kassa och bank

Bank	32 050	15 693
Summa	**32 050**	**15 693**

En checkkredit på 10 mkr finns. Ingen kredit var nyttjad per 31 december 2025.

11 Eget kapital

Ingående balans Allmänt eget kapital	30 731	30 946
Reglering Årets Resultat	-3 950	-215
Utgående balans Allmänt eget kapital	**26 781**	**30 731**

Årets resultat	315	-3 950
Andelskapital, medlemskommuner	3 212	3 212
Summa eget kapital	**30 308**	**29 993**

12 Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	1 142	703
Moms	11 096	10 655
Personalens skatter och avgifter	4 243	4 272
Övriga kortfristiga skulder	17 047	0
Skulder till anställda	96	45
Upplupna semesterlöner	641	1 098
Upplupna tolkkostnader inkl. sociala avgifter	17 840	13 243
Övriga upplupna kostnader	1 344	4 248
Summa	**53 450**	**34 264**

13 Andelskapital

Årets förändring av andelskapital	0	77

Varje medlem i förbundet har andelar motsvarande antalet invånare

Summa	**0**	**77**

Driftsredovisning

Driftsredovisningen redovisas för förbundet som helhet, då styrningen av verksamhet sker på en förbundsövergripande nivå. Kostnader kopplat till respektive enhet finns utfördelad, dock ligger de övergripande kostnaderna budgeterat centralt.

Utfall i förhållande till budget

Bakgrund till budget

Budget 2025 är lagd utifrån ett beräknat behov om 315 000 uppdrag och efter samråd med förbundets medlemmar. För en budget i balans bedömdes prisjusteringen för 2025 resultera i en snitthöjning om 3,5 %.

Utfall

Utfallet för 2025 blev 313 000 uppdrag vilket är 2 000 färre än budgeterat. Årets resultat blev 315 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat.

Belopp i tkr	Utfall 2025	Budget 2025	Utfall 2024
INTÄKTER			
Försäljning av förmedlingstjänster	248 789	233 760	228 992
Övriga intäkter	29		160
Återbetalning medlemmar	0		-8 700
Utbetalning av överskott	-16 960		
Summa verksamhetens intäkter	**231 858**	**233 760**	**220 452**
KOSTNADER			
Direktionskostnad	814	900	772
Personalkostnad	30 182	34 452	29 312
Arvoden uppdragstagare	184 391	183 333	178 653
Rekrytering och utbildning av tolkar	423	600	329
Lokalkostnader	3 471	3 548	3 317
IT-kostnader	6 449	4 896	5 793
Förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial	332	266	255
Administrativa tjänster	3 609	3 940	4 161
Finansiella kostnader	1 872	1 825	1 809
Summa verksamhetens kostnader	**231 543**	**233 760**	**224 402**
ÅRETS RESULTAT	**+315**	**0**	**-3 950**

Kundernas tolkbehov är påverkade av flera parametrar och behovsanalysen som ligger till grund för budgeten är därmed komplex och svårbedömd. Då antalet tolkuppdrag för 2024 kraftigt minskade fanns en stor osäkerhet i budgetarbetet avseende förväntat antal uppdrag 2025. Under

året utfördes dock 313 000 uppdrag vilket var mycket nära det budgeterade antalet om 315 000 uppdrag. Trots detta blev förmedlingsintäkterna 15 mkr över budget. Förklaringen är främst en förändring i prismodellen, vilken styrs av uppdragstyp samt den utförande tolkens kompetensnivå. Parametrar som är mycket svåra att förutse. För 2026 har dock justeringar gjorts för att bättre matcha kostnader och intäkter. På grund av det stora överskottet 2025 kommer en utbetalning om närmare 17 mkr ske till medlemmarna. Utbetalningen har reserverats i årets bokslut, och resultatet balanserar därmed årets kostnader och utgifter.

Direktionskostnaderna för året motsvarar budgeterat belopp.

Personalkostnaderna för året är 4,3 mkr lägre än budgeterat vilket beror på organisationsförändringar, inklusive avveckling av lokalkontoret i Mariestad, samt vakanta tjänster och oförutsedda tjänstledigheter under året.

Under 2025 har inte budgeten för rekrytering och utbildning av tolkar använts fullt ut. Detta beror bland annat på att tolkar deltagit i externa SRHR utbildningar där förbundet inte haft några kostnader, men också för att förbundet inte anlitat validerare då externa utbildningssamordnare tillhandahållit möjlighet att validera tolkerfarenheten. Förbundets kostnader kopplat till rekrytering och utbildning har de senare åren sjunkit, bland annat för att externa aktörer erbjuder ett större utbud kopplat till utbildning av tolk men också för att förbundet effektiviserat, digitaliserat och distansanpassat processerna runt rekrytering och utbildning av tolk. Förbundet har de senaste åren i allt högre grad rekryterat redan etablerade och utbildade tolkar, vilket har minskat behoven av grundutbildning i förbundets regi. Å andra sidan ökar intresset för auktorisation bland landets tolkar, vilket främjar en högre kompetensnivå. Därför ersätter förbundet tolkarna för auktorisationsprovsavgiften. Denna kostnad förväntas öka framöver. Budget för 2026 är sänkt för att bättre motsvara dagens behov.

Utfallet för lokalkostnader för 2025 blev strax under budget. Direktionen beslutade under hösten 2024 att minska antalet kontor från två till ett, vilket resulterade i att kontoret i Mariestad stängdes ner i april 2025. Hyran för resterande avtalstid, som sträckte sig in i 2026, har belastat 2025 års resultat. Den högre lokalkostnaden för Mariestad har dock balanserats av en lägre lokalkostnad för Göteborgskontoret, vilket i sig är ett resultat av en avsevärt lägre hyreshöjning än budgeterat.

Kostnadsutfallet för IT-program och licenser är drygt 1,5 mkr högre än budgeterat vilket främst beror på kostnader för utveckling av förbundets bokningssystem, samt indexuppräknad driftskostnad för bokningssystemet.

Kostnader relaterat till administrativa tjänster var 300 tkr lägre än budgeterat, vilket beror på att extern jurist- och övrigt konsultstöd inte behövts i den utsträckning som budgeterats.

Kostnadsutfallet för avskrivningar och finansiella kostnader ligger i linje med budget.

Förbundets investeringsverksamhet

Förbundet har inte haft någon investeringsverksamhet under året.

Tolkar med kvalitet

@Tolkförmedling Väst

www.tolkformedlingvast.se

Revisorerna i Tolkförmedling Väst

2026-04-08

Till
Fullmäktige i Västra Götalandsregionen
samt respektive medlemskommun

Revisionsberättelse för år 2025

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet Tolkförmedling Väst (organisationsnummer 222000-2972) av dess direktion.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Granskning av bokslut och årsredovisning per 2025-12-31”.

Granskningens resultat presenteras i bifogad rapport.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Tolkförmedling Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i allt väsentligt är förenligt med de finansiella mål och de verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Göteborg, 2026-04-08

Anne-Lie Sundling
Förtroendevald revisor

Marie Engström-Rosengren
Förtroendevald revisor

Bilaga: Granskning av bokslut och årsredovisning per 2025-12-31

Penneo document key: YY4WZ-LK51U-HG6DA-09LT7-2JZPR-F1NGU

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ANNELIE SUNDLING

Undertecknare

Serienummer: 096625eddfc70d[…]6fb05dfd4c77e

IP: 83.185.xxx.xxx

2026-04-08 07:02:14 UTC

MARIE ENGSTRÖM ROSENGREN

Undertecknare

Serienummer: 24249f7c1a9cb0[…]de07567827de9

IP: 213.204.xxx.xxx

2026-04-08 07:06:01 UTC

Penneo dokumentnyckel: YY4WZ-LK51U-HG6DA-09LT7-2JZPR-F1NGU

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskning av bokslut och årsredovisning 2025

Tolkförmedling Väst

2026-03-03

Azets Revision & Rådgivning har av Tolkförmedling Väst revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2025. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningarna har varit att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen.

Sundsvall den 3 mars 2026

Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor

Liz Gard
Certifierad kommunal revisor

Utöver denna granskningsrapport avlämnas av den auktoriserade revisorn även *Det sakkunniga biträdets yttrande* som omfattar räkenskapsrevisionen.

Innehåll

01	Sammanfattning	3
02	Inledning	7
03	Översiktlig granskning av processer	14
04	Granskningsresultat- Räkenskapsrevision	16
05	Granskningsresultat- God ekonomisk hushållning	19
06	Granskningsresultat- Balanskravsresultat	23

Sammanfattning

01

Sammanfattning

Azets Revision & Rådgivning har av Tolkförmedling Västs revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2025. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025. Syftet med granskningarna har varit att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Årsredovisningens räkenskaper

Vi har ej gjort några väsentliga noteringar.

Sammanfattning

God ekonomisk hushållning

Finansiella mål/verksamhetsmål

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som direktionen fastställt i budget 2025.

Balanskravsresultat

Förbundet kommer med årets balanskravsresultat på 315 tkr att återställa 2023 års negativa balanskravsresultat på -215 tkr. Totalt kvarstår ingenting att återställa då förbundet hänvisade till synnerliga skäl för att inte återställa föregående års underskott.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls.

Sammanfattning - Revisionsfrågor

Räkenskapsrevision

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?

- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?

- Har drift- och investeringsredovisningen upprättas i enlighet med LKBR?

God ekonomisk hushållning

- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som direktionen beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?

Balanskravsresultat

- Efterlever förbundet det lagstadgade balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

Inledning

02

Inledning

Vi har av Tolkförmedling Västs revisorer fått i uppdrag att granska årsbokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2025. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Förbundets revisorer ska enligt 12 kap. kommunallagen (2017:725) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som direktionen beslutat. Revisorerna ska vid granskning av årsredovisning pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisorernas revisionsberättelse.

Årsredovisningen granskas enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Standarden ska tillämpas av de sakkunniga som utför räkenskapsrevision på uppdrag av förtroendevalda revisorer i kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund.

Standarden består av:

- Ramverk
- Anvisningar för tillämpning i kommunal räkenskapsrevision av International Standards on Auditing (ISA) samt International Standard on Review Engagements (ISRE 2410)
- Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper
- Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse
- Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning

Följande moment regleras inte av standarden utan tillkommer i enlighet med SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022:

- Granskningen av utfallet rörande verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning samt själva bedömningen av huruvida resultaten i årsredovisningen är förenliga med verksamhetsmålen samt de finansiella målen.
- Bedömning om förbundet efterlever balanskravet samt eventuellt åberopande av synnerliga skäl omfattas inte av Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Syfte och revisionsfrågor

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelse. Syftet med granskningarna är att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen av årsredovisningen ska besvara följande revisionsfrågor:

Räkenskapsrevision

- Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?
- Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?
- Har drift- och investeringsredovisningen upprättas i enlighet med LKBR?

God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som direktionen beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?
- Efterlever förbundet det lagstadgade balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?

Avgränsning

- Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2025-12-31.
- Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision.
- Granskningen av måluppfyllelse och bedömning av balanskravet har utförts enligt SKR:s God revisionssed i kommunal verksamhet 2022.
- Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen, hade påverkat dennes bedömning av förbundet. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan förbund och verksamheter.

Revisionskriterier

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende delårsrapport och årsredovisningens räkenskaper bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)

Bedömningsgrund för våra bedömningar avseende god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat bygger på följande revisionskriterier:

- God redovisningssed i kommunal verksamhet 2022 (SKR)
- Rekommendation R5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning (Skyrev)
- Interna regelverk och instruktioner
- Direktionsbeslut

Prövning av oberoende

- Vi har i enlighet med vårt regelverk, Standard för kommunal räkenskapsrevision samt Skyrevs rekommendationer prövat vårt oberoende. Vi har inte funnit några sådana omständigheter som tyder på att vårt oberoende och integritet kan ifrågasättas.

Metod

Revisionen har genomförts genom bland annat:

- Processgenomgång av relevanta processer för upprättandet av de finansiella rapporterna
- Stickprov och andra urvalsmetoder
- Dataanalys
- Kartläggning av IT-miljön
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Avstämning mot redovisningsregelverk
- Verifiering av delårsrapport och årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna
- Översiktlig analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av direktionen beslutade målen

Ansvarig styrelse

- Granskningarna avser förbundets delårsrapport och årsredovisning som avges av direktionen.
- Rapporten är faktakontrollerad av förbundets ekonom.

Bedömningsnivåer

Bedömningsnivåerna skiljer sig åt baserat på granskningsområde, givet att bedömning utgår ifrån olika lagar, regelverk och rekommendationer.

Räkenskapsrevision	Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
De bedömningar som lämnas i rapporten avseende räkenskapsrevision baseras på följande nivåer	I allt väsentligt	
	Endast delvis	
	Nej	

God ekonomisk hushållning	Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
De bedömningar som lämnas i rapporten avseende god ekonomisk hushållning baseras på följande nivåer och utgår från Skyrevs rekommendation *nr. 5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning*	Förenligt med direktionens beslut	
	Delvis förenligt med direktionens beslut	
	Ej förenligt med direktionens beslut	
	Otydligt eller ostrukturerat, går ej att bedöma	

Balanskravsresultat	Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
De bedömningar som lämnas i rapporten avseende räkenskapsrevision baseras på följande nivåer	Uppfylls	
	Uppfylls ej	

Översiktlig granskning av processer

03

Översiktlig granskning av processer

Under hösten har vi skapat oss en förståelse för processer som är relevanta för upprättandet av de finansiella rapporterna och identifierat lämpliga granskningsåtgärder. Vi uttalar oss inte om effektiviteten i kontrollerna/processerna.

Slutsats

Vår slutsats är att vi i samband med granskningen av relevanta processer inte har funnit några avvikelser av sådan väsentlig karaktär att vår ursprungliga riskbedömning och granskningsansats har behövt ändras.

Granskningsresultat - Räkenskapsrevision

04

Årsredovisningens räkenskaper

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

Vi har ej gjort några väsentliga noteringar.

Bedömning

Räkenskapsrevision

Revisionsfråga	Bedömning	Bedömningsnivå
• Har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning och kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året?	Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.	
• Har förvaltningsberättelsen upprättats i enlighet med LKBR?	Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.	
• Har drift- och investeringsredovisningen upprättas i enlighet med LKBR?	Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.	

Granskningsresultat – God ekonomisk hushållning

05

God ekonomisk hushållning

Kommunalförbund ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunalförbund ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar förbundets ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska direktionen i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av direktionen beslutade målen.

Direktionen har i Budget och verksamhetsplan 2025-2027 antagit fem verksamhetsmål och två finansiella mål.

Verksamhetsmål	Utfall per 2025-12-31
Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans	Målet har två kopplade indikatorer. Utfallet är i enlighet med eller över målvärdet. Målet bedöms uppnått.
Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar	Målet har tre kopplade indikatorer. Utfallet för två av indikatorerna är över målvärdet. Målet bedöms uppnått.
Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas	Målet har två kopplade indikatorer. Utfallet för en av indikatorerna är över målvärdet. Målet bedöms inte uppnått.
Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare	Målet har två kopplade indikatorer. Utfallet för en av indikatorerna är i enlighet med eller övermålvärdet. Målet bedöms uppnått.
Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet	Målet har en kopplad indikator. Utfallet är över målvärdet. Målet bedöms uppnått.

God ekonomisk hushållning forts.

Finansiella mål	Bedömning per 2025-12-31
Den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat	Av årsredovisningen framgår att den löpande verksamheten visar ett positivt resultat för året. Målet bedöms uppnått.
Checkkrediten ska ej nyttjas	Av årsredovisningen framgår att likviditeten har varit god och checkkrediten har inte nyttjats under året. Målet bedöms uppnått.

Förbundet bedömer att fyra av fem verksamhetsmål och båda finansiella målen har uppnåtts. Sammantaget bedöms förbundet ha en god ekonomisk hushållning.

Vi noterar att två av verksamhetsmålen bedöms olika trots att båda målen har två indikatorer varav endast ett är över målvärdet. Om indikatorer har olika viktning i bedömningen så bör det framgå tydligt redan i budget för att undvika subjektiva bedömningar i utvärderingen av målen.

Bedömning

God ekonomisk hushållning

Revisionsfråga

- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som direktionen beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?

Bedömning

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål/verksamhetsmål som direktionen fastställt i budget 2025.

Bedömningsnivå

Granskningsresultat – Balanskravsresultat

06

Balanskravsresultat

Ett kommunalförbund ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Förbundet kommer med årets balanskravsresultat på 315 tkr att återställa 2023 års negativa balanskravsresultat på -215 tkr. Totalt kvarstår ingenting att återställa då förbundet hänvisade till synnerliga skäl för att inte återställa föregående års underskott.

Balanskravsavstämning

(tkr)	2025	2024	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	**315**	**- 3 950**	**-215**
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**315**	**-3 950**	**-215**
Årets balanskravsresultat	**315**	**-3 950**	**-215**

Redovisning av återställning av balanskrav

(tkr)	2025	2024	2023
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	**-215**	**-215**	**0**
- Varav 2023	-215	-215	0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	**315**	**-3 950**	**-215**
+ Synnerliga skäl att inte återställa	0	3 950	0
+ Synnerliga skäl för att återställa under längre tid	0	0	0
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	**0**	**-215**	**-215**
UB Synnerliga skäl som ska återställas över längre tid	0	0	0
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	**0**	**-215**	**-215**
- Varav från år 2023, återställs senast 2026	0	-215	-215

Bedömning

Balanskravsresultat

Revisionsfråga	Bedömning	Bedömningsnivå
• Efterlever förbundet det lagstadgade balanskravet och har eventuella negativa balanskravsresultat och åberopande av synnerliga skäl hanterats korrekt?	Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet uppfylls. Inga synnerliga skäl har åberopats.	

Tack för ert förtroende!

azets.com/sv-se

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Tolkförmedling Väst (org.nr 222000-2972)

Inledning

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Tolkförmedling Väst utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2025-01-01–2025-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till förbundets förtroendevalda revisorer 2026-04-02.

Yttrande om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Tolkförmedling Väst för år 2025-01-01–2025-12-31 avtagen av direktionen den 2026-03-27. Vi har granskat förvaltningsberättelsen samt investeringsredovisningen enligt särskilda instruktioner i *Standard för kommunal räkenskapsrevision.*

Enligt vår bedömning har årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundens finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till förbundets.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidan 3. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter.

Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Penneo document key: 16M2Y-W3QQP-QUYWF-NNKGI-JRYNL-3TTGD

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Sådan information som granskas enligt särskilda instruktioner utgör inte annan information.

Direktionens ansvar

Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag.
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Penneo document key: 16M2Y-W3QQP-QUYMF-NNKGI-JRYNL-3TTGD

- Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga biträdets granskning av förvaltningsberättelsen och drift- och investeringsredovisningen

Det är direktionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen samt drift- och investeringsredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" och "Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning" i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och drift- och investeringsredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Drift- och investeringsredovisning har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Sundsvall den 2 april 2026

Azets Revision & Rådgivning AB

Kristoffer Bodin

Auktoriserad revisor/Ansvarigt sakkunnigt biträde

Penneo document key: 16M2Y-W3QQP-QUYWF-NNKGI-JRYNL-3TTGD

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Yngve Roger Kristoffer Bodin
Auktoriserad revisor
Serienummer: 0a6fb105ff7c07[...]b670372d4c2b2
IP: 37.123.xxx.xxx
2026-04-02 21:33:26 UTC

BankID

Penneo dokumentnyckel: 16M2Y-W3QQP-QUYMF-NNKGI-JRYNL-3TTGD

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Tolkförmedling Väst

PROTOKOLL
Direktionen
2026-03-27
Dnr 26/0001-1

§ 620 Årsredovisning 2025

Beslut

Direktionen beslutar att godkänna ÅRSREDOVISNING 2025 och översänder den därefter till medlemmarna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet.

Sammanfattning av ärendet

Efter varje räkenskapsår, tillika kalenderår, ska en årsredovisning upprättas. Årsredovisningen ska innehålla förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning, finansieringsanalys, noter samt drift- och investeringsredovisning.

Förbundsordningen reglerar att förbundets årliga kostnader minst ska täckas av årets intäkter. Förbundet ska debitera medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,2 mkr.

Händelser av väsentlig betydelse:

- Antalet kontor minskades och verksamheten samlokaliserades i Göteborg.
- I januari gjordes en omorganisation i syfte att effektivisera verksamheten.
- Förbundets AI-tolkverktyg har rönt uppmärksamhet.

Det finns inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Under 2025 utfördes cirka 313 000 uppdrag vilket är nära det budgeterade antalet om 315 000 uppdrag. Den löpande verksamheten visar ett positivt resultat för 2025. Förbundet gjorde ett överskott om
17,3 mkr, vilket i enlighet med direktionens beslut i november, undantaget 100 tkr, ska utbetalas till medlemmarna. Efter avsättning för utbetalning av överskott, blir årets resultat 315 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Förbundet återställer 2023 års negativa resultat om -215 tkr. Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga finansiella mål, samt fyra av fem verksamhetsmål. Likviditeten har varit god och förbundet har en god soliditet. Sammantaget bedöms förbundet ha en god ekonomisk hushållning.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- ÅRSREDOVISNING 2025, dnr 26/0005–2
- INTERNKONTROLLRAPPORT, dnr 26/0005–3

Beslutet ska skickas till

Förbundsmedlemmarna
Revisorerna

Kontrollområde: Internkontrollrapport

Kontrollmoment
Sammanfattning av internkontroller.

Enhet
Förbundsövergripande

Metod
Genomgång av utförda internkontroller kopplat till planen för interkontroll.

Mätperiod
2025-01-01–2025-12-31

Tillvägagångssätt
Genomgång av kontroller genomförda inom ramen för internkontrollplanen 2025.

Resultat
1. Politiska beslut; inga brister påvisade.
2. Löneutbetalningar; inga brister påvisade.
3. Arvodesutbetalningar politiker; inga brister påvisade.
4. Arvodesnivå och uppdragstagarregister; inga brister påvisade.
5. Synpunkter; ett ärende ej hanterad enligt rutin, allvarlighetsgraden borde medfört eskalering till verksamhetschef. I övrigt inga brister påvisade.
6. Internkontrollrapport; se denna sammanställning.

Sammanfattningsvis konstateras att samtliga kontroller i internkontrollplanen genomförts. De brister som uppmärksammats har åtgärdats direkt.

Kontroll utförd av:	Kontroll rapporterad till:
Åsa Fröding	Claudia Nistor-Pedrini
Förbundsdirektör	Ordförande

Comfact Signature Referensnummer: 263197SE

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	ÅSA FRÖDING
TITEL, ORGANISATION:	Förbundsdirektör, Tolkförmedling Väst
TID:	2025-10-21 15:11:39 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_0929aa9ac9bd31e7497fb6fd05801e9dd7

NAMN:	CLAUDIA NISTOR-PEDRINI
TITEL, ORGANISATION:	Ordförande, Tolkförmedling Väst
TID:	2025-10-21 16:09:12 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_08353bee8ba24faced9fb24b8479b6730a

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2025-10-21 16:09:17 +02:00
Ref: 263197SE
www.comfact.se

Validera dokumentet | Användarvillkor

§ 68

Dnr: KS 2026/367

Prövning av ansvarsfrihet för Samordningsförbundet Älv och Kusts styrelse, verksamhetsåret 2025

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beviljar samordningsförbundet Älv och Kusts styrelse ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Sammanfattning av ärendet

Samordningsförbundet Älv och Kust arbetar med människor mellan 16 och 64 år som behöver samordna sina insatser från flera myndigheter för att få en hållbar väg tillbaka till arbete eller studier. Verksamheten ägs och drivs av fem kommuner (Ale, Kungälv, Stenungsund, Tjörn och Öckerö) tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Västra Götalandsregionen.

Samordningsförbundet Älv och Kusts styrelse har upprättat årsredovisning för verksamhetsåret 2025 och överlämnat denna till respektive förbundsmedlem för prövning av ansvarsfrihet.

För år 2025 uppvisar förbundet ett negativt ekonomiskt resultat om -3 508 tkr och ett utgående eget kapital om 2 934 tkr vid årets slut. Underskottet är avsett, då samordningsförbundet har ett för högt eget kapital. Målet är att det egna kapitalet som lägst ska uppgå till 700 tkr och som högst till 1 670 tkr, enligt rekommendation från Nationella rådet för samordningsförbund.

Av revisionsberättelsen från förbundets auktoriserade revisor respektive förtroendevalda revisor framgår det att ansvarsfrihet tillstyrks styrelsen för verksamhetsåret 2025.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-09
Årsredovisning 2025 Samordningsförbundet Älv och Kust
Revisionsberättelse förtroendevald revisor

Stenungsunds kommun

Protokoll
Allmänna utskottet
2026-05-12

Revisionsberättelse auktoriserad revisor
Granskningsrapport Bokslut och årsredovisning Samordningsförbundet (SOF) Älv och Kust 2025
Samordningsförbundet Älv och Kusts styrelse 2026-03-27 § 20

Beslut skickas till

henrik.svedberg@alvokust.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/367
2026-04-09

Maja Liisa Odelius
Kommunsekreterare

Till kommunfullmäktige

Prövning av ansvarsfrihet för Samordningsförbundet Älv och Kusts styrelse, verksamhetsåret 2025

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beviljar samordningsförbundet Älv och Kusts styrelse ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Sammanfattning av ärendet

Samordningsförbundet Älv och Kust arbetar med människor mellan 16 och 64 år som behöver samordna sina insatser från flera myndigheter för att få en hållbar väg tillbaka till arbete eller studier. Verksamheten ägs och drivs av fem kommuner (Ale, Kungälv, Stenungsund, Tjörn och Öckerö) tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Västra Götalandsregionen.

Samordningsförbundet Älv och Kusts styrelse har upprättat årsredovisning för verksamhetsåret 2025 och överlämnat denna till respektive förbundsmedlem för prövning av ansvarsfrihet.

För år 2025 uppvisar förbundet ett negativt ekonomiskt resultat om -3 508 tkr och ett utgående eget kapital om 2 934 tkr vid årets slut. Underskottet är avsett, då samordningsförbundet har ett för högt eget kapital. Målet är att det egna kapitalet som lägst ska uppgå till 700 tkr och som högst till 1 670 tkr, enligt rekommendation från Nationella rådet för samordningsförbund.

Av revisionsberättelsen från förbundets auktoriserade revisor respektive förtroendevalda revisor framgår det att ansvarsfrihet tillstyrks styrelsen för verksamhetsåret 2025.

Ekonomisk bedömning

Ärendet innebär inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys

Ärendet är av administrativ karaktär och medför inga konsekvenser för barn.

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/367
2026-04-09

Juridisk bedömning
Enligt Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser ska ett samordningsförbunds styrelse ansvara för att årsredovisning upprättas inom tre månader efter räkenskapsårets slut. Revisorer, utsedda av förbundsmedlemmarna, granskar förbundets räkenskaper, årsredovisning samt styrelsens förvaltning. Revisionsberättelse ska sedan överlämnas till förbundsmedlemmarna, för prövning om förbundsstyrelsen ska beviljas ansvarsfrihet (§ 24-26).

Bedömning utifrån Agenda 2030
De globala målen i Agenda 2030 berörs inte direkt av ärendet.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-09
Årsredovisning 2025 Samordningsförbundet Älv och Kust
Revisionsberättelse förtroendevald revisor
Revisionsberättelse auktoriserad revisor
Granskningsrapport Bokslut och årsredovisning Samordningsförbundet (SOF) Älv och Kust 2025
Samordningsförbundet Älv och Kusts styrelse 2026-03-27 § 20

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Erik Bergman
Funktionschef

Beslut skickas till
henrik.svedberg@alvokust.se

Dnr 2026-01

SAMORDNINGSFÖRBUNDET
ÄLV&KUST
ALE | KUNGÄLV | STENUNGSUND | TJÖRN | ÖCKERÖ

Tillsammans skapar vi möjligheter!

Årsredovisning

2025

Beslutad av styrelsen 2026-03-27

Innehållsförteckning

ÅRSREDOVISNING SAMORDNINGSFÖRBUNDET ÄLV & KUST 3

1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 3

Organisation 3
Uppdrag 3
Finansiering/Medlemsavgifter 3
Verksamhetsidé och vision 3
1.1 Översikt av verksamhetens utveckling 4
1.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 4
1.3 Händelser av väsentlig betydelse 4
1.4 Styrning och uppföljning av verksamheten 5
1.5 God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning 5
Bedömning av god ekonomisk hushållning 5
Genomgång av god ekonomisk hushållning 5
Uppföljning av verksamheten 7
Målgrupper 7
Kvinnor och män 8
Insatser 8
Uppföljning och resultat för individinriktade insatser 9
Aktiviteter 9
Uppföljning och resultat för strukturövergripande insatser 10
1.6 Balanskravsresultat 11
1.7 Väsentliga personalförhållanden 11
1.8 Förväntad utveckling 11
2. RESULTATRÄKNING 12

3. BALANSRÄKNING 12

4. KASSAFLÖDESANALYS 13

5. DRIFTSREDOVISNING 14

Tabell: Budget 2025 med uppföljning januari – december: SOF Älv & Kust 14
Tabell: Projekt Gränsgångare 2025 15
Tabell: Summa utfall totalt, Samordningsförbundet Älv & Kust inkl. ESF-projekt Gränsgångare 15
Tabell: Projekt Gränsgångare 2023-2025 16
6. NOTER 16

Justering

Årsredovisning Samordningsförbundet Älv & Kust

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för perioden 2025-01-01 – 2025-12-31. I bilaga till förbundets årsredovisning lämnas också en egen årsberättelse för Samverkansteamet samt en powerpointpresentation av förbundets verksamhet.

1. Förvaltningsberättelse

Organisation

Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen samt kommunerna Ale, Kungälv, Stenungsund, Tjörn och Öckerö som medlemmar. Förbundets organisationsnummer är 222000-1941.

Förbundets organisation består av en styrelse som utses av medlemmarna. Till sin hjälp har styrelsen ett kansli med förbundschef och biträdande förbundschef.

Uppdrag

De verksamheter som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundens uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning.

Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till att skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre. Det kan t.ex. handla om att utveckla lokala ledningsgrupper, kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

Finansiering/Medlemsavgifter

Förbundet finansieras av staten, via Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, med hälften av medlen. Västra Götalandsregionen finansierar med en fjärdedel och kommunerna Ale, Kungälv, Stenungsund, Tjörn och Öckerö finansierar tillsammans resterande fjärdedel.

Utöver medlemsavgift har förbundet beviljats projektmedel från Svenska ESF-rådet.

Verksamhetsidé och vision

Samordningsförbundets verksamhetsidé är att vidareutveckla samverkan mellan myndigheter och andra aktörer. Personer som behöver samordnad rehabilitering och ett samlat stöd ska få bättre förutsättningar att försörja sig själva och få ökad livskvalitet.

Samordningsförbundets vision är ”Tillsammans skapar vi möjligheter!”

1.1 Översikt av verksamhetens utveckling

Ekonomisk utveckling (tkr)	2025	2024	2023	2022
Verksamhetens intäkter inklusive finansiella poster	15 592	29 424	24 051	11 314
Varav stöd från ESF	6 316	19 424	14 360	1 622
Verksamhetens kostnader	-19 100	-26 152	-23 049	-11 580
Varav medel till individinsatser i samverkande förbund, ESF-projekt	-4 308	-8 659	-6 619	-382
Ekonomiskt resultat	-3 508	3 272	1 002	-266
Utgående eget kapital	2 934	6 442	3 170	2 168

Förbundets verksamhet finansieras genom bidrag från medlemmar och projektmedel från Europeiska Socialfonden, ESF. Förbundet har varit projektägare för projekt Gränsgångare 2023-2025. Projektet är ett samarbete mellan tre samordningsförbund, Finsam Göteborg, Väst och Älv & Kust. Den totala verksamhetsomslutningens kostnader uppgår 2025 till 19 100 tkr. De totala intäkterna uppgår till 15 592 tkr inklusive finansiella poster. Resultatet för året är – 3 508 tkr. Det egna kapitalet uppgår vid årets slut till 2 934 tkr.

I driftsredovisningen synliggörs hur de ekonomiska resurserna fördelas inom verksamhetens olika delar.

1.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Projekt Gränsgångare har avslutats 2025-12-31. Projektet gav ett överskott om 1 263 tkr. Enligt överenskommelse vid projektets start ska överskott fördelas jämnt mellan de tre förbunden vid projektavslut. För Älv & Kust innebär det 421 tkr, utöver det finns sedan tidigare ett överskott från ESF-projekt Respondere. Dessa medel övergår i ny räkning i förbundet. Totalt summeras ett överskott om 603 tkr.

Det egna kapitalet uppgår till 2 934 tkr. Budgeterat för året var ett eget kapital om 1 239 tkr, en avvikelse om 1 695 tkr. Avvikelsen förklaras med 968 tkr mer i intäkter än budgeterat. Kostnaderna är 648 tkr lägre än budgeterat och det egna kapitalets faktiska utfall 2024 blev 79 tkr högre än budgeterat.

De lägre verksamhetskostnaderna har skett på grund av en medveten återhållsamhet då förbundet inför 2026 stått inför en större omställning. Orsaken till omställningen är minskade medlemsbidrag samt att möjligheten att ta del av ESF-medel upphört. För 2026 är förbundets verksamhet planerad för högre kostnader än intäkter. Förbundet kommer att behöva göra årliga minskningar av förbundets verksamhet i det fall inte de ekonomiska förutsättningarna förändras.

De ökade intäkterna är överskott från ESF-projekt, utlåning av förbundschef till NNS och ränteintäkter.

Förbundets lokalt planerade verksamhet följer i huvudsak plan men med något lägre volymer än planerat. Orsaken till lägre volymer är att det budgeterade antalet medarbetare under året inte nyttjats fullt ut. När medarbetare under året avslutat sitt uppdrag har de inte ersatts. Resultat utöver volym möter uppsatta målnivåer.

1.3 Händelser av väsentlig betydelse

2025 är tredje och sista året med projekt Gränsgångare. Projektet har inneburit en kraftigt ökad kapacitet att ta emot deltagare till insatser i samverkan. Förbundets förutsättningar förändras kraftigt 2026.

Förbundet har under året haft tre anställda varav en är deltid för följeforskning inom projekt Gränsgångare.

I inledningen av året finansierade förbundet totalt 17 personer med en sammanlagd tjänstgöringsgrad om 11,1 helårsarbetare. Vid utgången av 2025 finansierades 7 personer motsvarande totalt 6,8 helårsarbetare.

1.4 Styrning och uppföljning av verksamheten

Utgångspunkten för verksamheten är Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210)

Förbundets styrelse består av en ledamot och en ersättare från varje medlem. Ersättare kallas endast in vid ordinarie ledamots frånvaro. Vid vissa tillfällen kallas även ersättare in för att delta i förbundets utvecklingsarbete.

Styrelsen har ett kansli till stöd för sitt arbete och den löpande förvaltningen.

Förbundet har en förbundsordning, attest- och delegationsordning samt ett upprättat dokument för intern styrning och kontroll.

I arbetet med att ta fram budget arbetar styrelsen med hög delaktighet. Det sker genom involvering av kansli, personal och lokala ledningsgrupper i processen. Uppföljning sker med delårsrapport för perioden januari - augusti samt årsredovisning.

1.5 God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning

Bedömning av god ekonomisk hushållning

Målet om att hålla sig inom nationella rådets rekommendation av eget kapital uppfylls ej, högsta nivå är 1 700 tkr och eget kapital uppgår till 2 934 tkr. Verksamhetsplanens volymmål för Samverkansteamet är 180 deltagare, utfallet är 170 och volymmålet är därför inte helt uppfyllt. Orsaken till de båda avvikelserna är en medveten försiktighet under året för en bra omställning till 2026 då förbundets totala intäkter kraftigt minskar. Utöver försiktighet har förbundet haft ej budgeterade intäkter. Sammantaget är bedömningen att förbundet haft en god ekonomisk hushållning under året. Motiveringen till bedömningen är att förbundet i huvudsak genomfört planerad verksamhet och samtidigt tagit höjd för att möta 2026 omställning på ett hållbart sätt.

Genomgång av god ekonomisk hushållning

Styrelsen fastställde 2021-11-26 sin definition av god ekonomisk hushållning.

Förbundets finansiella mål är att den ekonomiska förvaltningen ska ske

1. utan ekonomiska risktaganden,
2. med god ordning,
3. ett eget kapital som maximalt uppgår till den nivå som fastställts av Nationella Rådet och
4. då ett eget kapital som överstiger Nationella Rådets rekommendationer ska plan för användning av medel upprättas.

Mål nr 1: Förbundets medel finns på räntebärande konto. *Målet anses uppfyllt.*

Mål nr 2: Det finns upparbetade rutiner för ekonomisk hantering. *Målet anses uppfyllt.*

Mål nr 3: Nationella Rådets rekommendation för eget kapital uppgår till högst 1 700 tkr för Samordningsförbundet Älv & Kust. Det egna kapitalet uppgår till 2 934 tkr. *Målet anses ej uppfyllt*.

Mål nr 4: Då mål 3 är ej är uppfyllt krävs en handlingsplan. Förbundet har medvetet varit återhållsamma under året i syfte att möta 2026 års minskade resurser på ett hanterbart sätt. I budget som beslutats i november 2025 framgår styrelsens strategi för att använda tillgängliga medel. *Målet anses uppfyllt*.

Förbundets verksamhetsmål

1. Lokala ledningsgrupper genomförs med hög närvaro.
2. Handläggarteam (numer BIP-team) genomförs med hög närvaro. Genomlysningar följs upp med antal, kön och hemkommun.
3. Aktiverande insatser följs upp med antal, kön och hemkommun.
4. Samverkansteamet följs upp med antal, kön, hemkommun, tid i insats, andel till arbete, andel till studier, andel till fortsatt rehabilitering (särredovisning av fortsatt medicinsk rehab/arbetslivsinriktad rehabilitering).
5. Kostnad per deltagare redovisas för aktiverande insatser och Samverkansteamet.
6. Socioekonomisk effekt presenteras genom nyckeltal för individer som går från passivitet till arbete.
7. Exakta målsättningar för respektive verksamhet definieras i förbundets verksamhetsplan.

Mål nr 1: I snitt har de lokala ledningsgrupperna har, tillsammans med operativ styrgrupp, genomförts med 73% närvaro. Under året mycket dialog kring framtida utveckling skett genom den operativa styrgruppen som består av kommunens fem AME-chefer. För att nå samtliga perspektiv utökades den operativa styrgruppen under året till att representeras även av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Västra Götalandsregionen. Målet är 70%. *Målet anses uppfyllt*.

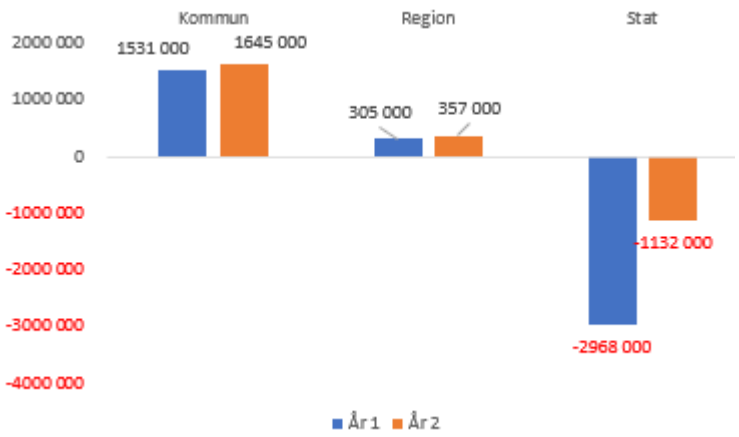
Mål nr 2: I snitt har BIP-teamens möten haft 80% närvaro. Målet är 70%. 67 ärenden har hanterats i teamet, 40 kvinnor och 27 män. 12 ärenden från Ale, 14 från Kungälv, 14 från Stenungsund, 13 från Tjörn och 14 från Öckerö. *Målet anses uppfyllt*.

Mål nr 3: 791 deltagartillfällen har genomförts inom aktiverande insatser, 513 kvinnor, 278 män. Antalet mellan de olika kommunerna är inte fullständigt då uppföljningen i vissa delar haft brister, totalt 95 deltagare blev inte registrerade med ort. 696 deltagartillfällen med kommuntillhörighet har redovisats. Från Ale 129, från Kungälv 321, från Stenungsund 64, från Tjörn 124 och från Öckerö 51. *Målet anses i huvudsak uppfyllt*.

Mål nr 4: Samverkansteamet har under perioden arbetat med 170 individer, 115 kvinnor och 55 män. 45 deltagare är från Ale, 55 från Kungälv, 28 från Stenungsund, 20 från Tjörn och 22 från Öckerö. 92 deltagare har avslutats inskrivna i snitt 504 dagar vilket är en ökning med 58 dagar från föregående år. 10% har efter avslutad insats gått till arbete, 7% till studier, 35% till arbetslivsinriktad rehabilitering och 16% medicinsk rehabilitering. *Målet anses uppfyllt*.

Mål nr 5 Kostnad per deltagartillfälle för aktiverande insatser är mycket låg. De insatser som utförts har genomförts i huvudsak av personal finansierade genom Samverkansteamet. Det finns en mindre kostnad för Digital mindfulness och Aktiv i Ale, totalt 49 tkr, slås detta ut per deltagartillfälle är kostnaden 62 kr. Kostnad per deltagare uppgår i Samverkansteamet till 43 750 kr för perioden. Målet är 50 000 kr. *Målet anses uppfyllt.*

Mål nr 6: 2024 togs en modell med nyckeltal för olika förflyttningar fram tillsammans med RISE. Modellen presenterar ekonomisk effekt för kommun, region och stat på ett och två års sikt. Utfall presenteras i nedan tabell. *Målet anses uppfyllt*.

Tabellkommentar: Avser 92 deltagare som avslutats under perioden jan-dec 2025. Den negativa effekten för staten år 1 förklaras av att 13 deltagare avslutats till gemensam kartläggning mellan Försäkringskassa och Arbetsförmedlingen. Då uppstår en investeringskostnad i staten för insatsen. Även år två innebär ett underskott för staten. Främsta är att flera gått från försörjningsstöd till studier med finansiering från CSN.

Mål nr 7: Nivåer av styrelsens målsättningar för verksamheten är presenterade i verksamhetsplan och uppföljda ovan. *Målet anses uppfyllt*.

Uppföljning av verksamheten

Syftet med förbundets insatser är att uppnå en effektivare resursanvändning. Förbundet skapar formella förutsättningar för prioritering av samordnade insatser över sektorsgränserna. Våra ledord ska vara initiera – samordna – utvärdera/följa upp och analysera. Förbundets vision, som togs fram under 2018, är – *Tillsammans skapar vi möjligheter*.

Målgrupper är personer som är i behov av samordnad rehabilitering. Dessa personer återfinns idag hos förbundets medlemmar. Ett omfattande samarbete pågår sedan tidigare kring grupper som behöver samlat stöd. Finansiell samordning ersätter inte detta arbete. Förbundet ska stödja, fördjupa och utveckla befintligt samarbete. Det är viktigt att rehabiliteringen sker utifrån individernas förmåga och behov samtidigt som den enskilde individen aktivt medverkar i rehabiliteringen.

Målgrupper

Förbundet prioriterar i verksamhetsplan för 2025 stöd till individer som främjar hälsa. Insatserna ska vara för de som står långt ifrån arbetsmarknaden och är i behov av ett stöd som möter individen där hen befinner sig. Insatserna ska för dessa individer upplevas som tillgängliga. Avgränsning och prioritering görs till de individer som bedöms ha en lång väg till arbete där samverkande myndigheters insatser var för sig bedöms otillräckliga. Inom målgruppen lyfts särskilt unga vuxna 18 - 29 år. Tillgång till insats tar också hänsyn till lokala behov och tidigare fördelning mellan förbundets medlemmar. Efter beslut i styrelsen i september 2018 har förbundet lämnat utrymme för en mindre andel anställda i insats.

Förbundet har under perioden arbetat med 170 (197)[1] deltagare, 68% (65%) kvinnor, 32% (35%) män. 32% (34%) av deltagarna har grundskola eller kortare utbildning. 27% (27%) av deltagarna är under 30 år. 58% (57%) av deltagarna har fyra år eller mer i offentlig försörjning. Totalt har 124 (174) remisser lämnats till förbundet under perioden. Remisser fördelar sig mellan parterna enligt följande; Hälso- och sjukvården 51% (39%), Försäkringskassan 16% (14%), kommuner 24% (40%) och Arbetsförmedlingen 9% (7%). Ifrån Ale kommer 26 % (23%) utav remisserna, Kungälv 28% (28%), Stenungsund 23% (16%), Tjörn 11% (18%) och Öckerö 12% (15%).

Kvinnor och män

Andelen kvinnor ökar i Samverkansteamet, vilket är en utveckling vi sett under flera år. I målgruppen som remitteras till Samverkansteamet har majoriteten en psykisk ohälsa. I den målgruppen är kvinnor överrepresenterade.

Insatser

Störst andel av förbundets resurser fördelas till individuellt anpassat stöd till deltagare i Samverkansteamet. Utifrån de behov som identifieras möts individen. När behov och metoder har varit otillräckliga har i många fall metoder och insatser utvecklats för att möta individens behov i syfte att nå framgång med den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

2022-12-20 beviljades förbundet tillsammans med Samordningsförbundet Göteborg och Samordningsförbundet Väst medel från Europeiska socialfonden, ESF, för projekt Gränsgångare. Projektet startade 2023-01-01 och har pågått till 2025-12-31. Projektets syfte har varit att stärka samverkan mellan förbundets parter lokalt och därigenom göra resurser tillgängliga för individer i behov av samordnat stöd.

Projektet är nu avslutat. Gemensamt är utfallet av projektet att vi under de här tre åren fördjupat och utvecklat praktik för att arbeta med de insikter som den danska BIP-forskningen gett. Förbundet har utbildat en nyckelperson, Nyckelpersonen har hållit i det operativa utvecklingsarbetet där fokus har legat på parallella insatser och reflexiv praktik. Gemensamt har också forskning tagits fram om vägledarens betydelse för individer långt ifrån arbetsmarknaden att komma i arbete. Forskningen har gjorts av fil.dr Heiti Ernits och utfallet är två rapporter, en populärversion, *Gränsgångare i rehabiliteringslandskapet – Vägledarens arbete och betydelse i gränslandet mellan människa och samhälle* och en bok, *Rehabilitering i gränslandet*. Forskningen ger en utförlig beskrivning av vägledarens praktik och belyser vad som krävs av vägledaren och dess omgivning i en framgångsrik rehabiliteringsresa för människor.

Lokalt har projektet inneburit att kompetens från samtliga parter bildat en arbetsgemenskap som haft möjlighet att mötas fysiskt minst en gång per vecka. Det närmaste samarbetet har skett tillsammans med kommunerna. I det arbetet har nyfikenhet och kompetens om insatser, metod och nätverk utvecklats. Främst har projektet lett till nära kontakter och relationer som gör att förtroende skapats direkt mellan operativa medarbetare som resulterar i större förståelse och tillit mellan organisationer. Före projektet fanns frustration i förhållande till olika aktörer, under projektets gång har relationer och förståelse för varandras roller och uppdrag utvecklats och förbättrat relationer.

För individerna har vi lyckats arbeta med nära dubbelt så stor volym. Individerna som tagit del av det samordnade stödet genom projektet har haft i snitt 5,5 år i offentlig försörjning före insats. Det får ses som

[1] Inom parentes uppges förra årets utfall för samma period.

en indikator på att de befinner sig mycket långt ifrån arbetsmarknaden. Resultaten följer det vi är vana att se för målgruppen men en något större andel som avslutas gör det med en planering om att ansöka om sjukersättning. Vid uppföljning efter sex månader så visar det sig att i det närmaste samtliga som ansöker om sjukersättning också har beviljats det. Detta är ytterligare en indikation på att de deltagare som tagit del av samordnat stöd har en allt svårare ohälsa.

Projekt Gränsgångare har inneburit ett betydande resurstillskott, förbättrad samverkan, utvecklad verksamhet genom evidens och framtagande av ny evidens. Den utvecklade evidensen finns på plats och det är hur vi tar vara på den som avgör betydelsen framåt. Däremot innebär mindre resurser att arbetsgemenskapen, så som den kunna genomföras under projektet, upphör men framför allt kommer färre individer att få stöd. För att möta de positiva effekterna av att arbeta tillsammans i större utsträckning kommer förbundet under året att arbeta med att utveckla mötesplatser, ökad kunskap och processtöd för en sammanhållen samverkan. Arbetet inleds med en behovskartläggning.

Uppföljning och resultat för individinriktade insatser

Förbundets verksamhet riktad till individ utgår ifrån Samverkansteamet. I sitt arbete för att ge stöd till individ utvecklas samverkan mellan parterna och aktiviteter som stärker individens motivation, förmåga och möjligheter. Uppföljningen är kopplad till de individer som är i kontakt med Samverkansteamets arbete.

- Under året har Samverkansteamet arbetat med 170 individer.
- Av dessa är 115 kvinnor (68 %) och 55 män (32 %). 92 deltagare har avslutats under perioden.
- Av de som avslutats har 17% gått till arbete/studier, 5% till aktivt arbetssökande/program hos Af och 35% till fortsatt arbetslivsinriktad rehabilitering.
- 16% lämnar till medicinsk rehabilitering.
- 57% har gjort en stegförflyttning till eller mot arbete.

Utfall över tid, Samverkansteamet	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Antal deltagare	170	214	186	129	158	138	120
Antal avslutade deltagare	92	112	38	71	71	46	62
Tid i insats för avslutade deltagare, dagar	504	446	578	491			
Arbete/studier	17%	25%	15%	15%	21%	20%	21%
Aktivt arbetssökande	5%	4%	3%	1%	6%	24%	15%
Fortsatt arbetslivsinriktad rehabilitering	35%	29%	24%	43%	21%		

Kommentar: Tabellen redogör för utfallet kopplat till förbundets Samverkansteam.

Aktiviteter

Aktiviteter genomförs i syfte att motivera och stärka individers förmåga att gå i riktning mot arbete. På senare år har driften av Aktiv och City Gross, som utvecklats genom Samverkansteamet, tagits över av kommunerna. 2025 är sista året förbundet finansierar dessa insatser. Fokus i Samverkansteamet bygger numer på att organisera insatser runt individens behov utifrån vad som lokalt finns tillgängligt. I enlighet med BIP forskningen arbetar teamet med att skapa parallellitet. Det innebär, fokus mot arbete, hantering av den sociala situationen och stödja individen i aktiviteter som främjar hälsan. Under året redovisas fortsatt en hög volym av insatser. Det kommer att avta betydligt under kommande år.

Orsaken är dels att resurser minskar men främst för att aktiverande insatser som finansierats inte nyttjas i den kapacitet som funnits tillgänglig. Det har heller inte kunnat gå att se att resultaten försämrats som en effekt av förändrat arbetssätt med aktiviteter. Kommande år kommer volymen i aktiverande insatser att minska. Fokus kommer att vara på kostnadseffektiva insatser samt insatser som Samverkansteamet själva genomför.

Aktivitet	Antal tillfällen	Totalt antal deltagar-tillfällen	Antal deltagar-tillällen ej inskrivna i samverkans-teamet
Aktiv Ale	35	76	59
Aktiv Kungälv	11	31	29
Aktiv Tjörn	10	82	65
Arbetsträning City Gross	64	223	157
Digital Mindfulness	41	335	214
Jobbi fokus, Ale	3	19	0
Jobb i fokus, Kungälv	3	18	0
Jobb i fokus, Öckerö	3	17	0
Vardag i balans, Ale	3	9	0
Summa	***173***	***810***	***524***

Kommentar: Tabellen visar på antal tillfällen aktiviteter genomförts. Totalt antal deltagare utgör antalet deltagare per tillfälle multiplicerat med antal tillfällen. 65% av genomförda aktiviteter nyttjas av parterna utan att vara inskrivna i Samverkansteamet.

Uppföljning och resultat för strukturövergripande insatser

I området finns fyra lokala ledningsgrupper (LLG). Syftet med LLG är att röja de hinder som finns i vardagen för samverkan mellan parterna. Deltagare på möten är chefer eller personer med mandat från respektive organisation. Syftet är att fokusera på respektive kommuns invånare och det stöd som finns tillgängligt från samtliga aktörer inom respektive kommun.

Under 2023 ställdes krav på att det ska finnas medlemmar som är tydligt insatsansvariga av förbundsfinansierade insatser. Efter dialog med medlemmarna fattades beslut i styrelsen om att kommunernas AME-chefer tillsammans är insatsansvariga. De fem AME-cheferna bildar det vi kallar den operativa styrgruppen.

På operativ nivå finns BIP-team som speglar sammansättningen i LLG. BIP står för *Beredning*, *Information*, *Progression*. BIP-teamets samordnade och samtidiga bedömningar möjliggör ett stöd till individen i parallella processer i stället för seriella. Detta utgör en av de faktorer som enligt BIP-forskningen har störst effekt för en lyckad resa för individer som står långt ifrån arbetsmarknaden att nå ett arbete. BIP-forskningens insikter är en viktig del av BIP-teamens utvecklig och arbetssätt. Teamen träffas ca en gång i månaden. De går igenom vissa remisser till förbundets Samverkansteam i syfte att kartlägga individens situation och identifiera möjliga insatser som finns tillgängliga för individen. Till teamet remitterar också parterna ärenden där de önskar övriga parters kunskap kring individen, dessa kallas genomlysningar. Genomlysningar genomförs kring individens situation med samtycke från personen. Förbundets roll är att samordna mötena.

Utöver insatser till individ och stöd till parterna att samverka är förbundets ambition att bidra till att utveckla och stödja ett hållbart samhälle. Förbundets arbete för att stärka jämställdhetsarbetet och stödja individer som är utsatta för våld i nära relationer fortsätter.

De lokala ledningsgrupperna och BIP-teamen har målsättningen att ha minst 70% närvaro. Närvaron har under perioden varit över uppsatta målnivåer.

1.6 Balanskravsresultat

Balanskravsresultatet beräknas enligt följande:	
= Periodens resultat enligt resultaträkningen	- 3 507 710 kr
- Samtliga realisationsvinster:	0 kr
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0 kr
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0 kr
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0 kr
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0 kr
= Balanskravsresultat	- 3 507 710 kr

Balanskravet är ett krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader som regleras i kommunallagen. Balanskravet innebär att budget ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Om kostnaderna är större än intäkterna under ett enskilt år uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren.

Förbundet har ett negativt balanskravsresultat för året om - 3 507 710 kr. Ett samordningsförbund förväntas använda beviljade medel samma år. Nationella rådet för samordningsförbund har en rekommendation om att ett förbund av Älv & Kusts storlek ska ett eget kapital om högst 1 700 000 kr. Styrelsen har i sin budget och verksamhetsplan en inriktning om att eget kapital ska var som lägst 700 000 kr och högst 1 500 000 kr. Eget kapital uppgår vid utgången av 2025 till 2 934 423 kr. Underskottet är avsett och hanteras enligt styrelsens fastställda budget för 2026–2028.

1.7 Väsentliga personalförhållanden

Förbundet har tre egna anställda, två heltid och en deltid. Inlånade medarbetare har kraftigt minskats under året som ett resultat av mindre resurser inför 2026. Förbundet har under året haft sjukfrånvaro om 4,5 dag hos anställda.

1.8 Förväntad utveckling

Projekt Gränsgångare har inneburit förstärkning av resurser. Nu är projektet avslutat och för 2026 har en ny riktning tagits fram för hur förbundets stöd till samverkande insatser ska se ut. Samverkansteamet fortsätter att ge individuellt samordnat stöd. Antalet deltagare som kan få del av insatsen minskar dock kraftigt. För att möta upp målgruppens behov är inriktningen att öka kompetensen och samverkan hos de samverkande parterna som möter individer i behov av samordnat stöd. Förbundet kommer under året att fokusera på att utveckla mötesplatser, kunskapsutveckling och processtöd. Första steget är att göra en behovskartläggning.

2. Resultaträkning

Belopp i kr.	Not	2025-01-01 2025-12-31	2024-01-01 2024-12-31
Verksamhetens intäkter	1	15 446 156	29 196 147
Verksamhetens kostnader	2	-19 100 342	-26 152 425
Verksamhetens nettokostnad		**-3 654 186**	**3 043 722**
Finansiella intäkter		149 612	230 137
Finansiella kostnader		-3 137	-2 431
Resultat efter finansiella poster		**-3 507 710**	**3 271 429**
Extraordinära poster		0	0
Årets resultat		**-3 507 710**	**3 271 429**

3. Balansräkning

Belopp i kr.	Not	2025-12-31	2024-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgång			
Omsättningstillgångar			
Fordringar	3	1 729 985	6 267 071
Kassa och banktillgodohavande		4 397 896	4 787 488
Summa omsättningstillgångar		**6 127 881**	**11 054 559**
Summa tillgångar		**6 127 881**	**11 054 559**
Eget kapital och skulder			
Eget kapital		6 442 133	3 170 704
Årets resultat		-3 507 710	3 271 429
Summa eget kapital		**2 934 423**	**6 442 133**
Kortfristiga skulder	4	3 193 458	4 612 426
Summa eget kapital och skulder		**6 127 881**	**11 054 559**

Justering

4. Kassaflödesanalys

Belopp i kr.	Not	2025-12-31	2024-12-31
Årets resultat		-3 507 710	3 271 429
Justering för ej likviditetspåverkande poster		0	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**-3 507 710**	**3 271 429**
Ökning-/minskning+ kortfristiga fordringar		4 537 086	884 170
Ökning+/minskning- kortfristiga skulder		-1 418 968	-3 256 670
Kassaflöde för den löpande verksamheten		**3 118 118**	**-2 372 500**
Årets kassaflöde		**-389 592**	**898 928**
Likvida medel vid årets början		4 787 488	3 888 560
Likvida medel vid helår		4 397 896	4 787 488

5. Driftsredovisning

Tabell: Budget 2025 med uppföljning januari – december: SOF Älv & Kust

	Budget 2025 (tkr)	Utfall 2025	Differens budget/ helårs-prognos
Bidrag medlemmar	8 832	8 832	0
NNS, utlåning tjänstepersonsstöd	68	284	216
Överskott ESF-projekt	0	602	602
Ränteintäkter	0	149	149
Summa inkomster	***8 900***	***9 867***	967
Samordnat stöd riktat till individ - samarbete			
Samverkansteamet - Personal finansiering Älv & Kust	-3 700	-3 463	237
Samverkansteamet - Lokaler	-450	-460	-10
Samverkansteamet - Övr, -.utv., mtrl, teknik, försäkringar, städ etc	-250	-280	-30
Aktiverande insatser	-200	-37	163
Aktiv	-150	-11	139
Summa samordnat stöd	***-4 750***	***-4 251***	499
Ledning, styrning och koordinering - samverkan			
Biträdande förbundschef	-1 040	-1 068	-28
BIP-team, personal	-459	-445	14
Övrigt nätverksarbete	-200	-28	172
Summa samverkan	***-1 699***	***-1 541***	158
Resursfördelning - samordning			
Styrelse	-300	-313	-13
Förbundschef	-1 216	-1 202	14
Revision	-94	-95	-1
Administratör, processtöd uppföljning Finsam	0	-6	-6
Lön, adminstöd, ekonomihantering	-270	-271	-1
Lokal	-95	-93	2
Övrigt, medlemsavg., kontorsmtrl, teknik, info etc	-170	-180	-10
Kartläggning, statistik, utvärdering	-62	-55	7
Summa samordning	***-2 207***	***-2 215***	-8
Summa utfall SOF Älv & Kust			
Summa kostnader	*-8 656*	*-8 007*	*649*
Resultat	*244*	*1 860*	*1 616*
Ingående eget kapital	995	1 074	*79*
Utgående eget kapital	1 239	2 934	*1 695*

Resultatet för Samordningsförbundet Älv & Kust uppgår 1 860 vilket är en avvikelse mot budget om 1 616 tkr. till Det egna kapitalet uppgår till 2 934 tkr. Budgeterat för året var ett eget kapital om 1 239 tkr, en avvikelse om 1 695 tkr. Avvikelsen förklaras av budgetavvikelser för eget kapital om 79 tkr, ökade intäkter om 967 tkr och lägre kostnader om 649 tkr.

De lägre verksamhetskostnaderna har skett på grund av en medveten återhållsamhet då förbundet inför 2026 stått inför en större omställning inför avslut av projekt Gränsgångare.

Tabell: Projekt Gränsgångare 2025

	Budget 2025 (tkr)	Utfall 2025	Differens budget/ helårs-prognos
ESF-medel	8 228	6 316	-1 912
Regionalt utvecklingsprojekt (medel från tidigare projekt)	-217	-1	216
Projektkansli	-2 441	-2 124	317
Finsam Göteborg	-2 073	-1 771	302
SOF Väst	-2 738	-2 537	201
SOF Älv & Kust	-3 290	-3 836	-546
Övrigt, gemensamt	-2 200	-1 414	786
Summa utfall, ESF-projekt Gränsgångare			
Summa kostnader	-12 959	-11 683	1 276
Resultat	-4 731	-5 367	-636
Ingående eget kapital	4 731	5 367	636
Utgående eget kapital	0	0	0

Projekt gränsgångare är avslutat den 31 december 2025. Resultatet i förhållande till budget avviker -636 tkr.

Tabell: Summa utfall totalt, Samordningsförbundet Älv & Kust inkl. ESF-projekt Gränsgångare

Summa utfall totalt	Budget 2025 (tkr)	Utfall 2025	Differens budget/ helårs-prognos
Summa kostnader	-21 615	-19 690	1 925
Resultat	-4 487	-3 507	980
Ingående eget kapital	5 726	6 441	715
Utgående eget kapital	1 239	2 934	1 695

Årets resultat (efter finansiella poster) uppgår till -3 507 tkr vilket är 980 tkr högre än det budgeterade resultatet på -4 487 tkr. Differensen förklaras av budgetavvikelse om 1 616 tkr för Samordningsförbundet Älv & Kust och för projekt Gränsgångare en avvikelse om -636 tkr.

Tabell: Projekt Gränsgångare 2023-2025

	Utfall 2023 (tkr)	Utfall 2024 (tkr)	Utfall 2025 (tkr)	Total projekt-budget (tkr)	Aktuellt över/under-skott (tkr)
ESF-medel	14 360	19 414	6 316	40 090	0
Regionalt utvecklingsprojekt (medel från tidigare projekt)	-173	-200	-1	-556	182
Projektkansli	-2 812	-2 450	-2 124	-8 053	667
Finsam Göteborg	-3 439	-4 583	-1 771	-9 372	-421
SOF Väst	-3 180	-4 076	-2 537	-9 372	-421
SOF Älv & Kust	-3 132	-3 007	-3 836	-9 372	-603
Övrigt, gemensamt	-671	-1 240	-1 414	-3 921	596
Summa	***-13 407***	***-15 556***	***-11 683***	***-40 646***	***0***

Kommentarer:
Projekt Gränsgångare är slutfört. Projektet gjorde ett överskott om 1 263 tkr. Överskottet har fördelats mellan medverkande förbund. Efter att medel fördelats enligt överenskommelser kvarstår ett överskott om 603 tkr som redovisas som en intäkt för Älv & Kust.

6. Noter

Årsredovisningen är i tillämpliga delar upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Vissa anpassningar har gjorts till Finsam:s verksamhet.

Not 1. Verksamhetens intäkter

	2025	2024
Driftbidrag från staten	4 416 000	4 504 000
Driftbidrag från Kungälv Kommun	715 564	727 244
Driftbidrag från Tjörn Kommun	296 881	303 424
Driftbidrag från Ale Kommun	498 557	508 789
Driftbidrag från Stenungsund Kommun	440 748	451 035
Driftbidrag från Öckerö Kommun	256 250	261 508
Driftbidrag från Västra Götalandsregionen	2 208 000	2 252 000
EU-medel och andra bidrag	6 316 584	20 009 020
Övriga intäkter	297 572	179 127
Summa	**15 446 156**	**29 196 147**

Not 2. Verksamhetens kostnader, sammanfattning

	2025	2024
Personalkostnad anställda	-3 100 944	-3 790 577
Verksamhetskostnader	-14 207 169	-21 626 398
Lokal- och kontorskostnader	-575 018	-443 612
Övrigt	-1 217 211	-291 838
Summa	**-19 100 342**	**-26 152 425**

Not 3. Fordringar

	2025-12-31	2024-12-31
Kundfordringar	108 928	164 572
Avräkning för skatter och avgifter (skattekonto)	265 728	409 281
Redovisningskonto, Ludvikamoms	146 152	190 228
Förutbetalda kostnader	105 177	108 509
Upplupna intäkter	1 104 000	5 394 481
Summa	**1 729 985**	**6 267 071**

Not 4. Kortfristiga skulder

	2025-12-31	2024-12-31
Leverantörsskulder	892 796	330 734
Beräknad särskild löneskatt på pensionskostnader	151 013	185 339
Innehållen personalskatt	62 199	135 953
Upplupna pensionskostnader	76 392	87 900
Upplupna sociala avgifter	60 633	139 260
Beräknade upplupna lagstadgade sociala avgifter	36 807	36 859
Upplupna kostnader	1 913 618	3 696 381
Summa	**3 193 458**	**4 612 426**

Not 5. Revisionskostnader

	2025	2024
Revisionsuppdrag - sakkunnigt biträde, Azets	56 650	56 245
Förtroendevald revisor		
Statens revisor, Azets	39 000	39 000
Total kostnad för räkenskapsrevision	**95 650**	**95 245**

Revisionsberättelse

för Samordningsförbundet Älv & Kust, org. nr 222000-1941

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision och granskning av årsredovisningen för Samordningsförbundet Älv & Kust för år 2025 enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision[1]. Förvaltningsberättelsen och driftredovisningen har granskats enligt särskild instruktion.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till förbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 3-11. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information. Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar av årsredovisningen.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- måste vi informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

[1] *Med anpassning till de specifika förutsättningar som föreligger i ett finansiellt samordningsförbund. Främst att rapporten inte avges av "sakkunnigt biträde" eller ställts till "de förtroendevalda revisorerna".*

Penneo dokumentnyckel: T9NLS-VR9HR-KA19R-PPGJD-1B4Y0-7EXUT

Revisorns granskning av förvaltningsberättelsen samt driftredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen samt driftredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vår granskning har skett enligt tillämpliga delar av ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” samt ”Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning” i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och driftredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Driftredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Samordningsförbundet Älv & Kust för år 2025.

Vi tillstyrker att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Vi bedömer även sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Älv & Kust har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att insatserna som finansierats är i enlighet med lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Vi har i vår granskning i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision, inte noterat några väsentliga brister i förbundets interna kontroll.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed för kommunal verksamhet i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen och den interna kontrollen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

I vår granskning skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision av årsredovisningen för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

Borås den dag som framgår av vår elektroniska signatur

Azets Revision & Rådgivning AB

Susanna Everborn
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: T9NLS-VR9HR-KA19R-PPGJD-1B4Y0-7EXUT

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

SUSANNA EVERBORN

Undertecknare 1

Serienummer: 48b696979570d0[…]048bd52fff464

IP: 90.129.xxx.xxx

2026-03-30 09:54:44 UTC

Penneo dokumentnyckel: T9NLS-VR9HR-KA19R-PPGJD-1B4Y0-7EXUT

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Den förtroendevalda revisorn i Samordningsförbundet Älv & Kust

Till: Styrelsen i Samordningsförbundet Älv & Kust
Fullmäktige i respektive medlemskommun och region
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen

Revisionsberättelse för år 2025

Jag har granskat räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Samordningsförbundet Älv & Kust (organisationsnummer 222000-1941) för verksamhetsåret 2025.

Mitt uppdrag är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen upprättar en årsredovisning som ger en rättvisande bild samt svarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamhet och räkenskaper.

Jag har utfört vår granskning utifrån lagen om finansiell samordning, kommunallagen, förbundsordningen och god revisionssed i kommunal verksamhet.

I uppdraget samverkar jag med av staten utsedd auktoriserad revisor. I granskningen av förbundets räkenskaper och årsredovisning har jag förlitat mig på den statliga revisorns granskning och bedömning.

Mina övriga granskningsinsatser har utförts av sakkunnigt biträde till revisorerna. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan Granskningsrapport 2025 Samordningsförbundet Älv & Kust.

Penneo dokumentnyckel: T4QM6-2MCDB-VH9KM-122UV-PY1MZ-6D3VA

Jag bedömer sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Älv & Kust har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Jag bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Jag bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Jag tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Jag åberopar bifogade redogörelse och rapporter.

- Granskningsrapport 2025 Samordningsförbundet Älv & Kust

Västra Götaland, den dag som framgår av digital signering

……

Annelie Sundling

Penneo dokumentnyckel: T4QM6-2MCDB-VH9KM-122UV-PY1MZ-6D3VA

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ANNELIE SUNDLING

Undertecknare 1

Serienummer: 096625eddfc70d[…]6fb05dfd4c77e

IP: 78.67.xxx.xxx

2026-03-30 18:38:25 UTC

Penneo dokumentnyckel: T4QM6-2MCDB-VH9KM-122UV-PY1MZ-6D3VA

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2025-12-31

Granskningsrapport

Samordningsförbundet Älv & Kust

2026-03-13

Antal sidor: 9

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Bakgrund 3

1.1 Syfte och revisionsfråga 3

1.2 Revisionskriterier 3

1.3 Metod och avgränsningar 3

1.3.1 Risk- och väsentlighetsanalys 4

2 Resultat av granskningen 5

2.1 Förvaltningsberättelsen 5

2.2 God ekonomisk hushållning 5

2.2.1 Verksamhetsmål 5

2.2.2 Finansiella mål 7

2.3 Resultaträkning 7

2.3.1 Verksamhetens intäkter 7

2.3.2 Verksamhetens kostnader 7

2.4 Balansräkning 7

2.4.1 Kassa och bank 8

2.4.2 Kortfristiga skulder 8

2.5 Intern kontroll och styrning 8

2.5.1 Styrdokument 8

2.5.2 Delårsrapport 8

2.6 Driftredovisning 8

2.7 Övrigt 8

2.8 Rekommendationer 8

2.9 Sammanfattning och slutsatser 9

1 BAKGRUND

Härmed avlämnas rapport avseende granskningen av Samordningsförbundet Älv & Kust för räkenskapsåret 2025. Granskningen har bedrivits i enlighet med god revisionssed för kommunal verksamhet. Syftet med rapporten är att lämna underlag för revisorernas bedömningar och uttalanden i revisionsberättelsen.

Förbundets revisorer ska enligt 12 kap Kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som styrelsen beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vidare lämnas i rapporten information till styrelsen om viktigare iakttagelser och eventuella rekommendationer till följd av dessa som identifierats i samband med årets revision.

1.1 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGA

Syftet med granskningen är att den ska utgöra underlag för revisorernas prövning av:

- att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- om räkenskaperna är rättvisande och
- om den interna kontrollen är tillräcklig

1.2 REVISIONSKRITERIER

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt samt att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Lag om finansiell samordning SFS 2003:1210, Kommunallag och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR
- Förbundsordning, interna regelverk och instruktioner

1.3 METOD OCH AVGRÄNSNINGAR

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR[1] och Skyrev[2]. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i allt väsentligt men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för 2025. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och eller som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen. Vi har även stämt av balanskravsutredning mot underlag.

[1] Sveriges Kommuner och Regioner
[2] Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Övriga delar har endast granskats utifrån om informationen är förenlig med de finansiella delarna.

Vi har även granskat att förbundet följer förbundsordningen.

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument (verksamhetsplan med budget, protokoll och förbundsordning) inklusive årsredovisningen
- Analys av om resultatet är förenligt med de beslutade målen
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.
- Stickprovsgranskning av attest och utanordning
- Dialog med förbundschef
- Sedvanlig bokslutsgranskning

1.3.1 Risk- och väsentlighetsanalys

1.3.1.1 Redovisningen

- Verksamhetens intäkter
  - Består i huvudsak av medlemmarnas årsavgifter vilka substansgranskas mot beslut, fakturering och inbetalning.
- Verksamhetens kostnader
  - Kartläggning av posternas innehåll samt stickprov inklusive attest och utanordning samt avklipp.
- Kassa och bank
  - Substansgranskas mot externa underlag.
- Kortfristiga skulder
  - Kartläggning av posternas innehåll samt stickprov inklusive attest och utanordning.
- Redovisningsprinciper

1.3.1.2 Intern kontroll

- ”Ordning och reda”
- Bokslutsprocessen och samarbetet mellan förbundet och redovisningsbyrån Regionservice inom Västra Götalandsregionen.
- Granskning av att skatter och avgifter redovisats och betalas i rätt tid och med rätt belopp.

2 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

Granskning av redovisning och intern kontroll har skett enligt uppgjord planering i enlighet med risk- och väsentlighetsanalysen ovan.

2.1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN

I LKBR, föreskrivs att förvaltningsberättelsen ska följa en bestämd struktur med fasta rubriker.

Samordningsförbundet Älv & Kust redovisar sin förvaltningsberättelse i enlighet med lagens krav och denna har ställts upp enligt de bestämda rubrikerna.

2.2 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunallagens bestämmelser ska samordningsförbundet ha en god ekonomi i sin verksamhet. Styrelsen ska fatta beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Samordningsförbundet Älv & Kust fastställde i november 2024 en verksamhetsplan med budget för 2025 och i denna plan anges mål och vision samt strategier för verksamheten. Målen med avseende på god ekonomisk hushållning för uppdelade i fyra finansiella- och sju verksamhetsmål. I verksamhetsplanen redogörs vidare för mål med avseende på verksamheten samt hur måluppföljningen av dessa ska ske.

I årsredovisningen lämnas en redogörelse för årets verksamhet, vilka insatser som har gjorts och uppföljning av måluppfyllelse både med avseende på god ekonomisk hushållning och verksamheten.

2.2.1 Verksamhetsmål

1. *Lokala ledningsgrupper genomförs med hög närvaro.*

Antal möten: 4-6 möten per lokal ledningsgrupp
Närvaro: Lägst 70 %

Utfall: I snitt har de lokala ledningsgrupperna tillsammans med operativ styrgrupp genomförts med 73 % närvaro.

Målet anses vara uppfyllt

2. *BIP-team genomförs med hög närvaro. Genomlysningar följs upp med antal, kön och hemkommun.*

Antal möten: 6-10 möten per BIP-team
Närvaro: Lägst 70 %
Antal deltagare: Mål 85 genomlysningar/remisser/uppföljningar

Utfall: I snitt har BIP-teamens möten genomförts med 80 % närvaro. 67 ärenden har hanterats i teamet.

Målet anses vara uppfyllt

3. *Aktiverade insatser följs upp med antal, kön och hemkommun.*

Utfall: 791 deltagartillfällen varav 95 deltagare har inte blivit registrerade med ort.

Målet anses i huvudsak vara uppfyllt

4. *Samverkansteamet följs upp med antal, kön och hemkommun, tid i insats, andel till arbete, andel till studier, andel till fortsatt rehabilitering (särredovisning av fortsatt medicinsk rehab/arbetslivsinriktad rehabilitering).*

Antal deltagare: Mål 180 deltagare
Fördelning män och kvinnor: Fördelningen mellan män och kvinnor förväntas hålla sig inom 60/40 fördelning. Förväntan är en viss övervikt till kvinnor då ohälsan totalt i samhället är högre hos kvinnor.
Tid i insats vid avslut: Mål är att över tid minska tid i insats.
Andel till arbete/studier: Mål 15-25%.
Fortsatt arbetslivsinriktad rehabilitering 25-35%.
Fortsatt övrig rehabilitering 10-25%.

Utfall: Samverkansteamet har under perioden arbetat med 170 individer (Ale 45 st, Kungälv 55 st, Stenungsund 28, Tjörn 20 och Öckerö 22) varav 115 kvinnor och 55 män.
Genomsnittlig tid för inskrivning är 504 dagar där 10 % efter avslutad insats gått till arbete, 7 % till studier, 35 % till arbetslivsinriktad rehabilitering och 16 % till medicinsk rehabilitering.

Målet anses vara uppfyllt

5. Kostnad per deltagare redovisas för aktiverade insatser och Samverkansteamet.

Kostnad/deltagare: Mål 50 000 kr/deltagare i genomsnitt.

Utfall: Kostnad per deltagare uppgår i Samverksansteamet till 43 750 kr för perioden.

Målet anses vara uppfyllt

6. *Socioekonomisk effekt presenteras genom nyckeltal för individer som går från passivitet till arbete.*

Utfall: Modell för nyckeltal för olika förflyttningar tog fram tillsammans med RISE där modellen presenterar ekonomisk effekt för kommun, region och stat på ett och två års sikt.

Målet anses vara uppfyllt

7. *Exakta målsättningar för respektive verksamhet definieras för respektive insats.*

Utfall: Nivåer av styrelsens målsättningar för verksamheten är presenterade i verksamhets plan och uppföljda ovan.

Målet anses vara uppfyllt

2.2.2 Finansiella mål

1. *Den ekonomiska förvaltningen ska ske utan ekonomiska risktaganden*

Utfall: Förbundets medel finns på räntebärande konto.

Målet anses vara uppfyllt

2. *Den ekonomiska förvaltningen ska ske med god ordning*

Utfall: Det finns upparbetade rutiner för ekonomisk hantering.

Målet anses vara uppfyllt

3. *Förbundet ska ha ett eget kapital som maximalt uppgår till den nivå som fastställts av Nationella Rådet.*

Utfall: Nationella Rådets rekommendation för eget kapital uppgår till högst 1 700 tkr för förbundet. Det egna kapitalet uppgår till 2 934 tkr.

Målet anses ej vara uppfyllt

4. *Om det egna kapitalet överstiger Nationella Rådets rekommendationer, ska plan för användning av medel upprättas.*

Utfall: Då mål 3 ej är uppfyllt krävs en handlingsplan. Förbundet har medvetet varit återhållsamma under året i syfte att möte 2026 års minskade resurser på ett hanterbart sätt. I budget som beslutats i november 2025 framgår styrelsens strategi för att använda tillgängliga medel.

Målet anses vara uppfyllt

Årets resultat (efter finansiella poster) uppgår till -3 508 tkr vilket är 979 tkr högre än det budgeterade resultatet på -4 487 tkr. Avvikelsen förklaras i huvudsak av budgetavvikelse om 1 616 tkr för Samordningsförbundet Älv & Kust (rörande bl.a. utlåning av förbundschef till NNS och ränteintäkter som inte budgeterats) och för projekt Gränsgångare en avvikelse om -636 tkr.

2.3 RESULTATRÄKNING

2.3.1 Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter består av medlemmarnas årsavgifter 8 832 tkr samt EU-medel och övriga intäkter 6 614 tkr vilka har substansgranskats mot beslut, fakturering och inbetalning.

2.3.2 Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har granskats stickprovsvis dels i samband med kontroll av attestering och dels i samband med genomgång av kostnadskonton som uppgår till större belopp eller som förändrats väsentligt gentemot tidigare år. Inget anmärkningsvärt noterats avseende verksamhetens kostnader.

2.4 BALANSRÄKNING

Balansomslutningen per bokslutsdag uppgår till 6 128 tkr vilket är avsevärt lägre än vid samma tidpunkt året innan och beror till största del på förändring av övriga fordringar som

föregående år avsåg upplupna intäkter för ESF-projekt uppgående till ca 4 268 tkr samt 2025-års förlust om 3 508 tkr.

2.4.1 Kassa och bank

Balansräkningens dominerande tillgångspost är Kassa och bank, 4 398 tkr. Beloppet är avstämt mot engagemangsbesked från Swedbank.

2.4.2 Kortfristiga skulder

De kortfristiga skulderna 3 193 tkr består till dominerande del av upplupna kostnader 1 914 tkr och leverantörsskulder 893 tkr. Upplupna kostnader avser i huvudsak konsultkostnader/personal från kommuner samt skuld till Samordningsförbundet Göteborg och Väst avseende överskottet i projekt Gränsgångare.

Posten har granskats utan anmärkning.

2.5 INTERN KONTROLL OCH STYRNING

Vi har läst förbundsordning och styrelseprotokoll för att bedöma om styrelsen utöver tillräcklig kontroll och en god styrning av verksamheten samt att förbundsordningens krav efterlevs.

2.5.1 Styrdokument

Vi noterar att samtliga styrdokument är uppdaterade i vederbörlig ordning.

2.5.2 Delårsrapport

Förbundet upprättar delårsuppföljning per 31 augusti. Tertialrapporten för januari-augusti 2025 behandlades på styrelsemötet i september.

Prognosen för helårsresultat visade -4 345 tkr, vilket kan jämföras med faktiskt utfall som blev – 3 507 tkr vilket indikerar relativt god träffsäkerhet i prognosarbetet.

2.6 DRIFTREDOVISNING

I LKBR, föreskrivs att årsredovisningen ska innehålla en driftsredovisning som en egen del. Förbundet har upprättat en driftsredovisning i årsredovisningen för 2025.

2.7 ÖVRIGT

Det nationella rådet har upprättat riktlinjer för hur stort eget kapital som ett finansiellt samordningsförbund bör ha. Enligt dessa riktlinjer bör eget kapital i Samordningsförbundet Älv & Kust inte överstiga 1 670 tkr (20 % * 7 mkr + 15 %*1,8 mkr). Utfall vid 2025 års slut är 2 934 tkr vilket innebär att det överstiger rekommenderad nivå

2.8 REKOMMENDATIONER

Med avseende på mål för god ekonomisk hushållning och uppföljningen av dessa rekommenderas att kopplingen till mål för verksamheten förtydligas i verksamhetsplanen. Ett förtydligande mellan de olika nivåerna av mål och indikatorer skulle underlätta för läsaren att förstå uppföljning och utifrån vilket perspektiv målen beslutats.

2.9 SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

Det har i granskningen inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Susanna Everborn

Auktoriserad revisor

SAMORDNINGSFÖRBUNDET
ÄLV&KUST
ALE | KUNGÄLV | STENUNGSUND | TJÖRN | ÖCKERÖ

Protokollsutdrag

§ 20 **Årsredovisning 2025**

Beslutad årsredovisning inklusive revisionsberättelse ska överlämnas senast 2026-03-31 till förbundets medlemmar.

Revisorerna har 2026-03-13 gått igenom deras granskningsrapport. Revisorerna lämnade önskemål om vissa förändringar i uppställningar i driftsredovisningen. Dessa är åtgärdade och godkända. Inför kommande år har revisorerna önskemål om uttryckta målnivåer för god ekonomisk hushållning beskrivs i varje mål. Idag är dessa mål hänvisade till och uttryckta i verksamhetsplanen.

Handlingar
TU – Årsredovisning 2025
Årsredovisning SOF Älv & Kust 2025
Fördjupad årsredovisning 2025
Samverkansteamets årsberättelse 2025

Styrelsen beslutar:

- Godkänna årsredovisning för 2025 för Samordningsförbundet Älv & Kust.
- Översända årsredovisningen till respektive medlem i Samordningsförbundet Älv & Kust.
- Årsredovisningen förklaras omedelbart justerad.

Ort/Datum

Kungälv 2026-03-27

Rätt utdraget betygar

Susanne Elvind, ordförande

§ 76 Dnr: KS 2025/961

Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige och fullmäktigeberedningarna

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Inför ny mandatperiod ska kommunfullmäktiges arbetsordning ses över. Det gjordes en översyn av reglerna för allmänhetens frågestund år 2024 men i övrigt har inte arbetsordningen aktualitetsprövats sedan slutet av år 2022.

I arbetsordningen beskrivs kommunfullmäktiges förhållningsregler i fråga om sammansättning, kallelse, beredning av ärenden, sammanträde, protokoll, med mera. Den gäller utöver reglerna i kommunallagen och bygger i huvudsak på kommunallagens bestämmelser. Därutöver finns bestämmelser som mer i detalj beskriver kommunfullmäktiges arbete.

Förslaget till revidering är framtaget av kommunkansliet, och Demokratiberedningen har yttrat sig över förslaget. Beredningens synpunkter har inarbetats i det förslag som nu är aktuellt för beslut. Kommunfullmäktiges presidium har haft möjlighet att komma med synpunkter på förslaget innan ärendet går upp för beslut.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-20
Förslag på reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige och kommunfullmäktiges beredningar, 2026-04-20
Nuvarande arbetsordning med ändringsmarkeringar
Paragrafförteckning för jämförelse mellan befintlig och reviderad arbetsordning

Beslut skickas till

kansli@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/961
2026-04-20

Annie Frid
Kommunsekreterare

Till kommunfullmäktige

Revidering av kommunfullmäktiges arbetsordning

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Inför ny mandatperiod ska kommunfullmäktiges arbetsordning ses över. Det gjordes en översyn av reglerna för allmänhetens frågestund år 2024 men i övrigt har inte arbetsordningen aktualitetsprövats sedan slutet av år 2022.

I arbetsordningen beskrivs kommunfullmäktiges förhållningsregler i fråga om sammansättning, kallelse, beredning av ärenden, sammanträde, protokoll, med mera. Den gäller utöver reglerna i kommunallagen och bygger i huvudsak på kommunallagens bestämmelser. Därutöver finns bestämmelser som mer i detalj beskriver kommunfullmäktiges arbete.

Förslaget till revidering är framtaget av kommunkansliet, och Demokratiberedningen har yttrat sig över förslaget. Beredningens synpunkter har inarbetats i det förslag som nu är aktuellt för beslut. Kommunfullmäktiges presidium har haft möjlighet att komma med synpunkter på förslaget innan ärendet går upp för beslut.

Beskrivning av ärendet

Arbetsgången av revideringen har varit att kansli tagit fram ett utkast. Därefter har kansli besökt Demokratiberedningen och där presenterat föreslagna ändringar, samt inhämtat beredningens synpunkter på både nuvarande arbetsordning och på det nya förslaget. Efter sammanställning av ett färdigt utkast har Demokratiberedningen fått det för påsyn för att kunna ge ytterligare synpunkter. Demokratiberedningen har lyft att det behöver gå att fortsatt kunna lämna in motioner på papper (utöver andra tillvägagångssätt), samt ställt sig bakom kommunfullmäktiges presidiums förslag att ändra repliktiden till en minut, från tidigare två minuter. Beredningens synpunkter har inarbetats i det förslag som nu är aktuellt för beslut.

Revideringen
Revideringen av arbetsordningen innebär att arbetsordningen setts över på följande vis:

- Omdisponering för bättre tydlighet (bland annat uppbrytning av långa paragrafer i flera kortare; ändrad sammansättning av avsnitt, med mera),
- Översyn av hänvisning till lagrum, aktualitetsprövning av dessa,
- Omformuleringar för att bättre passa krav på klarspråk,
- Översyn så att arbetsordningen motsvarar hur kommunfullmäktige arbetar i praktiken.

Dessa övergripande och genomgående ändringar gäller hela texten och gör att textdelar dels har formulerats om och dels bytt plats i arbetsordningen, samt att rubriksättningen ändrats. De övergripande ändringarna är inte markerade i beslutsunderlagen.

De ändringar som gjorts där innebörden ändrats snarare än att formulering gjorts om eller att omdisponering skett, är däremot markerade i beslutsunderlagen. I den befintliga arbetsordningen är det som föreslås tas bort rödmarkerat och det som föreslås ändras gulmarkerat. I förslag till reviderad arbetsordning är tillägg markerade med text.

Ändras
I § 2, § 4 och § 36 i nuvarande arbetsordning ändras ”bör” till ”ska” för ökad tydlighet.

I § 5 i nuvarande arbetsordning ändras tiden för ansökan om att ha kvar uppdrag trots att personen inte längre är valbar från 14 dagar till 10 dagar innan sammanträdet, för att bättre stämma med andra inlämningstider till kommunfullmäktige (som interpellation).

I § 6 i nuvarande arbetsordning ändras upplägget att det nyvalda fullmäktige sammanträder första gången i november, till att det avgående fullmäktige bestämmer när det första sammanträdet ska hållas. På så sätt byggs en flexibilitet in som möjliggör olika lösningar.

I § 10 i nuvarande arbetsordning ändras ”presidium” till ”ordförande” ifråga om att bedöma om närvaro på distans ska tillåtas i varje enskilt fall. Anledningen är att det förenklar kommunikationen och administrationen inför ett sammanträde.

§ 11 i nuvarande arbetsordning ändras med uppdatering om hur annonsering sker, med tillägg av att använda kommunens sociala medier.

§ 14 i nuvarande arbetsordning ändras så att det framgår vad en kallelse ska innehålla och när den ska skickas på ett tydligare sätt än i nuvarande skrivning.

§ 21 i nuvarande arbetsordning ändras så att reglerna för protokollsjustering sker utifrån hur det går till vid digital justering.

§ 27 i nuvarande arbetsordning ändras så att tid för replik är en (1) minut istället för två (2), efter önskemål från kommunfullmäktiges presidium.

§ 32, § 36 och § 37 i nuvarande arbetsordning uppdateras i fråga om sättet motion, interpellation och fråga lämnas in samt hur den som inkommer med motionen, interpellationen eller frågan identifierar sig.

§ 38 i nuvarande arbetsordning stycke 2 och 3 sker omformulering så att befintlig arbetsgång är det som förmedlas.

Tas bort
I § 10 i nuvarande arbetsordning tas följande bort ”Kommunfullmäktige får bestämma vad som närmare ska gälla kring deltagande på distans i kommunfullmäktige.” eftersom det är i arbetsordningen som dessa eventuella bestämmelser ska ingå.

§ 38, näst sista stycket tas bort: ”Motion eller annat ärende som ska prövas av kommunfullmäktige och som inkommer mellan två kommunfullmäktigesammanträden, får ordföranden eller på dennes uppdrag kommunfullmäktiges sekreterare remittera till styrelsen för beredning. Den remitterade motionen anmäls på nästkommande sammanträde till både kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.”

Anledningen att stycket tas bort är att nuvarande arbetssätt innebär att motioner väcks i kommunfullmäktige, och att det då blir tydligare för hela fullmäktige vad som händer med motionerna.

I § 58 tas delarna bort som gäller arvode till beredningsledare. Dessa har kommunicerats till Arvodesberedningens kontaktperson inom förvaltningen, så att delarna kan inlemmas där istället.

Större tillägg
Ett avsnitt om begärande av entledigande från uppdrag är tillagt under huvudrubriken om att väcka ärenden i kommunfullmäktige.

§ 12 i nuvarande arbetsordning kompletteras med klockslag för när fullmäktige bör avbryta ett sammanträde. Valet av klockan 22.00 är gjord för att dels förhindra att sammanträden ofta behöver avbrytas, men samtidigt undvika att beslutsfattande sker sent på kvällen, för både förtroendevaldas och tjänstepersoners arbetsmiljö. Det finns också en säkerhetsaspekt i att både förtroendevalda och tjänstepersoner ska kunna ta sig hem efter sammanträdet på ett säkert sätt antingen genom att köra själva eller kunna hinna med kollektivtrafikens sista avgångar.

§ 17 i nuvarande arbetsordning kompletteras med ordningsregel för hur tjänstgörande ledamot eller ersättare ska kontakta sekreteraren för att uppmärksamma avbruten tjänstgöring.

I avsnittet om ärenden och handlingar till sammanträde, läggs paragraf till som handlar om beredning inför sammanträdet med kommunfullmäktiges presidium och kommunstyrelsens presidium. Där läggs också till hur handlingar ska tillfogas kallelsen.

Ett större tillägg som görs är att ett avsnitt om presidiets uppdrag finns med.

Övriga tillägg är markerade i förslag till ny arbetsordning.

Ekonomisk bedömning
Revidering av arbetsordningen innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys
Barn berörs inte av ärendet.

Juridisk bedömning
Översynen har inneburit en aktualitetsprövning av arbetsordningen gentemot kommunallagen, vallagen och lagen om proportionella val i kommuner och regioner.

Bedömning utifrån Agenda 2030
Ärendet berör mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-20
Förslag på reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige och kommunfullmäktiges beredningar, 2026-04-20
Nuvarande arbetsordning med ändringsmarkeringar
Paragrafförteckning för jämförelse mellan befintlig och reviderad arbetsordning

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Erik Bergman
Funktionschef

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/961
2026-04-20

Beslut skickas till
kansli@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Arbetsordning för kommunfullmäktige och fullmäktiges beredningar

Dokumentinformation

Typ av dokument	**Beslutat av**	**Beslutsdatum, samt §**	**Diarienummer**
Arbetsordning	Kommunfullmäktige	2022-11-23, § 184	KS 2022/691 KS 2024/261 KS 2025/961
Dokumentägare	**Giltighetstid**	**Framtagen av**	**Reviderad**
Demokratiberedningen	Tills vidare	Kansli	**2026-xx-xx, § xxx**

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktige och dess arbetsordning 4
2 Sammansättning, presidium och ålderspresident 5
2.1 Presidiets uppdrag 5
2.2 Fyllnadsval, entledigande och upphörande av uppdrag 6
3 Sammanträde 7
3.1 Sammanträden: tidpunkt, plats, distans 7
3.2 Tjänstgöring 8
3.3 Närvaro och upprop 9
4 Ärenden och handlingar 9
4.1 Kallelse till sammanträde 9
4.2 Tillkännagivande och annonsering 10
5 Behandling av ärenden på sammanträdet 11
5.1 Turordning för behandling av ärenden 11
5.2 Yttranderätt 11
5.3 Ordning vid begäran om ordet, yrkanden, replik med mera 13
5.4 Beslutsgång; avstå från beslut 14
6 Protokoll, justering och anslag 17
6.1 Protokollet 17
6.2 Justering, anslag och webbpublicering 17
6.3 Expediering av beslut 18
7 Att väcka ett ärende i kommunfullmäktige 18
7.1 Motioner 18
7.2 Interpellationer 19
7.3 Enkla frågor 20
7.4 Begäran om entledigande från uppdrag 20
8 Beredning av ärenden 20

8.1 Beredningstvång 21
8.2 Revisionens ärenden 21
9 Fullmäktiges beredningar 22
9.1 Valberedning 22
9.2 Övriga fasta beredningar 22
9.3 Tillfälliga beredningar 23
9.4 Beredning av ärenden i fullmäktigeberedningar 23
9.5 Beredningarnas arbetssätt 23
Regler för allmänhetens frågestund 24

1 Kommunfullmäktige och dess arbetsordning

Kommunfullmäktige är det högst beslutande organet inom en kommun. Kommunfullmäktiges sammansättning, uppdrag och arbetssätt regleras främst i kommunallagen kapitel 5, men också i annan lagstiftning.

Kommunfullmäktiges arbetsordning är ett komplement till laglig reglering av sammansättning, uppdrag och arbetssätt och beskriver hur fullmäktige arbetar i just Stenungsunds kommun. Utöver vad som regleras i lag, kan kommunfullmäktige specificera ordningsfrågor och arbetssätt i övrigt i sin arbetsordning.

I kommunallagen 5 kap 71-72 §§ regleras vad arbetsordningen ska innehålla:

”71 § /…/ I arbetsordningen ska regleras

1. antalet ledamöter i fullmäktige,
2. när sammanträden ska hållas,
3. anmälan av hinder att delta i sammanträden,
4. inkallande av ersättare och deras tjänstgöring,
5. vem som ska föra ordet tills ordförande utsetts,
6. rätten att delta i fullmäktiges överläggningar,
7. förfarandet vid omröstningar,
8. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor,
9. formerna för justeringen av protokollet, och
10. fullmäktigepresidiets arbetsuppgifter.

/…/. Om fullmäktige har beslutat att ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans, ska arbetsordningen reglera i vilken utsträckning sådant deltagande får ske. ”

Utöver vad som regleras i kommunallagen, bestäms kommunfullmäktiges sammansättning, uppdrag och arbetsformer i speciellt vallagen, folkomröstningslag, med flera lagar om röstning och val samt förvaltningslagen. Dessutom beskrivs kommunfullmäktiges ansvar i lagar för specifika delar av kommunal verksamhet; bland andra plan- och bygglagen, miljöbalken, föräldrabalken, socialtjänstlag, arkivlag, med flera.

2 Sammansättning, presidium och ålderspresident

(Regleras i KL kap 5 §§ 5-8, § 11; vallagen kap 14 § 1, § 6-7, § 13, § 16-17, § 26-27)

§ 1 Kommunfullmäktige har 51 ledamöter.

Ersättarantalet kan kommunfullmäktige ändra senast februari månad i valåret, samt underrätta länsstyrelsen. I KL kap 5, 7 § regleras förutsättningarna för antalet ersättare.

Tillägg: *Information*: Vid länsstyrelsens beslut om ledamöter och ersättare till kommunfullmäktige efter varje kommunalval, utses ersättare utifrån mängden mandat per parti och utifrån vallagens och kommunallagens regler om hur ersättare utses.

§ 2 Kommunfullmäktiges presidium (KFP) består av kommunfullmäktiges ordförande, första vice ordförande och andra vice ordförande. Dessa väljs av kommunfullmäktige de år då val till kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet.

Valet av presidium sker om möjligt vid det tillträdande kommunfullmäktiges första sammanträde och senast före december månads utgång.

§ 3 När presidiet utses, bestämmer kommunfullmäktige tiden för uppdragen. Om kommunfullmäktige beslutar att tiden för uppdragen ska vara kortare än kommunfullmäktiges löpande mandatperiod, ska kommunfullmäktige i och med detta även fatta beslut om tidpunkten för nästa val av presidium.

§ 4 Till dess att val av kommunfullmäktiges presidium har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i kommunfullmäktige längst tid (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

Om samtliga i presidiet är förhindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

2.1 Presidiets uppdrag

§ 5 Vice ordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

Tillägg: § 6 Kommunfullmäktiges presidium ska stötta fullmäktigeberedningarna i framtagande av uppdragsbeskrivningar och i prioritering av beredningarnas uppdrag. (Övergripande uppdrag beskrivs i Uppdragsbeskrivning för den politiska organisationen).

2.2 Fyllnadsval, entledigande och upphörande av uppdrag

(regleras i KL kap 4 §§ 6-10, vallagen kap 14 §§ 21, 23)

§ 7 Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot i kommunfullmäktige eller från sin presidiepost, ska kommunfullmäktige så snart det kan ske välja en annan av kommunfullmäktiges ledamöter till uppdraget för återstoden av tjänstgöringstiden.

Tillägg: § 8 Om ledamot eller ersättare i kommunfullmäktige begär sig entledigad, beslutar kommunfullmäktige om att entlediga/befria personen från uppdraget i fråga samt om att begära ny uppräkning hos länsstyrelsen.

Tillägg § 9 Om ledamot eller ersättare som valts av kommunfullmäktige begär sig entledigad, beslutar kommunfullmäktige om att entlediga personen från uppdraget ifråga. Kommunfullmäktige förrättar därefter fyllnadsval.

Tillägg § 10 Begäran om entledigande görs av den förtroendevalde till kansliet via de kanaler som kansli meddelar de förtroendevalda. Kommunsekreterare tillser att begäran om entledigande läggs till kommunfullmäktiges dagordning i enlighet med reglerna för kallelse.

§ 11 Om en förtroendevald som valts av kommunfullmäktige upphör att vara valbar, upphör uppdraget vid nästa kommunfullmäktigesammanträde.

Kommunfullmäktige kan, efter ansökan från den förtroendevalda ifråga, besluta att den förtroendevalde får ha kvar sitt uppdrag under återstoden av mandattiden. En sådan ansökan ska vara skriftlig och innehålla anledningen för att uppdraget ska bestå. Ansökan ska göras i så god tid att den hinner behandlas av kommunfullmäktige innan uppdraget upphör. Ansökan inlämnas till kansliet senast tio (10) dagar före sammanträdet, i tid för att beredas av kommunfullmäktiges presidium.

Tillägg Om en förtroendevald i kommunfullmäktige upphör att vara valbar, behöver kommunfullmäktige besluta om att begära ny uppräkning hos länsstyrelsen.

3 Sammanträde

3.1 Sammanträden: tidpunkt, plats, distans

(regleras i KL kap 5 § 12, § 16)

§ 12 Kommunfullmäktige håller ordinarie sammanträde varje månad utom i januari, juli och augusti. Inför varje år beslutar kommunfullmäktige dag och tid för sammanträdena.

§ 13 Kommunfullmäktige sammanträder i Stenungesalen, Kulturhuset Fregatten. Ordföranden får efter samråd med vice ordförandena bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

§ 14 De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder det nyvalda kommunfullmäktige första gången på dag och tid som avgående kommunfullmäktige bestämt, tidigast i oktober och senast i november.

§ 15 Ett extra sammanträde hålls om kommunstyrelsen eller minst en tredjedel av kommunfullmäktiges ledamöter begär det eller ordföranden anser att det behövs. Begäran om ett extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena.

§ 16 Om det föreligger särskilda skäl, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages enligt reglerna för tillkännagivande av sammanträde.

§ 17 Kommunfullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 4 dagar innan sammanträdet anmäla detta till kansliet. Kommunfullmäktiges presidium avgör om förutsättningarna för deltagande på distans är uppfyllda.

3.1.1 Förlängning av, avbrutet eller återupptaget sammanträde

§ 18 Kommunfullmäktiges sammanträden bör inte pågå längre än till kl. 22.00. Kommunfullmäktige kan besluta att förlänga tiden för sammanträdet om anledning finns för det, dock bör sammanträdet som senast avslutas kl. 23.00.

§ 19 Om kommunfullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, eller om ordförande bedömer att sammanträdet behöver avbrytas av andra skäl, kan kommunfullmäktige besluta att sammanträdet ska fortsätta en annan dag. I ett sådant fall ska kommunfullmäktige genast besluta när och var sammanträdet ska fortsätta.

§ 20 Om ett avbrutet sammanträde ska återupptas inom en vecka, behöver något nytt tillkännagivande inte utfärdas (se avsnitt nedan). I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

3.1.2 Sekreterare

§ 21 En av kansliets kommunsekreterare ska vara sekreterare vid kommunfullmäktiges sammanträden, om inte hinder för det uppkommer.

3.2 Tjänstgöring

(5 kap. 17–20 §§ KL)

§ 22 En ledamot som inför ett sammanträde har vetskap om att hen är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, bör snarast anmäla detta till sin gruppledare, som i sin tur ansvarar för att ersättare i partigruppen infinner sig för att tjänstgöra.

§ 23 Om en ledamot utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde, eller om hinder uppkommer för en ledamot eller tjänstgörande ersättare att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.

§ 24 Ledamot och tjänstgörande ersättare är skyldig att anmäla till sekreteraren om hen avbryter sin tjänstgöring under pågående sammanträde. Detta görs genom att begära ordet vid sammanträdet, eller genom att kontakta sekreteraren på annat sätt och försäkra sig om att sekreteraren uppfattat att tjänstgöringen avbryts.

Tillagd § 25 Tjänstgöringsordningen i kommunfullmäktige utgår från turordningen av de närvarande ersättarna i respektive partigrupp. Turordningen följer utfallet i senaste kommunalval. I kommunfullmäktige används inte personliga ersättare.

§ 26 En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde eller till ett fortsatt sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt in i ledamotens ställe.

Ordföranden bestämmer när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör inträde ske under pågående handläggning av ett ärende. Annars sker inträde efter att beslut fattats i pågående punkt.

§ 27 En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet.

3.3 Närvaro och upprop

§ 28 En uppropslista som visar de ledamöter och ersättare som tjänstgör ska finnas tillgänglig hos sekreteraren under hela sammanträdet.

§ 29 I början av varje sammanträde ska ledamöter och ersättare registrera sin närvaro i kommunfullmäktiges närvaro- och voteringssystem. När samtliga ledamöter och ersättare har registrerat sin närvaro meddelar sekreteraren vilka ersättare som ska tjänstgöra för frånvarande ledamöter. I händelse av att voteringssystemet inte kan användas förrättas upprop utifrån uppropslistan manuellt.

§ 30 Närvarokontroll alternativt upprop ska ske på samma sätt som i föregående paragraf i början av varje ny sammanträdesdag, vid återupptaget sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

4 Ärenden och handlingar

4.1 Kallelse till sammanträde

(regleras i KL kap 5 § 15)

§ 31 Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när kommunfullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

Tillägg § 32 Kommunfullmäktiges presidium har tillsammans med kommunstyrelsens presidium en beredning av ärendena till nästkommande sammanträde.

§ 33 Kommunfullmäktiges dagordning bör inte ha mer än en större föredragning per sammanträde.

§ 34 Varje ledamot och ersättare ska kallas till sammanträde minst en vecka före sammanträdesdagen. Kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden som ska behandlas.

Tillägg § 35 Om inte kommunfullmäktiges presidium beslutar något annat, tillser ordförande att förslag till beslut från kommunstyrelsen samt tillhörande handlingar, skickas med kallelsen till ledamöter och ersättare, när dessa kallas (se nedan avsnitt).

Tillägg § 36 Handlingar till ärenden som inte beretts av kommunstyrelsen, som anmälan av motion, inskickad interpellation samt enkel fråga och begäran om entledigande (se särskilda avsnitt), skickas också med kallelsen till ledamöter och ersättare, när dessa kallas.

§ 37 Kallelsen med ärendenas handlingar delges kommunfullmäktige via kommunens digitala politikerplattform.

Om den digitala politikerplattformen inte fungerar beslutar ordförande hur kallelsen ska skickas ut till kommunfullmäktige.

§ 38 Brådskande ärenden som tillkännagivits senare, ska tillfogas kallelsen senast vardagen innan sammanträdesdagen.

§ 39 Kallelsen med handlingar ska publiceras på kommunens hemsida för allmänheten att läsa, samma dag som kallelsen sker.

4.2 Tillkännagivande och annonsering

(regleras i KL kap 5 §§ 13-14)

§ 40 Kommunfullmäktiges sammanträden ska tillkännages på kommunens anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen. Tillkännagivandet ska innehålla tid och plats för sammanträdet och det ska framgå vilka ärenden som ska behandlas.

§ 41 Vid brådskande ärenden kan kommunfullmäktige frångå kravet på tillkännagivande av ärende minst en vecka innan sammanträdesdagen och istället tillkännage det brådskande ärendet senast vardagen innan sammanträdet. Ordförande, vid behov i samråd med första och andra vice ordförande, bedömer om ett ärende är brådskande.

§ 42 Annonsering av kommunfullmäktiges sammanträden ska ske i lämpligt media för att nå så många kommunmedlemmar som möjligt. Presidiet avgör val av media för annonsering

samt när annonseringen sker. Exempelvis görs annonsering genom en nyhet på kommunens hemsida och i kommunens sociala medier samt i lokalmedia. Presidiet kan välja att annonsera på tillgängliga anslagstavlor och/eller skärmar i Kommunhuset och Kulturhuset Fregatten.

Annonsen ska innehålla tid och plats för sammanträdet samt information om ett urval av de ärenden som kommer behandlas. Annonsen bör innehålla information om var kallelse och handlingar finns tillgängliga på kommunens hemsida.

§ 43 I sammanträdessalen på sammanträdesdagen, ska det finnas anvisning för allmänheten om hur man får tillgång till sammanträdets ärendehandlingar digitalt.

5 Behandling av ärenden på sammanträdet

5.1 Turordning för behandling av ärenden

(regleras i KL kap 5 § 52)

§ 44 Kommunfullmäktige behandlar i regel ärendena i den turordning som de har tagits upp i tillkännagivandet.

§ 45 Kommunfullmäktige kan besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden när föredragningslistan fastställs.

Kommunfullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

§ 46 Ordföranden ska se till att bara sådana ärenden behandlas och avgörs som har tillkännagetts (se avsnitt ovan). Ett brådskande ärende får dock avgöras, trots att det inte tillkännagivits och trots att det inte beretts om samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare beslutar det.

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i tillkännagivandet.

5.2 Yttranderätt

(regleras i KL kap 5 §§ 39-41)

§ 47 Rätt att delta i överläggningen har:

- Ordföranden och vice ordförandena i en nämnd vid behandling av ärende där nämndens verksamhetsområde berörs.

- Ledamöter i en fullmäktigeberedning när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.
- Ordföranden i en nämnd eller en beredningsledare eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga när överläggning hålls med anledning av svaret.
- Styrelsens ordförande i ett sådant bolag som avses i 10 kap. 3–4 §§ KL, när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i bolaget.
- Kommundirektören i alla ärenden.
- Se avsnitt om interpellation och enkla frågor för särskilda regler om yttranderätt för ersättare som ställt en interpellation eller fråga.

§ 48 Kommunrevisionen ska ges tillfälle att delta i överläggningen när kommunfullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får också delta i överläggningen, när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller revisorernas egen förvaltning.

§ 49 Förtroendevald som inte är ledamot men mot vilken anmärkning riktas får delta i överläggningarna när revisionsberättelsen över den verksamhet som den förtroendevalde ansvarar för behandlas.

Ordförande och vice ordförande i en nämnd får delta i överläggningarna när revisionsberättelsen över verksamheten i den egna nämnden behandlas.

§ 50 Kommunfullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten i ärendehantering och ordningen vid sammanträdena.

5.2.1 Kallade för att lämna upplysningar

§ 51 Ordföranden låter efter samråd med vice ordförandena, i den utsträckning som behövs, kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och beredningsledarna i beredningarna, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena om det inte finns något hinder mot det på grund av sekretess enligt lag eller jäv. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

§ 52 Ingår kommunen i en gemensam nämnd får ordföranden efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som behövs, kalla ordföranden och vice ordförandena i den gemensamma nämnden och anställda i de samverkande kommunerna för att lämna upplysningar vid sammanträdena.

§ 53 Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

5.3 Ordning vid begäran om ordet, yrkanden, replik med mera

(regleras i KL kap 5 §§ 42-43)

§ 54 Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning han eller hon har anmält sig och har blivit välkomnad av ordförande till talarstolen.

Tillägg: Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar begär ordet dels för att lägga ett yrkande, dels för att göra ett debattinlägg. Om ett yrkande läggs, bör det göras uttryckligen.

Ordet begärs i det närvaro- och voteringssystem som används. Fungerar inte det, används handuppräckning.

§ 55 Ett anförande, för inlägg i debatt och/eller yrkande, får vara max tre minuter långa.

Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar har också rätt till en (1) replik på max en minut med anledning av vad en talare anfört. Repliken görs omedelbart efter den talare som gjort anförandet i fråga. Den som lämnat anförandet har möjlighet att lämna ett (1) genmäle per replik.

Föredragningar på sammanträdena får maximalt vara 15 minuter långa. Kommunfullmäktiges presidium kan besluta om längre föredragning i de fall de anser det lämpligt.

§ 56 Om någon i sitt anförande skulle avlägsna sig från ämnet och inte rättar sig efter tillsägelse av ordföranden får ordföranden ta ifrån talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hens anförande.

§ 57 Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och som inte rättar sig efter tillsägelse från sammanträdet. Detta gäller såväl ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige som andra som närvarar vid sammanträdet.

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden ajournera eller upplösa sammanträdet. Se vidare avsnitt 3.1.1 om regler för att avbryta och återuppta sammanträde.

Tillagd § 58 Ordförande bör fråga kommunfullmäktige om överläggningen kan avslutas, när samtliga partier haft möjlighet att göra inlägg i debatten eller lämna yrkanden, och när ordförande bedömer att eventuell debatt är uttömd på nya inlägg och om hen ser att kommunfullmäktige riskerar att inte hinna avsluta sammanträdet i tid.

5.4 Beslutsgång; avstå från beslut

(regleras i KL kap 5 §§ 52-57, kap 4 §§ 24-25)

§ 59 När kommunfullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden ska avstå att lägga fram ett förslag till beslut, om ordföranden anser att förslaget innebär att ett nytt ärende väcks.

Ordföranden får avstå att lägga fram ett förslag till beslut om ordföranden anser att förslaget skulle leda till ett beslut som strider mot lag eller annan författning. Kommunfullmäktige får dock besluta att förslaget ändå ska läggas fram.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte kommunfullmäktige beslutar medge det enhälligt.

§ 60 Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande inkomma med det skriftligt.

§ 61 Vid beslutsgången lägger ordförande fram förslagen till beslut som framkommit under överläggningen, och utformar då dessa så att de kan besvaras med ja eller nej.

Efter genomförd beslutsgång tillkännager ordföranden vad hen uppfattar vara det som kommunfullmäktige beslutat.

Om inte omröstning begärs, befäster ordförande beslutet med ett klubbslag. Beslutet har då fattats med acklamation.

§ 62 En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden innan beslutet fattas och tillse att ordförande uppfattat detta. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunfullmäktige fattar beslutet med acklamation.

5.4.1 Återremiss och bordläggning

Information: I kommunallagen (5 kap. 50–51 §§) regleras att ett ärende ska bordläggas eller återremitteras, om det begärs av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. Enkel majoritet krävs dock om ärendet tidigare bordlagts eller återremitterats på begäran av en minoritet. I valärenden behöver dock enkel majoritet besluta om återremiss eller bordläggning.

§ 63 Motiveringen till ett beslut om återremiss ska bestämmas av de ledamöter som begärt återremittering.

Vid flera motiveringar får ordföranden pröva vilken motivering som minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna ställer sig bakom.

§ 64 Ett bordlagt ärende ska behandlas på kommunfullmäktiges nästa sammanträde, om kommunfullmäktige inte beslutar något annat.

5.4.2 Öppen omröstning

(regleras i KL kap 4 §§ 24-25, kap 5 § 54–56)

Information: Omröstningar genomförs öppet förutom när det gäller val eller personalärenden.

§ 65 Vid öppna omröstningar avger de tjänstgörande sina röster i det voteringssystem som används. I händelse av att omröstning inte kan genomföras i voteringssystemet, ska ledamöterna avge sina röster efter upprop, som ska ske enligt uppropslistan.

Den ledamot eller tjänstgörande ersättare som inte kan avge sin röst i systemet ska uppmärksamma ordförande på det så att dennes röst kan tas med muntligen.

§ 66 Omröstningspropositionen – vilket svar som ska innebära ”JA” kontra ”NEJ” - ska godkännas av kommunfullmäktige innan en omröstning genomförs.

§ 67 Ordföranden är alltid skyldig att rösta, när det behövs för att ett ärende ska kunna avgöras. Ordföranden avger alltid sin röst sist.

§ 68 Omröstningen avgörs genom enkel majoritet, förutom i fall där det är möjligt med minoritetsåterremiss eller -bordläggning.

§ 69 Ordförande befäster avslutad omröstning med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

5.4.3 Sluten omröstning

(regleras i KL kap 5 § 58 samt i Lag (2022:629) om proportionella val i kommuner och regioner)

Information: Slutna omröstningar genomförs när kommunfullmäktige ska förrätta icke-proportionerligt val. En sluten omröstning innebär att den utförs manuellt, där de

tjänstgörande skriver sitt val på en papperslapp/valsedel som sekreteraren tillhandahåller, och som sedan läggs i en valurna. Syftet är att omröstningen anonymiseras.

§ 70 Ordföranden bistås under omröstningen av de två ledamöter som har utsetts att justera protokollet.

§ 71 En valsedel som avlämnas vid en sluten omröstning ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig om den:

- upptar namnet på någon som inte är valbar,
- upptar flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas,
- upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses.

§ 72 Ordföranden har utslagsröst och utför sitt val sist

5.4.4 Reservation

(regleras i KL 4 kap. 27 §)

§ 73 Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den dag som har fastställts för justeringen av protokollet.

Om kommunfullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen lämnas så snart det kan ske och behöver ha kommit sekreteraren till del innan protokollet ska justeras.

5.4.5 Proportionella val

(regleras i KL kap 5 § 58)

§ 74 Följande val är alltid proportionella, och bereds inför ny mandatperiod av valberedningen.

- val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,
- val av revisorer och revisorsersättare,
- val av ledamöter och ersättare i styrelser för aktiebolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser eller revisorer och revisorsersättare som ska granska en sådan styrelses förvaltning

Fyllnadsval som sker löpande under mandatperioden till dessa instanser följer i regel samma proportionalitet (en ny person från samma parti utses).

§ 75 I kommunallagen framgår hur många av de tjänstgörande vid ett sammanträde som behöver stå bakom beslut om att ett val ska vara proportionellt utöver fallen i § 74.

Tillägg: När ett sådant val ska avgöras, tar kommunfullmäktige vid behov hjälp av kommunjurist.

6 Protokoll, justering och anslag

(regleras i KL 5 kap. 65-70 §§, 8 kap. 12 §)

6.1 Protokollet

§ 76 Vid sammanträdena skrivs protokoll på ordförandens ansvar. Protokollet redovisar vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort vid respektive beslut, och vilka ärenden som kommunfullmäktige har handlagt.

§ 77 Eventuell jävssituation ska framgå i respektive paragraf, men framgår inte på protokollets förstasida.

6.2 Justering, anslag och webbpublicering

I kommunallagen framgår att justering av sammanträdesprotokoll ska ske inom 14 dagar efter sammanträdet.

§ 78 Vid sammanträdets öppnande väljer kommunfullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordförande justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden har lett. (I praktiken vid digital signering justerar båda ordförandena hela protokollet).

§ 79 Signering av protokoll sker digitalt via kommunens system för digital signering, på dag som ordförande väljer förutom i det fall systemet för digital signering inte fungerar. I sådana fall tillser sekreteraren att ordförande och utsedda justerare kallas till justeringstillfälle som ordförande väljer, på plats som ordförande beslutar.

§ 80 Kommunfullmäktige får besluta att en eller flera paragrafer i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan kommunfullmäktige justerar den.

Omedelbar justering sker på samma sätt som ordinarie justering men direkt i anslutning till sammanträdet.

§ 81 Senast två arbetsdagar efter att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på kommunens anslagstavla. I enlighet med kommunallagen ska anslaget sitta uppe hela klagotiden.

I samband med anslaget publiceras protokollet i sin helhet på kommunens hemsida.

6.3 Expediering av beslut

§ 82 Utdrag ur protokollet ska tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av respektive paragraf.

Kommunstyrelsen och revisionen ska ha tillgång till kommunfullmäktiges protokoll, via den politikerplattform som kommunen använder, eller på annat sätt som ordförande avgör.

§ 83 Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar kommunfullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i kommunfullmäktiges namn, om inte kommunfullmäktige beslutar annat.

7 Att väcka ett ärende i kommunfullmäktige

(regleras i KL 5 kap. 22 §)

§ 84 I Stenungsunds kommunfullmäktige kan följande väcka ärende:

- En nämnd
- En ledamot genom motion
- En revisor i fråga om revision och/eller granskning
- En fullmäktigeberedning inom sitt ansvarsområde (se den politiska uppdragsbeskrivningen)
- Styrelsen för kommunala bolag och stiftelser i frågor som bolag/stiftelser är skyldiga att som bolaget är skyldig att se till att kommunfullmäktige får ta ställning till eller yttrande sig över.

7.1 Motioner

§ 85 En motion ska vara skriftlig. En motion får inte ta upp ämnen av olika slag, utan måste handla om en enskild sakfråga.

Motioner får väckas av en eller flera ledamöter i kommunfullmäktige. En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.

Det ska tydligt framgå vem eller vilka av kommunfullmäktiges ledamöter eller ersättare som är avsändare.

Avsedd e-tjänst på kommunens hemsida ska företrädesvis användas, där den som lämnar in motionen signerar med bank-ID. Ett alternativ är att mejla motionen till kansli, som då avgör om avsändaren kan säkerställas. Vid tveksamhet avgör ordförande om motionen ska tas emot eller om motionären ska ombedas inkomma med motionen på annat sätt.

Det går också att posta eller på annat sätt inkomma med en motion på papper. I sådana fall ska motionen undertecknas av den som

Tillagd: § 86 En motion kan lämnas in när som helst och läggs till dagordning på nästkommande sammanträde, i den mån den inkommit i tid för kallelseutskicket. Annars läggs den till dagordningen till sammanträdet som följer.

§ 87 Kommunstyrelsen ska två gånger varje år redovisa de motioner som inte har beretts. Redovisningen ska göras på kommunfullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober. Om ett av dessa sammanträden ställs in, flyttas redovisningen till nästa sammanträde.

7.2 Interpellationer

(regleras i KL 5 kap. 59-63 §§)

§ 88 För interpellation gäller § 85.

§ 89 Interpellationen ska lämnas in till kommunkansliet tio (10) arbetsdagar före det sammanträde vid vilken ledamoten avser att ställa den.

§ 90 Interpellationer får riktas till kommunstyrelsens ordförande, beredningsledare, ordföranden i en nämnd eller kommunens bolag och stiftelser, samt till ordförandena i kommunstyrelsens utskott.

Om interpellationen avser förhållandena i ett sådant bolag som avses i 10 kap 3 och 4 §§ KL, får den ordförande till vilken interpellationen ställts överlämna till en av kommunfullmäktige utsedd ledamot i bolagets styrelse att besvara interpellationen.

§ 91 En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen när svaret på interpellationen behandlas oberoende av om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet eller inte.

§ 92 En interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det, då interpellationen ställdes.

Ett svar på interpellationen ska vara skriftligt. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör tas in i kallelsen.

Kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare bör få del av svaret 4 dagar före den sammanträdesdag, då svaret ska lämnas.

7.3 Enkla frågor

(regleras i KL 5 kap. 64 §)

§ 93 För enkla frågor gäller § 85.

§ 94 Frågan ska lämnas in till kommunkansliet sju (7) arbetsdagar före det sammanträde vid vilken ledamoten avser att ställa den.

§ 95 Reglerna för interpellation gäller i tillämpliga delar också på fråga. Svar på frågan behöver dock inte vara skriftligt.

En fråga bör besvaras under det sammanträde till vilket den har ställts.

I en debatt med anledning av frågan får endast den som ställt frågan och den tillfrågade delta.

7.4 Begäran om entledigande från uppdrag

Se också avsnitt om tjänstgöring och entledigande från uppdrag.

§ 96 För begäran om entledigande från uppdrag som kommunfullmäktige beslutar om, eller som avser uppdrag som ledamot eller ersättare i kommunfullmäktige, ska den förtroendevalde ansvara för att inkomma med begäran till kommunkansliet.

Företrädesvis används för ändamålet avsedd e-tjänst.

8 Beredning av ärenden

(regleras i KL 5 kap. 26-38 §§)

§ 97 När ett ärende väcks beslutar kommunfullmäktige hur det ska beredas, genom att besluta att remittera ärendet till kommunstyrelsen eller en beredning. (38)

Tillägg: Inför beslut om remiss, kan ledamot eller tjänstgörande ersättare föreslå genom att göra inlägg på sammanträdet, vilken instans som ska bereda ärendet, exempelvis en motion.

8.1 Beredningstvång

((regleras i KL 5 kap 26-36 §§ KL)

I kommunallagen beskrivs vilka ärenden som måste beredas innan fullmäktige fattar beslut Ärenden som inte kräver kommunstyrelsens beredning innan kommunfullmäktige fattar beslut, är valärenden (se också avsnittet om valberedningen), samt beslut om att väcka ärende.

§ 98 Kommunfullmäktige beslutar om omfattningen och formerna för nämndernas återrapportering av uppdrag som kommunfullmäktige lämnat. Kommunfullmäktiges beslut om detta ska framgå i respektive nämnds reglemente.

§ 99 Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, avgör kommunstyrelsen hur beredningen ska ske av de ärenden som kommunfullmäktige ska besluta i.

Kommunstyrelsen ska ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av annan nämnd eller av en fullmäktigeberedning.

Kommunstyrelsen ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon annan nämnd eller en fullmäktigeberedning har gjort det.

§ 100 För beredning av motioner finns särskilda krav i kommunallagen som innebär att kommunfullmäktige bör fatta beslut om motionen inom ett år från att den väckts.

Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, ska detta och vad som har framkommit vid beredningen anmälas till kommunfullmäktige inom samma tid.

§ 101 Eventuell debatt kring en motion sker när motionen beretts och ska beslutas, inte när den anmäls/väcks.

8.2 Revisionens ärenden

(regleras i KL 5 kap. 24 och 32 §)

§ 102 Kommunfullmäktige får behandla revisionsberättelsen utan föregående beredning i kommunstyrelsen. Om en förtroendevald har vägrats ansvarsfrihet får kommunfullmäktige också utan ytterligare beredning i kommunstyrelsen besluta, att den förtroendevaldes uppdrag ska återkallas enligt 4 kap. 9 § KL.

Ordföranden bereder i samråd med vice ordförandena frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.

§ 103 Kommunfullmäktiges presidium ska upprätta förslag till budget för revisorernas verksamhet inför att kommunfullmäktige ska behandla budgeten för kommunen, i enlighet med 11 kap 8 § KL

9 Fullmäktiges beredningar

9.1 Valberedning

§ 104 Vid det första sammanträdet med nyvalda kommunfullmäktige efter ett kommunalval, väljer kommunfullmäktige en valberedning för den kommande mandatperioden.

Valberedningen består av det antal ledamöter och ersättare, som kommunfullmäktige bestämmer.

Bland ledamöterna väljer kommunfullmäktige vid samma tillfälle en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts att vara ledamöter.

§ 105Valberedningen bestämmer själv sina arbetsformer.

§ 106 Valberedningen ska lägga fram förslag i alla valärenden som kommunfullmäktige ska behandla med undantag av valen av kommunfullmäktiges presidium, valberedning eller fyllnadsval som inte är ordförandeval.

Kommunfullmäktige kan dock besluta att förrätta även ett annat val utan föregående beredning.

9.2 Övriga fasta beredningar

§ 107 Kommunfullmäktige bestämmer vilka fasta beredningar som ska finnas samt antalet ledamöter och ersättare i beredningarna. Kommunfullmäktiges beslut framgår i *Uppdragsbeskrivning för den politiska organisationen*.

§ 108 Val till fullmäktiges beredningar förrättas på det sammanträde vid vilket kommunfullmäktige väljer kommunstyrelse med utskott och övriga nämnder de år då kommunalval hållits.

Valbara som ledamöter och ersättare till fullmäktigeberedningarna är fullmäktigeledamöter eller andra kandidater som partierna nominerar.

Bland ledamöterna i beredningen som också ledamöter eller ersättare i kommunfullmäktige, väljer kommunfullmäktige en beredningsledare och en vice beredningsledare för mandatperioden.

§ 109 Om beredningsledaren är frånvarande för en tid kortare än två månader ansvarar vice beredningsledare för att beredningen kallas till möten, att rapportering av arvoden sker och för ordförandeskapet på mötena

9.3 Tillfälliga beredningar

§ 110 Kommunfullmäktige får tillsätta en eller flera tillfälliga fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller behandling av en viss fråga

Kommunfullmäktige bestämmer för varje tillfälle antalet ledamöter och ersättare i en tillfällig beredning samt mandattiden för denna.

9.4 Beredning av ärenden i fullmäktigeberedningar

§ 111 En fullmäktigeberedning bereder de ärenden som kommunfullmäktige eller kommunfullmäktiges presidium beslutar att överlämna till beredningen.

En fullmäktigeberedning får väcka ärenden i kommunfullmäktige inom sitt uppgiftsområde.

§ 112 En fullmäktigeberedning ska följa den verksamhet inom kommunen som hör till fullmäktigeberedningens uppgiftsområde och hos kommunfullmäktige göra de framställningar som fullmäktigeberedningen finner påkallade.

En fullmäktigeberedning får från kommunens nämnder och anställda i samråd med kommunfullmäktiges presidium och kommundirektör, begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att fullmäktigeberedningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

9.5 Beredningarnas arbetssätt

§ 113 För fullmäktigeberedningar ska tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträden, beslutsförhet och protokoll.

§ 114 Det som sägs om deltagande på distans i § X gäller i tillämpliga delar även för beredningarna.

Regler för allmänhetens frågestund

- Kommunmedlemmar i Stenungsunds kommun har möjlighet att ställa frågor vid kommunfullmäktiges sammanträden under den mötespunkt som är avsedd för det, i början av varje sammanträde.
- När ett kommunfullmäktigesammanträde tillkännages ska alltid information om allmänhetens frågestund finnas med.
- Frågan ska vara skriftlig och inlämnad senast en vecka före sammanträdet (klockan 12:00), via de kommunikationskanaler som kommunen har på sin hemsida.
- Frågan ska vara av allmänintresse och får inte avse enskild persons ärende hos Stenungsunds kommun.
- Frågan ska kunna besvaras utan större utredning.
- Fråga får ställas till kommunfullmäktiges ledamöter, ordföranden och vice ordförandena i kommunens styrelse/nämnder, utskott och beredningsledare
- Om två eller flera personer ställt samma fråga får frågorna besvaras samtidigt
- Kommunfullmäktiges ordförande tillsammans med kommunstyrelsens presidium avgör vem som ska besvara frågan.
- Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena hur frågestunden ska genomföras och låter kalla de förtroendevalda eller vid behov anställda hos kommunen som behövs för att lämna upplysningar.
- Frågeställaren ska vara närvarande vid frågestunden och om möjligt läsa upp frågan. Om särskilda skäl föreligger kan ordförande bestämma att en fråga ska framföras och besvaras, även om frågeställaren inte närvarar vid frågestunden. Ordförande avgör vem som ska läsa upp frågan om inte frågeställaren själv gör det.
- Om frågeställaren inte infinner sig till frågestunden och istället önskar ställa sin fråga på nästa sammanträde, behöver frågeställaren meddela det senast en vecka innan nästa sammanträde (klockan 12:00).
- Frågeställaren avgör själv om frågan ska framföras från talarstolen eller längre bak i salen, med en mikrofon. Frågeställarens taletid är begränsad till 3 minuter. Frågan får kompletteras med en muntlig följdfråga om 1 minut på sammanträdet. Den som besvarar frågan har lika lång talartid som frågeställaren.
- Under frågestunden får någon överläggning inte förekomma.
- Om frågan inte hinner behandlas eller inte kan besvaras får frågeställaren möjlighet att ställa sin fråga på ett kommande sammanträde i stället, alternativt få ett skriftligs svar om så önskas.

Arbetsordning för kommunfullmäktige och fullmäktigeberedningar

Typ av dokument	Beslutat av	Beslutsdatum	Diarienummer
Arbetsordning	*Kommunfullmäktige*	*2022-11-23 § 184*	*2022/691* *2024/261*
Dokumentägare	**Giltighetstid**	**Framtagen av**	**Reviderad**
Sektor Stödfunktioner	*Tills vidare*	*Demokratiberedningen och sektor stödfunktioner*	*2024-05-23 § 94*

Stenungsunds kommun

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....2
Arbetsordning för kommunfullmäktige 4
Antalet ledamöter (5 kap. 5-7 §§ KL) 4
Presidium (5 kap. 11 § KL) 4
Interimsordförande, ålderspresident 4
Fyllnadsval till presidiet med mera 5
Upphörande av uppdraget (4 kap. 7 § KL) 5
Tid för sammanträdena (5 kap. 12 § KL) 5
Extra sammanträde (5 kap. 12 § KL) 5
Ställa in, ändra dag eller tid för sammanträde 6
Plats för sammanträde.....6
Deltagande på distans (5 kap. 16 § KL).....6
Tillkännagivande av sammanträde (5 kap. 13–15 §§ KL).....6
Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde 7
Ärenden och handlingar till sammanträde (5 kap. 10-11 §§ och 21 § KL) 7
Vem väcker ärenden (5 kap. 22 § KL).....8
Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare (5 kap. 17–20 §§ KL) 8
Närvaro och upprop 9
Protokollsjustering (5 kap. 69–70 §§, 8 kap. 12 § KL) 9
Turordning för handläggning av ärendena.....9
Yttranderätt vid sammanträdena (4 kap. 22, 24 §, 5 kap. 32, 40–41, 63–64 §§ KL) 10
Talordning och ordningen vid sammanträdena (5 kap. 43 § KL) 11
Yrkanden.....11
Deltagande i beslut (4 kap. 25 § KL).....12
Omröstningar (4 kap. 25 § KL, 5 kap 54 – 56, 58 §§ KL samt 2 § Lag om prop. Valsätt) 12

Motioner (5 kap. 22 § KL) 13
Hur ärenden avgörs (5 kap. 52–57 §§ KL) 13
Bordläggning och återremiss (5 kap. 50–51 §§ KL) 13
Bolagens initiativrätt (5 kap 22 § KL) 14
Interpellationer (5 kap 59-63 §§ KL) 14
Frågor (5 kap. 64 § KL) 15
Beredning av ärenden (5 kap 26-36 §§ KL) 15
Återredovisning från nämnderna (6 kap 5 § KL) 16
Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning (5 kap 24 och 32 § KL) 16
Valberedning 16
Revisorernas budget (11 kap 8 § KL) 16
Protokoll (5 kap 69 § och 8 kap 12 § KL) 17
Reservation (4 kap. 27 § KL) 17
Expediering och publicering 17
Sekreterare 17
Proportionella val (5 kap. 58 § KL) 18
Fullmäktigeberedningar 18
Val 18
Fasta beredningar 18
Beredning 19
Tillfällig beredning 19
Regelverk 19
Beredningsledares frånvaro 19
REGLER FÖR ALLMÄNHETENS FRÅGESTUND I STENUNGSUNDS KOMMUNFULLMÄKTIGE 20

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

Arbetsordning för kommunfullmäktige

Utöver det som föreskrivs om kommunfullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

Antalet ledamöter (5 kap. 5-7 §§ KL)

§ 1 Kommunfullmäktige har 51 ledamöter. I Vallagen finns bestämmelser om antal ersättare.

Presidium (5 kap. 11 § KL)

§ 2 De år då val till kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer kommunfullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande som tillsammans utgör kommunfullmäktiges presidium.

Val av presidium ska förrättas på ett sammanträde som hålls före december månads utgång.

Vid valet bestämmer kommunfullmäktige tiden för uppdragen. Om kommunfullmäktige beslutar att tiden för uppdragen ska vara kortare än kommunfullmäktiges löpande mandatperiod ~~bör~~ ska kommunfullmäktige i och med detta även fatta beslut om tidpunkten för nästa val av presidium.

Vice ordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

Interimsordförande, ålderspresident

§ 3 Till dess att val av presidiet har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i kommunfullmäktige längst tid (ålderspresidenten).

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

Fyllnadsval till presidiet med mera

§ 4 Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidiepost, ~~bör~~ ska kommunfullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som avgått.

Om samtliga i presidiet är förhindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

Upphörande av uppdraget (4 kap. 7 § KL)

§ 5 Om en förtroendevald som valts av kommunfullmäktige upphör att vara valbar upphör uppdraget vid nästa kommunfullmäktigesammanträde om inte kommunfullmäktige, efter ansökan, beslutar att den förtroendevalde får ha kvar sitt uppdrag under återstoden av mandattiden. En sådan ansökan ska vara skriftlig och innehålla skälen för att uppdraget ska bestå. Ansökan ska göras i så god tid att den hinner behandlas av kommunfullmäktige innan uppdraget upphör. Ansökan inlämnas till kansliet senast fjorton (14) dagar före sammanträdet.

Tid för sammanträdena (5 kap. 12 § KL)

§ 6 Kommunfullmäktige håller ordinarie sammanträde varje månad utom i januari, juli och augusti. För varje år beslutar kommunfullmäktige dag och tid för sammanträdena.

De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder det nyvalda kommunfullmäktige första gången i november på dag och tid som avgående kommunfullmäktige bestämt.

Extra sammanträde (5 kap. 12 § KL)

§ 7 Ett extra sammanträde hålls om kommunstyrelsen eller minst en tredjedel av kommunfullmäktiges ledamöter begär det eller ordföranden anser att det behövs.

Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena.

En begäran om ett extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

Ställa in, ändra dag eller tid för sammanträde

§ 8 Om det föreligger särskilda skäl, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på lämpligt sätt.

Plats för sammanträde

§ 9 Kommunfullmäktige sammanträder i Stenungesalen, Kulturhuset Fregatten.

Ordföranden får efter samråd med vice ordförandena bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

Deltagande på distans (5 kap. 16 § KL)

§ 10 Kommunfullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 4 dagar innan sammanträdet anmäla detta till kansliet. Kommunfullmäktiges presidium avgör om förutsättningarna för deltagande på distans är uppfyllda. Kommunfullmäktige får bestämma vad som närmare ska gälla kring deltagande på distans i kommunfullmäktige.

Tillkännagivande av sammanträde (5 kap. 13–15 §§ KL)

§ 11 Ordföranden ska tillkännage tid och plats för varje sammanträde med kommunfullmäktige och uppgifter om de ärenden som ska behandlas. Kommunfullmäktiges sammanträden ska tillkännages på kommunens anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen. Varje ledamot och ersättare ska kallas till sammanträde minst en vecka före sammanträdesdagen. Kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden som ska behandlas. Kallelsen skickas digitalt, om inte skäl talar däremot.

I 5 kap. 14 och 15 §§ KL finns undantagsbestämmelser för brådskande ärenden.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

Annonsering av kommunfullmäktiges sammanträden ska ske i lämpligt media för att nå så många kommunmedlemmar som möjligt. Presidiet avgör val av media för annonsering. Annonsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet och de ärenden som ska behandlas. Urval av ärenden för annonsen får därvid ske. Om särskilda skäl föreligger får dock ordförande inför ett visst sammanträde begränsa annonseringen.

Annonsering av sammanträde ska, utöver vad som angivits ovan, även ske på kommunhuset och kulturhuset Fregatten.

Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

§ 12 Om kommunfullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan kommunfullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Kommunfullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar kommunfullmäktige genast när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om kommunfullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde vid senare tidpunkt än inom en vecka, utfärdar ordföranden ett tillkännagivande om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver något tillkännagivande inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Ärenden och handlingar till sammanträde (5 kap. 10-11 §§ och 21 § KL)

§ 13 Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när kommunfullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

§ 14 Styrelsens, övriga nämnders och beredningars förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i tillkännagivandet bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Interpellationer och frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde, vid vilket de avses bli ställda.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

Kallelse och övriga handlingar skickas digitalt till ledamöter och ersättare, om inte skäl talar däremot. I samband med att så görs ska även ärendehandlingar publiceras på kommunens hemsida för allmänheten att läsa.

I sammanträdessalen ska det finnas anvisning för allmänheten om hur man på ett enkelt sätt får tillgång till sammanträdets ärendehandlingar digitalt.

Vem väcker ärenden (5 kap. 22 § KL)

§ 15 Ärenden i kommunfullmäktige får väckas av

- en nämnd,
- en ledamot genom motion,
- en revisor, om ärendet gäller förvaltning som har samband med revisionsuppdraget eller om ärendet gäller granskningen,
- fullmäktigeberedningar,
- styrelsen för kommunala bolag och stiftelser i frågor som bolag/stiftelser är skyldiga att inhämta kommunfullmäktiges yttrande om.

Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare (5 kap. 17–20 §§ KL)

§ 16 En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till sin partigrupp, som i sin tur kallar ersättare till tjänstgöring

§ 17 Om en ledamot utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.

Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

§ 18 Det som sagts om ledamot i §§ 16 och 17 gäller också för ersättare, som kallats till tjänstgöring.

§ 19 Ordföranden bestämmer när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde eller till ett fortsatt sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt in i ledamotens ställe.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet.

Närvaro och upprop

§ 20 En uppropslista som utvisar de ledamöter och ersättare som tjänstgör ska finnas tillgänglig hos sekreteraren under hela sammanträdet.

I början av varje sammanträde ska ledamöter och ersättare registrera sin närvaro i kommunfullmäktiges voteringssystem. När samtliga ledamöter och ersättare har registrerat sin närvaro meddelar sekreteraren vilka ersättare som ska tjänstgöra. I händelse av att voteringssystemet inte kan användas förrättas upprop utifrån uppropslistan.

Närvarokontroll alternativt upprop ska på samma sätt ske i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

Protokollsjustering (5 kap. 69–70 §§, 8 kap. 12 § KL)

§ 21 Ordföranden bestämmer tid och plats för justering av protokollet från sammanträdet.

Sedan uppropet har skett enligt § 20 väljer kommunfullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

Protokollet ska justeras senast 14 dagar efter sammanträdet.

Kommunfullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan kommunfullmäktige justerar den.

Senast andra dagen efter att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på kommunens anslagstavla.

Turordning för handläggning av ärendena

§ 22 Kommunfullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp i tillkännagivandet.

Kommunfullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i tillkännagivandet.

Kommunfullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

Yttranderätt vid sammanträdena (4 kap. 22, 24 §, 5 kap. 32, 40–41, 63–64 §§ KL)

§ 23 Rätt att delta i överläggningen har:

- Ordföranden och vice ordförandena i en nämnd vid behandling av ärende där nämndens verksamhetsområde berörs.
- Ledamöter i en fullmäktigeberedning när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.
- Ordföranden i en nämnd eller en beredningsledare eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga när överläggning hålls med anledning av svaret.
- Styrelsens ordförande i ett sådant bolag som avses i 10 kap. 3–4 §§ KL, när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i bolaget.

§ 24 Revisorerna och deras sakkunniga ska ges tillfälle att delta i överläggningen när kommunfullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får också delta i överläggningen, när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller revisorernas egen förvaltning.

Förtroendevald som inte är ledamot men mot vilken anmärkning riktas får delta i överläggningarna när revisionsberättelsen över den verksamhet som den förtroendevalde ansvarar för behandlas.

Ordförande och vice ordförande i en nämnd får delta i överläggningarna när revisionsberättelsen över verksamheten i den egna nämnden behandlas.

§ 25 Ordföranden låter efter samråd med vice ordförandena, i den utsträckning som behövs, kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och beredningsledarna i beredningarna, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena om det inte finns något hinder mot det på grund av sekretess enligt lag eller jäv. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Ingår kommunen i en gemensam nämnd får ordföranden efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs kalla ordföranden och vice ordförandena i den gemensamma nämnden och anställda i de samverkande kommunerna för att lämna upplysningar vid sammanträdena.

Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

§ 26 Kommundirektören får delta i överläggningen i alla ärenden. Kommunfullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

Talordning och ordningen vid sammanträdena (5 kap. 43 § KL)

§ 27 Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning han eller hon har anmält sig och har blivit uppropad.

Debattinlägg får maximalt vara tre minuter långa. Föredragningar på sammanträdena får max vara 15 minuter långa, om undantag önskas ska detta beviljas av kommunfullmäktiges presidium.

Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar har också rätt till ett kort inlägg på högst ~~två minuter~~ en minut för en replik med anledning av vad en talare anfört. Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet då begäran om att få göra inlägget framställs.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet och inte rättar sig efter tillsägelse av ordföranden får ordföranden ta från talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hens anförande.

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och som inte rättar sig efter tillsägelse. Detta gäller såväl ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige som andra som bevistar kommunfullmäktiges sammanträde.

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden ajournera eller upplösa sammanträdet.

Yrkanden

§ 28 När kommunfullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte kommunfullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

Deltagande i beslut (4 kap. 25 § KL)

§ 29 En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden innan beslutet fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunfullmäktige fattar det med acklamation.

Omröstningar (4 kap. 25 § KL, 5 kap 54 – 56, 58 §§ KL samt 2 § Lag om prop. Valsätt)

§ 30 När omröstningar genomförs, biträds ordföranden av de två ledamöter som har utsetts att justera protokollet.

Omröstningarna genomförs så, att ledamöterna avger sina röster i voteringssystemet. I händelse av att omröstning inte kan genomföras i voteringssystemet, ska ledamöterna avge sina röster efter upprop. Uppropet sker enligt uppropslistan.

Voteringspropositionen ska godkännas av kommunfullmäktige innan en omröstning genomförs.

Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Ordföranden är alltid skyldig att rösta, när det behövs för att ett ärende ska kunna avgöras.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

§ 31 En valsedel som avlämnas vid en sluten omröstning ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig om den:
1. upptar namnet på någon som inte är valbar,
2. upptar flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas,
3. upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses.

Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

Motioner
(5 kap. 22 § KL)

§ 32 En motion ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter.

En motion får inte ta upp ämnen av olika slag.

En motion väcks genom att den ges in till kommunkansliet eller vid ett sammanträde med kommunfullmäktige. Motioner kan lämnas in genom för ändamålet avsedd e-tjänst på kommunens hemsida eller i form av fysisk originalhandling med underskrift, alternativt originalhandling med underskrift som skannas och därefter skickas per e-post.

En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.

Styrelsen ska två gånger varje år redovisa de motioner som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på kommunfullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

Hur ärenden avgörs
(5 kap. 52–57 §§ KL)

§ 33 Ordföranden ska se till att bara sådana ärenden avgörs som har tillkännagetts enligt § 11. Ett brådskande ärende får dock avgöras utan hinder av nämnda föreskrifter och trots att ärendet inte har beretts, om samtliga närvarande ledamöter beslutar det.

När överläggningen avslutats lägger ordföranden fram förslag till beslut.

Förslagen ska utformas så att de kan besvaras med ja eller nej. Ordföranden redovisar därefter sin uppfattning om vad som har beslutats och befäster beslutet med klubbslag, om inte omröstning begärs.

Om omröstning begärs ska den ske öppet utom vid val, som inte är proportionellt.

Utgången bestäms genom enkel majoritet, om inte annat är föreskrivet enligt lag.

Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. I ärenden som avser val fattas beslutet dock genom lottning.

Ordföranden ska avstå att lägga fram ett förslag till beslut, om ordföranden anser att förslaget innebär att ett nytt ärende väcks.

Ordföranden får avstå att lägga fram ett förslag till beslut om ordföranden anser att förslaget skulle leda till ett beslut som strider mot lag eller annan författning. Kommunfullmäktige får dock besluta att förslaget ändå ska läggas fram.

Bordläggning och återremiss
(5 kap. 50–51 §§ KL)

§ 34 Ett ärende ska bordläggas eller återremitteras, om det begärs av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. Enkel majoritet krävs dock om ärendet tidigare bordlagts eller återremitterats på begäran av en minoritet.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

För bordläggning eller återremiss i fråga om val krävs enkel majoritet.

Motiveringen till ett beslut om återremiss ska bestämmas av de ledamöter som begärt återremittering.

Vid flera motiveringar får ordföranden pröva vilken motivering som biträds av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna.

Ett bordlagt ärende ska behandlas på kommunfullmäktiges nästa sammanträde, om kommunfullmäktige inte beslutar något annat.

Bolagens initiativrätt (5 kap 22 § KL)

§ 35 Styrelsen i ett sådant bolag som avses i 10 kap 3 och 4 §§ KL får väcka ärenden i kommunfullmäktige om sådana ärenden som bolaget är skyldig att se till att kommunfullmäktige får ta ställning till.

Interpellationer (5 kap 59-63 §§ KL)

§ 36 En interpellation ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot.

Interpellationen ~~bör~~ ska lämnas in till kommunkansliet tio (10) arbetsdagar före det sammanträde vid vilken ledamoten avser att ställa den. Interpellationer kan lämnas in genom för ändamålet avsedd e-tjänst på kommunens hemsida eller i form av fysisk originalhandling med underskrift, alternativt originalhandling med underskrift som skannas och därefter skickas per e-post.

En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.

Interpellationer får riktas till kommunstyrelsens ordförande, beredningsledare, ordföranden i en nämnd eller kommunens bolag och stiftelser, samt till ordförandena i kommunstyrelsens utskott.

En interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det, då interpellationen ställdes.

Ett svar på interpellationen ska vara skriftligt. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör tas in i kallelsen.

Kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare bör få del av svaret 4 dagar före den sammanträdesdag, då svaret ska lämnas.

Om interpellationen avser förhållandena i ett sådant bolag som avses i 10 kap 3 och 4 §§ KL, får den ordförande till vilken interpellationen ställts överlämna till en av kommunfullmäktige utsedd ledamot i bolagets styrelse att besvara interpellationen.

En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas oberoende av om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet eller inte.

Frågor
(5 kap. 64 § KL)

§ 37 En fråga ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot.

En fråga ska lämnas in till kommunkansliet senast sju (7) arbetsdagar före det sammanträde vid vilken ledamoten avser att ställa den. En fråga kan lämnas in genom för ändamålet avsedd e-tjänst på kommunens hemsida eller i form av fysisk originalhandling med underskrift, alternativt originalhandling med underskrift som skannas och därefter skickas per e-post.

Vad som sägs i § 36 gäller i tillämpliga delar också på fråga. Svar på frågan behöver dock inte vara skriftligt.

En fråga bör besvaras under det sammanträde vid vilken den har ställts.

I en debatt med anledning av frågan får endast den som ställt frågan och den tillfrågade delta.

Beredning av ärenden
(5 kap 26-36 §§ KL)

§ 38 Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, avgör styrelsen hur de ärenden som kommunfullmäktige ska behandla ska beredas.

Kommunfullmäktiges presidium och styrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

På varje ordinarie sammanträde med kommunfullmäktige ska redovisas de kommunfullmäktigeärenden som har kommit in efter det närmast föregående ordinarie sammanträdet samt de beslut som har fattats om beredning och remiss av sådana ärenden.

Kommunfullmäktige får behandla revisionsberättelsen utan föregående beredning. Om en förtroendevald har vägrats ansvarsfrihet får kommunfullmäktige också utan ytterligare beredning besluta, att den förtroendevaldes uppdrag ska återkallas enligt 4 kap. 9 § KL.

En motion ska beredas så att kommunfullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, ska detta och vad som har framkommit vid beredningen anmälas till kommunfullmäktige inom samma tid.

Motion eller annat ärende som ska prövas av kommunfullmäktige och som inkommer mellan två kommunfullmäktigesammanträden, får ordföranden eller på dennes uppdrag kommunfullmäktiges sekreterare remittera till styrelsen för beredning. Den remitterade motionen anmäls på nästkommande sammanträde till både kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

Eventuell debatt kring motionen sker när motionen beretts och inte när den anmäls.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

Kommunfullmäktige beslutar om remiss för beredning av motion eller annat ärende som inte remitterats med stöd av bestämmelserna i sjätte stycket.

Kommunfullmäktige bör inte ha mer än en större föredragning per sammanträde.

Återredovisning från nämnderna (6 kap 5 § KL)

§ 39 Kommunfullmäktige beslutar om omfattningen och formerna för nämndernas återredovisning av uppdrag som kommunfullmäktige lämnat. Närmare bestämmelser härom anges i respektive nämnds reglemente.

Kommunstyrelsen ska alltid ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av annan nämnd eller av en fullmäktigeberedning. Kommunstyrelsen ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon annan nämnd eller en fullmäktigeberedning har gjort det.

Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning (5 kap 24 och 32 § KL)

§ 40 Ordföranden bereder i samråd med vice ordförandena frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.

Valberedning

§ 41 På det första sammanträdet med nyvalda kommunfullmäktige väljer kommunfullmäktige en valberedning för den löpande mandatperioden.

Valberedningen består av det antal ledamöter och ersättare, som kommunfullmäktige bestämmer.

Bland ledamöterna väljer kommunfullmäktige vid samma tillfälle en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts att vara ledamöter.

Valberedningen ska lägga fram förslag i alla valärenden som kommunfullmäktige ska behandla med undantag av valen av kommunfullmäktiges presidium, valberedning eller fyllnadsval som inte är ordförandeval.

Kommunfullmäktige kan dock besluta att förrätta även ett annat val utan föregående beredning.

Valberedningen bestämmer själv sina arbetsformer.

Revisorernas budget (11 kap 8 § KL)

§ 42 Kommunfullmäktiges presidium ska upprätta förslag till budget för revisorernas verksamhet.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

Protokoll
(5 kap 69 § och 8 kap 12 § KL)

§ 43 Vid sammanträdena skrivs protokoll på ordförandens ansvar. Protokollet redovisar vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort, och vilka ärenden som kommunfullmäktige har handlagt.

Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats, ska justeringen tillkännages på kommunens anslagstavla.

Tillkännagivandet får inte tas bort före klagotidens utgång enligt 13 kap. 5 § KL.

Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden har lett.

Kommunfullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan kommunfullmäktige justerar den.

Reservation
(4 kap. 27 § KL)

§ 44 Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Om kommunfullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattades.

Expediering och publicering

§ 45 Utdrag ur protokollet ska tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Kommunstyrelsen och kommunens revisorer ska dock alltid tillställas hela protokollet. Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar kommunfullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i kommunfullmäktiges namn, om inte kommunfullmäktige beslutar annat.

§ 46 Protokollet ska utöver de i 8 kap 12 § KL uppställda kraven på tillkännagivande på anslagstavlan även inom samma tid publiceras på kommunens webbplats.

Sekreterare

§ 47 Kommunsekreteraren tjänstgör som sekreterare vid kommunfullmäktiges sammanträden, om ej annat påkallas av omständigheterna.

Proportionella val
(5 kap. 58 § KL)

§ 48 Under förutsättning som anges nedan ska följande val vara proportionella:
1. val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,
2. val av revisorer och revisorsersättare,
3. val av ledamöter och ersättare i styrelser för aktiebolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser eller revisorer och revisorsersättare som ska granska en sådan styrelses förvaltning.

Ett val ska vara proportionellt om det begärs av minst det antal ledamöter som motsvarar den kvot som man får om man dividerar antalet närvarande ledamöter med summan av det antal personer som valet avser plus 1.

Om kvoten då blir ett decimaltal ska den avrundas till närmast högre hela tal.

Om förfarandet vid ett sådant val finns det särskilda föreskrifter.

Fullmäktigeberedningar

Val

§ 49 De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer kommunfullmäktige för den löpande mandatperioden de ordinarie fullmäktigeberedningarna.

Valen förrättas på det sammanträde vid vilket kommunfullmäktige väljer styrelsen och övriga nämnder.

§ 50 Kommunfullmäktige bestämmer före valen antalet ledamöter och ersättare i beredningarna.

Valbara till fullmäktigeberedningarna är fullmäktigeledamöter eller andra kandidater som partierna nominerar.

Bland ledamöterna i beredningen väljer kommunfullmäktige en beredningsledare och en vice beredningsledare för den tid som de har valts till ledamöter.

Beredningsledarna utses bland kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare.

Fasta beredningar

§ 51 De ordinarie fullmäktigeberedningarna är: Demokratiberedningen, Beredningen för hållbara livsvillkor, Beredningen för miljö- och fysisk planering, Arvodesberedningen och Valberedningen.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

Beredning

§ 52 En fullmäktigeberedning bereder de ärenden som kommunfullmäktige beslutar att överlämna till beredningen.

En fullmäktigeberedning får väcka ärenden i kommunfullmäktige inom sitt uppgiftsområde.

§ 53 En fullmäktigeberedning ska följa den verksamhet inom kommunen som hör till fullmäktigeberedningens uppgiftsområde och hos kommunfullmäktige göra de framställningar som fullmäktigeberedningen finner påkallade.

§ 54 En fullmäktigeberedning får från kommunens nämnder och anställda begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att fullmäktigeberedningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

§ 55 Kommunfullmäktige får tillsätta en eller flera tillfälliga fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller behandling av en viss fråga

Tillfällig beredning

§ 56 Kommunfullmäktige bestämmer för varje tillfälle antalet ledamöter och ersättare i en tillfällig beredning samt mandattiden för denna.

Regelverk

§ 57 För fullmäktigeberedningar ska tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträden, beslutsförhet och protokoll.

Det som sägs om deltagande på distans i § 10 gäller i tillämpliga delar även för beredningarna.

Beredningsledares frånvaro

§ 58
Om beredningsledaren är frånvarande för en tid kortare än två månader ansvarar vice beredningsledare för att beredningen kallas till möten, att rapportering av arvoden sker och för ordförandeskapet på mötena. Inget extra arvode utgår.

Skulle beredningsledaren inte kunna fullfölja sitt uppdrag under en tid som överstiger två månader upphör årsarvodet för beredningsledaren och det utbetalas i stället till vice beredningsledaren som fullföljer uppdraget till dess att beredningsledaren återigen kan fullfölja uppdraget, eller nyval sker.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

REGLER FÖR ALLMÄNHETENS FRÅGESTUND I STENUNGSUNDS KOMMUNFULLMÄKTIGE

1. Allmänheten har möjlighet att ställa frågor på kommunfullmäktige.

2. Frågeställaren får läsa upp frågan i samband med frågestunden. Frågeställaren avgör själv om frågan ska framföras från talarstolen eller längre bak i salen, med en mikrofon. Frågeställarens taletid är begränsad till 3 minuter. Frågan får kompletteras med en muntlig följdfråga om 1 minut på sammanträdet.

3. Frågorna får ställas till kommunfullmäktiges ledamöter, ordföranden och vice ordförandena i kommunens styrelse/nämnder, utskott och beredningsledare.

4. Kommunfullmäktiges ordförande tillsammans med kommunstyrelsens presidium avgör vem som ska besvara frågan.

5. När ett kommunfullmäktigesammanträde tillkännages ska alltid information om allmänhetens frågestund finnas med.

6. Allmänhetens frågestund hålls i början på varje kommunfullmäktigesammanträde.

7. Under frågestunden får någon överläggning inte förekomma.

8. Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena hur frågestunden ska genomföras och låter kalla de förtroendevalda eller vid behov anställda hos kommunen som behövs för att lämna upplysningar.

9. Frågeställaren ska vara kommunmedlem.

10. Frågan ska vara skriftlig, undertecknad och inlämnad senast en vecka före sammanträdet (klockan 12:00). Frågan skickas per e-post till kommun@stenungsund.se, via e-tjänsten ”Kontakta kommunen” på kommunens hemsida eller per post till Kansliet, Stenungsunds kommun, Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund.

11. Frågeställaren ska vara närvarande vid frågestunden. Om särskilda skäl föreligger kan presidiet bestämma att en fråga ska framföras och besvaras, även om frågeställaren inte närvarar vid frågestunden. Om frågeställaren inte infinner sig till frågestunden och önskar ställa sin fråga på nästa sammanträde, behöver frågeställaren skicka in sin fråga igen.

12. Om två eller flera personer ställt samma fråga får frågorna besvaras samtidigt.

13. Frågan ska vara av allmänintresse och inte avse enskild persons ärende hos Stenungsunds kommun.

Stenungsunds kommun
Strandvägen 15, 444 82 Stenungsund | www.stenungsund.se
kommun@stenungsund.se, 0303-73 00 00

14. Om frågan inte hinner behandlas eller inte kan besvaras får frågeställaren möjlighet att ställa sin fråga på ett kommande sammanträde i stället, alternativt få ett skriftligs svar om så önskas.

15. Fråga ska kunna besvaras utan större utredning.

Paragrafförteckning

Paragraf i nuvarande arbetsordning jämfört med paragraf i förslag till revidering

Nuvarande	Reviderad
1	1
2	2-3; 5
3	4
4	4; 7
5	11
6	12; 14
7	15
8	16
9	13
10	17
11	34, 40-42
12	19-20
13	31
14	32, 35-37, 43
15	84
16	22
17	24
18	23-24
19	26-27
20	28-30
21	78-81
22	44-46
23	47
24	48-49
25	51-53
26	47, 50
27	54-57
28	59-60
29	62
30	78, 65-67, 69
31	71
32	85, 87
33	46, 59, 61, 67-68
34	Infotext 5.4.1, 63-64
35	84
36	88-92
37	93-95
38	33, 97, 99, 100, 102
39	98-99
40	102
41	104-106
42	103
43	76, 81, 78, 80
44	73
45	82
46	81
47	21
48	74-75
49	108, 107
50	108, 107
51	107
52	111
53	112
54	112
55	110
56	110
57	113
58	114

Postadress 444 82 Stenungsund
Besöksadress Strandvägen 15
Telefon 0303-73 00 00
Telefax 0303-73 82 35
E post kommun@stenungsund.se
www.stenungsund.se
Giro Bg 430-7203
Org nr 21 20 00-1298

§ 75 Dnr: KS 2025/951

Revidering av revisionens reglemente

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Reviderat reglemente för kommunrevisionen i Stenungsunds kommun antas.

Reglemente antaget 2011-12-12, § 214 upphör därmed att gälla.

Sammanfattning av ärendet

Det befintliga reglementet för kommunens revisorer antogs år 2009 och reviderades senast 2011-12-12, § 214. Revideringen föranleds av att lagar som reglerar den kommunala revisionen devis ändrats och/eller disponerats om samt att revisionen påtalat vissa brister i reglementet.

I reglemente för kommunens revisorer beskrivs vad som ska granskas av revisionen, ihop med regler för revisionens arbetsformer, sammansättning, med mera.

Revideringen har inbegripit en aktualitetsprövning av reglementets laglighet, samt en uppdatering utifrån revisionens önskemål.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-24
Förslag till reviderat reglemente för revisionen i Stenungsunds kommun (bilaga 1)
Befintligt reglemente för revisionen, men markerade ändringar (bilaga 2)

Beslut skickas till

Revisionen – jacob.hallman@stenungsund.se
kansli@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/951
2026-04-24

Annie Frid
Kommunsekreterare

Till kommunfullmäktige

Revidering av revisionens reglemente

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Reviderat reglemente för kommunrevisionen i Stenungsunds kommun antas.

Reglemente antaget 2011-12-12, § 214 upphör därmed att gälla.

Sammanfattning av ärendet

Det befintliga reglementet för kommunens revisorer antogs år 2009 och reviderades senast 2011-12-12, § 214. Revideringen föranleds av att lagar som reglerar den kommunala revisionen devis ändrats och/eller disponerats om samt att revisionen påtalat vissa brister i reglementet.

I reglemente för kommunens revisorer beskrivs vad som ska granskas av revisionen, ihop med regler för revisionens arbetsformer, sammansättning, med mera.

Revideringen har inbegripit en aktualitetsprövning av reglementets laglighet, samt en uppdatering utifrån revisionens önskemål.

Beskrivning av ärendet

Revideringen av reglementet för kommunens revisorer har utförts av kommunkansli (kommunsekreterare med avstämning med kommunjurist). I revisionen har omvärldsbevakning gjorts, där framför allt Göteborgs stads motsvarande reglemente utgjort jämförelsegrund. Därutöver har reglementet i sin helhet stämts av mot kommunallag och övriga lagar som reglerar den kommunala revisionen, samt mot de uppgifter som SKR presenterar på sin hemsida gällande kommunal revision. Revisionen och dess sakkunniga biträde har lämnat synpunkter på utkast av föreslagen revidering, och dessa synpunkter har tagits med i det slutliga förslaget på revidering av reglementet.

De ändringar som gjorts är framför allt en omdisponering och i vissa fall omformuleringar för ökad tydlighet. Vid aktualitetsprövningen gentemot lagtexter, har en del ändringar och/eller tillägg gjorts.

Särskilda tillägg och ändringar som gjorts gäller deltagande på distans i revisionens möten, hur revisionen granskar utifrån kommunfullmäktiges beslut, regler för revisorernas jävssituation och hänvisning till arvodesreglemente. Samtliga paragrafer som är ändrade har en markering och förklaring i bilaga 2. Samtliga tillägg är markerade i bilaga 1.

Ekonomisk bedömning
Revidering av reglementet för revisionen innebär ingen ekonomisk konsekvens.

Barnkonsekvensanalys
Ärendet har ingen påverkan på barn.

Juridisk bedömning
Beslutet innebär bland annat att revisionens reglemente uppdateras utifrån aktuell kommunallag och aktiebolagslag samt att lagar och organisationer benämns med aktuella namn.

Bedömning utifrån Agenda 2030
Ärendet berör rättssäkerhet samt transparanta, tillförlitliga institutioner vilket ingår i mål nr 16.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-24
Förslag till reviderat reglemente för revisionen i Stenungsunds kommun (bilaga 1)
Befintligt reglemente för revisionen, men markerade ändringar (bilaga 2)

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Erik Bergman
Funktionschef

Beslut skickas till
Revisionen – jacob.hallman@stenungsund.se
kansli@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Revisionens reglemente, Stenungsunds kommun

Dokumentinformation

Typ av dokument	**Beslutat av, samt §**	**Beslutsdatum**	**Diarienummer**
Reglemente	Kommunfullmäktige § 2026\xxx	2026-XX-XX	KS 2025/951
Dokumentägare	**Giltighetstid**	**Framtagen av**	**Reviderad**
Kommunkansli	Tills vidare	Kansli	

Innehållsförteckning

1 Inledning: Revisorernas uppdrag och oberoende 3

2 Revisorernas roll....4

2.1 Revisionsberättelse och annan rapportering....5

2.2 Formell reglering....5

2.3 Tillgång till information....6

3 Organisation och sammansättning....7

3.1 Revisorernas arbetsformer....7

3.2 Sakkunnigt biträde....8

3.3 Ekonomi och budget....9

3.4 Revisorerna och fullmäktige....9

3.5 Revisorernas arkiv....10

1 Inledning: Revisorernas uppdrag och oberoende

De kommunala revisorerna utses av kommunfullmäktige, för en satt mandatperiod. Revisorerna nomineras från de lokala partierna, men får under sina revisorsuppdrag inte ha andra politiska uppdrag, för att kunna utföra uppdraget oberoende. Revisorerna är med andra ord förtroendevalda men kan inte utföra uppdraget kombinerat med andra uppdrag. Den kommunala revisionen utgår från god revisionssed, och innebär en granskning av all kommunal verksamhet.

Granskningen sker på kommunfullmäktiges uppdrag, men bedrivs oberoende från övriga instanser eller från tjänstemannaorganisationen. Till sin hjälp har kommunrevisionen sakkunniga yrkesrevisorer.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) tillgodoser kommuner med samlad information om kommunal revision. Den är lättast tillgänglig via skr.se/demokratiutveckling. Där beskrivs bland annat uppdrag, oberoende, sakkunnigt biträde och arbetsformer.

Revisorernas uppdrag, sammansättning och arbetssätt regleras främst via kommunallagen (2017:725), kapitel 12. Då revisorerna fullgör uppdrag som lekmannarevisorer regleras deras uppdrag och mandat främst via aktiebolagslagen (2005:551).

Detta reglemente gäller i Stenungsunds kommun utöver de lagar och regler som kommunens revisorer har att förhålla sig till.

2 Revisorernas roll

§ 1
Revisorernas uppgift är att varje år granska den verksamhet som bedrivs inom kommunens nämnders och fullmäktigeberedningars verksamhetsområden. Granskningen prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom varje organ är tillräcklig.

Tillägg: I den övergripande revisionsuppgiften ingår att granska och bedöma risker kopplade till bristande följsamhet mot gällande författningskrav för de granskade verksamheterna, vilket innebär att granska hur kommunens policyer och riktlinjer efterlevs.

Revisionens granskning innebär också att granska om verksamheten följer övriga av fullmäktig fattade beslut som gäller verksamheten ifråga, och om verksamheten uppnår de politiska målen inom givna ekonomiska ramar.

Uppdraget inkluderar att främja intern styrning och kontroll av verksamheten. Det innebär att revisorerna även ska granska verksamhet som bedrivs av annan utförare på uppdrag av nämnd eller styrelse i den omfattning som krävs för att revisorerna ska kunna ansvarspröva nämnderna.

§ 2
Revisorerna granskar på samma sätt verksamheten i kommunens företag, genom de lekmannarevisorer och revisorer som fullmäktige utser i företagen.

§ 3
Utöver lagstadgade uppdrag svarar revisorerna för granskningen av till kommunen lämnade donationsstiftelser under förutsättning att det finns aktiva donationsstiftelser hos kommunen.

§ 4
I ärenden som avser och berör revision har revisorerna rätt att yttra sig när ärendet ska beslutas i kommunfullmäktige.

2.1 Revisionsberättelse och annan rapportering

§ 5
Revisorerna lämnar varje år en revisionsberättelse till fullmäktige. Revisorerna ska lämna revisionsberättelsen i tid för kallelseutskick till det sammanträde där kommunfullmäktige beslutar om dels årsredovisning, dels ansvarsfrihet för nämnder, styrelser och beredningar.

Revisionsberättelsen innehåller revisionens redogörelse för resultatet av genomförd granskning. I revisionsberättelsen lämnar revisionen ett särskilt utlåtande där det framgår om revisionen tillstyrker att ansvarsfrihet ska beviljas eller nekas för varje granskad instans.

Revisionsberättelsen innehåller också revisionens bedömning av kommunens årsredovisning.

Revisorerna kan rikta anmärkningar i sin revisionsberättelse.

På motsvarande sätt rapporterar lekmannarevisorer och revisorer i företagen – med granskningsrapport och revisionsberättelser för respektive företag.

§ 6
Revisorerna ska bedöma kommunens delårsuppföljning inför att kommunfullmäktige hanterar den.

Revisorerna ska lämna bedömningen i tid för kallelseutskick till det sammanträde där kommunfullmäktige beslutar om delårsrapport.

§ 7
Revisorerna redovisar löpande resultatet av sin granskning till fullmäktige. De sakkunnigas rapporter samt rapporter och bedömningar från revisorerna tillställs fullmäktiges presidium så snart en granskning är avslutad.

Fullmäktiges presidium svarar för vidare spridning till fullmäktiges alla ledamöter. Detta uppfyller kravet i kommunallagen på att de sakkunnigas rapporter ska bifogas revisionsberättelsen.

I revisionsberättelsen förtecknas de rapporter som förmedlats till fullmäktige och som formellt hör till revisionsberättelsen.

2.2 Formell reglering

§ 8
För revisionsverksamheten gäller bestämmelser i lag, god revisionssed, detta reglemente samt utfärdade ägardirektiv för kommunala företag.

Lekmannarevisionen regleras i aktiebolagslagen och i kommunallagen. Regler för revision finns också i lagstiftning för andra företagsformer t. ex. stiftelselagen.

§ 9
God revisionssed i kommunal verksamhet är de principer och tillvägagångssätt som är allmänt vedertagna när kommunal revision utförs. Den goda seden uttrycker grundläggande värden, förhållningssätt och förutsättningar liksom processer, principer och tillvägagångssätt i granskning och bedömning i kommunen och dess kommunala företag. God revisionssed i kommunal verksamhet utgår från den kommunala sektorns förhållanden.

Revisionsarbetet i kommunen ska bedrivas minst med utgångspunkt från den goda sed som senast är uttolkad och uttryckt i skrift utgiven av Sveriges kommuner och regioner (SKR): ”God revisionssed i kommunal verksamhet”.

§ 10
Regler om jäv för revisor finns i kommunallagen, 12 kap. 14–17 §§.

Lekmannarevisorer omfattas av aktiebolagsrättsliga regler om jäv enligt aktiebolagslagen 10 kap. 10 §.

Tillägg: Revisorerna och lekmannarevisor bör alltid, med hänvisning till att revisorers opartiskhet inte ska kunna ifrågasättas, iaktta försiktighet vid bedömning av om jäv föreligger i ett ärende eller inte.

§ 11
Revisorerna verkar i övrigt under den lagstiftning som allmänt gäller i offentlig verksamhet – tryckfrihetsförordning, offentlighets- och sekretesslag, förvaltningslag, dataskyddsförordningen GDPR, lagen om offentlig upphandling m. fl.

Likaså har de att följa kommunövergripande riktlinjer från fullmäktige. Revisorerna granskar verksamhet som i sin tur är reglerad av speciallagstiftning som de behöver vara orienterade om för insikt om hur de styr och påverkar de organ revisorerna granskar.

2.3 Tillgång till information

§ 12
Nämnder, fullmäktigeberedningar, enskilda ledamöter och ersättare för dessa samt anställda är skyldiga att lämna revisorerna de upplysningar som behövs för granskningen. Motsvarande upplysningsskyldighet gäller för styrelse och verkställande direktör i ett kommunalt aktiebolag i förhållande till en lekmannarevisor. Revisorernas och lekmannarevisorernas rätt till upplysningar gäller även för de sakkunniga som biträder dem vid granskningen.

3 Organisation och sammansättning

§ 13
Stenungsunds kommun har fem revisorer som efter allmänna val utses av fullmäktige för en mandatperiod. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat revisionsberättelse. Det första året i mandatperioden inleds därför med dubbla grupper revisorer.

§ 14
Fullmäktige väljer för den tid som fullmäktige bestämmer en ordförande och en vice ordförande för revisionen. Ordförande leder och kallar till gemensamma sammankomster och sammanträden för revisionen. Ordförande hämtas ur minoriteten i fullmäktige.

§ 15
Bland kommunens revisorer utser fullmäktige lekmannarevisorer och ersättare till kommunens aktiebolag och revisorer med ersättare i kommunala stiftelser i det antal som fastställs för varje enskilt företag.

§ 16
Om en revisor avgår eller uppdraget på något sätt upphör under mandatperioden förrättar fullmäktige fyllnadsval så snart som möjligt.

§ 17
Revisorerna arbetar samfällt med hela granskningsuppdraget, så som beskrivs i god revisionssed.

3.1 Revisorernas arbetsformer

§ 18
Ordföranden kallar revisorerna till sammankomster i granskningsarbetet och till sammanträden i ärenden om sin förvaltning och om jäv. Ordföranden får kalla sakkunniga och andra experter samt förtroendevalda i fullmäktigeberedningar, utskott och nämnder till dessa sammankomster.

Tillägg: I kommunens arvodesreglemente regleras hur inbjudna förtroendevalda till sådan sammankomst har rätt till ersättning.

§ 19
Minnesanteckningar ska föras vid revisorernas sammankomster i granskningsarbetet. Ordföranden ansvarar för att anteckningar upprättas.

§ 20
De beslut som revisorerna fattar om sin förvaltning och om jäv ska tas upp i protokoll, i enlighet med de regler som gäller för en kommunal nämnd.

Ordföranden ansvarar för att protokoll upprättas. Protokollet justeras av ordföranden och en annan revisor. Revisorerna kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt innan revisorerna justerar den.

§ 21
En skrivelse (eller motsvarande) i revisorernas namn i granskningsarbetet fordrar att alla revisorer är eniga om innehållet. Skrivelsen ska undertecknas av ordföranden och av ytterligare en person som revisorerna utser.

§ 22
Tillägg: Revisorer får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. I det fall det förekommer sekretessuppgifter ska lokalen vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Revisor som önskar delta på distans ska senast 4 dagar i förväg anmäla detta till revisionens ordförande.

Revisionens ordförande avgör om förutsättningarna för deltagande på distans är uppfyllda.

3.2 Sakkunnigt biträde

§ 23
Revisorerna och lekmannarevisorerna anlitar själva sakkunniga till sin granskning i den omfattning som behövs för att fullgöra granskningen enligt god revisionssed. Vid upphandling tillämpas kommunens upphandlingsregler. Revisorerna och lekmannarevisorerna beslutar själva om upphandling.

§ 24
Bestämmelserna i kommunallagen, aktiebolagslagen och stiftelselagen om revisorernas rätt till upplysningar gäller också de sakkunniga som biträder revisorerna och lekmannarevisorerna.

§ 25
Kommunens revisorer föreslår, efter upphandling, auktoriserade revisorer till kommunens företag.

3.3 Ekonomi och budget

§ 26
Fullmäktiges presidium utgör budgetberedning för revisionen. Fullmäktiges presidium upprättar förslag till budget för revisorernas verksamhet. Revisonens ordförande gör framställning om budget till presidiet i den ordning som presidiet efterfrågar.

§ 27
Respektive företag svarar för kostnaderna för lekmannarevisorerna i aktiebolagen och revisorerna i stiftelserna samt sakkunniga biträden till dessa.

§ 28
Revisorernas räkenskaper och förvaltning granskas av fullmäktiges presidium. Revisorerna lämnar de upplysningar och material som begärs för denna granskning.

3.4 Revisorerna och fullmäktige

§ 29
Revisorerna och fullmäktiges presidium har regelbundna överläggningar.

§ 30
Revisorerna närvarar vid fullmäktiges möten för att på fullmäktiges eller revisorernas initiativ informera om revisionen samt svara på frågor.

§ 31
Revisorerna kan initiera ärende i fullmäktige i anledning av sin granskning och om sin förvaltning, när de bedömer att så behövs. Fullmäktiges ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling, så snart som möjligt efter att beredning skett.

§ 32
Revisorerna kan initiera ärende i nämnder, styrelser och utskott i anledning av sin granskning, när de bedömer att så behövs. Nämndens ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling så snart som möjligt.

I kommunallagen kap 12, 1 §, framgår att revisorerna rapporterar till ansvarig nämnd om de i sin granskning funnit att misstanke om att brott av förmögenhetsrättslig karaktär förövats, eller om allmän förvaltningsdomstols avgörande åsidosatts. Om nämnden efter en sådan anmälan inte vidtar åtgärder utan oskäligt dröjsmål, är revisorerna skyldiga att rapportera det till fullmäktige. I enlighet med kommunallagen kan dock revisorerna avstå från att anmäla misstanke om brott till fullmäktige om nämnden funnit att det inte föreligger en sådan misstanke.

3.5 Revisorernas arkiv

§ 33
För vården av revisorernas arkiv gäller bestämmelserna i arkivlagen och i av fullmäktige fastställt arkivreglemente.

Stenungsunds kommun

Reglemente för revisionen

Typ av dokument Reglemente	**Beslutat av** Kommunfullmäktige	**Beslutsdatum** 2007-03-19, § 42	**Diarienummer** 0922/11
Dokumentägare Administration/kansliet	**Giltighetstid**	**Framtagen av** Kansliet	**Reviderad** 2009-02-16, § 5 2011-12-12, § 214

Revisionens roll

§ 1 – delvis omformulerad och omdisponerad
Revisorernas uppgift är att varje år granska den verksamhet som bedrivs inom styrelsers, utskotts, överförmyndarens och fullmäktigeberedningars verksamhetsområden. De granskar och prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och frånekonomiskt synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom organen är tillräcklig. Revisorerna har också uppgiften att på samma sätt granska verksamheten i kommunens företag, genom de lekmannarevisorer och revisorer som fullmäktige utser i företagen.

Revisorerna lämnar varje år en revisionsberättelse till fullmäktige. I revisionsberättelsen redogör revisorerna för resultatet av sin granskning och lämnar ett särskilt utlåtande om de tillstyrker att ansvarsfrihet skall beviljas eller nekas. Revisorerna kan också rikta anmärkningar i sin revisionsberättelse. På motsvarande sätt rapporterar lekmannarevisorer och revisorer i företagen – med granskningsrapport och revisionsberättelser.

En central del i revisionsuppdraget är att granska om verksamheten följer fullmäktiges beslut och om verksamheten uppnår de politiska målen inom givna ekonomiska ramar. I detta ligger att även främja arbetet med intern styrning och kontroll av verksamheten. Det innebär att revisorerna även skall granska verksamhet som bedrivs av annan utförare på uppdrag av nämnd eller styrelse i den omfattning som krävs för att revisorerna skall kunna ansvarspröva nämnderna.

Revisionens formella reglering

§ 2 – flyttat till inledning samt omformulerad i § 8
För revisionsverksamheten gäller bestämmelser i lag, god revisionssed, detta reglemente samt utfärdade ägardirektiv för kommunala företag. Den kommunala revisionen regleras i kommunallagen, främst kapitel 9.

Lekmannarevisionen regleras i aktiebolagslagen, kapitel 10. Regler för revision finns också i lagstiftning för andra företagsformer t ex stiftelselagen.

Nu § 9, något omformulerad, samt uppdaterad:
God revisionssed i kommunal verksamhet är de föredömliga och goda principer och tillvägagångssätt som är allmänt vedertagna när kommunal revision utförs. Den goda seden uttrycker grundläggande värden, förhållningssätt och förutsättningar liksom processer, principer och tillvägagångssätt i granskning och bedömning i kommunen och dess kommunala företag. God revisionssed i kommunal verksamhet utgår från den kommunala sektorns förhållanden. Revisionsarbetet i kommunen ska bedrivas minst med utgångspunkt från den goda sed som senast är uttolkad och uttryckt i skriften ”God revisionssed i kommunal verksamhet” (Sveriges Kommuner och Landsting).

Nu § 10-11, aktualitetsprövad mot aktuell lag, samt något omformulerad
När revisorerna beslutar om sin förvaltning och om jäv gäller i tillämpliga delar också regelverket för beslutsfattande mm i kommunallagen och kommunens nämndreglemente. Revisorerna verkar i övrigt under den lagstiftning som allmänt gäller i offentlig verksamhet – tryckfrihetsförordning och sekretesslag, förvaltningslag, personuppgiftslag, lagen om offentlig upphandling m fl. Likaså har de att följa kommunövergripande riktlinjer från fullmäktige. Revisorerna granskar verksamhet som i sin tur är reglerad av speciallagstiftning som de behöver vara orienterade om för insikt om hur de styr och påverkar de organ revisorerna granskar.

Revisorernas antal och organisation

§ 3 – nu § 13 och § 16
Kommunen har fem revisorer som efter allmänna val utses av fullmäktige för en mandatperiod. Om en revisor avgår eller uppdraget på något sätt upphör under mandatperioden förrättar fullmäktige fyllnadsval så snart som möjligt.

§ 4 – nu § 17, med tillägg.
Revisorerna arbetar samfällt med hela granskningsuppdraget.

§ 5 – nu § 15
Bland kommunens revisorer utser fullmäktige lekmannarevisorer och ersättare till kommunens aktiebolag och revisorer med ersättare i kommunala stiftelser i det antal som fastställs för varje enskilt företag.

§ 6 – nu § 14
Fullmäktige väljer för den tid som fullmäktige bestämmer en ordförande och en vice ordförande. Rollen är att vara ordförande och leda gemensamma sammankomster och sammanträden. Ordförande hämtas ur minoriteten i fullmäktige.

§ 7 – nu inkluderat i § 13
Fullmäktige väljer revisorerna för en mandatperiod. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat revisionsberättelse. Det första året i mandatperioden inleds därför med dubbla grupper revisorer.

Revisorernas uppgifter

§ 8 – motsvaras av § 12, omformulerad efter aktualitetsprövning
Fullmäktig skall genom beslut, enligt Kommunallagen (KL) 3 kap. 19 §, säkerställa att revisionen har den insyn som krävs hos externa utförare av kommunala tjänster, enligt KL 3 kap 16- 19 a §§, för att revisionen skall kunna genomföra sitt uppdrag enligt god revisionssed och KL 9 kap. 9 §.

§ 9 – något ändrad; nu § 3
Utöver lagstadgade uppdrag svarar revisorerna för granskningen av till kommunen lämnade donationsstiftelser.

§ 10 – nu § 4
I ärenden som avser och berör revision har revisorerna rätt att yttra sig.

§ 11 – nu § 25
Kommunens revisorer föreslår, efter upphandling, auktoriserade och godkända revisorer till kommunens företag.

Revisorernas ekonomi och förvaltning

§ 12 – motsvaras av § 26
Fullmäktiges presidium utgör budgetberedning för revisionen.

§ 13 – nu § 27
Respektive företag svara för kostnaderna för lekmannarevisorerna i aktiebolagen och revisorerna i stiftelserna samt sakkunniga biträden till dessa.

~~**§ 14** – tas bort eftersom innebörden upprepas på annat ställe~~
~~För att besluta i ärenden om sin förvaltning och om jäv sammanträder revisorerna enligt de regler som gäller för en kommunal nämnd.~~

§ 15 – nu § 28
Revisorernas räkenskaper och förvaltning granskas av fullmäktiges presidium. Revisorerna lämnar de upplysningar och material som begärs för denna granskning.

Revisorernas sakkunniga biträden

§ 16 – nu § 23
Revisorerna och lekmannarevisorerna anlitar själva sakkunniga till sin granskning i den omfattning som behövs för att fullgöra granskningen enligt god revisionssed. Vid upphandling tillämpas kommunens upphandlingsregler. Revisorerna och lekmannarevisorerna beslutar själva om upphandling.

§ 17 – nu § 24
Bestämmelserna i kommunallagen, aktiebolagslagen och stiftelselagen om revisorernas rätt till upplysningar gäller också de sakkunniga som biträder revisorerna och lekmannarevisorerna.

Revisorernas arbetsformer

§ 18
Ordföranden kallar revisorerna till sammankomster i granskningsarbetet och till sammanträden i ärenden om sin förvaltning och om jäv. Ordföranden får kalla även sakkunniga och andra experter samt förtroendevalda i fullmäktigeberedningar, styrelser, utskott och nämnder till dessa sammankomster.

§ 19
Minnesanteckningar ska föras vid revisorernas sammankomster i granskningsarbetet. Ordföranden ansvarar för att anteckningar upprättas.

§ 20 – något ändrad
De beslut som revisorerna fattar om sin förvaltning och om jäv ska tas upp i protokoll. Ordföranden ansvarar för att protokoll upprättas. Protokollet justeras av ordföranden och en annan revisor. Revisorerna kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt innan revisorerna justerar den.

§ 21
En skrivelse (eller motsvarande) i revisorernas namn i granskningsarbetet fordrar att alla revisorer är eniga om innehållet. Skrivelsen ska undertecknas av ordföranden och av ytterligare en person som revisorerna utser.

Revisorernas rapportering

§ 22 – ändrad utifrån bl a revisionens önskemål, motsvarar § 5-6
Revisionsberättelsen lämnas till fullmäktige senast 1 april varje år om inte fullmäktige beslutar något annat.

Till revisionsberättelsen fogas en sammanfattande redogörelse för resultatet av revisorernas granskning.

Lekmannarevisorernas granskningsrapporter ska lämnas till fullmäktige senast 1 april om inte fullmäktige beslutar något annat.

Revisorernas utlåtande om delårsrapport ska lämnas till fullmäktige senast 1/10 varje år.

§ 23 – nu § 7
Revisorerna redovisar löpande resultatet av sin granskning till fullmäktige. De sakkunnigas rapporter samt rapporter och bedömningar från revisorerna tillställs fullmäktiges presidium så snart en granskning är avslutad.

Fullmäktiges presidium svarar för vidare spridning till fullmäktiges alla ledamöter. Detta uppfyller kravet i kommunallagen på att de sakkunnigas rapporter ska bifogas revisionsberättelsen.

I revisionsberättelsen förtecknas de rapporter som förmedlats till fullmäktige och som formellt hör till revisionsberättelsen.

Revisorerna och fullmäktige

§ 24 – nu § 29-30
Revisorerna och fullmäktiges presidium har regelbundna överläggningar. Revisorerna närvarar vid fullmäktiges möten för att på fullmäktiges eller revisorernas initiativ informera om revisionen samt svara på frågor.

§ 25 – nu § 31
Revisorerna kan initiera ärende i fullmäktige i anledning av sin granskning och om sin förvaltning, när de bedömer att så behövs. Fullmäktiges ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling, så snart som möjligt efter att beredning skett.

Nu § 32, aktualitetsprövad och därmed något ändrad: Revisorerna kan initiera ärende i nämnder, styrelser och utskott i anledning av sin granskning, när de bedömer att så behövs. Nämndens ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling så snart som möjligt. Revisorerna rapporterar till ansvarig nämnd om de i sin granskning funnit att misstanke om att brott av förmögenhetsrättlig karaktär förövats eller om allmän förvaltningsdomstols avgörande åsidosatts. Om berörd nämnd ej vidtagit tillfredsställande åtgärder med anledning därav rapporterar revisorerna till fullmäktige. Fullmäktiges ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling, så snart som möjligt efter att beredning har skett.

Revisorernas arkiv

§ 26 – nu § 33
För vården av revisorernas arkiv gäller bestämmelserna i arkivlagen och i av fullmäktige fastställt arkivreglemente.

Reglementets giltighet

§ 27 – borttaget – detta framgår på reglementets försättsblad
Reglementet gäller från dagen för fullmäktiges beslut om detta reglemente till dess fullmäktige fattar annat beslut.

§ 74 Dnr: KS 2025/816

Gallringsutredning rörande handlingar förekommande i Erasmusprojekt

Beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa en gallringfrist på 10 år för räkenskaps-, rese- och deltagarinformation förekommande i Erasmus+-projekt för åren 2004–2017.

Sammanfattning av ärendet

Kommunen förvarar idag ett antal pärmar som består av handlingar som ingår i Erasmus + projekt på både på förskole-, grundskole- och gymnasieområdet. Dessa är daterade till åren 2004–2017. Idag saknas instruktioner hur dessa ska hanteras och huruvida de ska gallras (destrueras) eller bevaras.

Kommunstyrelsen beslutar i frågor om hur handlingarna ska hanteras. Till grund för beslutet har en gallringsutredning genomförts.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-04-10
Gallringsutredning

Beslut skickas till

registrator@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/816
2026-04-10

Emma Kloft
Arkivarie

Till kommunstyrelsen

Gallringsfrist för handlingar förekommande i Erasmusprojekt

Förslag till beslut

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa en gallringfrist på 10 år för räkenskaps-, rese- och deltagarinformation förekommande i Erasmus+-projekt för åren 2004–2017.

Sammanfattning av ärendet

Kommunen förvarar idag ett antal pärmar som består av handlingar som ingår i Erasmus + projekt på både på förskole-, grundskole- och gymnasieområdet. Dessa är daterade till åren 2004–2017. Idag saknas instruktioner hur dessa ska hanteras och huruvida de ska gallras (destrueras) eller bevaras.

Kommunstyrelsen beslutar i frågor om hur handlingarna ska hanteras. Till grund för beslutet har en gallringsutredning genomförts.

Beskrivning av ärendet

Erasmus+ är ett EU-program för utbildning, praktik, ungdomsutbyten och idrottsprojekt inom EU. Genom åren har det anordnats olika projekt på förskole-, grundskole- och gymnasienivå där barn och ungdomar från Stenungsunds kommun och de omkringliggande kommunerna deltagit. Ett Erasmus+-projekt ingår i EU:s så kallade sektorprogram. Dessa program syftar till att främja utveckling inom ett visst område, exempelvis miljö, infrastruktur och som i det här fallet utbildning.

Förvaltningen har genomfört en gallringsutredning för att kunna göra en bedömning av hur länge handlingarna ska bevaras. Vid hantering av information i ett program som EU anordnar, ställs både krav på revision och preskription från svensk lagstiftning och direktiv från EU. Inom svensk lagstiftning reglerar lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning att räkenskaper ska bevaras i 7 år och i preskriptionslagen (1981:130) anges att fodringar preskriberas 10 år efter tillkomsten.
För ett sektorsprogram kan revision äga rum från EU:s revisorer upp till fem år efter projektet erhållit slutbetalning. Slutbetalning kan ske upp till två år efter projektets avslut innebär gallring tidigast 7 år efter projektets slut.

För att säkerställa att informationen finns bevarad under hela den tid revision eller kontroll kan äga rum, men också utifrån bestämmelser preskriptionslagen föreslås i denna utredning gallring av viss information tidigast 10 år efter avslutat projekt eller avslutat program.

Ekonomisk bedömning

Ärendet är av administrativ karaktär och medför inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys

Förvaltningen bedömer att handlingarna kan gallras utan att detta påverkar barn. Gallringen avser äldre handlingar som har bedömts ha ringa betydelse för både verksamheten och allmänheten.
Vissa av handlingarna (till exempel CV och registerutdrag) kan ha lämnats in av personer under 18 år. Dessa uppgifter bedöms dock inte vara av sådan karaktär att deras gallring påverkar barns rättigheter eller trygghet. En barnkonsekvensanalys bedöms därför inte nödvändig.

Juridisk bedömning

De aktuella handlingstyperna såsom CV:n, resehandlingar och övriga administrativa underlag bedöms sakna långsiktigt värde för rättskipning, förvaltning eller forskning enligt 3 § arkivlagen. Handlingarna behövs inte heller för att säkerställa rättssäkerhet eller insyn efter föreslagen gallringsfrist. För CV:n gäller därutöver att personuppgifter inte får bevaras längre än vad ändamålet kräver enligt GDPR. Det finns därför inte något juridiskt hinder mot gallring. Utdrag ur belastningsregistret används endast för tillfällig lämplighetsprövning och en registerkontroll får endast dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp. Det finns inget rättsligt stöd för att bevara själva utdraget eller en kopia av det. Utdrag som lämnas in för uppvisande ska därför omedelbart förstöras (gallras) efter att kontrollen har genomförts.

Enligt GDPR:s principer om ändamålsbegränsning och lagringsminimering får personuppgifter inte sparas längre än nödvändigt. Det finns därmed inget juridiskt hinder mot gallring.

Bedömning utifrån Agenda 2030

Enligt en övergripande bedömning påverkar ärendet inte genomförandet av Agenda 2030 i någon större omfattning. Gallringen av administrativa handlingar bedöms dock bidra till resurseffektivitet genom minskad arkivvolym, i linje med mål 12 om hållbar konsumtion och produktion.

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/816
2026-04-10

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-04-10
Gallringsutredning

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Elin Hjalmarsson
Sektorchef

Erik Bergman
funktionschef

Beslut skickas till
registrator@stenungsund.se

Gallringsutredning-

- Erasmus+progam

Stenungsunds kommun

Beskrivning av verksamheten där handlingarna har inkommit eller upprättats

Myndighetens namn: Kommunstyrelsen
Förvaltning, Sektor, Enhetens namn: Sektor utbildning
Har verksamheten övergått från en annan myndighet? Nej, verksamheten har legat under kommunstyrelsen sedan 1997.

Beskrivning av handlingarna

Handlingstyp: Handlingar som uppkommit inom EU-programmet Erasmus +. Se *Handlingstyper och motivering till gallring* nedan.
Tidsomfattning: 2004–2017
Beskrivning av vilket ändamål handlingarna har haft i verksamheten: Erasmus+ är EU:s program för utbildning, praktik, ungdomsutbyten och idrottsprojekt. Inom Stenungsunds kommun och i närliggande kommuner. Programmet har under åren omfattat olika projekt på förskole-, grundskole- och gymnasienivå där barn och ungdomar deltagit. Arbetet med ett projekt inleddes med att en ansökan togs fram och skickades till nationell eller europeisk handläggare inom Erasmus+. Vid beviljad ansökan erhölls ett beslutsbrev. Efter att projektet genomförts upprättades en slutrapport eller utvärdering. Inom projekten hanterades även administration som berör deltagare, såsom ekonomiska underlag och andra dokument kopplade till deras medverkan, exempelvis räkenskaper i form av utlägg för resekostnader.
Motivering till gallring/bevarande: Vid hantering av information i ett program som EU anordnar, ställs både krav på revision, kontroll och preskription från svensk lagstiftning och direktiv från EU. Inom svensk lagstiftning reglerar lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning att räkenskaper ska bevaras i 7 år och i preskriptionslagen (1981:130) anges att fodringar preskriberas 10 år efter tillkomsten. För ett sektorsprogram kan revision äga rum från EU:s revisorer upp till fem år efter projektet erhållit slutbetalning. Slutbetalning kan ske upp till två år efter projektets avslut vilket innebär att gallring kan ske tidigast 7 år efter projektets slut. För att säkerställa att informationen finns bevarad under hela den tid som krävs för granskning, men också utifrån bestämmelser preskriptionslagen föreslås i denna utredning gallring får ske tidigast 10 år efter avslutat Erasmus+ program.
Lagstöd: 2018:597, 1981:130, 2013:852
Förslag till gallring: Se *Handlingstyper och motivering till gallring* nedan
Bilagor: Klicka här

Handlingstyper och motivering till gallring

Handlingstyp	Motivering till gallring/bevarande

-Beslut om projekt -Ansökan -Budget -Rapport/redovisning av projekt -Utvärdering av projektet	Handlingarna föreslås bevaras. Handlingar som visar på vad för typ av projekt som anordnats, vilka kostnader och hur de rapporterades ska bevaras med anledning av att det visar på vilket sätt kommunen har varit delaktig i sådana här projekt samt vilka möjligheter barn och ungdomar haft i kommunen.
Programblad/scheman	Handlingarna föreslås bevaras. I de projekt där det förekommer programblad/scheman eller dylikt ska dessa bevaras med anledning av att det ger en samlad bild av vilka aktiviteter, teman och upplägg som ingått i projektet vid en viss tidpunkt och kan därmed bidra till framtida forskning, dokumentation av verksamhetens utveckling och förståelse för programmets innehåll och sammanhang.
-Intresseanmälan -CV -Intervjuer -Kontrakt med deltagare -Registerutdrag/belastningsregistret	Handlingarna föreslås att gallras efter 10 år. Handlingstyper som uppkommer i administration döms sakna långsiktigt informationsvärde. De utgör rutinmässig handläggning, är av tillfällig betydelse och behövs enbart för att möjliggöra genomförande, uppföljning och kontroll inom verksamhetsområdet. När behovet av sådana administrativa handlingar upphör, kvarstår ingen bestående rättslig eller historisk betydelse. De aktuella handlingstyperna, såsom CV:n, resehandlingar och annan administrativ dokumentation, bedöms sakna långsiktigt värde. Personuppgifter i exempelvis CV får enligt GDPR inte bevaras längre än vad ändamålet kräver. Registerkontroll får endast dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp. Det finns inget rättsligt stöd för att bevara själva utdraget eller en kopia av det. Utdrag som lämnas in för uppvisande ska därför omedelbart förstöras (gallras) efter att kontrollen har genomförts.
-Resebokningar/reseräkningar, flyg- och tågbiljetter m.m. -Kopia på pass -Fakturor -Utanordningar (Från SOLTAK)	Handlingarna föreslås att gallras efter 10 år. Handlingstyper som utgör resehandlingar och räkenskaper bedöms kunna gallras efter 10 år då kraven på ekonomisk redovisning och revision ska vara uppfyllda

Datum: 2026-04-13

Denna utredning är upprättad av:
Emma Kloft, Arkivarie
Klicka här

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/369
2026-05-18

Annette Hansson Bergholtz
Redovisningsansvarig

Till kommunfullmäktige

Uppföljning och prognos, tertial 1 2026, Stenungsunds kommun

Förslag till beslut
Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige godkänner Uppföljning och prognos, tertial 1 2026, Stenungsunds kommun.

Sammanfattning av ärendet
Utfallet för perioden uppgår till 49,4 mnkr och prognosen för helåret är 85,8 mnkr, vilket innebär en positiv budgetavvikelse på 20,1 mnkr.
Prognosen för de kommunövergripande verksamheterna beräknas till ett överskott om 31,8 mnkr. Sektorernas samlade prognos visar ett överskott på 3,1 mnkr i förhållande till budget exklusive slutlig nedskrivning av resecentrum, som belastar utfall och prognos med 6,8 mnkr och finns inom sektor samhällsbyggnad. Avgiftskollektivet prognostiserar ett underskott på 3,6 mnkr, där avfall står för hela underskottet och vatten och avlopp prognostiserar en ekonomi i balans. Finansverksamheten prognostiserar ett underskott om 18,4 mnkr i förhållande till budget.

Kommunens nettoinvesteringar uppgår till 53,5 mnkr för perioden. Prognosen uppgår till 277,2 mnkr, vilket är 73,9 mnkr lägre än årets investeringsbudget.

Stenungsundshem redovisar för perioden ett resultat om 6,0 mnkr och prognostiserar ett resultat för året om 28,0 mnkr. Stenungsunds Energi och Miljö AB redovisar för perioden ett resultat om 6,4 mnkr och prognostiserar ett resultat för året på 6,8 mnkr.

Barnkonsekvensanalys
Ärendet är av administrativ karaktär och har ingen direkt påverkan på barn.

Bedömning utifrån Agenda 2030
De globala målen i Agenda 2030 berörs inte direkt av ärendet.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2026-05-18
Uppföljning och prognos tertial 1 2026, Stenungsunds kommun

STENUNGSUNDS KOMMUN
Kommunledning stab

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2026/369
2026-05-18

Maria Jonsson
Kommundirektör

Erica Bjärsved
Ekonomichef

Beslut skickas till
Annette.bergholtz@stenungsund.se

Stenungsunds kommun

Uppföljning och prognos Tertial 1 2026

Innehållsförteckning

1 Periodens resultat och helårsprognos 3

2 Resultaträkning 4

3 Balanskravsresultat 6

4 Finansuppföljning 7

4.1 Löptid och ränta 7

4.2 Snittränta vid vald tidpunkt på kommunens låneportfölj 7

4.3 Kommunkoncernens samlade skulder (mnkr) 7

5 Driftbudgetavräkning 8

6 Kommentarer till aprilresultatet och prognos 2026 9

6.1 Politisk verksamhet 9

6.2 Kommunövergripande 9

6.3 Sektor utbildning 9

6.4 Sektor socialtjänst 11

6.5 Sektor samhällsbyggnad 13

6.6 Sektor stödfunktioner 14

6.7 Finansverksamheten 15

7 Aprilresultat samt prognos för bolagen 16

7.1 Stenungsundshem AB 16

7.2 Stenungsunds Energi AB 17

7.3 Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme 17

8 Investeringsuppföljning 18

9 Väsentliga personalförhållanden 21

9.1 Personalstruktur 21

9.2 Sysselsättningsgrad 21

9.3 Könsfördelning 21

9.4 Sjukfrånvaro 22

Uppföljning april 2026

Budget 65,7 mnkr, prognos 85,8 mnkr

Resultat enligt balanskrav 60,4 mnkr

1 Periodens resultat och helårsprognos

Utfallet för perioden uppgår till 49,4 mnkr och prognosen för helåret är 85,8 mnkr, vilket innebär en positiv budgetavvikelse på 20,1 mnkr. Balanskravsresultatet uppgår till 41,0 mnkr i april och prognosen för helår till 60,4mnkr.

Den senaste prognosen avseende skatteintäkter, statsbidrag och utjämning visar på en försämring med 31,9 mnkr jämfört mot budget. Finansnettot förväntas bli 18,5 mnkr bättre än budget medan nettot för pensioner och arbetsgivaravgifter prognostiseras till 4,9 mnkr sämre än budget.
Prognosen för den politiska verksamheten visar en budget i balans.

Prognosen för de kommunövergripande verksamheterna beräknas till ett överskott om 31,8 mnkr. Överskottet är i huvudsak hänförligt till volymrelaterade avvikelser, orsaken är framför allt ett minskat barnantal i förskolan men också i grundskolan men även centrala medel för personalrelaterade kostnader förväntas lämna ett överskott. Räddningstjänsten prognostiserar ett underskott om 5,4 mnkr och avser en uppräkning av den avsättning som gjordes 2022 gällande infasningsavgiften.

Sektorernas samlade prognos visar ett överskott på 3,1 mnkr i förhållande till budget exklusive slutlig nedskrivning av resecentrum som belastar utfall och prognos med 6,8 mnkr och finns inom sektor samhällsbyggnad.

Sektor utbildning prognostiserar ett överskott om 4,5 mnkr, sektor socialtjänst en budget i balans, sektor samhällsbyggnad ett underskott om 9,3 mnkr inklusive nedskrivning av resecentrum om 6,8 och sektor stödfunktioner ett överskott om 1,1 mnkr.

Avgiftskollektivet prognostiserar ett underskott på 3,6 mnkr, där avfall står för hela underskottet och vatten och avlopp prognostiserar en ekonomi i balans.

Kommunens nettoinvesteringar uppgår till 53,5 mnkr för perioden. Prognosen uppgår till 277,2 mnkr, vilket är 73,9 mnkr lägre än årets investeringsbudget, anledningen är bland annat förskjutningar i tidsplaner på större projekt.

Prognoserna för respektive verksamhet redovisas under avsnitt ”Kommentarer till aprilresultatet och prognos 2026”.

2 Resultaträkning

(mnkr)	Bokslut 2025	Utfall ack 2025-04	Utfall ack 2026-04	Prognos 2026	Budget 2026
Verksamhetens intäkter	585,2	185,8	201,2	600,0	566,9
Verksamhetens kostnader	-2 374,6	-799,6	-806,2	-2 483,0	-2 480,3
Jämförelsestörande poster	-14,0	-	-6,8	-6,8	-
Avskrivningar	-124,0	-39,9	-45,0	-134,6	-144,6
Verksamhetens nettokostnader	-1 927,4	-653,6	-656,8	-2 024,4	-2 058,0
Skatteintäkter	1 856,5	624,4	642,9	1 928,8	1 954,6
Generella statsbidrag och utjämning	253,3	82,0	73,6	227,9	234,0
Verksamhetens resultat	182,4	52,8	59,7	132,3	130,6
Finansiella intäkter	12,2	2,7	4,2	10,5	3,2
Finansiella kostnader	-61,4	-18,6	-14,5	-57,0	-68,2
Resultat efter finansiella poster	133,2	36,9	49,4	85,8	65,7
Extraordinära poster	-	-	-	-	-
Årets resultat	133,2	36,9	49,4	85,8	65,7

Analys (siffror inom parentes avser samma period 2025)
Kommunen redovisar ett utfall per april om 49,4 mnkr, (36,9). Verksamhetens intäkter uppgår till 201,2 mnkr (185,8), vilket är en ökning med 15,4 mnkr och motsvarar 8 %. Övriga intäkter står för den största ökningen och uppgår till 49,3 mnkr, vilket är 7,1 mnkr högre än samma period föregående år. Den största orsaken till ökningen är försäkringsersättning med 4,5 mnkr rörande konsultkostnader avseende skredet på E6. Motsvarande kostnad finns under köpta tjänster juridisk konsultation.
Driftbidragen uppgår till 53,5 mnkr, vilket är en ökning med 3,9 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen hänförs till ökade bidrag från Skolverket med dryga 3 mnkr och 0,9 mnkr i bidrag från staten för höstens val.

Verksamhetens totala kostnader för perioden uppgår till 806,2 mnkr, vilket är en ökning med 6,7 mnkr jämfört med samma period föregående år. Ökningen motsvarar 0,8 %. Personalkostnaderna utgör kommunens största kostnadspost och uppgår till 499,3 mnkr (469,9). Jämfört med föregående år innebär detta en ökning med 29,5 mnkr, motsvarande 6,3 %. Ökningen förklaras huvudsakligen av ett ökat antal tillsvidareanställda, som har ökat med 66 personer sedan föregående mätning, samt genomförd lönerevision som resulterade i en

löneökning om 3,1 %. Kostnaderna för sjuklön uppgår till 8,3 mnkr (8,3), vilket är oförändrat jämfört med föregående år.
Pensionskostnaderna uppgår till 23,1 mnkr (64,6), vilket motsvarar en minskning med 64,3 %. Minskningen är främst hänförlig till lägre inbetalningar till avgiftsbestämd ålderspension.
Lokalkostnaderna har minskat med 2,7 mnkr jämfört med föregående år och uppgår till 8,9 mnkr. Den stora minskningen avser hyra för Pressaregården SÄBO som numera är i egen ägo.
Kostnader för köpta tjänster uppgår till 179,5 mnkr, att jämföra med 156,6 mnkr för 2025, vilket motsvarar en ökning om 14,6 %. Den största kostnadsökningen återfinns inom köp av huvudverksamhet, som uppgår till 121,9 mnkr vilket är 16,8 mnkr högre än föregående år och motsvarar en ökning på 15,9 %. De främsta orsakerna till ökningen inom köp av huvudverksamhet är ökade kostnader för snöröjning och sandupptag om 6,9 mnkr samt en extra avsättning om 5,7 mnkr avseende uppräkning av infasningsavgiften till Räddningstjänstförbundet Storgöteborg.

Inom köpta tjänster noteras även ökade kostnader för övriga konsulttjänster med 8,1 mnkr jämfört med motsvarande period 2025. Den största enskilda posten uppgår till 6,8 mnkr och avser slutlig nedskrivning av resecentrum.
Kommunens kostnader för livsmedel uppgår under perioden till 8,1 mnkr, vilket är 0,1 mnkr högre än motsvarande period föregående år. Kostnaderna för skolskjutsar, beställningstrafik samt övriga transporter uppgår till 12,1 mnkr, vilket innebär en ökning med 0,3 mnkr jämfört med samma period föregående år.

Kostnader för kompetensutveckling i form av kurser uppgår till 2,3 mnkr, vilket motsvarar en minskning med 0,4 mnkr jämfört med motsvarande period 2025.

Periodens kostnader för avskrivningar uppgår till 45,0 mnkr, vilket är en ökning med 5,1 mnkr jämfört med föregående år. Fler anläggningar har aktiverats (tagits i bruk) än de som avskrivits därav ökar avskrivningskostnaderna.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt finansiella intäkter och kostnader kommenteras under rubriken ”Kommentarer till aprilresultat samt prognos 2026 ”.

3 Balanskravsresultat

Avstämning av balanskrav, mnkr	Utfall 2025	202604	Budget 2026	Prognos 2026	Avvikelse
Årets resultat enligt resultaträkningen	133,2	49,4	65,7	85,8	20,1
- Samtliga realisationsvinster	-2,5	-	-	-	-
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-	-
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-	-	-
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**130,7**	**49,4**	**65,7**	**85,8**	**20,1**
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	-22,1	-8,5	-25,6	-25,4	0,2
Årets balanskravsresultat	**108,6**	**41,0**	**40,1**	**60,4**	**20,4**

Balanskravet innebär att kommunen ska bedriva verksamheten så att kostnaderna inte överstiger intäkterna. Vid avstämning av balanskravet ska balanskravsjustering i form av realisationsvinster/förluster som uppkommit vid försäljning och orealiserade vinster/förluster i värdepapper och återföring av orealiserade vinster/förluster i värdepapper räknas bort. Kommunen har inga balanskravsjusteringar. Däremot redovisar kommunen de pensionsförpliktelser som är intjänade före 1998 i balansräkningen. Den förändring som skett under året ska räknas bort från balanskravsresultatet. Balanskravsresultatet för april månad uppgår till 41,0 mnkr och prognosen för helåret är 60,4 mnkr.

4 Finansuppföljning

Kommunens totala låneskuld uppgår per den 30 april till 1 145mnkr, vilket är minskning med 40 mnkr jämfört med årsskiftet. Investeringstakten har dämpats i år jämfört med tidigare år, men med största sannolikhet kommer ytterligare lån behöva tas upp under hösten. Prognosen för investeringarna uppgår till 277,2 mnkr för 2026.

Snitträntan har stigit med 21 punkter jämfört med årsskiftet.

Saldot på checkkontot uppgår per den 30 april till 42,6 mnkr.

4.1 Löptid och ränta

Förfall	Rta i %	Rta i %	Låne-	Andel
	Bokslut 2025	April-26	Belopp i Mnkr	i %
<1 år	2,12%	**2,76%**	515	45
1<2 år	3,08%	**2,65%**	145	13
2<3 år	2,80%	**2,69%**	275	24
3<4 år	2,66%	**2,67%**	99	9
4<5 år	2,78%	**2,78%**	111	10
5<6 år	-	**-**	-	-
S:A	**2,51%**	**2,72%**	**1 145**	**100**

Portföljen omfattar Kommunens och Fjärrvärmens lån.

4.2 Snittränta vid vald tidpunkt på kommunens låneportfölj

31-dec	2022	2023	2024	2025	2026 april
procent	1,26	2,90	2,82	2,51	2,72

4.3 Kommunkoncernens samlade skulder (mnkr)

	2022	2023	2024	2025	2026 april
Kommunen	623	788	998	1 138	1 098
Fjärrvärmen	57	57	52	47	47
Stenungsundshem AB	388	418	471	451	446
Summa	**1 068**	**1 263**	**1 521**	**1 636**	**1 591**

5 Driftbudgetavräkning

tkr	Bokslut 2025	Utfall april 2026	Budget 2026	Prognos april 2026	Avvikelse mot budget	Budget-avvikelse
Politisk verksamhet	-12 540	-4 041	-12 764	-12 764	0	0,0%
Kommunövergripande	**-109 407**	**-34 657**	**-144 748**	**-112 898**	**31 850**	**22,0%**
Kommunövergripande	-30 292	-5 869	-74 697	-38 297	36 400	48,7%
Kommunledning stab	-43 692	-11 197	-34 035	-33 185	850	2,5%
Räddningstjänst	-35 423	-17 591	-36 016	-41 416	-5 400	-15,0%
Sektor utbildning	**-786 082**	**-261 255**	**-829 974**	**-825 474**	**4 500**	**0,5%**
Sektorövergripande	-31 221	-10 655	-36 953	-33 653	3 300	8,9%
Förskola	-159 971	-51 897	-160 970	-161 470	-500	-0,3%
Grundskola	-301 320	-100 587	-316 590	-315 590	1 000	0,3%
Gymnasieverksamhet	-119 393	-38 467	-123 814	-123 814	0	0,0%
Anpassad skola	-31 322	-11 365	-35 198	-35 498	-300	-0,9%
Centrala Barn- och Elevhälsan	-57 685	-19 571	-62 486	-61 486	1 000	1,6%
Kompetens och utveckling	-31 078	-9 541	-33 565	-33 565	0	0,0%
Kultur / Fritid	-54 092	-19 172	-60 398	-60 398	0	0,0%
Sektor socialtjänst	**-610 534**	**-205 818**	**-641 266**	**-641 266**	**0**	**0,0%**
Sektorövergripande	-4 663	-2 820	-8 584	-8 584	0	0,0%
IFO	-135 332	-45 667	-138 805	-137 805	1 000	0,7%
Funktionshinder	-165 519	-55 307	-172 130	-172 630	-500	-0,3%
Vård och omsorg	-305 020	-102 024	-321 747	-322 247	-500	-0,2%
Sektor samhällsbyggnad	**-77 576**	**-42 532**	**-87 202**	**-96 541**	**-9 339**	**-10,7%**
Samhällsbyggnad	-77 576	-35 693	-87 202	-89 702	-2 500	-2,9%
- nedskrivning Resecentrum	0	-6 839	0	-6 839	-6 839	
- Avfall (avgiftsfinansierad)	0	0	0			
- VA (avgiftsfinansierad)	0	0	0			
Sektor stödfunktioner	**-396 917**	**-138 584**	**-428 992**	**-427 892**	**1 100**	**0,3%**
Stabsfunktioner	-66 917	-28 587	-90 821	-91 121	-300	-0,3%
Fastighet	-224 688	-77 659	-238 825	-239 225	-400	-0,2%
Servicefunktionen	-105 312	-32 338	-99 346	-97 546	1 800	1,8%
Kalkylerad kapitalkostnad	178 752	60 916	203 188	203 188	0	0,0%
Avskrivningar	-123 958	-44 990	-145 075	-135 075	10 000	6,9%
Nettokostnad	**-1 892 784**	**-670 527**	**-2 086 833**	**-2 048 288**	**38 545**	
Skatter och finansiella poster						
Finansverksamheten	2 069 672	719 952	2 152 491	2 134 091	-18 400	0,9%
Exploatering	1 786	434	0	434	434	
Årets resultat	**176 888**	**49 425**	**65 658**	**85 803**	**20 145**	

6 Kommentarer till aprilresultatet och prognos 2026

6.1 Politisk verksamhet

Politisk verksamhet redovisar per april en positiv budgetavvikelse på 213 tkr. Avvikelsen förklaras delvis av hur sammanträdena ligger under året, dels av att kostnader för revisionen uppkommer senare under året. Prognosen för helåret är budget i balans.

6.2 Kommunövergripande

Den sammantagna prognosen för kommunövergripande uppgår till ett överskott om 31 850 tkr vilket är en förbättring jämför med prognosen i mars.

De kommunövergripande medlen omfattar centrala medel avsatta för löneökningar, volymförändringar, kommunövergripande personalrelaterade kostnader och ökade driftskostnader med anledning av investeringar, Kommunledning stab samt räddningstjänst. Hur stor del av de centrala medlen som förväntas tas i anspråk är svårbedömt. Centrala medel för volymförändringar förväntas generera ett överskott. Orsaken är framför allt ett minskat barnantal i förskolan men också i grundskolan. Medel avsatta för nya lokaler har inte behövt nyttjas i sin helhet, främst beroende på att verksamheten inte bedöms behöva öppnas i full drift under året. Även centrala medel för personalrelaterade kostnader förväntas lämna ett överskott. Kostnader för detaljplanering och förstudier förväntas landa i nivå med budget. Räddningstjänst prognostiserar ett underskott på 5 400 tkr till följd av uppräkning av infasningsavgiften.

6.3 Sektor utbildning

Sektor utbildning redovisar ett överskott om 7 967 tkr per april. Överskottet beror främst på högre intäkter i början av året samt ännu ej utnyttjade verksamhetsmedel. Prognosen för 2026 är ett överskott om 4 500 tkr.

6.3.1 Sektorövergripande

Det sektorövergripande ansvaret redovisar ett överskott om 1 634 tkr per april och prognosen är ett överskott om 3 300 tkr. Överskottet beror i huvudsak på lägre kostnader för skolskjuts än budgeterat. Prognosen bedöms som osäker eftersom avräkning av faktiska skolskjutskostnader sker först i slutet av året. Vidare har personalkostnaderna varit lägre än budgeterat under första delen av året vilket bidrar till överskottet.

6.3.2 Förskola

Förskolan redovisar ett överskott om 444 tkr per april. Prognosen för helåret är ett underskott om 500 tkr. Underskottet förklaras av tomma platser i de kommunala förskolorna till följd av ett minskat barnantal. Under våren har sju avdelningar pausats och till hösten bedöms ytterligare fem avdelningar behöva pausas. I samband med att avdelningar pausas anpassas

även personalorganisationen, främst genom att visstidsanställningar inte förlängs efter sommaren. Prognosen är förenad med osäkerhet eftersom barnantalet till hösten bygger på nuvarande uppskattningar som kan förändras.

6.3.3 Grundskola

Grundskolan redovisar ett överskott om 1 937 tkr per april och prognostiserar ett överskott om 1 000 tkr. Överskottet förklaras främst av lägre personalkostnader till följd av vakanta tjänster kopplade till en planerad förstärkning av de skolsociala teamen vid starten av höstterminen. Skolenheterna prognostiserar en marginell avvikelse mot budget. För att klara en ekonomi i balans har skolenheterna samtidigt behövt vidta anpassningsåtgärder, mot bakgrund av ett förväntat minskat elevantal från höstterminen.

6.3.4 Gymnasium

Gymnasiet redovisar ett överskott om 652 tkr. Överskottet per april förklaras huvudsakligen av verksamhetsmedel som ännu inte har utnyttjats. Intäkterna är lägre jämfört med tidigare år, vilket beror på ett minskat antal sålda platser samt minskade statsbidrag. Denna intäktsminskning innebär att verksamheten behöver anpassa kostnadsbilden därefter för att få en ekonomi i balans. Intäktsbortfallet kompenseras delvis av att kostnaderna för skolkort till Västtrafik beräknas bli lägre än budgeterat. För helåret prognostiserar gymnasiet ingen avvikelse mot budget.

6.3.5 Anpassad skola

Anpassad skola, som består av anpassad gymnasieskola och anpassad grundskola, redovisar ett överskott om 178 tkr per april och prognostiserar ett underskott om 300 tkr för 2026. Det prognostiserade underskottet består av lägre intäkter än budgeterat på anpassad gymnasieskola till följd av att antalet sålda utbildningsplatser minskat.

6.3.6 Centrala barn-och elevhälsan

Centrala barn- och elevhälsan redovisar ett överskott om 977 tkr per april och prognosen för helåret är ett överskott om 1 000 tkr. Överskottet beror på lägre personalkostnader till följd av korttidssjukfrånvaro samt tillfälliga vakanser.

6.3.7 Kompetens och utveckling

Kompetens och utveckling redovisar ett överskott om 1 463 tkr och prognostiserar ingen avvikelse från budget för 2026. Prognosen bygger på att vuxenutbildningen fyller de utbildningar som startar under året vilket i sin tur genererar intäkter samt att arbetsmarknadsenheten rekryterar personal i den takt som är planerat.

6.3.8 Kultur och Fritid

Kultur- och fritidsverksamheten redovisar per april ett överskott om 682 tkr. Överskottet förklaras i huvudsak av högre intäkter än budgeterat, främst från simhallen. Under sommarhalvåret kommer intäkterna minska, vilket innebär att överskottet reduceras. För helåret prognostiseras ingen avvikelse mot budget. Prognosen är dock behäftad med viss osäkerhet, då delar av verksamheten är intäktsfinansierad och utfallet kan variera över året.

6.4 Sektor socialtjänst

Sektor socialtjänst redovisar ett underskott om 2 484 tkr per april. Sektorn prognostiserar ingen avvikelse från budget för 2026. Vård och omsorg och Funktionshinder prognostiserar ett underskott medan Individ- och familjeomsorgen prognostiserar ett överskott. Sektorsövergripande prognostiserar en ekonomi i balans.

I samband med förändringen i AB-avtalet den 1 april 2025 avskaffades fyllnadstid och ersattes av övertid. Sektorn bedriver ett kontinuerligt och aktivt arbete med schemaläggning för att optimera personalens arbetstid samt begränsa övertid. Trots dessa åtgärder innebär avtalsförändringen att arbetade timmar i större utsträckning klassificeras som övertid, vilket har medfört ökade övertidskostnader. Den utvecklingen kunde noteras redan under slutet av föregående år och har fortsatt under årets inledning.

Övertidskostnaderna för sektorn uppgick under perioden januari–april 2026 till 2 779 tkr exklusive PO, jämfört med 1 785 tkr exklusive PO under motsvarande period föregående år. Detta innebär en kostnadsökning om 56 procent. Under samma period har både korttidssjukfrånvaron och den totala sjukfrånvaron varit högre jämfört med föregående år, vilket bedöms ha haft en påverkan på övertidskostnaderna.

6.4.1 Sektorövergripande

På sektorövergripande nivå redovisas ett mindre underskott om 4 tkr. Prognosen för helåret visar på en ekonomi i balans. Personalkostnaderna ligger under budgeterad nivå beroende på tjänster som ännu ej tillsats men där verksamheten erhållit utökad budgetram inför året. Samtidigt förväntas ett underskott avseende kostnader för program- och licensavgifter som är hänförligt till ökade kostnader för Microsoft-licenser, verksamhetssystem samt inköp av nya moduler inom befintliga verksamhetssystem.

6.4.2 Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen redovisar ett överskott om 214 tkr för perioden. Prognosen för helåret är ett överskott om 1 000 tkr. Det prognostiserade överskottet förklaras främst av lägre kostnader och högre intäkter inom försörjningsstöd. Individ- och familjeomsorgen har fortsatt höga ärendevolymer inom barn- och ungdomsvården där verksamheten fått utökad budgetram i årets budget. Den sammanlagda kostnaden för placeringar av barn och unga har ökat marginellt jämfört med föregående år.

6.4.3 Funktionshinder

Funktionshinder redovisar ett underskott om 1 016 tkr för perioden. Verksamheten prognostiserar ett underskott om 500 tkr för helåret. Underskottet beror på högre kostnader för köpta platser än budgeterat till följd av ett nytt ärende samt att ett ärende blivit dyrare. Underskottet motverkas av låga personalkostnader inom Daglig verksamhet i förhållande till budget.

6.4.4 Vård och omsorg

Vård och omsorg redovisar per april ett underskott om 1 678 tkr och prognostiserar ett underskott om 500 tkr för helåret. Hemtjänsten prognostiserar ett överskott, vilket främst förklaras av låga kostnader i förhållande till utförda volymer. Personlig assistans prognostiserar ett underskott till följd av att verksamheten utför fler assistanstimmar än vad som beviljats av Försäkringskassan i två av totalt sex ärenden. Särskilt boende prognostiserar ett underskott som huvudsakligen beror på konsultkostnader i samband med öppnandet av Lövberga.

6.5 Sektor samhällsbyggnad

Sektor samhällsbyggnad exklusive avgiftsfinansierad verksamhet redovisar ett underskott om 10 184 tkr för perioden, inklusive slutlig nedskrivning av resecentrum som belastar utfall och prognos med 6 839 mnkr. Nedskrivning av resecentrum gjordes 2024 och bedömningen var att delar av nedlagda kostnader kunde hänföras till andra infrastrukturella projekt i anslutning till resecentrumprojektet. Då några inte är aktuella längre samt utredningarna tappar i värde i takt med åren som går så har beslut tagits i enlighet med försiktighetsprincipen att skriva ner även resterande kostnader. Helårsprognosen för sektorn är ett underskott på 9 339 tkr.

Det prognostiserade underskottet beror i sin helhet på höga kostnader för snöröjning och sandupptag efter den gångna vårvintern. Kostnader för snöröjning redovisas inom verksamheten Infrastruktur. Efter den gångna vintern har också skador och tjälskott uppstått på flera vägar. Behovet av beläggningsunderhåll på kommunens gator och GC-banor är därför stort. Sektorn gör bedömningen att det under året inte är möjligt att vidta åtgärder för att nå en budget i balans utan större påverkan på sektorns verksamhet.

Inom bygglovsverksamheten beräknas intäkterna bli lägre än budgeterat. Prognosen för året är osäker, ärendeingången är kopplad till konjunkturutvecklingen som inte varit lika stark som förväntat. Även inom Miljö & Hälsoskydd är intäkterna lägre än förväntat. Verksamheten prognostiserar därför ett underskott.

Samhällsbyggnad ledning prognostiserar ett överskott. Överskottet kommer att nyttjas för att täcka vissa delar av sektorns underskott där osäkerhet råder, tex inom bygglov och livsmedelstillsyn.

Verksamheterna exploatering och projektkontor redovisar bara mindre avvikelser för perioden och prognosen visar på en ekonomi i balans.

6.5.1 Avgiftsfinansierad verksamhet

6.5.1.1 Vatten och avlopp

Vatten och avlopp redovisar för perioden ett positivt resultat om 2 638 tkr. Prognosen för helåret visar på en ekonomi i balans. Verksamheten är till viss del säsongsbetonad då grävarbete i samband med underhåll på ledningsnätet företrädelsevis utförs under vår, sommar och höst. Verksamheten planerar också att utföra underhållsarbete på Strävliden under året. Utöver underhållsåtgärder har verksamheten för avsikt att arbeta upp ett beredskapslager för kemikalier. Detta för att säkra tillgången på länge sikt. Vakanta tjänster kommer att rekryteras, vilket också innebär en ökad framdrift i underhållsarbetet.

Sammantaget räknar verksamheten med att överskottet för perioden kommer att arbetas upp under året.

6.5.1.2 Avfall

Avfallsverksamheten inklusive slam redovisar för perioden ett negativt resultat om 1 072 tkr. Utfallet är i linje med det budgeterade helårsunderskottet om 3 600 tkr. Det prognostiserade underskottet förklaras av omfattande förändringar inom verksamheten, bland annat kostnader kopplade till etableringen av den nya återvinningscentralen, samt övertagandet av ansvaret för förpackningsinsamling. Intäkterna varit något lägre än budgeterat, samtidigt som även vissa kostnader har varit lägre än förväntat. Sammantaget innebär det att den ursprungliga prognosen kvarstår.

6.6 Sektor stödfunktioner

Sektor stödfunktioner redovisar för perioden ett överskott om 3 901 tkr. Prognosen för helåret är positiv och uppgår till 1 100 tkr. Så här tidigt på året är framför allt prognoserna för fastighet och service osäkra, främst vad gäller hur kostnaderna för snöröjning, el, fjärrvärme samt livsmedel utvecklas.

6.6.1 Stabsfunktioner

Utfallet för perioden är positivt och uppgår till 1 392 tkr. Prognosen för helår är ett underskott om 300 tkr. Periodens utfall och prognosen för helåret hänför sig till största delen av lägre personalkostnader än budgeterat, vilket beror på tillfälliga vakanser och medveten vakanshållning av tjänster. Utfallet påverkas negativt av att kostnaderna för köpta tjänster från SOLTAK, främst gällande nät som tjänst, är högre än budgeterat.

6.6.2 Fastighet

Fastighet redovisar för perioden ett positivt utfall om 2 150 tkr. Prognosen för helår är negativ och uppgår till 400 tkr. Verksamheten har en försiktig ekonomisk hållning i alla påverkbara kostnader. Underskottet beror huvudsakligen på att verksamheten har kostnader under våren 2026 för drifthållande av Älvhems förskola, men inga hyresgäster.

6.6.3 Service

Servicefunktionen redovisar ett positivt utfall om 359 tkr för perioden. På helåret prognostiserar funktionen ett överskott om 1 800 tkr.

Inom lokalvården beror överskottet till stor del på att budgeten för förändrad sophantering ej kommer att användas under året.

Avseende måltid beror överskottet till stor del av lägre personalkostnader på grund av tillfälliga vakanser. Inom måltidsenheten är vissa besparingsåtgärder avseende livsmedelsval och utbud fortsatt gällande från tidigare år. Enheten arbetar aktivt med att hålla livsmedelssvinnet på en låg nivå. Verksamheten följer livsmedelskostnaderna noga och kan eventuellt komma att införa åtgärder om det anses nödvändigt.

6.7 Finansverksamheten

Finansverksamheten beräknas ge ett underskott om 18 400 tkr vid årets slut. Avvikelsen förklaras främst av lägre skatteintäkter än budgeterat, vilket delvis kompenseras av ett positivt finansnetto.

6.7.1 Skatteintäkter och statsbidrag

Årets skatteintäkter, statsbidrag och utjämning prognostiseras till 2 156 671 tkr och är baserat på SKR:s prognos i april. Prognosen innebär en negativ budgetavvikelse om 31 914 tkr. Kommunen har utöver detta erhållit bidrag om 505 tkr för vindkraftverk.

6.7.2 Finansiella intäkter och kostnader

Finansnettot för perioden prognostiseras för helåret till 23 766 tkr, vilket är 18 462 tkr bättre än budget. De finansiella intäkterna beräknas generera ett överskott på 7 246 tkr. Överskottet förklaras huvudsakligen av ökade ränteintäkter från lån till VA-kollektivet samt aktieutdelningar från kommunens bolag: 1 200 tkr från Stenungsundshem AB och 403 tkr från Stenungsunds Energi och Miljö AB. De finansiella kostnaderna förväntas generera ett överskott om 11 216 tkr. Överskottet beror till största delen på att räntekostnaderna på lån beräknas bli 7 000 tkr lägre än budgeterat.

6.7.3 Pensioner och arbetsgivaravgifter

Nettot för pensioner och arbetsgivaravgifter prognostiseras uppgå till 11 788 tkr, vilket motsvarar en negativ avvikelse mot budget om 4 927 tkr.

Avvikelsen förklaras huvudsakligen av ökade kostnader hänförliga till ansvarsförbindelsen. Prognosen för pensionskostnader bygger på KPA:s helårsbedömning för 2026, framtagen i december 2025.

7 Aprilresultat samt prognos för bolagen

	Stenungsundshem AB		Stenungsunds Energi AB		Stiftelsen Stds Fjärrvärme	
	Utfall	Prognos	Utfall	Prognos	Utfall	Prognos
mnkr	202604	helår 2026	202604	helår 2026	202604	helår 2026
Intäkter	80	240	32	67	1	3
Kostnader	-57	-161	-24	-54	-1	-3
Avskrivningar	-13	-38	-2	-6	0	0
Periodens rörelseresultat	**10**	**41**	**7**	**8**	**0**	**0**
Finansiella intäkter	0	0,5	0	0	0	0
Finansiella kostnader	-4	-14	-1	-1	0	0
Periodens resultat efter finansiella poster	**6**	**28**	**6**	**7**	**0**	**0**

7.1 Stenungsundshem AB

Stenungsundshems resultat före skatt per april 2026 uppgår till 6,0 mnkr.

Intäkterna för perioden är 0,3 mnkr lägre än budgeterat. Detta förklaras av att hyreshöjningen gäller från 1/4 2026 och kommer jämna ut sig vid årets slut. Driftkostnader för perioden genererar ett underskott om 3,5 mnkr och förklaras till största delen av högre kostnader för reparationer samt uppvärmning och snöröjning då vintern varit kall. Underhållskostnader för perioden genererar ett överskott om 0,6 mnkr. Avskrivningar och finansiella kostnader genererar ett överskott om 0,8 mnkr.

Helårsprognosen för bolaget före skatt förväntas uppgå till 28 mnkr vilket innebär ett underskott på 4 mnkr mot budget. Intäkterna beräknas följa budget. Driftkostnader beräknas bli 5,7 mnkr högre än budget och förklaras av högre kostnader för reparationer och snöröjningskostnader. Underhållskostnader och avskrivningar förväntas följa budget. Finansiella poster beräknas generera ett överskott om 1,2 mnkr.

Aktuell låneskuld för perioden är 446,4 mnkr.

7.2 Stenungsunds Energi AB

Produktion och försäljning av värme följer enligt plan. Januari var kallare än normalt, vilket medförde en högre debitering. Tillsammans med en stabil drift har detta bidragit till ett positivt resultat.

Prognosen för resultat efter finansiella poster uppgår till 6,8 mnkr, vilket är cirka 1 mnkr över budget.

7.3 Stiftelsen Stenungsunds Fjärrvärme

Beräknas följa budget.

Aktuell låneskuld uppgår till 47 mnkr.

8 Investeringsuppföljning

Investering per sektor(tkr)

Sektor	Budget 2026:1	Utfall tom april	Avvikelse april T1	Prognos 2026	Prognos avvikelse
Utbildning	27 099	4 482	22 617	26 324	775
Socialtjänst	46 099	21 209	24 890	62 713	-16 614
Samhällsbyggnad	81 608	2 529	79 079	33 169	48 439
Stödfunktioner	73 300	7 731	65 569	55 540	17 760
Nettoinvesteringar	**228 106**	**35 951**	**192 155**	**177 746**	**50 360**

Investering per kategori

Skattefinansierat	**Budget 2026:1**	**Utfall tom april**	**Avvikelse april T1**	**Prognos 2026**	**Prognos avvikelse**
Fastigheter	118 656	25 248	93 408	114 660	3 996
Övrigt, inkl exploatering gata	91 291	4 039	87 252	39 927	51 364
Löpande	38 159	6 664	31 495	38 159	0
Investeringsbidrag	-20 000	0	-20 000	-15 000	-5 000
Summa skattefinansierat	**228 106**	**35 951**	**192 155**	**177 746**	**50 360**
Avgiftsfinansierat					
VA inkl exploatering	120 100	16 827	103 273	96 549	23 551
Avfall	2 908	738	2 170	2 908	0
Summa avgiftsfinansierat	**123 008**	**17 565**	**105 443**	**99 457**	**23 551**
Nettoinvesteringar	**351 114**	**53 516**	**297 598**	**277 203**	**73 911**

Kommunens nettoinvesteringar uppgår till 53,5 mnkr för perioden. Verksamheternas prognos visar på att 79 % av total budget kommer att utnyttjas. Prognosen uppgår till 277,2 mnkr, vilket är 73,9 mnkr lägre än årets investeringsbudget. Anledningen till att prognosen för investeringarna blir lägre än budgeterat är bland annat förskjutningar i tidsplaner på större projekt.

Det pågår flera såväl större som mindre investeringsprojekt som befinner sig i olika faser. Vissa förbereds för upphandling, vissa är snart klara och andra är avslutade. 100% av sektorernas löpande investeringar beräknas utnyttjas 2026.

Pågående större fastighetsinvesteringar

Den 5 maj invigdes det nya särskilda boendet Lövberga som inrymmer 104 lägenheter inklusive 20 korttidsboenden, gemensamhetsutrymmen, personalutrymme samt lokaler för hemtjänstpersonal. Projektet i sin helhet håller sig inom budget.

Nybyggnation av ett nytt boende med särskild service (BmSS) i Jörlanda pågår. Boendet kommer innehålla åtta lägenheter samt daglig verksamhet. Projektet är försenat på grund av att tillstånd för borrning av bergvärme på fastigheten inte kunnat godkännas. Projektering av ny värmekälla pågår.

I projektet Säkerhet kommunhuset är upphandlingen avslutad och detaljprojektering pågår. Projektet består av flera etapper där etapp 1 är förberedande arbeten som startar i slutet av maj 2026. Etapp 2 som är huvudetappen startar i augusti 2026 och beräknas vara slutförd i mitten på maj 2027.

Under året planeras flera underhållsåtgärder på kommunens fastigheter. På Kristinedalskolan kommer ett större underhållsarbete genomföras. Ventilationen kommer att bytas ut och dimensioneras upp. Detta medför att kanaldragningar och innertak i korridorer behöver bytas samtidigt som lokalerna delvis kommer att byggas om och renoveras. Dessutom kommer taket läggas om.

Nösnäsgymnasiets D-plan kommer att anpassas så att fler klassrum kan användas samtidigt. På Nösnäs kommer också ett större arbete ske i form av byte av styrsystem kopplat till ventilationen.

På Stora Högaskolan 7-9 byttes hälften av fönstren på tvåvåningsbyggnaden under 2025 och resterande kommer att bytas under 2026.

Investeringar inom Samhällsbyggnad

Trafiksituationen kring Nösnäsområdet har utretts och visar på att flera åtgärder behöver genomföras för att få ett bättre och säkrare trafikflöde. Detta är också en förutsättning för fortsatt utbyggnation av Hallernaområdet och därtill planerad genomfartsled till området. Flera cirkulationsplatser planeras och under hösten påbörjas arbetet med den första som kommer att byggas utanför Nösnäsgymnasiet.

Efter den kalla vintern är behovet av åtgärder i gatunätet stort och sektorn arbetar kontinuerligt med asfalteringsåtgärder. Arbetet med att byta ut äldre belysningsarmaturer och stolpar fortgår. Även trafiksäkerhetshöjande åtgärder kommer att genomföras enligt plan.

Kommunen arbetar kontinuerligt med att inventera och undersökta platser där det kan finnas underminerad mark med risk för ras. Flera platser har identifierats och stabiliserande åtgärder pågår under året.

Sektorn arbetar också med digitaliseringsprojekt inom området detaljplanering.

Investeringar inom den avgiftsfinansierade verksamheten

Utbyggnationen av kommunens reningsverk på Strävliden pågår för fullt och fortskrider enligt plan. Arbetet kommer att fortsätta under detta och kommande år och beräknas vara helt klart under 2028.

Arbetet med uppdimensionering av vatten- och spillvattenledning i Jörlanda/Stora Höga fortgår under året och kommer att pågå under kommande år.

För att verksamheten ska kunna genomföra planerade arbeten på ett effektivt och ändamålsenligt sätt har den egna maskinparken setts över och flera maskininköp har genomförts och fler planeras under året.

Några projekt har skjutits fram och kommer i stället genomföras under kommande år. Det gäller bland annat renovering av ledningsnätet ut mot Ucklum samt VA-utbyggnad till Humlebråten i Ödsmål. Det stora projektet med VA-sanering i Källsby/Källsnäs kommer att projekteras under hösten med byggnationsstart under kommande år.

9 Väsentliga personalförhållanden

9.1 Personalstruktur

Under perioden januari-mars 2026 har antalet månadsanställda inom kommunen ökat med 61 personer jämfört med samma period föregående år. Antalet tillsvidareanställda har ökat med 66 personer sedan föregående mätning, medan de tidsbegränsade anställningarna har minskat med två personer.

Mer än hälften av ökningen av antalet månadsavlönade återfinns inom sektor socialtjänst, vilket beror på fler hemtjänsttimmar och därmed ett ökat bemanningsbehov.

Den externa personalomsättningen ligger på ungefär samma nivå 2026 som 2025 det vill säga 2,2% (2,1% 2025).

9.2 Sysselsättningsgrad

Andelen heltidsanställda har sedan samma period föregående år ökat med cirka 1,5 procentenhet och ligger nu på 84,2% under januari-mars 2026. Det har i sin tur bidragit till att den genomsnittliga sysselsättningsgraden har ökat med 0,8 procentenheter, till att nu ligga på 96 %. Detta stämmer väl överens med kommunens målsättning om att Stenungsunds kommun ska vara en attraktiv och hälsosam arbetsgivare och öka andelen heltidsanställningar.

För att vara en attraktiv arbetsgivare vill kommunen minska andelen anställningar som understiger 70% sysselsättningsgrad. Jämfört med föregående mätning 2025 har andelen anställningar under 70% sysselsättningsgrad minskat med 0,6 procentenheter och ligger på 4,5% under första kvartalet 2026.

9.3 Könsfördelning

Under 2026 har antalet kvinnor ökat inom tre av kommunens fyra sektorer, men minskat inom sektor stödfunktioner, detta på grund av flytten av enheter från sektor stödfunktioner till Kommunledning stab. Antalet män har ökat i tre av kommunens fyra sektorer, men även minskat inom sektor stödfunktioner på grund av flytten av enheter. På totalen har kommunen minskat antalet kvinnor med 0,4 procentenheter och ökat antalet män med 0,4 procentenheter sedan mätningen samma period förra året.

Medelåldern inom kommunen har i stort sett varit oförändrad de senaste åren och ligger på 46 år.

De förväntade pensionsavgångarna under 2026, dvs personer som uppnår 65 års ålder, är 34 personer, vilket ligger i linje som tidigare års förväntande pensionsavgångar.

En insats för att möta generationsväxlingen och skapa ett hållbart arbetsliv för äldre medarbetare har varit pilotprojektet 80-90-100 som införts i kommunen. Modellen innebär att medarbetaren arbetar 80 procent, får lön för 90 procent och tjänstepension för 100 procent, under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda.

Pilotprojektet 80-90-100 är uppsagt och upphör vid årets slut. Parallellt under 2026 tillämpas två modeller för minskad arbetstid inom ramen för tjänstepensionsavtalet AKAP-KR. Dessa omfattar modellen 80-80-100, som kan tillämpas från 64 års ålder, samt modellen 80-90-100 från 68 års ålder. Därefter regleras arbetstidslösningarna för äldre medarbetare fortsatt genom AKAP-KR.

9.4 Sjukfrånvaro

Ytterligare en indikation som mäter kommunens målsättning i att vara en attraktiv och hälsosam arbetsgivare är att minska sjukfrånvaron från föregående kalenderår. Det hälsofrämjande arbetet är en mycket viktig del i detta. Kommunen arbetar aktivt med tidiga insatser i sjukfrånvaro, gör tillfälliga arbetsanpassningar och arbetar med rehabilitering av sjukskriven personal för att minska antalet långtidssjukskrivningar.

Under perioden januari-mars 2026 har sjukfrånvaron ökat med 0,5 procentenheter jämfört med samma period 2025. Den totala sjukfrånvaron ligger på 7,9 % för januari-mars 2026. Samtidigt har den totala långtidssjukskrivningen minskat med 2,1 procentenheter.

Sjukfrånvaron har under perioden januari-mars 2026 minskat inom sektor utbildning och ökat i de andra sektorerna jämfört med samma period 2025. Detta beror på några fler med långtidssjukfrånvaro inom sektor socialtjänst samt ökad korttidssjukfrånvaro inom sektor samhällsbyggnad och sektor stödfunktioner. Både sektor samhällsbyggnad och sektor stödfunktioner är de två minsta sektorerna, så mindre förändringar medför större statistikpåverkan. Det utgör även en påverkan att en del av stödfunktioners medarbetare nu har flyttats över till Kommunledning stab.

	2025	2026
Antal anställda		
Tillsvidareanställda	2 355	2 421
Tidsbegränsade anställda	193	191
ÅA Tillsvidareanställda	2 265	2 354
ÅA Tidsbegränsade anställda	160	145
Totalt antal anställda	2 542	2 603
Personalomsättning i procent*	2,1%	2,2%
Könsfördelning		
Andel kvinnor	81,1%	80,7%
Andel män	18,9%	19,3%
Medelålder kvinnor	46,4	46,7
Medelålder män	45,4	45,5
Medelålder totalt	46,2	46,4
Sjukfrånvaro**		
Total sjukfrånvaro i procent	7,4%	7,9%
Andel av sjukfrånvaron 60 dagar eller mer	42,2%	40,1%
Sjukfrånvaron för kvinnor	8,1%	8,7%
Sjukfrånvaron för män	4,8%	4,6%
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	6,5%	6,5%
Sjukfrånvaron i åldrarna 30 - 49 år	7,3%	8,1%
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	7,7%	8,0%
Chefer		
Antal kvinnor	109	112
Antal män	29	29
Totalt antal chefer	138	141

*Personalomsättningen i procent gäller tillsvidareanställda (AB).

** Statistik gällande sjukfrånvaro gäller alla sysselsättningsgrupper (AB) och alla anställningsformer.

	2025 män	2025 kvinnor	Totalt 2025	Män 2026	Kvinnor 2026	Totalt 2026
Antal anställda	**480**	**2 061**	**2 541**	**502**	**2 101**	**2 603**
Sektor utbildning	247	971	1 218	250	981	1 231
Sektor socialtjänst	123	799	922	136	818	954
Sektor samhällsbyggnad	43	73	116	42	75	117
Sektor stödfunktioner	67	218	285	65	184	249
Kommunledning stab				9	43	52
Sjukfrånvaro i procent**						
Sektor utbildning	3,4%	7,2%	6,5%	2,9%	7,0%	6,2%
Sektor socialtjänst	8,1%	9,9%	9,7%	6,5%	11,4%	10,7%
Sektor samhällsbyggnad	5,1%	4,0%	4,4%	5,3%	4,5%	4,8%
Sektor stödfunktioner	4,7%	7,1%	6,5%	6,1%	7,8%	7,4%
Kommunledning stab				4,5%	4,5%	4,5%
Totalt	4,8%	8,1%	7,4%	4,6%	8,7%	7,9%

	2025	2026
Andel med heltidsanställning	82,8%	84,2%
Genomsnittlig sysselsättningsgrad	95,2%	96,0%
Andel anställda under 70%	5,1%	4,5%

Statistiken avser jan-mars och är framtagen den 27 april 2026, från månadsavlönade (AB) Alla Anställningsformer.

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/804
2026-05-18

Sandra Kristensson
Sektorsekonom

Till kommunfullmäktige

Strategisk plan 2027-2029, Budget 2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beslutar att

1. Fastställa skattesatsen till 21,64 per skattekrona.
2. Fastställa anslaget för Politisk verksamhet till 13 148 tkr.
3. Fastställa att partistödet för 2027 utgår med en budgetsumma motsvarande 45 % av det i juli året före budgetåret gällande prisbasbelopp, multiplicerat med antalet ledamöter i kommunfullmäktige. Denna summa fördelas i ett grundbelopp på 20 % som delas lika till varje parti som är representerade i fullmäktige och ett mandatstöd som uppgår till 80 % av budgeterat belopp per mandat och år.
4. Fastställa kommunens låneram för nyupplåning till 250 mnkr för 2027.
5. Fastställa dokumentet ”Strategisk plan 2027-2029, Budget 2029” och däri ingående ramar för drift och investeringar.
6. Fastställa de ekonomiska styrprinciperna.
7. Fastställa lokalresursplan

Barnkonsekvensanalys

Med anledning av ärendets administrativa karaktär medför inte beslutet i sig några direkta konsekvenser för barn.

Bedömning utifrån Agenda 2030

Ärendet berör mål 3 om god hälsa och välbefinnande, mål 4 om god utbildning för alla, mål 8 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt samt mål 13 om att bekämpa klimatförändringarna.

Stenungsunds kommun

Tjänsteskrivelse Dnr KS 2025/804
2026-05-18

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-05-18
Strategisk plan 2027-2029, budget 2027
Ekonomiska styrprinciper
Lokalresursplan Stenungsunds kommun 2026-2034
Yrkande Sveriges lärare till budget 2027
Yrkande Kommunal till politiken 2027
Yrkande Kommunal till arbetsgivaren 2027
Yrkande Vårdförbundet 2027

STENUNGSUNDS KOMMUN
Sektor stödfunktioner

Maria Jonsson
Kommundirektör

Erica Bjärsved
Ekonomichef

Beslut skickas till

sandra.kristensson@stenungsund.se

Strategisk plan 2027-2029

Budget 2027

Stenungsunds kommun

Finansiella mål och inriktningsmål för Stenungsunds kommun 2027

Finansiella mål

1. Nettokostnadsandelen, inklusive finansnetto och hela pensionsskuldens förändring, ska inte överstiga 97 % i genomsnitt över rullande sexårsperioder.
2. Självfinansieringsgraden av investeringarna, i skattefinansierad verksamhet, ska uppgå till minst 70 % sett över rullande sexårsperioder.
3. Soliditeten ska förbättras eller hållas oförändrad.
4. Kommunens skattesats ska vara oförändrad under mandatperioden.

Mål utifrån Agenda 2030

1. Mål 3: God hälsa och välbefinnande.
2. Mål 4: God utbildning för alla.
3. Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.
4. Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna.

Innehåll

Inledning ... *3*
Planeringsprocessen ... 3
Politisk organisation ... 4
Förvaltningsorganisation ... 4
Ansvar för Stenungsund ... 4
Vision 2035 ... 10
Kommunens ledord ... 11
God ekonomisk hushållning ... *12*
Finansiella mål ... 12
Inriktningsmål ... 12
Kommunkoncernen 2027 ... 15
Omvärldsanalys ... *16*
Ramberäkning ... *18*
Ekonomisk översikt ... *20*
Ekonomiska sammanställningar ... *23*
Resultatbudget ... 23
Finansieringsbudget ... 23
Balansbudget ... 24
Investeringsbudget ... 27
Ekonomiska styrprinciper ... *27*
Befolkningsprognos 2024 – 2029 ... *29*
Fem år i sammandrag ... *30*

Inledning

Planeringsprocessen

Utgångspunkt är kommunallagens bestämmelser om att Kommunstyrelsen leder och samordnar planering och uppföljning av kommunens verksamhet.

Processen utgår från att Kommunfullmäktige i juni fastställer budgeten för nästkommande år. Det är personal- och ekonomiutskottet som bereder budgeten, på uppdrag av Kommunstyrelsen.

Den strategiska planen innehåller en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en ekonomisk plan för tre år varav budgetåret är periodens första år.

I planen anges skattesatsen och verksamheternas anslag/ramar. Av planen framgår hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut.

För verksamheten anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Efter att Kommunfullmäktige fastställt Strategisk plan 2026-2028, budget 2026, antar Kommunstyrelsen en genomförandeplan där det framgår hur de avser att verkställa den strategiska planen.

Styrning

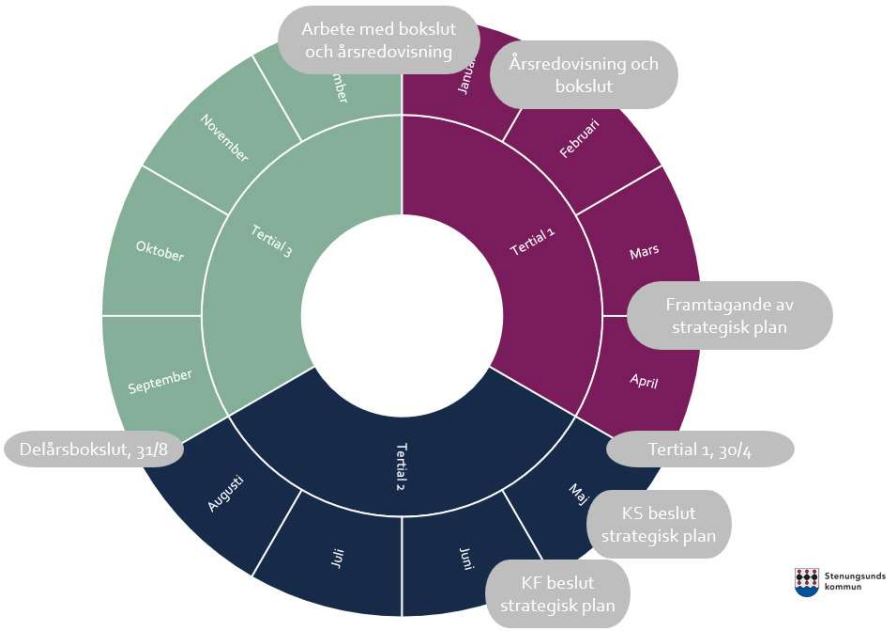
Kommunens verksamhet styrs av lagstiftning och av den lokala politiska styrningen som utgår från beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Lagstiftningens grundläggande krav finns framför allt i kommunallagen och förvaltningslagen. Verksamheten regleras dessutom i speciallagar för olika områden. Utöver detta sker statlig styrning även i andra former genom bland annat förordningar och föreskrifter och genom riktade statsbidrag.

Den lokala politiska styrningen utgår från kommunens vision ”Vision 2035”, fyra särskilt prioriterade mål ur Agenda 2030, kommunens ledord samt övergripande styrande dokument beslutade av kommunfullmäktige. Kommunens budgetbeslut, Strategisk plan, är överordnat övriga politiska styrdokument. Den politiska styrningen sker dessutom genom den löpande ärende- och beslutsprocessen i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Det arbete som påbörjades under 2025 med att tydliggöra, utveckla och visualisera kommunens styrmodell har resulterat i en uppdaterad styrmodell fastställd av kommunfullmäktige i december 2025. Modellen implementeras i förvaltningen under 2026.

Årshjul

Politisk organisation

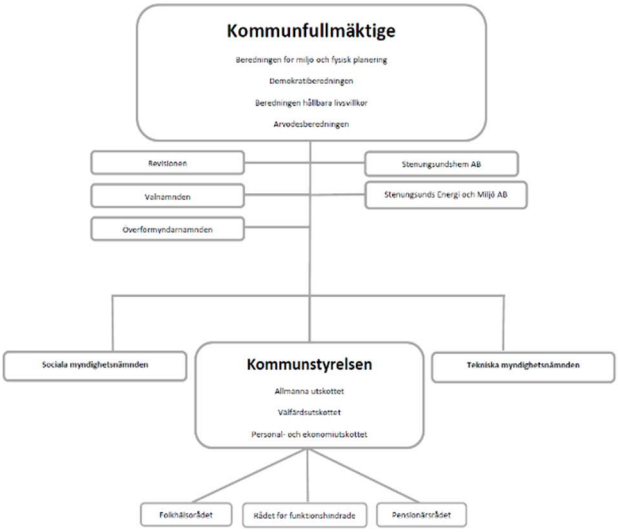
Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och det enda politiska organet som är direktvalt. I Stenungsunds kommun har kommunfullmäktige tillsatt fyra beredningar, som är kommunfullmäktiges verktyg för att bereda politiska framtids- och visionsfrågor inför debatt och beslut i fullmäktige.

Kommunstyrelsen har en övergripande ledningsfunktion och ansvarar bland annat för att bereda och yttra sig i de ärenden som föreläggs kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ser till så att kommunfullmäktiges beslut genomförs och att återrapportering sker till kommunfullmäktige.

I Stenungsund finns det tre utskott som bereder ärendena åt kommunstyrelsen, Personal- och ekonomiutskottet, Allmänna utskottet och Välfärdsutskottet. Personal- och ekonomiutskottet bereder, på uppdrag av kommunstyrelsen, budgeten för planperioden och nästkommande år. Det inkluderar att bereda ärenden som enligt beslut i kommunfullmäktige ska beaktas i nästa års budget. Personal- och ekonomiutskottet samordnar dessutom arbetet med inriktningsmål och lokalresursplanering som är en del av den strategiska planen samt personalfrågor.

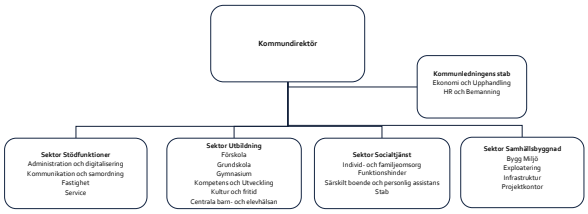
Välfärdsutskottet bereder ”mjuka” frågor som exempelvis utbildning, förskola, särskilda och ordinära boenden samt individ och familjeomsorg. Övriga frågor, exempelvis tekniska och kommunövergripande hanteras av allmänna utskottet.

I Stenungsunds kommun finns följande nämnder: Social myndighetsnämnd, Teknisk myndighetsnämnd, Valnämnd och Överförmyndarnämnd. Kommunen har också tre råd, Folkhälsorådet, Pensionärsrådet och Rådet för funktionshindrade.

Förvaltningsorganisation

Stenungsunds kommuns förvaltning består av fyra sektorer samt en stab under kommundirektören. De fyra sektorerna är sektor utbildning, sektor socialtjänst, sektor samhällsbyggnad samt sektor stödfunktioner. Förvaltningen leds av kommundirektören som har huvudansvaret för att förvaltningen verkställer uppdragen från de förtroendevalda och att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt.

Ansvar för Stenungsund

Stenungsund ska vara det goda samhället med framtidstro och utveckling med människan och naturen i centrum. Vi utgår från vad människor behöver för att trivas och må bra och säkerställer att den service och trygghet de behöver på ett socialt, ekonomiskt och hållbart sätt, utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Ekonomi

Den efterlängtade ekonomiska ljusningen har ännu en gång skjutits fram på grund av globala osäkerheter. Som en liten exportberoende nation påverkas Sveriges ekonomi och därmed kommunernas. Det ställer fortsatta krav på oss att minska den ekonomiska sårbarheten, samtidigt som vi prioritera välfärdsuppdraget och det som ger direkt medborgarnytta.

Idag finns en bred förståelse hos i stort sett alla partier i Stenungsunds kommunfullmäktige att vi behöver ha mer pengar kvar för att själva finansiera investeringar och underhåll. För Socialdemokraterna och Moderaterna är det tydligt att vi behöver stärka vår soliditet och minska den ekonomiska sårbarheten det innebär med en hög låneskuld. Skulden behöver sänkas så att inte en allt större andel av skattemedel går till räntekostnader. Ett första viktigt steg togs i och med förra årets beslut att sänka nettokostnadsandelen till 97% och vårt mål är att inom fem år sänka ytterligare till 95%. Det ger oss en mer robust och långsiktig hållbar ekonomisk ställning och handlingsutrymme.

Inriktningsmål

Våra övergripande mål ska genomsyra allt vi gör. Det är avgörande att alla anställda och förtroendevalda både ges möjligheter och själva tar ett stort ansvar. Alla behöver bidra till att vi strävar efter att förbättra oss avseende målen. God hälsa och välbefinnande, god utbildning för alla, anständiga arbetsvillkor och bekämpa klimatförändringarna, är de fyra grundpelarna. Att tydliggöra, lyfta och berätta om det värdefulla arbete som bedrivs varje dag, dygnet runt, behöver fortsätta utvecklas. Det ger mening, bygger stolthet och skapar motivation hos kommunens medarbetare och stärker kommuninvånarnas kunskap och tillit.

Utmaningar och möjligheter

Den demografiska utvecklingen kräver att vi ställer om och utvecklar välfärden på ett klokt och välbalanserat sätt. Yngre generationer ska inte behöva dras med stora skulder för att vi inte orkat prioritera nu. Samtidigt ska de som arbetar nu vara trygga med att vi värdesätter varje skattekrona och använder den på bästa sätt. Och de som lämnat arbetslivet ska kunna lita på att välfärden finns för dem. Framför allt när de egna krafterna tryter.

Allas vår gemensamma strävan är att förbättra och förstärka det som bygger ett samhälle starkt. Eftersom resurserna alltid kommer vara begränsade ställer det höga krav på mångas ansvarstagande. Vi är övertygade om att vi bättre kan hantera utmaningar när vi uppmuntrar, tillåter och prövar förändringar i liten skala och om det faller väl ut, växlar upp.

Det kommunala uppdragets komplexitet, storlek och ständigt föränderliga förutsättningar ställer höga krav på att ständigt utvärdera, utveckla och våga prioritera bland de insatser och aktiviteter vi erbjuder. Det som når ut och fram till människor och som gör verklig skillnad eller nytta får då ännu bättre förutsättningar att utvecklas och förstärkas.

Den nu antagna nya styrmodellen, ”Rodret”, förväntar vi oss kommer säkerställa att grunduppdraget utförs med god kvalitet, att de politiska ambitionerna omsätts till praktisk handling och genomförs. Kommunen är en politiskt styrd organisation och det ska inte råda någon tvekan om vilken riktning och ambitionsnivå kommunfullmäktige beslutat om. De strukturerade dialogerna, som är en del i styrmodellen, har exakt det syftet.

Ansvar för helhetens bästa

För att resurserna ska användas så effektivt som möjligt krävs att alla inom kommunen bidrar och tar ansvar för helheten. Att gå från 3% överskott till 5% kommer kräva hela organisationens uppmärksamhet och det arbetet behöver inledas nu. Vi vill understryka att vi prioriterar det arbete som utförs i det omedelbara mötet mellan brukarna och kommunens

medarbetare i kärnverksamheterna skola och omsorg. De medarbetarna står i främsta servicelinjen. När vi prioriterar främsta servicelinjen betyder det att vi öppnar upp för att skapa effektiv administration av centrala funktioner.

Alla nivåer behöver ha förståelse för helheten och den samverkan som krävs för att resurserna ska kunna användas på bästa sätt. Vi ser även samordnings- och effektiviseringsvinster utifrån det dagens teknik möjliggör. För att verksamheterna ska fungera väl är det viktigt att kommunen sätter kommuninvånarnas behov först och är lyhörda för det våra medarbetare uttrycker som rör arbetsvillkor och arbetssätt.

Investeringar

Vatten ett livsviktigt livsmedel och kommunen är ansvarig för att vi både tillhandahåller och renar det. Kapacitetsökningen och kvalitetsförbättringarna för reningsverket Strävliden är den enskilt största investeringen 2027. Hela VA-verksamheten prioriteras med mer planerat underhåll, områdesvis förnyelse av stamnätet och uppdimensioneringar, åtgärder för ovidkommande vatten och bygger ut kommunalt VA i Källsby-Källsnäs. Arbetet med en huvudledning för Ucklum påbörjas också.

Kommunens ökade ansvar för totalförsvar och krisberedskap är både viktig och bråttom. Arbetet pågår och fortsätter 2027.

Det har funnits en underhållsskuld i vårt fastighetsbestånd och vi ökar takten i underhållet av våra fastigheter samtidigt som vi fortsätter satsa på energieffektiviseringar och säkerhet.

God, vällagad, näringsrik och anpassad mat till alla våra verksamheter är en förutsättning för folkhälsa och livskvalitet. Tallåsens kök har länge varit underdimensionerat och slitet, under 2027 inleds byggnation av ett nytt och modernt kök som klarar nutidens krav och behov.

Stenungskolans äldsta del, som kommer användas för undervisning under renovering och ombyggnation av Kristinedalskolan, ska till 2028 vara redo att ta emot Vuxenutbildningen. Lokalerna i Älvhems förskola får fortsättningsvis disponeras av Kristinedalskolan.

Området runt Stenungsund Arena får ett rejält ansiktslyft. Nösnäsvallen får en välbehövlig renovering av gräsplanen redan nu och de kommande åren tas ett helhetsgrepp med nya löparbanor, friidrottsutrustning, finare entré, uppfräschade läktare, och en kiosk som fungerar. Även tennisbanorna rustas upp och en spontanidrottsyta anläggs.

Vi fortsätter att göra klimatanpassningsåtgärder genom att tillföra årliga medel under planåren. Vi rustar upp gator och parkeringsplatser, bygger ut gång- och cykelvägar och genomför trafikåtgärder. Värt att lyfta är att vi nu har inte mindre än fyra cirkulationsplatser inplanerade som ska, om inte lösa, så åtminstone göra utfarter säkrare och trafiken tryggare vid och kring Nösnäs.

Det är inte rimligt att låna till utsmyckning eller konst i ett läge där vi behöver låna. Den slentrianmässiga miljonen som satts av i tidigare investeringsbudgetar stryks tills vidare. Vi vill också påminna om att det inte finns någon 1%-regel i Stenungsund. Även strategiska markinköp pausas. Den potten är nu 28 miljoner kronor.

Skola och utbildning

Det ska oavsett bakgrund, uppväxtförhållanden eller bostadsområde vara möjligt att förverkliga sina drömmar. Utbildning stärker varje elevs utveckling, vi ska erbjuda möjligheten att växa genom kunskap, i varje steg av livet. Alla skolor i Stenungsund ska vara bra skolor och det är viktigt att alla elever ska ha möjlighet att nå sin fulla potential.

Genom att använda förskolans lokaler bättre och avsluta dyra avtal med moduler frigörs resurser att fortsätta arbetsmetoden tidiga insatser i förskolan. Den är implementerad på många förskolor och ska utökas på de förskolor som har ett större kompensatoriskt uppdrag. Vi fortsätter de senaste årens förstärkning av undervisningen i grundskola och gymnasium med fler lärare, avlastande tjänster och tydlighet gällandet skolregler, lärares befogenheter och vikten av ett gott samarbete mellan vårdnadshavare, elev och skola. Vi har i grundskolan omorganiserat till tre skolenheter där vart och ett av dessa nu har team för elevhälsa, särskilt stöd och närmare socialtjänst. Skolsäkerheten har stärkts, arbetet

med After school aktiviteter anordnas på alla mellanstadieskolor i samarbete med föreningar, Kulturskolan och Rädda barnen. Skolbiblioteken har uppdaterats och är bättre bemannade. Ungdomsstödjare finns som en viktig extra resurs i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Vi behöver utvärdera effekterna av alla dessa satsningar så att de verkligen bygger elevers bildning, självkänsla och rustar unga på ett värdefullt sätt för framtiden.

I budgeten för 2027 förbereder vi också för att kunna möta eventuell ny lagstiftning om lärares reglerade undervisningstid.

Trygghet och omsorg

Du ska kunna känna dig trygg i Stenungsund. I hemmet, på jobbet, i skolan och ute på gator och torg. Kunna lita på stöd när den egna kraften eller förmågan inte räcker till. Barns rättigheter ska stärkas.

Den nya socialtjänstlagens främsta syfte är att ge en närmare och mer förebyggande socialtjänst. Organisationen har utökats och arbetssätt ändrats och vi ser med tillförsikt fram emot att förberedelserna leder till verklig handling och skillnad för kommuninvånarna. Både Moderaterna och Socialdemokraterna poängterar vikten av socialtjänstens roll i det brottsförebyggande arbetet, inte minst mot våld i nära relationer och hedersförtryck. Kunskapen och medvetenheten har höjts och vi vill nu se mer förändrade arbetssätt och förstärkta samarbeten.

Under mandatperioden har det trygghetsskapande arbetet, som startade med en samordnare mot brott, utökats med tjänster som ska stärka kommunens beredskap och förmåga om det blir en allvarlig kris eller krig. Samhällsviktiga funktioner behöver kunna upprättas och resurser omprioriteras och samordnas, därför utökas organisationen och driftsramen höjs.

Jobb och näringsliv

Det är företagen och deras anställda som skapar resurser till välfärd, pensioner och all offentlig verksamhet. Alla människor behövs och vi vill att fler ska kunna bidra efter sin förmåga. Vi ska ligga i framkant när det gäller människors vilja att bidra till samhällsutvecklingen. Full sysselsättning är ett viktigt mål för oss.
Att bättre förstå företags och företagares utmaningar och behov är en förutsättning för att ge rätt möjligheter gällande både nyetableringar och expansion. Vi ska ha en lösningsorienterad förvaltning; en serviceorganisation med myndighetsansvar.

Målet om topp 10 Företagsklimat kvarstår, kontinuerlig uppföljning av och vidareutveckling av det Näringslivsstrategiska programmet är prioriterat. Genomförandeplanen för en mer lokal och effektiv upphandling är en viktig del av det arbetet. Besöksnäringen bidrar till att stärka kommunens attraktionskraft. Formel Framtid, omställningskonferensen som kommunen arrangerar tillsammans med kemiindustrin, ska fortsätta genomföras.

Klimat, hållbarhet och miljö

Vi vill vara en framtidskommun som tar ett självklart ansvar i arbetet för en grön omställning. Stenungsund är en kommun med stora möjligheter och unikt läge, nära både storstaden Göteborg, havet och naturen.

Stenungsund har en klimatanpassningsplan och har fattat beslut som innebär att vi kan göra investeringar för att klara skyfall och stigande vatten. Detta arbete fortsätter.

Vi har tidigare fattat beslut om att tydliggöra klimatpåverkan vid gjorda investeringar, uppgraderingar av fastigheter eller anläggningar, och att detta ska redovisas i tjänsteskrivelser under särskild rubrik. De ska också sammanfattas i våra kommande årsredovisningar. Driftsramen för arbetet att nå våra klimatlöften utökas.

Senior i Stenungsund

Andelen äldre i Sverige och Stenungsund ökar stadigt. Det är positivt och något att glädjas åt och en stor framgång för vårt samhälle!

En god äldreomsorg är en samhällsfråga på många plan och en förutsättning för ett jämlikt samhälle. Rätten till självbestämmande är lika viktig oavsett ålder. Vi behöver ta hänsyn till att vi befinner oss i en brytningstid och att nytillkomna pensionärer har helt andra krav på livet efter pensioneringen än tidigare. Den välfärd som betalas med våra gemensamma resurser, och som seniora skattebetalare varit

med att bygga upp, ska komma dem till del. Senior sport school har blivit en mycket uppskattad aktivitet!

Lövberga som invigs nu i maj är ett modernt och fint äldreboende med även växel- och korttidsboende. Här ska ett demenscentrum inrättas som arbetar med förebyggande insatser för personer med demens. Genom att tidigt fånga upp människor med begynnande demens och tidigt både stötta och avlasta anhöriga vill vi skapa bättre levnadsvillkor för personer med demenssjukdomar. Även hemgångsteamet behöver utökas som en viktig del i det strategiska arbetet med folksjukdomen demens.

Stenungsund måste bli bättre på personalkontinuitet inom hemtjänsten, dvs hur många olika människor som besöker våra hemtjänsttagare under en vecka. Det innebär att antalet personer som varje omsorgstagare möter ska minska samt att värdegrundsarbetet ska fortsätta.

Boende, stadsutveckling, fastigheter och infrastruktur

Stenungsund är fantastiskt och läget nära hav, skog och storstad är attraktivt för många. Det kommer även i framtiden behövas både hyresrätter och blandade bostadsområden med villor, radhus och bostadsrätter som får i gång flyttkedjor och bryter bostadssegregationen. Målet är ett Stenungsund där alla kan bo bra genom hela livet.

Det finns ett driv och en företagsamhet i Stenungsunds kommun som vi vill bli ännu bättre på att ta tillvara och uppmuntra. Människor som vill bo, bygga och utveckla vår kommun ska möta en organisation som klarar uppdragen proffsigt och inom rimliga tidsramar.

Pengar avsätts för att göra förstudier både för fastigheter och detaljplaner. Väl utförda förstudier ska göra oss skickligare på att arbeta in genomförandefrågorna tydligare i detaljplaneprocessen. Det ska resultera både i effektivare process och detaljplaner som antas och vinner laga kraft.

Arbetet med omställningen till en digitaliserad samhällsplanering fortsätter. Något som kommer underlätta för både kommunen och de som vill bygga i eller utveckla kommunen.

Integration

Att arbeta med höga förväntningar och tydliga krav är en viktig utgångspunkt. Det ger goda förutsättningar för alla att på allvar bli en del av samhällsgemenskapen, kunna få sitt första jobb eller komma i utbildning, bli självförsörjande och oberoende.

Bakom varje siffra i statistiken om integration och utanförskap finns en människa med förmågor och drömmar. Projektet ”Odla Svenska” har växlat upp och vi är övertygade om att det kommer ge positiva ringar på vattnet när denna metod nu blir en permanent del av vårt utbildningsutbud.

Att flytta vuxenutbildningen och SFI från Hasselbacken till Stenungskolan hoppas vi kommer ge positiva effekter när fler människor möts på en annan plats än där de bor.

Hälsa, kultur och fritid

Genom konst, kultur, föreningsliv och idrott möts människor. Där skapas relationer, förståelse för sammanhang och samtid. Där skapas också gemensamma upplevelser som binder oss närmare varandra och lägger grunden för ett livslångt lärande.

Alla behöver få utlopp för sin skaparglädje och energi. En del idrottar, andra målar eller spelar musik, men vissa får aldrig chansen. I Stenungsund ska kultur- och fritidsliv vara tillgängligt för alla. Kulturgarantin, som innebär att alla elever i grundskolan erbjuds någon form av kulturupplevelse varje år är ett lysande exempel på hur nyfikenhet väcks hos nya generationer. Kulturskolans möjligheter att öka utbudet för att möta efterfrågan ska prioriteras.

Våra offentliga verksamheter ska uppmuntra till fler besökare och sträva efter att nå målgrupper som ännu inte upptäckt allt det finns att göra, se och uppleva i Stenungsund. Öppettider, koncept som lättöppet, marknadsföring och kommunikation ska samverka för att sänka trösklarna för kulturupplevelser och friluftsliv.

Kommunen som arbetsgivare

Medarbetarna är vår viktigaste resurs och deras sätt att möta varje människa är avgörande för hur kommunen kommer att lyckas. För att människor ska vilja arbeta för Stenungsunds kommun är det viktigt att vara en attraktiv arbetsgivare där varje medarbetare ska känna sig värdefull, uppskattad och sedd i arbetet mot våra gemensamma mål. Vi ska erbjuda konkurrenskraftiga löner, god arbetsmiljö och ett närvarande och engagerat ledarskap.

Vi ska fortsätta ta tillvara vår personal. Det gör vi genom att premiera erfarenhet, kunskap och kompetens. För de som vill arbeta efter pensionsåldern ska vi fortsätta erbjuda attraktiva avtal.

Undersköterskor är fortsatt ett bristyrke och för att öka yrkets attraktivitet avsätter vi pengar för att premiera särskilt yrkesskickliga undersköterskor med 1000 kr i månaden.

Friskvårdsbidraget höjs med 500 kr till 2 000 kr per person och år. Förebyggande hälsoarbete och friskvård är viktiga delar för våra medarbetare.

Digitalisering och informationssäkerhet

I dagens digitala samhälle är information och system en integrerad del i alla de kommunala kärnverksamheterna. Kommunen hanterar stora mängder känsliga uppgifter som behöver skyddas. Systemen är arbetsredskap som måste fungera.

Vår kommun har behövt nya kompetenser för att stödfunktioner ska kunna hantera detta och säkra att övriga verksamheter kan fokusera på det som är deras viktiga huvuduppdrag. IT och digitaliseringstjänster som underlättar för medborgarna är fortsatt prioriterat och förvaltningen har ett uppdrag att hitta de digitaliseringsprocesser som frigör resurser till kärnverksamheterna, ger förbättrad service och tillgänglighet och ökar kvaliteten i handläggning och beslutsfattande.

Slutligen

Vi är mitt i en omställning: Förändrat säkerhetsläge, en allt äldre befolkning och färre barn som föds. Att bygga in mod i hela kommunorganisationen så att vi agerar med rätt åtgärder i rätt tid kommer vara väsentligt för att lyckas. Värdet för kommuninvånarna ska ständigt vara i fokus. Kommunen ska fortsätta vara en möjliggörare med ambitionen att undanröja onödiga hinder och sträva efter bästa möjliga möte med alla som bor, verkar och besöker vår kommun.

Tillsammans tar vi ansvar för Stenungsund!

Socialdemokraterna *Moderaterna*

Vision 2035

Stenungsunds kommun antog 2014 en ny vision, Vision 2035, *Stenungsund Det goda samhället med framtidstro och utveckling med människan och naturen i centrum.* Till visionen finns två avgörande inriktningar: "Attraktivt och välkomnande" samt "Ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling".

1. Attraktivt och välkomnande

- Trygg miljö
- Attraktivt centrum och ett rikt kulturliv
- Goda kommunikationer
- Levande företagsklimat
- Alltid bästa möjliga möte

2. Ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling

- Social hållbarhet
- Ekonomisk hållbarhet
- Ekologisk hållbarhet

De avgörande inriktningarna förklaras nedan.

Attraktivt och välkomnande

Trygg miljö
Stenungsund, en kommun med cirka 35 000 invånare, erbjuder bostäder för alla behov i olika former. Boendemiljöerna är attraktiva med närhet till såväl hav som skog och goda möjligheter till en aktiv fritid. Stenungsund är ett tryggt och levande samhälle med platser för möten och gemenskap. Vi har en lättillgänglig hälso- och sjukvård, bra förskolor och skolor samt god omsorg om funktionshindrade och äldre. Till Stenungsund är alla välkomna - vi omfamnar och accepterar oliktänkande och välkomnar nya initiativ.
Stenungsund är en barnvänlig kommun där vi värnar om barns rättigheter och arbetar för att barn och ungdomar ska ha en god uppväxtmiljö. Vi erbjuder mycket goda möjligheter till utbildning och arbete eller annan sysselsättning. Vi har bredd och spets på de utbildningar vi tillhandahåller. I Stenungsunds kommun utbildar vi världsmedborgare som står väl rustade för framtidens alla utmaningar. De allra flesta som bor i Stenungsund har någon form av sysselsättning. Alla grundskoleelever går vidare till gymnasiet och merparten av kommunens unga vuxna går vidare från gymnasiet till högre studier.

Attraktivt centrum och ett rikt kulturliv
Centrummiljön i Stenungsund är levande, dynamisk och turistvänlig. Den stora mängden besökare och turister från när och fjärran lockas hit för att ta del av shoppinglivet, restaurangutbudet, de många olika möjligheterna till fysisk aktivitet och ett brett utbud av kulturaktiviteter. Naturen är alltid närvarande och tillgänglig i kommunens alla delar. Som en av Västkustens pärlor erbjuder vi natursköna upplevelser och goda fritidsaktiviteter i en unik skärgårdsmiljö. Vi erbjuder aktiviteter i vildmarksnatur med fina vandringsleder, fiske och camping. Den traditionella bohuslänska kulturen utvecklas genom konst och mathistoriska upplevelser.

Goda kommunikationer
Kommunikationerna till och från Stenungsunds kommun är goda och möjliggör en bekväm pendling för dig genom hållbara och miljövänliga transporter. Vi har dubbelspår på vissa sträckor till Stenungsund från Göteborg och Oslo som möjliggör fler avgångar.

Levande företagsklimat
Stenungsund är en företagsvänlig kommun och bland de främsta i Sverige när det gäller hållbar tillväxt. Företagsklimatet i Stenungsund är gott och stöttar en utökning i befintliga företag såväl som nya så att fler arbetstillfällen kan skapas. Vi har ett varierat näringsliv och ett världsledande hållbart kemikluster såväl som IT-kluster. Stenungsund har en science-park i världsklass med samarbete mellan, näringslivet, universitet samt gymnasium och yrkeshögskola vilket lockar kompetens, entreprenörer och innovationer till kommunen.

Alltid bästa möjliga möte
Stenungsund är en invånarvänlig kommun som strävar efter att alla invånare ska mötas med professionalitet och respekt. Vi vill att du ska känna att du blir tagen på allvar oavsett ärende och vilken bakgrund du har. Kommunens värdegrund - insyn, delaktighet, öppenhet och helhetssyn genomsyrar alla verksamheter i kommunen.

Ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling

I Stenungsunds kommun bedriver vi en hållbar utveckling vilket innebär att vi strävar efter att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. All hållbar utveckling kräver ett folkligt och aktivt deltagande från invånarna. Stenungsund är en kommun som på olika sätt bjuder in medborgarna till dialog och samtal för att driva en utveckling som värnar om våra gemensamma resurser.

Social hållbarhet
Stenungsund är ett tryggt, inkluderande och stabilt samhälle där invånarnas behov tillgodoses, oavsett kön och inkomst. En socialt hållbar utveckling främjas av det livslånga lärandet, en trygg uppväxt, ökat arbetsdeltagande, att du får åldras med livskvalitet samt att du har goda levnadsvanor. Vi har livet i fokus i Stenungsund! Invånarna i kommunen har en god hälsa fysiskt, psykiskt och socialt. Genom demokrati och delaktighet ges möjlighet för Stenungsundsborna att skapa förutsättningar för ett gott liv.

Ekonomisk hållbarhet
Vi driver en ekonomisk hållbarhet genom att skapa utveckling utan att skada miljön. Ekonomin är långsiktigt stabil och låter dig som människa utvecklas i samklang med miljön och utan att slösa mer än nödvändigt på våra gemensamma tillgångar.

Ekologisk hållbarhet
I Stenungsunds kommun arbetar vi för en hållbar ekologisk utveckling vilket innebär att vi värnar om människans långsiktiga fortlevnad, en naturskön miljö samt biologisk mångfald. Vi arbetar aktivt för att anpassa samhället efter vad miljön och människornas hälsa tål.

Kommunens ledord

Helhet, öppenhet, delaktighet och insyn är kommunens ledord.

Helhet: Den egna verksamhetens betydelse ses i ett större sammanhang och kommun- och medborgarnyttan går före den egna verksamhetens bästa.

Öppenhet: Vi har ett öppet och tillåtande klimat som genomsyras av ärlighet och tydlighet.

Delaktighet: Verksamheten främjas av att många är med och påverkar besluten och verkar i lojalitet med fattade beslut.

Insyn: Vi skall vara transparanta och ge omgivningen möjlighet till insyn i kommunens arbetsutförande och resultat.

Arbetsgivarpolitiskt program

Kommunens arbetsgivarpolitiska program är ett övergripande styrdokument för strategiska arbetsgivarpolitiska frågor. Inom ramen för detta arbetar kommunen med områdena ledarskap, medarbetarskap, kompetensförsörjning, jämställdhet och mångfald, lönepolitik samt hälsa och arbetsmiljö i syfte att ge medarbetare, chefer och politiker i Stenungsunds kommun stöd och vägledning i arbetet med att förverkliga den arbetsgivarpolitiska visionen. Den övergripande visionen är att kommunen ska vara en attraktiv arbetsbetsgivare, som kan rekrytera, utveckla och behålla kompetenta medarbetare som är väl rustade att möta de krav på service som kommuninvånarna ställer.

God ekonomisk hushållning

I Kommunallagens elfte kapitel står det att budgeten ska ange finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten, som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Målen ska sträva efter att kommunens verksamhet bedrivs på ett sätt som säkerställer att även kommande generationer får en bra kommunal service samt att maximal nytta uppnås med minsta möjliga resursåtgång. Ambitionen är att ha mål som är långsiktigt hållbara och som kan mätas över tid.

I Stenungsunds kommun uppnås god ekonomisk hushållning genom att 70 % av de finansiella målen samt inriktningsmålen är helt eller delvis uppfyllda.

Finansiella mål

De finansiella målen ska ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen.

1. Nettokostnadsandelen, inklusive finansnetto och hela pensionsskuldens förändring, ska inte överstiga 97 % i genomsnitt över rullande sexårsperioder.
2. Självfinansieringsgraden av investeringarna, i skattefinansierad verksamhet, ska uppgå till minst 70 % sett över rullande sexårsperioder.
3. Soliditeten ska förbättras eller hållas oförändrad.
4. Kommunens skattesats ska vara oförändrad under mandatperioden.

Inriktningsmål

Utifrån visionen fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål. Inriktningsmålen är kommunens övergripande mål och förvaltningens sektorer ska tillsammans bidra till att målen uppnås. FN har genom Agenda 2030 antagit 17 globala mål som syftar till att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Agenda 2030 är vägledande i Stenungsund kommuns hållbarhetsarbete. Agendan innefattar en stor del av kommunens uppdrag och kan därför användas som ett verktyg i Stenungsund kommuns arbete mot Vision 2035. Kommunfullmäktige har valt ut fyra mål från Agenda 2030 som knyter an till Vision 2035 och som kommunen bör fokusera på. Måluppfyllelsen mäts genom indikatorer och inriktningar för varje mål. Inriktningarna beskriver vad förvaltningen ska fokusera på i sitt arbete med att nå höjd måluppfyllelse under 2027. Indikatorerna fastställs inom ramen för kommunstyrelsens genomförandeplan och används som underlag för uppföljning och bedömning av kommunfullmäktiges inriktningsmål. Måluppfyllelsen bedöms genom indikatorernas utfall samt en kvalitativ analys av hur verksamheterna har arbetat med inriktningarna. Nedan följer en beskrivning av kommunens fyra inriktningsmål samt de inriktningar som kopplats till respektive mål.

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Stenungsunds kommun ska säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

God hälsa och välbefinnande är avgörande för människors möjligheter att klara skolan och etablera sig i arbetslivet. Det är också en förutsättning för egen försörjning och ett självständigt liv. Detta förutsätter bland annat en välfungerande förskola samt grund- och gymnasieskola. Det handlar även om en trygg och kvalitativ äldreomsorg samt om att skapa goda förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att leva självständigt och delta i samhällslivet. Målet omfattar även tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter för alla samt kommunens förebyggande och sociala insatser. Därutöver bidrar kommunens arbete med ändamålsenliga och trygga lokaler samt planering och utveckling av den fysiska miljön till invånarnas hälsa och välbefinnande. Tillsammans med det kommunala bostadsbolaget har kommunen en viktig roll i att skapa och utveckla livsmiljöer som främjar hälsosamma liv och välbefinnande i alla åldrar.

Kommunen planerar att nå höjd måluppfyllelse under 2027 genom att arbeta utifrån följande inriktningar:

- Främja god hälsa på lika villkor för hela befolkningen
- Möjliggöra för alla invånare att kunna leva ett aktivt och bra liv
- Bygga fysiska miljöer som främjar hälsosamma liv och välbefinnande i alla åldrar

Mål 4: God utbildning för alla

Stenungsunds kommun ska säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Kommunen ansvarar för stora delar av utbildningssystemet genom förskola, grundskola, gymnasieskola och delar av vuxenutbildningen. En god utbildning är avgörande för individens möjligheter till arbete, hälsa och delaktighet i samhället samt för samhällets långsiktiga kompetensförsörjning.

För att möta arbetsmarknadens ökade krav är det viktigt att fler unga fullföljer sin gymnasieutbildning. Avsaknad av gymnasieexamen ökar risken för utanförskap och försvårar etableringen i arbetslivet. En utbildning av god kvalitet förutsätter också att alla barn och elever möts av tydliga och positiva förväntningar samt av kompetent och engagerad personal. Samverkan med näringsliv och arbetsliv är viktig för att stärka kopplingen mellan utbildning och framtida yrkesliv samt öka motivationen för en fullföljd gymnasieutbildning.

Utöver utbildningsverksamheterna har kommunens kultur- och fritidsverksamhet en viktig roll i att bidra till bildning, delaktighet och livslångt lärande i ett samhälle i ständig förändring.

Kommunen planerar att nå höjd måluppfyllelse under 2027 genom att arbeta utifrån följande inriktningar:

- Bedriva utbildning av god kvalitet med tidiga samordnade insatser, där varje barn och elev utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och förmågor.
- Bedriva utbildning av god kvalitet med tidiga samordnade insatser, där varje barn och elev utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och förmågor.
- Bedriva utbildning av god kvalitet med tidiga samordnade insatser, där varje barn och elev utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och förmågor.
- Kultur och fritidsverksamheten främjar ett livslångt lärande för alla

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Stenungsunds kommun ska verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Kommunen har en central roll i att stödja utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, särskilt för personer som står långt från arbetsmarknaden. Genom samverkan med exempelvis Arbetsförmedlingen och näringslivet ska fler ges möjlighet att nå självförsörjning eller meningsfull sysselsättning som stärker förutsättningarna för framtida etablering på arbetsmarknaden.

Ett arbetsmarknadsperspektiv ska prägla kommunens arbete gentemot arbetssökande och försörjningsstödstagare, med fokus på individens egna resurser, ansvar och möjligheter.

Kommunen ska även ta ett socialt ansvar genom att erbjuda praktik-, ferie- och arbetsträningsplatser samt vara en förebild som arbetsgivare.

Ett positivt företagsklimat är en förutsättning för långsiktig tillväxt och sysselsättning. Kommunen ska skapa goda och rättssäkra förutsättningar för företagande och näringslivsutveckling genom att agera professionellt i sina roller som markägare, planerare, tillståndsgivare och myndighet. Därutöver ska kommunen skapa förutsättningar för destinationsutveckling och besöksnäring som bidrar till ökad attraktivitet, stärkt lokalt näringsliv och fler arbetstillfällen.

Kommunen planerar att nå höjd måluppfyllelse under 2027 genom att arbeta utifrån följande inriktningar:

- Verka för att fler når självförsörjning
- Verka för fler praktik-, ferie- och arbetsträningsplatser
- Fortsätta stärka näringslivet inom ramen för Stenungsund kommuns Näringslivsstrategiska program
- Skapa förutsättningar för destinationsutveckling och besöksnäring.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

Stenungsunds kommun ska vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Klimatförändringarna är ett globalt problem med lokala konsekvenser. För Stenungsunds kommun innebär målet att stärka motståndskraften och anpassningsförmågan till klimatrelaterade faror och katastrofer. Kommunen kan göra skillnad genom att minska den egna verksamhetens klimatpåverkan, arbeta med klimatanpassning och genom att skapa förutsättningar för invånare och näringsliv att leva och verka klimatsmart. Det ska vara lätt att göra hållbara val i vardagen, exempelvis genom kommunens upphandlingar, inköp, resor och avfallshantering.

Kommunen har ett viktigt ansvar i samhällsplaneringen, bland annat genom detaljplanering, infrastrukturplanering och fastighetsinvesteringar, för att möjliggöra en hållbar livsstil och ett klimatneutralt byggande.

I samverkan med näringsliv, andra myndigheter och aktörer ska kommunen vara en förebild och bidra till lokal omställning mot ett mer hållbart samhälle.

Kommunen planerar att nå höjd måluppfyllelse under 2027 genom att arbeta utifrån följande inriktningar:

- Göra det lättare för invånare och näringslivet att leva och verka klimatsmart
- Minska kommunens klimatpåverkan
- Att vid samhällsplaneringen skapa förutsättningar för en hållbar livsstil och ett hållbart byggande
- Stärka kunskap och insatser för klimat och miljö där kommunen har rådighet

Kommunkoncernen 2027

Koncernbolagen

I kommunkoncernen ingår de helägda bolagen Stenungsundhem AB och Stenungsunds Energi och Miljö AB samt det delägda bolaget Soltak AB. Soltak AB ägs till lika delar av kommunerna Stenungsund, Lilla Edet, Tjörn och Kungälv.

Stenungsundshem AB

Omsättningen för bolaget beräknas till 245 mnkr för år 2027. Resultat efter finansiella poster förväntas uppgå till 35 mnkr. Investeringarna beräknas uppgå till 141 mnkr och avser framför allt ROT-renovering på Vita Hasselbacken och badrumsrenovering på områdena Alfredsberg och Smeden. Investeringarna avser även ombyggnation av Hällebäcks äldreboende till lägenheter samt nyproduktion av lägenheter på Keplers Gård. Nyupplåningen bedöms uppgå till 75 mnkr. Soliditeten förväntas bli 50%.

Stenungsunds Energi och Miljö AB

Omsättningen för bolaget beräknas till 67 mnkr för 2027. Resultat efter finansiella poster förväntas uppgå till 6,5 mnkr. Investeringarna förutses uppgå till 7 mnkr och avser framför allt utbyggnad av kulvertnät, fibernät, anslutning av nya fastigheter och projekteringar. Bolaget förväntas inte behöva utöka sin upplåning. Soliditeten förväntas bli 58 %.

Soltak AB

Omsättningen för bolaget beräknas till 215 mnkr för 2027. Resultat efter finansiella poster förväntas uppgå till 0 mnkr.
Investeringarna beräknas uppgå till 11 mnkr och avser främst nätverks- och IT-utrustning samt löne- och bemanningssystem.
Låneskulden förväntas uppgå till 31 mnkr.

Mål kommunkoncernen

För kommunkoncernen formuleras fyra övergripande mål, varav två är finansiella mål och två är inriktningsmål. Inriktningsmålen utgår från två av Agenda 2030:s mål.

Fokusområdena beskriver vad kommunkoncernen ska fokusera på i sitt arbete med att nå höjd måluppfyllelse under 2027. Måluppfyllelsen bedöms genom indikatorernas utfall samt en kvalitativ analys av hur koncernen har arbetat med inriktningarna.

1. Soliditeten för koncernen ska förbättras eller hållas oförändrad.
2. Självfinansieringsgraden[1] av investeringarna, ska uppgå till minst 70 % sett över rullande sexårsperioder.
3. Mål 3 från Agenda 2030: God hälsa och välbefinnande.[2]
   Inriktningar:
   - Främja god hälsa på lika villkor för hela befolkningen i alla åldrar
   - Möjliggöra för alla invånare att kunna leva ett aktivt och bra liv
   - Kommunkoncernen ska medverka till att bygga fysiska miljöer som främjar hälsosamma liv och välbefinnande i alla åldrar
4. Mål 13 från Agenda 2030: Bekämpa klimatförändringarna.[2]
   Inriktningar:
   - Kommunkoncernen ska sträva efter att i alla delar beakta ett hållbarhetsperspektiv
   - Gör det lättare för invånare och näringslivet att leva och verka klimatsmart
   - Minska kommunkoncernens klimatpåverkan

[1] För kommunen mäts detta för den skattefinansierade delen.

[2] Samma indikatorer gäller som för kommunens mål nr 1 och nr 4.

Omvärldsanalys[3]

Text kommer senare

[3] Ekonomirapporten, maj 2026, SKR (Gäller ej avsnitt Näringsliv och Pensioner)

Näringsliv

Stenungsunds kommun är en utpräglad näringslivskommun med betydande arbetskraftsinpendling från närliggande kommuner. Näringslivet är diversifierat och spännande. I kommunen finns drygt ca 3 000 företag verksamma inom ett brett spektrum av branscher. Den absoluta majoriteten av alla företag i kommunen är småföretag med upp till fyra anställda, men det finns också flertalet stora företag med hundratals anställda. Flest antal anställda återfinns inom branschen tillverkning och utvinning, 21 procent, att jämföra med 11 procent för Göteborgsregionen.

Stenungsunds kommun är den tredje största exportkommunen i Göteborgsregionen med en varuexport på 10 mdr år 2025. 76 % av antalet sysselsatta i Stenungsunds kommun jobbar inom privat sektor, Stenungsund har Göteborgsregionens tredje starkaste jobbkoncentration och i Stenungsund ligger en av de största industrihamnarna i Västsverige.

Nyföretagandet 2025 per 1 000 invånare var 9,1, att jämföra med 9,7 för Sverige totalt.

Kemiindustrin är tongivande med företag som Bourouge International (tidigare Borealis AB), Nouryon Functional Chemicals AB, Perstorp AB och INEOS Inovyn Sverige AB samt Adesso BioProducts. Tillsammans sysselsätter dessa 2 500 medarbetare, vilket när underleverantörerna räknas in, blir dubbelt så många. Koncernen Hogia AB med sina drygt 27 bolag och 650 anställda, varav 550 i Stenungsund, är en annan stor arbetsgivare.

Runt främst kemiindustrin har ett antal underleverantörer och servicepartners vuxit upp och etablerats i kommunen. Utöver kemiindustrin finns hantverksföretag inom bygg och byggservice samt en stor del inom företagstjänster och hälso- och sjukvård och även en stark besöksnäring samt handel.

Ett starkt näringsliv med framgångsrika företag är en förutsättning för både kommunens och Göteborgsregionens utveckling. Företagen skapar arbetstillfällen och tillväxt. Samtidigt skapar kommunen flera av de förutsättningar som näringslivet behöver för att utvecklas och växa. Kommunens övergripande målsättning för näringslivet är därför att underlätta för företagen genom att erbjuda god service med bibehållet myndighetsansvar.

Ramberäkning

Budgetramarna för 2027 har räknats upp i huvudsak med utgångspunkt från SKR:s cirkulär 26:12. I ramberäkningarna har hänsyn tagits till pensionskostnader i den prognos som KPA lämnat den 15 december.

Uppräkningsprocent	2027	2028	2029
Övriga intäkter	1,7%	2,6%	2,0%
Personalkostnader	3,2%	4,2%	3,8%
Taxor och avgifter	3,0%	3,7%	3,4%
Extern intäkt hyra	2,2%	3,5%	2,7%
Lokalhyror externa	2,2%	3,5%	2,7%
Övriga kostnader, KPIF*	1,7%	2,6%	2,0%
Internränta	2,5%	2,5%	2,5%

Löneökningar, kapitalkostnader och volymer budgeteras centralt i avvaktan på faktiskt utfall. När utfallet är känt sker en ramjustering gentemot berörd verksamhet.

Politiska satsningar och prioriteringar

Nedan kommenteras de politiska satsningar och prioriteringar som skett:

Sektor utbildning

- Full kompensation för volymer.
- Utökad ram till grundskolan för att reglera lärares arbetstid, 3,388 mnkr
- Minskad ram för lägre kostnader för skolskjuts, 1,5 mnkr.
- Minskad ram för förändrat PO för unga, 1,0 mnkr

Sektor socialtjänst

- Full kompensation för volymer.
- Utökad ram för medicinskt ansvarig rehab, 0,84 mnkr.
- Minskad ram till FH för hemtagning av köpta platser, 2,0 mnkr.
- Minskad ram för förändrat PO för unga, 2,0 mnkr.

Sektor samhällsbyggnad

- Utökad ram för förändrad Plan -och bygglag, 0,5 mnkr.
- Utökad ram för trafikanordningar och skyltar, 0,1 mnkr
- Minskad ram för intäkter för framtagande av trafikanordningsplaner, 0,3 mnkr.

Sektor stödfunktioner

- Utökad ram för krisberedskap och civilt försvar, 2,7 mnkr samt för säkerhet och verksamhetsskydd, 0,4 mnkr
- Utökad ram för klimatlöften, 0,4 mnkr.
- Utökad ram för ökade kostnader för Microsoftlicenser, 1,0 mnkr, cybersäkerhet, 0,5 mnkr samt ökade kostnader Soltak, 2,5 mnkr
- Utökad ram för reviderat samverksamsavtal samt ny lagstiftning inom överförmyndarverksamheten, 0,75 mnkr
- Utökad ram för utbildningsinsats efter val, 0,3 mnkr.

KL stab

Under Kommunledning stab redovisas kommundirektör samt medel för utvecklingsprojekt och ledarutveckling. Här redovisas även Ekonomi och upphandling samt HR och Bemanning.

- Utökad ram för utökande av funktioner i Proceedo, 0,35 mnkr.

Kommunövergripande

Här redovisas volym- och driftspengar, avgifter till olika förbund och projekt som till exempel SKR, projekt Leader med mera. Även personalrelaterade verksamheter såsom företagshälsovård, facklig verksamhet och personalinsatser redovisas här.

- Detaljplaner och förstudier i driften, 4,0 mnkr.
- Utökad ram för ny socialtjänstlag, 2,5 mnkr.
- Utökad ram för aktivitetskrav inom försörjningsstöd, 6 mnkr
- Utökad ram för friskvårdsbidrag, 1,25 mnkr.

Finansverksamheten

Under finansverksamheten redovisas skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt finansiella intäkter och kostnader. Här redovisas även kostnader för pensionsutbetalningar, pensionsskuldsförändring, netto av PO-pålägg från verksamheten samt kostnader för arbetsgivaravgifter. Mer om detta finns under Ekonomisk översikt.

Ramar

Nedan redovisas ramarna per verksamhet.

tkr	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Politisk verksamhet	-12 858	-13 148		
varav revisionen	-1 286	-1 315		
Kommunövergripande	-176 475	-192 979	-1 250	-1 250
varav KS oförutsedda	*-3 270*	*-1 000*		
Kommunledning stab	-45 779	-46 249		
Räddningstjänst	-36 016	-37 277		
Sektor utbildning	**-793 094**	**-809 113**		
Övergripande utbildning	-36 723	-34 865		
Förskola	-159 441	-158 726		
Grundskola	-303 037	-310 426		
Gymnasieverksamheten	-116 718	-118 385		
Anpassad skola	-30 835	-33 703		
Centrala barn -och elevhälsan	-59 502	-62 435		
Kompetens och utveckling	-31 962	-33 022		
Kultur/Fritid	-54 876	-57 551		
Sektor socialtjänst	**-600 907**	**-618 541**		
Övergripande socialtjänst	-6 730	-7 307		
Individ- och familjeomsorg	-136 362	-138 161		
Funktionshinder	-165 496	-169 137		
Vård och omsorg	-292 319	-303 936	-1 000	-1 000
Sektor samhällsbyggnad	**-81 185**	**-82 362**		
Samhällsbyggnad	-81 185	-82 362		
Avfall (avgiftsfinansierad)	0	0		
VA-enheten (avgiftsfinansierad)	0	0		
Sektor stödfunktioner	**-398 686**	**-417 549**		
Stödfunktioner	-71 747	-81 029		
Fastighet	-221 517	-228 106		
Servicefunktionen	-105 422	-108 414		
Kalkylerad kapitalkostnad	202 798	193 611	225 005	228 627
Avskrivningar	-144 631	-121 015	-154 745	-152 624
Nettokostnad	**-2 086 833**	**-2 144 622**	**-2 199 510**	**-2 251 045**
Skatter och finansiella kostnader				
Finansverksamheten	2 152 491	2 219 902	2 293 053	2 359 980
Årets resultat	**65 658**	**75 280**	**93 543**	**108 935**

Ekonomisk översikt

Resultat

Budgeterat resultat för 2027 uppgår till 75,3 mnkr. Det medför en nettokostnadsandel på 96,7 %, vilket är över det finansiella målet. Även för resterande år i planperioden överstiger nettokostnadsandelen det finansiella målet och uppgår 2028 till 96 % och för 2029 till 95,5 %. För att nå dessa resultat krävs åtgärder för att sänka kostnaderna.

Skatteintäkter och utjämningsbidrag

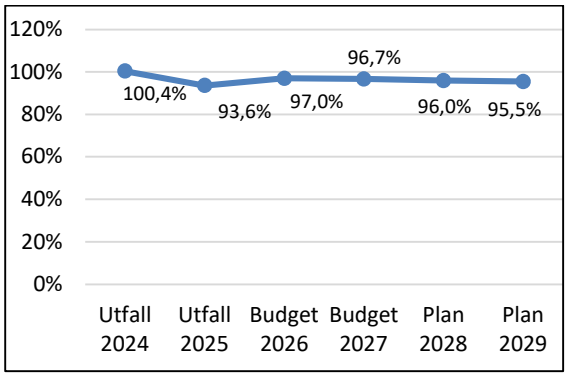
Skatteintäkterna är beräknade utifrån Sveriges Kommuner och Regioners Cirkulär 2026:12, daterat 2026-02-25.

Mkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Skatteintäkter	1 857	1 955	2 026	2 113	2 203
Inkomstutjämning	78	82	78	81	85
Kostnadsutjämning	12	12	2	2	2
Regleringsbidrag/-avgift	74	64	71	65	54
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
LSS-utjämning	2	2	-2	-2	-2
Fastighetsavgift	73	74	80	80	80
Summa	**2 095,27**	**2 188,59**	**2 254,79**	**2 338,58**	**2 420,79**
Procentuell förändring	4,1%	4,5%	3,0%	3,7%	3,5%

Nettokostnadsutveckling

Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och utjämning visar hur stor del av dessa intäkter som går åt till den löpande verksamheten. Det finansiella målet är 97 % i genomsnitt över rullande sexårsperioder. Det budgeterade resultatet för perioden 2027–2029 tillsammans med budget för 2026 samt bokslut 2024 och 2025 medför en genomsnittlig nettokostnadsandel på 96,5 %. Genomsnittet för åren 2027-2029 uppgår till 96,1 %, vilket visar på att det finansiella målet uppnås under den kommande perioden. Dock förutsätter det åtgärder i verksamheterna för att sänka kostnaderna under kommande år.

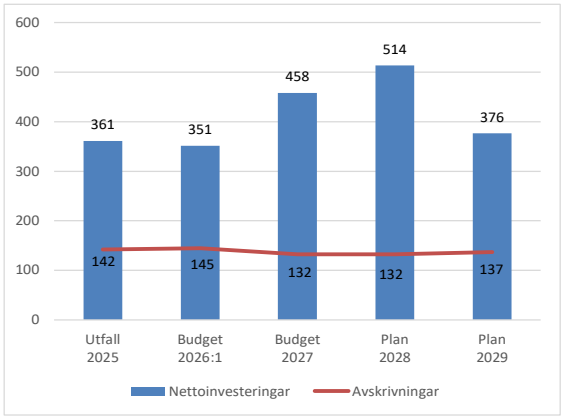
Nettokostnadsutveckling 2024-2029

Investeringar

Investeringsnivån uppgår till 457,9 mnkr för 2027. Under de senaste åren har investeringstakten varit hög. För budgetåret 2026 ligger investeringsnivån på ungefär samma nivå som året innan. För budgetåren 2027-2028 ökar investeringsnivån, i första hand på grund av stora investeringar inom den avgiftsfinansierade verksamheten. Investeringstakten dämpas igen år 2029.

Nettoinvesteringar och avskrivningar 2025-2029

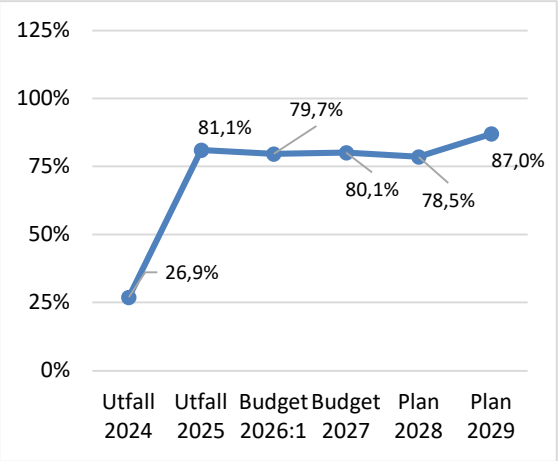

Självfinansieringsgrad investeringar

Självfinansieringsgraden talar om hur stor del av investeringarna som finansieras med egna medel. Med egna medel avses årets resultat, avskrivningar och tomtförsäljning. Målet är att självfinansieringsgraden ska uppgå till minst 70 % i genomsnitt över rullande sexårsperioder för den skattefinansierade verksamheten. Sett över perioden 2024–2029 uppgår den till 68,8 %, vilket gör att det finansiella målet inte uppnås. Det svaga resultatet 2024 i kombination med en hög investeringsnivå drar ner

genomsnittet. Genomsnittet för åren 2027-2029 uppgår till 81,9% vilket främst beror på ett högre budgeterat resultat.

Självfinansieringsgrad av investeringar 2024-2029

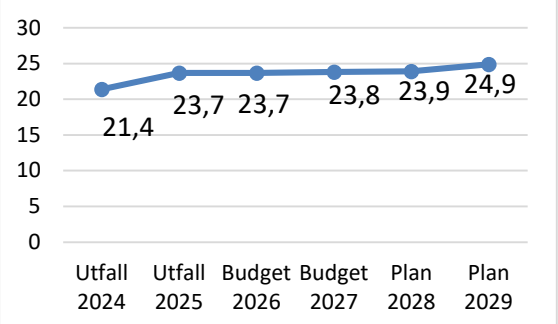

Soliditet

Soliditeten anger hur stor del av kommunens totala tillgångar som är finansierade med eget kapital, det vill säga inte finansierade genom lån. Den är ett mått på den finansiella styrkan på lång sikt. Soliditeten mäts inklusive hela pensionsåtagandet. De faktorer som påverkar soliditeten är resultatutvecklingen och tillgångarnas förändring. Målet är att soliditeten ska förbättras eller vara oförändrad. Soliditeten har under några år tillbaka försämrats.

Från 2024 har dock en förbättring av soliditeten skett. Under planperioden ökar soliditeten till 24,9%, främst på grund av ett högre resultat. Under slutet av planperioden minskar investeringstakten vilket också bidrar till att soliditeten förbättras.

Soliditet 2024-2029

*Soliditet för budget 2026 är justerad utifrån 2025 års ingående värden.

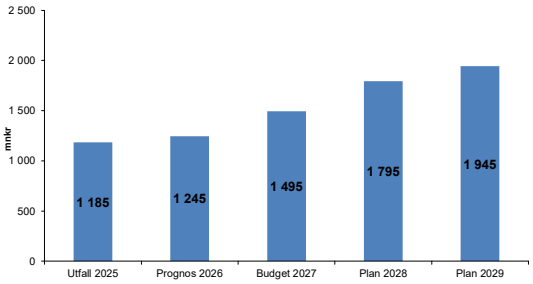
Skulder

Kommunens skulder kan i huvudsak delas upp i två delar, den del som kommunen lånat upp i bank och den del som kommunen lånat av de anställda, det vill säga pensionsskulden. Den totala pensionsskulden beräknas minska mellan 2025 och 2026, och fortsätter att minska men i lägre takt från 2027 och framåt. Ansvarsförbindelsen minskar som väntat mellan 2025 och 2026 i takt med att pensionen betalas ut. Minskningen fortsätter även under perioden 2027-2030. Den nya pensionsavsättningen ökar men inte i samma takt som ansvarsförbindelsen minskar.

Låneskuld

Låneskulden redovisas inklusive de medel som är vidareutlånade till kommunens bolag. Från 2025 till 2029 beräknas låneskulden öka med 760 mnkr, vilket är en direkt följd av innevarande och kommande års investeringsvolymer. Av låneskulden är 47 mnkr vidareutlånat till det kommunala bolaget Stenungsunds Energi och Miljö AB.

Låneskuld 2025–2029, mnkr

Pensioner

Kommunen har ett ansvar att betala ut pensioner till kommunens anställda och före detta anställda. Kommunens pensionsskuld är uppdelad i två delar. Ansvarsförbindelsen, som är den del som avser skulden som är intjänad tom 1997, uppgick 2025-12-31 till 416 mnkr. Den andra delen, som avser förmånsbestämd ålderspension, uppgick 2025-12-31 till 302 mnkr.

Prognosen pekar på att ansvarsförbindelsen kommer att minska till 330 mnkr år 2030. Åtagandet för den förmånsbestämda ålderspensionen ökar däremot under de kommande åren. Under perioden fram till 2030 väntas den öka från 302 mnkr till 330 mnkr.

För perioden 2025 till 2030 är prognosen att pensionskostnaden, inklusive finansiell kostnad, ökar med 7,7 %.

Utveckling pensioner 2024-2030

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Pensionskostnad, mnkr (inkl. särskild löneskatt och finansiell kostnad)	229	148	134	136	150	162	159
Pensionskostnad/skatter mm	**11,4%**	**7,0%**	**6,2%**	**6,0%**	**6,4%**	**6,7%**	**6,3%**
Pensionsskuld, mnkr (inkl. särskild löneskatt)	287	302	303	303	310	324	330
Ansvarsförbindelse, mnkr (inkl. särskild löneskatt)	438	416	391	366	348	332	330

Ekonomiska sammanställningar

Resultatbudget

mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Verksamhetens intäkter	585,2	566,9	607,9	621,9	639,1
Verksamhetens kostnader	-2 388,6	-2 480,3	-2 612,0	-2 684,7	-2 754,5
Jämförelsestörande poster	-	-	-	-	-
Avskrivningar	-124,0	-144,6	-132,0	-132,3	-136,5
Verksamhetens nettokostnader	**-1 927,4**	**-2 058,0**	**-2 136,1**	**-2 195,0**	**-2 251,9**
Skatteintäkter	1 856,5	1 954,6	2 026,3	2 112,6	2 202,7
Generella statsbidrag och utjämning	253,3	234,0	228,5	226,0	218,1
Verksamhetens resultat	**182,4**	**130,6**	**118,7**	**143,6**	**168,9**
Finansiella intäkter	12,2	3,2	9,2	9,2	9,2
Finansiella kostnader	-61,4	-68,2	-52,6	-59,2	-69,2
Resultat efter finansiella poster	**133,2**	**65,7**	**75,3**	**93,5**	**108,9**
Nettokostnadsandel	93,7%	97,0%	96,7%	96,0%	95,5%

Finansieringsbudget

mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
LÖPANDE VERKSAMHET					
Årets resultat	133,2	65,7	75,3	93,5	108,9
Utbetalningar för ianspråktagna avsättningar					
Justering för ej likviditetspåverkande poster	94,3	170,0	107,9	114,6	136,5
Förändring kortfristiga fordringar	25,4				
Förändring av omsättningstillgångar	-2,8				
Förändring kortfristiga skulder	-15,5				
Verksamhetsnetto	**234,6**	**235,6**	**183,2**	**208,1**	**245,4**
INVESTERINGAR					
Förvärv av immateriella tillgångar	-3,5				
Förvärv materiella tillgångar	-347,7	-379,1	-457,9	-513,5	-376,2
Försäljning av materiella tillgångar	2,4				
Investeringsbidrag	5,1	28,0			
Förvärv finansiella tillgångar	4,5				
Investeringsnetto	**-339,2**	**-351,1**	**-457,9**	**-513,5**	**-376,2**
FINANSIERING					
Långfristig upplåning	135,0	150,0	250,0	300,0	150,0
Amortering av långfristiga lån					
Nyupptagna leasingskulder	-7,6				
Amortering av finansiell leasing	-9,8				
Förändring långfristiga skulder					
Finansnetto	**117,6**	**150,0**	**250,0**	**300,0**	**150,0**
Förändring av likvida medel	**13,0**	**34,5**	**-24,7**	**-5,4**	**19,3**

Balansbudget

mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
TILLGÅNGAR					
Immateriella tillgångar	8,6	7,6	7,6	7,6	7,6
Materiella anläggningstillgångar	3 077,1	3 311,6	3 637,5	4 018,7	4 258,3
Finansiella anläggningstillgångar	119,1	127,5	127,5	127,5	127,5
Summa anläggningstillgångar	**3 204,8**	**3 446,7**	**3 772,6**	**4 153,8**	**4 393,4**
Omsättningstillgångar	345,1	379,7	354,9	349,5	368,8
SUMMA TILLGÅNGAR	**3 550,0**	**3 826,4**	**4 127,5**	**4 503,3**	**4 762,2**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	**840,1**	**905,8**	**981,0**	**1 074,6**	**1 183,5**
Varav årets resultat	*133,2*	*65,7*	*75,3*	*93,5*	*108,9*
Avsättningar	**760,4**	**785,8**	**761,6**	**743,9**	**743,9**
Skulder					
Långfristiga skulder	1 518,4	1 668,4	1 918,4	2 218,4	2 368,4
Kortfristiga skulder	431,1	466,4	466,4	466,4	466,4
Summa skulder	**1 949,5**	**2 134,8**	**2 384,8**	**2 684,8**	**2 834,8**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**3 550,0**	**3 826,3**	**4 127,5**	**4 503,3**	**4 762,2**

Investeringsbudget

Investering per sektor, tkr

Sektor	Budget 2026:1	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Utbildning	30 418	28 425	17 050	9 100
Socialtjänst	29 780	13 250	13 400	19 500
Samhällsbyggnad	81 608	109 440	149 940	146 690
Stödfunktioner	86 300	100 700	97 100	92 800
Nettoinvesteringar	**228 106**	**251 815**	**277 490**	**268 090**

Investering per kategori, tkr

Skattefinansierat	Budget 2026:1	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Fastigheter	85 456	66 000	62 900	71 700
Övrigt, inkl exploatering gata	105 491	146 415	173 840	153 240
Löpande	37 159	39 400	40 750	43 150
Summa skattefinansierat	**228 106**	**251 815**	**277 490**	**268 090**
Avgiftsfinansierat				
VA inkl exploatering	120 100	206 080	235 990	108 100
Avfall	2 908	0	0	0
Summa avgiftsfinansierat	**123 008**	**206 080**	**235 990**	**108 100**
Nettoinvesteringar	**351 114**	**457 895**	**513 480**	**376 190**

Sammanställningen är uppdelad på skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet eftersom kostnaden för den avgiftsfinansierade delen inte ska belasta skattekollektivet utan bäras av de avgifter som tas ut.

Uppdelning av investeringar

Investeringarna presenteras per sektor och kategori. Kategorierna är: fastighetsrelaterade investeringar som avser investeringar i verksamhetslokaler som skolor, förskolor, gruppboenden med mera. Övriga investeringar som avser i huvudsak investeringar i infrastruktur samt löpande investeringar som avser inventarier, maskiner och liknande.

Investeringsprocessen

Lokalstyrgruppen har i uppdrag att sammanställa verksamheternas behov av lokaler och ge förslag till prioriteringar. Dessa presenteras i förvaltningens samlade lokalresursplan, som är ett underlag till investeringsbudgeten.

Stenungsunds kommun har under flera år befunnit sig i en expansionsfas med stora pågående investeringar. För 2026 uppgår budgeten till 351 mnkr. I budget för 2027 och plan 2028-2029 uppgår den totala investeringsnivån till 1 347,6 mnkr för perioden. I budget och plan ligger investeringar framför allt inom den avgiftsfinansierade verksamheten, men även inom sektor samhällsbyggnad och sektor stödfunktioner. Några av de större projekten är utbyggnad och kapacitetsökning av Strävlidens reningsverk samt byggnation av cirkulationsplatser och gator kring Nösnäs och Hallerna. Även byggnation av ett nytt produktionskök på Tallåsen kommer att genomföras under perioden.

Specificering av investeringsprojekt

	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Sektor utbildning			
Stenungskolan A, B och F			
Maskiner till industriprogrammet			
Byte av cellmembran till klorinator			
Nytt styrsystem Stenungsund Arena			
Utrustning konstgräsplaner			
Spontanidrottsyta vid Arenan			
Upprustning av läktare och entré Nösnäsvallen			
Upprustning av tennisbanor			
El-gräsklippare			
Byte av brygga i hamnen			
Omläggning av löparbanor samt friidrottsutrustning			
Löpande övrigt			
Summa	**28 425**	**17 050**	**9 100**
Sektor socialtjänst			
BmSS Kristinedal			
Korttidsboende äldre barn			
Ombyggnad kök till kontor; Tallåsen			
Nytt SÄBO			
Digitala lås FH			
Förstärkt nät BMSS samt Pressaregården			
Läkemedelsskåplås Tallåsen/Pressaregården			
Specialsängar Ordbo			
Löpande övrigt			
Summa	**13 250**	**13 400**	**19 500**
Sektor samhällsbyggnad			
Klimatanpassningsåtgärder			
Trafikprojekt Kristinedal			
VA Källsby Källsnäs			
Tillfartsväg Hallerna			
Trafiksäkerhetsåtgärder			
GC-vägar; utbyggnad och upprustning			
Tillfartsväg Hallerna			
Cirkulationsplatser Nösnäsområdet			
Investeringsbidrag GC-vägar och gatuutbyggnader			
Gatuunderhåll och asfaltering löpande			
Gatuutbyggnad inom Exploatering			
Löpande övrigt			
Summa	**109 440**	**149 940**	**146 690**

	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Avfall samt Vatten och Avlopp inkl. exploatering VA			
Planerade åtgärder, VA -ledningar			
Pumpstationer			
Områdesvis förnyelse och stomnät			
Ny ledning under E6			
VA Källsby Källsnäs			
Jörlanda-Stora Höga; uppdimensionering av vattenledning			
Jörlanda-Stora Höga; spillvattenledning + åtg. ovidkommande vatten			
Stora Höga, åtg- ovidkommanade vatten			
VA-sanering Grössbyn			
Utbyggnad Humlebråten; kopplad till dpl			
Södra Vägen huvudledning			
Dagvattenåtgärd; kopplad till dpl Modistvägen			
Södervägen Hallerna; flytt av vattenmagasin			
Huvudledning till Ucklum			
Maskininvesteringar			
Kapacitetsökning Strävliden			
Huvudledning Industrivägen mot Vattenfall			
Nytt vattenverk Stenungsund			
Riskreserv VA-saneringar			
VA-utbyggnad inom Exploatering			
Summa	**206 080**	**235 990**	**108 100**
Sektor stödfunktioner			
Fastighet behovsanpassningar och myndighetskrav			
Fastighet energi och säkerhet			
Säkerhet i kommunhuset			
Nytt produktionskök Tallåsen			
Centralförråd			
Investeringsreserv			
Löpande övrigt			
Summa	**100 700**	**97 100**	**92 800**
Totalt investeringar	**457 895**	**513 480**	**376 190**

Ekonomiska styrprinciper

Syftet med de ekonomiska styrprinciperna är att klargöra ansvar och befogenheter samt erhålla en effektiv administrativ hantering och en god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning innebär att kommunens verksamhet ska bedrivas på ett sätt som säkerställer att även kommande generationer får en bra kommunal service samt att maximal nytta uppnås med minsta möjliga resursåtgång.

Befogenheter och ansvar

Strategisk plan beslutas av Kommunfullmäktige (KF) i juni[4] och avser nästkommande år samt två planår. Mål som finns i Strategisk plan är överordnade mål eller inriktningar tagna i andra dokument. Kommunstyrelsen (KS) ansvarar för att beslutade mål uppnås inom ramen för respektive verksamhets budget. Ramen binds på den nivå som redovisas i Strategisk plan under rubriken "Ramar".

Tilldelad ram utgör den yttersta gränsen för resursförbrukningen inom respektive verksamhet och är överordnat mål och servicenivå.

Utgångspunkten är att den budget som KF fastställt ska gälla hela året och endast i undantag ändras. Ändringar får endast göras av KF. Ekonomichefen äger rätt att göra teknisk justering av ram mellan verksamheterna. Den tekniska justeringen gäller även investeringsanslag. Större verksamhetsförändringar kräver alltid politiska beslut.

Hantering av årliga över- och underskott

Huvudprincipen är att över- och underskott i den löpande driften inte förs med till nästa år. Undantag kan medges för driftprojekt som löper över flera år samt om synnerliga skäl föranleder en överföring.

För påbörjade investeringsobjekt som fortsätter över årsskiftet är huvudregeln att investeringsanslag som ej använts under budgetåret överförs till nästa år efter beslut i KF. En bedömning ska göras av sektorchef avseende beloppets storlek. Avstämning ska ske med ekonomichef.

Förvaltningens rapportering

Ekonomichef ansvarar för att en samlad uppföljning av kommunen görs. Rapportering till KS görs per tertial, det vill säga i april, augusti samt december (årsredovisning). En förenklad uppföljning görs även per mars och oktober. Det åligger sektorchef att löpande rapportera om ekonomin till utskotten och vid befarade underskott presentera åtgärder för en budget i balans. Vid avvikelse mot budget ska KS informeras. KS har ekonomiskt uppföljningsansvar för allt som inte är destinerat något annat utskott; kommunövergripande, kommunledning stab, räddningstjänst, finansverksamhet och ägarstyrning av bolag.

Utskottens rapportering

Utskotten följer löpande upp verksamheterna för att säkerställa att de bedrivs inom givna ekonomiska ramar. I de fall där politiska beslut krävs för de åtgärder som förvaltningen presenterar för att nå budget i balans, ska utskotten lämna förslag på åtgärder till KS.

Kommunstyrelsens rapportering

KS rapporterar till KF:

- Uppföljning och prognos jan-april
- Delårsrapport jan-augusti
- Årsredovisning, helår

Vid dessa tillfällen följs även investeringar upp. Målen följs upp i delårsrapporten i augusti samt i årsredovisningen.

Budgetansvar

Budgetansvaret innebär en skyldighet för varje chef att planera och genomföra verksamheten inom fastställda ramar för att nå uppsatta mål. Detta gäller både drift och investering. För att verksamheten ska kunna utföras så att resurstillgången ligger inom fastställd budget, krävs att budgetansvariga fortlöpande följer upp och analyserar budgetavvikelser. Respektive chef ska omgående rapportera till överordnad chef om ett underskott befaras samt omgående ta fram åtgärder för att nå balans vid årets slut.

[4] Vid valår beslutas Strategiskt plan i KF även i november

Kommundirektören ansvarar för att hela kommunens budget är i balans. Sektorchef ansvarar för att sektorn håller sig inom tilldelad budget. Verksamhetschef ansvarar för att verksamheten håller sig inom tilldelad budget och enhetschef ansvarar för att enheten håller sig inom tilldelad budget.

Om åtgärder kräver politiska beslut ska skrivelse med förklaring till avvikelsen och förslag på åtgärder tillställas utskottet samtidigt som underskottet presenteras för utskottet. Om utskottets beredning resulterar i en bedömning att alla möjligheter för att eliminera ett prognostiserat underskott framstår som omöjliga att genomföra lyfts frågan till KS. I de fall KS förslag till åtgärder är av principiell beskaffenhet eller av större vikt, krävs beslut i KF.

Investeringar

En investering innebär anskaffande av inventarier eller anläggningar som har en ekonomisk livslängd på minst tre år och en total utgift på minst 50 tkr.

KF beslutar om investeringsram per sektor. Det ska även finnas en förteckning över vilka objekt som ingår men ingen specificerad ram per objekt.

Kommunfullmäktiges budgetbeslut tas i juni och innebär bland annat att igångsättning för budgetårets investeringar kan ske. I de fall som en investering överskrider projektbudgeten efter att upphandling genomförts krävs ett beslut av KS om utökad projektbudget under förutsättning att KS är enig. Detta gäller även omfördelning av budgetmedel mellan kommunens olika verksamheter. I de fall KS inte är enig går ärendet vidare för beslut i KF.
Löpande information om investeringar sker i allmänna utskottet. Ianspråktagande ur investeringsreserv fattas av KS.

Investeringar i planperioden

De investeringar som ligger i plan (åren efter budgetåret) får ej ianspråktagas utan särskilt igångsättningsbeslut som beslutas av KS.

Efterkalkyl

Ansvarig chef/projektchef ansvarar för att efterkalkyl upprättas för alla objekt där investeringen överstiger 10 mnkr eller avvikelsen är av större karaktär eller ett väsentligt belopp.

Efterkalkylen lämnas till ekonomifunktionen som rapporterar vidare till KS som avgör om den ska överlämnas till KF.

Ansvarig chef/projektchef tillser att budgeterat anslag inte överskrids.

Fastigheter och lokaler

Fastighetsfunktionen är kommunens lokalförsörjare som tillhandahåller och förvaltar lokaler på uppdrag av verksamheterna. All lokalanskaffning ska ske via fastighetsfunktionen. Verksamheterna ansvarar för beställning av fastighetsinvestering och för att budgetera för hyra och lokalrelaterade kostnader. Verksamheten ansvarar även för att budgetera för inventarieinvesteringar i samband med fastighetsinvesteringar. Fastighetsfunktionen har ansvar för drift och underhåll av kommunens fastigheter samt för projektledning av nya projekt, både drift och investeringar.

Köp av varor och tjänster

Alla inköp av varor och tjänster ska ske i enlighet med kommunens upphandlings- och inköpspolicy.

Upplåning - Upplåning ska ske centralt.

Leasing

Utgångspunkten är att all utrustning som används i kommunala verksamheter ska köpas och ägas av kommunen. Leasing av lös egendom är oftast en sämre affär då kommunens kostnader för upplåning är lägre än de som erbjuds genom en finansieringslösning från en leverantör. Det kan förekomma tillfällen då en leasinglösning är ett mer fördelaktigt alternativ för kommunen. Om det är aktuellt ska detta beslutas av ekonomichef. Fordon anskaffas via ”centraliserad fordonshantering”, ett samarbete mellan Kungälv, Tjörn och Stenungsund.

Kommunala bolag

Kommunens bolag styrs via de ägardirektiv som fullmäktige fastställt.

Förändring av taxor och avgifter

KF beslutar om taxor och avgifter och förändringar ska i möjligaste mån tas i samband med budgetbeslutet.

Befolkningsprognos 2025 – 2031

Ålder	Utfall 2025*	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030	Prognos 2031
0	226	236	234	232	236	243	251
1-5	1 517	1 454	1 406	1 366	1 360	1 368	1 396
ökn/minskn	*-7*	*-63*	*-48*	*-41*	*-6*	*8*	*29*
6-9	1 334	1 337	1 363	1 334	1 333	1 298	1 256
10-12	1 081	1 077	1 022	1 046	1 016	1 047	1 035
ökn/minskn	*-48*	*-1*	*-29*	*-4*	*-31*	*-4*	*-53*
13-15	1 107	1 085	1 130	1 108	1 106	1 058	1 086
ökn/minskn	*-1*	*-22*	*45*	*-22*	*-2*	*-47*	*28*
16-18	1 148	1 168	1 130	1 127	1 109	1 155	1 140
ökn/minskn	*-11*	*20*	*-38*	*-3*	*-18*	*45*	*-15*
19-64	15 531	15 585	15 644	15 609	15 653	15 736	15 870
65-79	3 973	3 926	3 914	3 935	4 030	4 101	4 197
80-84	1 037	1 095	1 098	1 142	1 138	1 118	1 076
85-89	604	630	684	714	742	781	826
ökn/minskn	*44*	*26*	*54*	*30*	*28*	*38*	*45*
90-w	296	325	341	373	396	429	455
ökn/minskn	*7*	*29*	*17*	*31*	*23*	*33*	*26*
Summa	**27 854**	**27 920**	**27 966**	**27 985**	**28 119**	**28 332**	**28 588**

Fem år i sammandrag

	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025	Budget 2026	Budget 2027
Antal invånare	27 862	27 851	27 854	28 307	27 966
Kommunal skattesats	21,64	21,64	21,64	21,64	21,64
Verksamhetens intäkter (mnkr)	503	557	585	567	608
Verksamhetens kostnader (mnkr)	2 229	2 423	2 389	2 480	2 612
Avskrivningar (mnkr)	106	115	124	145	132
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	1 842	1 981	1 927	2 058	2 136
- i kronor per invånare	66 112	71 136	69 197	72 703	76 382
Nettokostnadsandel (%)	96,4	100,4	93,7	97,0	96,7
Nettoinvesteringar (mnkr)	373	448	361	351	458
Tillgångar (mnkr)	3 053	3 307	3 550	3 826	4 128
Låneskuld hela koncernen (mnkr)	1 274	1 529	1 642	1 718	1 951
Varav:					
- kommunen	788	998	1 138	1 198	1 401
- Stenungsundshem AB	418	471	451	467	497
- Stenungsund Energi+Fjärrvämestiftelsen	57	52	47	47	47
- Soltak AB (Stenungsunds andel)	11	8	6	6	6
Låneskuld i kronor per invånare	45 711	54 899	58 950	60 692	69 763
Eget Kapital (mnkr)	716	707	840	906	981
Årets resultat (mnkr)	69,8	-8,7	133,2	65,7	95,3
Soliditet, inkl hela pensionsskulden (%), fullfond	23,4	21,3	23,7	23,7	23,8

Ekonomiska styrprinciper

Syftet med de ekonomiska styrprinciperna är att klargöra ansvar och befogenheter samt erhålla en effektiv administrativ hantering och en god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning innebär att kommunens verksamhet ska bedrivas på ett sätt som säkerställer att även kommande generationer får en bra kommunal service samt att maximal nytta uppnås med minsta möjliga resursåtgång.

Befogenheter och ansvar

Strategisk plan beslutas av Kommunfullmäktige (KF) i juni[1] och avser nästkommande år samt två planår. Mål som finns i Strategisk plan är överordnade mål eller inriktningar tagna i andra dokument. Kommunstyrelsen (KS) ansvarar för att beslutade mål uppnås inom ramen för respektive verksamhets budget. Ramen binds på den nivå som redovisas i Strategisk plan under rubriken "Ramar".

Tilldelad ram utgör den yttersta gränsen för resursförbrukningen inom respektive verksamhet och är överordnat mål och servicenivå.

Utgångspunkten är att den budget som KF fastställt ska gälla hela året och endast i undantag ändras. Ändringar får endast göras av KF. Ekonomichefen äger rätt att göra teknisk justering av ram mellan verksamheterna. Den tekniska justeringen gäller även investeringsanslag. Större verksamhetsförändringar kräver alltid politiska beslut.

Hantering av årliga över- och underskott

Huvudprincipen är att över- och underskott i den löpande driften inte förs med till nästa år. Undantag kan medges för driftprojekt som löper över flera år samt om synnerliga skäl föranleder en överföring.

För påbörjade investeringsobjekt som fortsätter över årsskiftet är huvudregeln att investeringsanslag som ej använts under budgetåret överförs till nästa år efter beslut i KF. En bedömning ska göras av sektorchef avseende beloppets storlek. Avstämning ska ske med ekonomichef.

Förvaltningens rapportering

Ekonomichef ansvarar för att en samlad uppföljning av kommunen görs. Rapportering till KS görs per tertial, det vill säga i april, augusti samt december (årsredovisning). En förenklad uppföljning görs även per mars och oktober. Det åligger sektorchef att löpande rapportera om ekonomin till utskotten och vid befarade underskott presentera åtgärder för en budget i balans. Vid avvikelse mot budget ska KS informeras. KS har ekonomiskt uppföljningsansvar för allt som inte är destinerat något annat utskott; kommunövergripande, kommunledning stab, räddningstjänst, finansverksamhet och ägarstyrning av bolag.

Utskottens rapportering

Utskotten följer löpande upp verksamheterna för att säkerställa att de bedrivs inom givna ekonomiska ramar. I de fall där politiska beslut krävs för de åtgärder som förvaltningen presenterar för att nå budget i balans, ska utskotten lämna förslag på åtgärder till KS.

Kommunstyrelsens rapportering

KS rapporterar till KF:

- Uppföljning och prognos jan-april
- Delårsrapport jan-augusti
- Årsredovisning, helår

[1] Vid valår beslutas Strategiskt plan i KF även i november

Vid dessa tillfällen följs även investeringar upp. Målen följs upp i delårsrapporten i augusti samt i årsredovisningen.

Budgetansvar

Budgetansvaret innebär en skyldighet för varje chef att planera och genomföra verksamheten inom fastställda ramar för att nå uppsatta mål. Detta gäller både drift och investering. För att verksamheten ska kunna utföras så att resurstillgången ligger inom fastställd budget, krävs att budgetansvariga fortlöpande följer upp och analyserar budgetavvikelser. Respektive chef ska omgående rapportera till överordnad chef om ett underskott befaras samt omgående ta fram åtgärder för att nå balans vid årets slut.

Kommundirektören ansvarar för att hela kommunens budget är i balans. Sektorchef ansvarar för att sektorn håller sig inom tilldelad budget. Verksamhetschef ansvarar för att verksamheten håller sig inom tilldelad budget och enhetschef ansvarar för att enheten håller sig inom tilldelad budget.

Om åtgärder kräver politiska beslut ska skrivelse med förklaring till avvikelsen och förslag på åtgärder tillställas utskottet samtidigt som underskottet presenteras för utskottet. Om utskottets beredning resulterar i en bedömning att alla möjligheter för att eliminera ett prognostiserat underskott framstår som omöjliga att genomföra lyfts frågan till KS. I de fall KS förslag till åtgärder är av principiell beskaffenhet eller av större vikt, krävs beslut i KF.

Investeringar

En investering innebär anskaffande av inventarier eller anläggningar som har en ekonomisk livslängd på minst tre år och en total utgift på minst 50 tkr.

KF beslutar om investeringsram per sektor. Det ska även finnas en förteckning över vilka objekt som ingår men ingen specificerad ram per objekt.

Kommunfullmäktiges budgetbeslut tas i juni och innebär bland annat att igångsättning för budgetårets investeringar kan ske. I de fall som en investering överskrider projektbudgeten efter att upphandling genomförts krävs ett beslut av KS om utökad projektbudget under förutsättning att KS är enig. Detta gäller även omfördelning av budgetmedel mellan kommunens olika verksamheter. I de fall KS inte är enig går ärendet vidare för beslut i KF.
Löpande information om investeringar sker i allmänna utskottet. Ianspråktagande ur investeringsreserv fattas av KS.

Investeringar i planperioden

De investeringar som ligger i plan (åren efter budgetåret) får ej ianspråktagas utan särskilt igångsättningsbeslut som beslutas av KS.

Efterkalkyl

Ansvarig chef/projektchef ansvarar för att efterkalkyl upprättas för alla objekt där investeringen överstiger 10 mnkr eller avvikelsen är av större karaktär eller ett väsentligt belopp.

Efterkalkylen lämnas till ekonomifunktionen som rapporterar vidare till KS som avgör om den ska överlämnas till KF.

Ansvarig chef/projektchef tillser att budgeterat anslag inte överskrids.

Fastigheter och lokaler

Fastighetsfunktionen är kommunens lokalförsörjare som tillhandahåller och förvaltar lokaler på uppdrag av verksamheterna. All lokalanskaffning ska ske via fastighetsfunktionen. Verksamheterna ansvarar för beställning av fastighetsinvestering och för att budgetera för hyra och lokalrelaterade kostnader. Verksamheten ansvarar även för att budgetera för inventarieinvesteringar i samband med fastighetsinvesteringar. Fastighetsfunktionen har ansvar för drift och underhåll av kommunens fastigheter samt för projektledning av nya projekt, både drift och investeringar.

Köp av varor och tjänster

Alla inköp av varor och tjänster ska ske i enlighet med kommunens upphandlings- och inköpspolicy.

Upplåning - Upplåning ska ske centralt.

Leasing

Utgångspunkten är att all utrustning som används i kommunala verksamheter ska köpas och ägas av kommunen. Leasing av lös egendom är oftast en sämre affär då kommunens kostnader för upplåning är lägre än de som erbjuds genom en finansieringslösning från en leverantör. Det kan förekomma tillfällen då en leasinglösning är ett mer fördelaktigt alternativ för kommunen. Om det är aktuellt ska detta beslutas av ekonomichef. Fordon anskaffas via "centraliserad fordonshantering", ett samarbete mellan Kungälv, Tjörn och Stenungsund.

Kommunala bolag

Kommunens bolag styrs via de ägardirektiv som fullmäktige fastställt.

Förändring av taxor och avgifter

KF beslutar om taxor och avgifter och förändringar ska i möjligaste mån tas i samband med budgetbeslutet.

Lokalresursplan Stenungsunds kommun

2026–2034

Innehållsförteckning

1 Lokalresursarbetet 4

2 Befolkningsprognos, förutsättningar och vision 5

3 Lokalbestånd 7

4 Lokalbehov sektor utbildning 8

4.1 Förskolan 9

4.2 Grundskolan 17

4.3 Gymnasieskolan 25

4.4 Kompetens & utveckling 27

4.5 Kultur och fritid 29

4.6 Tidsaxel lokalförändringar sektor utbildning 32

5 Lokalbehov sektor socialtjänst 33

5.1 Socialtjänsten allmänt 34

5.2 Äldrevård 34

5.3 Funktionshinder 43

5.4 Individ- och familjeomsorg (IFO) 47

5.5 Tidsaxel lokalförändring sektor socialtjänst 50

6 Lokalbehov sektor stödfunktioner 51

6.1 Sektor stödfunktioner 52

6.2 Analys av gemensamma och övergripande lokalbehov 52

6.3 Servicefunktionen 53

6.4 Fastighetsfunktionen 55

6.5 Tidsaxel lokalförändring sektor stödfunktioner 56

7 Lokalbehov sektor samhällsbyggnad 57

7.1 Sektor samhällsbyggnad 58

7.2 Tidsaxel lokalförändring sektor samhällsbyggnad 58

8 Bilagor 59

8.1 Tidsaxel lokalförändringar 59
8.2 Tabell lokalförändringar 60
8.3 Tidsaxel årlig lokalrevision 61
8.4 Lokalinvesteringsprocessen 62

Förord

God planering och framförhållning är en förutsättning för att det ska finnas nya lokaler färdigbyggda eller inhyrda till rätt tillfälle för att slippa tillfälliga dyra lösningar men ibland kan en tillfällig inhyrning under korta toppar vara den bästa lösningen.

En investering påverkar kommunens ekonomi under lång tid. Det är viktigt att se investeringarna långsiktigt. Det är verksamheten som ansvarar för att använda sina lokaler så effektivt som möjligt, att följa upp sina behov angående volym, kvalitet, nya målgrupper och samhällsförändringar.

1 Lokalresursarbetet

Lokalresursplanen ligger till grund för investeringsbudgeten och är första steget i kommunens investeringsprocess.

Kommunens verksamheter har under hösten 2025 arbetat med att identifiera behov av lokaler för sina målgrupper. Vid behov har lokalprojekt som funnits med i plan sedan tidigare reviderats. Verksamheternas samlade behov av lokaler och boenden utgör förvaltningens gemensamma förslag till lokalresursplan för perioden från 2026 till 2034. Lokalresursplanen redogör för såväl nyanskaffningar, ombyggnationer som avveckling av lokaler. Befolkningsprognosen för 2026 till 2034 har använts i framtagandet av planen.

Lokalplaneringsarbetet är uppbyggt i olika nivåer där de politiska budgetförslagen för investeringar arbetas fram i Personal och ekonomiutskottet vidare via Kommunstyrelsen för beslut av Kommunfullmäktige. Löpande rapportering och uppföljning av lokalinvesteringsprojekt sker till Allmänna utskottet.

2 Befolkningsprognos, förutsättningar och vision

I de senaste prognoserna syns effekterna av minskad invandring, minskat barnafödande och pandemieffekter som försvinner. Barnafödandet i Sverige har haft en nedåtgående trend under flera år. Inte sedan 2003 har det fötts färre barn i Sverige. Befolkningsstatistiken från 2024 visar på den lägsta befolkningsökningen under 2000-talet. I befolkningsprognosen från 2023 och 2024 minskade antalet invånare i Stenungsund för första gången sedan 1998, en minskning med åtta respektive elva personer, under 2025 ökade det med tre personer.

En utmaning med befolkningsprognoser är att de snabbt kan bli inaktuella när viktiga faktorer förändras. Vissa faktorer påverkas av den politik och lagar som styr landet, annat av omvärld och trender. Det är tydligt när man tittar på avvikelsen mellan de senaste årens prognoser. Till exempel har antalet barn i förskoleålder enligt prognos år 2031 minskat med 230 barn vilket motsvarar 13 förskoleavdelningar om man jämför prognosen från 2022 med prognosen från 2024.

Alla kommuner minskar inte utan det finns faktorer som påverkar val av bostadsort. Faktorer som välfungerande skolor, tillgång till arbete och/eller bra pendling, upplevd trygghet, möjlighet till god livskvalité som närhet till hav och natur och ett gott ”varumärke”. Människor tenderar också att flytta till en plats som de har en relation till.

Stenungsund har goda förutsättningar med ett rikt näringsliv med ca 3 000 företag verksamma i kommunen. Kommunens näringsliv präglas framför allt av en världsledande kemiindustri men det finns också stora marknader inom företagstjänster, byggtjänster och handel. Enligt Svenskt Näringslivs ranking för företagsklimat, rankades kommunen på plats 83 (av 290) år 2025. Ett positivt näringslivsklimat främjar tillväxt i befintliga företag och kan bidra till nyetableringar så fler arbetstillfällen skapas, vilket ger goda förutsättningar för befolkningstillväxt.

Kommunens geografiska läge skapar också goda möjligheter för arbetspendling till och från Stenungsund till såväl närliggande kommuner som till andra delar av Göteborgs- och Västra Götalandsregionen.

Under prognosperioden planeras för drygt 1 700 nya bostäder vilket ger förutsättningar för ökad inflyttning men andra faktorer som prisbild, ränteläge och möjlighet till att köpa hus på den befintliga marknaden (generationsväxlingar) påverkar också viljan och möjligheten att flytta.

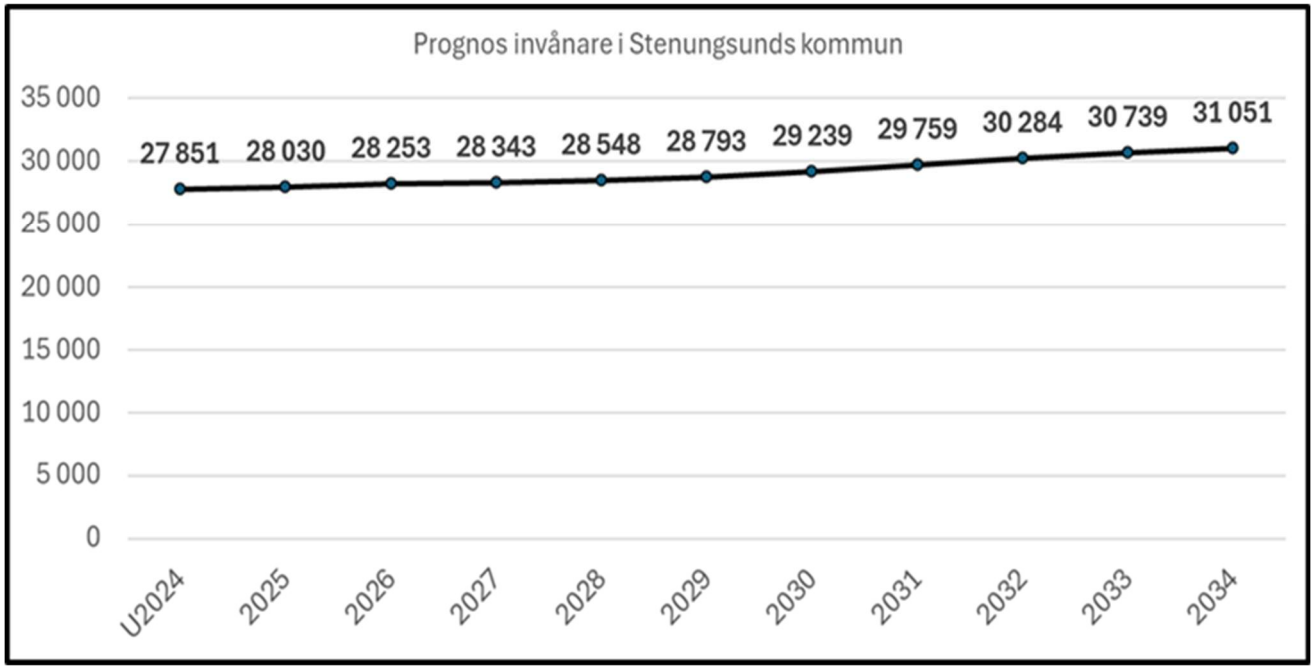
Byggande av nya bostäder under prognosperioden kommer huvudsakligen att ske i form av förtätningar och kompletteringar i Stenungsunds samhälle. Platser som bebyggs är bland annat CW Borgs väg, Hallerna och Hasselhöjden. Utanför centrala Stenungsund kommer nya bostäder att byggas i Spekeröd i anslutning till skolan, vid Näsområdet i Ödsmål och på Kvarnhöjden i Jörlanda.

Byggplaner Stenungsunds kommun	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	**Summa**
Småhus/parhus	14	6	4	21	19	40	52	53	48	38	295
Flerbostadshus	73	170	50	100	130	240	190	208	160	100	1421
Summa	**87**	**176**	**54**	**121**	**149**	**280**	**242**	**261**	**208**	**138**	**1716**

Byggprognos 2025-Planerad byggnation i kommunen under prognosperioden som ligger som underlag till befolkningsprognosen.

Ovan faktorer stämmer väl överens med kommunens vision om att det ska finnas attraktiva boendemiljöer nära hav och skog, med goda möjligheter till en aktiv fritid, att kommunen ska vara ett tryggt och levande samhälle med platser för möten och gemenskap, med bra förskolor och skolor samt god omsorg om de som har behov.

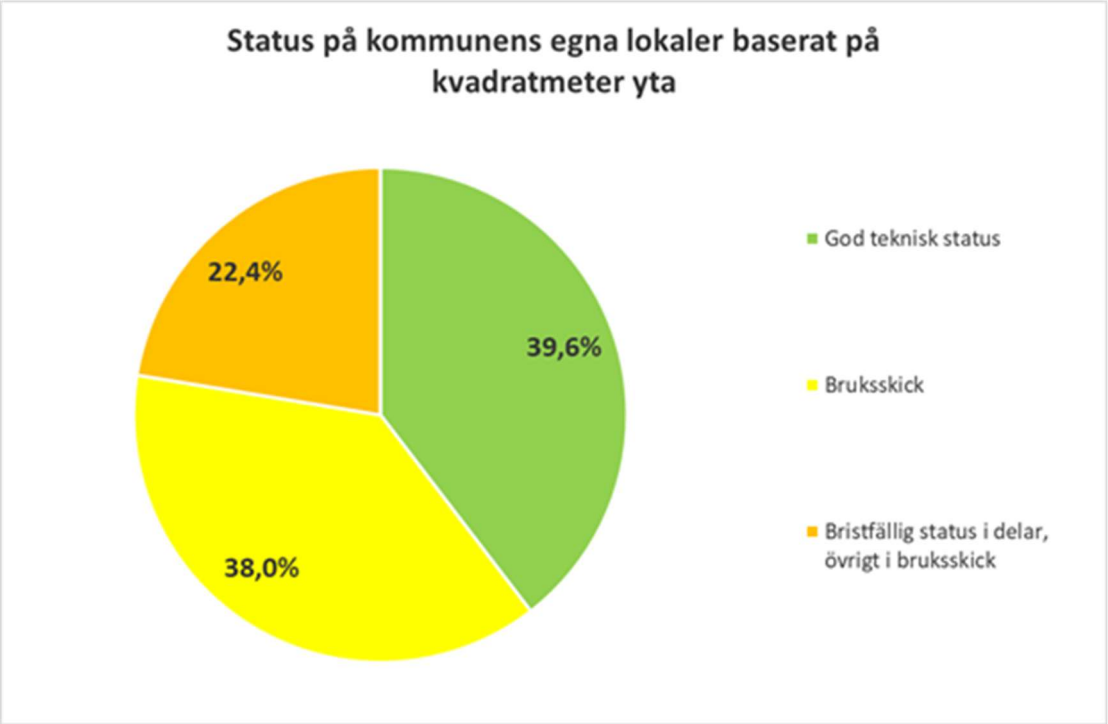
Kommunen har en vision om att vara 35 000 invånare till år 2035 vilket inte ser ut att nås. Prognostiserat antal invånare 2034 är cirka 31 000 personer och med ett tillägg baserat på den genomsnittliga tillväxten under perioden skulle det motsvara ca 31 400 invånare 2035.

3 Lokalbestånd

2025 disponerar Stenungsunds kommun ca 174 000 m² verksamhetslokaler, varav ca 153 000 m² ägs av kommunen. Totalt ca 80 lokaler (förutom exploaterings- och föreningslokaler).

Fastighetfunktionen ansvarar för kommunens lokaler samt ombesörjer inhyrning av externa lokaler.

Bedömning av kommunens egna verksamhetslokalers tekniska status. De lokaler som ingår i den orange sektionen avser bland annat; Nösnäsgymnasiet och delar av f.d. Stenungskolan.

4 Lokalbehov sektor utbildning

4.1 Förskolan

4.1.1 Förskolans förutsättningar

Kommunen ska enligt skollagen erbjuda barn som fyllt ett år plats i förskola. I den mån vårdnadshavare efterfrågar pedagogisk omsorg och omsorg vid obekväm arbetstid ska det erbjudas. Målet är att alla barn ska erbjudas plats på förskola före eller på önskat datum. Enligt lag ska en plats kunna erbjudas vid en förskoleenhet så nära barnets hem som möjligt och att skälig hänsyn ska tas till vårdnadshavares önskemål. Kommunen ska kunna erbjuda plats inom fyra månader från det att önskemålet anmälts. Barn som har föräldrar som är arbetssökande eller föräldralediga, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst 15 timmar i veckan. Barn ska även erbjudas förskola i andra fall om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling. Kommunen driver även öppen förskola om vilken föräldrar får information om på Barnavårdscentralen.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år har alla barn dessutom rätt till så kallad allmän förskola, det vill säga minst 525 avgiftsfria timmar per år i förskolan.

Barn som söker asyl har rätt till förskola på samma villkor som andra barn i Sverige.

Enligt Skolverkets Allmänna råd bör huvudmannen och rektor se till att förskolans lokaler och utemiljö är utvecklande, hälsosam och säker samt att huvudmannen i dialog med rektor anpassar personaltäthet samt storlek och sammansättning av barngrupperna till förutsättningarna som finns på varje förskoleenhet. Stenungsundskommun arbetar med en modell som kallas för hustal. Således eftersträvas lokaler som stödjer en organisation som arbetar med olika stora barngrupper.

484 754 barn i hela landet var inskrivna i kommunal förskola eller förskola som drivs i enskild regi 2024. Det är en minskning mot de 501 193 barn som var inskrivna 2023.

4.1.2 Stenungsunds förskolor

I Stenungsund kommun finns tolv förskolor som bedrivs i kommunal regi.

I kommunen finns även åtta enskilda förskolor och enskild pedagogisk omsorg vars verksamhet påverkas av befolkningsutvecklingen på samma sätt som den kommunala. Kommunen är skyldig att erbjuda plats till barn som berörs av eventuell avveckling av en enskild verksamhet. Det innebär att kommunen i så fall måste utöka sin verksamhet för att även kunna ta emot dessa barn.

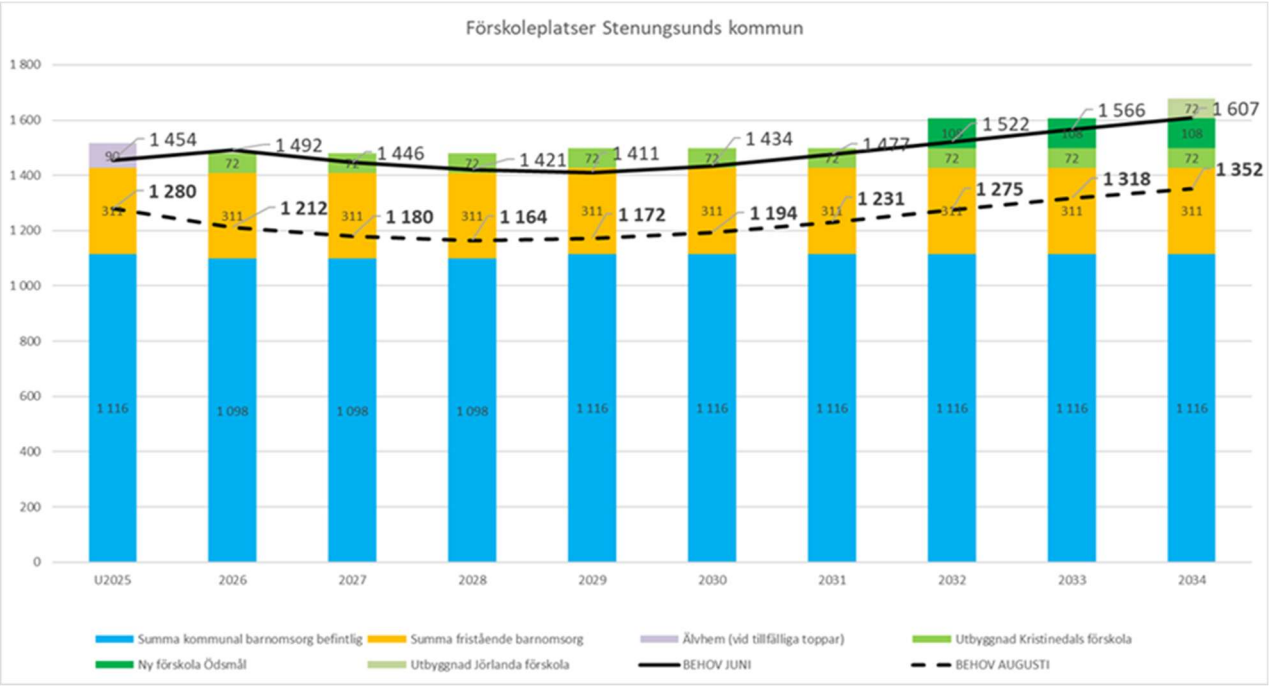
I kommunens lokalresursplan förutsätts att de enskilda verksamheterna fyller sina platser. Om de inte fyller sina platser ökar efterfrågan på kommunala platser i stället.

Ur verksamhetssynpunkt varierar lokalernas ändamålsenlighet. Nyare förskolor är ofta mer väldisponerade jämfört med äldre. Nästan samtliga äldre förskolor saknar helt eller delvis funktionella personalutrymmen för samtal, dokumentation och konferens. Vilken kapacitet lokalerna har är en sammanvägd bedömning utifrån yta, ventilation, kök och lokalernas utformning.

Den kommunala förskoleverksamhetens lokaler omfattar cirka 15 200 m².

Förskola	Maxantal barn	Antal avdelningar
Trollbackens förskola	72	4
Ekenäs förskola	72	4
Ucklums förskola	36	2
Bergsvägens förskola	90	5
Brudhammars förskola	180	10
Kristinedals förskola	144	8
Kyrkenorums förskola	144	8
Hallerna norra förskola	144	8
Spekeröds förskola	144	8
Anrås förskola	90	5
Getskärs förskola	72	4
Jörlanda förskola	72	4
Summa	**1 116**	**70**

Behov baserat på 87% av befolkningsprognos för barn 1–6 år.

Volymutveckling beräknas utifrån befolkningsprognos och efterfrågandegrad. I kommunen som helhet och när efterfrågan är som högst under våren efterfrågas plats för 87 procent av barn i förskoleåldern (ett till sex år). Hösten 2025 var efterfrågan ca tolv procent lägre än på våren. Att beläggningen är större på våren beror på att sexåringarna lämnar förskolan först på hösten när de börjar förskoleklass.

I slutet av 2024 finns 1 517 ordinarie platser varav 1 206 platser är kommunala och 311 fristående. I juni 2025 var det faktiska utfallet av inskrivna barn 1 454.

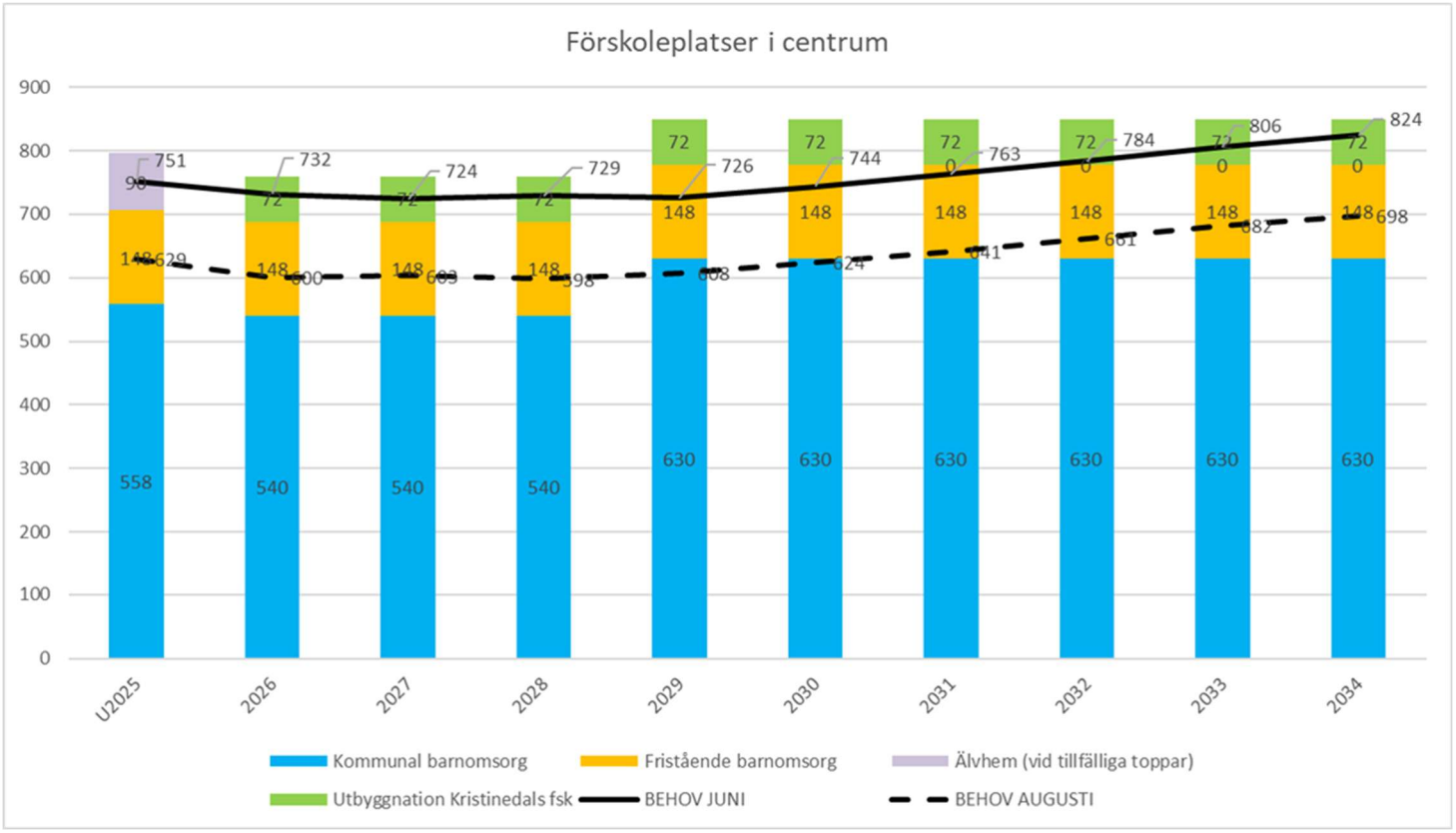
Vid slutet av prognosperioden 2034 beräknas behovet till ca 1 607 platser (när behovet är som störst på våren och efterfrågandegraden ligger på 87%). Enligt prognos medför det att behovet, när det är som störst i juni, ökar från 1 454 platser 2025 till 1 607 platser 2034. Det vill säga en behovsökning med 153 platser totalt i kommunen. Dock kommer behovet av platser i kommunen minska fram till 2029 innan prognosen visar på en uppgång igen. Att notera är dock att nyanlända barn i förskoleåldern inte ingår i prognosen. Balansen mellan efterfrågan och utbud ser olika ut per delområde.

Utfallet 2025 visar hur det såg ut i juni detta år. Tidigare år har det under kortare perioder, särskilt under senare delen av våren, uppstått mindre underskott av platser i kommunen och förskolan har då tvingats arbeta med överinskrivning. Så är dock inte fallet nu med minskade barnkullar.

Prognosen visar att det under prognosperioden med föreslagna utbyggnader kommer att finnas tillräckligt med förskoleplatser ur ett helkommunsperspektiv.

Observera att graferna för delområdena bygger på befolkningsprognosen men att utfallet påverkas av att vårdnadshavare kan välja förskola i annan kommundel.

4.1.3 Centrum

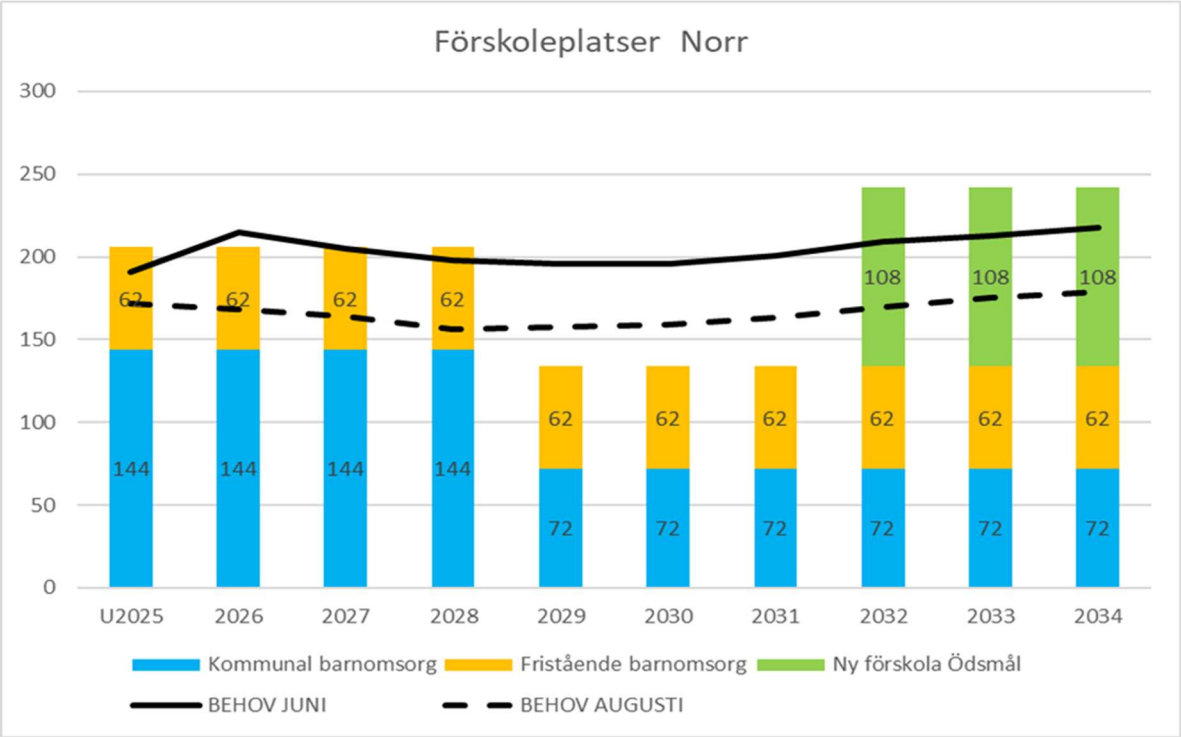
Analys och förslag

Behovet av förskoleplatser under våren när behovet är som störst ökar under prognosperioden från 2025 med 751 platser till 824 platser år 2034. Under hösten 2025 finns totalt 796 platser, 648 kommunala och 148 fristående.

I slutet av december 2025 var utbyggnaden av Kristinedals förskola klar. Utbyggnaden innefattar fyra avdelningar och med detta blir det ett tillskott av 72 platser. Älvhems förskola med plats för 90 barn som har använts under utbyggnaden tas nu ur bruk. Bergsvägens förskoleverksamhet föreslås omdirigeras till Kristinedals förskola fram till 2029 för att under denna period upplåta lokalerna till grundskolans verksamhet. Behovet av förskoleplatser i centrum kommer vara tillfredsställt hela prognosperioden.

Förvaltningen föreslår inga nya investeringar.

4.1.4 Norr

Analys och förslag

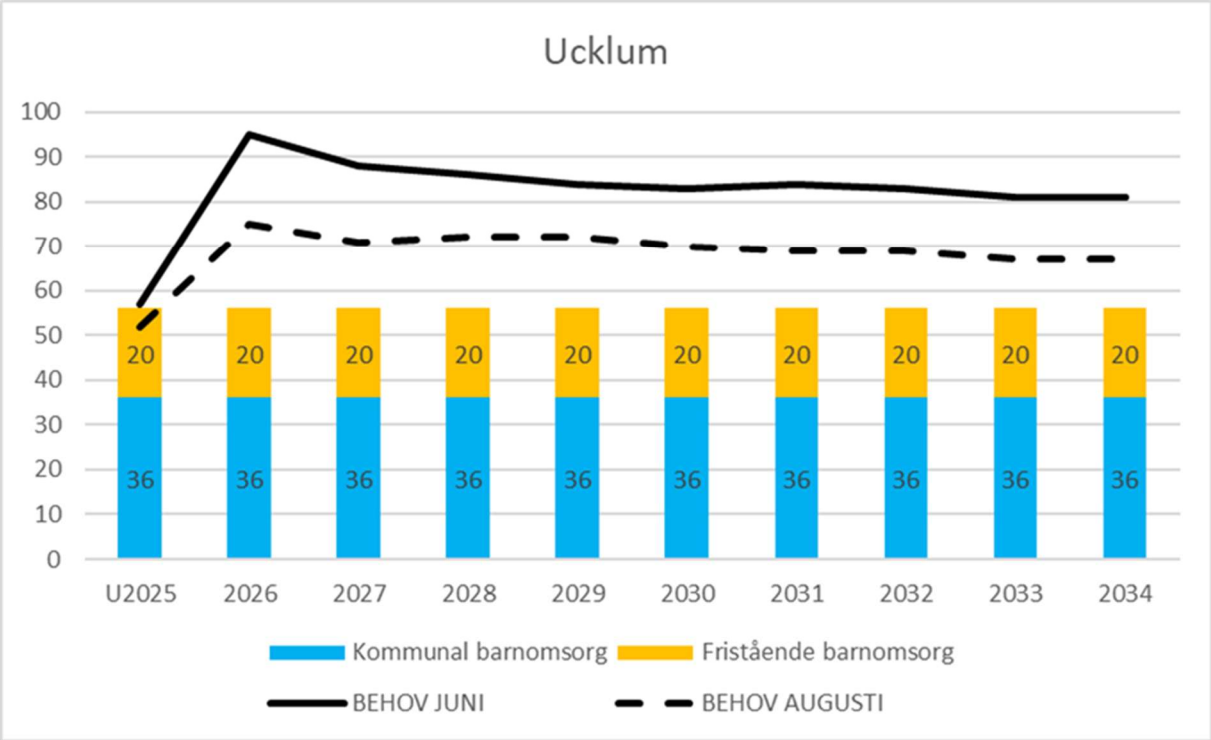
Behovet av förskoleplatser under våren när behovet är som störst ligger i princip konstant under prognosperioden, med undantag för en tillfällig topp under 2026 och en succesiv ökning från 2031. Behovsökningen från 2032 är avhängigt utbyggnad av Näsområdet som i detta nu detaljplaneras. I slutet av 2025 finns totalt 206 platser, 144 kommunala och 62 fristående.

Nybyggnation av en förskola med sex avdelningar (108 platser), där fyra avdelningar ersätter Ekenäs inhyrda förskola, planeras att stå klar till 2032. Tomt planeras för möjlig utbyggnad till en åttaavdelningsförskola för framtida behov. Behovet av förskoleplatser minskar i hela kommunen under prognosperioden och medför att förvaltningen avser att gå ur Ekenäs inhyrda lokal när avtalet går ut i slutet av 2028. Det finns en osäkerhet kring när detaljplanen för Näsområdet vinner laga kraft och sålunda också en osäkerhet när behovet av en ny förskola finns. Förskoleplatser finns i centrum.

Förvaltningen föreslår;

- *Ekenäs förskola stängs 2029 (72 platser)*
- *Ny förskola i Ödsmål klar 2032 (108 platser).*

4.1.5 Öster

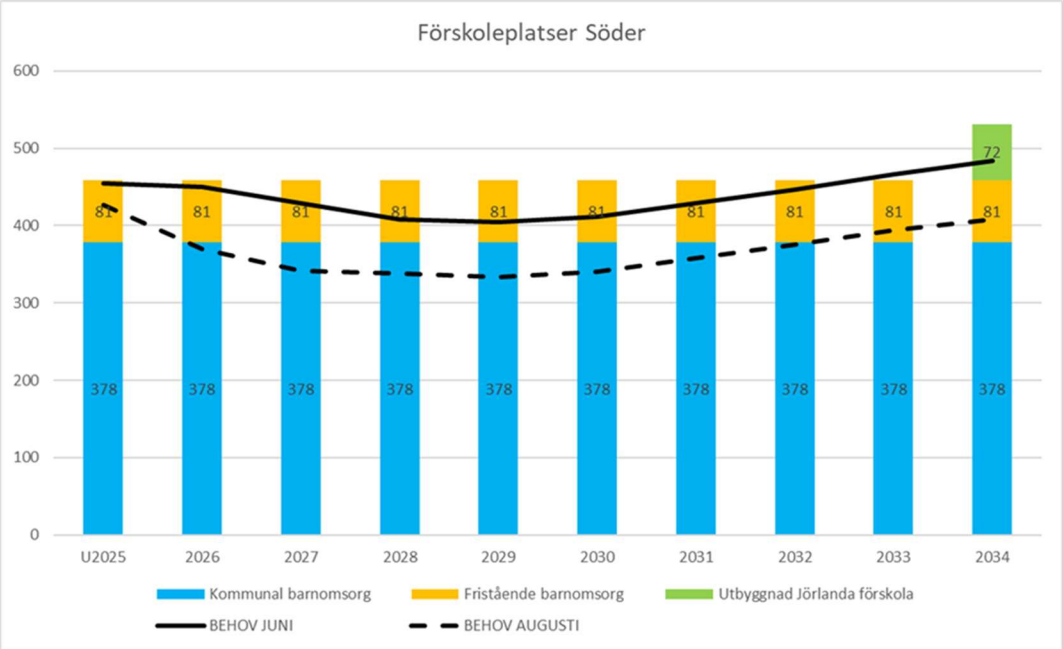
Analys och förslag

Behovet av förskoleplatser under våren när behovet är som störst ligger mellan 80-95 där behovet är störst i början av prognosperioden. I slutet av 2025 finns totalt 56 platser, 36 kommunala och 20 fristående.

Ett flertal vårdnadshavare som har äldre barn på skolor i olika kommundelar söker aktivt plats även för sina yngre barn på förskolan som ligger närmast denna skola. Detta för att slippa hämta och lämna på flera ställen, varför bedömningen är att befintligt antal platser är tillräckligt.

Förvaltningen föreslår inga nya investeringar.

4.1.6 Söder

Analys och förslag

Behovet av förskoleplatser under våren när behovet är som störst ökar under prognosperioden till ca 490 år 2034. I slutet av 2025 finns totalt 459 platser, 378 kommunala och 81 fristående.

Då osäkerhet kring ny detaljplan för området Kvarnhöjden föreligger, samtidigt som ett behov av platser i område söder kommer att finnas föreligger två alternativa lösningar. Ett alternativ är att bygga ut Jörlanda förskola med fyra avdelningar vilket genererar ett tillskott med 72 platser. Det andra alternativet är att bygga ny förskola på Kvarnhöjden där möjlighet finns för att bygga upp till åtta avdelningar, d.v.s. 144 platser. Söktrycket i söder behöver bevakas noga då en del vårdnadshavare i centrum föredrar att placera sina barn i en förskola i söder. Effekt av nybyggnationen på Hallerna norra och utbyggnaden av Kristinedals förskola torde minska söktrycket även i söder.

Förvaltningen föreslår;

- *Utbyggnad av Jörlanda förskola med fyra avdelningar alternativt nybyggnation i Kvarnhöjden till januari 2034.*

4.2 Grundskolan

Grundskolans och den anpassade grundskolans förutsättningar

Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola, förskoleklass, grundskola och den anpassade grundskolan kommer till stånd för alla som enligt Skollagen har rätt till respektive skolform och inte fullgör sin skolgång på annat sätt. Arbetet styrs av Kommunallagen och har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter enligt Skollagen. Skolan styrs även av ett flertal andra lagar däribland Arbetsmiljölagen, Diskrimineringslagen, Förvaltningslagen, Offentlighets- och Sekretesslagen men även internationella överenskommelser som Barnkonventionen och de mänskliga rättigheterna.
Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Den anpassade grundskolan ska ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Varje kommun ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grund- och grundsärskola. Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov.

Förskoleklassen är sedan höstterminen 2018 obligatorisk. Förskoleklassen ska stimulera elevers utveckling och lärande och förbereda dem för fortsatt utbildning. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Förskoleklassen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Trender i Sverige

Antalet elever i grundskolan fortsätter att minska. Läsåret 2024/2025 gick 1 104 629 elever inklusive förskoleklass i grundskolan, en minskning med 5 439 elever sedan föregående läsår. Majoriteten av grundskolans elever i Sverige går i kommunala skolor, ca 84 %. Däremot så ökar antalet elever som är placerade i den anpassade grundskolan från 16 015 läsåret 23/24 till 17 216 läsåret 24/25. Den tidigare grundsärskolan hade år 22/23 15 345 elever inskrivna. Tendensen är densamma i Stenungsunds kommun.

Stenungsunds grundskolor och den anpassade grundskolan

I Stenungsunds kommun finns elva kommunala grundskolenheter och en anpassad grundskola. Därutöver finns en fristående F-9 skola, Stenungsunds Montessoriskola.

Kapacitet och söktryck

I oktober 2025, läsåret 2025/26 är 3 291 elever inskrivna i kommunens grundskolor. Om man förutsätter att alla hemklassrum kan ta emot en full klass, för årskurs F-6 max 25 elever per klass, förutom Spekerödskolan där maxantalet är 22 elever per klass, och för årskurs 7-9 max 28 elever per klass, så skulle kapaciteten teoretiskt vara drygt 4 400. Kapaciteten påverkas också av andra faktorer som av t ex yta och ventilation, samt inte minst av organisation.

Siffrorna är framräknade utifrån att varje klassrum har maximalt antal barn per årskurs. I verkligheten varierar klasstorlekarna efter årskullarnas storlek. Exempelvis behöver en klass med 15 elever eller en klass med 25 elever båda ett klassrum.

Det betyder att trots att antalet elever ryms inom skolans kapacitet så kan det ändå bli brist på klassrum. Därför visas tabellen för respektive skola både avseende elevkapacitet och antal möjliga klasser.

Skola	Maxantal elever	Antal klassrum
Ekenässkolan F-6	350	14
Hallernaskolan F-6	350	14
Jörlandaskolan F-6	350	14
Kopperskolan F-6	425	17
Kristinedalskolan F-6	275	11
Kyrkenorumskolan F-6	350	14
Spekerödskolan F-6	308	14
Stora Högaskolan F-6	525	21
Hallernaskolan 7-9	504	18
Kristinedalskolan 7-9	252	9
Stora Högaskolan 7-9	420	15
Summa:	**4 109**	**161**

Ur verksamhetssynpunkt varierar lokalernas ändamålsenlighet. Nyare skolenheter är ofta mer väldisponerade och anpassade utifrån gällande styrdokument jämfört med äldre skolenheter. Skolorna är efter de senaste årens ombyggnationer allt mer likvärdiga och anpassade efter dagens standard. Fritidshemmen saknar i stort sett egna lokaler utan samutnyttjar rum med skolan.

Från 2025 till 2034 kommer elevantalet fluktuera men endast marginellt (se tabell nedan).

	SCB	Prognosår								
Ålder	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
6	363	315	354	343	331	316	317	324	329	335	344
7	312	366	320	357	347	337	324	326	332	337	342
8	353	315	368	323	359	351	342	330	332	337	342
9	341	355	318	369	326	362	355	347	335	337	341
10	376	344	358	321	372	330	367	361	353	341	341
11	355	379	348	361	326	376	337	373	367	359	347
12	363	360	384	353	366	333	384	346	381	375	366
13	341	368	365	388	359	372	342	392	354	389	382
14	387	346	373	369	393	365	380	350	399	362	395
15	380	390	351	376	374	397	372	387	358	405	368
Totalsumma	3 571	3 536	3 539	3 559	3 553	3 538	3 521	3 534	3 541	3 578	3 568

Nyanlända barn och elever finns inte med i befolkningsprognosen, vilket innebär att fler elever kan komma att vistas i verksamheten än prognosen anger. Prognosen för antalet

nyanlända och asylsökande i grundskoleålder är mycket svår att förutse på lång sikt då påverkansfaktorerna är många.

I maj 2020 beslutade Kommunstyrelsen om nya riktlinjer för skolplacering i förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Därmed upphörde tidigare turordningsregler för skolplacering. Det innebär att kommunen i första hand ska utgå från vårdnadshavares önskemål när en elev ges en plats vid en skola. Men vårdnadshavares önskemål får inte gå ut över ett annat barns rätt till placering vid en skolenhet nära hemmet (närhetsprincipen). När platserna på en skola inte räcker till alla sökanden är det kommunen som bedömer vilka elever som har rätt till en plats på skolan. Hur många elever som får plats vid varje skolenhet bestäms av kommunen.

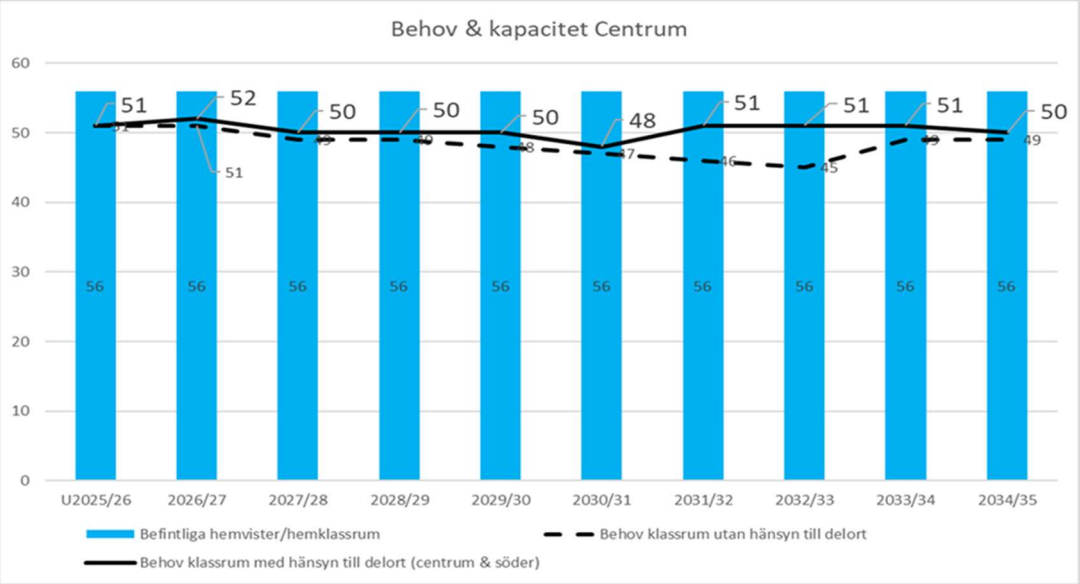
Skolval görs av vårdnadshavare till elever som är folkbokförda i Stenungsunds kommun. Val av skolenhet görs till förskoleklass, vid övergång till ny skolenhet i årskurs 7, vid önskemål om skolbyte och vid inflyttning till kommunen.

För varje skola har ett maxantal elever per årskurs och skola fastställts. Det betyder att när en årskurs är full så hänvisas eleven till en annan skola. Elever har alltid rätt att gå kvar på den skolenheten som de går på oavsett om någon annan flyttar in som bor närmare skolan. Skolskjutslinjerna kan innebära undantag från närhetsprincipen med hänvisning till ekonomiska och organisatoriska skäl.

När den skola eleven sökt är full hänvisas hen till den skola som har plats och som ligger närmast elevens folkbokförda adress.

I prognosarbetet har F-6 skolorna delats upp utifrån befolkningsprognosens delområden.

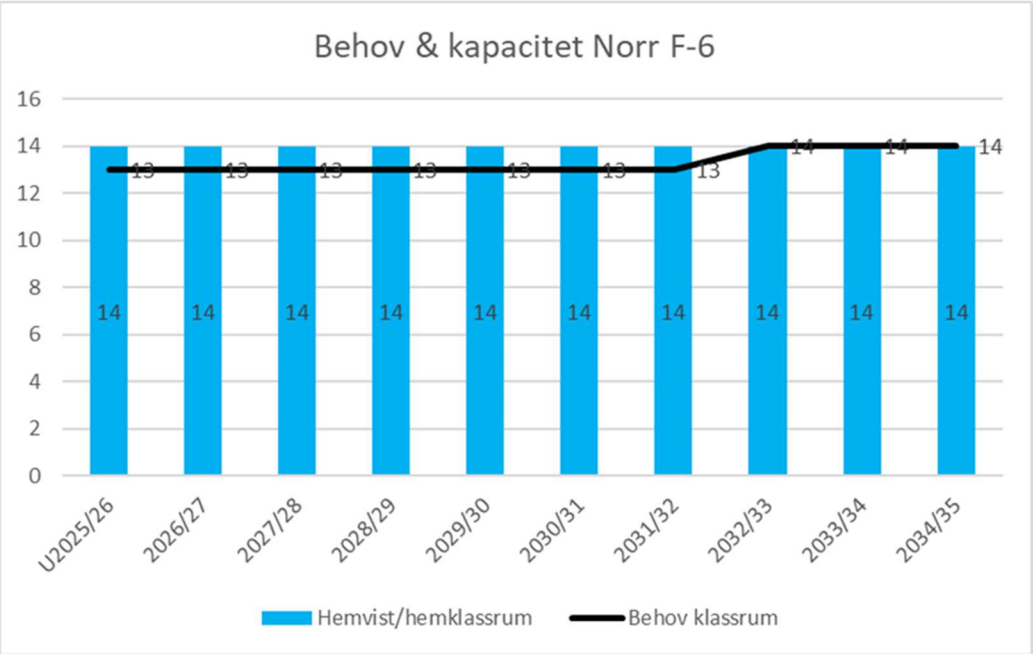
4.2.1 Centrum F-6

Analys och förslag

Till området centrum hör F-6 skolorna Kopperskolan, Kristinedalskolan, Kyrkenorumskolan och Hallernaskolan. När elever inte längre hör till ett specifikt upptagningsområde utan kan hänvisas till närliggande skola finns kapacitet för den prognostiserade elevmängden i centrum under hela prognosperioden.
En osäkerhet som föreligger är behoven för den anpassade grundskolan som påverkar antalet tillgängliga klassrum på Kristinedalskolan. Tendensen är att behovet av plats för den anpassade grundskolan ökar i riket och så också i Stenungsunds kommun.
Enheten för flerspråkighet huserar också på Kristinedalskolan vilket ger en trångboddhet framför allt i fråga om arbetsrum. Bristen på arbetsrum gäller också för den anpassade grundskolans personal. Under sommaren 2026 kommer den modul som finns på Kristinedalskolan avetableras. Samtidigt frigörs utrymme på Bergsvägens förskola då verksamheten där föreslås omdirigeras till Kristinedals förskola fram till 2029.

4.2.2 Norr F-6

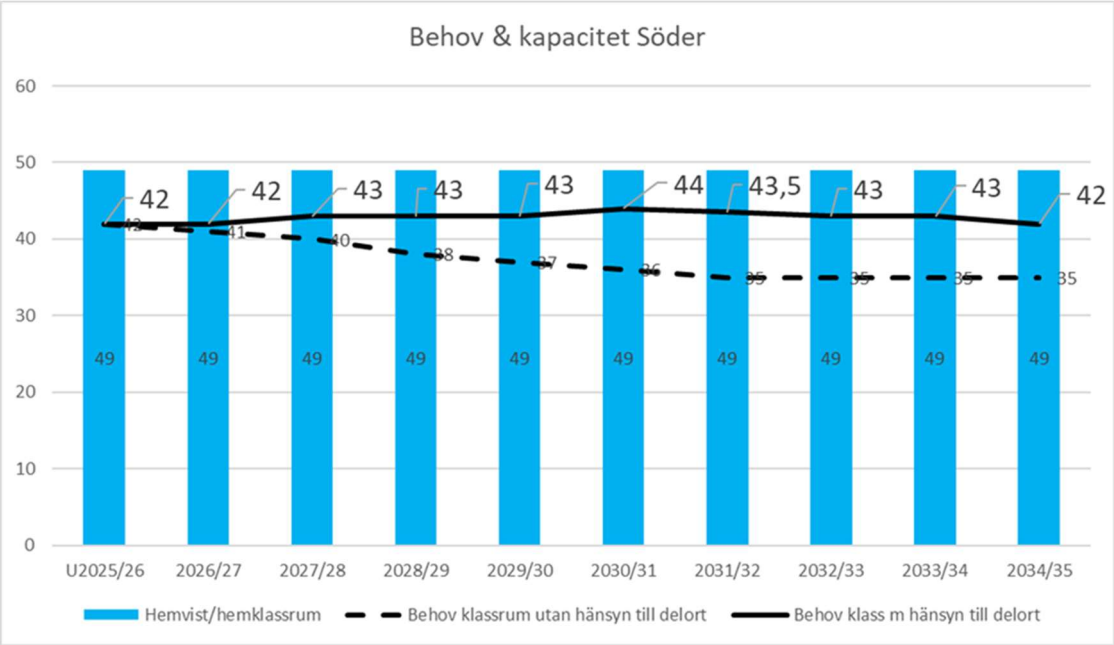
Analys och förslag

Skolan beräknas ha tillräcklig kapacitet för den prognostiserade elevmängden i området under hela prognosperioden. Då kapaciteten ständigt balanserar mot behovet kommer nya klassrum att behöva byggas även om en utbyggnad av Näsområdet inte kommer till stånd. Det råder i dagsläget en osäkerhet kring hur många nya klassrum som behövs.

Förvaltningen föreslår

- *Tillbyggnad av nya klassrum, klart 2032.*

4.2.3 Söder F-6

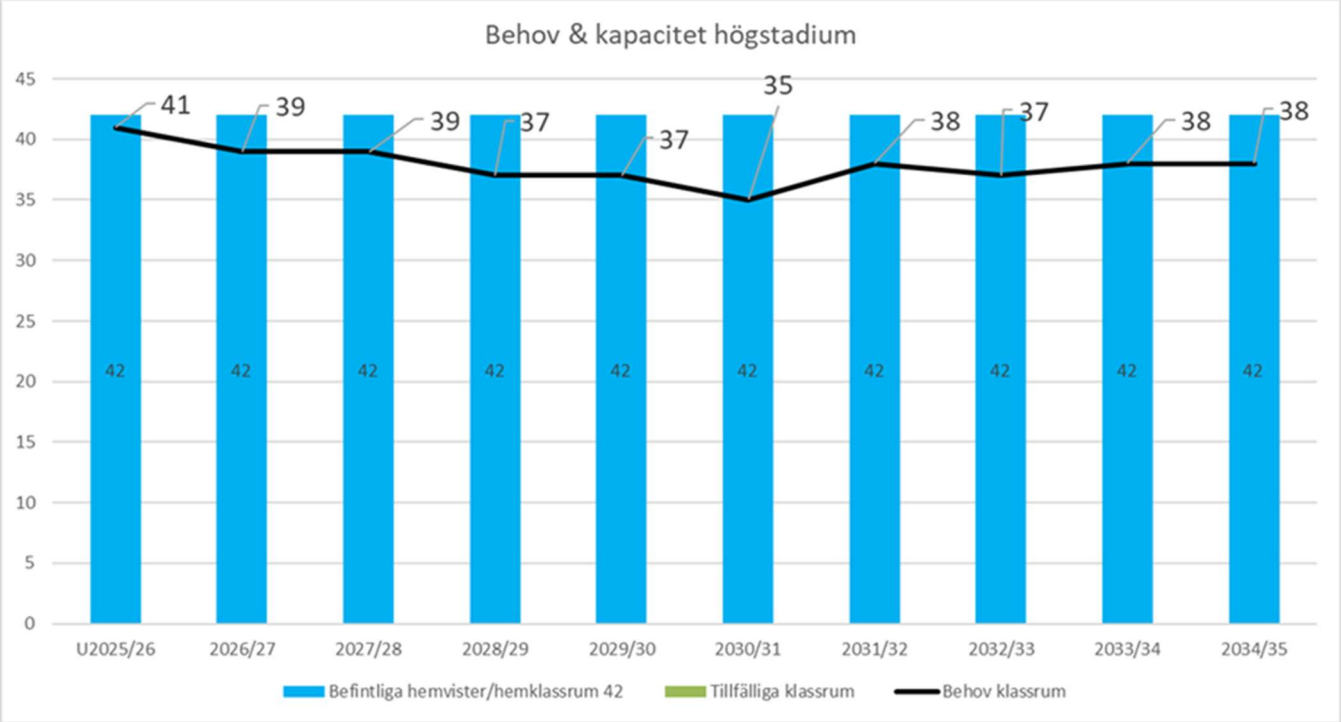

Analys och förslag

När elever inte längre hör till ett specifikt upptagningsområde utan kan hänvisas till närliggande skola finns kapacitet för den prognostiserade elevmängden i söder under hela prognosperioden. I och med till- och ombyggnationen av Jörlandaskolan så finns det tillräckligt antal klassrum, specialsalar och kapacitet i matsalen för hela prognosperioden.

Förvaltningen föreslår inga nya investeringar

4.2.4 Högstadieskolorna

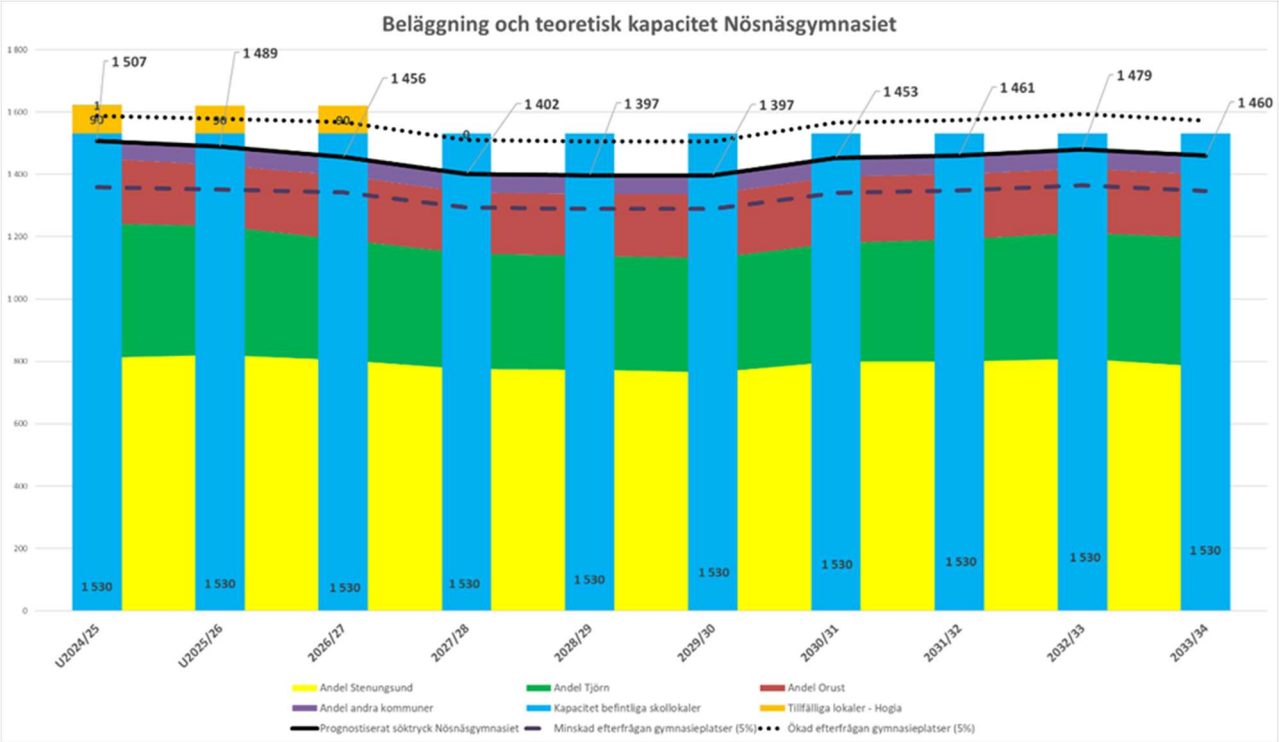
Analys och förslag

Söktrycksprognosen visar på ett relativt stabilt antal högstadieelever över prognosperioden. Antalet klasser varierar med årskullarnas storlek och inte bara mängden elever. I dag finns tre högstadieskolor i kommunal regi. Hallernaskolan med plats för 18 klasser, Stora Högaskolan med plats för 15 klasser och Kristinedalskolan med plats för 9 klasser. Det finns också en fristående skola med högstadium (en parallell).

4.3 Gymnasieskolan

Gymnasieskolans förutsättningar

Antalet elever varierar med antalet ungdomar i gymnasieålder. Antalet elever fortsätter att öka men i mindre utsträckning. Läsåret 2024/25 var 371 813 elever inskrivna i gymnasieskolan i landet. Av dessa gick 223 737 elever något av de högskoleförberedande programmen, 110 657 elever gick på ett yrkesprogram och 37 419 elever gick på introduktionsprogrammet. Nösnäsgymnasiet har ca 1 500 inskrivna elever höstterminen 2025. Enligt gymnasiets söktrycksprognos kommer denna sjunka något under prognosperioden.

Gymnasiets lokaler

Gymnasiet disponerar sammanlagt cirka 23 800 m2. Verksamheten bedrivs i huvudsak i Nösnäsgymnasiets lokaler som ägs av kommunen. Gymnasiet bedriver därutöver undervisning i Stenungsund Arena, i en inköpt modul och i inhyrda lokaler i Wallhamn för lackering och karosseriutbildning, samt inhyrda lokaler i Hogia.

Lokaler teoretiska	HT24/VT25	HT25/VT26	HT26/VT27	HT27/VT28	HT28/VT29	HT29/VT30	HT30/VT31	HT31/VT32	HT32/VT33	HT33/VT34
IB kapacitet årets början	1530	1530	1530	1530	1530	1530	1530	1530	1530	1530
Summa kapacitet teoretiska lokaler	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***
Inhyrning Hogia	90	90	90							
Summa total kapacitet teoretiska lokaler	***1620***	***1620***	***1620***	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***	***1530***

Analys och förslag

De senaste åren har en förtätning av skolan skett för att optimera ytanvändandet. Gymnasieskolans behov av lokaler har också förändrats över tid. Fler utrymmen har tagits i anspråk till arbetsrum då lärarna arbetar i skolans lokaler i större utsträckning än tidigare. Mer studiehandledning, anpassad gymnasieskola och särskilda lokalbehov för introduktionsprogrammet har tillkommit. Lokalutnyttjandet av teorisalarna ligger enligt gymnasiet på över 80 % och skolan har behov av fler klassrum, särskilt för att kunna möta det ökade söktrycket, men också för att kunna få ihop de olika parametrar som behöver tas hänsyn till vid schemaläggningen.

Det har tidigare diskuterats huruvida man kan förlänga skoldagen för att utnyttja undervisningslokalerna bättre. Det har dock visat sig mycket svårt att kunna påverka skolskjutstiderna. Många elever åker långt och busstransporterna samordnas ibland även med grundskolan. Även linjetrafiken skulle påverkas av en förändring. Skolan strävar också efter en sammanhållen skoldag med så få håltimmar som möjligt vilket kräver att det finns tillgängliga salar.

För att få plats har gymnasiet hyrt in sig i del av Hogias lokaler. Detta råder inte bara bot på gymnasiets tillfälliga platsbehov utan skapar ytterligare incitament för det samarbete som redan sker mellan Teknikcollege och Hogia. Dock så finns det rent logistiska problem med denna lösning varför förslag har funnits på att bygga om E-plan med gamla restaurangskolans kök och lektionssalar för att tillskapa mer platser på själva skolan. Utifrån nya förutsättningar beroende på förändringar inom gymnasieutbildningen nationellt och planer på att åter starta upp restaurang- och livsmedelsprogram så behövs ombyggnation istället på D-plan för att bättre kunna nyttja lokalytorna. Inhyrningen på Hogia kommer att fortlöpa till dess att ombyggnationen är klar inför läsåret 2026/27.

Beslutade investeringar;

- *Ombyggnation för att tillskapa fler klassrum på D-plan.*

Förvaltningen föreslår;

- *Avveckla utbildningslokal Hogia, Ht 2027*

4.4 Kompetens & utveckling

4.4.1 Vuxenutbildningen

Verksamheten bedrivs på Hasselbacken och har ett brett utbud av utbildningar; studier för vuxna på grundskole- och gymnasienivå, svenska för invandrare (SFI), särskild utbildning för vuxna (Särvux) samt högskoleutbildningar. Verksamheten bedriver YH utbildning i lokaler på Röda Nyborg.

4.4.2 Arbetsmarknadsenheten (AME) och Enheten för nyanlända (EFN)

Den administrativa verksamheten bedrivs från och med oktober 2025 i kommunhuset. Det praktiska utförandet sker på Gesällgatan 2, samt på Åbacka Trädgård i samarbete med IFO.

Utbildningslokaler och behov

Tabellen nedan visar antal pågående utbildningar och omfattning. Det totala antalet elever minskar från 1 275 år 24/25 till 614 år 25/26. Antalet helårsekvivalenter[1] var läsåret 24/25 636 medan antalet minskade läsåret 25/26 till 353.

2025/2026			
Utbildning	**Antal elever**	**% av helårsplats**	**Helårs ekvivalent**
Grund/Gymn utb	334	50	167
			0
Omvårdnad, heltid/deltid	30	100	30
			0
SFI	182	0	91
Yrkesutbildning	17	100	17
Yrkeshögskola	47	100	47
Särvux	0	20	0
Högskoleutbildning	4	20	0,8
			0
Uppdragsutbildning	0	10	0
Summa	**614**		**352,8**

[1] Helårsekvivalent är elevantal omräknat till motsvarande antal heltidsstuderande

Analys och förslag

Då antalet elever varierar mycket över tid, flera utbildningar sker på deltid och nya kurser startar med kort varsel så är det svårt att göra en långsiktig prognos för Vuxenutbildningen och SFI. Antalet elever minskar på kort sikt men kommer att öka igen, eftersom verksamheten arbetar med att öka upp antalet utbildningar. Minskningen i år beror främst på att utbildningar har lagts ned.

I dagsläget hyrs endast lokaler på Hasselbacken för vuxenutbildningen. AME:s administration har under hösten flyttat ut från Strandvägen till kommunhuset och från den siste december 2025 hyrs inte längre lokalen i Munkeröd in. Som komplement till Hasselbacken kommer utbildningar fortsätta bedrivas i Röda Nyborg. En problematik är att lokalerna på Hasselbacken inte är anpassade för verksamheten och att dessa är i behov av omfattande renovering om det ska bedrivas verksamhet där över tid. Dessutom kommer tomten utanför Hasselbacken där verksamheten bedrivs på sikt säljas vilket innebär att parkeringsplatser kopplade till verksamheten försvinner.
På sikt ser verksamheten ett behov av nya lokaler. Övre delen av Stenungskolans fastighet, d.v.s. byggnaderna A, B och F är en bra plats att bedriva verksamheten på sett till lokalernas utformning och de goda kommunikationsmöjligheter som finns för studenter och personal. Under det pågående arbetet med centrumutvecklingen bör det beaktas.

Verksamheten Kompetens och Utveckling har fått förstärkt ram för att kunna utöka projekt med likande upplägg som ”Odla svenska”. Idag bedrivs detta projekt på Åbacka i Ödsmål. Dessa lokaler är slitna, det stora växthuset behöver rivas då det utgör en säkerhetsrisk. Åbacka samnyttjas med IFO och del av deras verksamhet. Förslag finns på att flytta båda verksamheterna till Mariagården. Det finns då ett behov av investeringar i form av växthus och personalutrymmen m.m. Mariagården är byggnadsminnesmärkt och detta behöver beaktas vid nybyggnationer.

Förvaltningen föreslår

- *Renovering och ombyggnation av Stenungskolans byggnader A, B och F för att anpassas till vuxenutbildningens behov, klart 2028.*
- *Lämna befintliga lokaler på Hasselbackevägen 2028.*
- *Växthus och byggnad för personalutrymme m.m. på Mariagården, klart 2028.*
- *Åbacka avvecklas 2028*

4.5 Kultur och fritid

Verksamheter
Kultur och fritid bedriver kulturverksamhet för barn och ungdomar såväl som för vuxna. Verksamheten ansvarar för biblioteksverksamheten, kulturskolan, ungdomsverksamheten och föreningsservice. Inom verksamheten finns också enheten park och natur.

4.5.1 Kulturhuset Fregatten

I Kulturhuset finns bland annat bibliotek, konsthall, turistinformation, café, Bio Fregatten, konferensverksamhet, kulturskola, ungdomsverksamhet och Molekylverkstan. Under hela året erbjuds kulturarrangemang, evenemang och utställningar för alla åldrar.

Tidigare år har arbete gjorts för att skapa ett kulturhus som en trygg mötesplats och som välkomnar många olika målgrupper. Bland annat har investeringar genomförts för att utveckla möjligheter till scenframträdanden i foajén, en gemensam välkomst- och informationsdisk har installerats samt en ny välkomnande öppning till konsthallen.

Kulturskolan använder idag lokaler i Kulturhusets källare. Dessa lokaler byggdes ursprungligen för att inrymma radiostation och är inte anpassade till dagens verksamhet. En möjlighet är att använda Hallerna högstadieskolas nedre plan för Kulturskolans olika aktiviteter efter skoltid. Skolan är byggd för att olika verksamheter ska kunna finnas i lokalerna. Dock så innebär det en del logistiska problem för såväl personal som elever.

4.5.2 Befintliga idrottshallar

Verksamheten ansvarar för kommunikationen med idrottsklubbarna samt bokning av alla idrottshallar utom simhallen.

Av matrisen nedan framgår vilka anläggningar som hyrs ut via kommunen år 2025. Samtliga anläggningar ägs av kommunen, med undantag av sporthallen i Stora Höga. Den höga beläggningsgraden i de största hallarna innebär brist på bokningsbar tid främst för match. Behovet av mer bokningsbar tid är störst bland barn och ungdomar upp till 17 år. Nästan samtliga ungdomsmatcher spelas på helgerna då det är långa resvägar inom distriktet som inte kan förläggas till vardagskvällar.

De minsta hallarna hyrs inte ut i någon större utsträckning då de är för små för att vara ändamålsenliga och inte går att utnyttja för matchspel.

Typ av anläggning	Antal anläggningar
Idrottshall/Bollhall/Sporthall - *Fullmått 20*40 meter. Godkänd för matchspel. **	5
Mindre idrottshall ** *- Cirka hälften av fullmått. Ej godkänd för matchspel.*	2
Gymnastiksal - *Mellan 16x10 och 20x10. **** *Ej godkänd för matchspel*	5
Ishall	1

*) Stenungsund Arena, Spekerödsskola, Stora Höga Arena, Kyrkenorumsidrottshall,Hallernaskolans idrottshall

**) Kristinedals idrottshall, Stora Höga Idrottshall

*** Ekenäs-, Jörlanda-, Kopper-,Kristinedal-, samt Ucklumsskolans gymnastiksalar

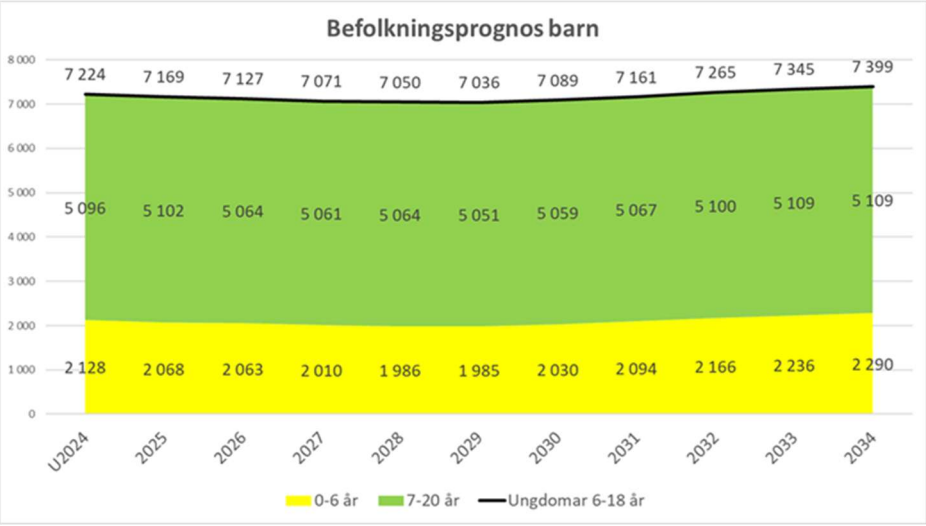
4.5.3 Föreningslokaler

Verksamheten ansvar också för uthyrning av kommunägda föreningslokaler och har dialog med föreningslivet om deras behov av lokaler.

4.5.4 Anläggning

Verksamheten förvaltar kommunens idrottsanläggningar, simhall, ishall, friluftsbad samt vandringsleder/naturstigar. Enheten har också ansvar för skötseln av kommunens idrottshallar utanför skoltid.

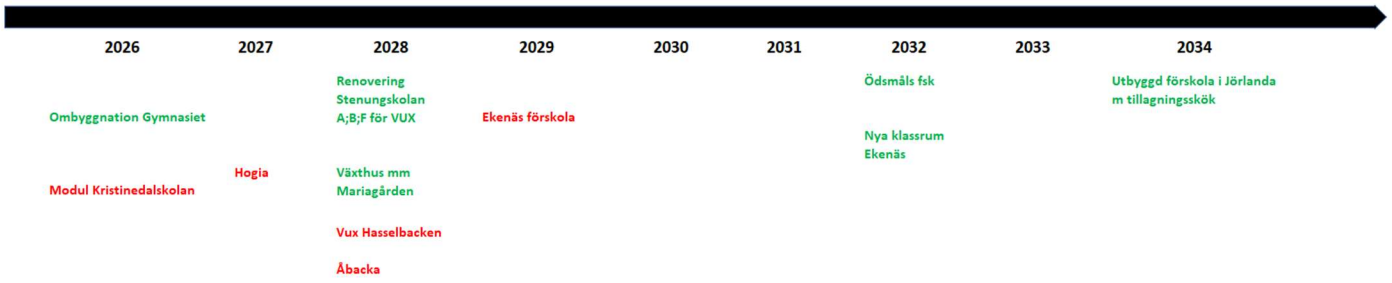
Målgruppen för anläggning är alla boende i Stenungsunds kommun med prioritet för barn och ungdomar mellan 7 och 20 år. Från den 31 december 2024 till 2034 beräknas gruppen 7-20 år öka med 175 personer.

4.5.5 Park och natur

Park och natur utgår idag från Stenungsund Arena. I anslutning till denna förvaras större delen av maskinparken i ett industritält om ca 200 m². Utöver det finns förrådsutrymme utspridda i tätorten. Det finns ett behov av att samla verksamheten på en central plats så att inventarier och personal enkelt kan nyttjas på ett mer resurseffektivt och säkert sätt. Behov finns av garage, spolplatta, verkstad, omklädningsrum, pausrum, plats utomhus för parkering och depå av material mm.

4.6 Tidsaxel lokalförändringar sektor utbildning

5 Lokalbehov sektor socialtjänst

5.1 Socialtjänsten allmänt

Befolkningsprognosen visar på en ökning med cirka 3 200 personer under prognosperioden, varav ca 1 250 är i gruppen 65 år och äldre. En ökad befolkningsmängd innebär en ökning av personer som behöver stöd av socialtjänsten, men det är ingen linjär koppling mellan befolkningsprognos och de insatser som utförs inom sektor socialtjänst. Kopplingen till befolkningsprognosen är starkast för de verksamheter som samlas under vård- och omsorg.

Ökad brukarvolym ger behov av fler lokaler för både brukare och administrativ personal. Behovet av kontorsplatser ses över tillsammans med behovet av kontorsplatser för övrig administrativ personal.

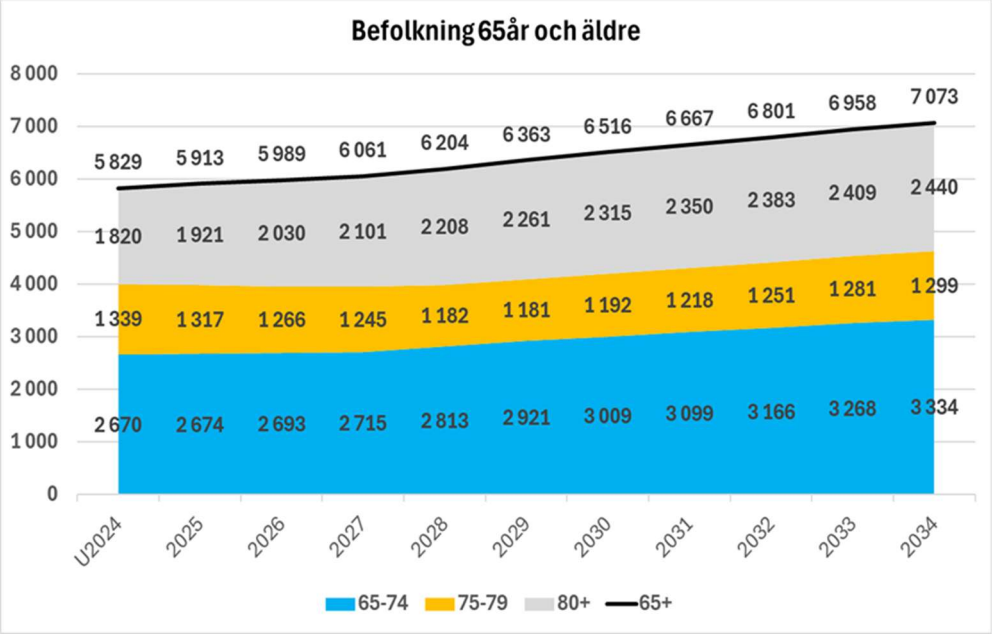
5.2 Äldrevård

5.2.1 Befolkningsutveckling och andra påverkansfaktorer för behov av omsorgsplats

Antalet äldre invånare prognostiseras att öka i förhållande till total folkmängd både i Stenungsund och på nationell nivå.

2024 var andelen 80+ 6,4% av landets befolkning och beräknas vara 7,9% 2034, en ökning med ca 174 000 personer.

I Stenungsund beräknas andelen 80+ öka från 6,5% (2024) till 7,9 (2034), en ökning med cirka 620 personer. Gruppen 65–74 ökar med ca 660 personer och gruppen 75–79 minskar med ca 40 personer. Totalt en ökning med ca 1 240 personer.

Antalet omsorgsplatser som behövs styrs inte av ålder utan av omvårdnadsbehov. Däremot finns en koppling mellan ökad ålder och ökade behov av stöd och hjälp. Förutom demografiska förändringar i gruppen äldre påverkas behovet av särskilda boendeplatser av andra faktorer som;

- ✓ Befolkningens möjlighet till bättre hälsa genom läkemedel, operationer och hjälpmedel.
- ✓ Möjlighet till användning av tjänster som ersätter/kompletterar insatser ex hushållsnära tjänster med RUT-avdrag.
- ✓ Utveckling och användning av välfärdsteknik.
- ✓ Tillgång till alternativa tillgängliga bostäder och boendeformer såsom trygghetsboenden.
- ✓ Hushållens sammansättning (ensamboende eller tillsammans med andra).
- ✓ Möjlighet till förebyggande insatser som möjliggör för de som önskar att bo kvar i hemmet.
- ✓ Tillgång till hemtjänst.
- ✓ Förändringar i lagstiftningen.
- ✓ Sjukvårdens rutiner och omställning till nära vård.

5.2.2 Särskilda boende för äldre (SÄBO)

Verksamheterna inom vård- och äldreomsorgen är i hög grad lagstyrda. Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd. De krav som ställs i framför allt socialtjänstlagen har stor betydelse för planering och utformning av byggnaderna.

När kommunernas socialtjänst beslutat om bistånd till enskilda ska beslutet verkställas direkt (inom max tre månader). Om en kommun inte verkställer ett beslutat bistånd inom skälig tid kan en förvaltningsdomstol döma ut en sanktionsavgift (särskild avgift).

Särskilt boende erbjuds personer som har så stora vård- och omsorgsbehov att de inte längre klarar att bo hemma. För den som har beviljats boende i särskild boendeform ska det ingå möjlighet att sammanbo med make, maka eller sambo.

Förutom lägenheter för brukarna finns behov av utökning av kontor och konferenslokal till personalen då de idag sitter väldigt trångt. När produktionsköket på Tallåsen flyttas kommer de gamla kökslokalerna byggas om för dessa ändamål.

Kommunens omsorgsboenden	Demens	Omvårdnad	Geropsykiatrik	Summa SÄBO platser	Korttidsplatser	Växelboende	Totalt antal lägenheter för omsorgsboende
Tallåsen	82	30	18	130			130
Pressaregården		20		20			20
Lövberga	66	18		84	20		104
Summa	**148**	**68**	**18**	**234**	**20**		**254**

5.2.2.1 Metod för framtagande av prognos

Antalet äldre ökar kraftigt samtidigt som andelen äldre med insatser har minskat över tid vilket bland annat tillskrivs ökad medellivslängd, bättre hälsa, mer hjälpande medicinsk- och teknisk utrustning samt tillgång till trygghetsbostäder.

SKR har gjort en fördjupad nationell analys av äldreomsorgsbehoven för hemtjänst och SÄBO som visar hur behoven utvecklats de senaste tio åren samt hur behoven beräknas öka de tio kommande åren. I prognosen redovisas tre scenarios;

Scenario A – Utgår från att nyttjandet av äldreomsorg i olika åldersgrupper fortsätter som i dag.

Scenario B – Utgår från att äldreomsorgsbehoven skjuts fram i takt med att medellivslängden ökar.

Scenario C – Tar även hänsyn till att behoven har hållits tillbaka mer än vad ökningen av medellivslängden förklarar, och att detta fortsätter framöver, i samma takt som under de senaste åren.

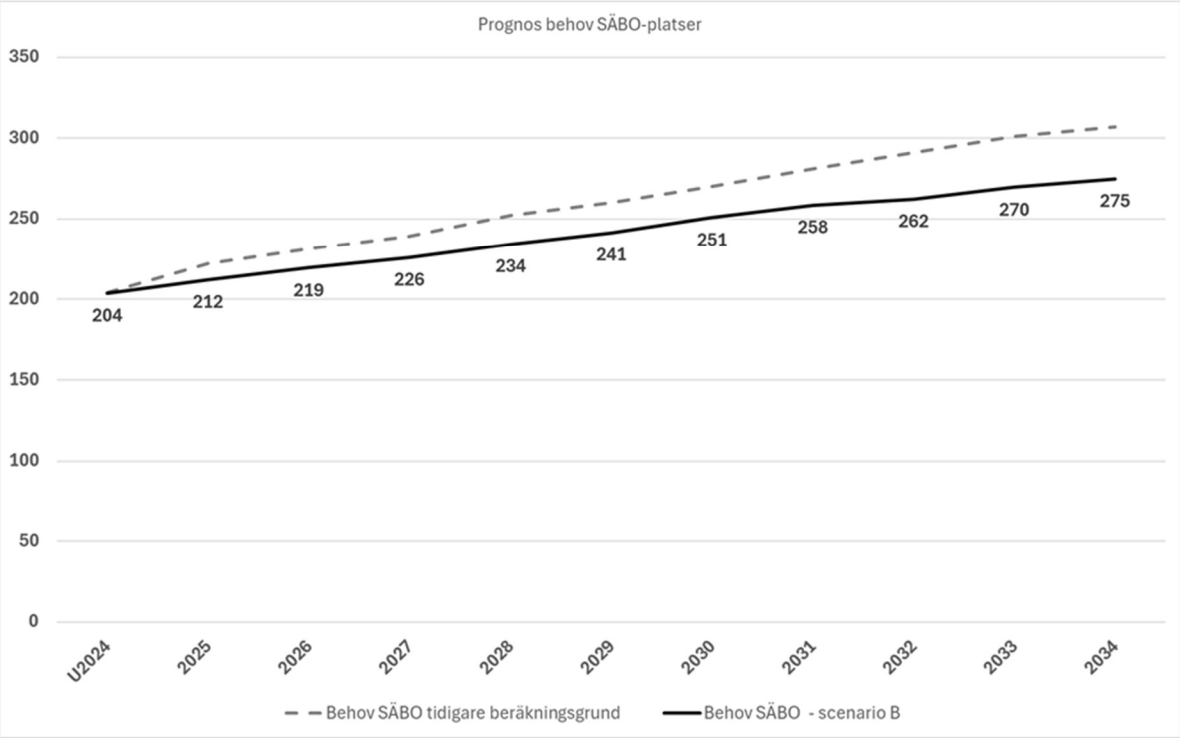
Med utgångspunkt i SCB:s antagande om ökad medellivslängd och det faktum att dagens och kommande generationer äldre är friskare än tidigare generationer lutar SKR åt att betrakta scenario B som ett basscenario i olika framskrivningar.[2]

Stenungsunds kommun beställer varje år en befolkningsprognos där SCB-statistik sammanvägs med kommunens byggnationsprognos. Utifrån det beräknade demografiska underlaget för individer över 65 år tas en söktrycksprognos fram. Tidigare år har prognosen baserats på de senaste två årens genomsnittliga beviljade bifall per ålderskategori som en

[2] Fördjupad analys av äldreomsorgsbehoven, SKR maj 2025

linjär beräkning i förhållande till befolkningsökningen av äldre (i likhet med scenario A). Årets sökprognos är framtagen utifrån genomsnittligt antal bifall 2024 uppräknat med samma procentuella ökning som i SKR:s beräkning av scenario B för Stenungsunds kommun.[3] En jämförelsekurva beräknad enligt tidigare års metod visas också i diagrammet.

5.2.2.2 Prognos och analys av behov av äldreboende med särskild service

Söktrycksprognosen visar ett behov av i snitt sju nya platser per år fram till 2034.

Under 2024 var antalet personer med beviljat bifall (personer som beviljats plats eller har plats på SÄBO) i genomsnitt 204.

Väntetiden från det att en person ansökt om plats till dess plats erbjuds var i Stenungsund i snitt 67 dagar (median 55 dagar) för 2024. [4] I den tiden ingår handläggningstid (Ø 30 dagar)

[3] Antagande om att 2034 års ökning är densamma som för 2033 då SKR:s prognos bara sträcker sig till 2033.
[4] Kolada, nyckeltal för 2024

där bedömning görs om vilket stöd den sökande har rätt till enligt socialtjänstlagen. Anvisning av plats och bokning av visning görs så snart det finns en ledig lägenhet. Ibland behöver en lägenhet renoveras innan ny hyresgäst kan flytta in vilket förlänger tiden innan den kan upplåtas.

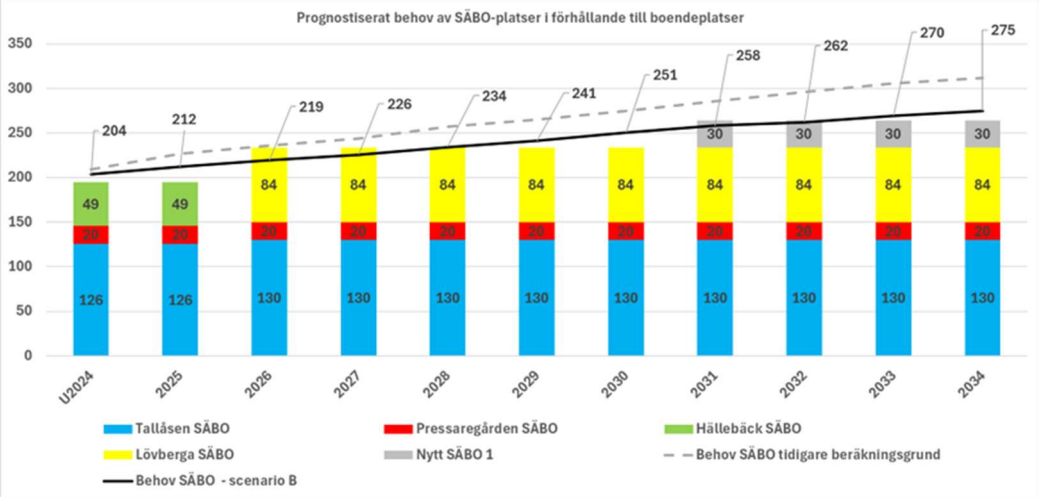
Genomsnittlig omsättningstid, dvs den tid en brukare bor på ett boende i Stenungsund var ca 980 dagar (2024) och genomsnittsåldern på de som beviljades bifall 85 år (2024).

Förvaltningen ser också en utveckling av fler yngre (under 65 år) med demensdiagnos samt även fler äldre med samsjuklighet i behov av boende och omvårdnad. Målgruppens speciella behov och förutsättningar innebär att de är svåra att placera på befintliga särskilda boenden utan behöver särskilt anpassade, avskilda boenden med mindre avdelningar.

Kommunen har idag tre boenden med särskild service för äldre. Tallåsen, Hällebäck och Pressaregården. Totalt finns det 195 SÄBO-platser (exklusive korttids- och växelplatser). Under 2026 kommer Hällebäcks SÄBO att avvecklas och Lövberga SÄBO att öppnas. Då kommer det att finnas 234 SÄBO platser vilket är en ökning med 39 platser.

Förvaltningen ser behov av ytterligare SÄBO till 2031. Boendet föreslås byggas mer småskaligt som ett komplement till de befintliga boendena. Boendet skulle med fördel kunna placeras utanför centralorten, t.ex. på Kvarnhöjden eller i Stora Höga som är platser med goda kommunikations-möjligheter för både anhöriga och personal. Goda kommunikationsmöjligheter är viktigt i konkurrensen vid rekrytering av personal framöver.

För att fördröja behovet av SÄBO-plats behöver det finnas olika former av boende som senior- och trygghetsboenden. Bostäderna är funktionella med utbyggd service och är förberedda för tillgänglighetsanpassningar. De ger möjlighet till aktiviteter och gemenskap. Förvaltningen välkomnar etablering av dessa och ser att det skulle minska behovet av insatser från kommunen på sikt.

5.2.3 Korttidsplatser

Korttidsplats avser insats i form av tillfällig vistelse där personen får vård och omsorg dygnet runt. Insatsen är biståndsbedömd och är ett komplement till hemtjänst, hemsjukvård och anhörigstöd. Det kan beviljas vid enstaka tillfällen eller i form av växelvård. Behov av plats kan vara aktuellt efter en sjukhusvistelse när man har svårt att klara sig själv, som avlastning för anhöriga, under en demensutredning, i väntan på permanent plats på ett SÄBO eller för palliativ vård.

Korttidsboendet är organiserat med särskilda platser för tillfällig omvårdnad och särskilda platser för växelboende.

Behovet av korttidsplatser för tillfällig omvårdnad beräknas öka med en äldre befolkning. Det är viktigt att dessa platser ligger i anslutning till sjuksköterskor och Rehab då omsorgstagarna ofta är mycket vårdtunga. Omställning till Nära vård innebär bland annat att primärvården är nav för hälso- och sjukvården.

Växelboende är en enklare form av boende och vårdform för brukare som normalt vårdas i sitt hem. Det är till för att ge återhämtning så att vardagen skall fungera bättre för brukare och anhöriga. Växelvård sker vanligen vid regelbundna, upprepade tillfällen. Ett växelboende kan med fördel ligga i anslutning till hemtjänsten, trygghetsboende eller korttidsboende för omvårdnad med möjlighet till att samnyttja ”känd” personal.

Befintliga lokaler på Tallåsen för korttidsvård har svårt att svara upp till de behov som finns och kommer att flyttas till nya lokaler på Lövberga under mitten av 2026.

5.2.3.1 Metod för framtagande av prognos

Stenungsunds kommun beställer varje år en befolkningsprognos där SCB statistik sammanvägs med kommunens byggnationsprognos. Årets sökprognos är framtagen utifrån uppskattat behov 2024 uppräknat med samma procentuella ökning som i SKR:s beräkning av scenario B för Stenungsunds kommun[5]. Behovet inkluderar växelboendeplatser.

[5] Fördjupad analys av äldreomsorgsbehoven, SKR maj 2025. Samt ett antagande om att 2034 års ökning är densamma som för 2033 då SKR:s prognos bara sträcker sig till 2033.

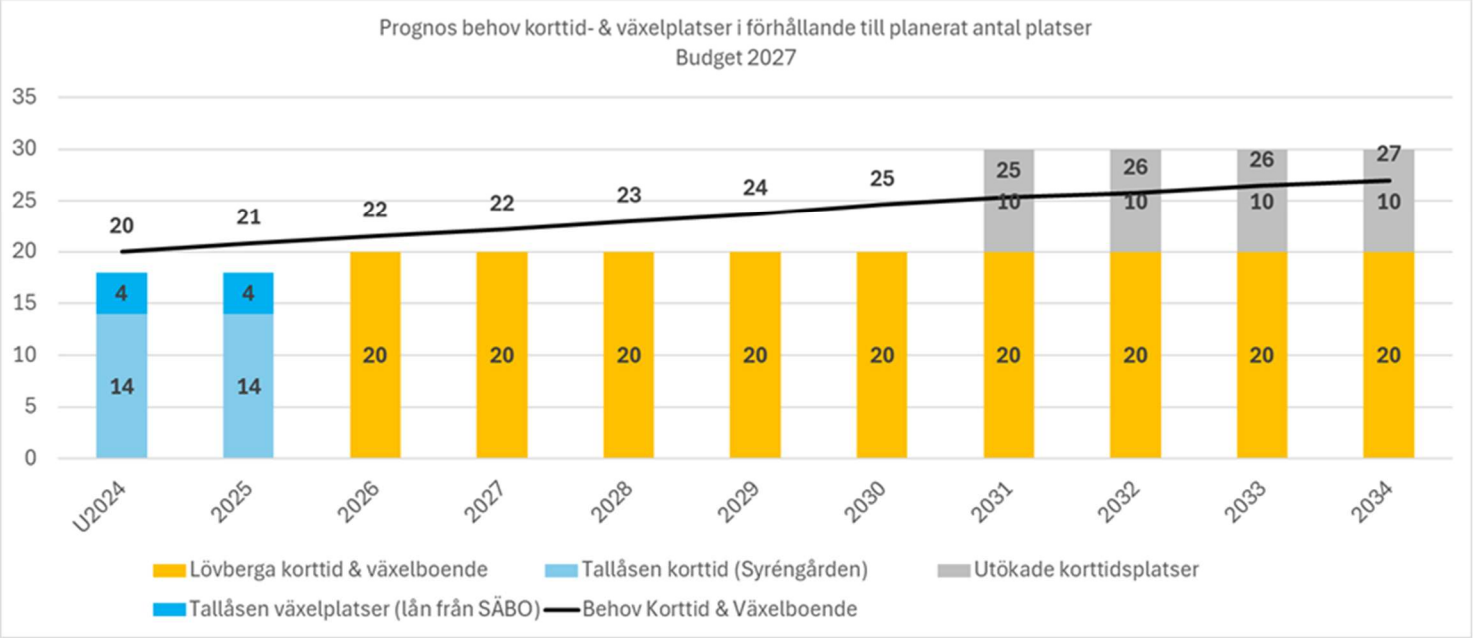
5.2.3.2 Prognos och analys av behov av korttids- och växelboende

Söktrycksprognosen visar ett behov av sju fler korttidsplatser fram till 2034.

När det råder brist på SÄBO-platser ökar behovet av korttidsplatser då många brukare placeras där i avvaktan på permanent plats. Det finns alltså ett direkt samband mellan tillgången till SÄBO-platser och behovet av korttidsplatser. Behovet av korttidsplatser beräknas därför att minska något i samband med öppnandet av Lövberga. Behovet kommer fortsatt analyseras för att bedöma graden av påverkan.

I dagsläget finns 14 korttidsplatser på Syréngården och fyra platser för växelboende som lånas av Tallåsens SÄBO-avdelningar. Vid flytten till Lövberga utökas platser till 20 och verksamheten behöver inte längre låna platser från SÄBO-verksamheten. Det kommer att finnas plats för korttid- och växelplatser på Lövberga under de första åren. I samband med att nytt SÄBO byggs kan korttidsenheten ta över en avdelning på Lövberga från SÄBO. Antalet platser på nytt SÄBO ökas med motsvarande antal platser.

5.2.4 Ordinärt boende, personlig assistans och dagverksamhet

Gruppen 80+ beräknas öka med cirka 34% under prognosperioden vilket också kommer att öka behovet av hemtjänst och andra tjänster, det finns dock inget linjärt samband. Antalet tillgängliga platser på trygghetsboende och särskilt boende påverkar också direkt antalet personer som bor kvar i ordinärt boende och behöver hjälp.

Personer som behöver hjälp med personlig omvårdnad eller service i form av till exempel städ, inköp och tvätt kan beviljas hemtjänst. Hemtjänsten omfattar även, bland annat, trygghetslarm och stöd i hemmet efter sjukhusvistelse. Verksamheten pågår dygnet runt. Omvårdnad bedrivs i kommunal regi medan servicetjänster bedrivs enligt LOV i privat och kommunal regi. En högre andel äldre ökar behovet av hemtjänst. När verksamhet förs över till eller från privata aktörer påverkas den kommunala verksamheten utifrån den volym som överförs, vilket gör det svårt att prognostisera den kommunala verksamheten.

Hemtjänstens personal bedöms öka med sammanlagt cirka 50 personer under prognosperioden. Antalet omsorgstagare kommer att öka utifrån befolkningsförändringen men verksamheten arbetar med att utveckla och införa fler digitala tjänster för att kunna ge mer digital omsorg till omsorgstagarna. Förhoppningen är att det arbetet skall resultera i att de bättre klarar av att möta en ökad andel äldre utan att öka personalen i samma utsträckning.

Hemtjänsten har lokaler på Strandvägen 37, i DHM-gården i Jörlanda samt en rastlokal i Svenshögen. Ny lokal öppnas på Lövberga under mitten av 2026. Att förlägga hemtjänstdistrikt ihop med särskilt boende ger möjlighet till ett utökat personalsamarbete

mellan hemtjänst och boendet. Verksamheterna har olika belastning över dygnet och kan då nyttja personalen på ett mer effektivt sätt.

Vid nybyggnation av framtida särskilda boenden kommer behov av plats för hemtjänsten att beaktas i planeringen.

5.2.5 Kommunal Hälso- och sjukvård

Hemsjukvården har ca 520 personer inskrivna och målgruppen växer med befolkningens ålderskurva. Kommunen är skyldig att ge hemsjukvård och rehabilitering till omsorgstagare i ordinärt boende, särskilt boende, på korttidsplatser och BmSS-bostäder. Patienterna som i allt större utsträckning vårdas i hemmet blir alltmer vårdtunga. Det innebär att personalgruppen som arbetar med dem också kommer att behöva utökas.

Verksamheten har nyligen flyttat från Tallåsen till inhyrda lokaler på Sävgatan. Verksamheten ser inget behov av ytterligare utökade lokaler.

5.2.6 Hälsofrämjande och förebyggande verksamhet

Ensamhet bland äldre orsakar lidande för den drabbade, med försämrad livskvalitet som följd. Genom förebyggande verksamhet för bättre hälsa uppnås också mindre behov av SÄBO-platser. Kommunen bedriver två former av verksamhet för att minska ensamheten.

Öppen seniorverksamhet– arrangerar mötesplatser med syftet att minska den ofrivilliga ensamheten hos äldre i eget boende och med det öka hälsa och välbefinnande. Det anordnas fikaträffar och fysisk aktivitet som promenader och balansövningar. Verksamheten ligger i linje med ny socialtjänstlag (juli 2025) vars syfte är att socialtjänsten ska bli mer förebyggande och lättillgänglig än idag. Verksamheten har ingen egen lokal utan träffas idag på Kulturhuset Fregatten och i två hyrda lokaler i andra delar av kommunen, en i Jörlanda och en i Ödsmål. Verksamheten finner dock att det blivit svårare att få plats på Fregatten och ser ett behov av andra lokaler. Dessa skulle med fördel kunna samnyttjas med dagverksamheten. Under ombyggnationen av kommunhuset 2026/27 kommer kommunens övriga verksamheter dessutom att ha behov av att nyttja Fregatten i större utsträckning vilket ytterligare minskar tillgängligheten till Fregatten.

Dagverksamhet – verksamhet riktad sig till äldre och funktionsnedsatta som bor kvar i det egna hemmet men som har behov av stöd, kontakt och social gemenskap. Målsättningen med verksamheten är att bevara och stimulera brukarnas intressen, få en trevlig och meningsfull vardag i gemenskap och trygghet med andra. Stenungsunds kommun har två dagverksamheter, en med inriktning omsorg och en med inriktning demens.

Dagverksamheten är även ett stöd för anhöriga som får möjlighet till avlastning om de vårdar personer med demenssjukdom vilka då kan bo kvar längre i det egna hemmet. För att få komma till dagverksamheten krävs ett biståndsbeslut.

Lokalerna på Lövberga som planerades för dagverksamhet kommer att nyttjas för demenscentrum varför dagverksamheten har behov av utökade lokaler. Dessa kan med fördel samnyttjas med den för den öppna seniorverksamheten.

5.2.7 Lokalbehov

Förvaltningen föreslår;

- *Inhyrning av lokal för SEE-projektet och Dagverksamheten 2026.*
- *Ombyggnation av Tallåsens nuvarande produktionskök till kontor och konferensrum, klart sommaren 2029.*
- *Nytt äldreboende för att möta kommande prognostiserade behov med 40 platser, klart 2031.*
- *Lokaler för ett hemtjänstdistrikt när nytt särskilt boende byggs 2031*

5.3 Funktionshinder

Att ha en bostad och en meningsfull sysselsättning är de mest grundläggande förutsättningarna för att ha ett värdigt liv. Enligt socialtjänstlagen ska socialnämnden verka för att människor som av psykiska, fysiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

5.3.1 Boende enligt LSS (Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade)

Kommunen har till uppgift att inrätta bostäder med särskild service för dem som har behov. Stöd enligt LSS kan se väldigt olika ut då behovet skiljer sig från individ till individ. Bostad tilldelas och anpassas så att den fungerar utifrån den enskildes bedömda behov. Brukarna bor oftast länge i samma bostad, ibland hela livet, varför bostaden måste gå att anpassa för ändrade/ökande behov. Nya bostäder byggs därför med stor flexibilitet. Bostäderna behöver vara anpassade för hög tillgänglighet och får inte ha en institutionell prägel, max 6–7 lägenheter per boende (+ eventuella satelitboenden).

Det finns brukare med stora behov av fysiska hjälpmedel och en del med ett så omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. Det finns också brukare som klarar sig mer självständigt med begränsat behov av

hjälp. Bostäderna kan därför se väldigt olika ut. Formerna för lämplig bostad med särskild service enligt LSS kan delas in i tre kategorier: gruppbostad, servicebostad och särskilt anpassad bostad för mer självständigt boende.

Bostaden behöver i regel ligga i den sökandes hemort. Köp av plats är inte tillfredställande eftersom den enskilde tvingas byta sociala sammanhang, får långt till eller måste avbryta fritidsaktiviteter. För att kunna ge rätt stöd till en individ kan det dock ibland vara nödvändigt att köpa plats i mer avlägsna kommuner. Att inte ligga i fas med platsförsörjningen kan följaktligen leda till extrakostnader då köpta platser ofta är dyra.

5.3.2 Metod för framtagande av prognos

Gruppen individer med funktionshinder är en svår grupp att prognostisera då den inte följer befolkningsprognosen eller något känt mönster. Verksamheten uppskattar behov och tidsplan tillsammans med biståndsenheten och grundskolan. Därutöver kan behov uppkomma genom inflyttning från andra kommuner eller från individer som bott hemma hos föräldrar under en längre period men där behov kommit att uppstå. Oplanerade tillskott av enstaka individer har betydande påverkan på planeringen då de behöver beredas plats i rätt sammanhang och i rätt tid.

Olika individer har väldigt olika behov varför det inte bara är antalet lägenheter som skall planeras utan också vilken typ av boende. När nytt boende byggs är det oftast inte känt vilka brukare som skall bo där.

5.3.3 Prognos och analys av behov av boende enligt LSS

Kommunen har 14 boenden med särskild service (BmSS). Alla är fullbelagda. Vid brist på platser krävs tillfälliga lösningar, till exempel genom stöd i det egna hemmet eller köp av plats i avvaktan på bostad i den egna kommunen. Idag köper verksamheten åtta platser. Behovet av platser ökar under prognosperioden och verksamheten ser behov av cirka 14 nya boendeplatser. Därutöver behöver Kajutans- och Doktorsvillans gruppboenden bytas ut då de inte är anpassade för den verksamhet som bedrivs i dem idag.

När nytt boende i Jörlanda med åtta platser (6+2) öppnar under våren 2026 flyttar flertalet av de boende på Kajutan in där och Kajutan avvecklas i sin nuvarande form.

Kommunen utreder tillsammans med Stenungsundshem möjlighet för ombyggnation till nytt serviceboende (11-12 platser) på Hällebäck efter det att SÄBO flyttar ur fastigheten. Boendet planeras att ersätta Fyrens mindre serviceboende (6 platser) samt skapa nya platser. Några av de tillkommande lägenheterna skulle då kunna erbjudas till boende i kommunens befintliga gruppboenden, för möjlighet till bostadskarriär och mer självständigt boende. På så vis skulle

platser på befintliga gruppboenden frigöras för nya behov och byggnation av ytterligare BmSS kunna skjutas fram. Nytt serviceboende beräknas kunna vara inflyttningsklart till Q1 2028. Därtill planeras nytt BmSS på Kristinedal 2031, för att ersätta Doktorsvillans boende.

Det finns tre psykiatriboenden där de boende också har beslut enligt LSS. Psykiatriboenden behövs för att kunna arbeta på hemmaplan med samsjukliga som inte klarar eget boende trots boendestöd. Alla kommunens psykiatriboenden har full beläggning. Behovet av psykiatriboende bedöms öka under prognosperioden. Det är angeläget att utreda frågan vidare, samsjuklighetsproblematik i kombination med svårigheter att återetablera sig på bostadsmarknaden tenderar att öka. Inga nya psykiatriboenden är planerade. En dellösning är att hyra in satellitlägenheter som ligger i anslutning till befintliga boenden. Om akut behov av psykiatriboende uppstår och ingen vakans finns köper verksamheten platser. Därutöver hyr kommunen in lägenheter för stödboende. Stödboende är en boendeform där man bor själv i en egen lägenhet med självhushåll men får stöd i att klara av sin vardag. Placeringen görs enligt socialtjänstlagen.

Kommunen har ett korttidsboende, Pärlan, för barn, ungdomar och unga vuxna som tillhör personkretsen enligt LSS samt andra hjälpinsatser enligt SoL (Socialtjänstlagen). Det erbjuder regelbunden avlastning för familjen och ger en trygg och meningsfull vistelse för deltagarna. Här bor växelvis 33 barn som är upp till 21 år gamla. Minderåriga med LSS-beslut och med större behov är en grupp som ökar. På Pärlan finns också ett barnboende med två barn i åldrarna tre till nio år.

Då verksamheten ser behov av att dela upp gruppen yngre och äldre barn och skapa ett eget boende för barn upp till 18 år och ett för äldre planeras lokalerna för Kajutans gruppboende att renoveras för att i stället användas som korttidsboende för de äldre barnen. Pärlan får då plats att bedriva både korttidsboende och BmSS för de yngre barnen varför inget nytt barnboende behöver byggas.

Huvudbyggnaden på Toröd, som nyligen byggts om, används också av verksamheten för lägerverksamhet.

Boende	Boendeform	Antal	Ägandeform
Doktorsvillan	Gruppbostad	6	Egen
Hallerna GB	Gruppbostad	9	Egen
Hamburggård	Gruppbostad	5	Egen
Söbacken 1	Gruppbostad	7	Egen
Söbacken 2	Gruppbostad	7	Egen
Svenshögen	Gruppbostad	6	Egen
Kajutan inkl. satellit	Gruppbostad	6	BRF Riksbyggen
Fyren	Servicebostad	6	Stenungsundshem
Snipan	Gruppbostad	6	Stenungsundshem
Hasselknuten	Gruppbostad	7	Stenungsundshem
Höjdpunkten inkl. satellit	Gruppbostad	8	Egen
Alfredsberg	Gruppbostad	9	Stenungsundshem
Hallerna Villaväg	Gruppbostad	7	Egen
Pärlan	Korttidsboende för barn	14	Egen
Summa		**103**	

Kommunens boenden

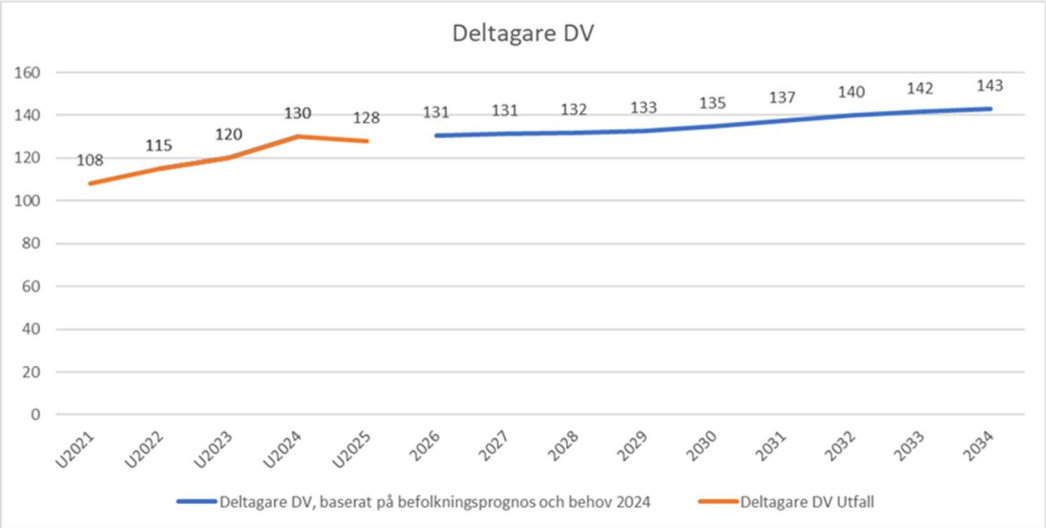
5.3.4 Daglig verksamhet

Daglig verksamhet är olika former av arbete och sysselsättning för personer i arbetsför ålder med intellektuell funktionsnedsättning, autism eller förvärvad hjärnskada. Arbetsuppgifterna är anpassade efter deltagarnas intressen och behov. Till exempel arbete med media, paketering-industri, utomhusarbete, café och hunddagis. Insatsen är behovsprövad och kan beviljas upp till deltagaren är 67 år. Daglig verksamhet har två inriktningar, en som riktar sig mer mot den reguljära arbetsmarknaden och en med inriktning av mer habiliterande karaktär. För den senare verksamheten behövs kommunala lokaler. Daglig verksamhet finns på olika platser i kommunen.

5.3.4.1 Metod för framtagande av prognos

Gruppen individer som önskar delta i daglig verksamhet är en svår grupp att prognostisera då den inte följer befolkningsprognosen eller något känt mönster. Verksamheten uppskattar behov och tidsplan tillsammans med biståndsenheten och grundskolan. Därutöver kan behov uppkomma genom inflyttning från andra kommuner.

5.3.4.2 Prognos och analys av behov av lokaler för daglig verksamhet

Antalet deltagare har ökat kraftigt de senaste åren. Verksamheten hade 108 deltagare 2021 och har ökat till 128 2025. Dagens beläggning applicerat på befolkningsprognosen skulle innebära en ökning med ca två personer per år men ökningen har varit betydligt större de senaste åren, i snitt fem fler personer per år.

Eftersom deltagarantalet växer startas nya aktiviteter löpande. Olika kategorier av personer kräver olika aktiviteter och olika stora lokaler. För att öka utbudet av platser utanför centralorten byggs en lokal för dagligverksamhet i samma byggnad som nytt BmSS-boende i Jörlanda. Nya platser skapas också i cafét när Lövberga öppnas.

Under året har flera grupper flyttat till ombyggda och bättre anpassade lokaler. Nytt aktivitetshus och hunddagis, som ersätter inhyrda lokaler, öppnade under våren på Doterödsvägen (före detta Stenungskolans G- och H-hus).

Mediaverkstaden har lämnat Koppersvägen och flyttat till Utgård, Stenungskolan. Där finns det plats för fler grupper när verksamheten växer.

Utöver detta ser förvaltningen inget behov av att bygga ytterligare lokaler under prognosperioden utan vill avvakta utvecklingen av mängden sökande. Vid oplanerade behov får lokaler hyras in och användas som ”dragspel”.

5.3.5 Lokalbehov

Förvaltningen föreslår;

- *Korttidsboende för äldre barn i f.d. BmSS Kajutan, 2027*
- *Nytt serviceboende på Hällebäck, 11-12 platser, hyrs in Q1 2028*
- *Avveckling av Fyrens serviceboende, 6 platser, Q1 2028*
- *Nytt BmSS på Kristinedal för att ersätta Doktorsvillans gruppboende, klart 2031.*
- *Avveckling av Doktorsvillans gruppboende, 2031*

5.4 Individ- och familjeomsorg (IFO)

5.4.1 Verksamhet

IFO kan erbjuda stöd i olika former när människor ibland behöver stöd i sitt dagliga liv. Arbetet handlar framför allt om att stödja barn och ungdomar i deras rättighet att växa upp i trygga och goda förhållanden samt att stärka familjers levnadsvillkor. Kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder till särskilda grupper och har det yttersta ansvaret för att personer som bor i kommunen får den hjälp och det stöd som de behöver. Det kan vara personer med

missbruk, personer med funktionsnedsättning som har behov av annat stöd enligt SoL och LSS eller personer som på grund av ekonomiska svårigheter/skulder inte accepteras av hyresvärd.

5.4.2 Metod för framtagande av prognos

Gruppen individer som är i behov av stöd är en svår grupp att prognostisera då den inte följer befolkningsprognosen eller något känt mönster. Verksamheten uppskattar behov.

5.4.3 Prognos och analys av behov för individ– och familjeomsorgen

Lokaler

Ny socialtjänstlag trädde i kraft i juli 2025. Förändringarna kommer i hög utsträckning att påverka hur verksamheten kommer att bedrivas framöver. Syftet är att socialtjänsten ska bli mer förebyggande, jämställd och lättillgänglig än idag: att sänka trösklarna, nå invånare tidigt, innan problemen växt sig stora. Det ska vara lättare att komma i kontakt med socialtjänsten utanför kontorstid och den ska erbjuda snabbare insatser på enklare sätt. Arbetet kommer att bedrivas i en första respektive andra linje gentemot medborgarna. Det innebär att fler medarbetare kommer att sitta utanför kommunhuset, vilket medför ett behov av utökade lokaler för de verksamheter som redan finns utanför huset som vuxenenhet, familjerådgivning och familjecentral.

Myndighetsutövningen kommer fortsatt att bedrivas i kommunhuset och växa med ökad befolkning varför förvaltningen inte ser ett minskat behov av platser. Befintliga lokaler är trånga och uppfyller inte de krav på säkerhet som krävs varför kommunhuset kommer att byggas om för ökad säkerhet med besöksrum i en yttre zon.

På Åbacka i Ödsmål bedrivs rehabiliteringsverksamhet genom trädgårdsarbete och hantverk. Här ges deltagarna förutsättningar och stöd för att må bra i sin vardag och lära nytt för att skapa en meningsfull vardag som kan leda till livsstilsförändring och öppna en väg till arbete eller studier. Nuvarande lokaler är i dåligt skick och kommer på sikt att kräva stora underhållsarbeten varför förvaltningen föreslår att de avvecklas och att nya byggnader uppförs på Mariagården för att samnyttjas med AME. Byggnaderna behöver bestå av växthus, personalutrymmen med mera. Regeringen vill införa ett aktivitetskrav inom försörjningsstödet där mottagare måste delta i aktiviteter för att få ekonomiskt bistånd. Det är oklart exakt vilka lokalbehov som detta skulle ge upphov till men delar av en sådan verksamhet skulle också kunna nyttja de nya byggnaderna.

Vuxenenheten som arbetar med stöd och behandling vid beroende och missbruk har lokaler i centrum.

I lokalerna sitter även personal från socialmedicin. Lokalerna fungerar bra men behöver utökas. Kompletterande lokaler behöver helst ligga i anslutning till befintliga.

Stenungsunds kommun har en familjecentral på Hasselbacken. Familjecentralen är en modell för samverkan mellan kommun och region för att bedriva hälsofrämjande och förebyggande arbete för barn och deras föräldrar. Familjecentraler lyfts fram av regeringen som en viktig del i föräldraskapsstödet.

Bostäder

Kommunen har svårt för att hitta lösningar på hemmaplan för vuxna personer som befinner sig i hemlöshet och som ofta har en sammansatt social problematik. Hemlösheten är dock ett bostadsproblem som ska behandlas och åtgärdas med en bostad. Den psykosociala problematiken behöver andra åtgärder och behandlingsinsatser men dessa blir ofta verkningslösa så länge personen saknar bostad. Kommuner som arbetar strukturerat med bostad först har sett att det ger resultat. En trygg och säker bostad ger större möjlighet för den enskilde, både till ett värdigare liv och att försöka åtgärda sina psykosociala problem.

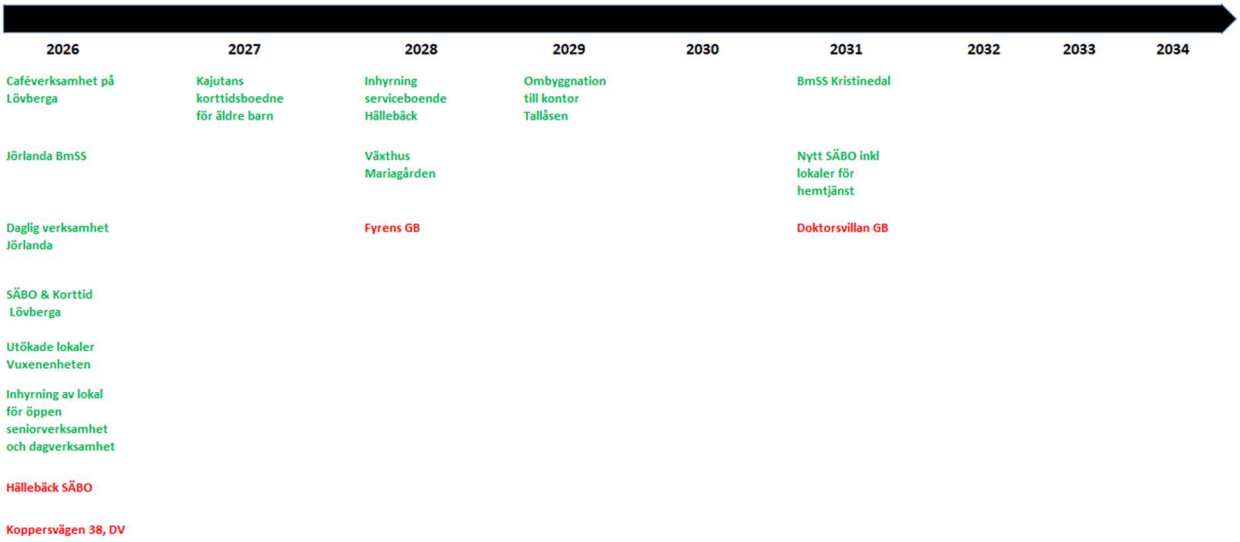
Individ- och familjeomsorgen hyr in lägenheter och hyr sedan vidare ut till de boende. Nya behov av lägenheter uppkommer fortlöpande. Den generella bostadsbristen försvårar dock och platser köps på annan ort.

5.4.4 Lokalbehov

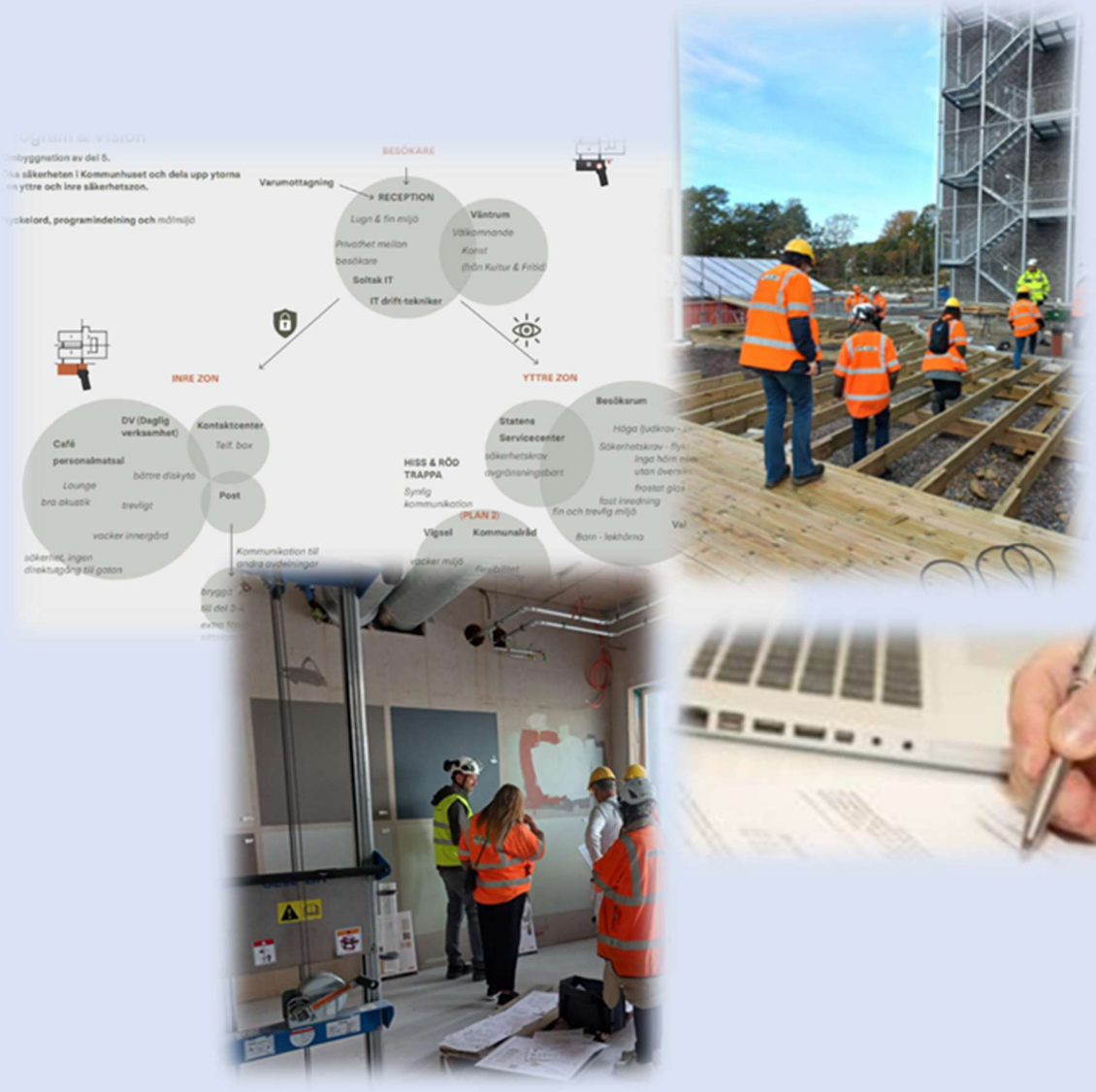
Förvaltningen föreslår;

- *Inhyrning för utökade lokaler till Vuxenenheten 2026*
- *Nybyggnation av Växthus, personalutrymmen mm. Mariagården, samlokalisering med AME, klart 2028.*

5.5 Tidsaxel lokalförändring sektor socialtjänst

6 Lokalbehov sektor stödfunktioner

6.1 Sektor stödfunktioner

Sektor stödfunktioner har till uppgift att underlätta för de övriga sektorerna att fokusera på sina verksamheter, ansvara för kommunövergripande styrning samt ge stöd till den politiska ledningen. Sektorn består av fyra funktioner; Administration & digitalisering, Kommunikation och samordning, Fastighet samt Service.

Stabsfunktionerna (kontorsverksamheterna) sitter i kommunhuset men många personer i sektorn arbetar ute hos verksamheterna för att ge service i form av lokalvård, fastighetsskötsel och måltidsproduktion.

Fastighetsfunktionen förvaltar kommunens befintliga lokaler och ansvarar för ny- och ombyggnationer.

6.2 Analys av gemensamma och övergripande lokalbehov

6.2.1 Administration och myndighetsutövning i kommunhuset

Funktionen administration och digitalisering ansvarar tillsammans med funktionerna service och fastighet för arbetsplatserna i kommunhuset. I huset finns största delen av kommunens administrativa arbetsplatser. Över 300 personer har sin arbetsplats i huset.

6.2.1.1 Säkert kommunhus

Projektering av ombyggnation för säkert kommunhus pågår där husets olika funktioner kommer att särskiljas genom att det delas in i en publik zon med besöks- och konferensrum dit allmänheten har tillträde samt en inre zon dit bara kommunens personal har tillträde.

6.2.1.2 Slutarkiv

I ett slutarkiv förvaras handlingar som har övertagits av arkivmyndigheten, dvs. kommunstyrelsen. För att kunna följa lagstiftningen inom kommunal förvaltning behöver det finnas ett slutarkiv i kommunen.

Befintliga arkiv i kommunhuset kommer att användas för ändamålet. Arbete med gallring och digitalisering av material pågår för att skapa plats för de dokument som behöver förvaras i ett slutarkiv.

6.2.2 Ny station för räddningstjänsten

Stenungsunds kommun ingår i Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG) vilka hyr lokaler av kommunen.

Nuvarande räddningstjänststation motsvarar inte de förutsättningar och behov som krävs. Det finns därför ett behov av att modernisera och utöka lokalerna samt att finna en ny bättre placering. Befintlig station fungerar tills vidare med tillfälliga komplement fram till dess att ny station finns på plats.

Arbete med att finna lämplig lokalisering utifrån utrycknings- och inställelsetider för personal pågår. RSG genomför en lokaliseringsstudie.

Ny station kommer fortsatt att ägas av kommunen och hyras ut till förbundet till en självkostnad.

6.2.3 Centralförråd

Kommunen har ett omfattande ansvar när det gäller beredskap för livsmedel och vatten. Samhällsviktiga verksamheter som vården och omsorgen ska kunna fortsätta fungera på en rimlig nivå även vid avbrott och störningar, kriser och vid höjd beredskap.

Material och inventarier för beredskap skall i möjligaste mån förvaras hos respektive verksamhet för snabb tillgänglighet och minskad sårbarhet.

6.3 Servicefunktionen

I funktionen ingår måltid och lokalvård. Servicen består i huvudsak av att tillhandahålla kommunens måltider inom förskola, skola och omsorg samt lokalvård i kommunens lokaler.

6.3.1 Måltid

Måltidsverksamheten omfattar tillagning, transport och servering av måltider inom förskola, grundskola, gymnasieskola samt särskilt boende för äldre.

I kost-och hållbarhetspolicyn står att tillagning av måltider för för- och grundskola i största mån ska ske så nära matgästen som möjligt och att kök ska väljas långsiktigt så att de ekonomiska resurserna används på bästa sätt. Måltid ska vara en flexibel organisation som enkelt kan serva övriga sektorers föränderliga behov. Verksamheten är styrd av bland annat Livsmedelsverkets rekommendationer, svenska och nordiska näringsrekommendationer, Miljö & hälsoskydds lagkrav samt Skollagen.

Behovet av antal portioner följer volymutvecklingen inom kärnverksamheterna. Måltid påverkas inte av mindre variationer i elevantalet men däremot vid nybyggnationer, tillfälliga lösningar och ombyggnationer.

Verksamhetens service bygger på olika koncept;

- **Produktionskök** som levererar kompletta måltider till särskilda boendes avdelningar och del av måltiderna till för- och grundskolornas mottagningskök.
- **Tillagningskök** som bereder all mat på plats.
- **Mottagningskök** som tar emot mat från produktionsköken och tillreder tillbehör efter kapacitet.

I samband med om- och nybyggnation av förskolor och grundskolor föreslår Måltid att tillagningskök eller mottagningskök med tillagningsmöjligheter byggs när så är möjligt. Kök med tillagningsmöjligheter har bättre förutsättningar att möta förändrade lagkrav vilket innebär att risken att behöva bygga om för att möta lagkrav minskar.

I kommunen finns tre produktionskök; Nösnäsgymnasiet, Tallåsens äldreboende och Hallerna Norra förskola. Nio förskolor samt fem skolor har tillagningskök. Övriga skolor och förskolor har mottagningskök med varierande möjlighet till tillagning. Totalt finns 27 enheter.

6.3.2 Lokalvården

Verksamheterna för lokalvård har inga separata byggnader utan utför sitt arbete i de olika verksamhetsbyggnaderna.

6.3.3 Prognos och analys av lokalbehov för Servicefunktionen

6.3.3.1 Nytt produktionskök på Tallåsen

I samband med att Lövberga SÄBO färdigställs och för att möta behov vid byggnation av ytterligare äldreboende 2031 så behöver måltidskapaciteten för äldreomsorgen utökas. Nuvarande kök är slitet och omodernt samt saknar kapacitet för att möta den ökade efterfrågan. Särskilt kyl- frys och förvaringsutrymmen är begränsade och blir flaskhalsar i produktionen. Enligt tidigare beslut planeras därför för ett helt nytt produktionskök, på platsen för nuvarande Syréngården, för att ersätta befintligt.

Projektering för nytt produktionskök pågår.

6.3.3.2 Förskolor

Ödsmåls förskola – Ny förskola som planeras i Humlebråten/Ödsmål byggs med mottagningskök med tillagningsmöjligheter, klart Q1 2032. Köket ersätter det som försvinner i samband med att Ekenäs förskola planeras avvecklas.

Förskola i Jörlanda – Nytt tillagningskök planeras ersätta befintligt Q1 2034.

6.4 Fastighetsfunktionen

Fastighetsskötarna ansvarar för den dagliga driften och det operativa underhållet av kommunens fastigheter. Fokus ligger på att säkerställa att byggnaderna och dess tekniska system fungerar felfritt, reparationer och underhåll, att utemiljön är säker och väl underhållen samt verksamhetsservice.

Lokalbehov

Beslutade investeringar och avvecklingar

- *Nytt produktionskök för SÄBO, klart 2028*
- *Avveckling av äldre produktionskök Tallåsen, 2027*
- *Ombyggnation för ökad säkerhet i kommunhuset, klart 2027*

Förvaltningen föreslår;

- *Avveckling mottagningskök Ekenäs förskola 2029*
- *Byggnation av ny station för Räddningstjänsten, klar 2032*
- *Nytt mottagningskök med tillagningsmöjligheter när ny förskola i Ödsmål byggs, 2032*
- *Nytt tillagningskök när förskola i Jörlanda byggs ut, 2034*

6.5 Tidsaxel lokalförändring sektor stödfunktioner

7 Lokalbehov sektor samhällsbyggnad

7.1 Sektor samhällsbyggnad

Sektor Samhällsbyggnad arbetar med frågor som rör infrastruktur, bygg & miljö samt exploatering.

Avfallsenheten har återvinningscentraler i Stora Höga och på Kläpp.

Verksamheten för VA och gata utgår från lokal på Hantverkargatan (Centralförrådet) samt Strävliden.

Utredning om nytt kompletterande vattenverk pågår. Verksamheten ser på sikt också behov av kompletterande lokaler för sin verksamhet på Centralförrådet.

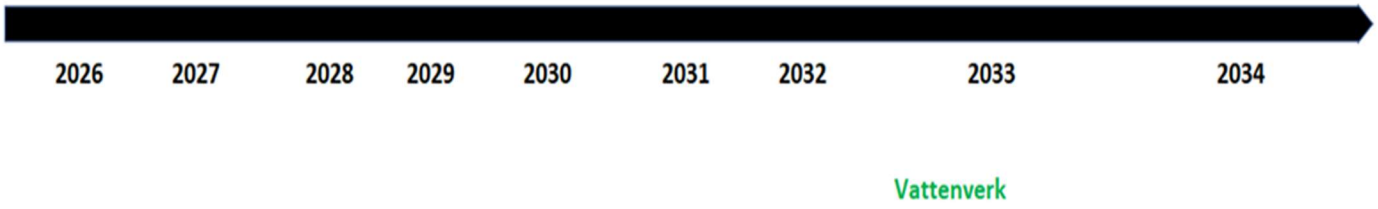
Kommunens arbete med projektet 8-fjordar, som är ett samarbete med Uddevalla, Tjörn, Orust och Kungälv arbetar med ekosystembaserad havsförvaltning och åtgärder för att restaurera vattenmiljön i fjordarna runt Orust och Tjörn. Verksamheten håller till på Hamnplan och i kommunhuset.

Administrationen och myndighetsutövningen sitter i och tar emot besök i kommunhuset.

Förvaltningen föreslår

Nytt vattenverk, klart 2033.

7.2 Tidsaxel lokalförändring sektor samhällsbyggnad

8 Bilagor

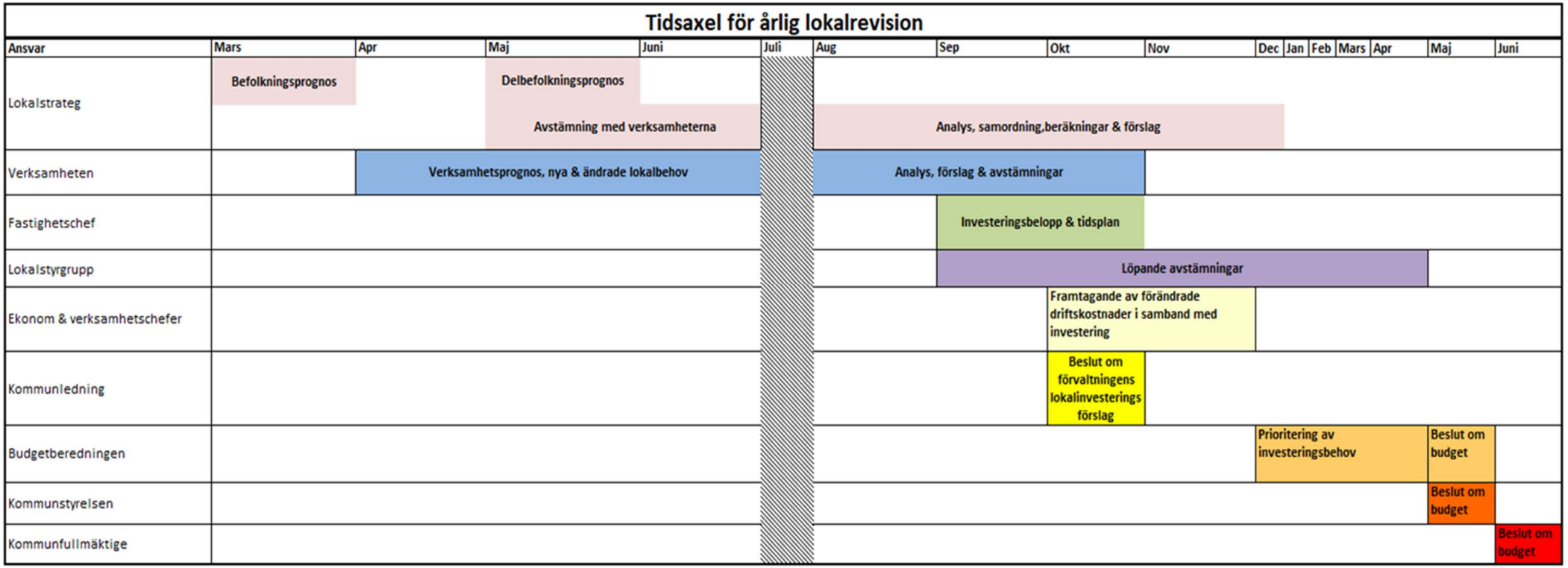
8.1 Tidsaxel lokalförändringar

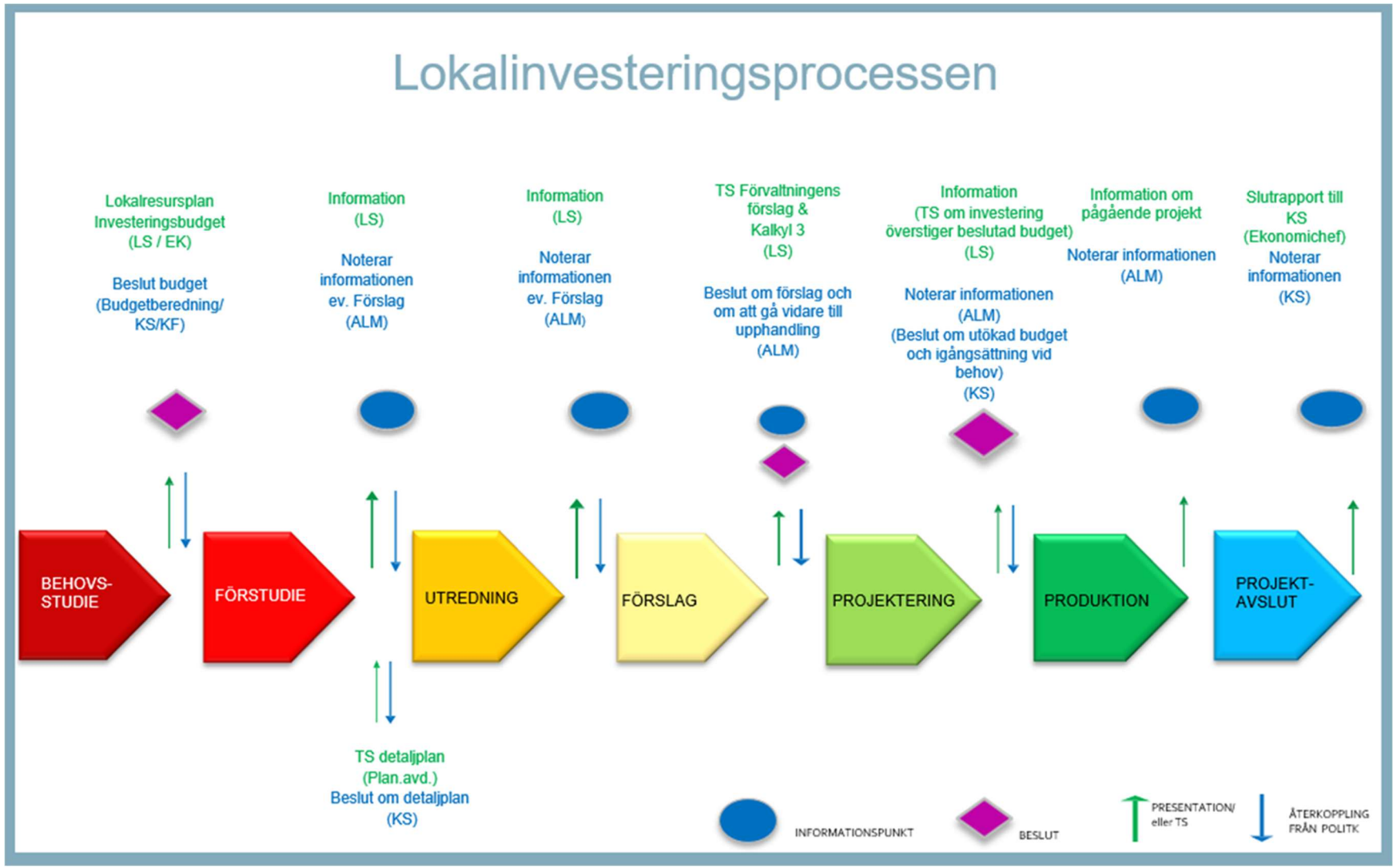
8.2 Tabell lokalförändringar

AVSER	VERKSAMHET	PROJEKT	FÖRÄNDRING	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	SPEC
Investering	Funktionshinder	BmSS Kristinedal, ersätter Doktorsvillan	Nybyggnation										1
Investering	Funktionshinder	BmSS & DV Jörlanda	Nybyggnation										
Investering	Funktionshinder	Korttidsboende äldre barn (tid. BmSS Kajutan)	Ombyggnation										8
Investering	Vård och omsorg mf.l.	Lövberga SÄBO, korttid, hemtjänst och DV	Nybyggnation										
Investering	Vård och omsorg	Kontor Tallåsen	Ombyggnation										2
Investering	Vård och omsorg/Hemtjänst	Nytt SÄBO	Nybyggnation										3
Investering	IFO	Växthus mm Mariagården	Nybyggnation										7
Investering	Måltid	Nytt produktionskök (Syréngården)	Nybyggnation										4
Investering	Stödfunktioner	Säkert kommunhus	Ombyggnation										5
Investering	Fastighet	Räddningsstation	Nybyggnation										
Investering	Förskola	Förskola Ödsmål	Nybyggnation										
Investering	Förskola	Förskola Jörlanda utbyggantion inkl kök & matsal	Tillbyggnation										
Investering	Kompetens och utveckling	Stenungskolan A,B&F	Ombyggnation										9
Investering	Gymnasiet	Klassrum	Ombyggnation										
Investering	Infrastruktur	Vattenverk	Nybyggnation										
Inhyrning	Funktionshinder	Serviceboende Hällebäck (11-12 platser)	Nytt										
Inhyrning	Funktionshinder	Serviceboende Fyren (6 platser)	Avveckling										
Inhyrning	Funktionshinder	Koppersvägen 38	Avveckling										
Egen lokal	Funktionshinder	Dr Villans GB	Avveckling										
Inhyrning	IFO	Vuxenenheten, utökade lokaler	Inhyrning										
Inhyrning	Vård och omsorg	Öppen seniorverksamhet och dagverksamhet	Inhyrning										
Inhyrning	Vård och omsorg/Hemtjänst	Hällbäcks SÄBO	Avveckling										
Inhyrning	Förskola	Ekenäsförskola	Avveckling										
Inhyrning	Vuxenutbildningen	Hasselbackevägen	Avveckling										
Inhyrning	Grundskolan	Kristinedalskolan modul	Avveckling										
Inhyrning	Gymnasiet	Lokal Hogia	Avveckling										
Egen lokal	IFO/ AME	Åbacka	Avveckling										
Egen lokal	Måltid	Gamla produktionsköket	Avveckling										

8.3 Tidsaxel årlig lokalrevision

8.4 Lokalinvesteringsprocessen

Sveriges Lärare

Stenungsund 30 december 2025

Yrkande till budget 2027

Från förskola till gymnasiet – en investering i Stenungsunds framtid

När vi planerar **budget 2027** måste vi tänka långsiktigt och se utbildning som en investering - inte en kostnad. Om fler elever ska nå målen i årskurs 9 och klara gymnasiet börjar arbetet redan i förskolan. Tidiga, smarta satsningar ger bäst effekt och minskar kostnader för stödinsatser, introduktionsprogram, sociala åtgärder och arbetslöshet längre fram.

I dag är 55 % av barngrupperna i förskolan större än Skolverkets riktlinjer. Samtidigt sjunker matematikresultaten: i årskurs 6 från **86 % till 82 % på tre år**, och **12,8 % i årskurs 9 får F**. Varje misslyckande kostar – både för individen och för kommunen. En elev som inte når gymnasiebehörighet hamnar ofta i introduktionsprogram, vilket innebär stora kostnader för kommunen. Om vi kan minska antalet elever som behöver dessa program genom proaktiva åtgärder sparar vi betydande belopp.

För att vända trenden behöver vi fler behöriga lärare och administrativ avlastning som frigör tid till undervisning, planering och uppföljning. Det ger ökad kvalitet, minskad stress och lägre sjukfrånvaro – vilket i sin tur sparar pengar på rekrytering och vikariekostnader. Att lärare undervisar mer innebär inte automatiskt högre resultat, det krävs garanterad tid för planering och uppföljning om förbättring ska ske.

Vi måste också minska barngrupper och klasser. Genom att utnyttja minskande barnkullar kan vi sätta ett lokalt mål: från 55 % över riktlinjerna i förskolan till 35–40 % inom två år. Mindre grupper ger tryggare miljö, färre konflikter och minskar behovet av dyra specialpedagogiska insatser. Satsningen som görs i dag inom ***"Tidiga insatser"*** är lovvärd och ett gott steg på vägen, men nu har vi chansen att utnyttja tillfället när barnantalet sjunker i kommunen och använda befintliga lokaler för att minska gruppstorlekarna.

Dessutom bör pedagogiska måltider i förskolan vara avgiftsfria. Måltiden är en naturlig del av undervisningen, och personalen ska kunna delta utan kostnad för likvärdighet och kvalitet – de ska inte betala för att utföra sitt arbete. Kostnaden är marginell jämfört med vinsten i pedagogisk effekt och personalengagemang.

Förebyggande arbete sparar pengar genom färre stödåtgärder, mindre skolfrånvaro och bättre hälsa. Investeringar ger avkastning i form av högre måluppfyllelse, starkare framtidstro och en attraktiv kommun. Respekt för professionen är avgörande – garanterad planeringstid och tillgång till specialpedagogisk kompetens i förskola och tidiga skolår är en förutsättning för kvalitet.

Med gemensamt ansvar kan Stenungsund skapa förutsättningar där lärare hinner vara lärare och varje elev får den undervisning som behövs för att lyckas.

Sveriges Lärare

Stenungsund 30 december 2025

Sveriges Lärare yrkar därför på:

Fler behöriga lärare och administrativ avlastning

- Frigör tid för undervisning, planering och uppföljning.
- Minska stress och sjukfrånvaro, vilket sparar kostnader för rekrytering och vikarier. Säkerställ kvalitet i undervisningen och tidiga skolår.
- Förebygg behovet av dyra stödinsatser längre fram.

Avgiftsfria pedagogiska måltider i förskolan

- Måltiden är en del av undervisningen – personalen ska inte betala för att utföra sitt arbete.
- Kostnaden är marginell jämfört med pedagogisk effekt och ökat engagemang.

Minska barngrupper och klasser

- Sätt ett lokalt mål: från 55 % över Skolverkets riktlinjer i förskolan till 35–40 % inom två år.
- Utnyttja minskande barnkullar och befintliga lokaler för att skapa mindre grupper.

Budget 2027 är vår chans att investera i kunskap, hälsa och framtidstro – en investering som betalar tillbaka från förskola till gymnasiet.

Vi föreslår att ni prioriterar dessa satsningar i budget 2027 för att säkerställa högre måluppfyllelse och en attraktiv kommun för invånarna!

Stefan Nilsson

Ordförande

Sveriges Lärare Stenungsund

Kommunals Yrkande till Politiken 2027

Stenungsunds kommun måste bli en attraktiv arbetsgivare

Det råder sedan lång tid en allvarlig brist på personal inom stora delar av Kommunals avtalsområden. För att klara kommunens uppdrag gentemot invånarna – med bibehållen kvalitet och rättssäkerhet – krävs **fler anställda, men också att vi behåller den kompetens som redan finns**.

Detta är inte längre en framtidsfråga, utan en **akut förutsättning för att verksamheterna ska fungera**.

För att kunna behålla personal och samtidigt vara konkurrenskraftiga vid nyrekrytering yrkar Kommunal:

- **Att lägsta lön för Kommunals medlemmar i Stenungsunds kommun ska ligga minst 500 kronor över den nivå som fastställs i det centrala avtalet.**
- **Att medlemmar med lång anställningstid, som inte har en månadslön i nivå med medellönen för yrket, ska få en lönejustering utanför lönepotten.**
- **Höjd friskvårdspeng till 2 000 kronor.**
- **Regelbundna hälsokontroller för berörda yrkesgrupper.**

Ett hållbart arbetsliv kräver inflytande, tillit och behovsstyrning

Ett långsiktigt hållbart arbetsliv förutsätter att medarbetarna ges **reellt inflytande över sin arbetstidsförläggning** och möjlighet till återhämtning. Arbetstidens utformning påverkar inte bara den anställdes hälsa, utan även verksamhetens kvalitet, kontinuitet och attraktivitet som arbetsgivare.

Idag präglas arbetstidsförläggningen i stora delar av verksamheten av **kort planeringshorisont och en detaljerad minutstyrning**. Detta skapar stress, minskar yrkesstolthet och leder till att professionell kompetens inte tas tillvara fullt ut. När fokus ligger på minuter istället för behov riskerar både arbetsmiljö och kvalitet gentemot brukare och kommuninvånare att försämras.

För att kunna möta framtida kompetensförsörjning krävs ett skifte från kontroll till **tillit**, från minutstyrning till **behovsstyrning** – där verksamhetens uppdrag och brukarnas faktiska behov står i centrum, samtidigt som medarbetarna ges större möjlighet att påverka hur arbetstiden förläggs.

Ökat medarbetarinflytande över arbetstidsförläggningen är avgörande för att skapa ett arbetsliv där erfarenhet tas tillvara, där yngre medarbetare ser möjligheten till ett långt yrkesliv och där fler väljer att stanna kvar i kommunens verksamheter.

Forskning visar att verksamheter med högre grad av inflytande och mer hållbara arbetstidsmodeller uppnår **lägre sjukfrånvaro, bättre arbetsmiljö och högre kvalitet i utförandet**.

Kommunal yrkar därför:

- **Att arbetsgivaren, utvecklar arbetstidsmodeller som ger medarbetarna ett reellt och stärkt inflytande över arbetstidsförläggningen.**
- **Att planeringshorisonten för scheman förlängs för att möjliggöra återhämtning, livsplanering och ett hållbart arbetsliv.**

En trygg och värdig hemtjänst kräver att omsorgen utgår från individens behov och livssituation. Dagens detaljstyrda minutplanering riskerar att skapa stress, fragmenterad omsorg och otrygghet för både brukare och personal. Ett behovsstyrt arbetssätt stärker kvalitet, kontinuitet och arbetsmiljö och är en central del i arbetet för en modern och hållbar hemtjänst.

Kommunal yrkar därför:

- **att Stenungsunds kommun inför behovsstyrd hemtjänst**, där planering och tidsåtgång utgår från omsorgstagarens faktiska behov.
- **att Stenungsunds kommun tar fram tydliga kvalitetsmål för behovsstyrd omsorg**, med trygghet, värdighet, flexibilitet och kontinuitet som bärande principer.
- **att Stenungsunds kommun verkar för att personalens arbetsmiljö integreras i behovsbedömningen**, inklusive rimlig förflyttningstid, korta återhämtningspauser och möjlighet till toalettbesök under arbetspasset.

Bemanningen på särskilda boenden är avgörande för både omsorgskvalitet och arbetsmiljö. För låg bemanning leder till hög arbetsbelastning, stress, bristande kontinuitet och ökad risk för misstag. När tiden inte räcker påverkas möjligheten att ge personcentrerad och trygg omsorg, vilket drabbar både de boende och personalen. En rimlig och stabil bemanning minskar sjukfrånvaro, vikarieberoende och bidrar till en hållbar arbetsmiljö där personalen orkar arbeta kvar över tid.

Kommunal yrkar därför:

- **Att arbetsgivaren säkerställer en bemanning på SÄBO som möjliggör god och personcentrerad omsorg**, utan orimlig arbetsbelastning.
- **Att arbetsgivaren genomför regelbundna bemannings- och arbetsmiljöanalyser** där stress, arbetsbelastning och omsorgskvalitet beaktas.
- **Arbetsgivaren använder bemanning som ett aktivt arbetsmiljöverktyg** för att minska sjukfrånvaro, öka kontinuitet och stärka verksamhetens stabilitet.

Arbetskläder, skor och hälsa – ingen förhandlingsfråga

Förskolepersonal arbetar stora delar av dagen stående och gående, ofta i arbetsmoment som innebär hög fysisk belastning. Trots detta saknas arbetsskor som en del av den grundläggande arbetsmiljöutrustningen. Avsaknaden av anpassade skor ökar risken för belastningsskador, bidrar till sjukfrånvaro och leder till att personalen använder privata skor som inte är avsedda för arbetets krav. Minskad belastning, färre skador och en stabilare bemanning gynnar både arbetsmiljön och barnens kontinuitet i verksamheten. Att erbjuda arbetsskor är en enkel åtgärd som stärker kommunens attraktivitet som arbetsgivare.

Yrkande

Kommunal yrkar att arbetsgivaren:

1. **Inför arbetsskor** som en del av den grundläggande arbetsmiljöutrustningen för förskolepersonal.
2. **Genomför en behovsbedömning av arbetsmiljörisker**, med särskilt fokus på belastningsskador, ergonomi och stående/gående arbete, som grund för att välja lämpliga arbetsskor.
3. **Inför ändamålsenliga arbetskläder, för både inom- och utomhusarbete.**

Lönegruppen Kommunal i Stenungsund gm Conny Nilsson Facklig företrädare och förhandlingsansvarig

Kommunals Yrkande till Arbetsgivaren 2027

En löneöversyn som håller – över tid

En fungerande löneöversyn är avgörande för både verksamhetens kvalitet och personalens förtroende för arbetsgivaren. Löneöversynen måste präglas av **kontinuitet, förutsägbarhet och hög kvalitet** i slutresultatet.

För att säkerställa att löneöversynen genomförs på ett likartat, rättssäkert och kvalitativt sätt yrkar Kommunal:

Att förhandlingar om ett avtal för lokal förhandlingsordning inleds senast under 2026.

Stenungsunds kommun måste bli en attraktiv arbetsgivare

Det råder sedan lång tid en allvarlig brist på personal inom stora delar av Kommunals avtalsområden. För att klara kommunens uppdrag gentemot invånarna – med bibehållen kvalitet och rättssäkerhet – krävs **fler anställda, men också att vi behåller den kompetens som redan finns**.

Detta är inte längre en framtidsfråga, utan en **akut förutsättning för att verksamheterna ska fungera**.

För att kunna behålla personal och samtidigt vara konkurrenskraftiga vid nyrekrytering yrkar Kommunal:

- **Att lägsta lön för Kommunals medlemmar i Stenungsunds kommun ska ligga minst 500 kronor över den nivå som fastställs i det centrala avtalet.**
- **Att medlemmar med lång anställningstid, som inte har en månadslön i nivå med medellönen för yrket, ska få en lönejustering utanför lönepotten.**
- **Höjd friskvårdspeng till 2 000 kronor.**
- **Regelbundna hälsokontroller för berörda yrkesgrupper.**

Ett hållbart arbetsliv kräver inflytande, tillit och behovsstyrning

Ett långsiktigt hållbart arbetsliv förutsätter att medarbetarna ges **reellt inflytande över sin arbetstidsförläggning** och möjlighet till återhämtning. Arbetstidens utformning påverkar inte bara den anställdes hälsa, utan även verksamhetens kvalitet, kontinuitet och attraktivitet som arbetsgivare.

Idag präglas arbetstidsförläggningen i stora delar av verksamheten av **kort planeringshorisont och en detaljerad minutstyrning**. Detta skapar stress, minskar yrkesstolthet och leder till att professionell kompetens inte tas tillvara fullt ut. När fokus ligger på minuter istället för behov riskerar både arbetsmiljö och kvalitet gentemot brukare och kommuninvånare att försämras.

För att kunna möta framtida kompetensförsörjning krävs ett skifte från kontroll till **tillit**, från minutstyrning till **behovsstyrning** – där verksamhetens uppdrag och brukarnas faktiska behov står i centrum, samtidigt som medarbetarna ges större möjlighet att påverka hur arbetstiden förläggs.

Ökat medarbetarinflytande över arbetstidsförläggningen är avgörande för att skapa ett arbetsliv där erfarenhet tas tillvara, där yngre medarbetare ser möjligheten till ett långt yrkesliv och där fler väljer att stanna kvar i kommunens verksamheter.

Forskning visar att verksamheter med högre grad av inflytande och mer hållbara arbetstidsmodeller uppnår **lägre sjukfrånvaro, bättre arbetsmiljö och högre kvalitet i utförandet**.

Kommunal yrkar därför:

- **Att arbetsgivaren, utvecklar arbetstidsmodeller som ger medarbetarna ett reellt och stärkt inflytande över arbetstidsförläggningen.**
- **Att planeringshorisonten för scheman förlängs för att möjliggöra återhämtning, livsplanering och ett hållbart arbetsliv.**

En trygg och värdig hemtjänst kräver att omsorgen utgår från individens behov och livssituation. Dagens detaljstyrda minutplanering riskerar att skapa stress, fragmenterad omsorg och otrygghet för både brukare och personal. Ett behovsstyrt arbetssätt stärker kvalitet, kontinuitet och arbetsmiljö och är en central del i arbetet för en modern och hållbar hemtjänst.

Kommunal yrkar därför:

- **att Stenungsunds kommun inför behovsstyrd hemtjänst**, där planering och tidsåtgång utgår från omsorgstagarens faktiska behov.
- **att Stenungsunds kommun tar fram tydliga kvalitetsmål för behovsstyrd omsorg**, med trygghet, värdighet, flexibilitet och kontinuitet som bärande principer.
- **att Stenungsunds kommun verkar för att personalens arbetsmiljö integreras i behovsbedömningen**, inklusive rimlig förflyttningstid, korta återhämtningspauser och möjlighet till toalettbesök under arbetspasset.

Bemanningen på särskilda boenden är avgörande för både omsorgskvalitet och arbetsmiljö. För låg bemanning leder till hög arbetsbelastning, stress, bristande kontinuitet och ökad risk för misstag. När tiden inte räcker påverkas möjligheten att ge personcentrerad och trygg omsorg, vilket drabbar både de boende och personalen. En rimlig och stabil bemanning minskar sjukfrånvaro, vikarieberoende och bidrar till en hållbar arbetsmiljö där personalen orkar arbeta kvar över tid.

Kommunal yrkar därför:

- **Att arbetsgivaren säkerställer en bemanning på SÄBO som möjliggör god och personcentrerad omsorg**, utan orimlig arbetsbelastning.
- **Att arbetsgivaren genomför regelbundna bemannings- och arbetsmiljöanalyser** där stress, arbetsbelastning och omsorgskvalitet beaktas.
- **Arbetsgivaren använder bemanning som ett aktivt arbetsmiljöverktyg** för att minska sjukfrånvaro, öka kontinuitet och stärka verksamhetens stabilitet.

Arbetskläder, skor och hälsa – ingen förhandlingsfråga

Förskolepersonal arbetar stora delar av dagen stående och gående, ofta i arbetsmoment som innebär hög fysisk belastning. Trots detta saknas arbetsskor som en del av den grundläggande arbetsmiljöutrustningen. Avsaknaden av anpassade skor ökar risken för belastningsskador, bidrar till sjukfrånvaro och leder till att personalen använder privata skor som inte är avsedda för arbetets krav. Minskad belastning, färre skador och en stabilare bemanning gynnar både arbetsmiljön och barnens kontinuitet i verksamheten. Att erbjuda arbetsskor är en enkel åtgärd som stärker kommunens attraktivitet som arbetsgivare.

Yrkande

Kommunal yrkar att arbetsgivaren:

1. **Inför arbetsskor** som en del av den grundläggande arbetsmiljöutrustningen för förskolepersonal.
2. **Genomför en behovsbedömning av arbetsmiljörisker**, med särskilt fokus på belastningsskador, ergonomi och stående/gående arbete, som grund för att välja lämpliga arbetsskor.
3. **Inför ändamålsenliga arbetskläder, för både inom- och utomhusarbete.**

Lönegruppen Kommunal i Stenungsund gm Conny Nilsson Facklig företrädare och förhandlingsansvarig

2026

Till Stenungsunds kommun

Vårdförbundets Yrkanden inför löneöversyn

Vårdförbundet vill ha en långsiktig lönestrategi som håller över tid, där varje individ känner sig sedd och betydelsefull för verksamheten. Lönestrategin ska leda till att motivera medlemmar att stanna kvar i verksamheten och skapa kontinuitet, och därmed öka patientsäkerheten och ge en fortsatt god vård med hög kvalitet i kommunen.

Inför löneöversynen 2026 yrkar Vårdförbundet därför följande:

- Att arbetsgivaren fortsätter att satsa på särskilt yrkesskickliga genom att avsätta medel i budget. Målet är att nå reell lönespridning och ge möjlighet att göra lönekarriär över tid med utgångspunkt i Centrala parters samsyn och vägledning om prioritering av särskilt yrkesskickliga.
- Att arbetsgivaren särskilt beaktar avtalstexten där det anges att arbetstagare lönesätts individuellt och differentierat och premieras utifrån kompetens, specialistkunskap och erfarenhet som grund för att möjliggöra en löneutveckling som leder till förbättrade resultat och bidrag till verksamhetens mål sett över tid. Det måste löna sig att vara kvar även om man för närvarande inte bedöms vara särskilt yrkesskicklig.
- Att arbetsgivaren särskilt ser över chefers löneutveckling för att tillgodose rekrytera- och behållarperspektivet även för Vårdförbundets medlemmar inom chefsgruppen.
- Att arbetsgivaren ser över skolsköterskornas lönenivåer i relation till andra specialistutbildade sjuksköterskor i kommunen.
- Att det finns lokala lönekriterier och att de ska vara väl kända av medarbetarna på varje arbetsplats.
- Att utbildning skall löna sig, specialist/funktionsutbildning skall generera ökad lön efter avslutad utbildning.
- Att Stenungsunds kommun förhåller sig till HÖK bilaga 3 gällande akademisk specialisttjänstgöring och om det finns andra konstruktioner av utbildningstjänster behöver dessa ses över.
- Att lönesättande chef eller representant i chefslinjen deltar på inledande överläggning och avstämningsöverläggning.

VÅRDFÖRBUNDET

En kommun för alla och inte bara några få

Vänsterpartiet Stenungsund
Budgetförslag 2027

Omvärldsanalys

De senaste årens samhällsutveckling präglas av flera samtidiga kriser – från pandemi och inflation till ett alltmer påtagligt klimatnödläge och ökande ekonomiska och sociala klyftor. Kommunerna befinner sig i första linjen när dessa förändringar slår igenom i människors vardag. Samtidigt som behoven i välfärden ökar, pressas många kommuner av stigande kostnader och otillräcklig statlig finansiering. Resultatet blir ofta att verksamheter inom skola, omsorg och fritid får bära en stor del av anpassningen, vilket riskerar att försvaga de delar av samhället som är mest avgörande för jämlikhet och sammanhållning. I detta läge blir också arbetsvillkoren inom välfärden en central fråga. Bristen på personal inom vård och omsorg är fortsatt allvarlig, och kan inte lösas genom kortsiktiga bemanningslösningar eller ökad arbetsbelastning för redan anställda. För att möta behoven krävs långsiktiga satsningar på bättre arbetsvillkor, tryggare anställningar och en grundläggande norm om rätt till heltid i välfärdssektorn.

Klimatförändringarna är inte längre en framtidsfråga utan en realitet som redan påverkar kommunernas ekonomi och planering. Extremväder, översvämningar och ökade krav på beredskap och infrastruktur innebär både nya risker och ökade kostnader. Samtidigt innebär omställningen en möjlighet för kommunerna att vara drivande i utvecklingen. Genom satsningar på kollektivtrafik, energieffektiva byggnader, hållbara skolor och äldreboenden samt stärkt arbete med återbruk och lokal produktion kan utsläppen minska samtidigt som nya jobb och innovation skapas. För Vänsterpartiet är det avgörande att klimatomställningen genomförs på ett rättvist sätt. Den får inte innebära att kostnader och bördor vältras över på dem som har minst resurser, utan måste utformas solidariskt och jämlikt – där både ansvar och möjligheter fördelas rättvist i hela samhället. I denna verklighet står Vänsterpartiet fast vid en tydlig inriktning: att värna och utveckla välfärden, stärka den demokratiska styrningen och bygga ett samhälle där människors behov sätts före marknadens intressen. Det är grunden för trygga, jämlika och långsiktigt hållbara kommuner.

Specifika satsningar

En säkrare digital struktur

Vi föreslår en större satsning för att påbörja arbetet med att bygga upp en säkrare och mer robust digital infrastruktur, med minskat beroende av utländska leverantörer och kritiska externa systemlösningar. I en tid där digitala system är helt avgörande för kommunens verksamheter – från skola och omsorg till administration och krisberedskap – blir frågan om kontroll, säkerhet

och självständighet allt viktigare. Syftet med satsningen är att steg för steg stärka kommunens digitala motståndskraft och skapa förutsättningar för att viktiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas även vid kriser, störningar eller förändrade omvärldsförhållanden. Det handlar inte om att bryta all samverkan, utan om att minska sårbarheter och öka handlingsutrymmet genom mer öppna, flexibla och långsiktigt hållbara lösningar.

Flera kommuner har redan påbörjat liknande arbete med att förenkla och stärka sina digitala strukturer. Bland annat har Alingsås arbetat med att utveckla en mer avskalad och robust digital miljö, där fokus ligger på driftsäkerhet och funktion även under påfrestande förhållanden. Dessa erfarenheter visar att det är möjligt att bygga system som både är moderna och mindre sårbara. Vår satsning är ett första steg i en sådan riktning. Genom att investera i en säkrare digital infrastruktur vill vi stärka kommunens beredskap, minska beroenden och säkerställa att viktiga samhällsfunktioner kan fungera – även när omvärlden inte gör det.

Kvinnojouren

Kvinnojouren får fortsatt ekonomiskt stöd från kommunen, men med ett lägre belopp än tidigare. För att säkerställa att verksamheten inte påverkas negativt av denna minskning föreslår vi ett riktat tillskott som kompenserar för den reducerade finansieringen. Kvinnojourens arbete är avgörande för att ge skydd, stöd och rådgivning till kvinnor och barn som utsätts för våld i nära relationer, och utgör en viktig del av kommunens samlade arbete mot våld. Genom att förstärka finansieringen vill vi värna verksamhetens stabilitet och säkerställa att stödet till våldsutsatta kan upprätthållas på en hög nivå.

Kulturskolan

Vi vill stärka Kulturskolan i Stenungsund genom en riktad satsning som både möjliggör sänkta avgifter och ett utökat kursutbud. Kulturskolan är en av kommunens viktigaste verksamheter för barns och ungas fria tid, där kreativitet, gemenskap och egen utveckling får ta plats oavsett bakgrund eller ekonomiska förutsättningar. I dag är avgifterna en tröskel som gör att inte alla har samma möjlighet att delta. Genom att tillföra resurser vill vi skapa utrymme för lägre avgifter, så att fler barn och unga kan ta del av kulturskolans verksamhet. Samtidigt vill vi ge Kulturskolan bättre förutsättningar att bredda sitt utbud – med fler ämnen, fler uttrycksformer och fler möjligheter att prova nytt, oavsett om det handlar om musik, teater, dans, bild eller andra kreativa uttryck. Kulturskolan i Stenungsund har en viktig roll i kommunens kultur- och föreningsliv och bidrar till både bildning och sammanhang. Genom denna satsning vill vi stärka

verksamheten långsiktigt, sänka trösklarna in och ge fler barn och unga möjlighet att hitta sin plats i kulturen.

Bokbussen

Vi vill åter stärka tillgången till litteratur och läsning i hela kommunen genom att på sikt återinföra bokbussen. När den tidigare verksamheten avvecklades upphörde den ordinarie bokbussverksamheten, men vissa riktade besök till förskolor har fortsatt. Det visar tydligt att behovet och efterfrågan fortfarande finns, särskilt bland barn och i områden där avståndet till bibliotek kan vara en tröskel. För att börja återuppbygga denna verksamhet föreslår vi en initial satsning som möjliggör planering och uppstart av ett återinförande. Även om den avsatta summan inte täcker hela kostnaden för en ny bokbuss, är det ett viktigt första steg för att återetablera en mobil biblioteksverksamhet i kommunen.

På sikt är vår ambition att bokbussen åter ska kunna rulla i full skala och nå både förskolor, skolor och bostadsområden. En sådan verksamhet stärker likvärdig tillgång till kultur och litteratur, väcker läslust hos barn och unga och bidrar till att minska geografiska skillnader i tillgången till bibliotekets resurser.

Grönytor

Vi föreslår även en förstärkning av skötseln och utvecklingen av kommunens grönytor. Parker, naturområden och gemensamma utemiljöer är en del av vardagen för alla invånare och spelar en viktig roll för både trivsel, hälsa och livskvalitet. När dessa miljöer hålls väl omhändertagna och inbjudande bidrar det till att hela kommunen upplevs som mer attraktiv och levande. Grönytorna är också en del av kommunens gemensamma identitet – platser där människor möts, vistas och rör sig genom året. Genom att satsa mer på skötsel, underhåll och utveckling vill vi höja kvaliteten i dessa miljöer och skapa mer trygga, vackra och tillgängliga offentliga rum. En välskött utemiljö påverkar alla invånare, oavsett var i kommunen man bor, och bidrar till en stark känsla av stolthet över den egna platsen.

Finansiering

De satsningar som Vänsterpartiet föreslår i budgeten för 2027 ryms fullt ut inom det som kallas politikens ofördelade medel. Det betyder att vi inte lägger fram förslag om besparingar i befintliga verksamheter eller om höjda skatter, utan att vi i stället använder redan avsatta resurser som ännu inte har riktats till specifika ändamål. Genom att omfördela dessa medel vill vi öka tillgängligheten till kultur och kunskap och investera i trygga, levande och hållbara

offentliga miljöer. Samtidigt vill vi minska ojämlikheter mellan olika grupper och områden i kommunen och lägga grunden för långsiktiga satsningar som stärker livskvaliteten för alla invånare.

Vi vill återigen påpeka möjligheten att ta bort de ”extra” arvoden som tillkom i början av mandatperioden för ordföranden i utskotten under kommunstyrelsen då majoriteten valde att bortse från den redan i kommunfullmäktige beslutade arvodesregleringen. Att höja politikerarvoden samtidigt som andra verksamheter belastas med besparingskrav och nedskärningar finner Vänsterpartiet djupt oetiskt. Att ta bort arvoderingen på dessa två poster innebär en besparing på över 800 tkr.

Utredningsuppdrag

Stärkt arbete för att främja skolnärvaro och motverka avhopp

Vänsterpartiet föreslår att förvaltningen ges i uppdrag att utreda hur kommunen kan stärka arbetet med att främja elevers skolresultat och skolnärvaro samt förebygga risken för skolmisslyckande redan i tidiga åldrar. Utredningen ska belysa bakomliggande faktorer till skillnader i studieresultat mellan olika elevgrupper och särskilt uppmärksamma att pojkar i genomsnitt i större utsträckning än flickor når lägre studieresultat och i högre grad riskerar att inte fullfölja sin skolgång. Särskild vikt ska läggas vid hur pedagogiska arbetssätt, skolmiljö, förväntningar och tidiga stödinsatser påverkar utvecklingen för olika elevgrupper.

Uppdraget ska även omfatta en analys av kompetensbehov hos skolpersonal, inklusive behov av fortbildning kring tidiga tecken på skolsvårigheter, riskfaktorer för skolavhopp samt långsiktiga sociala och samhälleliga konsekvenser av bristande skolgång. Vidare ska förvaltningen undersöka hur samverkan med vårdnadshavare kan stärkas redan i förskola och tidiga skolår. Detta inkluderar att ta fram förslag på hur information och utbildningsinsatser riktade till föräldrar kan utformas för att öka förståelsen för skolans krav, betydelsen av närvaro och hur tidiga stödinsatser kan förebygga senare svårigheter.

Utredningen ska resultera i konkreta förslag på insatser på både kort och lång sikt, med målsättningen att stärka likvärdigheten i skolan och säkerställa att fler elever, oavsett bakgrund och kön, ges goda förutsättningar att fullfölja sin utbildning.

Driftbudgetramar 2027 Vänsterpartiet

tkr	Budget 2026	Budget 2027	Politikens prioriteringar	Budget 2027	Plan 2027	Plan 2028
Politisk verksamhet	-12 858	-13 148		-13 148		
varav revisionen	-1 286	-1 315		-1 315		
Politikens ofördelade	0	-3 000	3 000	0		
Kommunövergripande	-176 475	-191 729		-191 729		
Kommunledning Stab		-46 249		-46 249		
Räddningstjänst	-36 016	-37 277		-37 277		
Sektor utbildning	**-793 094**	**-809 113**		**-810 463**		
Övergripande utbildning	-36 723	-34 865		-34 865		
Förskola	-159 441	-158 726		-158 726		
Grundskola	-303 037	-310 426		-310 426		
Gymnasieverksamheten	-116 718	-118 385		-118 385		
Anpassad skola	-30 835	-33 703		-33 703		
Centrala barn -och elevhälsan	-59 502	-62 435		-62 435		
Kompetens och utveckling	-31 962	-33 022		-33 022		
Kultur/Fritid	-54 876	-57 551	-1 350	-58 901		
Sektor socialtjänst	**-600 907**	**-617 541**		**-617 691**		
Övergripande socialtjänst	-6 730	-6 467		-6 467		
Individ- och familjeomsorg	-136 362	-138 161	-150	-138 311		
Funktionshinder	-165 496	-169 137		-169 137		
Vård och omsorg	-292 319	-303 776		-303 776		
Sektor samhällsbyggnad	**-81 185**	**-82 362**		**-82 362**		
Samhällsbyggnad	-81 185	-82 362		-82 362		
Avfall (avgiftsfinansierad)	0	0		0		
VA-enheten (avgiftsfinansierad)	0	0		0		
Sektor stödfunktioner	**-444 463**	**-417 549**		**-419 049**		
Stödfunktioner	-117 524	-81 029	-1 500	-82 529		
Fastighet	-221 517	-228 106		-228 106		
Servicefunktionen	-105 422	-108 414		-108 414		
Kalkylerad kapitalkostnad	202 798	193 611		193 611	225 005	228 627
Avskrivningar	-144 631	-121 015		-121 015	-154 745	-152 624
Nettokostnad	**-2 086 833**	**-2 145 372**		**-2 145 372**	**-2 215 027**	**-2 287 357**
Skatter och finansiella kostnader						
Finansverksamheten	2 152 491	2 219 902		2 219 902	2 293 053	2 359 980
Årets resultat	**65 658**	**74 530**	**0**	**74 530**	**78 026**	**72 623**
	3,0%	**3,3%**		**3,3%**	**3,3%**	**3,0%**

Budget 2027

Strategisk plan 2027-2029

"För Framtiden
och
Hela Stenungsund"

Centerpartiet

Inledning

I en alltmer ombytlig omvärld med krig i och i närheten av Europa, en oförutsägbar världsekonomi och en regering som lämnat walk over i tillväxtpolitiken med hög arbetslöshet som följd är det en grannlaga uppgift att sia om en kommunal budget. Kommunsverige står inför en stor omställning med minskande födelsetal och en åldrande befolkning, samtidigt som allt fler elever inte når behörighet till gymnasiet och många unga lider av psykisk ohälsa. Detta är en utveckling vi måste vända och det fort! För ska vi klara den demografiska utmaningen behöver alla få de bästa förutsättningarna för att inte bara kunna försörja sig själva utan också bidra till skatteunderlaget. Kort sagt; ska vi fortsätta ha en god välfärd i Stenungsunds kommun så behövs alla. Det är har varit utgångspunkten när Centerpartiet lagt fram samtliga budgetar under mandatperioden och så även i 2027 års budget för Stenungsunds kommun.

Vår budget för 2027 bygger på tre grundpelare: goda förutsättningar för hela kommunen att utvecklas, en stärkt skola där alla elever får möjlighet att komma vidare i studier eller arbete och ett inkluderande samhälle där människor; alla människor räknas och behövs.

Vi ser en framtid där Stenungsund är en plats där både stad och landsbygd blomstrar, där industrins gröna omställning är motorn i näringslivet och invånarna känner framtidstro. Genom att satsa på hållbar utveckling, stärka det lokala näringslivet och förbättra den sociala sammanhållningen, strävar vi efter att skapa en trygg och välmående kommun för alla generationer.
Budgeten speglar vår övertygelse om att varje investering i vår kommun ska leda till långsiktig nytta och hållbarhet. Vi föreslår konkreta åtgärder för att förbättra infrastrukturen, minska effekterna av ett varmare klimat, förbättra näringslivets förutsättningar och säkerställa att alla invånare har tillgång till rent vatten, kvalitativ vård- och omsorg och en utbildning där alla får känna att de lyckas.

Centerpartiets vision är en kommun där alla har möjlighet att leva ett gott liv, oavsett bakgrund eller bostadsort. Med denna budget vill vi visa vägen mot ett mer hållbart och rättvist Stenungsund, där varje invånare kan känna sig delaktig och värdefull. Centerpartiet tror på samverkan och i utmanade tider som dessa behöver vi hålla i långsiktiga strategiska beslut med bred politisk förankring. Höstens valrörelse kommer visa vilka partier som sätter hållbarhet och långsiktighet framför snabba lösningar och valfläsk.

Stenungsunds kommun har under flera år investerat i nya förskolor, skolor, idrottsanläggningar, boenden och infrastruktur. Det är investeringar för framtiden, men det kostar och det innebär att den samlade skulden för våra skattebetalare ökar. För att bromsa ökningen av skulden och på sikt börja betala av behöver investeringstakten bromsas och varje önskvärd investering övervägas noga. Omställning av befintliga fastigheter måste gå före nybyggnation – bra ur både ekonomisk och ekologisk synvinkel och ny infrastruktur ska byggas där den gör störst nytta utifrån kommunfullmäktiges prioriterade mål.

Driftbudgetramar

Nedan redovisas ramarna per verksamhet. Varje sektor har också ett eget avsnitt.
Skatteunderlagsprognos enligt cirkulär 2026:12 260226

Driftbudgetramar 2027-2029

tkr	Budget 2026	Budget 2027	Politikens prioriteringar	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Politisk verksamhet	-12 858	-13 148		-13 148		
varav revisionen	-1 286	-1 315		-1 315		
Politikens ofördelade	0	-3 000	3 000	0		
Kommunövergripande	-176 475	-191 729	1 700	-190 029		
varav KS oförutsedda	*-3 270*	*-1 000*		*-1 000*		
Kommunledning Stab		-46 249		-46 249		
Räddningstjänst	-36 016	-37 277		-37 277		
Sektor utbildning	**-793 094**	**-809 113**		**-813 813**		
Övergripande utbildning	-36 723	-34 865		-34 865		
Förskola	-159 441	-158 726		-158 726		
Grundskola	-303 037	-310 426	-2 500	-312 926		
Gymnasieverksamheten	-116 718	-118 385	-1 500	-119 885		
Anpassad skola	-30 835	-33 703		-33 703		
Centrala barn -och elevhälsan	-59 502	-62 435		-62 435		
Kompetens och utveckling	-31 962	-33 022	-700	-33 722		
Kultur/Fritid	-54 876	-57 551		-57 551		
Sektor socialtjänst	**-600 907**	**-617 541**		**-617 541**		
Övergripande socialtjänst	-6 730	-7 307		-7 307		
Individ- och familjeomsorg	-136 362	-138 161		-138 161		
Funktionshinder	-165 496	-169 137		-169 137		
Vård och omsorg	-292 319	-302 936		-302 936		
Sektor samhällsbyggnad	**-81 185**	**-82 362**		**-82 362**		
Samhällsbyggnad	-81 185	-82 362		-82 362		
Avfall (avgiftsfinansierad)	0	0		0		
VA-enheten (avgiftsfinansierad)	0	0		0		
Sektor stödfunktioner	**-444 463**	**-417 549**		**-417 549**		
Stödfunktioner	-117 524	-81 029		-81 029		
Fastighet	-221 517	-228 106		-228 106		
Servicefunktionen	-105 422	-108 414		-108 414		
Kalkylerad kapitalkostnad	202 798	193 611		193 611	225 005	228 627
Avskrivningar	-144 631	-121 015		-121 015	-154 745	-152 624
Nettokostnad	**-2 086 833**	**-2 145 372**		**-2 145 372**	**-2 215 027**	**-2 287 357**
Skatter och finansiella kostnader						
Finansverksamheten	2 152 491	2 219 902		2 219 902	2 293 053	2 359 980
Årets resultat	**65 658**	**74 530**	**0**	**74 530**	**78 026**	**72 623**
	3,0%	**3,3%**		**3,3%**	**3,3%**	**3,0%**

Övriga kostnader uppräkat med 1,7% 2027, 2,6% 2028 och 2,0% 2029 enl cirkulär 26:12
Löneökningar 3,2% 2027, 4,2% 2028 och 3,8% 2029

[Skriv här]

Kommunövergripande

tkr	Budget 2026	Budget 2027
Politisk verksamhet	-12 858	-13 148
varav revisionen	-1 286	-1 315
Kommunövergripande	-176 475	-190 029
varav KS oförutsedda	*-3 270*	*-1 000*
Kommunledning Stab		-46 249
Räddningstjänst	-36 016	-37 277

Politisk verksamhet

Demokrati är viktigt och demokrati måste få kosta. Förutom politikernas arvoden och ersättningar för förlorad arbetsinkomst för alla förvärvsarbetande fritidspolitiker ryms också kostnader för fortbildning och externa föreläsare i denna post. 2026 är ett valår och förhoppningsvis väljs många nya politiker in och andra får nya uppdrag. För att kommande mandatperiod ska bli så bra som möjligt krävs mycket utbildning i början. Kommunfullmäktige har också beslutat att en extern utvärdering och genomlysning av Stenungsunds lite speciella politisk organisation ska göras under mandatperioden.

Kommunövergripande

Under kommunövergripande redovisas kommundirektör, personalrelaterade kostnader som företagshälsovård och facklig verksamhet samt medel för olika utvecklingsprojekt. Här redovisas även volym- och driftspengar som under året fördelas ut till verksamheterna. I budgetposten finns också avgifter till olika förbund och projekt där kommunen är medlem i som t ex SKR och Leader Bohuslän. I årets budget ligger en extra pott under kommunövergripande för förstudier både inom fastighet och inom samhällsbyggnad för att få bättre framdrift men också träffsäkrare budgetunderlag inför beslut. Vi har en regering som stiftar lagar i en rasande takt, både på gott och ont. En del av dem är efterlängtade och har en bred majoritet i riksdagen medan andra starkt kan ifrågasättas. Icke förty så påverkar det kommunsektorn och Stenungsund är självklart inget undantag. I budgetområdet kommunövergripande ligger därför bland annat en stor post för införande av aktivitetskrav för människor med försörjningsstöd. En reform som inte riktigt är glasklar hur den ska implementeras och vilka som omfattas. Centerpartiet har valt att minska denna post med 1,7 miljoner och lägger dessa pengar på aktiviteter inom gymnasiet och Kompetens och utveckling för att fler ska komma i självförsörjning och på så sätt minska inflödet av personer som är i behov av försörjningsstöd. En miljon kronor ligger under Kommunstyrelsens egen budget att fördela under året.

Räddningstjänst

Sedan 2023 ingår Stenungsunds kommun i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG). Det innebär att kommunen lämnat över ansvaret att bebedriva räddningstjänstverksamhet i kommunens geografiska område. Detta innefattar utryckningsverksamhet, tillsyn och förebyggande verksamhet. Budgetposten avser medlemsavgiften. På grund av att kommunen har kemiindustrin, så kallad SEVESO-verksamhet, inom sitt geografiska område blir medlemsavgiften relativt hög fördelat per invånare i jämförelse med övriga medlemmar i förbundet. Räddningstjänstförbundet har under en längre tid haft önskemål om att Stenungsund ska hitta en ny plats för brandstation, men utifrån det rådande ekonomiska läget i förbundet pausas frågan tills vidare.

Sektor Utbildning

tkr	Budget 2026	Budget 2027
Övergripande utbildning	-36 723	-34 865
Förskola	-159 441	-158 726
Grundskola	-303 037	-312 926
Gymnasieverksamheten	-116 718	-119 885
Anpassad skola	-30 835	-33 703
Centrala barn -och elevhälsan	-59 502	-62 435
Kompetens och utveckling	-31 962	-33 722
Kultur/Fritid	-54 876	-57 551
Sektor utbildning	**-793 094**	**-813 813**

Övergripande utbildning

Den sektorövergripande verksamheten omfattar sektorledning, skolskjutsar och vissa sektorgemensamma kostnader. Skolskjutarna upphandlas av Västtrafik och är svåra att förutse och därmed budgetera för. Ett sätt att få ner kostnaderna är att få fler "vanliga" betalade resenärer att använda de upphandlade så kallade 900-linjerna. Då kommunen står för hela kostnaden för dessa linjer är varje betalade resenär en intäkt. I stora delar av kommunen är 900-bussen den enda kollektivtrafik som erbjuds, men många kommuninvånare känner inte till att de får använda den. Därför vill Centerpartiet att kommunen blir bättre på att marknadsföra 900-linjerna för invånarna på landsbygden och om/när ett tillräckligt stort underlag finns, ändra upphandlingen så att dessa bussar även trafikerar på lovdagar. Det skulle öka möjligheten för arbetspendling om bussen går samtliga vardagar.

Förskola

Förskolan står inför stora utmaningar till följd av minskande barnkullar framöver. Nya fina lokaler som planerades och byggdes när prognoserna var helt annorlunda är nu klara, men nu finns inte behovet längre. Det innebär både kapitalkostnader och vissa driftskostnader som hamnar på förskolan. Minskat barnantal innebär också omställning i behovet av personal och kan innebära en övertalighet som måste omhändertas. Förvaltningen ser nu över hur omställningen ska kunna mötas på ett rimligt sätt utifrån barnen, pedagogerna och ekonomi. Lokalerna behöver utnyttjas effektivt och omflyttningar kommer troligen bli aktuella. Det i sin tur kan innebära möjligheter att använda tomma förskolelokaler till annan verksamhet.

Investeringar:
Befolkningsprognosen visar på sjunkande barnantal och under prognosperioden kommer antal förskoleplatser i kommunen räcka. Därför föreslår vi inga ytterligare projekt. Det är däremot viktigt att vi följer utvecklingen noga och att kontinuerligt underhållsarbete bedrivs så att standarden på våra fina förskolor kan bibehållas.

Grundskola

Stenungsunds kommun har under många år ansett sig vara en skolkommun. Kunskapsresultaten i grundskolan är inte dåliga i jämförelse med sverigesnittet, men utifrån socioekonomiska förutsättningar ligger resultaten under förväntat. Det kan vara lätt att gå bort sig i statistik men faktum är att alltför många elever går ur grundskolan med så dåliga betyg att de inte är behöriga till gymnasiet. Dessutom pekar Socialstyrelsen på att barn i allt yngre åldrar mår psykiskt dåligt och forskning visar att skolan är en stor bidragande orsak.

För att ge eleverna bästa möjliga förutsättningar att nå målen med utbildningen, kunna bli sina bästa jag, bli självförsörjande och självständiga vuxna tror vi att det behövs studiero i skolan och fler lärare. Att kunna dela klasser i mindre

grupper, kunna ha undervisning i olika miljöer och stimulera lusten till ny kunskap på olika sätt är självklart i förskolans pedagogik och för de yngre barnen. Men succesivt från mellanstadiet blir skolan mer allvarstyngd, pressen och kraven på eleverna ökar. Samtidigt ser vi större klasser och en övergång till ämneslärare som inte har samma kännedom om elevernas hela skoldag. Centerpartiet lägger därför, extra lärarresurser i årskurs 4-6som en start i ett omställningsarbete till en mer elevcentrerad grundskola. För bättre arbetsmiljö för lärare och elever, för bättre måluppfyllelse men framför allt för framtiden.

I budgeten finns också medel avsatta för att möta upp ny lagstiftning om reglerad undervisningstid för lärare, en reform som ska ge lärare mer tid för planering och uppföljning, men som samtidigt innebär mindre tid med eleverna. Under 2027 kommer grundskolan också behöva börja planera för införandet av 10-årig grundskola och med det också helt nya läroplaner.

Investeringar:
Skolor slits och det är viktigt att ha en löpande investeringsplan för att inte komma efter med underhållet. Under senare år har vi byggt till Stora Högaskolan och Jörlandaskolan samt byggt ett nytt högstadium. Även grundskolorna kommer påverkas av det sjunkande elevantalet och kommunens skolor kommer räcka under prognosperioden. Därför föreslår vi inga nya skolor. Det är däremot viktigt att vi följer utvecklingen noga och att kontinuerligt underhållsarbete bedrivs så att standarden på våra skolor kan bibehållas. En större renovering av Kristinedalskolan och Kopperskolan bör vara prioriterad för att bättre möta upp elevernas behov samt kunna erbjuda en kommunövergripande likvärdighet i lärmiljöer.

Gymnasieverksamheten

Nösnäsgymnasiet är till bristningsgränsen fullt och många elever med låga meritpoäng konkurreras ut och tvingas söka gymnasieutbildningar i Kungälv eller Göteborg. Följden blir att många hoppar av och struntar i skolan. Så kan vi inte ha det! Vi behöver på alla sätt få fler elever att slutföra sina gymnasiestudier och skaffa sig förutsättningar inför yrkeslivet. På lång sikt behöver Nösnäsgymnasiet byggas ut, alternativt att ytterligare ett gymnasium tar plats i vår kommun. På kort sikt behöver alla vägar prövas för att optimera lokalerna så att fler elever kan göra sin gymnasietid i Stenungsund.

Gymnasiets största program är IM där elever utan behörighet till ett nationellt program samlas. Gymnasiet ansvarar också för de ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret KAA. Det är en brokig skara unga människor som alla har gemensamt att de har många skolmisslyckanden bakom sig. Med hjälp av tillfälliga medel har verksamheten startat ett projekt under namnet "Verkligt lärande" som går ut på att dessa elever får en chans att lyckas och finna självförtroende på nytt. Flera elever har gått ut i arbete och andra har funnit glädjen åter i skolbänken. Genom att använda medel för aktivitetskravet möter Centerpartiet upp gymnasiets önskan om 700 tkr att permanenta satsningen på dessa elever och på så sätt ge bättre förutsättningar för självförsörjning. Vi satsar också 800 tkr på ytterligare utökning av närvaroteamet som jobbar med elever som inte kommer till skolan.

Investeringar:
På längre sikt behövs en utbyggnad, alternativt ytterligare en gymnasieskola i kommunen. Ett teknikutbildningscentrum tillsammans med Vuxenutbildningen behöver utredas för att öka samordningen av dyra lokaler, maskiner och för att möte lärarbristen. Under 2027 kommer mindre investeringar i maskiner på industriprogrammet göras.

Anpassad skola

Den anpassade skolan är svår att budgetera då eleverna har så olika behov och verksamheten är förhållandevis liten. Vi ska ha en kvalitativ utbildning för alla elever i Stenungsund och den Anpassade skolan ställer stora krav på individanpassade lösningar. I dagsläget finns alla årskurser i den anpassade

grundskolan på Kristinedalskolan. Vid en renovering behöver stor hänsyn tas till eleverna i den anpassade grundskolan upplever så liten påverkan som möjligt.

Investeringar:
I dagsläget behövs inga större investeringar men det är viktigt att löpande underhåll och inventarier håller en hög kvalitet för att inte sänka standarden på lokalerna.

Centrala barn- och elevhälsan

Den centrala barn- och elevhälsan har ett väldigt viktigt uppdrag att stötta elever och pedagoger i det dagliga arbetet. Därför är det bra att de nu är organiserade i tre geografiska områden för att komma närmare de som de är till för. Inga ramförändringar föreslås.

Kompetens och Utveckling

Kompetens och Utvecklings uppdrag är i ständig förändring och de måste hela tiden anpassa sig till arbetsmarknadens behov och vilka målgrupper som för tillfället behöver olika stöd att komma i egen försörjning. Det gör att verksamheten måste vara rörlig och uppfinningsrik. Verksamheten beskriver att målgruppen unga vuxna ständigt växer och det är många gånger elever som befunnit sig på det individuella programmet på gymnasiet som skrivits ut på grund av att de blivit för gamla. Dessa elever har ett stort behov av stöd och handledning i sina studier, resurser som idag inte finns inom vuxenutbildningen. Centerpartiet avsätter därför 700 tkr i budgeten för att möta upp behovet och skapa bättre förutsättningar för dessa elever att på sikt komma i självförsörjning.

En viktig del av Kompetens och Utvecklings verksamhet är integration och Svenska för invandrare (SFI). I och med regeringen mycket strama flyktingpolitik kommer det få nyanlända till Stenungsund i dagsläget, men de som kommer är ofta i behov av mycket stöd eftersom de är kvotflyktingar med ingen eller mycket kort skolbakgrund och behöver andra metoder för språkinlärning än att sitta i skolbänken. En framgång för dessa elever har varit att träna språk samtidigt som de utför praktiska moment inom konceptet "Odla Svenska" Deltagarna får i mindre sammanhang odla grödor och förädla dessa samtidigt som de bekantar sig med svenska språket genom sitt arbete. Verksamheten har tidigare varit på Jordhammar, men flyttar nu till Mariagården.

Införandet av aktivitetskrav för personer med försörjningsstöd kommer att innebära en del extra arbete, men det är fortfarande oklart vad det innebär för verksamheten.

Inverteringar:
Stenungskolan byggs om för att möjliggöra en flytt av den del av Vuxenutbildningen som idag bedriva på Hasselbacken.

Kultur och Fritid

Inom Kultur och Fritids verksamhet hittar vi alltifrån stora anläggningar som Stenungsund Arena till insektshotell och Biblioteket. De stöttar våra föreningar och jobbar med den biologiska mångfalden. Budgeten lämnas oförändrad då inga större verksamhetsförändringar bedöms nödvändiga i dagsläget.

Investeringar:
Nösnäsvallen har visat sig vara i ett dåligt skick och en större upprustning av hela anläggningen är nödvändig för att den ska vara ändamålsenlig. Även en del mindre reinvesteringar i teknisk utrustning är nödvändiga i Stenungsund Arena.

Under hösten 2024 genomfördes en Medborgardialog i Ucklum där invånarna fick göra inspel på vad som skulle göra kommundelen mer attraktiv och välkomnande. En hel del förslag gavs; multisportarena med belysning, trygghetsboende, tryggad vattenförsörjning och bättre väg till Bastevik var några av de idéer som kom upp. Alla önskemål kommer vi inte kunna infria men Centerpartiet avsätter 1,5 miljoner i investeringsbudgeten för att påbörja arbetet tillsammans med Ucklumborna.

Sektor Socialtjänst

tkr	Budget 2026	Budget 2027
Övergripande socialtjänst	-6 730	-7 307
Individ- och familjeomsorg	-136 362	-138 161
Funktionshinder	-165 496	-169 137
Vård och omsorg	-292 319	-302 936
Sektor socialtjänst	**-600 907**	**-617 541**

Övergripande

Socialtjänsten står inför flera stora strukturella utmaningar som påverkar förutsättningarna. Demografiska förändringar, kompetensförsörjning och omställning till god och nära vård kommer ställa stora krav på hela sektorn att hitta nya arbetssätt och samtidigt hålla sig inom strama ekonomiska förutsättningar. Införandet av nya socialtjänstlagen kommer dessutom att genomsyra alla verksamheter och utmanar ytterligare i att inte göra som "vi brukar".

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen är det yttersta skyddsnätet när invånarna behöver hjälp och stöd. Det kan handla om ekonomiskt stöd, men också om annat stöd till familjer, barn, missbrukare och andra som hamnat snett. Helt enkelt när livet rasat och du inte reder ut situationen själv. Då finns våra duktiga socialsekreterare, familjebehandlare, stödpedagoger och andra stödjande funktioner där för att hjälpa dig på fötter igen. Den nya lagen om aktivitetskrav för personer med försörjningsstöd träder i kraft 1 juli 2026 och det kommer att innebära en del extra arbete beroende på vilka personkategorier som kommer omfattas. Stenungsund är redan långt framme i arbetet och det finns ett väl fungerande samarbete mellan IFO och Arbetsmarknadsenheten.

Funktionshinder

Människor som lever med funktionsnedsättningar behöver ofta hjälp i olika sammanhang genom hela livet. Då finns kommunen där och stöttar upp med boende, socialt och praktiskt stöd, daglig verksamhet eller något annat som just den individen är i behov av för att klara sin vardag och kunna leva ett gott liv.

Hösten 2026 öppnas ett nytt BMSS med tillhörande Daglig verksamhet i Jörlanda. Ett bra tillskott som möjliggör att flera personer som idag bor på köpta boendeplatser i andra kommuner kan få flytta hem till Stenungsund. Eftersom det också finns Daglig verksamhet i samma hus möjliggör det en flexibilitet för personer med stora behov att vara på Daglig verksamhet utan att behöva resa.

Investeringar:
I investeringsbudgeten finns medel för att få till korttidsboende för äldre barn med funktionsnedsättningar för att avlasta familjerna. Vi installerar också hotellås samt förstärker internetuppkopplingen i samtliga BMSS i kommunen.

Vård och omsorg

Att känna trygghet i att få den hjälp som behövs för att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt är oerhört viktigt. Samtidigt vet vi att andelen äldre i förhållande till den arbetande befolkningen kommer öka. Omställningen till nya arbetssätt kan inte vänta men det kräver att många delar i samhället är med i arbetet. Ansvaret vilar inte bara på Sektor Socialtjänst. Den enskilde behöver planera för sin ålderdom. Det behöver finnas attraktiva bostäder, anpassade för den seniora befolkningen i många typer av boendemiljöer och här kommer Sektor Samhällsbyggnads ansvar in. Att tillse möjligheter och förutsättningar för byggande av flerbostadshus och trygghetsboenden i hela kommunen är av vikt för människor att ta ett aktivt ansvar för sin boendesituation.

Med öppnandet av det nya omsorgsboendet Lövberga avlastas hemtjänsten då många har valt att vänta med ansökan till SÄBO för att slippa flytta flera gånger. Samtidigt innebär omställningen till god och nära vård och ny rättspraxis kring vårdansvar en högre belastning, inte minst på den kommunala primärvården. Allt sjukare patienter ska få sin behandling i hemmet och det kommer sannolikt innebära att nya yrkeskategorier i form av specialistfunktioner behövs i kommunen

Att möta den demografiska utvecklingen med fler äldre som lever längre och färre i arbetsför ålder behöver verksamheten ständigt utveckla sina arbetssätt. Digitaliseringen kan vara ett hjälpmedel där olika former av digital övervakning med sensorer inte bara hjälper personalen utan också ger större självständighet till omsorgstagaren. Läkemedelsrobotar och nattkameror är bara ett par exempel. Det görs också försök med specialsängar för att minska behovet av dubbelbemanning

Dilemmat med kompetensförsörjningen inom vård- och äldreomsorgen kan inte mötas enbart av ny teknik utan fler kommer att behöva jobba inom omsorgsyrken. En utbildningsomställning kommer framöver att behöva göras för alla dem vars yrke tas över av AI. Samtidigt behöver verksamheten bli bättre på att visa upp sina yrken och vilka möjligheter som finns så att fler unga intresserar sig och väljer att läsa till vårdyrken redan från början. Att ta emot praoelever är ett bra sätt att visa upp sig.

Investeringar:
I och med öppnandet av det nya Särskilda boendet för äldre, Lövberga, våren 2026 stänger korttidsboendet och växelplatserna på Tallåsen. Det innebär att nästa steg i den stora rockaden kan starta och det innebär att ett nytt produktionskök kommer att byggas på Tallåsen. En investering som sker i flera steg och som kommer löpa över flera år.

Vi behöver redan nu planera för nästa boende då vi vet att det tar många år från tanke till färdigt för inflyttning. Centerpartiet ser gärna att det ligger utanför Stenungsunds tätort för att få en spridning av SÄBO-platser i kommunen.

Takterrassen på Lövberga äldreboende.

Sektor Samhällsbyggnad

tkr	Budget 2026	Budget 2027
Samhällsbyggnad	-81 185	-82 362
Avfall (avgiftsfinansierad)	0	0
VA-enheten (avgiftsfinansierad)	0	0
Sektor samhällsbyggnad	**-81 185**	**-82 362**

Samhällsbyggnad

Sektor samhällsbyggnad har ett ansvar att planera, bygga och underhålla infrastrukturen i vårt samhälle. De har också ansvar för att miljön inte skadas av verksamheter och att medborgare och företag får god service när de vill bygga och utveckla verksamhet eller bostäder i Stenungsund. En ny plan- och bygglag trädde i kraft i december 2025 och innebär att fler kan bygga mer utan att ansöka om bygglov. Centerpartiet tycker att det är positivt ur ett frihetsperspektiv, men det ger lägre intäkter till kommunen. Samtidigt bör det frigöra personal som kan lägga sin tid på detaljplaner. En svag konjunktur bidrar också till att ansökningarna är färre.

Investeringar:
Nya bostads- och verksamhetsområden kräver att kommunen bygger gator, vägar och parkeringsplatser. Det behöver också göras trafikåtgärder på befintligt vägnät för att öka framkomlighet och säkerhet. En större ombyggnation av vägarna runt Nösnäs är planerad med bland annat två rondeller på Ucklumvägen Löpande underhåll är ständigt aktuellt för att hålla vägnätet trafiksäkert och framkomligt. Gång- och cykelvägnätet behöver förbättras och byggas ihop där det fattas bitar och belysning behöver förbättras för att öka tryggheten.

Kostnaden för klimatanpassningsåtgärder kommer inte bli billigare om vi väntar. Därför finns en årlig avsättning i investeringsbudgeten för detta om 10 miljoner.

Avfall

Verksamheten är avgiftsfinansierad. Det innebär att de taxor som verksamheten tar ut ska täcka kostnaderna. Under 2026 planeras inga särskilda förändringar i verksamheten.

Investeringar:
Inga investeringar är planerade under 2026.

VA-enheten

Verksamheten är avgiftsfinansierad. Stenungsund har ett stort ledningsnät som varit eftersatt under många år. Tack vare ett systematiskt arbete har enheten gått från att ägna sig åt akututryckningar till att utföra förebyggande åtgärder i allt större utsträckning. Trots det återstår mycket arbete innan hela ledningsnätet är åtgärdat. Samtidigt behöver nya ledningar läggas för att fler kommuninvånare ska få tillgång till kommunalt vatten och avlopp.

Vattentillgången till det stora ledningsnätet är säkrat i och med ledningen till Kungälv. Dock råder brist på kapacitet både i Ucklum och Svenshögen. Ett arbete bör komma igång snarast för att avhjälpa detta så fort som möjligt.

Investeringar:
Investeringar i VA-verksamhet är dyra och tar lång tid. Sammantaget finns ca 200 miljoner upptagna i investeringsbudgeten som rör verksamheten med kapacitetsökning av Strävlidens avloppsreningsverk och uppdimensionering av vattenledning mellan Jörlanda och Stora Höga som de två största posterna.

Sektor Stödfunktioner

tkr	Budget 2026	Budget 2027
Stödfunktioner	-117 524	-81 029
Fastighet	-221 517	-228 106
Servicefunktionen	-105 422	-108 414
Sektor stödfunktioner	**-444 463**	**-417 349**

Stödfunktioner

Sektor stödfunktioners huvudsakliga uppgift är att vara ett stöd för att kommunens övriga verksamheter, som i huvudsak utför medborgarnära tjänster, ska kunna göra sitt jobb på bästa sätt. Mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget i omvärlden behöver kommunen under 2027 fortsätta att stärka sin samlade beredskapsförmåga. Ny lagstiftning på området (LKRB) förväntas träda i kraft under budgetåret och kommer höja dagen redan höga krav på kommunens förmåga ytterligare. Stödfunktioner har en central roll i arbetet med fokus på att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter. Centerpartiet vill trycka extra på vikten av livsmedelsberedskap. Utan mat i magen orkar ingen arbeta. Det är också viktigt att vi tänker ekonomiskt i beredskapsarbetet. Satsa på batterilösningar för att ta tillvara på solelen vi själva producerar, samtidigt som de kan vara viktiga när strömmen går. Då minskar beroendet av dieselkraftverk.

Det brottsförebyggande arbetet och näringslivsarbetet är två andra väldigt viktiga områden där kommunen behöver stärkas för att Stenungsund ska kännas trygg och välkomnande för alla som bor här och som funderar på att flytta hit.

Investeringar:
Arbetet med att förbättra säkerheten i kommunhuset fortsätter med fokus på bättre möten mellan kommunen och medborgaren.

Fastighet

Verksamheten ansvarar för alla kommunens fastigheter och ser till så att de är i bra skick. Det är viktigt att regelbundet besikta och uppdatera underhållsplaner så att de stämmer med verkligheten. Överraskningar blir gärna kostsamma att åtgärda. Centerpartiet vill också lägga fokus på eventuella omställningar som kan vara aktuella när det gäller vårt fastighetsbestånd och att det är ett kontinuerligt pågående arbete. Förskolor som "blir över" när barnkullarna minskar kanske kan användas till annan verksamhet med lite smärre justeringar och kanske finns det möjlighet att förvärva fastigheter istället för att bygga i egen regi när vi behöver utöka.

Investeringar:
I investeringsbudgeten ligger pengar för kontinuerligt underhåll av kommunens alla fastigheter samt ständiga förbättringar av energieffektiviteten och säkerheten i våra lokaler.

Servicefunktionen

I servicefunktionens verksamhet ingår städ och måltid. Verksamheterna planerar inga större förändringar under 2027 som leder till att särskilda budgetförstärkningar krävs.

Investeringar:
När det nya Särskilda boendet för Äldre, Lövberga, är klart 2026 frigörs yta på Tallåsens tomt för att bygga ett nytt produktionskök. Det nuvarande köket är gammalt och slitet och ett nytt behöver ha en ökad kapacitet för att kunna möta behovet hos det ökande antalet matgäster. Investeringen hamnar formellt under Sektor socialtjänst men då det är måltidspersonalen som nyttjar lokalerna redovisas den här. Investeringen kommer att löpa över 2026-2028.

Utredningsuppdrag

1. **Fossilfri fordonsflotta** – *Agenda 2030, Mål 13*
   Stenungsunds kommun ligger långt efter många andra kommuner i miljöarbetet och det är dags att vi sätter fart. En av de stora och också lättast åtgärdade koldioxidkällorna är transporterna och framför allt kommunens egna fordon.

   Därför vill vi utreda:
   - kostnader och tidsplan för att omedelbart konvertera hela kommunens fordonsflotta till förnybara fossilfria drivmedel/el samt att se över möjligheter att flytta över mer av persontransporterna till gång, cykel och kollektivtrafik.

2. **Samverkande Teknikcollege** - *Agenda 2030, Mål 4*
   Stenungsund ligger norra Europas största kemikluster och det är viktigt att kommunen tar sitt ansvar i kompetensförsörjningsfrågan så att dessa företag har tillgång till kompetent arbetskraft i framtiden. Det är glädjande att nu inte bara Nösnäsgymnasiet är certifierat Teknik collage utan att även Vuxenutbildningens teknikutbildningar blivit certifierade. Dessa två lärmiljöer ska inte ses som konkurrenter utan som komplement till varandra, men i dagsläget så sker en dragkamp om både lärare och utrustning. En samlokalisering av kommunens certifierade tekniska utbildningar skulle göra det möjligt att dela utrustning och lärarkompetens, få till ännu bättre samverkan med näringslivet och frigöra resurser för att få till ännu bättre utbildning för eleverna.

   Därför vill vi utreda:
   - förutsättningar och kostnader för att bygga upp ett tekniskt kompetenscentrum där i första hand gymnasiets och vuxenutbildningens samtliga certifierade tekniska utbildningar samlokaliseras.

3. **Studera på distans** - *Agenda 2030, Mål 4*
   Vårt gymnasium, Nösnäsgymnasiet, ligger verkligen i framkant och är idag en mycket populär skola. De har en slogan som lyder "Öppet för verkligt lärande" och i mångt och mycket lever de upp till den parollen. Samtidigt finns det en baksida med att vara populär och under de senaste åren har gymnasiet varit fullt trots utbyggnader och förtätningar. Det innebär att elever som kommer från grundskolan med låga eller ofullständiga betyg tvingas söka sig till skolor längre bort eller helt enkelt väljer bort gymnasieutbildning. Samtidigt har arbetsmarknaden ändrat sig radikalt efter pandemin och det är idag många arbetsgivare som inte bara erbjuder sina medarbetare att jobba hemifrån ett par dagar i veckan utan till och med förutsätter det. Om Nösnäsgymnasiet ska leva upp till sin paroll behöver vi förbereda eleverna för detta. Att klasser i år 3,4 och eventuellt också under vårterminen i år 2, på lämpliga program i viss omfattning studerar på distans skulle frigöra klassrum på skolan och ytterligare elever skulle kunna beredas plats på Nösnäs.

   Därför vill vi utreda:
   - förutsättningarna för klasser på Nösnäsgymnasiet att studera på distans delar av skolveckan.

LIBERAL BUDGET 2027

Ett starkare och friare Stenungsund

Liberal budget 2027 för Stenungsund prioriterar skola, trygghet, vård och företagsklimat. Vi vill utveckla kommunen med långsiktigt ansvar och en solid ekonomi. Med ett budgeterat resultat på 3,3 procent säkrar vi stabilitet samtidigt som vi investerar i framtiden.

Stenungsund förenar lugnet i närmiljön med närheten till Göteborg. Liberalerna vill stärka kommunens attraktivitet. Både unga och äldre ska känna frihet, trygghet och möjligheter.

Frihet och ansvar hänger ihop. Där människor bildar sig, beter sig och bryr sig växer tilliten. Därför sätter vi kunskap, trygghet och företagsamhet först.

Ekonomiska prioriteringar i Liberal budget 2027

Liberal budget 2027 bygger på långsiktigt solid ekonomi. Kommunens finansiella mål ligger fast. Ett resultat på minst 3,0 procent ger stabilitet i osäkra tider.

Vi prioriterar:

- Skola i toppklass
- Trygga bostadsområden
- Nära stöd och omsorg
- Ett starkt företagsklimat

En stabil ekonomi skapar handlingsutrymme när konjunkturen vänder. Därför kombinerar vi ansvar med tydliga satsningar.

Skola i toppklass

För Liberalerna kommer skolan alltid först.

Satsning på grundskolan 3 000 tkr

Vi avsätter 3 000 tkr för att stärka grundskolan. Alltför många elever når inte målen. Därför behövs kraftfulla åtgärder. Av dessa är 1000 tkr av engångskaraktär för att klara omställning till nya regler för skolan.

Vi vill:

- Öka lärartätheten så undervisning i mindre grupper möjliggörs
- Ge tillgång till speciallärare
- Förstärka undervisningen i årskurs 4–6 och 7–9 med fokus på matematik

Flexibilitet i grupper ska införas. Mindre grupper ska kunna undervisas delar av skoldagen. Det kräver översyn av lärarresurser och lokaler. Skolan ska präglas av höga ambitioner.

Skolor med större andel flerspråkiga elever och socioekonomiska utmaningar ska prioriteras. Dessutom ska sociala team med skola, socialtjänst och polis fortsätta utvecklas. Skolsäkerheten kan behöva höjas mot bakgrund av ökade hot.

Skolbiblioteken ska utvecklas vidare och ta del av de regionala resurserna till stöd för skolbibliotekens utveckling.

Gymnasium

Vi vill ta första steget mot en spetsutbildning i kemi. En utredning ska genomföras. En spetsutbildning stärker både elevernas möjligheter och kommunens attraktionskraft.

Förskola

I förskolan läggs grunden för språket. Tidiga insatser med mindre barngrupper ska fortsätta där de ger störst effekt. Språkutveckling och övergång till grundskolan ska prioriteras. Anpassning utan kvalitetssänkning behöver göras i en tid när barnantalet minskar i kommunen.

Tidiga insatser i hela utbildningssektorn förebygger kriminalitet och personliga misslyckanden.

Kultur och fritid

Föreningslivet är en bärande del av kommunen. Föreningar ska få goda möjligheter genom förenings- och anläggningsstöd.

After school verksamheten ska fortsätta för mellanstadiet. Kostnadsfri fritidsverksamhet i anslutning till skoldagen stärker gemenskap och aktivitet.

Vi vill implementera Fritidsbanken så snart en praktisk och ekonomisk lösning finns.

Förstärkning av kulturskolan 150 tkr

Vi avsätter 150 tkr för att stärka kulturskolan för att korta köer till musikundervisning.

Omsorg med valfrihet och närhet

Vård och omsorg ska komma närmare den enskilda. Individens behov ska vara utgångspunkt.

Kommunen ska ställa om till nytt regelverk i socialtjänstlagen. Socialtjänsten ska arbeta mer förebyggande och kunskapsbaserat.

Äldre över exempelvis 80 år ska kunna välja stödinsatser och till exempel hemtjänst några timmar i veckan utan behovsprövning. Det minskar administration och stärker valfriheten.

Arbetet med prognoser för äldres behov ska intensifieras. Metoder för planering ska utvecklas långsiktigt.

Samhällsbyggnad och infrastruktur

Planering för bostäder och infrastruktur ska fortsätta. Trafikproblemen vid Nösnäs, Industrivägen och Hallerna måste lösas.

Fler ska få möjlighet att bygga sitt drömboende. Småhusområden ska planläggas inför nästa högkonjunktur. Flerfamiljshus ska kunna upplåtas med äganderätt eller bostadsrätt.

Miljö och klimat ska beaktas i varje detaljplan. Grön- och blåstrukturplaner ska fortsätta utvecklas. Varje detaljplan ska innehålla en trädplan.

GC vägar ska hålla god standard och vara trygga med belysning och tydlig avgränsning. Särskilt vägar till hållplatser ska vara trygga för att fler ska välja kollektivtrafiken.

Centrumutvecklingen ska fortskrida. Området kring Stenungsunds station ska rustas för ett effektivt och tryggt resecentrum. Bussar ska prioriteras med egna körfält där det är möjligt.

Möjligheten till automatiserade eller beställningsstyrda bussar ska utredas i samverkan med Västra Götalandsregionen.

Trafiksituationen på länsväg 160 med farliga utfarter och plankorsningar måste lösas. Alternativ utfart från Hallerna och Strandnorum till väg 647 ska planeras och påbörjas.

Förstärkning av samhällsbyggnad med 550 tkr

Vi avsätter 550 tkr för att stärka miljöövervakningen

Stöd och service i en osäker tid

Kommunen måste stärka beredskapen för kris och krig. IT attacker och välfärdsbrottslighet är hot mot demokratin.

Därför krävs öppenhet, ansvar och hög nivå på granskning. Korruption ska motverkas med tydliga rutiner och kontroll.

Ett gott företagsklimat är viktigt; vi vill att kommunen ska vara en partner som underlättar för företag att etablera sig och växa. Effektiva tillståndsprocesser och god dialog med näringslivet är viktiga delar.

Förstärkning av stöd och service med 300 tkr

Vi avsätter 300 tkr för att utveckla grönstrukturplanen och stärka arbetet med biologisk mångfald.

Liberalernas förslag till utredningsuppdrag 2027

Uppdrag utreda spetsutbildning	Sektor Utbildning
Vi yrkar att Förvaltningen får i uppdrag att utreda möjlighet att starta en spetsutbildning inom kemi på Nösnäsgymnasiet.	

Liberalerna tycker

Liberal budget 2027 prioriterar kunskap, trygghet och företagsamhet. Vi tar ansvar för ekonomin samtidigt som vi investerar i framtiden.

Skolan ska stärkas, omsorgen ska bli mer tillgänglig och bostadsbyggandet ska öka. Infrastruktur och trygghet ska förbättras. Genom ansvar och reformer bygger vi ett starkare Stenungsund.

Sammanfattning

Liberal budget 2027 för Stenungsund kombinerar ekonomiskt ansvar med tydliga satsningar på skola, omsorg och samhällsbyggnad. Med ett budgeterat resultat på minst 3,0 procent säkrar vi stabilitet. Samtidigt stärker vi kunskapsresultat, valfrihet i hemtjänsten och långsiktig planering för bostäder och infrastruktur.

FAQ

Vad är huvudmålet med Liberal budget 2027?

Att kombinera långsiktigt ekonomiskt ansvar med satsningar på skola, trygghet och omsorg.

Hur mycket satsas på grundskolan?

2 000 tkr avsätts för att stärka undervisning, lärartäthet och stödinsatser. 1000 tkr i extra engångsstöd för övergång till nya regler på skolområdet.

Vad innebär valfrihet i hemtjänsten?

Äldre över viss ålder ska kunna få ett mindre antal timmar hemtjänst och andra insatser utan behovsprövning.

Skatteunderlagsprognos enligt cirkulär 2026:12 260226
Övriga kostnader uppräknat med 1,7% 2027, 2,6% 2028 och 2,0% 2029 enl. cirkulär 26:12
Löneökningar 3,2% 2027, 4,2% 2028 och 3,8% 2029

Driftbudgetramar 2027 Liberalerna

tkr	Budget 2026	Budget 2027	Politikens prioriteringar	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Politisk verksamhet	-12 858	-13 148		-13 148		
varav revisionen	-1 286	-1 315		-1 315		
Politikens ofördelade	0	-3 000	3 000	0		
Kommunövergripande	-176 475	-191 729		-191 729		
varav KS oförutsedda	*-3 270*	*-1 000*		*-1 000*		
Kommunledning Stab		-46 249		-46 249		
Räddningstjänst	-36 016	-37 277		-37 277		
Sektor utbildning	**-793 094**	**-809 113**		**-812 263**		
Övergripande utbildning	-36 723	-34 865		-34 865		
Förskola	-159 441	-158 726		-158 726		
Grundskola	-303 037	-310 426	-3 000	-313 426		
Gymnasieverksamheten	-116 718	-118 385		-118 385		
Anpassad skola	-30 835	-33 703		-33 703		
Centrala barn -och elevhälsan	-59 502	-62 435		-62 435		
Kompetens och utveckling	-31 962	-33 022		-33 022		
Kultur/Fritid	-54 876	-57 551	-150	-57 701		
Sektor socialtjänst	**-600 907**	**-617 541**		**-617 541**		
Övergripande socialtjänst	-6 730	-7 307		-7 307		
Individ- och familjeomsorg	-136 362	-138 161		-138 161		
Funktionshinder	-165 496	-169 137		-169 137		
Vård och omsorg	-292 319	-302 936		-302 936		
Sektor samhällsbyggnad	**-81 185**	**-82 362**		**-82 912**		
Samhällsbyggnad	-81 185	-82 362	-550	-82 912		
Avfall (avgiftsfinansierad)	0	0		0		
VA-enheten (avgiftsfinansierad)	0	0		0		
Sektor stödfunktioner	**-444 463**	**-417 549**		**-417 849**		
Stödfunktioner	-117 524	-81 029	-300	-81 329		
Fastighet	-221 517	-228 106		-228 106		
Servicefunktionen	-105 422	-108 414		-108 414		
Kalkylerad kapitalkostnad	202 798	193 611		193 611	225 005	228 627
Avskrivningar	-144 631	-121 015		-121 015	-154 745	-152 624
Nettokostnad	**-2 086 833**	**-2 145 372**		**-2 146 372**	**-2 215 027**	**-2 287 357**
Skatter och finansiella kostnader						
Finansverksamheten	2 152 491	2 219 902		2 219 902	2 293 053	2 359 980
Årets resultat	**65 658**	**74 530**	**-1 000**	**73 530**	**78 026**	**72 623**
	3,0%	**3,3%**		**3,3%**	**3,3%**	**3,0%**

Miljöpartiets budget 2027 för Stenungsunds kommun

Stenungsund skall arbeta mot en grön, klimatsmart och aktiv miljö där både människor, djur och växter kan leva det goda livet. Mindre av asfalt och biltrafik, mer av grönytor, trivsamma stråk för gång- och cykeltrafik samt bästa möjliga förutsättningar för kollektivtrafiken. För det behövs en god ekonomi och en aktiv klimatsmart politik, som bygger på ekologi och social rättvisa. Det är en solidarisk politik som heller inte fortsätter att skjuta över låneskulden och dess kostnader på framtida generationer och deras politiska handlingsutrymme.

Finansiella mål och klimatsmart energi

Stenungsunds kommun har idag cirka en miljard i lån med betydande räntekostnader som begränsar handlingsutrymmet. Kommunen bör framdeles upprätthålla en självfinansieringsgrad på investeringar med *minst* 70 procent och ett budgetkrav på ekonomiskt överskott med *minst* tre procent. Detta för att kunna betala av på låneskulden och avbetalningsgraden bör öka. Antingen genom en striktare investeringsvolym och effektiviseringar i driften kommande mandatperioder eller genom ökade inkomster.

Vi ser gärna ett framtida överskott i kommunens finanser på 4 – 5 procent, med enda uttalade syftet att minska låneskulden och därmed räntekostnaderna. Detta för att framöver öka det politiska handlingsutrymmet till att bedriva aktiv kommunal politik inom skolor, klimat- och miljöarbetet samt social rättvisa.

En miljöpartistisk statsbudget hade idag gett Sveriges kommuner cirka 11,8 miljarder mer i anslag än den nuvarande regeringen. Beräknat på antalet invånare hade det gett Stenungsund i cirka tal 13 miljoner mer årligen. Det är pengar som ligger med som tillägg i vår kommunala budget för 2026.

Ett sätt att öka kommunala intäkter när utrymmet för besparingar är begränsat, är en skattehöjning. En höjning med en 1 krona ger cirka 90 miljoner årligen till kommunen, som skulle kunna finansiera ökade avbetalningar på låneskulden. Miljöpartiet är inte oavkortat främmande för ökad skattebas för att sanera ekonomin. Dock har Stenungsund redan idag en högre kommunalskatt än generellt för kranskommuner till storstäder, och skattehöjningar är alltid infekterat. Nuvarande regering vill också begränsa den kommunala självstyrningsprincipen kraftigt genom lagförslag som

pålägger straffavgifter på kommunala skattehöjningar, för att hindra den slags aktiv ekonomisk politik.

Ett annat sätt att öka intäkterna är att främja klimatsmart energiproduktion i form av vindkraft i kommunen. I Stenungsund produceras idag endast 13,5 MW vindkraftsenergi men flera visar intresse för olika projekt. Med nuvarande statliga ersättningsstöd till kommuner för vindkraftsetablering ger det cirka 280 000 kronor till Stenungsund. Med en mer aktiv kommunal politik skulle intäkterna kunna öka betydligt. Som jämförelse får Piteå kommun för sina cirka 2000 MW cirka 43 miljoner till kommunkassan.

Miljöpartiet vill samtidigt på riksnivå tredubbla ersättningen till kommunerna, och införa ersättning till närboende samt möjlighet till ägarandelar som sänker deras egna elkostnader. Miljöpartiets förslag är att kommuner får 10 miljoner för varje befintlig TWh förnybar el som produceras, och 30 miljoner för ny varje tillkommande TWh förnybar el som produceras.

Omsorg – vård och skola

Antalet barn i förskola och skolor minskar, och vi har sannolikt överinvesterat i lokaler de kommande åren. Lokaler som kostar pengar men står tomma. Här krävs nytänkande.

Samtidigt stiger antalet pensionärer generellt och särskilt i kategorin +80 år. Även om de äldre är allt friskare allt längre upp i åren, ställer det stora utmaningar på äldreomsorgen framöver. Det är redan tufft för sektorn med, sett i relation till andra sektorer, oproportionerligt höga ohälsotal som kostar Stenungsund cirka 5,4 miljoner årligen. Här finns betydande vinster att hämta om vi satsar för att få ner ohälsotalen. Samtidigt lär äldrevården vara en sektor som kommunen framöver måste skapa utrymme för att växa för att möta en åldrande befolkning. Miljöpartiet satsar särskilt i denna budget för att stärka dessa sektorer mer än andra.

I vårt ekonomiska läge, måste andelen nybyggnation av offentliga lokaler inom skola, äldrevården, särskilt stöd för unga med mera, begränsas. Befintliga lokaler bör snarare rustas mer klimat- och kostnadseffektivt. De bör användas smartare med mer varierat innehåll, eller få andra inkomstbringande verksamheter i tillägg till normal drift. Ett sätt är att utveckla parallellverksamheter mellan skola och åldringsvård/aktivitetsstöd, så som vårt förslag med Ucklumskolan, med blandad skol- och äldreaktiviteter. Ett annat sätt är att utveckla alternativ för företagsverksamhet för mindre och nystartade verksamheter i tomma lokaler i samma byggnader som offentlig verksamhet.

Kollektivtrafiken och dess infrastruktur

Kollektivtrafikens infrastruktur i kommunen måste utvecklas, för att få allt färre ta bilen och allt fler ta kollektivtrafiken. Det ses inte minst på de astronomiska döda parkeringsytorna Stenungsund har. Stenungsund bör skjuta över medel från underhåll,

och nyetablering av gator för biltrafiken till gång- och cykeltrafikanter samt kollektivtrafik. Miljöpartiet omfördelar pengar från investeringar till biltrafiken till satsningar på ett mer utvecklat nät av gång/cykelbanor i kommunen, och cykelgarage med service som el laddning vid pendelstationerna.

Klimatanpassning

Den kommunala klimatanpassningen måste öka. Inte minst måste det sättas upp mätbara mål och tydliga utvärderingar av det klimatarbete som faktiskt bedrivs i kommunen och inte som nu, nöja oss med löst satta ambitioner med tillhörande rådgivning om hur vi som enskilda skall bli bättre. Vi behöver även stärka miljöskyddet i kommunen för att främja god hälsa. Miljöpartiet satsar 685 000 kronor extra i budgeten till den slags miljöåtagande i kommunen. Samtidigt behövs ett uppdrag till förvaltningen att jobba mer effektiv med frågorna och inte minst göra satsningar och mål mätbara, också i relation till liknande kommuner för att kunna värdera Stenungsunds klimatarbete. Vi vill att ett handlingsprogram för den kommunala CO^2-budgeten upprättas.

En ökad energiomställning till förnyelsebara energikällor måste också till. Utöver en mer aktiv kommunal strategi för vindkraft och ökade förutsättningar för *Grön baskraft* i kommunen, vill vi satsa särskilt på förnyelsebara energikällor inom det kommunala fastighetsbeståndet som maximerar produktionen av grön energi. Detta gäller även Stenungsundshem AB:s fastighetsbestånd. Vi vill även ha en högre andel återvinning av överskottsenergin från industrin.

Bra och varierade boendemiljöer

Stenungsund behöver ett mer varierat bostadsbestånd än dagens, som i huvudsak utgörs av villor eller bostadsrätter. Turerna kring de nya bostadsrätterna på C.W Borgs väg är ett skräckexempel på kommunal planering. Vill vi vara attraktiv inflyttarkommun behöver bostadsbeståndet anpassa till både unga, barnfamiljer och äldre. Det behöver utvecklas i kommunens alla delar så människor kan bo kvar i alla kommundelar under livets olika skeenden.

Vi vill införa en lägre avskrivningstakt för Stenungsundshem för att göra boendet billigare, samtidigt som de får ett direkt uppdrag att utveckla mer blandad bebyggelse. Kommunen bör detaljplanelägga mer kommunal mark proaktivt för att snabbt kunna möta nya behov av bostäder i kommunen. I mellantiden kan projekterad mark få annan tillfällig nytta som klimatomställande grönytor och våtmarker eller ge ett visst avkastningskrav genom exempelvis mobila solcellsetableringar.

Krisberedskap

Krisberedskapen växlas upp i Sverige med motivering till läget i världen. Vi har ett ökat säkerhetsläge och det skall tas på allvar men situationen är inte så akut som den mäts i kommunal drift- och investeringsbudget. Särskilt inte om de Satsningarna mäts i relation till andra viktiga kommunala samhällsbehov. Vi menar att kostnadsökningstakten för krisberedskap i kommunen är alltför ambitiös. Flera kostnadsdrivande poster i budgeten motiveras även med en eventuell ny lagstiftning som ännu inte ens är antagen. Vi anser därför att kostnaderna kan läggas ut över en något längre period framöver. Utan ett fungerande samhälle i dag och i framtiden, hjälper föga en extremt god krisberedskap. Vi reducerar därför investerings- och driftsbudgeten för krisberedskapen i vår budget och skjuter ut kostnaderna på ett antal år framöver.

Vi upplever också att de satsningar och investeringar i denna del som görs i budgeten är föga innovativa, men starkt kostnadsdrivande med eviga underhålls- och driftskostnader i all framtid. Här bör tydligare och mer genomgripande utförliga analyser och utredningar göras för att få till en smart försörjning. Exempelvis borde en inventering av alla lokala och privata brunnars kapacitet samt en plan för att alla nedlagda grävda brunnar upprättas i en krisberedskapsplan. De kan fungera som alternativa dricksvattentäkter i en krisberedskap i stället för dyr infrastruktur av vattenpumpar, försörjningstankar med mera för att kunna upprätthålla kommunalt vatten i alla kommundelar.

Politikens egna kostnader

Miljöpartiet i likhet med andra oppositionspartier motsätter oss också de ökningar av löneliknande kostnader som uppräkningen av arvodering till särskilda förtroendeposter i kommunen medför. De har redan idag en minst sagt bra ersättning, som ligger långt över vad en normal inkomsttagare tjänar, och som bland annat i praktiken ger kommunstyrelsens ordförande långt över vad en riksdagsledamot tjänar. De kostnadsökningarna är ej inräknade i vårt budgetförslag.

Huvudsakliga förändringar i Miljöpartiets förslag till kommunal *driftsbudget*

- Fritidskort ungdomar i kollektivtrafiken, kostnad ca. 715 000 kr
- Seniorbiljett i kollektivtrafiken från 65 år, kostnad ca. 500 000 kr
- Vi reducerar kommunstyrelsens post för oförutsedda utgifter från 1 miljon till 500 000 kr.
- Vi reducerar kostnader för krisberedskap med 500 000 till en budget för 2027 på 1 200 000 kronor.
- I enlighet med sektorns egna äskande lägger vi i tillägg till driftsbudgeten ytterligare 1 050 000 kronor på digitala effektiviseringar inom äldrevården med förhoppningen att det skall förbättra för personalen.
- I enlighet med sektorns äskande lägger vi 900 000 kronor på ökad miljötillsyn, särskilt illegal avfallshantering och osund konkurrens.
- Arbetet med miljö och biologisk mångfald stärks med 685 000 kronor.
- Hade vi haft en miljöpartistisk statsbudget hade vi även kunna öka resurserna ytterligare till sektorerna med cirka 13 miljoner. De fördelas presumtivt efter sektorernas samlade önskemål enligt:
    - Ökat stöd & stärkt undervisning i skolan, 8 300 000 kronor
    - Stärkt demensvård ökad aktivitetssamordning och ökade satsningar inom rehabilitering, socialtjänsten, 2 800 000 kronor.
    - En första satsning på arbetsmiljön inom äldrevården med 900 000 kr
    - Ökad skuldfinansiering med 1 000 000 kronor.

Huvudsakliga förändringar i Miljöpartiets förslag till kommunal *investeringsbudget*

- Sektor Samhällsbyggnad aviserar ett önskemål om 71 miljoner till gång/cykelbanor och förslaget är en satsning på 7,2 miljoner. Miljöpartiet stärker denna med ytterligare 10,3 miljoner genom omfördelningar från investeringar lagda till förmån för biltrafiken och gator.
- Vi genomför en första satsning på infrastrukturen för kollektivtrafikresenärer till en kostnad av 6 miljoner för 2027. Satsningen omfattar cykelgarage vid pendelstationer, inklusive låsbara cykelskåp, batteriladdning med mera för att attrahera fler att åka kollektivt.

Särskilda uppdrag till kommunförvaltningen

- Kommunen skall snarast göra som andra kommuner med mycket positiva resultat avskaffa *minutstyrningsmodellen* inom äldrevården. Det är bara att ta efter redan beprövade och utvecklade arbetssätt i andra kommuner.
- Ta fram en flerårsplan för aktivt styrka infrastrukturen för kollektivtrafiksresenärer i kommunen.
- Ta fram ett mätbart handlingsprogram för kommunal CO^2-budget, innehållandes en nuvärdessituation samt mätbara framtida mål med faktiska, kostnadssatta och mätbara åtgärder för att nå dit. Göteborgs kommun är en förebild.
- Utveckla en bredare och mer förutsättningslös beredskapsplanering, som innehåller nytänkande kring försörjning med okonventionella lösningar inom exempelvis vattenförsörjning och där ett mer aktivt samarbete med näringslivets infrastruktur utreds.

Förklaring noter till budget nästa sida

1) Reducerar kommunövergripande med 1 miljon varav driftskostnader krisberedskap med 500 000 till 1 200 000 och kommunstyrelsens oförutsedda från 1 miljon till 500 000.
2) *Reducering av kommunstyrelsens oförutsedda 500 000 specificerad*
3) Inför i Kollektivtrafik: fritidskort-lov & pensionärskort från 65år.
4) Finansierar verksamhetens egen prioritet 1 & 2; verksamhetssystem, digitalisering samt tvåfaktorsidentifiering (mobilkostnad).
5) Finansierar verksamhetens egen prioritet 1; hantering av miljörisker (tillsyn av illegal avfallshantering och osund konkurrens).
6) Finansierar delvis verksamhetens egen prioritet 4; stärkande av miljö och biologisk mångfald. Resterande del skall ske via omprioriteringar i egen budget.
7) Finansiering av prioriterade förslag från sektorn utbildning till skolan, specifikation nedan.
8) Finansiering av prioriterade förslag från sektorn socialtjänst.
9) Ökat utrymme till prioriterad finansiering initierad av politiken (MP).
10) Ökad avbetalning lån utöver förvaltningens föreslagna avkastningskrav.

Sektor utbildning specifikation av post på nästa sida

1. Stärkt undervisning åk 4–6 (grundskolan) 2 500 000.
2. Unga vuxna upp till 30 år (KoU) 700 000.
3. Implementering av ”Verkligt lärande” (gymnasiet) 700 000.
4. Program/Närvaroteam (gymnasiet) 800 000.
5. Tidiga insatser (förskolan) 800 000.
6. Ökat utbud i kulturskolan för att möta ökad efterfrågan (Kultur/Fritid) 150 000 samt politiskt initierad ökad tillgänglighet med 350 000.
8. Ungdomsstödjare till åk 7–9 (Kultur/Fritid) 700 000.
9. Ökad bemanning matematikundervisning (gymnasiet) 1 600 000.

Driftbudgetramar 2027 MP

tkr	Budget 2026	Budget 2027	Politikens prioriteringar	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	
Politisk verksamhet	-12 858	-13 148		-13 148			
varav revisionen	-1 286	-1 315		-1 315			
Politikens ofördelade	0	-3 000	3 000	0			
Kommunövergripande	-176 475	-191 729	1 000	-190 729			1)
varav KS oförutsedda	*-3 270*	*-1 000*	*500*	*-500*			*2)*
Kommunledning Stab		-46 249		-46 249			
Räddningstjänst	-36 016	-37 277		-37 277			
Sektor utbildning	**-793 094**	**-809 113**		**-810 478**			
Övergripande utbildning	-36 723	-34 865		-34 865			
Förskola	-159 441	-158 726		-158 726			
Grundskola	-303 037	-310 426		-310 426			
Gymnasieverksamheten	-116 718	-118 385		-118 385			
Anpassad skola	-30 835	-33 703		-33 703			
Centrala barn -och elevhälsan	-59 502	-62 435		-62 435			
Kompetens och utveckling	-31 962	-33 022		-33 022			
Kultur/Fritid	-54 876	-57 551	-1 365	-58 916			3)
Sektor socialtjänst	**-600 907**	**-617 541**		**-618 591**			
Övergripande socialtjänst	-6 730	-7 307	-1 050	-8 357			
Individ- och familjeomsorg	-136 362	-138 161		-138 161			4)
Funktionshinder	-165 496	-169 137		-169 137			
Vård och omsorg	-292 319	-302 936		-302 936			
Sektor samhällsbyggnad	**-81 185**	**-82 362**		**-83 262**			
Samhällsbyggnad	-81 185	-82 362	-900	-83 262			5)
Avfall (avgiftsfinansierad)	0	0		0			
VA-enheten (avgiftsfinansierad)	0	0		0			
Sektor stödfunktioner	**-444 463**	**-417 549**		**-418 234**			
Stödfunktioner	-117 524	-81 029	-685	-81 714			
Fastighet	-221 517	-228 106		-228 106			
Servicefunktionen	-105 422	-108 414		-108 414			
Kalkylerad kapitalkostnad	202 798	193 611		193 611	225 005	228 627	
Avskrivningar	-144 631	-121 015		-121 015	-154 745	-152 624	
Nettokostnad	**-2 086 833**	**-2 145 372**		**-2 145 372**	**-2 215 027**	**-2 287 357**	
Skatter och finansiella kostnader							
Finansverksamheten	2 152 491	2 219 902		2 219 902	2 293 053	2 359 980	
Årets resultat	**65 658**	**74 530**	**0**	**74 530**	**78 026**	**72 623**	
Ökad kommunal tilldelning med MP regering				**13 000**			
Stöd & stärkt undervisning enl. önskemål i skolan			-8 300	-8 300			6)
Utökat Hemgångsteam demensstrategin, socialtjänsten			-1 200	-1 200			7)
Aktivitetssamordnare, socialtjänsten			-800	-800			7)
Projektstöd självständig vardag rehabilitet, socialtjänsten			-800	-800			7)
Arbetsmiljöåtgärder som minskar ohälsotalen, socialtjänst			-900	-900			8)
Extra skuldfinansiering, betalning lån			1 000	1 000			9)
Resultat med MP regering			**1 900**	**76 530**			

Budget 2027

Övergripande

Kommunen är till för medborgarna, bemötandet ska vara serviceinriktat och präglat av effektiv myndighetsutövning vid handläggning av ärenden och tillstånd. Medborgarens perspektiv ska beaktas i alla beslut. De skattepengar vi tar hand om ska hanteras med respekt för de som bidrar och de som tar emot.

Ett genomgripande arbete att förändra kulturen ska genomföras, med Skatteverket och Göteborgs stads förhållningssätt som riktmärken. Göteborgs stad har ett uttalat förhållningssätt som är en överenskommelse mellan alla de som arbetar i kommunen och ett löfte till alla boende, besökare och näringsliv. Förhållningssättet är

- Vi vet vårt uppdrag och vem vi är till för
- Vi bryr oss
- Vi arbetar tillsammans
- Vi tänker nytt

"Hur vi agerar kan på ett ögonblick bygga eller rasera förtroende", säger Göteborgs stad. Det gäller även Stenungsunds kommun.

Ren och god politik och förvaltning ska gälla och Stenungsunds kommun ska vara fri från misstankar om alla former av korruption.

Politiskt fattade beslut respekteras och genomförs i rimlig tid. Den kommunala förvaltningen ska präglas av prioritering av kärnverksamheterna, ändamålsenlig organisation och effektiv förvaltning. Stabsfunktioner får stå tillbaka och resurser prioriteras till kärnverksamheter. Ledningen ska göra en organisationsöversyn av en svällande organisation och bedriva ett systematiskt effektiviseringsarbete där medarbetare uppmuntras delta med goda idéer och utvecklingsförslag. Förbättring och utveckling är stående punkter på möten. "Vi arbetar tillsammans, vi tänker nytt".

Stenungsund ligger på plats 76 i del 1 av Svenskt Näringslivs effektivitetsmätning, att leverera välfärdstjänster av hög kvalitet till lägsta möjliga kostnad, att jämföra med närliggande Varberg som ligger på plats 10. Stenungsund ska genom sin förändrade kultur och målmedvetna arbete med systematiskt effektiviseringsarbete nå topp 10 i denna mätning.

För Stenungsundspartiet är det viktigt att offentlighetsprincipen respekteras och att kommunen utvecklar sitt arbete för ökad transparens. Under 2024 stängdes diariet på nätet. Det ska givetvis vara tillgängligt och öppnas upp för ökad åtkomst, detta sparar även administration. Numera finns dessutom effektiva AI-verktyg som ytterligare ökar tillgängligheten. Kommunens hemsida

moderniseras och görs mer tillgänglig. Stenungsund har en gymnasial IT-utbildning av hög klass, använd den kompetensen som t.ex. remissinstans vid utvecklandet av kommunens egna IT-tjänster.

Seminarier ska hållas av Förvaltningshögskolan för medarbetare och politiker för att skapa en gemensam bild av det offentliga uppdraget.

Ekonomiska förutsättningar och inriktning

2024 var första året med ett underskott på länge, pga misslyckade samhällsbyggnadsprojekt. Stenungsund har annars sedan 2015 haft en god ekonomisk utveckling med resultat överstigande budget, även exklusive exploateringsintäkter och återbetalning av aktieägartillskott från Stenungsundshem (2016). 2022 budgeterades ett resultat om 21 mnkr, utfall blev 93 mnkr, som ökade det egna kapitalet. 2023 budgeterades ett resultat om 7 mnkr, utfall blev 70 mnkr. 2025 budgeterades ett resultat om 42 mnkr, motsvarande 2% av skatteintäkter och bidrag. Utfall blev 133 mnkr, motsvarande 6% av skatteintäkterna och bidrag. Viktigt att komma ihåg att Stenungsunds kommun har god ekonomi. Med en förändrad omvärldsbild har dock osäkerheten ökat vilket gör det ännu viktigare att arbeta systematiskt med effektivisering.

Verksamheterna ska prioriteras, de ska bedrivas med god arbetsmiljö och hög kvalitet med medarbetaren och medborgaren i fokus. Även i svårare ekonomiska tider måste utveckling prioriteras. Ett led i att öka kvalitén i verksamheterna är delaktighet och att medarbetares goda idéer tas tillvara på ett systematiskt sätt. Medarbetardrivna utvecklingsprojekt samt IOP, idéburet offentligt partnerskap, uppmuntras.

Det är svårt att få en fördjupad inblick i det av förvaltningen presenterade budgetförslaget. Budgeten reflekterar därför i delar åtgärder som förvaltningen föreslagit där vi väljer en annan väg. Vi vet att investeringsbudgeten är för omfattande och bara brukar uppfyllas till ca 60%, detta är något Stenungsundspartiet vill ändra på. Vidare används skatteprognosen från februari vilken historiskt är konservativ jämfört med utfall. Förändringen av pensionsförpliktelser som intjänats före 1998 belastar resultatet men räknas bort vid beräkning av balanskravsresultat. Sammantaget innebär det att utfallet, givet att budgeten efterlevs, alltid blir bättre än budget.

Systematiskt effektiviseringsarbete

Som ett led in det systematiska effektiviseringsarbetet avsätter Stenungsundspartiet medel för organisationsgenomlysningar. Vi är konservativa i vår budgetering och inkluderar inte de besparingar vi bedömer att det systematiska effektiviseringsarbetet kommer att ge.

Stenungsundspartiet

Medborgardialoger

Dialogen med medborgare behöver återinföras och utvecklas, Stenungsundspartiet avsätter medel för detta.

Mindre barngrupper i förskolan

Stenungsundspartiet ser vikten av förebyggande arbete och höjer budgeten ytterligare för mindre barngrupper i förskolan. Ambitionen är att att successivt öka personalstyrkan för att kunna följa skolverkets riktlinjer om storlek på barngrupper. Skolverkets riktmärke är 6 - 12 barn i åldersgruppen ett till tre år och 9 -15 barn i åldersgruppen fyra till fem år. I Stenungsund består en barngrupp av 18 barn och tre personal. I satsningen Tidiga insatser är det fyra personal per barngrupp.

Ökad lärartäthet i grundskolan

Vikten av förebyggande arbete speglas även i grundskolans budget. Vi dubblar förvaltningens budget för fler lärare i klassrummet och avsätter även medel för två lärare på ett större antal mattelektioner även i grundskolan. Ambitionen är att lärarresurserna ska motsvara elevernas behov.

Ungdomsstödjare

Stenungsundspartiet budgeterar för ytterligare två ungdomsstödjare på högstadiet.

Ucklumskolan och utveckling av förskolan i Ucklum

Ucklumskolan, som beslutades vara kvar om elevantalet översteg 40 så sent som 2019 men stängdes av Moderaterna och Socialdemokraterna 2024 trots ökande elevantal, ska i samråd med föräldraförening och medborgare successivt öppnas igen. Politiska beslut om något så viktigt som en skola, som berör många människor, både barn och föräldrar men också en bygd, måste vara långsiktiga. Vi återlägger 3,1 mnkr för Ucklumskolan, dock är vår bedömning efter granskning av beloppet att kostnaden blir lägre. Förskoleverksamheten i Ucklum ska utökas, om det finns ett behov enligt befolkningsprognosen. Genom att bevara skolan minskar också behovet av skolskjuts och dessa medel används till skolkort till elever som valt annan skola enligt fria skolvalet.

Gymnasiet

Förvaltningen vill anställa ytterligare en samordnare för att motverka problematisk frånvaro. Ett lovvärt syfte som vi stödjer fullt ut men baserat på att Nösnäsgymnasiet ligger på plats 99 i Svenskt Näringslivs effektivitetsmätning, att leverera välfärdstjänster av hög kvalitet till lägsta möjliga kostnad, bedömer vi att gymnasiet kan hantera detta med befintliga resurser.

Kulturskolan, bokbuss, Kulturhus, bibliotek och Mariagården

Vi höjer anslaget till Kulturskolan ytterligare och även Bokbussen, Kulturskolan har haft oförändrad eller minskad budget i närmare tio års tid. Bokbussen fyller en viktig funktion att väcka och upprätthålla läslustan.

Vi har en stor investering i Kulturhuset, då ska det vara tillgängligt och användas i större utsträckning än i dag, med mötesplatser för både yngre och äldre. Kulturhuset och Bibliotekets öppettider ska utökas. Mariagården ska vara öppet i större utsträckning och erbjuda plats för sommarjobbare.

Sommarjobb

Sommarjobbet är många ungdomars första kontakt med arbetslivet. Det ger arbetslivserfarenhet och är ett viktigt steg på vägen till en framtida anställning. Sveriges ungdomsråd efterlyser sommarjobb med fokus på samhällsutveckling, t.ex. att plocka skräp vid havet, arbeta inom äldreomsorgen, vikariera på en fritidsverksamhet eller sortera böcker på biblioteket. Det är också ett första steg för att möta utmaningarna med arbetskraft i välfärden! Målet måste vara att de skolungdomar från nionde klass tills att de fyllt 18 år som inte fått sommarjobb på annat sätt ska kunna få minst tre veckors sommarjobb i kommunen eller hos en förening med kommunens hjälp. Stenungsundspartiet avsätter ytterligare medel till sommarjobb.

Föreningar

Föreningar spelar en viktig roll i samhället ur många perspektiv, bl.a. förebyggande, och är ett komplement till det offentliga. Stenungsundspartiet ser föreningar som viktiga samarbetspartners i samhällsbygget och avsätter ytterligare medel för föreningsinsatser.

Äldrevärd

Enligt Regeringens socialdepartement är ofrivillig ensamhet ett samhällsproblem med allvarliga konsekvenser. Ensamhet kan leda till såväl psykiska som fysiska sjukdomar och kosta både i mänskligt lidande och stora vårdresurser.

Enligt professor Peter Strang vid Karolinska Institutet innebär långvarig, ofrivillig ensamhet en kronisk, lågintensiv stress. Det långvariga påslaget av stresshormoner är början av ett förlopp som kan ge högt blodtryck och inflammation i kroppen, vilket i sin tur ökar risken för sjukdomar som hjärtinfarkt, stroke och demens. Utöver detta innebär ensamhet en högre risk för depression.

Stenungsund behöver arbeta mer förebyggande för mänskliga och samhällsekonomiska vinster. Stenungsundspartiet avsätter därför medel för en Äldrevärd som i samarbete med de äldre utvecklar efterfrågade aktiviter och mötesplatser.

Kontaktperson och personligt ombud

Personer som omfattas av LSS är ofta beroende av anhöriga eller ordinarie personal på boenden mm för att kunna ta del av samhällslivet. Ansökningar om kontaktperson avslås ofta, trots att det är en insats som till låg kostnad märkbart kan öka livskvalitén för våra kommuninvånare med funktionsnedsättningar.

Stenungsundspartiet ger förvaltningen i uppdrag att se över riktlinjerna för detta bistånd, för att på så sätt möjliggöra att fler kan få ta del av insatsen. Vi avsätter medel i budgeten för att möjliggöra fler kontaktpersoner, även på SÄBO, vilket är en liten kostnad som ger stor utväxling i livskvalitet.

Personligt ombud åt vuxna med psykisk funktionsnedsättning som behöver stöd i kontakter med myndigheter och liknande fyller en viktig funktion att hjälpa människor att leva ett mer självständigt liv på jämlika villkor. Även här ger en liten ekonomisk insats stor utväxling i mänsklig och samhällsekonomisk vinst.

Det skall vara möjligt att söka kostnadsfri ledsagning för begränsat antal timmar enligt SoL, inte bara genom hemtjänsten. Även denna insats möjliggör för ett mer självständigt liv på jämlika villkor.

Familjehemsplaceringar

Individ och familjeomsorg har under 2025 placerat ytterligare barn i familjehem och budgeten överskreds.

Det går givetvis att utveckla arbetssätt men budgeten måste vara realistisk i förhållande till antal placerade barn. Stenungsundspartiet ger därför ytterligare medel till Individ- och familjeomsorg för familjehemsplaceringar. Ett alternativ vore att utforma en modell med volymberoende budget, det går inte att förutse eller budgetera i vanlig mening hur många barn som tillkommer.

Kvinnojouren

Stenungsundspartiet har länge varit drivande för Idéburet offentligt partnerskap (IOP) och bland annat stridit för bevarandet av Pelikanen, som har varit livsavgörande för att hjälpa kommunens barn.

Dödligt våld mot kvinnor är ett av de största samhällsproblemen, med unga och äldre som särskilda riskgrupper. Kvinnojouren i Stenungsund har under många år utgjort en viktig verksamhet för de kvinnor, och män, som utsätts för våld i nära relation och är ett bra komplement till kommunens egna verksamhet på området.

Stenungsundspartiet anser att det är viktigt att båda kommunala och idéella organisationer hjälps åt att stötta våra kommuninvånare. I Stenungsundspartiets budget fortsätter kommunen långsiktig samverkan genom IOP med Kvinnojouren i Stenungsund. Långsiktigheten är en förutsättning för att Kvinnojouren ska kunna bedriva sin verksamhet. Likväl som kommunens taxor räknas upp med index, så ska bidraget till Kvinnojouren indexuppräknas.

Kollektivtrafik

Vi behöver driva utvecklingen av möjligheterna till kollektivtrafikresande både för allmänheten men även för specifika målgrupper såsom ungdomar, seniorer och personer med sjukersättning i regionala och andra relevanta sammanhang.

Ändrade avstånd för skolkort

2019 höjdes avståndet mellan hem och skola för rätt till skolkort i besparingssyfte. Den utlovade besparingen om knappt 500 tkr kunde dock inte påvisas. En översyn av avstånden ska göras med målsättningen att fler skolungdomar ska ha rätt till skolkort.

Skolkort för elever som väljer annan skola enligt fria skolvalet

Att möjliggöra det fria skolvalet med avgiftsfritt skolkort är en självklarhet för Stenungsundspartiet. Ökade möjligheter till fritt skolval kan även minska segregation.

Fritidskort

Fritidskort är inte bara en fråga om att kunna delta i aktiviteter på lika villkor, det handlar också om säkerhet. För gymnasister som går på gymnasiet i t.ex. Göteborg, möjliggör det för grupparbeten efter skoltid.

Arbetsresor för personer med funktionsnedsättning

Det offentliga ska underlätta för människor med funktionsnedsättning att kunna leva självständiga liv och vara självförsörjande. Vi ser det som angeläget att arbetsresor för personer med funktionsnedsättning återinförs efter en prioriterad utredning om dess form, se vidare under Uppdrag till förvaltningen.

Återinför seniorkortet från 65 år

Att kunna åka kollektivt innebär för våra seniorer en ökad livskvalitet. Ofta har man sämre ekonomi som pensionär och försöker välja bort bilen till fördel för att åka kollektivt. En ökad rörlighet och delaktighet i samhället medför också en bättre hälsa längre i livet. Stenungsundspartiet vill uppmuntra detta och ser inga skäl att behöva spara in på detta i kommunen. Det ger också ett ökat underlag för bättre kollektivtrafik.

<u>Förbättrat vägunderhåll</u>

Att underhålla vägar i tid är bra för både ekonomi och miljö och framförallt för tryggheten och säkerheten på våra vägar. Vi har även noterat att underhållet av övergångsställen kan förbättras och avsätter därför medel för att göra en rejäl underhållsrunda och samtidigt uppdatera underhållsplanen med målet att förebygga bättre och reparera i tid.

Övrigt

Förvaltningen vill tillsätta en tjänst på samhällsbyggnad för politiska ambitioner, den väljer Stenungsundspartiet bort. Vi väljer också bort tjänsten som ska "driva på arbetet med klimatlöften samt åtgärdsprogrammet för miljömålen". Klimatlöften och åtgärdsprogram implementeras och tas lämpligen fram i resp. sektor under sektorchefens ledning.

Fastighet

I förvaltningens förslag budgeteras en utökad resurs till fastighetsfunktionen. Denna avvaktar vi med tills organisationsgenomlysningen och det systematiska effektivitetsarbetet påbörjats.

Måltid

Stenungsundspartiet avsätter medel för kompetensutveckling inom Måltid.

Medarbetardrivna utvecklingsprojekt

En pott pengar avsätts för medarbetardrivna utvecklingsprojket och IOP, idéburet offentligt partnerskap.

Investeringar

Tyvärr har Trygghetsboendet på CW Borgs väg skrotats elva år efter beslut, till förmån för bostadsrätter. Ett stort svek mot våra äldre och bristande insikt i samhällsekonomi: ett centralt beläget Trygghetsboende är den bästa investering en kommun kan göra. Ett centralt beläget Trygghetsboende ger möjligheter att leva ett självständigt liv längre och möjligheten till gemenskap förlänger de friska åren och senarelägger därmed behovet av det mer kostsamma särskilda boendet. En mänsklig och samhällsekonomisk vinst!

Äldreboendet på Hasselhöjden, nu döpt till Lövberga, borde givetvis haft ett kök för tillagning av mat till de drygt 100 boende. Nu ska maten istället tillagas och köras från Tallåsen efter en mycket kostsam och onödig ombyggnationssnurra. Både ekonomi och kvalitet har fått stå tillbaka i detta mycket märkliga beslut.

Tillagning av frysta matlådor till hemtjänsttagare bör planeras.

Kommunens lekplatser tilllgänglighetsanpassas.

Utegym byggs i en eller två kommundelar, gärna i samarbete med det lokala näringslivet.

Utbyggnad av gång- och cykelvägar fortsätter enligt uppdaterad antagen cykelplan.

När det gäller förskolor ska Skollagen följas och förskoleplats erbjudas så nära barnets hem som möjligt och skälig hänsyn tas till föräldrars önskemål om placering. Det behöver tas ett helhetsgrepp och ett samhällsbyggnadsperspektiv kring förskoleplatserna i kommunen där synergieffekter mellan kommundelarna beaktas. Stora Höga med sin närhet till allmänna kommunikationer behöver fler förskoleplatser. I Stenungsundspartiets investeringsbudget ingår:

Särskild analys av behov av förskoleplatser görs för Jörlanda, Stora Höga och Ucklum där förskolorna är fullbelagda.

I Stora Höga är det lämpligt med en förskola med fyra avdelningar. Med anledning av fler förskoleplatser i Stora Höga behöver möjligheter till fler pendelparkeringsplatser vid stationen undersökas och plan i samverkan med Västtrafik finnas i beredskap

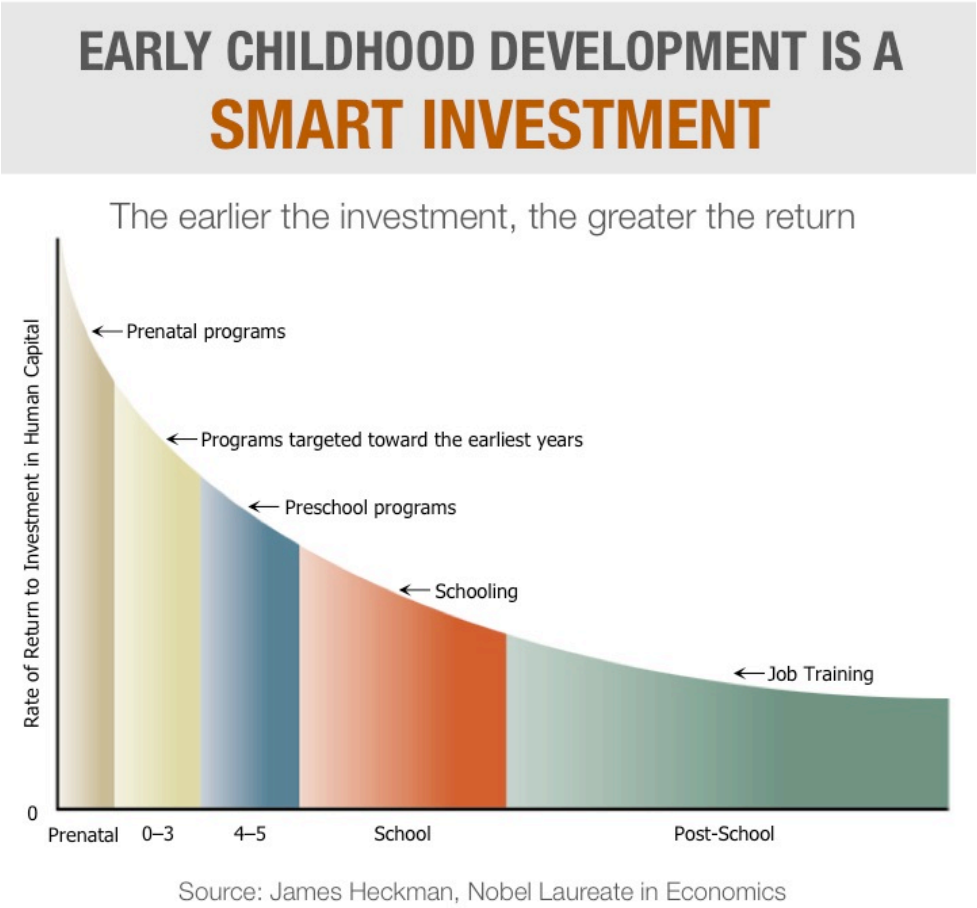
Även i Ucklum är det lämpligt med förskola med fyra avdelningar. Under tiden utökas förskolan tillfälligt på lämpligt sätt vid behov. Fritidsverksamheten sker i skolbyggnaden.

Analys av behov av förskoleplatser i Jörlanda görs, sannolikt behövs en eller två avdelningar.

Vänthall och toalett vid stationen i Stenungsund resp. Stora Höga, i samverkan med Västtrafik.

Stenungsundspartiet

Prioriteringar skola och utbildning

Fullföljd skolgång är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och ungdomar.
Tidiga insatser ger både mänskliga och samhällsekonomiska vinster. Trots att Stenungsund har goda förutsättningar går ca 50 elever varje år ut 9:an utan gymnasiebehörighet.

Stenungsundspartiets målsättning är att varje elev ska lämna grundskolan med godkända och konkurrenskraftiga betyg. Våra ungdomar ska efter skolan ha goda möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden eller läsa vidare på högre utbildning.

Stenungsundspartiet

Stenungsundspartiet prioriterar följande:

- Vi möjliggör för fler mindre barngrupper i förskolan med ambitionen att successivt öka personalstyrkan för att kunna följa skolverkets riktlinjer om storlek på barngrupper– en bra start i livet och bättre arbetsmiljö.
- Lärarresurserna ska motsvara elevernas behov
- Två mattelärare på fler mattelektioner
- Fortsatt utveckling av anpassat gymnasium (tidigare benämning särskolegymnasium) enligt utredning, för att förbättra livskvaliteten för målgruppen och deras föräldrar och ge kommunen ökad ekonomisk rådighet.
- Skolkort för att möjliggöra fritt skolval för våra elever på mellan- och högstadiet.
- Skolkort till fler elever - lägre avståndsgräns mellan hem och skola
- Fritidskort i någon form
- Förbättra skolmaten genom ökat elevinflytande och kompetensutveckling för måltidspersonalen

Prioriteringar Kultur och Fritid

Stenungsunds kommun är en fantastisk plats att bo i, besöka och inspireras av. Stenungsundspartiet stödjer ett aktivt föreningsliv och värnar våra föreningar inom alla områden. Ett aktivt föreningsliv befrämjar god hälsa och social gemenskap. Fler delar av kommunen ska ges förutsättningar för utveckling och göras tillgängligt för fler, detta för att kommunen skall genomsyras av delaktighet för alla invånare.

- Utökad Kulturskola även på plats i skolorna
- Stötta våra föreningar och möjliggöra att idrottsföreningar, fritidsgårdar och bygdegårdar kan verka i hela kommunen.
- Använd kommunens lokaler mer, t.ex. för After School och föreningsverksamhet
- Möjliggöra för lokala event och tävlingar.
- Möjliggöra ställplatser i olika kommundelar
- Utveckla Fritidsbank i samarbete med Arbetsmarknadsenheten, Kultur och Fritid och föreningar.
- Verka för Idéburet offentligt partnerskap, IOP, där kommun och föreningar gemensamt möter samhällsutmaningar.
- Relevanta öppettider på vårt Kulturhus, Arena och Mariagården.
- Tillgänglighetsanpassa lekplatser.
- Utegym i alla kommundelar, gärna i samarbete med lokala företagare.
- Sommarjobb åt fler ungdomar

Stenungsundspartiet

Prioriteringar vård och omsorg

Alla kommuninvånare som behöver vård ska oavsett vårdform få ett professionellt omhändertagande av hög kvalitet och präglat av empati. Invånare som har behov av stöd och insatser av kommunen ska få ett bra bemötande av kommunen, deras behov utredas skyndsamt och vägledning ska ges med hänsyn till den enskildes livsförhållanden och förmåga.

Kommunen ska verka för att alla våra invånare kan delta i samhällslivet. Invånare som är utan sysselsättning och saknar inkomster ska ges möjlighet till en meningsfull sysselsättning och stöd att komma ut i egen försörjning.

- Verka för utbyggnad av senior- och trygghetsboende i fler kommundelar, där våra äldre invånare kan finna gemenskap och bo under trygga och trivsamma former. Trygghetsboende leder till förbättrad livskvalitet, både en mänsklig och samhällsekonomisk vinst då det senarelägger behov av det mer kostsamma särskilda boendet. Centrum, Ucklum och Jörlanda är lämpliga orter att börja utbyggnaden av Trygghetsboende på.
- Möjliggöra för intraprenad vilket ger ökad delaktighet för medarbetare och boende.
- Bättre personalkontinuitet hos våra äldre, dvs. den äldre ska inte behöva möta så många olika människor inom hemtjänst och äldreomsorg.
- Värna om omsorgspersonalen genom god arbetsmiljö, hälsosamma och förutsägbara arbetsscheman, utvecklingsmöjligheter och lönetrappa.
- Tillgång till simhallen för kommunens anställda på samma sätt som i Göteborg
- Nollvision vräkning av barnfamiljer och människor över 80 år.
- Bibehållen habiliteringsersättning.
- Handledarutbildning på arbetstid på SÄBO som ett led i att säkerställa att praktikanter och nyanställda får en bra introduktion på arbetsplatsen.
- Äldrevärd som i samarbete med de äldre utvecklar efterfrågade aktiviter och mötesplatser.

Prioriteringar samhällsbyggnad

Stenungsund ska växa och våra invånare ska ha möjlighet och vilja bo och leva i Stenungsund. Vi vill att våra företagare ska frodas och utvecklas i Stenungsund, och att nya företag ska ges förutsättningar att etablera sig i kommunen.

- Arbetet med kommunens detaljplaner effektiviseras och får framdrift.
- Industritomter ska finnas även i mindre storlekar för att möjliggöra för småföretagare.
- Implementering av klimatanpassningsplanen.
- Fokus på utbyggt gång- och cykelvägnät enligt uppdaterad cykelplan.
- Höjd nivå av vägunderhåll. Under en längre tid har kommunens övergångsställen varit utslitna, även vid skolor. Stora hålor i vägarna på flera håll. Stenungsundspartiets vision är ett trafiksäkert Stenungsund.
- Upphandla mer lokalt för att stärka företag och därmed service och arbetstillfällen i kommunen

Prioriteringar avseende miljöarbetet

Stenungsund är en kommun präglad av sin närhet till havet, Hällungen, vidsträckta skogsområden och öppna landskap. Denna fantastiska miljö möjliggör en mångfald av växter och djur, samt är viktig och hälsofrämjande för våra invånare. För Stenungsundspartiet är det viktigt att bevara och säkerställa denna resurs, så att även kommande generationer får möjlighet att njuta av vår fantastiska natur.

- Solenergianläggningar på kommunala byggnader som lämpas för det (EU-direktiv).
- All uppvärmning med direktverkande el ersätts med mer energieffektiva uppvärmningsmetoder
- Fortsatt utbyggnad av fjärrvärme i kommunen och utökat användningsområde av spillvärme, t.ex. isfria gator, gång- och cykelvägar och attrahera professionella växthusodlare.
- Minska kommunens koldioxidutsläpp, bland annat genom mer energieffektiva lokaler, minskade transporter baserade på fossila bränslen, mindre matsvinn, minska bruket av engångsartiklar i kommunens verksamheter mm.
- Fortsätta att utveckla kommunens arbete med Agenda 2030 för att ställa om till ett hållbart samhälle.
- Samverka med våra industrier och företag för att tillförsäkra att vår vattenförsörjning utnyttjas effektivt. Användningen av renat avloppsvatten till tekniska processer istället för dricksvatten är ett utmärkt exempel som realiserats.

Uppdrag till förvaltningen

1. Arbetsresor för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen får i uppdrag att utreda formerna för arbetsresor för personer med funktionsnedsättning; omvärldsbevakning, för- och nackdelar, ekonomiska konsekvenser för kommunen och berörda med tidigare form, högkostnadsskydd eller annan modell

2. Kulturskolan

Budgeten för Kulturskolan har i princip varit oförändrad sedan 2017. Detta innebär en real minskning av budgeten och avsaknad av utveckling i relation till antal elever. Förvaltningen får i uppdrag att ta fram förslag på budgetmodell för Kulturskolan som följer antal elever.

Driftbudgetramar 2027 ST

tkr	Utfall 2025	Budget 2026	Budget 2027	Politikens prioriteringar	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Politisk verksamhet		-12 858	-13 148	-500	-13 648	-500	-500
varav revisionen		-1 286	-1 315		-1 315		
Politikens ofördelade		0	-3 000	3 000	0		
Kommunövergripande		-176 475	-191 729	-3 500	-195 229	-3 500	-3 500
varav KS oförutsedda		*-3 270*	*-1 000*		*-1 000*		
Kommunledning Stab			-46 249		-46 249		
Räddningstjänst		-36 016	-37 277		-37 277		
Sektor utbildning	**0**	**-793 094**	**-809 113**		**-824 913**		
Övergripande utbildning		-36 723	-34 865		-34 865		
Förskola		-159 441	-158 726	-3 000	-161 726	-3 000	-3 000
Grundskola		-303 037	-310 426	-9 200	-319 626	-9 200	-9 200
Gymnasieverksamheten		-116 718	-118 385	800	-117 585	800	800
Anpassad skola		-30 835	-33 703		-33 703		
Centrala barn -och elevhälsan		-59 502	-62 435		-62 435		
Kompetens och utveckling		-31 962	-33 022		-33 022		
Kultur/Fritid		-54 876	-57 551	-4 400	-61 951	-4 400	-4 400
Sektor socialtjänst	**0**	**-600 907**	**-617 541**		**-626 541**		
Övergripande socialtjänst		-6 730	-7 307		-7 307		
Individ- och familjeomsorg		-136 362	-138 161	-7 500	-145 661	-7 500	-7 500
Funktionshinder		-165 496	-169 137	-500	-169 637	-500	-500
Vård och omsorg		-292 319	-302 936	-1 000	-303 936	-1 000	-1 000
Sektor samhällsbyggnad	**0**	**-81 185**	**-82 362**		**-85 562**		
Samhällsbyggnad		-81 185	-82 362	-3 200	-85 562	-3 200	-3 200
Avfall (avgiftsfinansierad)		0	0		0		
VA-enheten (avgiftsfinansierad)		0	0		0		
Sektor stödfunktioner	**0**	**-444 463**	**-417 549**		**-417 049**		
Stödfunktioner		-117 524	-81 029	1 200	-79 829	1 200	1 200
Fastighet		-221 517	-228 106		-228 106		
Servicefunktionen		-105 422	-108 414	-700	-109 114	-700	-700
Kalkylerad kapitalkostnad		202 798	193 611		193 611	225 005	228 627
Avskrivningar		-144 631	-121 015		-121 015	-154 745	-152 624
Nettokostnad		**-2 086 833**	**-2 145 372**		**-2 173 872**	**-2 246 527**	**-2 318 857**
Skatter och finansiella kostnader							
Finansverksamheten		2 152 491	2 219 902		2 219 902	2 293 053	2 359 980
Årets resultat	**133 200**	**65 658**	**74 530**	**-28 500**	**46 030**	**46 526**	**41 123**
	6,3 %	**3,0 %**	**3,3 %**		**2,0 %**	**2,0 %**	**1,7 %**

Övriga kostnader uppräkat med 1,7% 2027, 2,6% 2028 och 2,0% 2029 enl cirkulär 26:12
Löneökningar 3,2% 2027, 4,2% 2028 och 3,8% 2029

Skatteunderlagsprognos enligt cirkulär 2026:12 260226

§ 80 Dnr: KS 2026/468

Väckt ärende: Motion om avgiftsfri återvinning för ideell secondhand, Agneta Pettersson Bell (ST)

Beslut
Kommunfullmäktige remitterar motionen till kommunstyrelsen förberedning.

Sammanfattning av ärendet
Ledamot i kommunfullmäktige Agneta Pettersson Bell (ST) inkom 2026-04-27 med en motion. Motionen handlar om avgiftsfri återvinning för ideell seconhandverksamhet vid kommunens återvinningscentraler. Motionens förslag är:

”Kommunstyrelsen får i uppdrag att på lämpligt sätt avgiftsbefria ideella secondhandverksamheter i Stenungsunds kommun från avgifter vid avfallslämning till återvinning.”

Beslutsunderlag
Motion inkommen 2026-04-27

Förslag till beslut på sammanträdet
Ordförande föreslår att kommunfullmäktige beslutar att remittera motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsgång
Ordförande frågar om kommunfullmäktige kan besluta att remittera motionen till kommunstyrelsen för beredning, och konstaterar att så sker.

Beslut skickas till
Maja.odelius@stenungsund.se

Motion om avgiftsfri återvinning för ideell secondhand

Bakgrund

Till Kommunfullmäktiges sammanträde 260409 inkom en skrivelse från den ideella föreningen Hos Marta och Maria, som driver en secondhandbutik i Stenungsund vars överskott främst går till behövande kvinnor och barn.

I skrivelsen efterfrågade föreningen att slippa avfallstaxa när de lämnar avfall på återvinningsstationen för att kostnaden inte ska belasta överskottet som ska gå till välgörenhet.

Genom sin secondhandverksamhet minskar Hos Marta och Maria avfallsmängden och helt korrekt påpekar de också att de Stenungsundsbor som skänker saker till Hos Marta och Maria i sin avfallstaxa hade kunnat lämna materialet avgiftsfritt på återvinningsstationerna i kommunen.

Hur gör andra kommuner?

I Göteborg är ideella secondhandverksamheter med 90-konto avgiftsbefriade vid lämning av avfall på återvinningscentraler.* 90-konto är inte tillämpligt på de ideella secondhandverksamheterna i Stenungsund utan annan lämplig definition skulle kunna användas.

* Källa: Göteborgs Stad Avfallstaxa för år 2026, s. 18, 9 Avgift för lämning av avfall till återvinningscentraler, andra stycket.

Förslag

Kommunstyrelsen får i uppdrag att på lämpligt sätt avgiftsbefria ideella secondhandverksamheter i Stenungsunds kommun från avgifter vid avfallslämning till återvinning.

Agneta Pettersson Bell, Stenungsundspartiet

Stenungsunds kommun

Information
2026-05-11

Dnr KS 2026/175

Maja Liisa Odelius
Kommunsekreterare

Till kommunstyrelsen

Val av två representanter till 8+fjordars samverkansgrupp

Kommunfullmäktige beslutade den 9 april 2026 (§ 49) ingå avtalssamverkan med kommunerna Kungälv, Orust, Tjörn och Uddevalla om gemensamt miljöåtgärdsarbete i fjordarna innanför och mellan Tjörn och Orust, 8+fjordar.
Samverkansavtalet gäller från och med 2026-07-01, med förbehåll för att samtliga samverkansparter beslutar att ingå detta.
Enligt samverkansavtalet ska ansvarig nämnd i varje medlemskommun utse två representanter att företräda nämnden i 8+fjordars samverkansgrupp.

Kommunstyrelsens ordförande, Olof Lundberg (S), och andre vice ordförande, Annika Åberg-Darell (V), har haft uppdrag som representanter i styrgruppen för 8+fjordar. Uppdragen gäller till och med 2026-12-31. Eftersom ett nytt samverkansavtal ingåtts, innefattande en samverkansgrupp istället för styrgrupp, är det rekommenderat att kommunstyrelsen fattar beslut gällande Olof Lundbergs (S) och Annika Åberg-Darells (V) uppdrag i den nya samverkansgruppen, för perioden 2026-07-01 till och med 2026-12-31.

Skriv sektorchefs namn